

Sydslesvigsk Årbog 2008

Dansk virke i grænselandet

Nyheder

fra dit
lokalområde –
dagligt!

F L E N S B O R G
A V I S

Tættere på i grænselandet

www.flensborg-avis.de

Telefon 04 61 / 50 45-0

SYDSLESVIGSK ÅRBOG 2008

DANSK VIRKE I GRÆNSELANDET

UDGIVET AF SYDSLESVIGSK FORENING - SSF
NR. 48 - NOVEMBER 2008

www.syfo.de
info@syfo.de

Billedtekster:

Forsiden:

Hendes Majestæt Dronning Margrethe og - bag hende - skibsreder Mærsk Mc-Kinney Møller og ministerpræsident Peter Harry Carstensen ved indvielsen af det danske mindretals nye kulturelle og skolske højborg A.P. Møller Skolen 1. september. (Fotos: Fl. A.)

Hans Kongelige Højhed Prins Joachim hilser på Det Sydslesvigske Samråds formandskab i Petersporten ved Slesvig Domkirke, inden alle overværer Den Danske Kulturuges fornemme åbningskoncert med vokalgruppen Ars Nova Copenhagen den 27. september. (Foto: SPT)

4. februar præsenterede Island og den slesvig-holstenske landsregering det internationale Unesco-verdenskulturarvs-projekt "Phenomena and Monuments of Viking Culture" i landdagen i Kiel - samt i Hedeby. Den islandske kulturminister Thorgerdur Katrin Gunnarsdóttir (her fotograferet ved Valdemarsmuren på Danevirke, som hun ligeledes besøgte) præsenterede det grænseoverskridende projekt sammen med den slesvig-holstenske ministerpræsident Peter Harry Carstensen samt Sveriges ambassadør Ruth Jacoby, generalkonsul Henrik Becker-Christensen og direktøren for det arkæologiske landskontor Claus von Carnap-Bornheim. (Foto: Dewanger)

Bagsiden:

Europarådets generalsekretær Terry Davis gæstede det danske mindretal i begyndelsen af september - her fotograferet sammen med repræsentanter for det danske og det tyske mindretal samt politikken. (Foto: SPT).

Det danske mindretal havde besøg af 20 velrenommerede meningsdannere sidst i september, da Den Danske Publicistklub med formand Sidse Ewald (2.f.h.) og næstformand Peter Thygesen i spidsen efter en dag hos det tyske mindretal i Sønderjylland gæstede det danske mindretal dagen efter - tilrettelagt af chefredaktør Siegfried Matlok, Der Nordschleswiger.

De om mindretal og grænselandet velinformerede meningsdannere - blandt dem Lise Nørgaard og Pedro, fhv. Ekstra Bladet - fik en bred aktuel orientering om det danske mindretal ved SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen (t.v.) på Flensborghus samt deltog aktivt i en paneldiskussion med SSWs formand Flemming Meyer (2.f.v.) og BDN-formand Hinrich Jürgensen (t.h.) samt Siegfried Matlok om det grænseoverskridende samarbejde samt problemerne dér.

Sidste gang, publicistklubben gæstede Flensborghus var i 1998, dengang med formand Hans Bischoff i spidsen. Sidstnævnte er i dag den ene af klubbens to æresformænd. Den anden er Bent A. Koch. (Foto: SPT)

Redaktion:

Jette Hanisch og Bernd Engelbrecht

tlf. +49 461 14408-120

fax +49 461 14408-131

spt@syfo.de - www.syfo.de

Redaktionsslut: 10. oktober 2008

Sats, layout og tryk: Flensborg Avis A/S

ISBN 923 088

Grænselandets merværdi

*Af Sydslesvigsk Forenings formand
Dieter Paul Küssner*

Sydslesvigsk Forenings Årbog 2008 er det danske foreningslivs spejling af indsatsen for dansk sprog og kultur i Sydslesvig samt status over de mange gøremål, mindretallet i øvrigt engagerer sig i til gavn for dialogen med Danmark, Tyskland og vore mange samarbejdspartnere blandt mindretal i grænselandet og Europa.

DEN FØRSTE SØJLE

Indsatsen for dansk sprog og kultur er et virke, der bæres af alle mindretallets organisationer. Mangler denne målsætning, opgiver vi samtidig viljen til at være et nationalt d.v.s. dansk mindretal. Arbejdsberetningerne i årbogen demonstrerer viljen til fortsat dansk og dansksindet indsats indenfor mindretallets arbejdsmark.

Det er nyttigt med denne årlige synliggørelse; der i øvrigt både modsiger og dementerer de kritiske røster, der med jævne mellemrum afskriver mindretallets danske substans. Årets generelle status bekræfter, at mindretallet selv sætter rammer og bestemmer indhold for mindretallets institutioner og foreningsliv. Sydslesvigske danske rammer, der ikke afviser mennesker, der søger vort værdigrundlag, men også kræver, at det frivillige valg af et tilhørsforhold i mindretallet indebærer både rettigheder og pligter.

Rettighederne giver mulighed for en fornem servicering gennem mindretallets mangfoldige kultur- og institutionstilbud. Til pligterne hører efter mit skøn solidariteten med det samfund, der stiller goderne til rådighed.

GODERNE

Det er let at remse alle goderne op, der stilles til rådighed for mindretallet: Årbogens dokumentation kan tjene som vejviser. Vanskeligere er det med solidariteten. I en dansk-nordisk kontekst afvises tvang som en farbar vej for samfundssammenhold. Solidariteten må bygge på tillid og vilje til at være en del af mindretalsfamilien. Gerne med en vilje til at engagere sig og ikke mindst ved at søge indflydelse og medbestemmelse over mindretallets aktuelle virke og fremtidige status.

MIDLERTIDIGE GÆSTER

Det danske mindretal kan sagtens leve med midlertidige gæster i mindretallet, men fremtidssikringen kræver, at valget af tilhørsforhold og ståsted har substans; bliver et livsvilkår, man ikke kan være foruden.

Det er derfor, SSF ser det som en livsvigtig opgave for mindretallet at fastholde og udbygge medlemstallet i foreningen som dokumentation for viljen til at fastholde dansk sprog og kultur i Sydslesvig.

BRED KULTURBÆRER

Med 15.000 medlemmer og en mangfoldig skare af tilsluttede foreninger er SSF mindretallets brede kulturbærer; en kendsgerning, der uforståeligt vækker modstand hos andre mindretalsaktører. I stedet for at samarbejde om den bredest mulige tilslutning til mindretallets folkelige forening for dansk sprog og kultur i Sydslesvig, søger man at demontere foreningens råderum, når det gælder at fremme mindretallets kulturpolitiske interesser. Både Dansk Skoleforening for Sydslesvig og Kirkerådet har på det seneste meddelt deres misnøje og kritik af, at man i mindretalsberetninger i Kiel og Berlin anser SSF som mindretallets hovedorganisation.

De to organisationer ser hellere Samrådet som den centrale mindretalsspiller. Problemet med Samrådet er dog, at det kun er et rådgivende organ for mindretallets organisationer uden kompetence – og desuden er en blanding af folkevalgte, udpegede og administrative ledere, enkelte med flertydige tilhørsforhold i organisationerne.

Ud over rådgivning og anbefalinger har vi i Samrådet derfor valgt, at hver forening og organisation løser de opgaver, som man vedtægtsbestemt er sat til og er bedst til at løse.

Det er set i det lys, at SSF fortsat stiller sig til rådighed og servicerer over-

ordnede mindretalsinteresser. I øvrigt og ganske naturligt i samarbejde med SSW, der har et politisk ansvar for mindretallet, men som siden 1981 desuden optræder som regionalparti med et ikke ubetydeligt antal tyske vælgere.

Derfor er den fælles SSF-/SSW-stemme ikke ligegyldig, idet symbiosen sikrer en klar og talstærk dansk mindretalsstemme.

MEDLEMSTALLET

Det er glædeligt, at SSF har konsolideret medlemstallet og fundet en kontingentform, der gør det muligt for hele familien at bruge og nyde godt af foreningens brede kulturtilbud. Dertil hører, at nye brugere af mindretallets institutioner, der er på vej ind i mindretallet, tilbydes et tidsbegrænset frikort før endeligt medlemskab.

Desuden satser vore sekretariater mere og mere på opsøgende medlemspleje. Alle disse tiltag er udsprunget af ønsket om at gøre SSF duelig til kommende udfordringer; hvor mindretallets indre styrke fortsat vil blive målt på det organisatoriske sammenhold.

Kulturforeningens medlemstal er i den sammenhæng en væsentlig faktor, der holdes øje med både nord og syd for grænsen. Derfor satser vores foreningsudvikling på nye og ændrede kulturarrangementer, der skal danne ramme om et samlende kulturmøde.

Naturligvis er medlemstal kun brugbare, hvis de dækker et reelt og levend indhold inden for foreningen. Her er udfordringen den samme som for foreningslivet i grænselandet over århundreder. Dansk foreningslivs begyndelse er hverken 1945 eller 1920.

Siden romantikkens nationale kulturrevolution har grænselandets tre kulturbærere søgt sammen i foreningslivets trygge rammer for kulturel selvudfoldelse. Tidligt i konkurrence over for de andre og anderledes nationale aktører i grænselandet, men i fredelige tider også i en åbenbar symbiose for et

frugtbart kulturmøde indbyrdes og henover grænsen mellem dansk og tysk. En sådan periode tog sin begyndelse sidst i forrige århundrede og har de senere år mere og mere udviklet sig til et 'pant på varig fred og god forståelse mellem de beslægtede folk', som slesvigeren A.D. Jørgensen håbede på og forudså i slutningen af 1800tallet. For historikeren A.D. Jørgensen var grænselandets styrke netop det frugtbare mod- og medspil grænselandets kulturer beriger landsdelen med i gensidig respekt, men trofast mod ens egen nationale kultur.

FREMTIDIGT DANSK FORENINGSLIV

Heri ligger indholdsfortegnelsen også for et fremtidigt dansk foreningsliv i Sydslesvig. At værdsætte og holde fast i eget sprog og egen kultur, men samtidig være rede til kulturmødet for at fremme grænselandets unikke flerkulturelle merværdi.

Netop mødet mellem tre kulturer og to nationalstater gør vor hjemstavns til et sindelagsvalg, der indebærer både front og bro for den enkelte. Front for at fastholde egen identitet bundet til sproget, kulturen og det folkelige fællesskab; men også bro for at fremme

den gode forståelse mellem beslægtede folk. Det sidste til gavn både for grænselandets to nationalstater, men også for regionens mennesker, der ved at bygge broer optimerer livsbetingelserne i grænselandet.

INVESTERER FORDOMSFRIT

Både Tyskland og Danmark investerer derfor generøst og fordomsfrit i deres respektive mindretal. Begge lande erkender, at varig fred i et grænseland kræver mindretalenes kulturelle autonomi og selvudfoldelse. Og i europæisk perspektiv giver denne positive særbehandling bonus; idet det dansk-tyske grænseland i dag fremstår som inspirerende kraft – trods hverdagens åbenbare skønhedspletter, når det gælder mindretalenes reelle ligestilling med flertalsbefolkningerne.

Grænselandets mindretal udgør som bekendt en merværdi for regionen. Denne merværdi frigøres kun, hvis vi søger dialogen mod nord og syd. Lad os gå i en fremadrettet dialog, hvor vi som ligeværdige borgere - bundet til hver sin kultur - gør grænselandet til det optimale levested for grænselandets mennesker.

TEMAARTIKEL I:

Ordmelding - om sydslesvigsk

Af Karen Margrethe Pedersen, lektor, dr. phil. ved Institut for Grænseregionsforskning - Syddansk Universitet, Sønderborg

Temaet for De Danske Årsmøder i 2008 var Sprog og Kultur, og traditionen tro var der en paneldebat lørdag formiddag i Flensborghus, hvor temaet skulle diskuteres. Der blev talt om sprogpolitik, det danske sprogs betydning for

identiteten og dansk som hjertesprog. Der var kun få ordmeldinger, som det hedder på sydslesvigsk, fra tilhørerne i salen. Og ingen af dem lagde op til diskussion af den sproglige variation

inden for det danske sprog i mindretallet. Det er ikke noget nyt. Varianten af det danske sprog som kaldes sydslesvigsk, og som mange i mindretallet taler og skriver, er således sjældent genstand for opmærksomhed når sprog og kultur bliver debatteret.

Tidligere var sprog og kultur entydige, ideelle størrelser med et nationalt tilsnit. Dengang var sydslesvigsk den grimme ælling. Nu bliver der også talt om det flersproglige og flerkulturelle mindretal, dog ikke uden at det vækker furor hos dem som foretrækker monokultur og nationalsprog. Men sydslesvigsk indgår stadig ikke ret ofte i denne diskussion om sproglig og kulturel mangfoldighed i mindretallet. Ællingen er imidlertid for mange blevet en flot svane som de holder af, og som kan være en markør for en dansk mindretalsidentitet. Dette tyder mange udtalelser på, og den fortjener at komme ind i den løbende debat om sprog og kultur i det danske mindretal, derfor en lidt forsinket ordmelding.

SYDSLESVIGISMER

Nogle studser sandsynligvis over udtrykket *ordmelding*, men de hører næppe til de aktive i det danske mindretals foreningsliv. Her er det gængs at bede om *ordmeldinger* i en forsamling. Det betyder simpelthen at ordet er frit. Nu har de tilstedeværende chancen for at komme til orde og give deres mening til kende eller komme med en kommentar. Siger de selv at de har en *ordmelding*, er det ensbetydende med at de anmoder om at komme til orde med en bemærkning eller en længere redegørelse. Som regel er det sydslesvigere som har lært tysk først, som oversætter det tyske ord *Wortmeldung* til *ordmelding*, når de taler dansk. Kort og godt. *Ordmeldingerne* kan komme i forbindelse med en *podiumsdiskussion*, som er hentet direkte fra det tyske ord *Podiumsdiskussion*. Det svarer til det rigsdanske ord *paneldiskussion*.

Denne form for oversættelser til dansk bliver kaldt sydslesvigismer fordi de er karakteristiske for dansk som mindretalssprog i Sydslesvig. Sproget med disse karakteristiske træk hedder sydslesvigsk og bliver også talt af nogle af dem som har lært dansk som deres modersmål i Danmark. Deres antal af sydslesvigismer er proportionalt med det antal år de har deltaget i mindretallets foreningsliv eller været funktionær der. Sydslesvigismerne er således udtryk for sprogkontakt på mange planer, mellem tysk og dansk og mellem sydslesvigsk og dansk. Og de forekommer ikke blot i ordforrådet, men også inden for grammatikken og udtalen og både i det mundtlige og skriftlige sprog. Disse specielle træk varierer fra person til person og kan endda veksle inden for den enkelte persons replikker. Derfor er der ikke noget fast mønster selv om mange ord og udtaler er gengangere. Men disse specialiteter vil blive uddybet nærmere senere.

HOLDNINGER TIL SYDSLESVIGSK

Først er det vigtigt at få understreget at sydslesvigsk er lige så velansket som rigsdansk inden for den mundtlige sprogbrug i mindretallet. Dog har sydslesvigsk endnu ikke opnået nogen status inden for undervisningen i skolen selv om der både er lærere og elever, som taler sproget. Heller ikke i voksenundervisningen i dansk indgår sydslesvigsk i sprogtilegnelsen. Rigsdansk er målsproget. De to former for sprog er ellers lige værdige i mindretallet, men det er ikke ligegyldigt hvilket sprog der bliver brugt hvornår. De har ikke samme værdi i en hvilken som helst situation. Sydslesvigsk har sin højeste værdi i samtalen mellem dem som er tosprogede med tysk og dansk. Dette påpegede SSW's tidligere landdagsmand Karl Otto Meyer allerede i 1981 i artiklen *Det danske sprogs vilkår i grænselandet*, hvor han skrev:

"Vort danske sprog i Sydslesvig bærer selvfølgelig præg af, at vi konstant må skifte mellem benyttelse af det danske og det tyske sprog. Derved får det sydslesvigske sin egen accent, og det kan ikke undgås, at der kommer *germanismer* i vort dansk og *danismer* i vores tyske. Det kan lyde meget charmerende, og de, der kender forholdene, vil nødtigt undvære dette træk. Men andre, der kun taler eet sprog, forstår ikke altid dette."

Meyer mener således at brugen af germanismer, som i relation til mindretallet i dag bliver kaldt sydslesvigismer, er en naturlig følge af at skifte sprog hele tiden. Det kan være en forklaring. En anden er at sydslesvigsk kan afspejle en loyalitet til tysk, som de fleste har som modersmål. Det kan tillige ses som udtryk for en loyalitet med det samfund hvor man lever. Det er ikke Danmark, men Slesvig-Holsten. I så tilfælde viser mindretallet at det har et mindretalssprog med særlige træk fra det tyske samfund, hvor de taler både tysk og dansk. De accepterer disse træk og ser dem som udtryk for en sydslesvigsk kompetence. Netop denne accept af sydslesvigsk, hvor de specielle træk ikke bliver betragtet som afvigelser fra rigsdansk og dermed stemplet som negative og fejlagtige elementer, men som positive, eller som Meyer skriver, charmerende træk, medvirker til at sydslesvigsk bliver identitetsskabende.

Også den tidligere formand for Sydslesvigsk Forening, Heinrich Schultz, sætter pris på sydslesvigsk. Ved Landsmødet i 1997 understregede han dog at sydslesvigsk ikke skulle være et alternativ til dansk eller tysk. Denne variant skal være lige værdig med de to sprog, men ikke erstatte nogen af dem. Han sagde:

"Jeg har stor respekt for dialekter. Jeg har vanskeligheder med at forstå nordjysk, lige meget om det er en person fra Vendsyssel eller Thy – en fynbo har jeg det meget nemmere med, og

hos en bornholmer kan jeg både se og høre visse ligheder. Men sydslesvigsk er lige så dansk som alle andre dialekter, og vi skal ikke på baggrund af det sydslesvigske lave et *alternativ* til det dansk og det tyske."

Den nuværende formand for SSF, Dieter Paul Küssner, har ved flere lejligheder ligeledes givet udtryk for at sydslesvigsk hører til i mindretallets danske repertoire. I en af sine årsmødetaler i 2008 kom han ind på at sproget ligesom kulturen i Sydslesvig er en variant af det rigsdanske:

"Vores opgave er det derfor at fastholde den danske dimension i grænselandet Sydslesvig. Vi gør det efter bedste evne og trods alle de vanskeligheder et mindretalsliv uden for nationalt sikre rammer byder. Og det kan ikke skjules eller benægtes, at mindretalslivet både sprogligt og kulturelt er en variant af det rigsdanske, udviklet og vedligeholdt trods 140 års fravær af dansk suverænitæt i regionen."

LITTERATUR PÅ DANSK

For flere af mindretallets forfattere spiller sydslesvigsk også en betydningsfuld rolle. I indledningen til digtsamlingen *Ucensurerede avisdigte* giver Herman Liebers udtryk for at han er glad for at man kan se, at han er sydslesviger:

"Medens nogle i Sydslesvig glæder sig over, at jeg leger med det danske sprog, støder det til gengæld andre, at sproget i mine digte tydeligt røber sydslesvigeren. Det er jeg kun glad for."

I udtalelser fra andre forfattere fornemmer man at de som ikke synes om sydslesvigsk, ofte er i eller fra Danmark. Det kommer Karin Johannsen-Bojsen ind på i Flensborg Avis:

"min erfaring er den, at der mange steder i Danmark ikke er en særlig bred tolerance over for os sydslesvigere. Det hævdes, at vi ikke taler ordentlig dansk, at vort sprog i den skrevne form er forkert, for ikke at sige halvtysk."

Og i samme artikel giver forfatteren Helmuth Leckband hende ret med ordene:

”Man møder en intolerance, men for mig at se kan der ikke være noget galt i, at sproget formuleres, som vi nu gør det.”

DIALEKTER

Denne kritiske holdning til det talte og skrevne sprog, som ikke svarer til rigsdansk, har mange paralleller i holdningen til dialekter i Danmark. Selv om mange synes det er berigende med dialekter, og at de endelig skal bevares, så er holdningen til dem i bund og grund negativ. De duer kun ude på landet blandt bønder. Det viser alle undersøgelser, hvor det bliver sløret, hvad man tester. Derfor er det stærkt at ledende personligheder i mindretallet vedkender sig det sydslesvigske sprogs værdi for dem og understreger den betydning det har. Deri bliver de i øvrigt støttet af sprogbrugen i Flensborg Avis, hvor sydslesvigsk er et gennemgående træk i flere journalisters artikler og i annoncerne til trods for, at avisens ideal ifølge chefredaktøren er dansk rigssprog. Der kommer heller ikke indvendinger mod sydslesvigske træk i foreningsreferater, i foreningernes blade og opslag. De betragtes som en del af mindretallets danske sprog.

DE UNGE

Flere unge udtaler sig ligeledes til fordel for sydslesvigsk, og de studerende fra mindretallet ved universitetet i Flensborg og Syddansk Universitet i Sønderborg, som taler sydslesvigsk, udviser ikke nogen stor interesse for at tilegne sig dansk rigssprog. Sydslesvigsk er en del af deres flersproglige identitet med loyalitet over for både dansk og tysk.

For mange der lever i mindretallet eller som er opvokset inden for det, er sydslesvigsk således nært knyttet til

deres mindretalsidentitet. Sproget er en markør for deres tilhørsforhold. De der har valget mellem sydslesvigsk og rigsdansk, kan således vælge sydslesvigsk til at markere deres mindretalsidentitet. Andre kan gøre det ved udelukkende at tale sydslesvigsk.

INTET NYT UNDER SOLEN

Egentlig er sydslesvigsk et gammelt fænomen. Ifølge sprogforskeren Peter Skautrup, som skrev *Det Danske Sprogs Historie*, eksisterede der allerede et blandingssprog mellem sønderjysk og plattysk i Slesvig og Flensborg i 1400-tallet. Det var før der var noget som hed rigsdansk og højtysk. Som eksempel fremdrager han en bemærkning af Christiern Pedersen i den oversættelse af Davids psaltere i 1531:

”flensborgis Danske (thi man taler der Danske og tyske till hobe)” (Illustration: næste side)

I dag ligger sporene af tysk i sydslesvigsk inden for ordforrådet, grammatikken og udtalen. Nogle hører til sjælenderne, mens andre er gængse og forekommer i flere sammenhænge.

I ordforrådet er der oversættelseslån fra tysk. De er almindelige inden for mindretallet, men ikke nødvendigvis blandt andre tysk-dansk tosprogede. Tillige er der en del citatord fra tysk. Det er ord som bruges uden at være oversat og uden at blive bøjet på dansk. Endelig er der en del ord i sydslesvigsk som er gået af brug i Danmark, men som har en tysk pendant. De kunne betegnes gammeldags parallelord.

ORDFORRÅDET

En type af oversættelseslån er karakteriseret ved at ordet bliver anvendt i stedet for den pendant til det tyske ord som findes i dansk rigssprog. Et eksempel er *husmester*, en direkte ord til ord-oversættelse af det tyske *Haus-*

non tpeckis gaat och rat atij vere Thi ieg
 er vel til frezdy huad larde oc wise sigt her po
 Høy viderde vanaittige muncke skulle icke
 dømme her omj Skulle ieg set Danske eff
 ter den Latine som S Hieronimus scress/
 Da hagde det ingen forstondet hende/ Hun
 hagde och huerecken haffit hoffsuit eller hale/
 Som huert kan selff see oc mercke aff de an
 dje Psaltere som fō; vaare vdfette Alle ke
 re det paa / atij de kunde icke forstaa den
 Det sket fordi/ atij de som dem vdfette velle
 sitay saa lettelige sette ord effter ord lige sō
 de tpeckte at de lydde/ Oc de ville icke gōre
 dem vmage atij sōge och lede i gode bōger
 effter den rette mening aff ordene / Atij de
 kunde siden vdfet den rette mening aff den
 som de alder mest burde at gōre/ Thi at or
 dene i Latine haffue tit en anden mening
 en de sitay spnis (at haffue aff huert mand)
 ¶ Huo som vil noget vdfette aff Latine
 Heltyske eller Siedske/ Han skal det saa
 vdfette/ atij alle andre som ere aff det twin
 genaall kũde det vel forstaa/ Ellers vaare
 det bedre atij han lodde det betemme Thi at

de som dem lase oc kunde icke forstaa dem
 De fonge lede der aff till Gudz ord/ oc ke
 dis siden ved atij lase dem/ Och sigt huad
 skulle wi gōre meth disse bōger/ wi forstaa
 dem icke/ Det er flensborgis Danske (thi
 man taler det Danske och tyske till hobe)
 Disse ord haffuer ieg høit aff mange / De
 sigt oc saa almidelige i Danmark som alle
 vel selffue vede Tager fordi dette sōpe ar
 beyde til tacke til Gud vil vnde mig naade
 till atij vdfette mere paa Danske/ Gulke
 ske loff/ tack/ herder och are aff alle sene ge
 ature till ewindelig tid Amen

 Denne Psaltere er vdfet paa
 Danske aff Christien Pe

 som vaare Larnick i Lund
 och prentet i Andorp
 ¶ Aar effter Gudz byrd
 M D cxxi

Kilde: Peter Skautrup: *Det danske Sprogs Historie*. Bind II, 1968:162.

Illustration fra *Dansk sprog i Sydslesvig* bind 1 s. 231.

meister i stedet for *pedel* eller *vice-vært*. Andre oversættelseslån har ikke nogen pendant i rigssproget. Det gælder udtrykket *ordmelding* fra tysk *Wortmeldung*, som er præsenteret tidligere. Et andet tidligere nævnt ord er *podiumsdiskussion*. Det er en type af oversættelseslån som resulterer i ord, som findes i rigssproget, men i en anden betydning end i Danmark. Når det indgår i sammensætningen *podiumsdiskussion*, svarer det til *paneldiskussion* i dansk rigssprog. Det er oversat eller rettere hentet direkte fra tysk *Podiumsdiskussion*.

Der er også oversættelseslån fra tysk som betegner forhold, fænomener, in-

stitutioner eller ting i Sydslesvig som ikke har paralleler i Danmark, eller som ikke er helt identiske. Deri ligger et alment oversættelsesproblem. Når ordene har fået en kategori for sig selv, er det på grund af deres funktion i mindretallet. De anvendes mere eller mindre bevidst i sydslesvigsk når der er tale om noget specifikt for Sydslesvig. Tidligere blev ordet *socialstation* meget brugt som betegnelse for Dansk Sundhedstjenestes Social- og Sundhedscentre. Dette ord er en direkte oversættelse fra tysk *Sozialstation*, som betegner en offentlig institution i tysk regi, hvor der kan søges råd og vejledning hos bl.a. socialrådgivere og

sygeplejersker. I dag er denne sydslesvigisme forsvundet på skilte og i brochurer. Med Karl Otto Meyers ord er et charmerende træk forsvundet. Et andet eksempel på denne type oversættelseslån er *kommuneråd*, som er oversat fra tysk *Gemeinderat*. Dermed henviser man til den politiske struktur i Sydslesvig, som er anderledes end i Danmark. Selvfølgelig kunne det have været oversat til *kommunalbestyrelse* eller *byråd*, men signalværdien ville så gå tabt.

Et eksempel på et citatord er TÜV (Technischer Überwachungs-Verein), som svarer til Statens Bilinspektion i Danmark. Og til de gammeldags parallelord hører *sørgehøjtidelighed* om en begravelse eller bisættelse, hvor der på tysk bruges *Trauerfeier*.

Som i rigsdansk forandrer ordforrådet sig også i sydslesvigsk, for det er ikke blot *socialstation* som er ved at forsvinde. Det samme gælder den tidligere betegnelsen for DGFs klubhus. I hvert fald står der ikke længere *Klubhjem oversat* fra tysk *Klubheim*, men Klubhus på væggen.

GRAMMATIK OG UDTALE

Sydslesvigsk har tillige tyske træk inden for grammatikken og udtalen. Sætningsbygningen hører til grammatikken, og her er det karakteristisk at nogle typer af lange adverbelle led bliver placeret som på tysk som i sætningen: Skal vi i *morgen* også lave noget? Adverbialet *ikke* forekommer ligeledes hyppigt på en plads i ledsætningen som svarer til den tyske ledfølge, fx: En delegeret som forstår *ikke* noget, kan vi ikke sende.

Tidsaspekter er også præget af tysk, hvor man bruger præsens om det som varer: *Ich wohne hier seit 1999*. På dansk bruger man perfektum: *Jeg har boet her siden 1999*. I sydslesvigsk overfører man ofte den tyske opfattelse af tiden til dansk: *Jeg bor her siden 1999*.

Inden for udtalen ligger forskellene fra det danske rigssprog i manglen på stød, inden for tonegangen i sætningerne og ved vokalerne. I modsætning til rigsdansk har sydslesvigsk således som regel ikke noget stød. Man kan ikke høre forskel på *gård* og *gårde* og heller ikke på om ordet *møller* er egenavnet Møller eller betegnelsen for et erhverv som møller. Det kan man i rigsdansk. Forklaringen kan vi ikke hente i det manglende stød i den sønderjyske dialekt, som tidligere var det danske sprog i hertugdømmet Slesvig. Den er nutidig og bunder i at stød ikke forekommer på tysk. Det er en dansk specialitet. Og de som er vokset op med tysk som førstesprog, tilegner sig det sjældent en systematisk brug af stød som på rigsdansk. Det gør mange dialekttalende fra de stødløse egne af Danmark i øvrigt heller ikke.

Tonegangen i sætningerne er også i nogle tilfælde forskellig fra den rigsdanske. De foranstillede ledsætninger har en stigende lokal tone sidst i sætningen som på tysk. På rigsdansk fortsætter tonen uforandret ligeud. I eksemplet: Når det regner, går vi ind i huset. Er den første sætning en ledsætning. Her stiger tonen på ordet *regner* hos dem som taler sydslesvigsk, hvilket den ikke gør på rigsdansk.

Det er ofte udtalen af de enkelte lyde som er med til at karakterisere en variant af et sprog. I sydslesvigsk er det især de korte og lange vokaler *a*, *æ* og *å* samt tvelyden *æ* der er karakteristiske. Det skyldes efter al sandsynlighed at udtalen af de tyske vokaler bliver brugt i sydslesvigsk i stedet for de danske. Da der imidlertid kun findes 14 udtaler af vokaler på tysk, syv lange og syv korte og 25 (12 lange og 13 korte) på dansk, slår de tyske lidt populært sagt ikke til på dansk. Det ser også ud til at nogle af forskellene kommer fra læsning på dansk. Bogstavet i ordet bliver husket og udtalen af det hentet fra tysk, fx bliver ordet *brugt* udtalt med en tysk u-lyd og ikke en dansk å-

lyd. Det mest iøjefaldende er nok udta-
len af kort og langt *a*. Her gælder at det
bliver udtalt med et dybere *a* end på
dansk foran nogle lyde fx i *ananas* og
dame. Her erstatter tyske vokaler det
flade danske *a*, som ikke eksisterer på
tysk. Det korte *æ* i fx *træ* og det lange i
fx *æble* har heller ikke en pendant i
tysk og lyder anderledes på sydsle-
svigsk. Sådan forholder det sig også
med kort og langt *å* i *frugt* og *blå*.

EJ BLOT TIL LYST

I det mundtlige sprog er den lydige si-
de af sydslesvigsk nok den som bliver
mest bemærket af dem, som kun kan
tale rigsdansk. I det skriftlige sprog ty-
der meget på at det er ordforrådet.
Men for sydslesvigerne er begge dele
med til at give et fuldgyldigt sprog,
som de har et afslappet forhold til. Og
den positive holdning de giver til ken-
de vil med tiden, trods kritik udefra,
være med til at slå fast at sydslesvigsk
er en betydningsfuld del af mindretal-
lets identitet og kultur. Sydslesvigerne
kan også more sig over de karakteris-
tiske træk i sydslesvigsk og bruge dem
som indslag i underholdning. Det føl-
gende livsforløb med sydslesvigismer,
som jeg har offentliggjort tidligere, har
det som et af sine formål.

VED FØDSEL

I Tyskland er det kutyme at forældrene
eller bedsteforældrene sætter en an-
nonce i avisen når der er født et barn i
familien. Sættes annoncen i på dansk i
Flensborg Avis, er der stor sandsynlig-
hed for at forældrene tilhører det dan-
ske mindretal. En meget anvendt for-
mulering er at *familien glæder sig*, el-
ler *vi glæder os til* som i annoncerne:

"Vi har fået en ekstra julegave - en
lille kusine - Pia - født 24.12. - Hele fa-
milien glæder sig."

"Vi glæder os til Anna Marie - 6.5. -
53 cm - 3500 g - Peter og Ulla Hansen."

Tro ikke at der tale om adoption. For-
muleringen er en ord til ord-oversæt-

telse fra tysk *wir freuen uns*, der svarer
til dansk *vi glæder os over* at eller *vi er
glade for at*. I nutidig dansk sprogbrug
ligger der intet fremtidsaspekt som i
sydslesvigismen i annoncerne.

DEN FØRSTE TID

Når barnet er blevet nogle måneder,
inviterer Dansk Sundhedstjeneste til
babytræf, en sydslesvigisme fra *Baby-
treff*. Sundhedsplejersken udleverer
Barnets Bog til forældrene. Den inde-
holder oplysninger om bl.a. vægt og
vaccinationer og en kostvejledning.
Den rummer citatord som afspejler li-
vet i et tysk samfund, fx *Kindertee* og
Schmelzflocken. Det er ikke kendte be-
greber i Danmark, men oversættelsen
børnete kunne være et dansk sydsle-
svigord. Varemærket *Schmelzflocken*
er en betegnelse for meget fintvalsed
havregryn. Det er gået ind i det tyske
sprog som et appellativ. Da produktet
ikke findes i Danmark, er der imidlertid
ikke grundlag for udtrykket i dansk.

Der er også tænkt på den nybagte
mor. Hun bliver tilbudt genoptrænings-
gymnastik efter barsel, og i folderen
står eller har der stået *Anmeldelse sker
til Dansk Sundhedstjeneste*, en sydsle-
svigisme fra det tyske ord *Anmeldung* i
stedet for *tilmelding*. Og både far, mor
og barn bliver inviteret af Sydslesvigsk
Forening (SSF) til at komme i en *kra-
blegruppe*, en sydslesvigisme fra *Krab-
belgruppe*, som er en legestue for
småbørn i kravlealderen.

I BØRNEHAVEN OG SKOLEN

I børnehaven begynder de fleste børn
at tilegne sig dansk som andetsprog.
Så vrimler det med sydslesvigismer,
men som regel er de individuelle. Når
børnene kommer i skole, bliver nogle
af sydslesvigismerne i højere grad ge-
nerelle. En af dem er ordet *skoletüte*,
en sammensætning hvori indgår cita-
tordet *tüte*. Det er tysk og betyder
kræmmerhus. På sønderjysk er en *tut*

et kræmmerhus, et ord indlånt fra plat-tysk *tute*, men den form bliver ikke valgt i sydslesvigsk. I øvrigt er en *skoletüte* et stort kræmmerhus fyldt med godter, pennalhus og klistermærker som eleverne får med hjemmefra på første skoledag. Nu kan forældrene fortælle at deres barn *besøger* en dansk skole. Det er en sydslesvigisme fra *eine Schule besuchen* og tilmed så indgroet at den figurerer i offentlige tekster. Den optræder bl.a. i de autoriserede oversættelser fra tysk til dansk af Kiel-erklæringen fra 1949, II.3, og i Bonn-erklæringen fra 1955, III.4, som er grundlaget for det danske mindretals rettigheder i Sydslesvig.

I skolen får eleverne foruden de første bøger sikkert også nogle *DIN A4-ark* som i dansk rigssprog kun hedder *A4-ark*. Citatordet *DIN* er forkortelse for *Deutsche Industrie Norm*. Der er både undervisning og frikvarterer, som med en sydslesvigisme hedder *pauser* fra *Pausen*. I fagrækken er *mate* et velkendt citatord fra tysk slang *Mathe* for *Mathematik* eller på dansk *matematik*. Muligvis hører betegnelsen sport i stedet for skemaets idræt til samme kategori. Det gælder også *abi*, som er forkortelsen for *Abitur*, begge tyske ord for studentereksamen. Godt nok får eleverne både en dansk og en tysk eksamen på Duborg-Skolen, men i dansk sprogbrug må *abi* høre til citatordene.

UNGDOMSTIDEN

I den alder *laver* mange kørekort, en sydslesvigisme fra *Führerschein machen*, og de begynder ligeledes på *at lave* en uddannelse, fra *eine Ausbildung machen*. Det er udbredt at have en *handy*, et citatord som er det almindelige tyske ord for en mobiltelefon både blandt unge og gamle. Når unge sydslesvigere opgiver en e-post adresse, smutter der også et citatord med. De siger ikke snabel-a for sammenskrivningen af *ad* til *@*, men *at*, som er den engelske og tyske be-

tegnelse. I øvrigt bruger Flensborg Avis også *at*. De unge mænd skal på session, og flere vælger *civiltjeneste*, en sydslesvigisme direkte oversat fra det tyske ord *Zivildienst*. I Danmark hedder det *civil værnepligt*. Til borgerpligterne hører for begge køn at afgive sin stemme ved valg. I Sydslesvig er der valget *med* 18 års alderen, en sydslesvigisme fra udtrykket *Wahlrecht mit 18 Jahren*.

VOKSENLIVET

Mens børn og unge fortrinsvis er medlem af en forening under Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU), hører SSW (Sydslesvigsk Vælgerforening) og SSF (Sydslesvigsk Forening) især til voksenlivet. Inden for alle foreningerne forekommer nogle sydslesvigismer hyppigt. En dato for et møde eller et arrangement hedder en *termin*, og det har hverken noget med en betalingsdag, en fødsel eller en eksamen at gøre. Det kan være en *termin* for en *podiumsdiskussion*, der som omtalt kaldes en paneldiskussion i Danmark. Måske skal der betales entre. Det kan med en sydslesvigisme bl.a. hedde *omkostningsbidrag* fra tysk *Unkostenbeitrag*. Er der tale om køb af en billet, må det ofte foregå ved *aftenkassen* fra *Abendkasse*, dvs. billetkøb om aftenen ved indgangen. Og så begynder mange af arrangementerne i øvrigt med at medlemmerne synger en sang som de kan, ikke udenad, men *udvendig*. Dette ord er direkte oversat fra tysk *auswendig*. En anden sydslesvigisme er udtrykket *klip og klar* fra tysk *klipp und klar*. Det betyder 'fiks og færdig'.

Der forekommer også sydslesvigismer i foreningslivet. De er særlig udbredte inden for politik, bl.a. i SSW, og deres funktion er at markere at der er tale om forhold i Sydslesvig. Det gælder som nævnt *kommuneråd*. *Borgerforstander* er et andet eksempel. Det er et oversættelseslån fra tysk *Bürgervor-*

steh og er betegnelsen for formanden for *kommunerådet*. I øvrigt har ordet *kommuneråd* vundet en sådan hævd at Karl Otto Meyer i sine erindringer *Frihed, lighed og grænseland* (Hernov 2001) gentagne gange anvender udtrykket.

I ALDERDOMMEN

Før eller senere er det tid til at gå i pension. Udtrykket er sandsynligvis påvirket af tysk *in Rente gehen* og er således en sydslesvigisme. Og med alderen kommer skavankerne. Flere ældre end yngre går til *sygegymnastik*, mens man i Danmark i dag går til fysioterapeut eller genoptræning. Tidligere indgik *sygegymnastik* i de danske ordbøger, men ordet bruges næppe mere i Danmark. Når det anvendes i Sydslesvig, er det sandsynligvis fordi *Krankengymnastik* er gængs i tysk.

Huslægen bliver måske også hyppigere konsulteret. I dag kunne *huslæge* se ud som en sydslesvigisme fra *Hausarzt*, men ordet står stadig i Retskrivningsordbogen til trods for, at det sjældent bliver brugt. De kongelige har dog en huslæge. Således fortalte en tv-reporter at dronning Ingrid lige før sin død var blevet tilset af sin huslæge. Dødsfald uden for den kongelige familie bliver ofte bekendtgjort i dødsannoncer. I Flensborg Avis omtales begravelsen eller bisættelsen jævnligt som en *sørgehøjtidelighed*. Det svarer som sagt ovenfor til det tyske ord *Trauerfeier*.

Både *sygegymnastik*, *huslæge* og *sørgehøjtidelighed* er ord som stort set er gået af brug i Danmark. Men i det danske mindretal er de bevaret, sandsynligvis fordi de tilsvarende tyske ord stadig er almindelige. De kunne betegnes gammeldags parallelord og hører med til karakteristikken af sydslesvigsk.

ALT I ALT

Sydslesvigsk blev ikke nævnt da dansk blev anerkendt som mindretalssprog i

den europæiske sprogpagt, eller sprogcharteret som det hedder på sydslesvigsk, et oversættelseslån fra tysk *Sprachencharta*. Men det bidrager til den sproglige mangfoldighed inden for det danske mindretal, og den positive holdning til sydslesvigsk fra ledende personligheder er med til at højne dets værdi ikke blot i egne, men også andres øjne. Dette er forbilledligt og kan være et eksempel til efterfølgelse for danskerne i Danmark. De kunne på samme måde værdsætte den sproglige mangfoldighed der omfatter rigsdansk, de traditionelle egnsbestemte dialekter og de former for dansk som er præget af sprogkontakt med andre sprog fx arabisk og tyrkisk. Sprog som flere mindretalsgrupper i Danmark tilegner sig, før de lærer dansk. Helt ligesom de fleste i de danske mindretal tilegner sig tysk derhjemme og dansk i mindretallets institutioner. Disse grupper mangler bare et ligeså positivt ladet ord som sydslesvigsk som betegnelse for deres sproglige variant.

(Henvisninger til andre som har skrevet om sydslesvigsk, findes i Karen Margrethe Pedersen *Dansk sprog i Sydslesvig. Det danske sprogs status inden for det danske mindretal i Sydslesvig*, bind 1 og 2. Institut for grænseregionsforskning, Aabenraa, 2000. På internettet er udgivet Karen Margrethe Pedersen *Sprog og sprogkontakt i den dansk-tyske grænseregion - en bibliografi*, 2003. Den omfatter bl.a. titler på artikler skrevet i forlængelse af undersøgelsen af Dansk sprog i Sydslesvig. Adressen er http://www.dcbib.dk/dcb/sl_saml/bibliografi_kmp.htm)

En højtidelig begivenhed og milepæl

Af MF Kim Andersen (V), formand for Undervisningsministeriets Rådgivende Udvalg vedr. Danske Kulturelle Anliggender i Sydslesvig

Fra festtalen ved indvielsen af A.P. Møller Skolen i Slesvig:

Det er en glæde og en ære for mig at være med her i Slesvig i dag, ved A.P. Møller Skolens indvielse.

Jeg blev oprigtig glad, da Skoleforeningens direktør Anders Molt Ipsen for nogen tid siden spurgte, om jeg ville tale her ved indvielsesfesten. Og en begivenhed, der skal festes for, det er det bestemte.

Men det er også andet og mere end det. Det er en højtidelig begivenhed og en milepæl. For det danske mindretal i Sydslesvig, for Dansk Skoleforening og uddannelse hér. Og det er det for grænseregionen og for så vidt også for det dansk-tyske forhold.

Nu står den her – klar til brug. Denne prægtige bygning – A.P. Møller Skolen. Det er gået stærkt.

SKOLEN

Bygherren har udvist sædvanlig effektivitet og præcision.

Kun fire år er gået fra de første spæde tanker og drømme til nu, hvor omkring 340 elever rykker ind i denne spændende og supermoderne bygning til forhåbentlig gode og lykkelige skoleår med leg og læring.

Skolen, der allerede før indvielsen er blevet kaldt Nordeuropas flotteste og mest moderne gymnasium. Et smukt resultat af en storslået gave fra "A. P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til Almene Formaal" - en gave til Dansk Skoleforening og hele det danske mindretal i Sydslesvig.

Den 15.000 m² store bygning er i arkitektfirmaet C.F. Møllers streg blevet til en imponerende og fascinerende skole. Et virkelig gennemført byggeri udført af de bedste materialer. Det er gennemtænkt og man fornemmer, at Hr. Møller har sat sit personlige præg på bygningen. Der er moderne fag- og undervisningslokaler, videnscenter, indendørs- og udendørs sports- og idrætsfaciliteter - endda med olympiske mål. Der bliver rig lejlighed til at boltre sig – både for alvor og for sjov. På afstand leder det smukke kobbretag og de markante ovenlys hen til denne imponerende beliggenhed. En drøm af en byggegrund – lige ned til Slien med udsigt til det gamle Hedeby og indkig til Slesvig Domkirke. Og Olafur Eliassons fantastiske kunstværk ude i hallen sender tankerne på rejse i universet.

Det ér flot.

TANKEVÆKKENDE

Tænk sig, på denne grund lå i mange år en stor militærkaserne. Nu ligger her en skole med optimale rammer for undervisning og udvikling af den enkelte elevs forudsætninger.

Det er tankevækkende!

I en forhåbentlig lang fremtid vil A.P. Møller Skolen danne rammerne for en dejlig arbejdsplads med højt til loftet for lærere og øvrige ansatte. Og tusindvis af elever vil opleve en enestående skolegang. Forankret i det danske mindretal i den dansk-tyske grænseregion med udgangspunkt i dansk sprog og kultur og deres tyske hverdag vil de få optimale muligheder for at få et indblik og et udsyn, der rustet dem til en aktiv og deltagende tilværelse i en verden præget af internationalt samarbejde og mellemfolkeligt engagement.

Jeg er overbevist om, at A.P. Møller Skolen vil betyde et uddannelsesmæssigt løft for mindretallets børn og unge. Om et par år, når skolen er i fuld drift vil her gå omkring 625 elever. Som fællesskole for 7.-10. klasserne fra egnen – og med gymnasieoverbygningen for 11.-13. årgang for hele det sydlige Sydslesvig vil der med denne skole blive en enestående, attraktiv uddannelsesmulighed.

Jeg håber og tror, at det vil få flere til at tage en gymnasieuddannelse, at det vil få flere til at blive hér og tage gymnasieuddannelsen. A.P. Møller Skolen vil måske også komme til at stå som inspirationskilde for flertalsbefolkningen, så flere herfra vil tage en ungdomsuddannelse. På sigt vil det styrke identitetsfølelsen i Sydslesvig og øge mulighederne for udvikling og vækst – ikke mindst indenfor erhvervslevet.

PERSPEKTIV

Et gammel ord siger; at "som man sår, så høster man". En oplevelse af en god og lys skoletid, en solid, grundig og brugbar uddannelse er noget væsentligt for ethvert menneske. Har man den oplevelse, bliver man og lever sit aktive liv i det miljø – eller man vender gerne tilbage efter måske at have videreuddannet sig eller arbejdet ude nogle år. Det perspektiv, tror jeg, har stor betydning for det danske mindretal og også for Sydslesvig som sådan.

Det perspektiv og den vision har med A.P. Møller Skolen fået udvidet sine rammer. Til gavn for et fortsat aktivt og dynamisk dansk mindretal i udvikling i Sydslesvig.

Det kan vi i fællesskab glæde os over.

Gymnasiefrekvensen er lykkeligvis steget – også markant gennem de senere år – både i landsdelen og indenfor mindretallet. Men den må meget gerne stige endnu mere. Og det viser skoleforeningens prognoser jo også vil ske. Det skaber naturligvis også behov for større kapacitet for flere faciliteter.

Mindretallets stolte flagskib Duborg-Skolen har i adskillige år strakt sig til det yderste for at løse den opgave. Duborg-Skolen er normeret til 650 elever. Gennem flere år har der i midlertidig været over 1.000 elever.

Med øget elevtilgang og ønske om endnu større tilgang var det naturligt, at der fra tid til anden blev tænkt på og drømt om en ny dansk skole med gymnasial overbygning – og gerne i Slesvig-området.

ØNSKET

Da jeg som ny formand for 5-mandsudvalget første gang overværede skoleforeningens fællesrådsmøde den 23. oktober 2004 luftede skoleforeningens formand Lone Schuldt ønsket om på længere sigt eventuelt at oprette et gymnasium nummer to i forbindelse med en fællesskole.

Jeg spidsede ører. Det lød spændende. Et helt nyt gymnasium; det var da noget. Efter mødet talte vi uformelt om det. Jeg var nysgerrig og interesseret. Men, hvor realistisk var det? Var det et fatamorgana? Det ville blive en mega opgave – på alle måder. Det var vi klar over. Men der var jo A.P. Møller Fonden. Vi skiltes, måtte tænke og overveje. Dagene gik, men ikke så mange. En dag sad jeg i toget på vej fra Skanderborg til København. Mellem Middelfart og Odense ringede mobiltelefo-

nen. Det var Anders Molt Ipsen. Om jeg kunne snakke. Ja, bestemt. En ting var en ny fællesskole med overbygning, men den skulle jo også drives.

Det ville kræve en forhøjelse af det danske statstilskud. Men hvor meget? Det var svært at sige, men vi lavede et skøn, som siden blev revideret og forhøjet flere gange.

Hvad tror du og hvad mener du? spurgte Anders Molt Ipsen.

Jeg synes, det lyder spændende. Der er gode perspektiver i det. Jeg er positiv.

SÅ LANGT SÅ GODT

Der blev sendt en ansøgning til A.P. Møller Fonden. Den fond som har hjulpet og betydet så meget for Sydslesvig. Og for skoleforeningen. Lige siden skibsreder A.P. Møller som én af de første skænkede betydelige midler til skolebygning i netop de sydlige områder.

Nu skulle der beregnes: elevtal, driftsomkostninger og meget andet. Efter nogle dage kom der mere fast grund under fødderne. Jeg gik til statsministeren og orienterede ham om projektet. Han spurgte ind til sagen og var positiv.

Det var jo ret godt.

Så gik turen til finansministeren og til undervisningsministeren. Der skulle tænkes og regnes, men de var med på ideen. Så kom en tid med mange møder og beregninger, men alt forløb sådan set som det skulle.

STOR GLÆDE

Stor var glæden den 18. maj 2005, da der fra Esplanaden i København blev indsendt en pressemeddelelse om at "A.P. Møller-Fonden skænker det danske mindretal et nyt gymnasium". Samtidig kunne undervisningsministeren og jeg udsende en fælles pressemeddelelse om, at staten ville forøge bevillingen, så driften af det nye gymnasium var sikret. Forvaltningen af

denne større bevilling ville blive varetaget af 5-mandsudvalget.

Det var en rigtig god dag.

Fonden købte hurtigt denne smukke grund. Projekteringen gik hurtigt i gang – og alt gik i det hele taget hurtigt.

Der har i hele forløbet været mange gode viljer, dygtige og engagerede mennesker, som har set hen til at realisere denne drøm.

Det er også mit indtryk, at alle de ofte detaljerede forhandlinger med de tyske myndigheder og Slesvig by er forløbet positivt og konstruktivt. Det er der grund til at påskønne og takke for, en dag som denne. Det er udtryk for det fortræffelige dansk-tyske forhold, som er groet frem gennem årene. Det er udtryk for den respekt og anerkendelse, som danske sydslesvigere nyder i og blandt flertalsbefolkningen.

Sidste år, den 3. maj, blev grundstenen til skolen lagt af fondens næstformand Ane Mærsk Mc-Kinney Uggla, skoleforeningens formand Lone Schuldt og Slesvigs borgmester Thorsten Dahl. Det var en herlig og festlig dag. Men vi var nogle, der tænkte; kan dette nås til den 1. september 2008. Det hele så lettere kaotisk ud. Vi spurgte også forsigtigt til sagen. Vi blev beroliget af en kompetent byggeledelse. Direktør Peter Poulsen fra Mærsk Construction smilede og sagde: "Vi når det altid." Ja, det vidste vi jo også godt. Hvor dumt kan man spørge.

Skolens første rektor Jørgen Kühl har haft travlt fra første dag i stillingen. Der skal tages mange beslutninger undervejs i sådan en proces. Men rektor har haft let ved at rekruttere medarbejdere. Det er godt, men vel egentligt også naturligt. Det er da en unik chance at være med fra starten af en supermoderne skole som denne. At være pionér – og være med til at forme skolens grundlæggende normer og værdier.

Spændende, en udfordring, men også forpligtende.

Dronning Margrethe vises rundt af Mærsk Mc-Kinney Møller i den ny A.P. Møller Skole i Slesvig på indvielsesdagen den 1. september. (Foto: Fl. A.)

SKOLEN ER MINDRETALLETS

A.P. Møller Skolen er det danske mindretals.

Det er et dannelses-, lærings-, og kundskabssted, hvor eleverne skal tilegne sig viden og færdigheder, sociale og faglige kompetencer til et voksenliv på lige fod og sammen med flertalsbefolkningen.

Her kan eleverne få en studenterek-samen, der er adgangsgivende til videre uddannelse i både Danmark og Tyskland.

Når man er elev hér, på Danmarks mest moderne skole, der ligger i Tyskland, så er man sydslesviger.

Her tales dansk – og tysk, men det er mindretallet, dansk sprog og kultur vi støtter i Sydslesvig.

A.P. Møller Skolen er et sted, hvor eleverne skal kunne tilegne sig viden om og kulturel forståelse af at tilhøre og være en del af et historisk forankret mindretal, hvor tilhørsforholdet er Danmark.

Vi skal glædes over den søgning, der er til de danske skoler og den interesse, der er for dansk folkestyre, for dansk og nordisk kunst og kultur.

Vi skal være fordomsfrie og åbne, ikke isolere os og være mod andre, men stå ved vort eget og hvad vi er – og var.

Vore værdier, vort sprog og vor kultur skal vi dele gavmildt med dem, der har naturlig lyst og interesse i at blive en del af vort.

Det bliver vi ikke mindre af – tværtimod.

Derfor glæder det mig også, at I gennemfører en dansk kulturuge. Et festfy-

værkeri af dansk og nordisk kunst og kultur, som I præsenterer overfor flertalsbefolkningen. Det vil øge kendskabet til Danmark og dansk samfundsliv.

LANG, STOLT HISTORIE

Det danske mindretal i Sydslesvig har en stor, lang og stolt historie.

I er lykkedes.

I gør Danmark ære – og I vil fortsat ikke blive glemt.

A.P. Møller Skolen vil blive en del af denne store og lange fortælling.

Jeg ønsker af hele mit hjerte, at også denne skole må lykkes. At tusinder af elever udgået herfra må tænke tilbage på en god og lys skoletid. At lærere og øvrigt personale må finde arbejdsglæde og mening i hverdagen.

Og at skolen må blive et samlingssted for jer alle. At det må blive et hus, der sprudler af aktivitet og kultur.

Om hundrede år, når meget andet er glemt, vil A.P. Møller Skolen stå som et vidnesbyrd om en god giver, der tænkte langt og var trofast mod sin slægt og sine idealer.

Måtte netop disse egenskaber blive karakteristiske for dette sted.

Fokus på det danske mindretal

Af formand Dieter Paul Küssner

Siden sidste landsmøde har danske medier herunder også vor egen presse Flensborg Avis haft fokus på det danske mindretals selvforståelse og tilknytning til Danmark. Spørgsmålene til mindretallet var især rettet til skoleforeningen, idet udgangspunktet for mediernes kritiske research bl.a. tog udgangspunkt i sydslesvigiske gymnasieelevers stillingtagen til Bonn-København erklæringerne af 1955 foruden danske debattørers formodning om, at en ikke uvæsentlig gruppe forældre og unge bruger det danske skolevæsen som sprogskoler eller som alternativt pædagogisk friskoleprojekt uden større binding til det nationale mindretalsprojekt, Danmark støtter så rundhåndet.

SINDELAG OG IDENTITET

Sydslesvig befandt sig således endnu engang i en jævnlige tilbagevendende og netop generationsbunden identitets- og sindelagsdebat. Lad mig sige det klart og uforbeholdent: Danske medier og danske mennesker, der årligt tilfører Sydslesvig og her især vort skolevæsen næsten en halv milliard kroner i tilskud for opretholdelse af dansk sprog og kultur i mindretallet, har både ret og pligt til at afkræve os svar på, om vi forvalter de betroede midler efter hensigten.

Det nytter ikke at skyde på budbringeren eller surmulende at afvise journalisterne reportager som vinklede og forudindtagne kulørte sensationsskriverier. Vi må i stedet alvorligt og ærligt forholde os til kritikken og om nødvendigt korrigere og forklare, hvorfor en mindretalstilværelse ikke formår at give entydige og klare svar på et dansk

Alwine Brackes danske ståsted kan der ikke være tvivl om. Hørup-kvinden har været - og er - så engageret i det danske arbejde, at hun i fjor modtog Oberst H. Parkovs Sydslesvig-Pris 2007 på SSFs landsmøde; her gratuleres hun af formand Dieter Paul Küssner. Læs mere i afsnittet "Sydslesvig-Prisen". (Foto: SPT)

tilhørsforhold, der matcher livsforholdene i Smørumnedre eller Sæby.

Ensidigheden i dommene over den manglende danskhed i mindretallet skyldes især, at fokus er sat på unge mennesker i mindretallet, der både er i et generationsopgør mod ældre generationens mindretalsforståelse, og som desuden er på vej mod en afklaring af egen identitet og ståsted i et liberalt og åbent mindretalssamfund. En identitetssøgen, der for mange tvetydigt både rummer en sydslesvigsk dansk og tysk referenceramme, der i de unge år kan udmøntes i et både og - og et enten eller.

Bekendelsen til det danske mindretal er som bekendt fri; så det valg kan vi ikke frakende de unge; men vi ved også, at afklaringen ofte indtræder senere i livet. Senest og især når familien er stiftet og børnene skal placeres i en dansk eller tysk børnehave-skole sammenhæng. Så er det påvirkningen fra den danske sindelagsskole træder i karakter og valget ofte falder på en dansk mindretalsskole for næste generation.

BRUGERE AF INSTITUTIONERNE

Der, hvor kritikerne af mindretallets danske tilhørsforhold har noget på os, er når brugere af vore institutioner åbent erklærer afstandtagen til at være bundet til det danske mindretal. Når danske debattører og røster i mindretallet har bebrejdet mindretalsledelsen for manglende respons på denne udfordring, så melder SSF hus forbi. SSF har både i dialog med seksmandsudvalget og i sin hovedstyrelse samt til landsmøderne åbent og ærligt taget stilling til mindretallets aktuelle selvforståelse. SSF har klart og utvetydigt

svaret kritikerne med udsagnet om, hvad kulturforeningen står for:

Bundetheden til en foretrukken kultur – for os den danske – har både sproget, kulturen og det folkelige fællesskab som ideel fordring; men vi erkender samtidig, at mindretallet lever i et åbent og fordomsfrit fællesskab med andre nationale aktører i grænselandet, der både beriger og udfordrer normerne i mindretallet, fordi blandede ægteskaber, nytilkomne og gæster farver paletten af danskhed.

SKOLE OG FORENINGSSAMARBEJDET

Netop brugerne af mindretallets institutioner uden særlig binding til det danske mindretal burde have vor opmærksomhed. SSF har over flere år søgt samarbejdet med skoleforeningen for et øget skole-kultursamarbejde, der venligt og opmærksomt binder nye mindretalsbrugere ind i vor danske verden, hvor sproget, kulturen og forbundetheden med Danmark er livsgrundlaget.

I den sammenhæng formidler SSF

I juletræets skygge tog SSF medio december 2007 afsked med Monika Jansen, igennem årtier engageret i SSF-arbejdet i Flensborg amt, først som sekretær siden som amtssekretær og amtskonsulent. Også driftsrådsarbejdet var hun stærkt involveret i. Hendes fhv. chef, generalsekretær Jens A. Christiansen ses på billedet holde hyldesttalen for Monika, der ved dét bord er omgivet af familie og amtsrepræsentanter samt SSFs formand. (Foto: SPT)

både børneteater og skolekoncerter i et ikke uvæsentligt omfang. Men er det nok? Fremover må vi både satse på øgede tilbud om sproglæring foruden kultur- og samfundstilbud tilpasset hjem og skole. Vort skole- og foreningsliv kan tilbyde familiære danske rammer, der rummer både kernemindretallet og mennesker, der er på vej.

FORENINGSSAMARBEJDET I SYDSLESVIG

Årets amtsgeneralforsamlinger i foreningen var alle præget af solide arbejdsberetninger og et stabilt fremmøde. Der, hvor fravær var nødtvungent, havde medlemmer endda skriftligt beklaget dette. Et sådant engagement for foreningsarbejdet aftvinger respekt. De fleste amter kunne derfor også stille med en fuldtallig amtsbestyrelse efter valgene.

Formandsberetningerne afspejler ikke kun et varieret dansk kultur- og foreningsliv, men dokumenterer et upå-

klageligt og udstrakt samarbejde mellem alle lokale aktører ofte med skolen som centrum, hvor SSF sammen med de tilsluttede foreninger står for et varieret program af voksenarrangementer.

Det naturlige sammenhold og givtige fællesskab på lokalt plan står ofte i skærende kontrast til interessemodsetningerne og frontdannelserne i det overordnede mindretalssamarbejde. Det er derfor vigtigt at have for øje, at det danske mindretals ve og vel formes og leves i det lokale samarbejdes venlige og velvillige stræben efter optimale betingelser for et dansk foreningsliv. Her kender man ikke til kompetencestridigheder, og der sættes ingen grænser for initiativer til fælles bedste.

For danske venner, der ofte undrende konfronteres med stridbare frontberetninger i vor avis fra administratorers og folkevalgtes Samråd, er det givet en lise, at møde hverdags-Sydslesvig, som det arter sig i det daglige. Enten

Julemærkesalgets overskud anvendes til Sydslesvigsk Forenings humanitære arbejde i landsdelen. Årets julemærker er tegnet af Roald Christesen.

Julemærket 2007 - smukt og stilrent designet af SSFs layouter Roald Christesen.

det så er i festligt vennelag til årsmøderne, eller når besøgsrejser når ud til forposterne, hvor mindretalslivet manifesterer sig.

De bevilligende myndigheder for den danske mindretalsstøtte repræsenteret ved seksmandsudvalget får denne oplevelse ved deres årlige besøgsrejse, der henover årene dækker det meste af Sydslesvig. I år var besøget henlagt til Rendsborg-egnen, hvor SSF/SSW samt tilsluttede foreninger modtog udvalget i pensionistboligkomplekset i Bydelsdorf. Eftermiddagsskaffen med oplæg fra forskellige foreningsledere efterlod ingen tvivl om, at lokalt råder mindretallet over mange stemmer, der engageret evner kunsten at synge i kor med en tekst og en melodi, der både rummer det sydslesviske særpræg og den danske forbindelse.

DE FRIVILLIGE FORENINGSFOLK, ILDSJÆLENE OG DE ANSATTE

Grunden til, at Sydslesvig kan præstere et så bredt og omfattende kulturtilbud med koncerter og teater, foredrag og debat, folkelig sang og jazz, folk og kor, film og kunst, skyldes utallige foreningssliders, ildsjæles og ansattes forenede satsning på kultur og kvalitet.

Føjer man hertil vore faste udvalgs store anstrengelser for inspiration og økonomiske rammer for den lokale selvudfoldelse, har man forklaringen på, at så megen dansk og nordisk kulturformidling lykkes. Som kronen på værket sørger vort årsmødeudvalg i samarbejde med hele det folkelige og organisatoriske Sydslesvig at synliggøre denne indsats til fortsat uforglemmelige festdage, hvor Sydslesvig møder Danmark og verden først på sommeren.

Føjer vi dertil rugbrødsarbejdet i hverdagen og det humanitære udvalgs omfattende ideelle arbejde for seniorerne i fællesskabet samt de tilsluttede foreningers særlige arbejdsmark, så

står fastholden og udbredelsen af dansk sprog og kultur stærkt i dagens Sydslesvig.

Senest har det samarbejdende kulturliv fejret triumfer under festligholdelsen af indvielsen af A.P. Møller Skolen med kulturfesten, der med centrum i Slesvig har formidlet dansk og nordisk kunst og kultur til vore tyske naboer. Her blev mindretallets kulturelle merværdi for regionen synlig og nyttig for landsdelens befolkningsflertal.

DANMARKSHISTORIEN OG SYDSLESVIGS MINDRETALSHISTORIE FORENET

Kulturfestens anliggende, at inddrage mindretallet ligeværdigt og aktivt i regionens flerkulturelle forståelsesramme, kommer også til udtryk i udviklingen af Danevirke Museum som både formidler af danmarkshistoriens mytiske grænseværn med Valdemarsmuren som tophistorie, der er på vej til at blive anerkendt som verdens kulturarv; og som ankerplads for vor egen mindretalshistorie i det nyoprettede mindretalsmuseum ved museet.

For tiden føres fremadrettede samtaler med museumsfolk ved Gottorp for at fremme et samarbejde omkring formidlingen af den evt. kommende verdens kulturarv. Samarbejdet mellem vor museumsleder og de tyske naboer foruden danske interesser har udviklet sig til en frugtbar symbiose, der løfter Danevirke til et unikt mødested for fremtidig brobygning i grænselandet. Det følte derfor helt naturligt, at Europarådets generalsekretær Terry Davies under et besøg ved Danevirke skrev i gæstebogen: Danevirke er stedet, hvor mindretallet har formået at omforme en mur til en bro.

Det er derfor ikke så underligt, at vi gerne modtager officielle gæster i mindretallet i dette krydsfelt mellem dansk og tysk, hvor vi i dag praktiserer det gode naboskab uden at glemme den forpligtende historie. En historie, der i

Danevirkegården, som den så ud, da SSF købte den i 1988. Der er sket meget i de tilbageliggende 20 år - og der sker løbende mere. (Foto: privat)

dag også ved vor hjælp binder Danmark og Tyskland sammen i et godt naboskab. Desto glædeligere er det, at A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene Formaal endnu engang har vist velvilje overfor Danevirke Museum ved at bevillige støtte til inddragelsen af Café Trubergs arealer i museumslandskabet. Fremover vil Danevirke Museum stå alene som portvogter til et af Danmarks betydeligste fortidsminder.

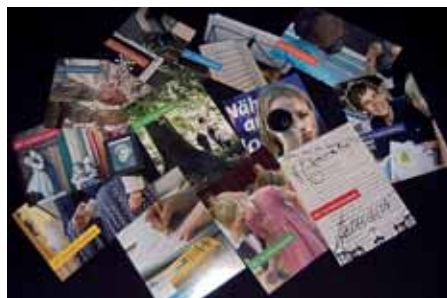
RADIO OG TV I EN DIGITALISERET TIDSALDER

Mindretallets synlighed i både tyske og danske medier, men også fremtidige modtageforhold af dansk TV efter afskaffelsen af danske analoge signaler, har beskæftiget mindretallene i regionen. Dansk og frisisk sprog og kultur har en beskedent plads i de offentlige tyske radio- og TV-selskabers programflade.

Tilsvarende har både det tyske mindretal i Sønderjylland og det danske mindretal været i tæt dialog med de danske radio- og TV-medier for fortsat opmærksomhed omkring mindretallets behov for at være synlige i mediebilledet. Nervøsiteten for at blive

glemt i den regionale Radio Syd, men også DR-dækningen, skyldtes især afskaffelsen af den særlige grænselandsmedarbejder ved Radio Syd efter Flemming Niensens fratræden. For begge mindretal havde Flemming Niensens omfattende og redelige reportager betydet en reel medvirken i grænselandsets samlede medieformidling.

For at undgå misstemning og misforståelser p.g.a. programomlægninger og redaktionelle ændringer i DR-hu-

Mindretallets synliggørelse finder sted på mange områder. Til hjælp på basis har SSF fået lavet nogle go-cards med fotos af fotograf Gertrud Sabroe, Flensborg, om foreningens og medstribdernes virke. De er gratis, kan bruges som postkort - og kan rekvireres på SSFs sekretariat. (Foto: SPT)

set, fik BDN og SSF tilbudt en konstruktiv dialog med DR-medarbejdere. Under flere møder fik begge mindretalen en forsikring om, at mindretalsorienteringen ikke er på vej ud af DR. Nye medarbejdere vil under en anden redaktionel formidlingsstrategi fortsat beskæftige sig med mindretals- og grænselandsstof. Samtalerne efterlod ingen tvivl om en fortsat mediebevågenhed.

Det gælder forhåbentlig også vore fælles bestræbelser om en sikring af optimale modtageforhold af radio og TV i grænselandet fra mindretallenes respektive moderlande; en modtageret, der er sikret i Bonn-København erklæringerne.

De nye digitale tider kommer især til at ramme det danske mindretal, idet Danmark ikke giver fri adgang til sine satellit-bårne signaler, mens de antenne-bårne signalers rækkevidde ikke dækker hele Sydslesvig. SSW har i denne sag aktiveret landdagen i Kiel, mens SSW og SSF i fællesskab desuden er i forhandling med det danske kulturministerium for en konstruktiv og optimal løsning på problemerne.

Det må også efter 2009 være muligt for det danske mindretal at kunne følge med i Danmarks aktuelle samfundsudvikling med fokus på sprog og kultur formidlet af radio-TV-medierne i moderlandet. Endnu er intet endeligt afgjort, men vi satser på en løsning, der fortsat giver danske sydslesvigere mulighed for dansk radio og TV.

Glokale Sydslesvigere engagerer sig også i SSF, som de har opfordret til at se på energi- og miljøproblematikken ved drift og nybyggeri af ejendomme. (III.: Glokale Sydslesvigere)

OGSÅ ET FREMTIDSPERSPEKTIV

På landsmødet 2007 drøftede de delegerede et oplæg fra en kreds af SSF-medlemmer – Glokale Sydslesvigere – der ønskede en officiel miljøpolitik for foreningen. Landsmødet opfordrede til en dialog om et evt. løsningsforslag, der skulle forelægges på landsmødet 2008. Vort ejendomsudvalg har sammen med generalsekretæren holdt flere møder med miljøgruppen. Et forslag om en bæredygtig miljøpolitik har været til høring i amter og distrikter. Hovedstyrelsen har herefter godkendt følgende udkast til en miljøpolitik, der forelægges landsmødet 2008 til afgørelse:

Målsætning

Inden for Sydslesvigsk Forenings budgetmæssige rammer arbejder SSF for øget miljøhensyn i forbindelse med foreningens drift.

EL og energi

Det tilstræbes at anvende miljørigtige løsninger og sikre et så lavt energiforbrug som muligt.

Bygninger

I forbindelse med drift, vedligeholdelse af SSFs ejendomme samt nybyggeri vil SSF prioritere bæredygtige miljøløsninger ved valg af konstruktion, teknologi og materialer.

Den daglige tekniske drift

Valg og indkøb af rengøringsmidler, kontorartikler, papir, materialer m.m. er underlagt en miljøvurdering – grønt indkøb.

Grønt regnskab

Med fokus på el-, vand- og varmebrug udarbejdes hvert år et grønt regn-

skab. Med afsæt heri formuleres mål for besparelser inden for opvarmning, el og vand.

Forudsat landsmødets godkendelse vil ejendomsudvalget og generalsekretariatet påbegynde omsætningen. Det vil bl.a. betyde, at et planlagt medborgerhus i Bydelsdorf, der søges realiseret for forbundsmidler foruden midler fra salg af Amtmandsgården i Rendsborg, skal realiseres efter de nye retningslinier.

Projektet Medborgerhus i Rensborg/Bydelsdorf har stået på ønskelisten længe. Nu, hvor der er lokal enighed om at opgive Amtmandsgården

som tidssvarende endsige bæredygtig økonomisk ramme for foreningslivet, er valget faldet på en nybygning i forbindelse med pensionistboligkomplekset i Bydelsdorf.

Hovedstyrelsen har godkendt planerne om salg af Amtmandsgården og givet grønt lys for den forestående byggeopgave i Bydelsdorf. Ligeledes har hovedstyrelsen godkendt salget af ejendomskomplekset Spættegade i Flensborg. Ved salget har SSF sikret

Christiansborg med lys i alle vinduerne i Kulturnatten 2007, som også det danske mindretal fra Sydslesvig traditionelt deltager i. I 2007 var det historien, der var tema, hvorfor Studiefdelingen og Arkivet ved Dansk Centralbibliotek og dets medarbejdere med arkivar Lars N. Henningsen i spidsen indtog en central rolle dét år med bl.a. bogen om krigen 1864 i stereobilleder. For at kunne se dem tredimensionalt, skulle der benyttes et par specialbriller, som både daværende formand for Folketinget Christian Mejdal og Seksmandsudvalgsmedlem Søren Krarup med interesse og fornøjelse gjorde brug af. (Fotos: Roald Christesen)

den lokale Spætteklub fortsat brug af lokaler i ejendommen, mens provenuet af salget er reserveret en kommende løsning af lokaleforholdene for sekretariatet og foreningerne i Slesvig. Her er den optimale løsning fortsat et samarbejdsprojekt med lokale investorer, der skal sikre slesvigerne et medborgerhus med et tidssvarende sekretariat i et ejendomskompleks, der inddrager Slesvigshus.

ET STÆRKT FOLKELIGT MANDAT

I min beretning i Sydslesvigsk Årbog 2007 skrev jeg følgende:

”Bør SSFs varetagelse af overordnede kulturpolitiske anliggender synliggøres i vedtægterne?

Som det fremgår af beretningen, løser SSF foruden det interne kulturpolitiske arbejde pr. tradition også mange overordnede mindretalsanliggender. Det er en opgave, SSF i kraft af sin størrelse og styrke har varetaget siden foreningens oprettelse; og måske skulle vi fremover tydeliggøre indsatsen også i vore vedtægter. Vi står nemlig også for den brede ofte upolitiske kontakt til både Danmark og Tyskland og mindretalssamarbejdet i FUEF.

SSF plejer forbindelsen til bl.a. Folketinget og Grænseforeningen, Region Syddanmark, og plejer kulturpolitiske kontakter til Slesvig-Holsten. Vi er med i DialogForumNorden, mindretalsrådet og Kontaktudvalget ved forbundsdagen foruden FUEF og senest dialogmøder med Bund Deutscher Nordschleswiger.

Alle disse kontakter er præget af viljen til at fremme forståelsen for mindretallets ret til at være en ligeværdig partner. Samarbejdet sikrer forståelsen for, at mindretallene i grænseregionen udgør en merværdi for hele samfundet; en konstatering, der både sikrer det venskabelige naboskab mellem Danmark og Tyskland, men selvfølgelig også minder det politiske flertal om, at mindretal kan have behov for positiv særbehandling.

Mindretallets politiske krav og ønsker står SSW for, men i mange sammenhænge kan det være nyttigt at tale ud fra et politisk ubundet mandat. Med et fortsat stærkt folkeligt mandat kan SSF variere stemmeføringen, så interessen for mindretallet dækkes bredest muligt.”

FORMÅLSPARAGRAFFEN

SSF har så i året, der er gået, fået organisationsudvalget til at indskrive ovennævnte arbejdsopgaver, som SSF varetager i foreningens formålsparagraf. Udvalget har desuden foreslået mindre redaktionelle ændringer samt efter opfordring fra enkelte amter forsøgt at finde en ny fordelingsnøgle for delegerede til landsmødet. Forslagene er herefter forelagt hovedstyrelsen og siden sendt til høring i amterne, hvor også tillidsmandsmøder har været inddraget.

Hovedstyrelsen godkendte forslagene efter tilbagemelding fra baglandet, men ønskede fordelingsnøglen for delegerede til landsmødet udsat for en nærmere gennemarbejdning. Efter flere gennemgange i hovedstyrelsen blev vedtægtsændringerne herefter anbefalet til forelæggelse for landsmødet.

Efter denne vedtagelse kom det organiserede Sydslesvig på banen. Især Samrådets formand har reageret voldsomt. Netop formanden, der allerede ved sin tiltræden søgte at diffamere SSF ved i Flensborg Avis at udtale: ”SSF stræber efter at indtage en central magtposition i hele mindretallet. Hvad enten det drejer sig om organisationsstrukturen eller om de langsigtede fælles mål, er det, som om vi andre skal bankes på plads af SSF.”

PRÆCISERING AF ANSVARSOMRÅDER

Nu drejer vedtægtsjusteringerne sig hverken om magt eller overtagelse af andres ansvarsområder, men om en

præcisering af ansvarsområder, som SSF løser. Såvel strukturdebatten og oprettelse af en fri og uafhængig tænketank er af et flertal i Samrådet blevet afvist.

Uden struktur og uden nye tanker for sikringen af et demokratisk selvstyre i mindretallet har SSF følt sig forpligtet til at definere sine arbejdsopgaver. Mange af disse opgaver er bundet til foreningens medlemskab eller medvirken i regionale, nationale og internationale fora. Ingen af disse steder tager SSF patent på mindretallet, men varetager medlemmernes d.v.s. mindretallets største folkelige forenings interesser. SSF drømmer ikke om at fratage SSW, kirken eller skoleforeningen en tøddel af deres ansvarsområder. SSF har derfor også efter samråd med SSW præciseret den omdiskuterede vedtægtsformulering.

Den nye formålsformulering vil, hvis forslaget følges, lyde som følger: "Varetagelse og koordinering af det danske mindretals almene kultur- og mindretalspolitiske interesser i samarbejde med relevante foreninger og mindretallets partipolitiske repræsentation".

Heller ikke denne formulering fratager nogen nogen ansvarlig i mindretallet noget som helst, men fastskriver, at enhver forening stadig gør det den er bedst til – ansvarligt og myndigt til gavn for det danske mindretal. Hverken mere eller mindre.

KOORDINERING AF ARBEJDSOPGAVER

Efter sidste bevillingsrunde udtalte formanden for seksmandsudvalget Kim Andersen: "Alle reserver er brugt op". Og som en sidste advarsel fra udvalget meddeltes det, at ubrugte midler fra det ene år ikke fremover kan henlægges til det næste år. På denne baggrund anbefalede Kim Andersen, at de sydslesvigske organisationer finder sammen om effektivisering og besparelser indenfor mindretallet, før det

kommer til at gøre rigtig ondt i økonomien.

Tiden synes således moden til, at organisationerne sætter sig sammen for at finde samarbejdsmodeller, der kan frigøre synergier til fælles bedste og samtidig frigøre midler til at imødegå de varslede stramninger i bevillingerne fra 2010. Foruden den eksisterende aftale om fælles indkøb – herunder energi og forsikringer – har SSF argumenteret for en fælles bygningstjeneste og fælles bogholderiservice. Der kan givet findes andre områder indenfor organisationernes selvstændighedskultur, der i et fornuftigt samarbejde kan frigøre kræfter og lette på økonomien.

Finder vi ikke selv løsninger for en bedre udnyttelse af ressourcerne, vil budgetstramninger hen ad vejen tvinge os dertil. Tiden er til at agere fremadskudende til gavn for mindretallet i stedet for at reagere, når først økonomien strammer. I den sammenhæng er det vigtigt at fastholde presset på det tyske samfund for en reel økonomisk ligestilling for mindretallets organisationer. Det er ikke troværdigt at fremstille mindretallene i grænselandet som en faktisk merværdi, når man samtidig bevillingsmæssigt behandler dem mindre værdigt.

Ligestilling er nøgleordet for en sundere økonomi i mindretalssammenhæng, der samtidig kan aflaste Dan-

Side 26: Dannebrog vajede side om side med Europas og Tysklands flag foran Rigsdagen i Berlin, da (for oven) landdagspræsident Martin Kayenburg sammen med forbundsdagens præsident dr. Norbert Lammers og Folketingets formand Thor Pedersen (på tallerstolen) sammen med andre personligheder - også fra de nationale mindretal - præsenterede en analyse af mindretallenes kompetencer, udarbejdet af et forskningsinstitut i Sydtyrol på bestilling af landdagen i Kiel, for offentligheden og pressen. (Fotos: Per Dittrich)

marks indsats og sikre en rimelig balance mellem danske og tyske tilskud til sikring af grænselandets mindretal og deres anerkendte kulturelle autonomi og den derved givne grænsefred.

MINDRETAL SOM MERVÆRDI

Landdagen i Kiel har i en bestilt kompetenceanalyse omfattende de regionale mindretals betydning for grænse-regionens kulturelle og økonomiske potentiale fået præsenteret de fire mindretal i grænselandet som en merværdi. Analysen indeholder en række anbefalinger, der byggende på mindretallenes særlige kompetencer kan tilføre regionen og det grænseoverskridende samarbejde øget styrke.

Analysen tilskriver naturligvis mindretallene en række humane styrker herunder kultur- og sprogkompetencer, der bør integreres i regionens uddannelses- og forskningspolitik, men også

erhvervspolitikken vil i højere grad kunne drage nytte af mindretallenes flerkulturelle kompetencer.

FUEF OG DIALOGFORUMNORDEN

For SSF, der er en aktiv medspiller i det europæiske mindretalssamarbejde i FUEF, har analysen også interesse, fordi den henviser til regionens optimale betingelser for at spille en rolle, når det gælder europæisk mindretalspolitik.

De dansk-tyske mindretalsordninger anses at have modelkarakter. Ved at udvikle grænseoverskridende mindretalsorienterede studier og ved at få EC-MI åbnet hen imod et større samarbejde med regionens mindretal og FUEF, får grænselandet mulighed for at medvirke til sikringen af rimelige mindretalspolitiske rammebetingelser for Europas mindretal.

Den mindretalspolitiske substans i grænselandet er ifølge analysen så be-

tydningsfuld, at landdagen i Kiel med landdagspræsident Martin Kayenburg i spidsen valgte at præsentere kompetencekataloget i Rigsdagen i Berlin. Her blev erfaringerne fra vor verden præsenteret for forbundsdagen og pressen – i øvrigt ledsaget og kommenteret af både forbunds dagens præsident og det danske Folketings formand.

Sidst på året vil analysen blive præsenteret i det danske Folketing og siden i Bruxelles. Analysen har også været genstand for intense forhandlinger i DialogForumNorden. Vi er enige om, at kompetenceanalysen er nyttig, hvis flertallene interesserer sig for og omsætter nogle af de mange samfundsnyttige forslag analysen byder på; men vi er også enige om, at landdagens tiltag med denne analyse ikke kan erstatte en lødig mindretalspolitik.

Som inspiration og hjælp til de politiske beslutningstagere er det dog en fremadrettet og visionær tekst, der har mindretallenes accept og støtte ved omsætningen.

Den årlige FUEF-kongres var i år henlagt til Pécz i Ungarn. Kongressen behandlede mindretallenes ret til medieadgang. Vi fik vedtaget en resolution til støtte for Flensborg Avis, der for tiden ikke modtager nogen form for offentlig støtte fra tysk side. Resolutionen opfordrer forbundsregeringen til at yde avisen projektmidler og eller institutionel støtte. Desuden fik vi sammen med BDN vedtaget en resolution, der kræver fri adgang for mindretallene til at modtage deres respektive moderlandes radio og tv.

SSF bliver brugt som informationskilde i mange sammenhænge - gerne også af mindretalsforskningsinstituttet ECMI i Flensborg. Her er det en gruppe højtstående sudanesiske politikere, der af generalsekretær Jens A. Christiansen på Flensborghus informeres om, hvordan problemer mellem flertal og mindretal er blevet grebet an i det dansk-tyske grænseland. Meningen med besøget i det dansk-tyske grænseland var at forberede en ny FN-African Union-fredskonference i Tripoli sidst i 2007. En tidligere fredskonference skortede på, at de fleste oppositionsgrupper ikke gik med til at etablere autonomi i det sydlige Sudan. (Foto: SPT)

MINDRETAL SKAL FØLE SIG HJEMME I FLERTALSSAMFUNDET

Indenrigsministeriet i Berlin afholdt i september en kongres for mindretals- og udvandrerspørgsmål. Anledningen var fejringen af forbundsrepublikkens 20-årige praksis med udvandrerspørgsmål og mindretalspolitik. Blandt talerne var forbundskansler Angela Merkel, der i sin tale kom med følgende udsagn:

"Kvaliteten i et frit samfund måles på, hvordan man omgås mindretal og hvordan mindretal føler sig hjemme i samfundet.

Jeg vil udtrykkeligt endnu engang lægge vægt på begrebet føle sig hjemme. Det er muligt – og det er som regel muligt, når man taler med lande, der huser mindretal – at de fleste mener, at alt er i orden, kun de, som det drejer sig om, fornemmer det ikke. Derfor siger jeg med eftertryk: Det gælder, at de befinder sig godt, og ikke, at vi og andre lande tror, at vi gør alt, som er nødvendigt. Det er samtalens udgangspunkt.

Det betyder, at vi som forbundsrepublik er interesseret i at optræde forbil-

ledligt. Vi erkender ligeledes og tror – også hvis nogen i dagligdagen ikke umiddelbart erkender det –, at kultur, sprog og egenart er en berigelse for landet. Derfor er det godt, at der findes mange aktører i mindretalspolitikken – det være på forbundsplan, i landene eller på kommunalt plan, for det er her livet for alvor leves."

For os som mindretal er det vigtigt, at forbundet, landet og kommunerne står ved dette af forbundskansleren formulerede ansvar. Vi ønsker at føle os vel i samspillet med flertallet. Det kræver ligestilling og møder i øjenhøjde.

Fremtiden vil vise, om den igangværende dialog mellem flertal og mindretal reelt fører til at gamle mure kan omdannes til varige broer.

HJEMME I SYDSLESVIG

Det sidste gælder også for dialogen internt i mindretallet. Lad os derfor glæde os over, at det lokale samarbejde foreningerne imellem de seneste år er blevet yderligere styrket; og at det øgede samarbejde ofte giver fremgang både i aktivitetsniveauet og i medlems-

Mindretallets infotelt ved Slesvig-Holsten-Dagen i Neumünster. (Foto: SPT)

tilgangen. Lokalt kan mindretallet fortælle mange succes historier, hvor dansk sprog og kultur er drivkraften.

For mig er det fortsat vigtigt, at vi danske sydslesvigere deler sindelag med og forkærlighed for Danmark. Vi føler det naturligt at kunne fastholde forbindelsen og samlivet med Danmark. Vi har et levende og aktivt basisarbejde, der omfatter et halvt hundrede danske skoler, danske ungdomsforeninger og danske kulturforeninger, der beriger dette grænseland, hvor dansk, tysk og frisisk i dag praktiserer respekt i kulturmødet; og hvor det danske mindretal hævder sig ligeværdigt og fastholder det danske i forhaven mellem Danmark og Tyskland.

Hos det danske mindretal i Sydslesvig afprøves bærekraften af dansk kultur og værdigrundlaget i det danske samfund, der som bekendelsesgrundlag binder os til Danmark. Vi betragter os som front og bro i grænselandet til gavn og glæde for Danmark og de nyttige og venskabelige bånd til Slesvig-Holsten og Tyskland, der er så vigtige for et godt naboskab. Et naboskab, der bygger på den gode vilje, ligeværd og respekt. I det perspektiv er det dansk-tyske grænseland en vejviser for mellemløst samliv i Europa og for verdenssamfundet.

At være medarbejder i denne sag bør være en del af Sydslesvigsk Forenings selvforståelse.

OBERST H. PARKOVs SYDSLESVIG-PRIS 2007:

Alwine Bracke: Et pragtfuldt fællesskab med egnens danske

Oberst H. Parkovs Sydslesvig-Pris 2007 tildeltes i 2007 efter indstilling fra Sydslesvigsk Forening for Flensborg amt Alwine Bracke (72) i Hørup, en af de stille slidere, som det danske mindretal i Sydslesvig heldigvis stadig har mange af. Tildelingen fandt sted på Sydslesvigsk Forenings Landsmøde 10. november i Husum.

Alwine Bracke, født Boysen den 3. oktober 1935 i Stobdrup i Angel, er opvokset i Gammelby ved Sørup, hvor hendes far var røgter på en gård.

Han blev indkaldt til militæret og faldt i Rusland i 1943.

Lejligheden på gården skulle bruges til den nye røgterfamilie. Derfor flyttede familien til Hørup, hvor de boede på en nedlagt bondegård, idet dens jorder blev brugt til en skinflyveplads.

Alwines mor giftede sig i Hørup med Christian Clausen.

Da den danske skole i Hørup blev oprettet, blev Alwine flyttet til den og gik så der til hendes konfirmation. Derefter havde hun en plads i huset.

Siden fulgte et ophold på Holstebro Ungdomsskole "Lægården".

Derefter atter en plads i huset på Årup Forsøgsstation og et ophold på Vejle Husholdningsskole.

Der fulgte en plads som ung pige hos familien Futtrup i Lyksborg og en plads i huset i Holstebro.

Derfra blev Alwine kaldt hjem, da hendes mor døde. Nu måtte hun passe huset for sin stedfar og sin lillebror, der endnu gik i skole. Samtidig arbejdede hun i et bageri i Stadum.

Senere igen gjorde hun også rent i (den nu nedlagte) Hørup Danske Skole, hvor hun mødte sin senere mand Aage Bracke.

De to blev gift den 24. oktober 1959.

Niels Henriksen fra Oberst H. Parkovs Mindefond overrækker Sydslesvig-Prisen 2007 til Alwine Bracke. (Foto: SPT)

Af ægteskabet fremgik fem børn: Knud (1960), Aage og Niels (1962), Aase (1964) og efternøleren Bent (1974).

Alwine Bracke var formand for Skovlund Kvindeforening i flere omgange. Desuden blev hun medlem af ungdomsforeningen Ydun og de lokale distrikter under SSF og SSW. Sidstnævnte to steder var hun bestyrelsesmedlem i flere omgange. En overgang var hun sammen med ægtefællen Aage SSWs repræsentanter i Hørup kommunalbestyrelse. Og igennem en lang årrække stod hun for kontingentopkrævningen i Hørup.

I 1986 overtog hun Skovlund Ældreklub efter Marie Meyer og har lige siden stået for den - også da Skovlund-Valsbøl Kvindeforening opløstes. Ældreklubben fortsatte. Den holder et månedligt møde, gerne en tirsdag, hvor der drikkes kaffe, synges danske sange og spilles forskellige spil. Det hænder, de ældre inviteres i hjemmene, og engang om sommeren tager de sammen med Medelby og Valsbøl Æl-

dreklubber på en udflugt. De har været på Sønderskov Slot, i Büsum, Hatsted, Plön, for blot at nævne nogle steder. I 2007 havde de en fin tur til Danfoss Universe på Als.

"Mødevirksomheden og de mange bestyrelsesmøder, tilrettelæggelsen af arrangementer og kontingentopkrævningen har kostet mig mange timer af mit liv, men det har også betydet et pragtfuldt fællesskab med egnens danske mennesker", siger Oberst H. Parkovs Sydslesvig-Pris' modtager 2007, Alwine Bracke, Hørup.

Tildelingen af prisen blev ledsaget af en check, der blev overrakt af sekretæren for fonden, fhv. direktør i Grænseforeningen, Niels Henriksen, Sorø,

Tidligere modtagere:

1983: Otto Witt, Tønning/ Ejdersted,
 1984: Carl Christiansen, Frederiksstad/
 Husum amt,
 1985: Annemarie Stollberg, Bredsted/
 Husum amt,
 1986: Mary Johannsen, Flensborg,

1987: Wilhelm Hansen, Ylsbyskov/ Gottorp,
 1988: Elsa Koch, Vanderup/ Flensborg amt,
 1989: Henriette Westland, Flensborg,
 1990: Hans Detlef Andresen, Agtrup/ Sydtønder,
 1991: Marie Giessel, Schinkel/ Rendsborg-Egernførde,
 1992: P.J. Alberts, Østerhever/ Ejdersted,
 1993: Anne og Gerhard Clausen, Moldened/ Gottorp,
 1994: Margit Andresen, Veding/ Flensborg amt,
 1995: Irma Baumann, Drage/ Husum amt,
 1996: Andreas Blöcker, Flensborg,
 1997: Johann Mikkelsen, Læk/ Sydtønder,
 1998: Hildegard Srogosz, Skovby/ Gottorp,
 1999: Hans Jørg Petersen, Egernførde/ Rendsborg-Egernførde amt,
 2000: Erika Bruhn, Garding/ Ejdersted,
 2001: Elfriede Plichta, Kobbermølle/ Flensborg amt,
 2002: Elfriede Geipel, Husum/ Husum amt,
 2003: Heinrich Hein, Flensborg,
 2004: Elke Müller, Vesterland/ Sydtønder amt.
 2005: Birte Lütt, Slesvig/ Gottorp amt.
 2006: Christel og Otto Prühs, Rikkert, Rendsborg-Egernførde amt

LØSER OPGAVER

Oberst H. Parkovs Mindefond »skal fortrinsvis tilfalde foreninger og institutioner, der arbejder for nationale og sociale opgaver i grænseegnene«. Bestyrelsen afholdt sit årlige fordelingsmøde i 2007 den 22. september - på 150 års dagen for oberst H. Parkovs fødsel. Dagen indledtes med kransenedlægning ved oberstens statue på rådhuset i Gentofte, hvor Parkov i en menneskealder var borgmester.

I jubilæumsåret kunne der - på trods af det generelle lave renteniveau - ud-

deles over 300.000 kroner. Største enkeltmodtager blev Duborg-Skolen, som modtog 40.000 kroner til støtte for »elev-ambassadørprojektet«, hvorigennem gymnasieelever fra Duborg-Skolen rejser rundt til gymnasier i Danmark og orienterer om det danske Sydslesvig.

Desuden har Helligåndskirken i Flensborg modtaget en betragtelig støtte til renovering af højttaleranlægget, Dansk Alderdoms- og Plejehjem i Flensborg har fået til nye hospitalsenge, »Sydslesvigske Børns Ferierejser« hjælp til deres vigtige arbejde, lige som Slesvig Roklub har fået lovning på et beløb til renovering af klubhuset, hvis det bliver aktuelt.

Den årlige »Sydslesvig-Pris«, som hvert år uddeles til en dedikeret ulønnet medarbejder i Sydslesvigsk Forening, skiftede i jubilæumsåret navn. I veneration for den donator, som gør uddelingen mulig, bliver den fremover kaldt »Oberst H. Parkovs Sydslesvig-Pris«.

Wilhelm Klüver, Flensborg, er formand for fonden, Niels Henriksen, Sorø, er sekretær i fonden

Fra kransenedlægningen den 22. september 2007 på Gentofte Rådhus: t.v. Gentoftes borgmester Hans Toft og t.h. oberstens barnebarn Peter Parkov, der er bestyrelsesmedlem i Fonden. (Foto: privat)

Spændende sæson præget af udfordringer og øget interesse

Af udvalgsformand Karin Goos

Sæsonen 2007/2008 har været en spændende sæson præget af nye udfordringer og stigende interesse for Sydslesvigsk Forenings omfattende tilbud af kultur i form af teater og koncerter.

Selv om det fra flere sider beklages, at vi især til koncerterne i Tyske Hus i Flensborg er få tilskuere, så viser vort billetsalg helt tydeligt, at der er fremgang i publikumstallet.

Sidste sæson var der en lille tilbagegang, og i år går tilskuertallet så opad igen, og sådan har kurven været de sidste mange år omkring vore abonnementskoncerter.

Jeg ville ønske, at der ikke blev fokuseret så meget på de tomme pladser i Tyske Hus - et hus der kan rumme mere end 1400 tilskuere - men at vi i stedet lærer at leve med de 3-400 koncertgæster pr. koncert, der er et mere realistisk tal.

De ellers så fremragende anmeldere, der følger vore koncerter, kunne måske også undlade fremover at omtale besøgertallet på de 3-400 som noget direkte negativt. Når det så er sagt, så har vi selvfølgelig stadig et ønske om at være flere, og selvfølgelig fortsætter udvalget med at forsøge at optimere tilskuertallet i takt med PR-fremstød og et fremragende produkt.

På det samlede teatertilbud i Sydslesvig er der en markant fremgang at fortælle om, idet vi i sæson 06/07 solgte ialt 4100 billetter, mens vi i denne sæson har solgt over 4800 billetter.

Vi glæder os over udviklingen.

Per Pallesen og Pia Jondal i Folketeatrets revykomedien "Dyveke" af Kjeld Abell med musik af Kai Normann Andersen og tekster af Poul Henningsen i Flensborg i marts. (Foto: Brita Fogsgaard)

REJET VÆK

I Flensborg åbnede vi sæsonen med forestillingen "Jesus Christ Superstar", og billetterne blev nærmest revet væk. Publikum var en dejlig blanding af alle aldre, og det er ingen hemmelighed, at enhver teaterarrangør glæder sig over at se de unge gå i teatret. Men vi var selvfølgelig også mange ældre stamabonnenter, og klog af skade gik jeg om bag scenen før forestillingen for at spørge, om de nu havde justeret lyden ordentligt, og at den helst ikke måtte være for høj.

Turnelederen så lidt undrende på mig og spurgte, om jeg ikke var klar over, at det var en rockopera, vi havde købt. Det var jeg, men jeg mente jo bare... og for publikums skyld... æh.

Forestillingen blev en stor og flot op-

En Sælgers Død af Arthur Miller, en moderne tragedie, som fortæller den skæbnesvangre historie om sælgeren Willy Lomans sociale og økonomiske deroute i en verden i forandring - her med Pia Jondal og Søren Spanning i Folketeatrets opsætning i oktober i Flensborg. (Foto: Brita Fogsgaard)

levelse. Lyden var god, og musikken var spækket med fede rockkompositioner til glæde for de fleste i salen.

Jeg ved dog, at enkelte blandt publikum havde svært ved at klare lydstyrken men håber ikke, det afskrækker dem en anden gang.

Næsten 500 tilskuere kom og lod sig begejstre af Den Jyske Operas opførelse af "Rigoletto" i idrætshallen i Flensborg. En stor aften, der indledtes af vort udvalgsmedlem Rejner Bogdan med en operaintroduktion for dem, der havde lyst til det. Det var der rigtig mange, der havde.

NY UDFORDRING

Så nåede vi frem til en helt ny udfordring i vor abonnementsrække.

Det havde ikke været muligt at få en aftale på plads med Stadttheater i Flensborg om en dato for forestillingen

"Hvem er bange for Virginia Woolf" af den simple grund, at teatret selv havde brug for scenen. Ydermere lå turneperioden midt i vor efterårsferie - en tid, hvor vi bestemte ikke gerne planlægger forestillinger - men af pure nød valgte vi at tilbyde den og samtidig bruge Waldorfskolen i Flensborg som spillested.

Trods ferie og sted mødte publikum op, og over 250 så det klassiske drama spillet på højt niveau af nogle af vore bedste skuespillere. Et lille kort strømsvigt blev hurtigt glemt igen takket være skuespillernes store indsats.

Spillestedet er fint, og vi vender tilbage til det en enkelt gang igen i indværende sæson.

I Flensborg fortsatte vi med udsolgte huse til musikforestillingen "Lyset over Skagen" og Peter Schaufuss-Balletten "Michael I'm bad". Sekretariatet blev kimet ned om billetter, og der var ventelister.

Lidt mere roligt publikumsmæssigt foregik det omkring forestillingen

316 betalende til "Houdini den store" i Den Fynske Operas opførelse. De oplevede filmmager, gøgler, forfatter, instruktør og meget mere Erik Clausen som festlig indleder til forestillingen i Flensborg i januar. (Foto: DFO)

"Houdini den store" i Den Fynske Operas opførelse. 316 kom og oplevede filmmager, gøgler, forfatter, instruktør og meget mere Erik Clausen indlede forestillingen på festlig vis. Operaen var forfriskende og dejlig, og aftenen gik hen og blev et rigtigt high-light i sæsonens række af forestillinger.

Forestillingen "Den adelsgale borger" havde vi store forventninger til, men vi måtte efterfølgende erkende, at den ikke levede op til disse forventninger. Det blev aldrig helt den Moliere-komedie, publikum kom for at se, og mange gik skuffede derfra.

Sæsonen i Flensborg sluttede med revy-komedien "Dyveke", der satte et fint, musikalsk punktum. Forestillingen var rigtig god i kraft af de dygtige medvirkende og den medrivende musik.

SLESVIG

Spillestederne Slesvig og Husum tilbød i sidste sæson et fælles abonnement med i alt syv forestillinger fordelt på tre spillesteder.

I Slesvig tilbød vi én stor forestilling i byens teater og to cabaretforestillinger i Schlei-Klinikum. Sidstnævnte spillested er nyt, og også her har vi til vor glæde kunnet opleve, at publikum slutter op omkring de nye tiltag.

"Dronningen af Malmø", en fremragende politisk komedie, trak kun 130 personer ind i teatersalen, mens "Alle tiders kvinde" og "Nattens Babylon" hver var besøgt af næsten hundrede glade publikummer i Schlei-Klinikum, hvor der er en anderledes tæt atmosfære end i teatret.

Det ser ud som om hyggen i Kasinoet i Schlei-Klinikum og den store indsats fra personalet i Slesvig er med til at skabe et nyt godt spillested for publikum i Slesvig. Vi fortsætter i indværende sæson med at tilbyde forestillinger i Kasinoet.

Også familieforestillingen "Orla Frøsnapper" blev en vældig succes i Slesvig. Familier fra nær og fjern

Henrik Koefoed, Mette Markmann, Gunvor Reinberg og Joy-Maria Frederiksen i den klassiske franske farce "Boeing Boeing" af Marc Camoletti i Folke teatrets opsætning i Husum i oktober. (Foto: Brita Fogsgaard)

strømmede til Slesvig teater, og ialt 464 børn og voksne fyldte næsten alle pladserne i det smukke, gamle teater.

HUSUM

Spillestedet Husum bød på fire forestillinger. Det var Aarhus Kammeropera med en festlig "Mozart Galla", selve Det Kongelige Teater med forestillingen "Bunbury", Comedieteatret med forestillingen "Hvor svært kan det være" og endelig Folketeatrets vidunderlige forestilling "Natmandens datter" af Nikoline Werdelin.

Alle fire forestillinger egnede sig fortrinligt til distriktsudflugter, men kun ganske få distrikter havde et sådant tilbud med i deres program. Rigtigt ærgerligt, må jeg sige.

"Natmandens datter" solgte ca. 100 billetter, mens de andre lå tydeligt under.

Udvalget tog det som en anledning til en samtale med amtsstyrelsen i Hu-

sum om mulighederne for at ændre på teater-traditionen i Husum, så publikum får lyst til at komme.

Umiddelbart nåede vi ikke frem til nogle konkrete løsningsforslag, men vi følger op på samtalen i udvalget og tilbyder den samme form for cabaret-teater i Husum som i Slesvig i indeværende sæson.

I Husum har vi indledt et samarbejde med Kreis Nordfriesland omkring en koncert-række med emnet "Junge Meister". SSFs bidrag til samarbejdet var den dygtige "TrioRama". Alle koncerterne foregår i Schloss vor Husum og "TrioRama" spillede for en udsolgt sal. Efter aftale med sekretariatet i Husum er det Bjarne Wulf, der er samarbejdspartneren på stedet.

Til familieforestillingen "Vinter i Lønneberg" i Læk måtte der stilles ekstra stole op til de 517, der var mødt op for at se Emil redde Alfred. Og i Nibøl var der forsamlingshusteater. Salt-produktion var på besøg med forestillingen "Bare det var mig" om Preben Ugle-

bjerg, og ca. 80 publikummer hyggede sig et par timer ved god underholdning. Jeg glæder mig allerede til indeværende sæsons forestilling i Nibøl Skoles gymnastiksal. I forstår at skabe den rette stemning.

BØRNETEATER

Antallet af børneteaterforestillinger, vi har sendt ud til hele landsdelen, er næsten det samme som i den foregående sæson, der var på 87. Vi nåede denne sæson at spille 85 forestillinger for ialt 6020 børn, og jeg kan endnu engang berette om rigtig mange begejstrede tilbagemeldinger til udvalget. Det er påfaldende, at for nogle år siden blev det ofte påpeget fra ledsagernes side, at sproget var for vanskeligt at forstå for de Sydslesvigske børn, og at de havde svært ved at følge med. Sådanne udtalelser møder vi slet ikke mere, trods det, at mange af forestillingerne er ordrige.

Udvalget har været på børneteater-

Med tekster og sange af Bert Brecht og hyggeligt samvær afsluttede Sydslesvigske Forening den danske teatersæson 2007/08 i Sydslesvig. Udvalget havde inviteret Teatret Møllen fra Haderslev og deres nye Bert Brecht-cabaret »Glo ikke så romantisk«, der foregår på bordel, til sæsonafslutning den 30. maj på Flensborghus. (Foto: Teatret Møllen)

festival igen, denne gang i Næstved, og tog atter mange gode forestillinger med hjem i bagagen til indeværende sæson.

BØRNETEATERFESTIVAL

I ugen 21. til 29. april blev den 4. grænseoverskridende børneteaterfestival gennemført med SSF som tovholder og Simon Faber som projektleder.

I alt 12 børneteatergrupper og ca. 50 forestillinger kunne opleves på begge sider af grænsen i den uge festivallen fandt sted.

Åbningen i Stadttheater i Flensborg var festlig, og det er særdeles positivt at Landestheater nu er med i arrangørgruppen.

Desværre kneb det med at samle publikum, især til eftermiddagsforestillingerne, og sygdom var årsag til, at en af grupperne helt måtte opgive at spille.

Set i bakspejlet er foråret nok ikke den bedste årstid for festivallen, så det bør overvejes at flytte den til efteråret, når vi går i gang med planlægningen af den næste festival.

Til glæde for store og små vovede vi at tilbyde julekoncerten med DR Radiosymfoniorkesteret og Sigurd Barret i Tyske Hus i Flensborg den 13. december 2007. Heldigvis gik forsalget af billetterne strygende, og dem af jer, der var til stede ved koncerten, ved nu endelig, hvordan det ser ud, når Tyske Hus er fyldt godt op.

Der kom 1282 publikummer i alle aldre, og stemningen var super-god. Sigurd vil gerne komme igen en anden gang, var ordene bagefter.

Da udvalget fik tilbudt en plakatudstilling til Sydslesvig af den prisbelønnede kunstner Gitte Kath, takkede vi ja, og et samarbejde med Sydslesvigs danske Kunstforening resulterede i en pænt besøgt udstilling på Dansk Centralbibliotek i Flensborg. Åbningsaftenen med et foredrag ved Gitte Kath kunne desværre ikke samle særligt mange interesserede.

SØNDERJYLLANDS SYMFONIORKESTER

Som repræsentant for Sydslesvigsk Forening er jeg medlem af bestyrelsen for Sønderjyllands Symfoniorkester.

Jeanne Boel, Pernille Schrøder, Søren Hauch-Fausbøll, Henrik Lykkegaard, Thomas Mørk og Karsten Jansfort medvirkede i Comedieteatrets forestilling "Hvor svært kan det være" i Husum i februar. (Foto: Comedieteatret)

Sønderjyllands Symfoniorkesters solooboist, kinesiske Sai Kai, ansat i orkesteret siden 2005, fik lejlighed til at præsentere sig selv som solist med orkesteret i Mozarts obokonzert nr. 1 ved koncerterne i januar i Egernførde og Nibøl. (Foto: SSO)

Alena Baeva, solist i Sergej Prokofievs violinkonzert nr. 1 fra 1917 ved Sønderjyllands Symfoniorkesters koncert i Flensborg i januar, er en af sin generations mest talentfulde violinister. (Foto: SSO)

Der holdes bestyrelsesmøde hveranden måned, og noget af det, der har fyldt meget på den sidste sæsons møder, var indvielsen af Alsion, stram økonomi p.g.a. flytning og besparelser, oprettelse af ny stilling og ansættelse af arrangementschef samt udfærdigelse af ny resultatkontrakt, der gælder for 2008 til 2011.

Som noget nyt har SSO og CVU-Sønderjylland (Center for Videregående Uddannelse) indgået en samarbejdsaftale omkring orkesterets skolekoncerter. Der er allerede afholdt kurser for musiklærere, og undervisningsmaterialet gøres endnu mere professionelt og brugbart for lærerne. Koncerterne er som hidtil for 4. klassetrin og foregår fremover i tæt samarbejde mellem orkesteret, CVU og skolernes musiklærere.

GRUPPEKONCERTER

I Sydslesvig deltog 869 elever i orkestrets gruppekonzerte, 869 var til fælleskoncerter, og til familiekoncerten var der - som der plejer - op imod 800 besøgende.

HELST GLEMME

Selv om jeg helst vil glemme den, så skal den jo nævnes. Den koncert der fandt sted på Waldorfskolen i Rendsborg den 29. marts. Det viste sig, at interessen var så ringe, at der kun kom 40 tilskuere til en stor koncert med solist og gæstest dirigent.

At det gik så galt, skyldes en del uheldige omstændigheder, der tilsammen udgjorde en kæmpe-fiasko.

Waldorfskolen er et helt nyt spillested for os, idet vi ellers har haft koncerterne i Christkirche med pæne tilskuertal. Denne gang var orkesteret for stort til kirken, og da skolens sal har en fremragende akustik, var vi helt trykke ved spillestedet.

Men koncerten lå midt i påskeferien, og frem for alt manglede der tilstrækkelig plakatering og PR-arbejde.

En flot koncert med dygtige medvirkende i Waldorfschule i Rendsborg men kun 40 interesserede publikummer: Marianne Rørholm, sopran, sang mesterligt - og Christian Badea var eftermiddagens fortræffelige dirigent. (Foto: SSO)

Vi har efterfølgende bedt orkesteret om at tage det alvorligt i deres planlægning af koncerterne, at vi ikke kan sælge dem i ferietider her hos os.

Endvidere har vi ved flere samtaler i Rendsborg fået aftaler om bedre plakatmuligheder og nye PR-kontakter.

Vor nye amtskonsulent Nadine Schmidt i Rendsborg-Egernførde amt vil fremover benytte disse muligheder, og jeg er sikker på, at vore kulturtilbud fremover vil være i gode hænder hos Nadine.

FOLKETEATRET

Sydslesvigsk Forening er fortsat også repræsenteret i folketeatret.dk's bestyrelse. Det er det teater, der tidligere havde samarbejdet med Folketeatret. Vi har observatørstatus men kan deltage i samtlige dagsordenspunkter og i alle debatter.

Efter den noget turbulente fusion er der ro og stabilitet i arbejdet, og for at sikre den stabilitet, besluttede bestyrelsen at forlænge teaterchef Waage Sandøs kontrakt frem til den 1.1.2010.

Teatrets økonomi ser ganske godt ud igen efter den bekostelige fusion. Der sælges mange turneforestillinger til provinsen og mange billetter til teatrets faste scene i Nørregade i København.

I bestyrelsen har vi diskuteret repertoire og kvalitet, og der er som noget nyt taget microports i brug ved taleforestillinger, fordi mange tilskuere påtalte visse lydsværligheder.

Vi ser frem til mange gode forestillinger i indeværende sæson fra folketeatret.dk.

DANSK-TYSK MUSIKSELSKAB

Det Dansk-Tyske Musikselskab, som SSF er en del af, har i år 10 års jubilæum. Det blev den 14. september på Flensborghus.

Musikselskabet arrangerer udover kammerkoncerter musikrejser i ind- og udland for foreningens medlemmer.

SØNDERJYSK

Kontakten til Sønderjysk Teaterforening er blevet tættere de sidste par år, og som noget helt nyt er SSF inviteret indenfor i fællesskabet som en del af sammenslutningen.

Fra og med generalforsamlingen i september 2008 er Sønderjysk Teaterforening samarbejdsorganisationen "TeateriSønderjylland". Et samarbejde mellem teaterforeningerne i Sønderjylland, Sydslesvig samt Egnsteatret Møllen.

AMTSREPRÆSENTANTER

Til Teater- og koncertudvalget er knyttet en række amtsrepræsentanter, der inviteres med til møde i udvalget to gange årligt.

Hidtil har vi planlagt sæson-programmet sammen med amtsrepræsentanterne efter teaterseminaret i november, men den praksis holder ikke længere. Udvalget skal allerede reservere teatrene på seminaret for at få de forestillinger, der er mest rift om. Derfor har vi sammen med amtsrepræsentanterne aftalt at vende bøtten og holde møde inden seminaret for at aftale generer og behov.

Desuden prøver vi at inddrage amtsrepræsentanterne til en mere synlig rolle på deres amts spillested. Vi håber samtidig, at amterne gør brug af muligheden for at få beretninger fra udvalget via amtsrepræsentanterne på amtsgeralforsamlingerne, og at repræsentanterne samtidig er ambassadører for udvalget.

AVISOMTALE

Udvalget og jeg selv har været årsag til en del avisomtale i den afvigte sæson.

En ivrig koncertgænger har brugt alt for megen spalteplass i Flensborg Avis på at brokke sig over nogle tilstande, vi er helt uden indflydelse på.

Hjertelig tak til generalsekretæren, der tog pennen i den anden hånd og skrev et forløsende, opklarende læserbrev. Det rensede luften.

BEDRE SPILLESTED

På landsmødet 2007 tillod jeg mig under min korte beretning at komme med det spæde ønske om et bedre spillested for koncerter i Flensborg.

Jeg skal da lige love for at, den udtalelse blev "jordet" i Flensborg Avis.

Men nye tanker og ideer kræver tid og overvejelser, og Flensborg Avis kom igen på banen, først med en kulturleder af Hans Christian Davidsen, og senere med en ledende artikel af Bjarne Lønborg, der begge støttede ideen og direkte opfordrede til handling.

Jeg ved, at SSW i Flensborg by arbejder på sagen, og det er mit inderlige håb, at det vil lykkes at finde finan-

sieringskilder til et sådant projekt både til gavn for kulturen, for publikum og for byens udvikling som kulturmagnet.

A.P. MØLLER SKOLEN

Mens vi venter på det, kan vi i mindretallet glæde os over det fantastiske gymnasium i Slesvig.

Efter sommerferien blev A.P. Møller Skolen taget i brug, og i forbindelse med åbningen fandt en helt unik og storslået kulturuge i Slesvig sted med adresse til både det danske mindretal og til flertalsbefolkningen i Sydslesvig.

Jeg deltog i arbejdsgruppen omkring kulturugen, der kunne findes på nettet under navnet kulturfest.nu, og det har været en stor og spændende opgave. Arbejdsgruppen er et udvalg på tværs af mindretallet, og i takt med at ideerne sprudlede frem, gløede mailposten rundt om i de små stuer. Det har været en fornøjelse at deltage i en så kompetent arbejdsgruppe. Konsulent Simon Faber er projektleder og har styret udvalgsarbejdet på fornemste vis.

Der blev udarbejdet et bredt folkeligt program med store highlights op og ned ad kulturskalaen. Med den bredde, det havde, var der noget for enhver smag af ypperste kvalitet. Der var en enestående chance for store oplevelser.

UDVALGETS HVERDAG

I kampen for at sælge billetter til alle vore vore tilbud er PR en vigtig opgave for udvalget, og mange af vore mødetimer handler om PR, brochure og nye fremstød.

Alt, lige fra annoncer til chokolader med slogan på, skal prøves.

I disse tider er der rigtig mange danskere der flytter til Flensborg, og udvalget afprøvede muligheden for at udlevere materiale om SSF og vore kulturtilbud til alle danskere igennem Flensborgs Einwohnermeldeamt. Men det gik ikke.

Vi modtog dog det gode tip fra kontoret, at vi gerne må hænge en plakat op på stedet, og det vil vi gøre.

NYT BILLETSYSTEM

I udvalget vurderede vi, at tiden er inde til at omstrukturere det nuværende billetsalgssystem.

Brugerne har efterlyst et mere smidigt billetsalg med mulighed for også at bestille billetter i sekretariatets lukke- og ferietid. Samtidig diskuterede SSF reorganisering af arbejdsområderne på sekretariatene, og personalet støttede op om at indføre et nyt system.

Forskellige møder og workshops arrangeret af IT-medarbejder Georg

Thomsen resulterede i, at firmaet Ticon fik et edb-system færdigt, inden billetsalget startede for den indeværende sæson.

Vi valgte en inhouse-løsning, der skræddersyes efter vore specielle behov, vel vidende, at der skal justeres hen ad vejen.

Vore abonnenter har fået de første informationer om det nye system, og de blev opfordret til at meddele sekretariatet, om de ville beholde deres faste pladser inden billetsalget gik on-line.

På den måde var der udover rabat på prisen stadig fordele ved at være abonnent.

Jeg har indtryk af, at det blev en gnidningsløs overgang til systemet.

SYDSLESVIGSK FORENING'S KULTURUDVALG:

Involveret i et mangetal af aktiviteter

Af udvalgsformand Jytte Christoffersen

Kulturudvalget har på den ene eller anden måde været involveret i et mængde af kulturaktiviteter.

Kulturugen i Husum - et prisværdigt og succesfaldt initiativ, som man lokalt må have brugt en hel del kræfter på. Det beløb, man søgte om, var forbausende beskedent, så prestigeprojekter kræver ikke nødvendigvis de helt store beløb.

folkBaltica-festivalen har været fint anmeldt. Stor var min glæde over succesen i Egernførde - både m.h.t. deltagertal og kunstnerisk indhold. Haugaard og Hoirup er et sikkert kort i dansk folkemusik. I år valgte jeg selv at gå til afslutningskoncerten på Alte Post i Flensborg, hvor der var totalt udsolgt. Jeg kunne konstatere, at der var velkomst både på tysk og dansk. Musiker-

ne, som var Haugaard og Hoirup med 5 skandinaviske venner, kommunikerede både på tysk og dansk, men mest på engelsk. Det blev en formidabel aften.

Vore 6 jazzkoncerter »jazz på Flensborgarhus« - 3 om efteråret og 3 om foråret, som Knud Ramm Mikkelsen står for - får faktisk altid gode anmeldelser og et pænt besøgstal. I foråret 2008 har der været et endog fornemt program med bl.a. Etta Cameron og Jesper Thilos Kvartet.

Et andet tilløbsstykke er nytårskoncerten med Lauseniana i Harreslev. Der er bare altid udsolgt. Hvert år med en helt speciel solist.

Vi har også haft kammermusik - bl.a. med Anna Bühler - tidligere elev på Duborg-Skolen. Der var 30 tilhørere i Flensborg - og 50 til samme koncert i Slesvig, hvor man havde haft en fin eftermiddag.

Etta Cameron gav koncert med "jazz på Flensborghus" - og Jesper Thilo Kvartetens koncert betød ligeledes et gensyn med gode bekendte: Jesper Thilo, sax, altid inspirerende Olivier Antunes, klaver, Bo Stief, bas, og Frands Rifbjerg, trommer. (Fotos: EC og JTK)

Sammen med Teater- og koncertudvalget havde vi i december 2007 planlagt at dele udgifterne til DRs Symfoniorkester med Sigurd Barret. Der var 1.250 tilskuere - voksne og børn. En rigtig god aften. Det endte dog med, at Teater- og koncertudvalget betalte det hele.

Husum Slot dannede i februar rammen om en flot koncert med de unge kammermusikere Mathias Kjøller, klarinet, Tobias Kruse Lautrup, cello, og Jacob Alsgaard Bahr, klaver, tilsammen Trio Rama. (Foto TR)

Sammen med SdU er vi også involveret i diverse rockkoncerter på Volksbad, som en del unge jo er glade for.

ET KLUDETÆPPE

Her følger lidt løst fra året, der gik. Et kludetæppe.

1. oktober 2007 var der koncert med Erik Grib på Flensborghus med 80 tilhørere.

1. november spillede "Hawk" i Ladelund med 50 tilhørere - og i Sdr. Brarup med 25 tilhørere. En eklatant fiasko var dog foredragsaftenen med Søren Høg, hvor kun konsulenterne Marianne Wulf og Tinne Virgils var til stede. Det var ellers et interessant emne - om et liv i blindhed.

Tangoorkestret i Slesvig - i forbindelse med Schleswiger Jazzherbst - en rigtig god aften med 130 tilhørere.

Koncert i Frederiksstad med Allan Olsen, der var 30 tilhørere.

Filmaften på Flensborghus: Kunsten at græde i kor med 190 tilskuere.

Der har været skole- og aftenkoncerter med Phønix (ny dansk folkemusik). Aftenkoncerterne var i Rendsborg og i Vanderup.

Filmselskabet Dox on wheels præsenterede Jon Bang Carlsens nye dokumentarfilm »Purity Beats Everything« (om nazisternes jødeforfølgelse og folks fortrængelse af krigens rædsler) på seks udvalgte steder i maj, bl.a. i København, Aarhus, Aalborg, Odense og Flensborg. I Flensborg fandt præsentationen sted på Flensborghus, og instruktøren Jon Bang Carlsen var til stede. Til den efterfølgende debat havde Dox on wheels bl.a. inviteret Karl Otto Meyer.

I efteråret 2007 var der foredrag med Knud Romer med 80 tilhørere.

Og så "forærede" vi Painted Green til Sporskifte i indflyttergave.

Dette har blot været et udvalg af afholdte arrangementer.

Af andet nyt kan jeg fortælle, at hele udvalget deltog i Eugen Tajmers re-præsentationsshow i København. Jeg finder det givende både m.h.t. at vide, hvad der er "på" i Danmark lige nu. Hernede bliver man let støvet. Samt også pga det sociale.

Så har vi været involveret i et debatmøde efter henvendelse fra Bjarne Truelsen. Emnet skulle være sprog og kultur. Det har imidlertid vist sig, at der i forbindelse med årsmødet afholdes et oplysningsmøde med panel om emnet, så selvom vort panel var mindre "etableret", droppede vi det.

Vi var ikke involveret i den danske kulturuge i Slesvig, men Eberhard von Oettingen fra Kulturudvalget sad i "kulturugeudvalget".

Charlotte Bassler i Kobbermølle fik hjælp til et power point-program til Venner ser på Danmarks kort - originaludgaven på 72 vers.

Sildringene fik blod på tanden sidste sommer og tilrettelagde en koncert med U2-kopibandet "Die Herren". Trods navnet er det en dansk gruppe. Nordfrislands Amt forbød koncerten i allersidste øjeblik af tekniske grunde.

Flensborg by drømmer om en koncert med Anne Dorte Michelsen, og Kulturudvalget drømmer om en koncert med Kim Larsen.

Det er jo blevet til en broget opremsning, men Kulturudvalgets arbejde er som et sydslesvigsk kludetæppe - og det har vel givet en idé om alsidigheden i vort arbejde.

Vi modtager utroligt mange tilbud i årets løb. Og en hel del sender vi videre til distrikter og/eller amter, der jo så kan sende deres ønsker videre til os. Og ringen er sluttet. Alt selvfølgelig til gavn for medlemmerne. Det er som et ping pong-spil. Ikke noget med centralisering, men en fornuftig arbejdsgang, der kommer flest medlemmer til gode.

Alt var klappet og klart til koncerten med U2 på Sild. PR-kampagner var kørt, plakater sat op, billetter solgt - og så kom forbuddet af byggetekniske grunde. Gruppen tilbød en erstatningskoncert, men det lykkedes ikke. (Foto: U2)

Festlige og traditionelle møder i fællesskabets tegn

Af udvalgsformand Gitte Hougaard-Werner

I weekenden 6.-8. juni 2008 mødtes vi i hele Sydslesvig ved de 84. danske årsmøder under mottoet "sprog og kultur". Det var ikke bare os selv, men også det officielle Danmark, tyske politikere, danske venner og tyske naboer, der festede med os.

I løbet af weekenden blev der afholdt 42 møder, der samlede 1000vis af mennesker rundt omkring i landsdelen. Der blev afholdt 11 møder om fredagen, 27 om lørdagen og udover de 3 friluftsmøder, 1 møde om søndagen. Det er 2 møder mindre end sidste år, hvilket skyldes, at Gelting-Gulde-Runtoft fremover kun vil holde et årsmøde hver andet år, og Husum og omegn ikke afholdte et møde udover friluftsmødet, der i år blev afholdt i Husum.

Det har været festlige og traditionelle årsmøder i fællesskabets tegn, hvor især friluftsmøderne var præget af et næsten alt for varmt solskinsvejr, som også forårsagede et ikke helt så stort

Også folkedansere går hen og bliver tørstige i årsmødevarmen. (Foto: SPT)

fremmøde som ellers. Til gengæld kan vi konstatere et godt og stigende fremmøde ved aften- og lørdagsmøderne.

Nu er det allerede anden gang, jeg har stået i spidsen for udvalgsarbejdet, og jeg er glad for og stolt af at være med til, at det igen er lykkedes at skabe gode rammer og forudsætninger for, at

Farvestrålende optræden ved dansk ungdom. (Foto: SPT)

Sydslesvigere samlet omkring bordet med SSFs formand Dieter Paul Küssner (t.h.) og (stående med „mütz“) Radio Syds Flemming Nielsen, for sidste gang årsmødedækkende i embeds medfør. (Foro: SPT)

så mange kan mødes under et fælles motto. Tak til alle, der har været med i denne proces.

Og så til et par ord om selve processen.

MOTTOET 2008

Årets motto blev allerede drøftet på evalueringsmødet i juni 2007.

Udvalgets tanker og visioner blev præsenteret ved undertegnede. Her mente vi, at vi gerne ville vende blikket ind mod os selv igen – back to basics, som jeg kaldte det. Hvad udgør mindretallet, er kernen i vort virke og er med til at skabe mindretalsidentitet. Her var vores hovedpunkter sproget og kulturen. Udvalget og jeg syntes, det var et bredt, vedkommende og spændende emneområde, som vi gerne ville arbejde videre med efter en tilbagemelding på mødet.

Der var stor opbakning og mange positive tilskyndelser med henblik på dette emne. Og udvalget gik igang med at finde et "smart" slogan for årsmøderne, men efter megen diskussion frem og tilbage, endte udvalget – som jeg kunne bekendtgøre ved landsmø-

det 2007 – med, at mottoet simpelthen blev "sprog og kultur". Det syntes passende åbent for forskellige vinkler indenfor de elementære hjørnepæle i

DE DANSKE ÅRSMØDER
I SYDSLESVIG
6., 7. + 8. juni 2008

www.syfs.de/aarsmoede

Årsmødeplakaten 2008 af grafiker Rold Christesen.

mindretallets arbejde, det være sig sangen, ordet, kunsten, historien og traditioner, der var noget til enhver taler at forholde sig til, lade sig inspirere af og tale ud fra.

Det viste sig da også, at det har været meget vedkommende, og vi har i udvalget også oplevet det som positivt og spændende. Der har været meget oppe at vende i forbindelse med årsmøderne – identitetsdebat, sprogdebat u.m.m. Der skal blot nævnes sprogforeningens konkurrence om "mit dejligste danske ord", der gik fint i spænd med vores motto.

PLAKATEN

Da mottoet var fastlagt, kontaktede udvalget endnu engang Roald Christensen fra vor egen lay out-afdeling og bad ham om at designe årets plakat ud fra udvalgets tanker og intentioner. Vi har været stolte af resultatet, som vi valgte at afsløre på hovedstyrelsesmødet den 11. marts 2008, for på den måde at skabe lidt fokus omkring plakaten og årsmøderne.

En moderne plakat, et fyrværkeri af farver på en mørkegrå baggrund, der symboliserer de mange forgreninger

og punkter der er indeholdt i ordene "sprog og kultur".

Der blev dog efter afsløringen anmærket, at "blomsterne" genspejler det tyske flags farver, hvilket vi hverken har set eller haft bagtanker om, som en journalist spurgte ind til. Kommentaren fra et af udvalgsmedlemmerne var da også, at "man næsten skulle blive fornærmet over, at der er nogen, der tror vi har haft bagtanker mht plakaternes farver", og dermed var alt sagt.

Vi har da også fået mange positive tilbagemeldinger, og folk har rost plakaten, men også her er smag og behag forskelligt, og jeg kan kun trøste dem, der ikke kunne glæde sig over dette års plakat, at vi får en ny til næste år.

T-SHIRTS

Udvalget ville gerne supplere den velkendte årsmøde-t-shirt med en mere damevenlig facon, og derfor blev der tilbudt forskellige versioner og farver af dette års plakat som t-shirt. Tilmed blev den gjort mere "tidsløs", idet vi ikke fik årstal og årsmødedato, men kun mottoet til at stå på selve t-shirten. Det vil derfor være muligt at bruge den i mange andre sammenhænge, og vi

SSF Flensborg By solgte et restoplæg af årsmøde-t-shirts på friluftsmødepladsen i Flensborg. (Foto: SPT)

Aaron Sönnichsen på 9 år fra Vidingherreds Danske Skole vandt 1. præmien, et fjernsyn i årets årsmøde-tombola. Her får han prisen overrakt af skoleinspektør Jytte Andresen. (Foto: Lars Petersen)

håbende, at også de unge fik lyst til at gå med den, efter vores smag smarte udgave.

Præsentationen og det dermed forbundne salg blev ikke helt, som udvalget havde besluttet. Dette skyldes blandt andet, at t-shirten simpelthen ikke blev færdig før i sidste øjeblik, men alligevel blev der solgt ialt 561, og der var 64 efterbestillinger.

Vi måtte dog erkende, at damestørelserne ikke var helt i overensstemmelse med dem, man måske er vant til, hvilket førte til nogen skuffelse rundt omkring, hvor de længe ventede t-shirts endelig ankom. Det beklager vi, og vi må selv erkende, at vi ikke havde været opmærksom på vigtigheden af, at have "prøveeksemplarer" liggende på sekretariatene.

SKEMAER

Vi har igen udsendt årsmøderskemaerne ud til distriktsbestyrelserne, her udfyldes disse med ønsker om talere, underholdning og musik. Sekretariatet prøver så at koordinere og tilgodese så

Festtaler ved friluftsmødet i Flensborg var daværende vicedstatsminister Bendt Bendtsen. (Foto: SPT)

mange ønsker som muligt. Det er vigtigt, at vi er hurtigt ude, især med ønsker om gymnaster fra ungdomskoler og lignende, idet deres årsplaner fastlægges tidligt. Der er stigende ønske om plæneopvisning, og det vil der tages højde for i kommende planlægninger. Der vil ligeledes tilføjes hjemmesider og andre oplysninger på listerne med underholdning og musik i det kommende år.

TALERE

Årsmøderne er vor store fælles fest, men samtidigt et kulturpolitisk statement, vort "grundlovsmøde" med talere, fællessang og underholdning.

Vi inviterer bl.a. det politiske Danmark til vore møder rundt omkring i landsdelen. De politikere, der tager imod indbydelsen og ønsker at holde en tale eller komme med en hilsen, skal have mulighed for det.

Her vil jeg gerne anmærke, at uanset om vi er enige eller uenige med de repræsentanter fra det politiske Danmark, der kommer til vore møder, så er de alle inviteret, og som værter skal vi tilbyde en god oplevelse uanset politisk holdning og overbevisning. Det er et spørgsmål om pli.

Dansk politik var flot repræsenteret også i år - her samlet omkring Folketingets formand Thor Pedersen (i m.) og vicestatsminister Bendt Bendtsen (t.h.). (Foto: SPT)

Fra politisk side har der været stor interesse for at komme til vore møder, og det er glædeligt.

Her skal nævnes folketingets formand Thor Pedersen (V), daværende vicestatsminister, økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen (K), kirke- og integrationsminister Birthe Rønn Hornbech (V) samt sundhedsminister Jacob Axel Nielsen (K).

Derudover medlemmerne af det daværende Femmandsudvalg med formand Kim Andersen (V), Lise von Seelen (S), Søren Krarup (DF), Jørn Ulrik Larsen (SF) og fhv. Minister Torben Rechendorff (KF).

Yderligere kunne vi byde velkommen til folketingsmedlemmerne Peter Skaarup (DF), Flemming Damgaard Larsen (V), Jesper Langballe (DF), Jesper Petersen (SF), Lars Chr. Lilleholt (V), Benny Engelbrecht (S), Martin Henriksen (DF), Mogens Jensen (S), Bente Dahl (RV), og Liselott Blixt (DF). Det er altid rart at hilse på så mange ministre og medlemmer af Folketinget.

Også tysk politik er repræsenteret

bl.a. ved - som her - ministerpræsidentens mindretalskommitterede Caroline Schwarz og forbundsindenrigsministeriets mindretalsekspert dr. Detlef Rein. (Foto: SPT)

HILSNER

Ligeledes har vi glædet os over hilsner fra repræsentanter fra Grænseforeningen, Nordisk Råd, Slesvig-Ligaen, Danmarks-Samfundet og mange flere.

Blandt de tyske gæster skal mindretalskommitteret Caroline Schwarz nævnes.

Ved flere møder kom repræsentanter fra byen, og mange tyske gæster imponerede ved at holde deres hilsen på dansk.

En del af talerne kommer som kronik i Flensborg Avis. Men til alle dem, der har lyst til at læse flere eller alle, har vi, som en lille service, lagt dem ind på SSFs hjemmeside (link årsmøde) eller direkte på www.syfo.de/aarsmoede, hvor de vil være at finde et stykke tid endnu.

Børnekors sang - især i Sangens År - plejer at være et tilløbsstykke ved de danske årsmøder. (Foto: SPT)

"TALERSTOLEN ER DIN"

Vi blev enige om, at "talerstolen er din" skulle gentages, og det lykkedes igen at finde unge rundt på skolerne, der havde lyst til at forholde sig til årets motto "sprog og kultur". Der er kommet mange positive og imponerende tilbagemeldinger på disse ungdomstalere.

De har haft noget på hjertet og har efterladt et stort indtryk hos mødedeltagerne. Det er vi glade for og agter at fortsætte projektet. Jeg vil benytte denne lejlighed til på udvalgets vegne at sige tak til de unge for deres indsats og flotte taler.

DEBATMØDET

I forbindelse med årsmøderne afholdt SSF et åbent debatmøde lørdag formiddag på Flensborghus. Mottoet for debatten var "Sprog og kultur – det danske mindretal i spændingen mellem sprog og identitet" og oplægsholderne var SSFs formand Dieter Paul Küssner, direktør for Dansk Skoleforening Anders Molt Ipsen, leder af Ny-stadens Børne- og Ungdomshus Ron-

ny Grünewald, historiker Axel Johnsen og som ordstyrer generalsekretær Jens A. Christiansen.

Efter oplæggene var der mulighed for spørgsmål fra publikum, og der opstod en livlig diskussion omkring mindretalsidentitet og sprogkultur. Mødet var godt besøgt og afsluttedes med en let frokost inden eftermiddagsmøderne.

PRESSEN

Vi kan igen glæde os over en god mediedækning op til og ved møderne, både i form af artikler, TV- og radioindslag.

Flensborg Avis kunne på trods af alvorlige tekniske problemer byde på en årsmødeavis til søndagens friluftsmøder og et stort indlæg i mandagsavisen.

EVALUERINGSMØDET

Den 26.6.2008 indbød årsmødeudvalget til et evalueringsmøde i Lolfodsalen i Slesvig. Der var 29 deltagere til stede, og der var mange gode tilbage-

Debatmødet årsmødelørdag på Flensborghus havde emnet uddannelse som emne. Der var både et kompetent panel (SSF-formand og højskoleforstander Dieter Paul Küssner, historiker Axel Johnsen, direktør for skoleforeningen Anders Molt Ipsen og fritidshjemsleder Ronny Grünwald med SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen som ordstyrer) og en velfyldt sal med interesserede og engagerede deltagere. (Fotos: SPT)

meldinger, rosende ord og konstruktive tilskyndelser til udvalgets fremtidige arbejde.

Udvalget takkede for enhver indsats, stor eller lille, både til de mange frivillige rundt om i distrikterne og til sekretariatet og embedsværket.

Der blev snakket om orkestre, underholdning og mulige forbedringer mht sene afbud og tidlig ansøgning om

gymnastikhold og lignende. Udvalget er opmærksom på, at vi skal reservere og booke skoler og orkestre tidligt. Ligeledes blev den afsluttende FDF-koncert i Flensborg søndag aften nævnt, og det blev overvejet, om der skal være mere PR om optøget og koncerten.

Vi blev endvidere enige om, at der var gode tiltag rundt omkring ved møderne, måske friluftsmøderne trængte til et pift? blev der sagt, og det vil vi selvfølgelig gerne tage til efterretning og se, om der kan gøres noget ved.

2009

Et af dagsordenens punkter var mottoet for årsmøderne 2009. Udvalget har i anledningen af FUEFs 60 års jubilæum valgt at se på det europæiske og mindretal. Efter at vi har set indad på os selv, og det, der bærer os, præger os og udgør vort mindretal, vil vi nu vende blikket udad og sætte fokus på mindretals-spørgsmålet i Europa. Der var stor tilslutning til emnet, og udvalget vil arbejde videre med motto og udformning. Selvfølgelig med henblik på, at det er de danske årsmøder i Syd-slevig.

Daværende bypræsident Hans Hermann Laturnus, Flensborg, afleverede sin hilsen på gennemført og nydeligt dansk og fik anerkendende ord med på vejen for det. (Foto: SPT)

SYDSLESVIGSK FORENINGs HUMANITÆRE UDVALG:

Bestyrer af en særdeles blandet landhandel

Af udvalgsformand Leif Volck Madsen

Beretningen om arbejdet i det humanitære udvalg i det forløbne år må nødvendigvis blive en beretning om mange forskellige ting, da dette udvalg må siges at være bestyrer af en særdeles blandet landhandel, noget der bestemt er med til at gøre arbejdet i udvalget spændende.

Udstillingen, der blev støttet af SSFs Humanitære Udvalg og Dansk Centralbibliotek, blev åbnet af Humanitært Udvalgs formand Leif Volck Madsen i overværelse af en del af de udstillende amatørfotografer. Tilrettelæggerne satte på den fotografiske dialog mellem bedsteforældre og børnebørn,

på personlige drømmebilleder og på Flensborg som by i grænseregionen. Og det må siges at være ganske nydeligt, hvad 16 amatørfotografer kunne indlevere.

Jeg vil begynde med at omtale de mange ældreklubber – eller seniorklubber, som de jo nu hedder, hvis vi skal være politisk korrekte.

Der er der mange af, 47 ialt, fordelt over hele landsdelen og indbyrdes forskellige.

I udvalget har vi i årets løb haft møder med klublederne i Flensborg by, Flensborg amt, og i Egerneførde-Rendsborg og Gottorp amter for at danne os et indtryk af, hvad man laver og er optaget af de forskellige steder, ikke bare

I oktober 2007 kunne man se en flot udstilling med 93 flotte amatør-fotografier på Dansk Centralbibliotek i Flensborg. Udstillingen blev suppleret af en montreudstilling med gammelt kameraudstyr og tilbehør. Bag udstillingen stod en løs sammenslutning af fotoentusiaster, der med ankermand Herbert Cordsen i spidsen kalder sig foto-banden. (Foto: SPT)

fordi vi er nysgerrige, men først og fremmest for at høre, om udvalget kunne være til hjælp og støtte på en eller anden måde ude i klubberne.

SVINGENDE

Det er indlysende, at aktivitetsniveauet er svingende fra klub til klub. I de store klubber mødes man en gang om ugen, hver 14. dag eller en gang om måneden til et fastlagt program med mange hjælpere, så det store arbejde ikke hviler på ganske få skuldre. I de små klubber er det ofte sådan, at man mødes, når en god lejlighed hertil byder sig, og da er det ofte i private hjem, ikke nødvendigvis om et bestemt program, men blot for at have en god stund sammen.

Vi kan dog af indberetningerne se, at det også her sker så ofte, at der virkelig er tale om et fællesskab, hvor man er opmærksomme på hinanden, og hvor man også har glæde af fællesskabet med hinanden.

I 2007 blev der ialt i disse ældreklubber holdt 864 møder med 16.746 deltagere.

Vi mangler i skrivende stund endnu et møde med klublederne på vestkysten. Det skal vi have hurtigst muligt, både fordi der er kommet en del nye klubledere til, men også fordi vi fra

Nibøl har fået en direkte henvendelse med ønsket om nogle tilbud til de ældre; fx et muligt EDB-kursus for seniorer.

INDBERETNINGER

Fra alle klubber beder vi om halvårslige indberetninger om mødeaktiviteten og om deltagerantallet ved møderne; ud fra disse indberetninger fastsættes det faste tilskud fra SSF, og udvalget er så yderligere i den lykkelige situation at kunne kvittere for indberetningen med den især i de små klubber værdsatte julecheck.

Denne julecheck, og så dette at udvalget også har mulighed for helt ekstraordinært at yde en beskeden støtte, når en klub står over for en nødvendig større anskaffelse, fx. indkøb af en opvaskemaskine til det forsamlingslokale, der bruges i forbindelse med klubbens møder, er bestemt en medvirkende årsag til, at arbejdet ikke bliver alt for surt på grund af en slunken pengekasse.

At det ikke er uvæsentligt, er der adskillige ledere, der har givet udtryk for.

Det er en stor og god oplevelse at tale med og møde disse mange ledere og medhjælpere, der året rundt i al stilfærdighed gør et stort arbejde uden at få noget som helst for det, andet end

at de kan se medlemmernes glæde over at kunne mødes til disse på alle måder velforberejede og festlige kom-sammener.

MEDARBEJDERUDFLUGTEN

Fra udvalgets side siger vi tak for den indsats ved én gang om året at invitere dem alle på en udflugt.

I 2007 gik den til Kollund Julemærkehjem, hvor vi fik en dejlig kop kaffe, mens lederen Vibeke Sørensen orienterede om hjemmets historie og dets arbejde i dag.

Derfra kørte vi til Teglværksmuseet Cathrinesminde, hvor vi på 1_ time med to guider fik alt at vide om det gamle industrialnæg og livet omkring det.

Turen sluttede på Ballebro Færgetro, hvor personalet serverede en god middag for os i de smukke lokaler ud til Alssund. En tur de 48 deltagere var tilfredse med.

AMTSFESTER

SSFs amtsfester, som det humanitære udvalg også står som medindbyder til, blev i 2007 atter afviklet amtsvis, og det tror jeg, at der var almindelig tilfredshed med.

Det bliver simpelthen for voldsomt med én central fest for alle de ældre i Sydslesvig. Der bliver for lang en transport; der bliver for mange mennesker, og de ældre får i mylderet ikke mulighed for at snakke med dem, de gerne vil snakke med.

Bortset fra, at det vel også er ganske svært at finde et sted, hvor der rent fysisk kan være så mange mennesker, hvis det samtidig skal være bare nogenlunde hyggeligt.

FOLDEREN

med det samlede overblik over det humanitære udvalgs tilbud bliver 2 gange om året udsendt til alle SSF-medlem-

mer over 60 år med hhv. efterårs- og forårsprogrammet, og der er ingen tvivl om, at det er en publikation, der bliver læst grundigt.

Efterårsprogrammet for 2007 så således ud:

- 06.09. Heldaagstur Als rundt med Leif Volck Madsen som guide - en gentagelse af forårsturen i juni
- 19.09. Når bare man er rask. Cabaret og one-man-show med Simon Rosenbaum. Forestillingen udbudt i samarbejde med teaterudvalget.
- 02.10. Karen Jespersen sendte som forventet afbud; hun var netop udnævnt til social- og ligestillingsminister. I stedet havde Jaruplund Højskole, som havde indbudt os til denne eftermiddag, fået fat i filosofen Arno Victor Nielsen, som fornøjeligt og underholdende "lomme-filosoferede" over mangt og meget
- 15.11. Rejsen til Ariane. Pastor C.U.Terp, Slesvig, berettede om sin tid som feltpræst i Afghanistan.
- 12.12. Julemøde med højskolelærer Annemarie Morris
Festligt og tankevækkende Forårsprogrammet for 2008:
- 10.01. En Duborg-dreng fortæller Paul Hertrampf fortæller om sin opvækst i Flensborg i 30'erne.
- 20.02. Lars Harms fortæller om sit arbejde i landdagen i Kiel som frisisk SSWer.
- 12.03. Refleksioner over arbejdet i Etisk Råd
v/ Annemarie Morris
Dette foredrag skulle også være holdt i Slesvig samme aften, men måtte aflyses p.g.a. manglende tilslutning.
- 16.-22.04. Højskoleophold på Kolt Ældrehøjskole

22.+29.05 Fra regnorm til anakonda!

Under denne maleriske og forjættende titel indbød sundhedstjenesten, SdU (50+) og det humanitære udvalg til 2 foredrag Kun for mænd – om mænds underlivsproblemer ved urolog dr. Wegner fra Flensborg og Søren Ekman fra Gotvedskolen i København.

Arrangørerne var selvfølgelig mere end spændte på, hvor mange mænd, der ville komme til et foredrag om dette muntre emne, men der var fuldt hus. Over 40 mødte op, og derfor kom arrangementet næsten til at hvile i sig selv.

19.06. Heldagstur Langs den gamle grænse

Med fhv. tolder Aage Emil Hansen, Kruså, som guide

HØJSKOLEOPHOLDET

på Kolt Ældrehøjskole ved Århus var noget af et eksperiment.

Vi har aldrig før udbudt et helt ugekursus. Ville folk synes, at det var for længe at være væk?

Og vi har aldrig udbudt så dyrt et kursus. Selvom der var tale om et kursus og ophold med statsstøtte lå prisen alligevel mellem 340 og 450 euro pr. person, afhængig af værelsets kvalitet og komfort.

Udvalget vedtog så at give et tilskud på 20 euro pr. person, og så forhandlede vi os til fri transport frem og tilbage, mod at vi gav afkald på de fripladser, der var stillet os i udsigt ved 35 tilmeldte kursister.

Men var det nu godt nok? Det var det. I alt 37 deltagere tog afsted og havde en virkelig fin uge med gode foredrag, tilbud om traveture og anden motion, mens der blev kigget på fugle og blomster, petanque, sang og hyggeligt samvær, og så var der var 2 gode

udflugter, dels til Djursland og Ebeltoft og dels til Mariager og omegn.

VÆRESTEDET

er et sted på Flensborghus, hvor man hygger sig hver tirsdag kl. 14-17. Anette Sørensen kan melde om et stabilt fremmøde på en 20-30 personer, som ikke blot har faste pladser, men også »faste makkere«.

En tur til Sønderborg med besøg i Alsion fandt man også tid til - endda med rigtig god tilslutning.

Værestedet hviler økonomisk helt i sig selv.

PENSIONISTGYMNASTIKKEN

dyrkes af 2 hold i Flensborg i henholdsvis 20 og 24 uger, og holdene ledes stadig af de samme to energiske damer Solvej Fleischhacker og Edel Linke.

Prisen har vi dog justeret en lille smule op, således at en times gymnastik nu koster 2,50 euro.

SENIORDANS

Signe Andersen byder også stadig 12-13 torsdage op til seniordans, og der er mange begejstrede deltagere, der formidels 3 euro pr. gang svinger sig i dansen, normalt på Flensborghus, men af og til også i Idrætshallen eller på centralbiblioteket.

AKTIVE PENSIONISTER

er der at finde bl.a. i Tønnsenhuset hver onsdag og torsdag formiddag, hvis de da ikke lige er på studiebesøg i en eller anden virksomhed eller institution.

Karen Hansen leder onsdagsholdet og Leif Volck Madsen torsdagsholdet, og sidstnævnte hold sluttede forårssæsonen af med en studietur til Silkeborg og omegn. Med udgangspunkt på Låsby Kro så vi, hvad vi kunne nå af Silke-

borgs mange store seværdigheder. Og så her ydede udvalget et beskedent tilskud, der så nogenlunde kunne dække kørselsudgifterne.

TRAVETURE

Nævnes skal de 5 traveture både nord og syd for grænsen, som Torben Kvist har tilrettelagt og indbudt til.

Det er ikke altid, at der er ret mange deltagere; antallet har svinget mellem 5 og 20, og det er da heller ikke altid, at vejret har været det bedst tænkelige, men det har ikke desto mindre altid været nogle dejlige ture gennem et spændende landskab.

Tempoet er adstadigt, og turene stiller ikke de store krav til fysik og kondition.

STØTTEKREDSEN

Det humanitære udvalg har de sidste mange år har stået bag det arbejde, som støttekredsen i samarbejde med Dansk Alderdomshjems ledelse har udført til gavn og glæde for både beboere og personale i Nerongsallé i Flensborg.

Kredsen består af 35 hjælpere, der alle har påtaget sig at løse bestemte opgaver i hverdagen på hjemmet, og der er ingen tvivl om, at disse menneskers indsats har bevirket, at det uddannede personalet i høj grad er blevet frigjort til at tage sig af andre af de plejekrævende beboere, samtidig med at disse oplevede, at der var mennesker, der havde tid til at tage sig af dem.

UDVALGETS MEDLEMMER

For et halvt års tid siden meddelte Christian Paulsen fra Lyrskov, at han af helbredsmæssige grunde var nødt til at træde ud af udvalget.

Det tog vi med stor beklagelse til efterretning, idet udvalget netop fra Chris' side i tidens løb havde fået mange gode ideer til nye opgaver, vi kunne tage op.

Da Chris i udvalget havde repræsenteret først og fremmest spejderkorpset, men også været en god kontaktperson til Slesvig-området, ville vi i udvalget gerne have begge disse kontakter tilgodeset.

I én og samme person kunne det ikke lade sig gøre, men så fandt vi to nye medlemmer: Roland von Oettingen som tidligere korpschef for spejderne, og Orla Møller som fhv. skoleleder i Slesvig, og begge har sagt ja til at indtræde i udvalget.

Udvalget består derfor af følgende 10 personer: Kæthe Kühl, Harreslev, Annkatrin Bracke, Lyksborg, Jørgen M. Pejtersen, Flensborg, Anette Sørensen, Flensborg, Elva Thorup Nielsen, Flensborg, Jochen Arndt, Flensborg, Inger Pedersen, Flensborg, Roland von Oettingen, Husby, Orla Møller, Harreslev, og Leif Volck Madsen, Harreslev.

Nu på fem medlemmer

Af udvalgsformand Erik Fredens

Vi har i efteråret 2007 budt velkommen til endnu et medlem i udvalget: Katrine Hoop, således er vi i dag 5 medlemmer. Det er vi glade for.

Desuden valgte vi at konstituere en formand, som blev undertegnede.

Det har været et godt og dynamisk år for billedsamlingsudvalget med mange spændende opgaver og et højt aktivitetsniveau. Vi har holdt fælles møder og indbyrdes stået i løbende kontakt over nettet, når det drejede sig om aktuelle opgaver.

KUNSTNERKORTET

Vi fandt, det var naturligt at vælge et værk fra den samling, vi netop havde erhvervet fra Sophie B. Jensen. Valget 2007 faldt på det landskabsbillede, der bærer titlen Côte Sauvage fra 1984, der i sin original er et større oliemaleri. Motivet har Sophie hentet fra den sydfranske atlantehavskyst nord for Bordeaux. Kunstneren nærrede stor forkærlighed til landet, som hun besøgte gennem mange studieture. Hun har således mange billeder fra dette område, men det valgte værk er et af hendes ypperste med sin stærke spænding mellem kolde og varme farver, som hun lader dem udspille sig i den dramatiske kystformation. Vi synes selv, det blev et rigtig flot kort med god helhedsvirkning.

Originalen er i dag udlånt til Sportskifte.

JULEMÆRKET

Det er en af vore større opgaver at designe julemærket. Vi bruger en del tid på det, ligesom vi arbejder på det hele året.

Først og fremmest: hvem vil være egnet til at lave det? Hvilket udtryk skal det have? Der er mange overvejelser i spind. Det skal jo på én gang både sælges og være et lille reklamespot for Sydslesvig.

Heldigvis tilbød Roald at lave mærket i 2007. Det indeholder både hjerter og stjerner på en flerfarvet vinterhimmel. Motiverne er placeret sådan, at en del enkeltmærker har et helt motiv, mens nogle samler sig i fireblokke om motivet. Hvert mærke bærer dog sin egen tekst.

Vi arbejder i øvrigt fortsat på at udvikle en teknik, så det bliver muligt at købe mærket over nettet, når man sender elektroniske julehilsner.

BREDSTED

Det lykkedes os at få billederne klargjort til overdragelsen til foreningslokalet på Bredsted Danske Skole. De havde valgt en serie af Jan Lass: Hallig og Haubarg fra Ejdersted og Hans Busch-Alsen: Strandkant. Altså 3 vær-

Kirsten Reese udstillede pastelkridttegninger på Dansk Generalsekretariat. (Foto: Roald Christesen)

ker, som var længe undervejs for at blive klargjorte – dvs. rensede og nyindrammede. Til gengæld er de nu særdeles indbydende.

Overdragelsen fandt sted den 16. november 2007 med jazz-musik og præsentation af Uwe Oldag.

UDSTILLINGEN PÅ FLENSBORGHUS

Der er tradition for, at vi arrangerer en udstilling på Flensborghus. Den 23. november 2007 åbnede vi et arrangement med Kirsten Reeses pastelkridttegninger.

Ved ferniseringen var der var mødt ca. 60 mennesker op, så der var fyldt på generalsekretariatets gang. 35 flotte små naturstudier passede som fod i hos ind i de intime rammer. Udstillingen blev positivt modtaget, og der blev solgt ikke mindre end 9 tegninger i løbet af en time.

Jeg beskrev dengang hendes billeder således, at farverne spiller den vig-

tigste rolle, herunder den måde, hvorpå hun intenst har arbejdet med disse, og i hvor mange lag de er opbygget for at opnå de rige farvespil. Hun viser desuden en fintfølelse for farvens magiske kræfter.

I udvalget besluttede vi os for at købe to mindre ting.

REGISTRERING

Vi har afsluttet arbejdet med at registrere Sophie B. Jensens gave fra sidste år – 78 billeder blev det til i alt. De findes i en database med farvefoto, mål, titel, stand osv. – lige til at gå til, hvis man vil søge et bestemt værk ud – eller hvis man vil have tilsendt en CD-rom. Vi arbejder desuden på at gøre dem tilgængelige på hjemmesiden.

Vi har ligeledes fået indrammet nogle udvalgte akvareller, som vi modtog en større mappe af i uindrammet stand.

Vi arrangerede den 4. december

SSFs billedsamlingsudvalg kom for alvor på arbejde, da de 78 kunstværker, Arkiivet ved Dansk Centralbibliotek havde arvet efter maleren Sophie B. Jensen skulle registreres. Salen på Flensborghus blev ryddet og billederne lagt frem, så de rigtig kunne ses. Vort foto viser udvalgsformand Erik Fredens og udvalgsmedlem Uwe Oldag i en samtale, udvalgets sekretær Roald Christesen t.v. og fhv. udvalgsformand Harry Jensen med frue i baggrunden. Kunstsakten forvaltes af SSF. (Foto: SPT)

16 værker af Sophie B. Jensen sendte billedsamlingsudvalget til Horsens: Roussilion - olie/1988 (foto). Attention - 5 oliemalerier i en samlet serie fra vestkysten med strandgods; ca. 1995. Côte Sauvage - olie/1984 - fra den franske atlantehavskyst - blev brugt som motiv til SSFs kunstnerkort 2007. Røros/Norge - olie/1981. Vadehav/Rømø - olie/1989. Portræt af en ung mand - olie/1979. Selvportræt - olie. Aigues Mortes - acryl. Stilleben/frugter - akvarel. Glasvase og frugter - akvarel. Opstilling med frugter - akvarel. Blå blomst - akvarel.

2007 en præsentation af billederne i den store sal på Flensborghus. Der var ikke tale om en ophængning i gængs forstand. Billederne var simpelthen lagt ud på bordene, så man kunne danne sig et indtryk af samlingens omfang. Præsentationen var i øvrigt ikke annonceret i offentligt, men holdt internt i SSF. Der kom en hel del og så den, ligesom pressen gav den en god omtale, og det var det sidste, der var det væsentligste. Vi ser gerne, at man selv henvender sig til udvalget og fremsætter sine billedønsker, derfor er omtale af vor samling væsentlig. Jeg kan tilføje, at de i Sporskifte var hurtige og fik de 5 allerbedste værker. Men der er mange rigtig flotte ting endnu, så det er bare om at give lyd fra sig. Man kan f.eks. henvende sig til Dansk Generalsekretariat i Flensborg.

UDSTILLING I HORSENS

Grænseforeningen i Horsens havde henvendt sig til os og bedt om at låne en serie af Sophies billeder til en større udstilling på Horsens Bibliotek. Der var fernisering den 12. september og udstillingen varede frem til den 25. oktober 2008. Vi havde sendt et udvalg i forslag, og på den baggrund ville de trykke plakat og indbydelser og lave en flot ophængning

Vi synes, det er en god reklame for det kulturelle Sydslesvig, samtidig med, at det glæder os, at man i kongeriget viser interesse for vore kunstnere. Jeg havde følgelig lovet at præsentere kunstneren ved ferniseringen.

Jeg kan desuden berolige med, at biblioteket sørgede for forsikringen af de udstillede genstande.

Inka Sigels 4 kvm store værk "Begegnungen". Inka Sigels inspirationer til sine store farvemættede malerier er hentet under vandets overflade og er f.eks. planter fra hav- eller søbund. Lysets spil i vandet er også en del af udtrykket i form af lysende pletter, der genkalder lysstrålers reflekser. Inka Sigels værker er dynamiske i udtrykket, og alligevel er det, som om tiden står stille i dem, og som om motiverne er fanget i et øjeblik. (Foto: SPT)

NYANSKAFFELSER

Vi har valgt at købe et stort billede i år, et værk af Inka Sigel, og formatet er så stort, at vi ikke kunne få billedet ind ad døren til vort depot. Det er i alt på 4 kvadratmeter. Vi har midlertidigt måttet placere det udenfor køkkenet på generalsekretariatets gang.

Billedets titel er: "Begegnungen". Selv siger kunstneren om værket, at det er: "Et møde mellem noget eller nogen, af enten flygtig eller betydningsfuld karakter". Der er et samspil mellem rummet og en påsyet figur i form af en blomst. Det påsyede emne er en realistisk gengivelse og står i kontrast til det abstrakte rum - både i betydning og stoflighed. En rejse gennem natur og ofte i karakter af at være under vandoverfladen eller i skovens dyb - i en bevægelse, der fortsætter, sætter spor, stopper op, mødes..." Det siger sig selv, at billedet i sit anlæg er abstrakt.

Kunstneren er sydslesviger. Hun er student fra Duborg-Skolen i 1987, og har siden boet i Danmark. Hun har en omfattende udstillingsvirksomhed bag sig, og har desuden et stort værk placeret lige ved indgangen til den nye danske ambassade i Berlin.

Det er vor ambition at finde en stor og velegnet væg, således billedet bliver set af mange i det sydslesvigske landskab. Vi håber, at der også her er nogen, der melder sig med et forslag.

Vi har desuden købt et lille oliemaleri af Holger Jaffke, som vi blev tilbudt af en privat samler fordelagtigt, samt de to nævnte pastel-kridt af Kirsten Reese.

STØRRE UDLÅNS-FLOW

Som afslutning kan jeg endnu engang kun understrege, hvor stort et ønske, vi nærer om, at der kommer et større udlåns-flow gennem vor billedsamling. Vi er ikke et museum eller arkiv, og vore værker har kun en funktion, når de hænger på en væg i velegnede lokaler. Så slå gerne alle sammen på tromme for de muligheder, vi kan tilbyde, hvis man selv henvender sig til os med ønsker om nyanskaffelser. Vi siger ikke, som den tidligere direktør for Statens Museum for Kunst udtalte det i 1940'erne til sine ansatte: Lad endelig være at fortælle noget til pressen om vore nye billeder, så kommer der bare så mange rendende".

Tværtimod så lever vi af omtale.

SYDSLESVIGSK FORENING'S DANEVIRKE MUSEUM:

Fra Danevirke Museums arbejdsmark

Af museumsinspektør Nis Hardt

Danevirke Museum er indrettet med det formål, gennem forskning i og formidling omkring Danevirke at orientere om voldanlæggene og oplyse om Danevirkes og grænselandets historie op gennem tiderne. Til dette formål samarbejder museet med en lang række museer og institutioner både nord og syd for grænsen.

DANEVIRKE PÅ FÆLLES VIKINGEKURS

I løbet af de sidste par år har det arkæologiske landskontor og Danevirke Museum arbejdet hen på at undersøge mulighederne for at opnå, at vikingebyen Hedeby og Danevirke kan komme på en international liste over Unescos verdenskulturarv. En enig slesvig-holstensk landdag havde sagt ja til at støt-

Fra præsentationen af det fælles dansk-tysk-nordiske "vikingeprojekt" i februar i landdagen i Kiel: F.v. Islands ambassadør Olafur Davidsson, den danske generalkonsul Henrik Becker-Christensen, Islands kulturminister Thorgerdur Katrin Gunnarsdottir, ministerpræsident Peter Harry Carstensen og den svenske ambassadør Ruth Jacoby. (Foto: Welding)

te projektet, og her først på året blev kursen stukket.

Mandag den 4. februar præsenterede Island og den slesvig-holstenske landsregering det internationale Unes-

Når de nedslidte Truberg-bygninger først er fjernet, vil der være fri adgang til den startede og væsentlige mur af kampesten, som arkæologerne har kunnet datere til omkring 737. Bygningerne skjuler for muren nu, og dele af ejendommen er tilmed bygget ind i muren. (Foto: J.S. Jess)

co-verdenskulturarvs-projekt "Phenomena and Monuments of Viking Culture" i landdagen i Kiel - samt i Hedeby for et indbudt publikum. Den islandske minister Thorgerdur Katrin Gunnarsdóttir præsenterede det grænseoverskridende projekt sammen med den slesvig-holstenske ministerpræsident Peter Harry Carstensen samt Sveriges ambassadør Ruth Jacoby, generalkonsul Henrik Becker-Christensen og direktøren for det arkæologiske landskontor Claus von Carnap-Bornheim. Listen står åben for andre nationer, og på nuværende tidspunkt har Norge, England og Irland vist stor interesse for det søsatte projekt.

Efter præsentationen blev den islandske delegation vist rundt i Hedeby og på Danevirke Museum.

DANEVIRKE MUSEUM VIDEREUDVIKLES

Takket være en rundhåndet gave fra A.P.Møller-Fonden er det lykkedes for Sydslesvigsk Forening at erhverve na-

boggrunden, det tidlige Café Truberg til museet. Mange besøgende, både her fra egnen, men i særdeleshed gæster nordfra, vil kende Café Truberg fra tidligere tider. Længe før Danevirke Museum åbnede i 1990, servicerede familie Truberg gæster på Danevirke. Denne viden om kendte café var berømt for sine flødeskumskager, og her var også plads til de mange udflugtsgæster, der bare skulle have suppleret deres madpakker med en ølbajer og en kop kaffe.

Det er meningen, at den godt 1.500 m² stor grund, som SSF overtog den 1. juli, skal indgå i museets og den tilhørende arkæologiske parks udvikling.

Stedets sidste indehaver gik på pension for et par år siden, og allerede inden var det længe siden, caféen havde sine gyldne tider. Trubergs bygninger er i dag nærmest forfaldne, hvorfor der bestemt ikke er planer om at bevare bygningerne.

Tværtom står bygningerne, der skæmmer synet mod Danevirkevolden, for nedrivning. Og når bygningerne først er fjernet, vil der være fri adgang til den storartede og væsentlige mur af kampesten, som arkæologerne overraskende nok har kunnet datere til tiden omkring 737. Truberg-bygningerne skjuler for muren, og dele af ejendommen er tilmed bygget ind i muren.

Kampestensmuren var oprindelig ca. 5 km lang, 3 m tyk og 3 m høj. Man går ud fra, at det voldsomme bygningsværk var forsynet med en 2 m høj palisadefront og vægtergang. Nedrivningen af bygningskomplekset vil således give mulighed for at fremvise dette særdeles interessante bygningsafsnit af Danevirkes hovedvold.

Kampestensmuren fra 737 vil uden tvivl gøre en udflugt i tid langs voldens bygningfaser endnu mere attraktiv. Snart kan man herfra lade blikket strejfe mod vest til Valdemarsmuren fra 1170 og videre til Skanse 14 fra 1864, eller over Østre Kalegat til Thyraborg i øst. Et storartet syn, der vil støtte og

supplere museets udstillinger og være til uvurderlig gavn for formidlingen af den gamle vold.

Selvsagt må erhvervelsen og fjernelsen af de gamle bygninger også ses i lyset af samarbejdet omkring bestræbelserne på at få Hedeby og Danevirke optaget sammen med andre af vikingetidens monumenter på Unescos verdenskulturarv. En plan, der har opnået bred opbakning i vide kredse.

El-firmaet E.On Hanse har således i årets løb udskiftet flere elmastere og ledninger og erstattet dem med underjordiske kabler. Initiativet blev gennemført ikke kun med modernisering og en bedre strømforsyning for øje, men også for at befri Danevirkevolden for de skæmmende el-ledninger.

På initiativ af Dannevirke kommunes borgmester Hermann Büll holdt el-selskabets tekniske bestyrelse et orienteringsmøde på museet i foråret for de berørte kommuner. Ved denne lejlighed blev gæsterne informeret om museets arbejde af museumsinspektøren. Det arkæologiske landskontors direktør Claus von Carnap-Bornheim informerede om kulturarvsprojektet, da en 14 m høj elmast blev "fældet" ved Skanse 14. Det gode samarbejde mellem de respektive myndigheder og museet resulterede i, at el-selskabet overvejede mulighederne for at støtte de igangværende planer. Juli måned modtog museet en klækkelig pengegave fra el-selskabet til dækning af udgifterne i forbindelse med nedrivningen af Café Truberg.

UDGRAVNING I NORDVOLDEN

De nye el-kabler mellem Dannevirke og Slesvig by kom til at skære den såkaldte Nordvold i Danevirke-systemet og gav anledning til en mindre arkæologisk udgravning, som museumsinspektøren var involveret i. Nordvolden eller den gamle vold forløber mellem Danevirke Sø og Gottorp Enge og er dateret til 737.

Sidste gang, Nordvolden var genstand for en arkæologisk undersøgelse, var i forbindelse med motorvejsbyggeriet i begyndelsen af 70'erne. Nu havde en ny generation af arkæologer mulighed for at gøre sig bekendt med dette voldafsnits karakteristika. Som ved de tidligere udgravninger blev der fundet spor af den trugformede voldgrav, selve volden og voldfrontens kraftfulde udformning, nemlig resterne af en palisade, hvoraf de stenfyldte stolpeholdere aftegnede sig tydeligt i undergrunden.

VALDEMARSMUREN

Valdemarsmuren, der nu i månedsvis har stået tørt og godt under det store hvide telt, står frit tilgængeligt igen. Det ca. 85m lange afsnit af teglstensmuren er færdigtkonserveret. Murfronten skal stå frit, men det er meningen, at murkronen igen skal dækkes med et græstørvslag endnu i år.

ARBEJDSGRUPPEN

Danevirke Museum har nu i flere år været fast partner ved det arkæologis-

ke landskontors udgravninger og undersøgelser af det gamle voldanlæg. Samarbejdet begrænser sig ikke til feltarbejde men inkluderer også andre opgaver som f.eks. tilsynet med voldkomplekset, revurdering af bestående fredningszoner, udarbejdning af vedligeholdelsesplaner og vurderinger med henblik på guidning af besøgende.

Museets inspektør er hermed blevet et naturligt medlem i landskontorets arbejdsgruppe, der tager sig af alle forhold, der berører Danevirke og står i forbindelse med ønsket om at få optaget Danevirke og Hedeby på Unescos liste. Ligesom museet også deltager i arbejdet med at formulere den egentlige ansøgning til Unesco.

NY LÆSEPLAN FOR HISTORIE

Hjemstavnsens historie er blevet opprioriteret på skoleforeningens ny læseplan. A.P. Møller Skolens rektor Jørgen Kühl, museets inspektør m.fl. underviste fra efteråret 2007 til foråret 2008 et hold historielærere i grundskolen. Historielærernes efteruddannelse stod i forbindelse med introduktion af skoleforeningens nye læseplan i historie.

Sommerens vikingemarked ved Danevirke Museum sammen med vikingeforeningen Opinn Skjold er altid et tilløbsstykke. At der så lørdag aften er koncert ved folk- og andre bands, gør ikke succesen mindre. (Foto: privat)

Programmet var tilrettelagt af skolekonsulent Kirsten la Cour. Det prioriterede indhold beskæftigede sig med emner som historiebevidsthed og identitet - eleven som historieskabt og historieskabende. Emner og temaer var taget fra grænselandets historie og skulle føre til udvalgte lokaliteter og spor i landskabet, der viser, hvordan nutidsforståelse, fortidstolkning og fremtidsperspektiver kan inddrages i undervisningen.

Museumsinspektøren foretog om Romerriget og dets naboer, livet i en jernalderlandsby og om vikingerne i Norden - her især Hedeby/Danevirke.

På en halvdags ekskursion jagede holdet spor fra fortiden langs Hærvejen mellem Flensborg og Danevirke. Busturen førte fra udgravningsfelter og oldtidshøje over vikingetiden befæstningsanlæg og middelalderens kirker til slagmarkerne fra Treårskrigen til 1864.

VIKINGEMARKED

Danevirke Museum og vikingeforeningen Opinn Skjold fra Slesvig inviterede igen i år til stort vikingemarked, der blev afholdt i weekenden 12. og 13. juli. Vejrguderne stod os ikke bi. I hvert fald var lørdagen så våd, at kun dem med "ægte" vikingeblood i årene fandt frem til markedet.

Til gengæld var søndagen en succes. Vikingerne og handelsfolkene fik travlt med at besvare publikums spørgsmål.

Traditionen tro kunne gæsterne følge med i, hvordan man fremstillede smykker, drejede ting af træ, lavede glasperle, vævede smukke tekstiler eller smedede kædebrynjer i vikingetiden. Og frem for alt kunne man selv få lov til at prøve selv. Mangen en småpige og gut benyttede sig af chancen for at få lov til at skyde med bue og pil eller sætte tænderne i et fladbrød, man selv lige havde bagt, mens far og mor overvejede, om de turde drikke af vikingernes mjødhorn.

Det var en interesseret og lydhør ER-generalsekretær Terry Davis - her sammen med SSFs formand Dieter Paul Küssner ved Valdemarsmuren -, der trods politisk tidspress gav sig god tid til at blive informeret om stedet og de fælles dansk-tysk-nordiske bestræbelser på at få Danevirke-voldanlægget optaget på Unescos liste over verdenskulturarv. (Foto: Herbert Cordsen)

De fleste besøgende benyttede sig af lejligheden til at gå en tur langs med volden og til et kig i museets udstillinger. Her blev der ikke lovet for meget, og markedet bød på oplevelser for hele familien

FOLK'N 'ROLL

Aftenens program bød på en forrygende koncert med det kendte band Tears for Bears. Bandet forstår at blande irske og skotske folktoner med elementer fra country, bluegrass, reggae samt trykstærk og groovende rock. Derved opstår en helt individuel stil, som bandet selv betegner som folk'n'roll.

ER-POLITIKER PÅ DANEVIRKE

Europarådets generalsekretær Terry Davis gæstede Danevirke i forbindelse

Direktøren for det arkæologiske landskontor Claus von Carnap-Bornheim t.v. sammen med SSFs formand Dieter Paul Küssner i m., Europarådets generalsekretær Terry Davis 2.f.h. og forbundsdagsmedlem dr. Wolfgang Wodarg t.h. taler alvorligt sammen på Danevirke. (Foto: Herbert Cordsen)

med en rundbordsamtale i Flensborg. Mødet på Flensborghus var arrangeret af mindretalsunionen FUEF. Terry Davis drøftede sammen med repræsentanter for grænselandets mindretal, den slesvig-holstenske mindretalskommitterede Caroline Schwarz og forbundsdagsmedlem Wolfgang Wodarg Europarådets rammekonvention og sprogcharta. På Danevirke og ved Valdemarsmuren blev Terry Davis vist rundt af direktøren for det arkæologiske landskontor Claus von Carnap-Bornheim. Museets inspektør viste rundt i museets udstillinger, hvor især arbejdet med at etablere "Mindretalsudstillingen" havde generalsekretærens fulde opmærksomhed.

Terry Davis havde ikke været i Sydslesvig før og kendte ikke grænselandet. Danevirke med museet og Valdemarsmuren efterlod et stort indtryk på ham. "Der ligger en fantastisk symbolik i den kendsgerning, at vi her har en mur, der er blevet til en bro," konstaterede generalsekretæren, der også havde anerkendende ord tilovers for udstillingen om det danske mindretal.

UDSTILLINGEN

Arbejdet med udstillingen fortsætter. Det er en udfordring at lave indsamlinger over snart 100 års historie, fordi det er minimalt, hvad der foreligger af materiale, hvis man ser bort fra skriftlige vidnesbyrd i form af f.eks. plakater og fotografier samt skriftlig dokumentation, som dokumenterer historiens gang for mindretallet.

Det har vist sig at være en succes at give publikum adgang til den ufærdige og arbejdende udstilling. Museet modtager mange positive idéforslag og udstillingsgenstande, når de besøgende opdager, at de faktisk har noget, de kan bidrage til historien.

Det igangsatte projekt "mindretalsliv", der i fællesskab bæres af Museum Sønderjylland, Sønderborg Slot og det tyske mindretals institutioner nord for grænsen samt Kreis-Kulturstiftung, SSF og Danevirke Museum m.fl. syd for grænsen, har mundet ud i en fælles ansøgning om Interreg IVA-midler. Interreg-udvalget behandler ansøgningen endnu i år. EU-midlerne søges til opbygning af udstillinger på grænselandets museer om kultur, nationalitet, levevilkår og fællesliv i grænselandet fra 1945 til i dag.

Det er en formidlingsopgave over for vore egne, for turister samt skole- og undervisningsinstitutioner, som Danevirke Museum glæder sig til varetage fremover.

Terry Davis nåede også at hilse på den på daværende tidspunkt sygemeldte museumsinspektør Nis Hardt. (Foto: Herbert Cordsen)

Vi brænder for SSF

Af byformand Maren Schultz

På generalforsamlingen den 18. april 2007 blev følgende valgt til bestyrelsen:

På bisidderposterne blev Maike Albertsen Zwoch, Maureen Hölzl og Lars Nielsen genvalgt for 2 år, mens Claudia Jans supplerede bestyrelsen som nyt medlem. De nyvalgte suppleanter er Anders Kring og Christian Dirschauer. Revisorerne og formanden blev ligeledes genvalgt.

Generalforsamlingen var præget af en livlig diskussion med konstruktive og gennemgående positive holdninger.

Alle distrikter har i 2007 og 2008 afholdt deres generalforsamlinger med bestyrelsesvalg. 15. distrikt blev ved generalforsamlingen i 2007 sammenlagt med St. Hans distrikt.

I 15. distrikt har Elfriede Hinz været næstformand fra 1983 til 1995, og siden var hun formand i 13 år. Fra 1988 indtog hun også stolen som SSW-distriktsformand. Dette store engagement kan slet ikke vurderes højt nok. Vi takker Elfriede for hendes uegennyttig formandsvirke igennem et kvart århundrede. Et kvart århundrede i foreningens tjeneste. Det er vel nok en præstation.

I Elfriedes regi har distriktet blomstret. Hun kender alle sine medlemmer, hun ved, hvordan de bor, hvornår de har brug for trøst og opmuntring. Derfor var det nok også kun hende selv, der undrede sig over, da hun som SSW-kandidat i 1994 hentede et direktmandat hjem for SSW og røg direkte ind i byrådet. Hun tog suverænt imod denne udfordrende opgave. Jeg ved det bedst selv, da vi blev politiske kampfælder. Netop hendes naturlige måde at møde mennesker på i enhver

situation, gjorde hende værdsat og elsket.

Når vi takker en person for sin gerning i foreningen, siger vi altid: „alt dette ville hun slet ikke have kunnet yde, hvis ikke hun havde sin partner som støtte.“ I Elfriedes tilfælde var hendes mand Johannes' hjælp konstant, idet han var distriktets kasserer siden 1992. Et år senere overtog han også posten som revisor for bestyrelsens regnskab.

Mange velbesøgte arrangementer og udflugter vidner om Elfriedes og Johannes' organisationstalent. Vi hå-

I distrikterne i Flensburg er medlemmerne glade for den kalender, byforeningen udgiver hvert år - her 2008-udgaven med billeder fra afstemningstiden omkring 1920.

ber, at vi også i fremtiden vil kunne drage nytte af deres netværk og personlige kontakt til distriktets medlemmer.

Tak til St. Hans distriktets bestyrelse, at de har taget godt imod de nye medlemmer. Vi tror på en positiv distriktsudvikling i bydelen St. Hans.

Dermed har vi nu i alt 9 distrikter i Flensborg.

DISTRIKTSUDVIKLING

På flere bygeneralforsamlinger har næstformanden gjort rede for distriktsudviklingen i Flensborg. Dette tema har også været diskussionsemne ved de respektive distriktsgeneralforsamlinger rundt omkring, ligesom vi også drøftede emnet på delegeretmøder.

Vi er åbne for alle ideer og konstruktive forslag. Foreningslivet fortsætter, omend under andre former.

Når vi ser os nødt til at reducere antallet af distrikter i Flensborg, sker det udelukkende af mangel på personer, der er villige til at overtage et forpligtende bestyrelsesarbejde. Glædeligvis er tilbuddene omkring og tilslutningen til arrangementerne ikke berørt af det. Det daglige, organisatoriske arbejde overtages stort set af bysekretariatet. Viljen til at overtage en ekstra opgave og kompetence er heldigvis stor hos vore ansatte.

UTILFREDSE

Vi er allesammen utilfredse med vor medlemsudvikling i det sidste år. Desværre må vi erkende, at så længe vi - endda i vore egne rækker af ansatte i de danske institutioner og blandt foreldre kredsen til skoleelever på de danske skoler - har tomme blade i medlemskartoteket, kæmper vi en forholdsvis håbløs kamp for øgede medlemstal. Vi må rykke tættere sammen. Vi skal søge samarbejde på tværs af distrikts- og institutionsgrænser.

Simple living og filosofien bag blev præsenteret for et interesseret publikum ved et foredrag af journalisten, forfatteren, workshop-arrangøren og simple life-coachen Gitte Jørgensen, Lyngby, i begyndelsen af året, som SSF Flensborg By, SdU og Dansk Centralbibliotek var gået sammen om. (Foto: privat)

SOLSTRALEHISTORIE

En solstrålehistorie er det nye forsamlingshus i Sporskifte. Efter utrolig kort planlægnings- og byggetid står huset nu i fuld drift. Det er et utroligt godt eksempel på positiv distriktsudvikling i Flensborg. Held og lykke med alt dansk arbejde i huset.

CENTRAL INDKASSERING

Siden den 1.1.2008 har SSFs centralkartotek overtaget al indkasseringen for distrikterne. Dermed har distrikterne fået frigjort en del ressourcer til medlemspleje og det opsøgende kontaktabarbejde overfor medlemmerne. Vi håber, på at distrikterne tager godt imod.

OFFENTLIGT VIRKE

SSFs synlighed i det offentlige bybillede kræver vort engagement næsten hver dag. Bystyrelsen beskæftiger sig fortløbende med dette emne. Vi er en vigtig brik i byens kulturelle tilbud og dermed en vigtig „Standortfaktor“ for hele byudviklingen.

Vi møder derfor også accept og anerkendelse udover mindretallets grænser.

Vi er synlige på Flensborg bys officielle hjemmeside, hvor vi henviser til vore kulturarrangementer. Det gælder bare om at indberette vore respektive dataer.

Vi bliver tilgodeset ved byfester og events. Ikke altid er vi tilfredse med den placering, som vi får tildelt. Derfor vælger vi ikke at deltage i for eksempel Flensborg Nautics eller Flensburger Tummelum. Vi tror ikke, at de besøgende er interesserede i mindretalsspørgsmål netop sådan en dag med de mange tilbud af kommerciel karakter. Folk er til fest og ikke til folder.

MINDRETALSMARATON

Derimod er vor tilstedeværelse ved YOU!MM-maratonen hvert år i september synlig både ved startskuddet, ved prisoverrækkelsen og ved infobanden om vort virke. Som højdepunkt i rammeprogrammet var der i 2007 en mindretalskonference om emnet uddannelsesforhold for de respektive mindretal, mens vi i 2008 havde Europarådets generalsekretær Terry Davis på informationsbesøg. Konferencerne foregik på Flensborghus med SSF og FUEF som indbydere.

SSF kunne ikke samle løbere til et eget SSF-hold, men vi var godt repræsenteret i SdUs, skoleforeningens o.a. regi.

Vi var repræsenteret ved Neujahrsempfang der Stadt Flensburg i 2007 og 2008, var synligt aktive på Ehrenamtsmesserne, og Flensburger Seniorenwoche bar ligeledes præg af et dansk islæt.

I "Flensburger Weisse Nacht der Kultur" den 28. juni 2008 deltog vi selvfølgelig også.

Mens de voksne var til årsmøde i Engelsby-Centret i årsmødedeweekenden, havde Engelsby Fritidshjem traditionen tro sørget for børne-årsmøde med masser af børneaktiviteter udenfor - og der var rigtig mange, der var mødt op - naturligvis tilset af voksne. SSF-distriktsformand Dieter Matthiesen er glad for denne programdeling: Så er børnene med til årsmøde - og de voksne har et roligt årsmøde inde. (Foto: Søren Brix)

EHRENAMT

Helt naturligt bliver vi opfordret til at indstille prismodtagere, der fortjener påskønnelse for deres Ehrensam i Flensborg by. Om vore indstillinger bliver efterkommet, er naturligvis afhængig af kommissionens afgørelse. Jeg er overbevist om, at vi bliver tilgodeset i lighed med de øvrige ansøgere. Nanni Matzen og Wilhelm Tygesen blev i 2007 hædret med en Flensborg-medalje for deres frivillige indsats i SSF.

SKOLER OG BØRNEHAVER

Vor tilstedeværelse ved skolers og børnehavers informationsmøder er efterhånden helt naturligt. Her får vi mulighed for at fortælle, hvor vigtigt det er, at forældrene bakker op om mindretallet ved at tegne et medlemskab i Sydslesvigs Forening. En medlemstærk forening gør sig selvbevidst bemærket i flertalsbefolkningen og overfor de tilskudsgivende myndigheder.

Det er fortsat gældende, at medlemskabet i et påbegyndt kalenderår er gratis og fuldgyldigt.

Alle 156 børn, som efter sommerferie i 2007 startede deres skolegang i en dansk skole i Flensborg, har af os fået en madkasse med SSFs logo på. Til forældrene var der vedlagt SSF-materiale.

Alle nystartede børnehavebørn fik Guenther Strepfels malebog. På både dansk og tysk formidler bogen interessante og børnevenlige informationer om Flensborg.

Vore intentioner om at lave „gadehvervning“ har vi forløbbig stillet i bero. Det er vanskeligt at få tilladelser dertil.

ÅRSMØDERNE

2007 fandt sted under mottoet: „hen over grænser“ og i 2008 med mottoet „sprog og kultur“.

De flensborgske distrikter havde atter organiseret 6 årsmødearrangementer. Et nyt tilbud på møderne var ungdomstaleren. Der, hvor man havde bedt et ungt menneske om at holde en tale, blev det en stor succes. Opfordringen til unge i både SSF og i Græn-

Stor trængsel ved SSF Flensborg Bys årsmødebod. Bl.a. interesserede billederne fra tidligere årsmøder, som blev udstillet og kunne tages med hjem. I anledning af »Sangens År« gennemførte SSF Flensborg by en konkurrence på årsmødepladsen i Flensborg, som blev vundet af Iben Jensen, Jörg Liedtke og Heike Wöhlk. (Foto: V.M. Petersen)

seforeningen var gået ud i tide. Det er af stor betydning for de unge og for os gamle, at de bliver spurgt om deres meninger. Hvis ikke vi opfordrer dem, vil de miste interessen, og vi en vigtig samarbejdspartner i SSFs udviklingsproces.

I samarbejde med SdU hører årsmødedisco'en for de 11-14årige med til vore tilbud i årsmødedagene. Vi valgte dog i 2008 at bruge Idrætshallen i stedet for Flensborghus. Det er stedet, hvor de unge plejer at mødes.

ARRANGEMENTER

Igen i 2007 har vi kunnet tilbyde mange kulturelle arrangementer. Der har været rig mulighed for at nyde dansk kultur i Flensborg.

For anden gang organiserede vi en nytårskoncert med marimba steelband under ledelse af Holger Schreiber. Denne succesrige private musikskole, som også rekvirerer elever fra de danske skoler, overrasker med sit alsidige repertoire af rytmisk musik fremført af til dels unge børn. Det er en sand fornøjelse at opleve koncerten. Besøgstallet vidner da også om stor interesse. Denne form for nytårskoncert burde fortsættes som tradition.

Koncerten med Erik Grip var aldeles godt besøgt og ingen af koncertgængerne gik skuffet hjem. Vi fik, hvad vi var kommet for, endda meget mere.

Var dette tilbud et tilløbsstykke, så var koncerten med Frøja Gildberg det ikke mindre. Hun kom med et nordisk program af klassisk musik af høj karat. Sikke en fornøjelse at høre og se en af vore egne blive til en stjerne, ikke kun for en aften. Og sikke en fornøjelse at se så mange unge mennesker besøge koncerten og tiljuble deres egen kammerat.

SAMARBEJDE

Vore mange tilbud bliver tit gennemført i samarbejde med andre organisa-

Mens soulkoncerterne med »Hawk« i Ladelund og Sønder Brarup i november 2007 blev rene tilløbsstykker, kom der ikke et eneste menneske til foredraget om "livskvalitet trods blindhed" med den blinde musiker Søren Høg (foto) fra Hawk på Flensborghus, selv om der stod fire arrangører bag: Sydslesvigsk Forening, Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger, Dansk Centralbibliotek og Dansk Sundhedstjeneste. Hawk = Søren Høg er kendt internationalt. Hans blinde har intensiveret hans musikalske udtryksfuldhed og givet ham en gave, når det handler om at fortælle livets historier. (Foto: Hawk)

tioner, såsom SdU, biblioteket, Foreningen Norden, SSW, aktivitetshuset, kirkehøjskolen. Det fremgår af vor fælles kulturfolder, som alle medlemmer 3 gange årligt får tilsendt med vort medlemsblad KONTAKT. Det er af stor betydning for mindretallet at agere i fællesskabet. Det styrker hver enkelte organisation.

Jan Cortzen, Anne Vig Skovsen, Knud Rømer, Christian Bind, Julie Maria, Gitte Jørgensen, Simon Rosenbaum er nogle af de personligheder, som vi kunne opleve i afvigte sæson. Forår 2007 på fjorden med Feodora og

kaffemøder med diskussion om et politiske emner arrangerede vi sammen med SSW.

Midt i sommermånederne 2007 blev der organiseret en stor familieaktivitetsdag i Idrætshallen. Gerne engagerede vi os for hele familien. Motion og fritidsaktiviteter var i fokus sammen med sund levemåde. Bystyrelsen var med til at dele frugtpinde ud. Vejrguderne gjorde ikke en undtagelse den dag, det var regnvej, som så mange andre dage i denne sommer. Det, der skuffede, var deltagerne, det vil sige ikke-deltagerne. Men det var en vel tilrettelagt dag med mange tilbud for de få, der vitterligt var mødt frem, en god oplevelse og med garanti for tørvejr - men inden døre.

FLERE ARRANGEMENTER

Der var tørvejr og god tilslutning, da vi tog på familieudflugt til Danfoss Univers og besøgte Idrætshøjskolen i Sønderborg i 2007. Vi var glade for, at denne tur tiltalte 15 børn og en del unge. Deltagerne kom nu heller ikke skuffede hjem, da de fik motion til både muskler og hjernen.

Vor filmmatiné i november 2007 blev holdt i salen på Flensborghus, som råder over alt udstyr til filmsforevisning. Vore tilbud om film for børn og unge vil fremover være en del af filmklubben Biffens program.

Der blev ikke gennemført nogen juleudflugt. Vi oplever, at distrikter netop i juletiden har travlt. Det er blevet svært at fylde en bus.

Til gengæld blev juletræsfesten på biblioteket lige før jul vel modtaget.

Jul med Sigurd Barret og Danmarks Symfoniorkester i Tyske Hus var et familietilbud, og det blev traditionen tro det forventede tilløbsstykke.

ET BÆREDYGTIGT MILJØ

starter i hovedet på os alle. Hvor nemt er det for den enkelte at gøre noget for

et bedre miljø, hvis man bare tænker over sine muligheder og handler derefter. Vi kan alle yde vor andel, selv om den synes nok så lille. I forening, vi er en forening, bliver vore ydmyge anstrengelser synlige.

På landsmødet 2007 havde vi behandlet et forslag fra initiativgruppen „glokale sydslesvigere“. Det resulterede i dannelsen af en arbejdsgruppe, der udarbejder et forslag til SSFs miljøpolitik. Dette bliver et dagsordenspunkt på landsmødet 2008.

HJEMMESIDEN

SSF har fået en ny hjemmeside. På www.syfo.de bliver man informeret brugervenligt om Sydslesvigsk Forening. Jeg har længe nok kritiseret den gamle side. Men jeg synes, den kunne være mere "levende". Der mangler billeder fra det aktive foreningsliv. Jeg anser internetportalen som et vindue ind i SSFs stuer. Det, der vises frem nu, er kun nøgterne tal uden liv. Jeg tvivler på, at mange har lyst til at læse den store mængde af tekst. Jeg forventer en kavalkade af billeder, så jeg får lyst til at være med. Det tror jeg simpelthen, mange af brugerne har på samme måde.

MEDLEMSUDVIKLING

Vi må konstatere en medlemstilbagegang på 83 personer i 2007.

Per 31.12.2007 fordeler medlemstallene sig på 10 Flensborgske distrikter som følgende:

	1.1.07	31.12.07	
1. distikt	461	430	(-31)
2./3. distrikt	274	267	(-7)
Centr.Dub.Vest	717	720	(+3)
Friserbj./Rude	539	504	(-35)
15. distr.	148	130	(-18)
Skt.Hans	166	165	(-1)
Engelsby	269	256	(-13)
Sporskifte	321	336	(+15)
Skt.Jørg./Mørvig	845	839	(-6)
Tarup	244	250	(+6)
udenbys	208	212	(+4)

Foreningens medlemstal:
1.1.2007 4.192 medlemmer
31.12.2007 4.109 medlemmer
Et minus på 83 medlemmer
Nyoptaget er 192 (274)
tilflyttet 162 (123)
tilgang ialt 354 (397)
dødsfald 79 (93)
slettet 187 (115)
fraflytninger 171 (153)
afgang ialt 437 (366)

Vi beklagede 79 dødsfald i 2007. Heriblandt mange personlige venner. Det er mig en sørgelig pligt at nævne 3 af vore mest aktive medlemmer.

Med Maren Schütt har bestyrelsen mistet et engageret medlem og St. Hans distriktet deres dygtige kasserer. Samme distrikt har også måttet tage afsked med sin mangeårige formand Birgit Jürgensen. Distriktet Engelsby har mistet en af Sydslesvigs flittigste slidere, Ernst Meyer.

Alle vore afdøde medlemmer skylder vi stor respekt. De har, hver på sin måde, mere eller mindre aktiv, præget vor forening. Vi takker dem for trofast medlemskab igennem årene.

SE DET POSITIVE

Medlemstallet er det ene, aktiviteterne noget helt andet. Der er så meget farverigt mindretalsliv i vor forening, og det vil vi gerne læse om. Hvorfor ikke fokusere på, at SSF Flensborg by til trods for medlemsnedgang har gang i et mangesidet, engageret, aktivt og succesrigt arbejde.

Lad os gøre vort daglige arbejde i distrikterne med den glæde, at vi er en vigtig del af det flensborgske social- og kulturarbejde.

Lad os i fællesskab leve op til vor formålsparagraf om at udbrede og pleje det danske sprog, at værne om og fremme dansk og nordisk kultur i Flensborg, og om at øge forståelsen for den særprægede sydslesvigske hjemstavn.

Lad os styrke sammenholdet blandt medlemmerne i distrikterne og overalt, hvor vi færdes.

Vort bestyrelsesmedlem Anders Kring sagde engang: "Jeg brænder for mindretallet."

Lad det være vort motto fremover:
»VI BRÆNDER FOR SSF«.

VÆRESTEDET:

Bare mød op

Af Anette Sørensen

Deltagerne i "Værestedet" mødes tirsdag eftermiddag på Flensborghus kl. 14. Indtil kl. 16.30 er der mulighed for at spille forskellige spil f. eks. canasta, bridge, rommycup eller skat, og i kælderens er der to billardborde. Der er typisk mellem 20 og 30 deltagere, som fordeler sig omkring bordene.

I det sidste års tid har der været god plads i kælderen ved billardbordene, så der er plads til nye spillere.

Kl. 15 samles vi omkring kaffen, som

deltagerne laver på skift. Der betales 1 euro, så der også kan købes kringle.

Efterårssemesteret begyndte omkring 1. september og sluttes af med en julefrokost, som plejer at have stor tilslutning.

Forårssemesteret går fra midt i januar til omkring 1. juli.

Sidst på sæsonen plejer vi at lave en eftermiddagsudflugt. Den gik i 2008 til det nye Alsion i Sønderborg samt til Papirmuseet i Gråsten.

Hvis man har lyst til at være med i Værestedet, skal man bare møde op en tirsdag eftermiddag.

Det ser godt ud i vore distrikter

Af amtsformand Peter Kreutzer

Det ser godt ud i vore distrikter. Vi har fået bestyrelser alle steder i 2007 og 2008, og det er med stor glæde, at jeg læser i avisen, at der mange steder er kommet en del unge forældre ind i bestyrelsen, og som aktivt vil deltage i arbejdet. Det er et godt tegn og giver håb om, at arbejdet rundt omkring også i de kommende år bliver løst til alles tilfredshed.

Også hvad fremmødet til arrangementer angår, er der sket en positiv udvikling i amtets distrikter. Efter et lidt halvsløjt år 2006 med 227 møder og 6.969 deltagere, har 2007 været præget af en markant fremgang med 229 møder og ikke færre end 9.786 deltagere. Jeg håber og tror, at dette flotte tal kan bibeholdes i fremtiden, for jeg har allerede hørt om mange nye ideer rundt omkring.

Amtskonsulent *Monika Jansens* afskedsgave til amtet, så at sige: Det smukke julehefte 2007 med *Lone Grunerts* flotte forside-motiv. (Foto: SPT)

SSFs nye amtskonsulent *Tine Andresen*, Flensborg amt, fik kun positive tilbagemeldinger på den succesfulde to dages udflugt til Nordsjælland, som hun på vegne af SSF Flensborg Amt havde tilrettelagt i sommers, og som en busfuld medlemmer fra hele Sydslesvig deltog i. Louisiana, Kronborg og Karen Blixen-museet stod på programmet - og der blev overnattet på allerbedste vis på LO-skolen i Helsingør, hvor billedet her blev taget ved ankomsten. (Foto: privat)

AMTET

Et stort arrangement på amtsplan var vor ældreftermiddag 2007, som igen havde samlet over hundrede mennesker. Det var en god eftermiddag, selvom det ikke kun var mig, der syntes, at underholdningen ikke var noget at prale af.

Også Monikas afskedsreception i 2007 har vi fra amtets side været med til at tilrettelægge, så Monika fik en velfortjent afskedsfest.

ARRANGEMENTER I 2008

Efter de seneste to års lidt skuffende deltagelse ved vor soiré, var det med stor spænding, vi gik i gang med at forberede en helt anden form for fest – en forårsfest. Det blev efter min mening alle tiders aften med god mad og god live musik, selvom musikken til tider var lige en anelse for høj efter min mening. Men sådan er det jo, og det er ikke nemt altid at ramme plet, så alle er

Det er historieundervisning, der er til at tage og føle på: Guiden Henrik Vestergaard ruller sig ud på Nyhus SSF-distrikts sommerudflugt til Flensborg - som altid med alle mand af hus. For godtnok er distriktet lille, men mødeprocenten er jævnligt 120 pct. (Foto: Erik Due-Hansen)

lige tilfredse.

Der var over 150 personer til denne aften, og jeg ser allerede frem til den næste fest i starten af 2009.

Familiebrunchen i 2008 har igen væ-

Festligt og fornøjeligt blev det - nytårsmødet for medlemmerne fra SSF Bøgelund, Holt, Jarlund, Medelby, Østerby og Vesby på »Christian Lassens Mindemuseum«. En hyggelig aften med ost og vin i den ganske særlige atmosfære, der hersker på stedet. Martin Bjerringgaard læste små historier, og distriktets nye højskolesangbøger blev flittigt brugt den aften. Distriktet havde fået et tilskud til bøgerne fra »Christian Lassens Mindefond«. (Foto: privat)

Fra SSFs sankthansfest i Husby: Nej, det her er ikke heksen, men Sophie Nielsen, der vandt sodavandskasse-stablingen ved "børnenes sankthans", som Rappelkiste fra Flensborg havde arrangeret side om side med diverse andre børnelege. Sophie - iført sikkerhedsudstyr - vandt med 13 stablede kasser. (Foto: privat)

ret et tilløbsstykke med over 200 gæster. Vi har prøvet et nyt sted, og det var slet ikke så dårligt, men der skal præciseres mere, hvordan vi ønsker forløbet, for det kneb lidt med organisationen fra selve stedet. Noget nyt var også underholdning ved en sangduo med danske sange, men det viste sig at være en dårlig idé, for folk ville bare snakke, også på tværs af bordene, og ikke lytte til musik. Underholdningen til børnene, som bestod af sminkning, var en succes, og det var lige før, at ikke alle børn nåede at blive sminket, inden festen var forbi.

I slutningen af juni 2008 havde vi fra amtets side arrangeret en museumstur

til Nordsjælland. Denne tur blev siden tilbudt over hele Sydslesvig, og det var en god flok på omtrent 40 personer, der denne weekend fik en hel masse kultur at se. Turen var fint tilrettelagt af amtets konsulent. Alle var enige om, at det var en tur, man skal gentage på et senere tidspunkt. Og det bliver en endagstur for hele familien til julemarkedet i Tivoli hen under jul.

ET GODT ÅR

I min formandsberetning ved amtsgeneralforsamlingen i starten af året appellerede jeg til, at man bakker op om SSW i valgkampen. Det har åbenbart båret frugt, for som bekendt fik SSW et kanonvalg. Ja, det skete endda, at SSW i Harreslev kommune blev det største parti for første gang igen efter mere end 40 år.

Alt i alt har det været et rigtig godt år i Flensborg Amt, og jeg er stolt af at kunne præsentere så mange gode og

SSF i Harreslev inviterede til en musikalsk jazz-swing-rejse gennem Sverige med »Søde skovbær og sure sild« - med Saga Gärde, der virkelig sang Monica Zetterlunds yndlingsnumre, så nakkehårene rejste sig, med Anders Ahnfelt-Rønne, der bidrog med go' e historier samt klaver og harmonika, og på kontrabas og elbas medvirkede Lars Rønne Olsen. (Foto: Patrick Persson)

til dels nye tiltag, for det viser jo, at der stadig er en masse folk rundt omkring, der er villige til at tage fat og har tid og lyst til at forberede og styre nye og også mere traditionelle tiltag.

2008 var det første år efter amtskonsulent Monika Jansen, og det var første gang, Tine Andresen som amtskonsulent var med til en amtsgeneralforsamling. Jeg vil gerne byde Tine rigtig hjertelig velkommen i vor midte.

MEDLEMSTAL

Det ser ud til, at medlemstallet kan holdes stabilt, hvilket er en glædelig ting, da det jo nu for første gang skulle vise sig, om de store anstrengelser i de for-

løbne år har båret frugt. Ja, vi har endda haft en lille stigning, så vi per 31.3.08 havde 3.245 medlemmer. Et plus på 38 i forhold til den 1.1.07.

KONTINGENT

Jeg er stadig af den overbevisning, at familiekontingentet har været en dyr fornøjelse for det enkelte distrikt, som nu har færre penge til rådighed, og jeg håber ikke, at det er med til at sænke aktivitetsniveauet rundt omkring. Hvis dette skulle være tilfældet, vil jeg gerne have det at vide, for så må vi se på, hvordan vi kan hjælpe fra overordnet side.

SYDSLESVIGSK FORENING for SYDTØNDER AMT:

Vor forening er sammensat af vidt forskellige mennesker

Af amtsformand Inger Merete Hansen

Når man skal til at skrive beretning, går tankerne i mange retninger, for vor forening er sammensat af vidt forskellige mennesker, og vi prioriterer også tingene forskelligt. Nogle vil gerne have foredrag som før, andre er til rockkoncert - der skal være noget for enhver smag. Nu vil jeg godt med det samme indrømme, at foredrag på amtsbasis er kommet lidt for kort, men det må vi have gjort noget ved.

Vort medlemstal den 31.12 2007 var 1.159, den 31.12 2006 var det 1.131, så det betyder en fremgang på 28. Bare vi må fortsætte sådan.

Men vi har desværre også mistet 16 trofaste medlemmer, og dem mindes vi med ærbødighed.

Amtets julehilsen 2007 til medlemmerne var både den nye kalender 2008 med en flot arrangements-oversigt og amtets julehefte. I kalenderen indgik alle for 2008 planlagte møder og arrangementer i amtet, så alle steder dér har man været tidligt ude med planlægningen. (Foto: SPT)

I SSF er der blevet stillet om til central kontingentopkrævning. Det er også blevet diskuteret. Nogle kasserere var glade for den nye løsning, andre ikke.

Der er stadig begyndervanskeligheder, men jeg håber, de bliver løst til alles tilfredshed.

VORE PUBLIKATIONER

Vort amtsblad Dansk Nyt har kostet en masse diskussioner, for hvad vil vi? Hvor professionel skal det være? Med reklamer eller uden? En hel artikel eller korte informationer? Læs det godt og kom til de ting i nabodistriktet, du har lyst til. For det var meningen med det.

Hvert efterår snakker vi om vort julehefte. Hvad skal der skrives om? 2007 blev igen et godt hefte, men hvem kunne tænke sig at skrive en lille fortælling eller artikel? Enhver er velkommen, for det er altid godt med nye tiltag.

Så har vi også vor kalender. Husk at komme med ting, I gerne vil have med, for kun på den måde kan det blive en god kalender og være formålstjenlig. Den var pæn sidste gang.

AKTIVITETER

Nu til nogle af de aktiviteter, vi har haft og mange har nydt godt af. Eller ting, de har snydt sig selv for.

Dans i maj er en aften, der næsten går af sig selv.

Der var årsmøder rundt omkring i amtet i 2007 og 2008. Nogle om eftermiddagen med børneaktiviteter, andre om aftenen. Som noget nyt slog Tinningsted og Ladelund sig sammen, og efter sigende gik det godt; det blev gentaget i år. Årsmøder er jo forbundet med mange traditioner.

Amtsudflugten til Før i 2007 sammen med vore venner fra Tønder amts Grænseforening blev en god og lærerig tur med 98 personer. Vejret var utrolig fint, for det var vi ellers ikke forventet med den sommer.

I år var vi så på fælles udflugt sammen til Fanø.

Et nyt stort tiltag fra Sild var Pink Floyd-koncerten, den trak mange mennesker. Det var en skam, at U2-koncerten i år måtte aflyses i sidste øjeblik af tekniske grunde.

Efterårsturen 2007 gik til Odense, en hyggelig tur, men desværre blev vi for få.

Der kom en del sygdom i vejen, så turen gav underskud.

Der var foreningernes høstfest i Nibøl, høstgudstjeneste i Karlum kirke og kaffebord i Tinningsted Forsamlingshus, der er ved at blive en dejlig tradition.

Amtets adventsfest er også noget af det, der gentager sig. Det er jo tænkt som en hjælp til de små distrikter. I 2007 var det i Agtrup kirke, og i Agtrup

Året fik en god start i SSF Sydtønder amt, idet over 100 mødtes til nytårsfest med grønskål og dans på Fegetasch i Nyrkirke. (Foto: privat)

En rejse i Preben Uglebjergs liv og sange præsenteredes af SSF og Saltproduction på Nibøl Danske Skole i november 2007: Med ønske om at holde fast i en bid af den danske kulturskat og ære de gamle kunstnere og evigtgyldige sange, præsenteredes en helt nyskrevet og nyarrangeret musikforestilling om skuespilleren Preben Uglebjerg (1931-68). »Bare det var mig«, hed programmet. På billedet ses Kasper D. Gattrup som Preben Uglebjerg. (Foto: Saltproduction)

Forsamlingshus havde vi nogle hyggelige timer sammen.

Til DRs og Sigurd Barrets juleshow i Flensborg i 2007 var vi en busfuld, der fik en god oplevelse, især mange børnefamilier, og dem vil vi gerne have med.

Det nye år blev gået ind i Læk, og også her var der flittige hjælpere, der sørgede godt for os.

Amtstillidsmandsmødet med grøn-kål blev holdt i Fegetasch i sstarten af 2008. Stemningen, underholdningen og musikken var som sædvanlig god.

Så kom generalforsamlingernes tid. Alle steder er folk villige til at gøre et stykke arbejde, og det er også det, der er meningen. For uden vore distrikter er vi ingenting, det må vi ikke glemme.

TEATER OG KONCERTER

Vore skole- og børnehavebørn blev også budt på teater og koncerter. Det er dejligt, for kun sådan kan man lære dem, at det er noget godt.

Koncert har der også været i Aven-

toft, og Sønderjylland Symfoniorkester var i Nibøl med en fin koncert.

Forsamlingshustheater i Nibøl "Bare det var mig" gik fint, det vil vi gerne fortsætte med, men det bliver ikke i 2008, først næste forår.

Familieteaterforestillingen i Læk var igen helt udsolgt, 500 deltagere. Det er altid glædeligt. Det eneste minus er, at alle helst vil sidde i første række for bedre at kunne se, og den går ikke.

Desværre måtte operetteforestillingen i Læk "Sommer i Tyrol" aflyses af byggetekniske grunde.

Vi har jo også kunnet - og kan - deltage i dansk teater i Husum og Flensborg, og det skulle man måske gøre lidt mere brug af.

SAMARBEJDE

Vi har igen haft et godt samarbejde med Tønder amts Grænseforening. Det vil jeg gerne sig tak for. Vi var så heldige at få 3.000 kr. af Jørn Ulrick Hershøjs Mindelegat til amtet via Grænseforeningen.

Et amt med aktiviteter

Af amtsformand Lass Erhardsen

I starten en lille remse over aktiviteterne i det forløbne år i amtet, et lille udpluk af aktiviteter i distrikterne: teposefoldning, madlavning, foredrag, film, udflugter, pilateskurser, høstfester, sankthansbål, diskussionsaftener, lotto, julerier, grønkålsspisninger.

Café Clemen i Bredsted: EM-håndbold på tv, elevforedrag, koncert ved musikhold, dukketeater, "Hr. Jensens Jasskapel".

Café Kik Ind i Husum: danskurser, foredrag, Glokale Syslesvigere, mølleåtur, skovtur, film for børn, flette armbånd, foredrag om bier, tekstilkunststilling, grill og jazz, tur til Hamborgs Fischmarkt, spilleeftermiddag for børn, "Kig ind til politikken", juleklip, nissespor.

Ejdercaféen i Frederiksstad: altid i forbindelse med bogbussen, så den bliver til "kulturbus", foredrag, børne-

sjov med Magic Man, besøg hos Ejderviking.

Kulturbussen eller bogbussen med assistent Sigrid Gerckens om bord giver bonus hver gang i form af 1-2 nye SSF medlemmer.

Derudover var der: distriktsgeneralforsamlinger, bestyrelsesmøder, amtsstyrelsesmøder, udvalgmøder, årsmøder, friluftsmøder, teater på Husumhus, koncerter, fester, udflugter for de ældre, landsmødet, julehæftet, juletræsfest.

Jo, der er liv i Sydslesvigsk Forening i Husum amt. Hvis man keder sig i sit eget distrikt, kan man jo bare besøge et andet. Mange ved ikke, at vi er én stor forening, og at man er velkommen overalt.

Mange af tilbuddene er endda gratis – for kun 20 euro kan man være med. 30 euro familiekontingent er aktuelt for nogle, og så får man medlemsbladet KONTAKT og Flensborg Avis om torsdagen.

Drage/Svavsted SSF-distrikt samlede store og små til sommerudflugten på cykel. (Foto: Christian Rasmussen)

A prospos Flensborg Avis. Jeg var måske lidt hård ved den i sidste års beretning her i årbogen. Avisen er ikke blevet bedre, hvad angår dækningen af Nordfrisland. Det er ikke journalist Holger Johannsens skyld. Kun en chefredaktør kan tro, at én mand, gentager én mand, kan dække stoffet, så folk har lyst til at abonere på avisen.

Det må du se at få gjort noget ved, Bjarne Lønborg.

Alle distrikter i amtet får nu opkrævet kontingentet centralt fra Dansk Generalsekretariat. Det letter arbejdet for kassererne, men skaber desværre stadig ekstraarbejde på sekretariatet. Meningen med ordningen var jo bl.a., at man på sekretariatet skulle få mere tid til arbejdet ude i distrikterne. Men hvordan? Overtimerne skal afspadseres, men hvornår?

Caférne kører udmærket. Ikke 100%, som amtskonsulent Peter Johannsen

Det samlede danske mindretal i Frederiksstad deltog i årets dragboattrace. Her holdet "Danish Dynamite" med captain Frank Förthmann - alle i flotte røde sportstrøjer med Dannebrog og "Danish Dynamite" på bagsiden samt enten "coach", "captain" eller "crew" på forsiden. Holdet vandt kun trøsterunden men nød at være med - også til synliggørelse af det danske mindretal i byen. (Foto: Sigrød Gerckens)

13 medlemmer i Hatsted SSF trodsede regnvejret en sommerdagsaften og mødte op til madlavning i forsamlingshuset under kyndig ledelse af Ungdomskollegiets mesterkok Klaus Petersen fra Flensborg. Aftenens emne var grillmad, og kokken havde udsøgt en række spændende opskrifter langt væk fra den obligatoriske grillpølse med kartoffelsalat. Aftenens spisekort overraskede med bl.a. fiskepaker, mørbrad i saltdej, kartofler i trylledøj og på spyd, portobellosvampe med pesto og mozarella, blomkålssalat med radiser og purløg, jordbærvinaigrette, peberfrugtsmør, grønsagspakker og grillede grønsagsskiver samt urtepotteboller. Desertten stod på grillede bananer med flødeskum og whiskey. (Foto: Sigrød Gerckens)

SSF og Folketeatret havde inviteret til »Natmandens datter« af Nikoline Werdelin en aften i marts på Husumhus. De medvirkende var: Karoline Munksnæs, Morten Hemmingsen, Marianne Høgsbro, Pernille Højmark, Bjarne Henriksen, Mikkel Vadsholt, Peter Oliver Hansen og Jan Meyer. (Foto: Brita Fogsgaard)

de er jo til for alle, ikke kun medlemmerne af mindretallet, men også flertalsbefolkningen er velkommen.

Vi ved herude på vestkysten, at hvis vi ikke samarbejder foreninger og institutioner imellem, vil det gå ned ad bakke for mindretallet. Derfor er det for os umuligt at forstå, at man ikke snart kan blive enige i Samrådet om at optræde samlet udadtil. Udenforstående forstår ikke, hvorfor man skal henvende sig til skoleforeningen eller kirken, for at komme i kontakt med mindretallet.

Årsmøderne 2007 forløb godt. Jeg kan ikke huske, at der før har været så mange mennesker i Bredsted. Der har vi et fint eksempel på, at når man samarbejder foreninger og institutioner imellem går det godt. Optøget i Tønning var for nogle af os en prøvelse,

siger. Det kan undertiden være vanskeligt at finde folk, der vil stå for det praktiske arbejde. Med så mange foreninger og institutioner burde det være muligt. Nok er caféerne drevet af SSF, men

Hygge i Bredsted Ældreklub i foreningslokalet på skolen sammen med amtskonsulent Peter Johannsen. (Foto: Sigrid Gerckens)

for lederen af Gladsaxe FDF syntes, at man lagde for lidt mærke til netop dette band, så han valgte at gå en lang omvej. Da der før har været problemer med ham, har vi meddelt Dansk Generalsekretariat, at så længe han er leder, er vi ikke interesseret i det ellers dygtige band.

Der er blevet brugt mange penge på Husumhus; men der er i skrivende stund stadig problemer med varmeanlægget, og udluftningsanlægget er stadig ikke ordnet. Om det bliver ordnet i min tid som formand, er jeg spændt på. Der mangler stadig personale på Husumhus, så Sigrig og Peter er ofte overbelastede. Man glemmer at kigge i kalenderen på Dansk Generalsekretariat, så der sker sammenfald af store arrangementer.

Vi har igen haft fire teaterstykker, alle gode stykker; men desværre igen alt for få tilskuere. Vi har haft et møde med teaterudvalget og er bl.a. blevet enige om at prøve andre skuespiltyper og så se, om det kan trække flere folk til.

Er der ikke én, der kunne tænke sig at købe et forsamlingshus i Munkebo – det er stadig til salg. I Drage er der en lejlighed ledig. I Bredsted har dagligdagen indfundet sig; brugen af foreningslokalet kører fint. Foreningerne har forrang, selv om SFO mangler plads. I forbindelse med et fællesmøde i Bredsted blev man enige om at bede billedsamlingsudvalget om at finde nogle malerier. I forbindelse med en jazzaften blev der holdt fernisering. Udvalget havde sammen med lokale folk fundet frem til tre billeder, som nu, efter at de er blevet rensset, ferniseret og fornyet med nye rammer, smykker lokalet. Det drejer sig om: "Landskabsmotiv" af Hans Busch-Alsen og "Halligmotiv" og "Haubargmotiv fra Ejdersted" af Jan Lass.

Fritidshjemmet står lige så stille og forfalder. Bygningen er SdUs, så vi kan ikke gøre noget ved den, dog håber vi, at den snart kommer væk. Pladsen kan

En busfuld brugere af de tre caféer i Husum amt tog på en dejlig sommer-tur til Hamborg, hvor de besøgte den danske Benediktinerkirke (foto) og parken Planten un Blomen samt var på byrundtur. SSF-amtskonsulent Peter Johannsen, kirkeassistent Peter Jakobsen og den hamborgske SSW-gruppens førstestemænd Malte Grahl og Uwe Bruhns var guider den dag. (Foto: Sigrig Gerckens)

vi så bruge til parkeringsplads, indtil vi en gang ad åre kan få ældrebolig på stedet.

Samarbejdet med Grænseforeningen kører stille og roligt, måske for roligt – det er vist ved at være på tide, at vi inviterer vennerne herved til andet end generalforsamling og årsmøde. Jeg har læst i avisen, at man har taget navneforandring til Viborg og Omegn – tillykke med det. Det gamle navn var meget langt.

Det lykkedes igen at få lavet et godt julehæfte. Henry Bohm, Uwe Oldag og Sigrig Gerckens på kontoret samt Rold Christesen på Dansk Generalsekretariatafleveret et flot arbejde. Det var

I april havde de danske foreninger og institutioner i Husum fundet sammen om en dansk kulturuge med et broget, interessant program hver dag en hel uge igennem - målrettet på den tyske offentlighed. Et initiativ med perspektiv, der bør forsøges også anders- teds, blev der sagt.

spændende denne gang, for vi skulle prøve et nyt trykkeri. Alt gik så godt, at Uwe næsten var helt tilfreds – og så var det oven i købet billigere end sæd- vanlig.

I forbindelse med årets generalforsamlinger valgte man i Svavsted at

lægge sig sammen med Drage, da man alligevel afholder møderne der. Det betyder, at der bliver færre bestyrelsesmedlemmer og dermed også færre til at bestemme det daglige arbejde. Da Peter Johannsen kom til am- tet, var der 13 distrikter, nu er der 5 større. Det har betydet, at antallet af delegerede er dalet ikke bare til amts- generalforsamlingen, men også til landsmødet – resultatet er, at vi er ble- vet færre til at vælge amtsstyrelse og foreningsudvalg. Jeg mener, det er et skridt i den gale retning. I organisa- tionsudvalget er vi ved at gå vedtæg- terne efter i sømmene; men problemet med de færre delegerede har vi ikke fundet en løsning på endnu.

I Husum havde man sidst: "Kulturu- ge for de danske institutioner og for- eninger i Husum". Jeg synes, det er et utroligt flot arrangement, som kunne efterlignes andre steder. Et virkelig godt eksempel på fint samarbejde.

En af Danmarks førende cellister, Hen- rik Dam Thomsen brillierede som solist ved SSFs og Sønderjyllands Symfo- niorkestres slotskoncert i Husum i no- vember 2007. (Foto: SSO)

Stadig i live i det sydvestlige Sydslesvig

Af amtsstyrelsesmedlemmerne Silke Weinzierl-Hancke og Bente Möller

Da vi på amtgeneralforsamlingen sidste år ikke kunne finde en ny amtsformand, fik vi lov til at danne en kollektiv amtsstyrelse med lige rettigheder og pligter for alle.

Som vor hovedopgave i år satte vi os for at komme ud til distrikterne og have nogle fællesmøder med dem for at definere vore fælles opgaver og forbedre samarbejdet på tværs. For en amtsstyrelse er kun så stærk som distrikterne, der ligger i amtet.

Desværre er vi ikke nået helt rundt endnu, men det skal vi nu nok nå.

En snes mennesker lagde en vinteraften turen forbi havnen i Tønning for at nyde godt af Reimer Jensens kunnen som bartender. Kaminstuen på Skipperhuset dannede rammen, og Reimer fremtryllede med sin cocktailshaker den ene eksotiske drink efter den anden. (Foto: privat)

SSF og IF Tønning arrangerede traditionen tro fælles cykeludflugt 1. maj med afsluttende grill på Uffe-Skolen. Også Bo Connor på 11 måneder var med. (Foto: privat)

Vi i amtsstyrelsen var enige om, at et af vore mål var at være et amt for unge og gamle med tilbud til alle aldersklasser. Derfor stod der også en lang række arrangementer for både unge og de lidt ældre i kalenderen.

Vi begyndte i 2007 med en dejlig årsmødeweekend, der startede fredag aften på Digeskolen i Föllervig. Søndagens friluftsmøde på Uffe-Skolens idrætsplads fandt sted i det dejligste solskinsvejr, hvor rektor Jørgen Kühl fra den nye A.P. Møller Skole holdt festtalen, og partisekretær Henrik Dam Kristensen overbragte en hilsen. Foruden optræden af elever fra Ejdersted og Husum amter var vi så heldige at få Superkids Aspiranterne fra Århus hermed.

Koncert med Grænseklangen den 9. marts 2007 i kirkesalen på Uffe-Skolen var en rejse sammen med fagottist Henrik Soelmark, bassist Dirk-Uwe Wendrich og Eberhard v. Oettingen. En

koncert i ord, billeder og toner over emnet Liv og Død, fra vugge til grav.

Det var en musikalsk oplevelse og gav stof til eftertanke og diskussion over et glas rødvin. Dette arrangement var vi fælles med menigheden om.

Sammen med SSF Tønning gik det sidst i juni med fyldt bus til Sommerland Syd.

Selvom det regnede næsten hele dagen, var det en dejlig og uforglemmelig udflugt for de deltagende.

I august tilbød amtet transport til koncerten med Pink Floyd Project på Sild. Selvom der kun var 6 fra amtet, der tog imod dette tilbud, havde de 6 en særdeles fornøjelig aften.

Fællesudflugten sammen med menighedsplejen sidste år gik til Jaru-

plund. Det blev en hyggelig højskole-dag, hvor sang, foredrag, dans og god mad stod på programmet.

I september 2007 stod et besøg på Nolde Museet på programmet. En busfuld medlemmer havde en supergod eftermiddag i Søbøl, hvor en dansktalende guide førte rundt på kyndig vis både i udstillingen og i haven.

Jul i Ejdersted 2007 var p.g.a. Kirsten Schlickerts og Jette Jochimsens ihærdige indsats en stor succes. Mange bidragsydere har været med til at gøre julehæftet spændende og læseværdig. Vore venner syd og nord for grænsen glæder sig alle over denne julehilsen, hvor de bliver informeret om, hvad der skete rundt omkring på Ejdersted.

Mange ting sker - og ændres - hele tiden i vor lille mindretalsverden, og informationer er vigtige. Derfor har amtsstyrelsen besluttet, at hver dansk husstand på Ejdersted får et julehæfte gratis i år.

Vinterens grønkålsspising i "Zum Goldenen Anker" i Tønning blev både deltagermæssigt og underholdningsmæssigt en stor succes. Over 50 medlemmer morede sig kosteligt over det lille teaterstykke, som de delvist blev

Over 50 deltog i den traditionelle grønkålsspising - og også mavedansen begejstrede. (Fotos: privat)

inddraget i. Højdepunktet var mavedanserne, der viste, hvad de havde lært i løbet af vinteren.

Med Tønning SSF-distrikt som pennefører havde vi sidst i november 2007 en vellykket tur til København med en busfuld deltagere. Man valgte bevidst denne årstid, for at opleve "Jul i Tivoli."

Sidst men ikke mindst vil jeg nævne vor wellnessweekend på Skipperhuset den 13/14. april 2008.

Connie Freudenreich, Astrid Hedtkamp og Bente Möller havde arrangeret en dejlig weekend kun for kvinder. Det var

SSF Ejdersted amt tilbød wellness for kvinder på Skipperhuset i Tønning - og 23 tog imod tilbuddet om en weekend med kosmetik, massage, workout, svømning, yoga, nordic walking og mavedans, og hyggeligt samvær om aftenen. De vil med garanti møde op en anden gang, når Conni, Bente og Astrid lokker med et nyt fantastisk tilbud. (Foto: privat)

en stessfri og afslappet fitnessdag – man kunne være med til steпаerobic, mavedans, chi gong, ansigtspleje,

Sommercafeen i Tønning med deltagere fra alle danske foreninger på halvøen drog på udflugt til landshaveudstillingen og barokhaven i Slesvig - en fin tur. (Foto: privat)

vandgymnastik etc. Om aftenen hyggede sig en snes kvinder med snak og vin foran pejsen. Alle var enige om, at dette burde gentages. Og det er ddet blevet her sidst på året.

I år blev det til en udflugt til Landesgartenschau i Slesvig i forbindelse med den danske kulturuge i oktober - i samarbejde med andre foreninger.

Der blev en koncert med gruppen Afengin på Uffe-skolen til årsmøde-eftermiddagen, lørdag den 7. juni - afsluttende med en fællesspisning for alle årsmødedeltagere. Dette projekt var vi fælles med SSF Tønning om.

Det forgangne år har for Ejdersteds vedkommende været et ret aktivt år, med et arrangement næsten hver måned.

Vi kan se, at der stadig er et ret aktivt foreningsliv på Ejdersted og det er også godt at vise frem, at vi stadig er i li-

ve henede i den sydvestlige del af Sydslesvig. Særligt når man ser på vort medlemstal.

Også på Ejdersted kunne vi mærke, at husstandskontingenten var den rigtige vej til at få flere medlemmer. Medlemstallet er stigende. For første gang efter flere år er vi igen kommet over 500 medlemmer, nøjagtigt 521 medlemmer pr. 31.12.07 - 36 flere end året før.

Vore månedlige café-eftermiddage, hvor bogbussen også er til stede, er en stor succes.

Efter at Stine Rauch Jensen og Lene Hansen er flyttet, er tovholderne nu Kirsten Schlickert og Jette Jochimsen. Flere hjælpere efterlyses.

Der tilbydes aktiviteter, foredrag m.m. for voksne og børn - og i snittet deltager 25-35 voksne og ca. 20-25 børn.

Når Velt/Follervig SSF-distrikt får besøg af venskabsforbindelsen i Pandrup i Vendsyssel, er der altid lagt et interessant program. Vesterdiget og et dertil hørende kig over Ejdermundingen stod på programmet. Frederiksstad og en oplagt guidet tur med båden »Dannebrog« blev nydt. »Høhotellet« i Sæd blev besøgt og gennem det smukke ejderstedes landskab drog man tilbage til Follervig og »Op de Burg«. Der var overdådigt morgenbord i »Digeskolen«, hvor man hyggede sig med sange, taler og snak. "Venskabsbesøg som disse, der allerede startede i begyndelsen af 50'erne, har en stor betydning for foreningen som bindeled til Danmark. De har samtidig en familiær og hyggelig karakter", fastslår Horst Hoop, Follervig. (Foto: privat)

Vi hernede har et fortrinligt godt samarbejde på tværs

Af amtsformand Anne Mette Jensen

Vi prøver her i det sydlige at være opmærksomme på, hvilke behov medlemmerne har i foreningen, på amts- og distriktsplan, for derigennem at tilrettelægge vore programmer.

Jeg vil her fremhæve Egernførde, som rigtig har gang i tingene.

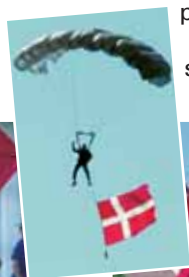
Vi har en ung bestyrelse med en gennemsnitsalder på om-

kring 40.

Vi har i SSF Egernførde valgt, at der også er en senior-bestyrelse, d.v.s. det er ældre medlemmer af SSF, som gerne gør et frivilligt stykke arbejde.

Denne bestyrelse tager vare på de ældre, der mindst en gang om måneden tilbyder et arrangement, som passer til denne aldersgruppe.

Samtidig tager den unge bestyrelse sig af de lidt "yngre".

Årsmødet bød også i år på lidt af hvert: Børn underholdt ved arrangementerne på Jernved og Risby Danske Skoler, FDFerne førte an ved optoget i Egernførde, og Dannebrog faldt fra himlen med lidt hjælp fra en, der er vant til sådanne fald. (Fotos: privat)

I november 2007 inviterede SSF og SdU atter til jazz i Medborgerhuset på H.C. Andersensvej i Egernførde, og denne gang med »Jazzeau«, den pure luksus. Bandet leverede en tidløs cocktail af jazz, swing og bossanova, som traditionen foreskriver: Dynamisk, energisk, underholdende, romantisk og cool. Der var fuldt hus. (Foto:; Jazzeau)

TILBUDET

Men hvad er det så, vi gør, og hvad tilbyder vi?

Først og fremmest prøver alle vore distrikter at bevare nogle danske traditioner, som vi synes er vigtige for at kunne leve en dansk hverdag.

Det kan være fastelavnsfest, sankt-hansfest, høstfest, juletræsfest for børn, banko, jazzkoncerter og mange flere.

Samtidig har vi også nogle sydslesvigske traditioner; det kan være: sommerudflugt og juleindkøbstur til Danmark, vinterfest hvor vi flittigt bruger Højskolesangbogen, halloween for børn samt lanterneoptog med musik.

Jeg vil også lige nævne, at vi selvfølgelig nyder godt at Sønderjyllands Symfoniorkester to gange årligt her i det sydlige amt; det er en tradition, som vi bestemt sætter stor pris på. I år kunne vi endda nyde Sønderjyllands Symfoniorkester tre gange.

AMTERS SAMARBEJDE

SSF Rendsborg-Egernførde og SSF Gottorp amters bestyrelser har startet et samarbejde op. Vi er startet med fælles senioreftermiddage to gange per år, på skift mellem amterne og håber på at udbygge vore fælles arrangementer.

ORDENTLIGE RAMMER

Når vi mødes i foreningslivet, er det vigtigt, at rammerne er i orden.

Vi har set, hvordan udviklingen har været i Egernførde, siden vi fik Medborgerhuset; der har kun været fremgang, ikke kun i medlemstallet, men også i aktiviteterne.

Vi så i Karby, hvordan det gik, da skolen blev nedlagt og senere solgt.

Medlemstallet daledede, og aktiviteterne også, og nu er distriktet nedlagt, og den del af SSFs medlemmer, der var tilbage, er flyttet til nabolistrikterne.

Fra amternes fælles seniorfest i Satrup. (Foto: privat)

Bestyrelsen i Rendsborg ønsker at finde en løsning på forsamlingshus-problemet.

Vi har Amtsmansgården, og vi har et mødelokale i Brandtstrasse, som bestemt heller ikke er brugervenlig.

Vi ønsker os et ordentlig foreningshus til Rendsborg, et sted, hvor vi kan mødes i lyse og venlige rammer. Et sted, hvor kultur livet kan trives, og hvor man gerne går hen. Ja, vi kunne forestille os noget lignende som Det Danske Hus i Spor skifte.

DANSK

Noget af det, som vi er meget beviste om her i det sydligste Sydslesvig, er, at vi er langt væk fra den danske grænse.

Vi er også beviste om, hvor vigtigt det er, at vi bruger det danske sprog, så snart vi kan, og har mulighed for det.

Det er noget, vi snakker om, det er noget, vi fortæller vore nye medlemmer, at det danske sprog er vigtigt for vor forening. For mig er det en selvfølge, at dansk forening er lig med dansk sprog.

Da vi hele tiden får flere medlemmer, er der selvfølgelig nogle, som ikke behersker det danske sprog perfekt.

Der kan være blandede ægteskaber, hvor den ene måske har gået på dansk skole, men kærligheden har ført hende eller ham til flertalsbefolkningen, ja, skal man nægte et sådant par at blive optaget i mindretallet, hvis viljen og lysten til mindretallet er der, ja, så er de efter min mening hjertelig velkomne.

SAMARBEJDE PÅ TVÆRS

Til slut vil jeg fremhæve, at vi hernede

Mens der arbejdes på ordentlige mødefaciliteter andre steder i amtet, kunne de danske i Holtenå i november 2007 markere afslutningen på ombygningsarbejderne inde i huset: SSF-distriktet og de andre danske foreninger i området har endelig fået tidssvarende toiletforhold - takket være den sydslesvigiske Dybbøldagsindsamling og ikke mindst Slesvig-Ligaens økonomiske støtte. (Foto: SPT)

har et fortrinligt samarbejde på tværs af foreningerne. Det er SSF, skolerne, børnehaverne, kirken, fritidshjemmene, SSW eller hvad vi nu har af foreninger.

Vi ved godt hernede, at vi har brug for hinanden, alle; der er ingen, der kan uden den anden.

Vi strides ikke, vi har ingen magtdiskussioner, nej, vi prøver at hjælpe hinanden, hvor vi kan, og har et fint samarbejde.

Dette samarbejde gør, at det er sjovt og berigende at være blandt dem, som ønsker at gøre et stykke foreningsarbejde for mindretallet.

I weekenden 4.-5. juli tog 30 medlemmer af SSF Holtenå på tur til Nordvestjylland for at opleve en efterskole og den dejlige natur i området. Efter indkvarteringen på Lomborg Gymnastik- og Idrætsefterskole fik de en indgående information og rundvisning på skolen af forstander Henrik Bøye og efterskolelærer Mogens Ø. Knudsen. Sidstnævnte guidede også gæsterne fra Sydslesvig rundt i området næste dag. (Foto: privat)

MEDLEMSTALLET

SSF i Rendsborg-Egernførde Amt har et medlemstal på 1.343. Medlemmerne er fordelt på 8 distrikter:

Svansø (Risby): 56

Egernførde: 101

Holtenå: 101

Kiel-Pris: 96

Gettorf-Schinkel: 49

Hytten-Okslev: 147

Rendsborg: 263

Hohn Herred: 65

Da jeg startede som amtsformand i 2003 var medlemstallet på 1.129. Siden da har vor tilgang altså været på 214 medlemmer.

Vi har en stødt og stabil lille fremgang hvert år; det kan vi her i det sydligste kun være tilfredse med.

Men en fremgang i medlemstallet kommer altså kun, hvis der er liv i foreningen.

SYDSLESVIGSK FORENING for GOTTORP AMT:

Solide aktiviteter

Arnæs Forsamlingshus var i 2008 genstand for SSFs egen Dybbøldagsindsamling. Bygningen skulle shines op, så foreningerne fik mere glæde af at bruge den. Skoleforeningen havde ikke mere brug for ejendommen, så den nu forvaltes af SSF. (Foto: J.S. Jess)

Nattens Babylon - en djævelsk cabaretforestilling med teatralisk musik, med tekster og melodier af bl.a. Edith Piaf, Bertolt Brecht, Poul Henningsen, Bruno Balz, Kurt Weil og Hanns Eisler - var som skræddersyet til det nye danske spillested i Slesvig: Schlei-Klinikum Schleswig Kasino Stadtfeld i januar. De medvirkende var Søs Banke: skuespiller og sanger, Torben Lassen: trompet, kontrabas, guitar og mundharpe, samt Nikolai Seidelin: piano, kontrabas, guitar og perkussion. (Foto: Babylon Trio)

SSF indbød til en yderst velbesøgt kammerkoncert »Finland i musik og billeder« i Slesvig Teaters foyer en søndageftermiddag i marts. Duo'en med Katri Lax, klaver, og Sydslesvig-pigen Anna Maria Bühler, fløjte, præsenterede Finland med værker af finske komponister fra Sibelius til Saariaho og forskellige billeder, som viser finlænderen i det daglige liv. (Fotos: Lex og Bühler)

SSF og SSW i Gottorp Amt kunne atter fylde to busser til den traditionelle årlige sommertur. Man skulle tro, at sensommerens regnfulde uger skulle have fået folk til at tænke på alt andet end våde omgivelser. Men ikke desto mindre deltog ikke færre end 100 medlemmer med deres familier og gæster i årets fællesudflugt til våde omgivelser. Med to fyldte busser tog man nordpå til Randers Regnskov. Dermed havde denne tur den samme succes som tidligere års mål såsom Ejderkanalen, Danfoss Universe i Nordborg og Odense. (Foto: Otmar Petersen)

Sydslesvigsk Forening inviterede til børnejulekoncert med Sønderjyllands Symfoniorkester og TV-nissen Pyrus (Jan Linnebjerg) i SIFs Træningsshal i Slesvig i december 2007 med Peter Erturup Larsen som dirigent og børnekor fra området. (Foto: arkiv)

"Alle tiders kvinde - en hyldest til det modsatte køn" blev en vellykket fin forestilling i SSFs teater- og koncertsæson 2007/08 i Slesvig.

Det talstærke publikum kom på en musikalsk tour de force gennem et hav af kendte sange, alle tidligere forevigt af kvinder som Marlene Dietrich, Judy Garland, Liva Weel, Lulu Ziegler, i Hansen & Marcussens forrygende iscenesættelse. Medvirkende: pianisten Niels Søren Hansen og divaen Victor Marcussen. (Foto: Hansen & Marcussen)

Tango i verdensklasse blev præsenteret som SSFs bidrag til Schleswiger Jazzherbst i november 2007. Koncerten blev forrygende. Tango Orkestret er: Kristian Jørgensen, violin Henrik Sveidahl, sopransaxofon og basklarinet, Palle Windfeldt, guitar, Kaare Munkholm, marimba og vibrafon, og Jens Skov Olsen, bas. (Foto: Tango Orkestret)

Kommunalvalg styrker fællesskab

Af fhv. landssekretær Dieter Lenz og sekretær Gerhard Jessen

Året 2007-2008 var præget af to for SSW og Sydslesvig vigtige begivenheder. Det var kommunalvalget den 25. maj og partiets 60 års jubilæum den 1. juli. Ikke uden grund optager disse to datoer en del af beretningen.

Det er tids- og ressourcekrævende at føre valgkamp, men der er en tit overset sidegevinst, en synergi-effekt: man styrker fællesskabet og solidariteten i de egne rækker og vækker nye kræfter.

Denne sidegevinst må vi ikke undervurdere; den gavner hele vort mindretal. Den kendsgerning, at vi regelmæssigt fører valgkampe, har været med til at give mindretallet den styrke, vi har i dag og nok også hjulpet os hen over krisetider. Kommunalvalgene har her en særlig betydning, fordi vi skal samle

(og finde) rigtig mange kandidater. Ved dette valg var det ca. 850. Det er for et parti af vor størrelse mange mennesker. Når man så endda regner alle dem med, der aktivt er med i valgkampen uden direkt at være kandidater, kommer vi op på langt over 1.000 mennesker, som i flere måneder bruger meget af deres fritid på SSWs og hele mindretallets sag. Det er faktisk flot gjort.

MOTTO

Valgkampens motto "Wir sind näher dran" (Vi er tættere på) viste sig at være udmærket; det rammer præcis partiets selvforståelse. Under de mange samtaler, der blev ført i valgkampen, blev det tydeligt, at netop dette, at være tæt på vælgerne, er noget, som værdsættes ved SSW. Vi har fx som eneste parti holdt offentlige møder om

SSW-landdagsmedlem og -amtsformand i Nordfrisland, Lars Harms på talerstolen ved SSWs nytårsreception i Husum i januar 2008. (Foto: SPT)

SSW er blevet medlem af European Free Alliance EFA, en sammenslutning af 33 demokratiske regional- og mindretalspartier i 13 EU-stater, der på EU-plan agerer som selvstændigt parti med fem repræsentanter i EU-parlamentet. Inden SSW traf beslutningen, var en flamsk-frisisk EFA-delegation under ledelse af formand Nelly Maes («Vi er her først og fremmest som europæere») på genbesøg i grænselandet, efter at SSW tidligere på året havde besøgt bl.a. EFA i Bruxelles. Her i grænselandet havde de samtaler med SSW, SSF, andre mindretalsorganisationer og friserne. De besøgte FUEF-generalsekretariatet, Duborg-Skolen, en dansk børnehøjsel, Dansk Centralbibliotek, Flensborghus og Aktivitetshuset samt det tyske mindretal i Sønderjylland. Her ses EFA-delegationen inkl. EFA-direktør Günther Dauwen med formand Nelly Maes (i m.) og nogle fra SSWs top med formand Flemming Meyer i spidsen (2. t.v.) foran Aktivitetshuset i Flensborg. (Foto: SPT)

brugen af Jagel militære flyveplads som offentlig lufthavn eller om privatiseringen af lystbådhaven i Langballe, om forhøjelsen af "Kreisumlage" osv. På den måde lever vi op til mottoet.

Under valgkampen blev SSW solidarisk hjulpet af alle danske organisationer. Således opfordrede både skoleforeningen og SSF deres medlemmer til at støtte partiet; derudover havde vi et intenst og givtigt samarbejde med SSFs konsulenter.

FREMRAGENDE VALG

Det blev for os og hele det danske mindretal et fremragende valg. Antallet af

vore repræsentanter i kommune- og amtsråd er steget med over 30%, og vi er nu op på 201 valgte SSW-kommune- og amtsrådsmedlemmer. Vi er igen repræsenteret i Rendsborg-Egernførde amtsråd og for første gang overhovedet i byen Kiel.

En stor tak og et stort tillykke til os alle.

SSWS 60 ÅRS JUBILÆUM

Den næste store begivenhed var jubilæet. Oprettelsen af SSW i 1948 som politisk organisation for det danske og frisiske mindretal var en milepæl i sydslesvigske historie. Vi følte, at 60 års ju-

Dieter Lenz, dengang SSWs landssekretær i fuldt vigør, sælger ud af SSWs 60 års jubilæumsbog på ved SSW Flensborg Bys infobod på årsmødepladsen i Flensborg. Her er det fhv. chefredaktør Carl Hagens t.v., der serviceres. Bag Lenz t.h. den nye landssekretær pr. 1. september 2008, Martin Lorenzen, dengang forretningsfører for SSWs landdagsgruppe. (Foto: SPT)

bilæet skulle markeres på værdig vis. Derfor besluttedes bl.a., at der lige som ved 50 års dagen skulle udgives en bog. Det blev til en bog i interviewform, hvor 33 repræsentanter for de hundredevis af SSWere, som før og nu har engageret sig i og for SSW. Bogen blev præsenteret den 15. maj, hvor bl.a. partiets første landssekretær W.L. Christiansen fortalte om sine erindringer fra partiets tidligste år.

NY LANDSSEKRETÆR

Vor nu fhv. landssekretær Dieter Lenz ønskede at gå på pension, og stillingen blev udskrevet. En enig landsstyrelse indstillede SSW-landdagsgruppens videnskabelige medarbejder Martin Lorenzen som partiets nye landssekretær til hovedudvalget. Hovedudvalget fulg-

te på et møde den 8. juli landsstyrelsens indstilling, og siden den 1. september 2008 er Martin Lorenzen vor nye landssekretær.

SSW's landsstyrelse udtaler et stort velkommen til Martin og en kæmpestor tak til Dieter.

SSWS MEDLEMSTAL

SSW er stadig rent medlemsmæssigt souverænt landets tredjestørste parti. Generelt er medlemstallene i alle partier vigende. Det gælder desværre også for SSW – dog helt afgjort under andre forudsætninger og med andre forklaringer. Det skal fremhæves, at SSW's medlemstal er ved at stabilisere sig. Der er faktisk ingen udmeddelser, og vi ligger nu på ca. 3.600 medlemmer.

Den store koalition i Kiel: fra krise til stilstand

Af Anke Spoorendonk, gruppeformand

For godt et år siden tydede meget på, at den slesvig-holstenske regeringskoalition ikke ville holde året ud. Konflikten mellem ministerpræsident Peter Harry Carstensen og indenrigsminister Ralf Stegner var politisk begrundet i CDU's og SPD's uenighed om videreførelsen af den planlagte forvaltningsstrukturreform. Amtsdistrikternes fusion til administrative enheder med mindst 8.000 indbyggere var stort set på plads, og i efteråret 2007 drejede det sig om reformens næste trin: sammenlægningen af amterne eller kredsene til større administrative enheder.

Modsat SPD var CDU fra starten af betænkelig ved at gennemtvinge dannelsen af disse nye kredse. Og i og med at den folkelige modstand mod regeringens planer voksede - f.eks. i Ditmarsken og Nordfrisland, hvor man gik igang med at samle underskrifter for at fremtvinge en folkeafstemning med kravet om, at en sammenlægning kun måtte ske ad frivillig vej - gik regeringsarbejdet helt i baglås.

PERSONLIG KEMI

På den anden side kan der ikke herske tvivl om, at denne politiske konflikt også bar præg af, at den personlige kemi mellem ministerpræsidenten og Stegner ikke passede sammen. Den blev da også i første omgang løst ved, at Stegner måtte gå som indenrigsminister. At dette kun kunne gennemføres, ved at Lothar Hay måtte forlade sin post som SPD-fraktionsformand for at overtage jobbet som indenrigsminister, mens

Stegner blev ny gruppeformand, var i sig selv ikke med til at skabe fred på den landspolitiske scene. Stegner har ikke nær så mange venner i SPD's landdagsfraktion som Lothar Hay, hvor der samtidig var murren i krogen over, at man reelt ingen indflydelse havde haft i forbindelse med denne rokade.

Med regeringskrisen i efteråret 2007 kulminerede den "nålestikspolitik", som regeringsparterne ikke mindst siden Ralf Stegner's valg til SPD-landsformand har ført mod hinanden. Det er dog udtryk for politisk naivitet, ensidigt at lægge Stegner denne udvikling til last. Der kan næppe herske tvivl om, at han i langt højere grad end sine forgængere, både som landsformand og som gruppeformand, gør brug af sine evner til at polarisere. Han er en stor taktiker og falder derfor også let i den fælde, at han bliver så taktisk, at han skyder sig selv i foden.

MED SSWs ØJNE

Set med SSW-øjne har der dog indtil nu ikke været grund til at være ked af SPD's personrokade. Meget tyder på, at Lothar Hay som indenrigsminister er indstillet på at lytte og finde mindelige løsninger - og det kan vi kun være tilfreds med. Taget i betragtning, at SSW bl.a. på sidste års landsmøde kom med en klar udmelding om, at vi ikke er tilhængere af at kredsene tvinges til at fusionere. Vi har heller ingen grund til at klage over samarbejdet med Ralf Stegner som ny SPD-gruppeformand. Han er med til at få klarere positioner frem i parlamentet og har i flere sammenhænge vist, at det "gamle" flertal omkring dannelsen af en min-

dretalsregering med parlamentarisk støtte af SSW stadig er en politisk option.

BLOKPOLITIKKENS TID ER FORBI

Han er med andre ord bevidst om det, man på tysk gerne omskriver med sætningen, at man altid mødes to gange. Ordsproget kunne iøvrigt være et motto for det politiske klima i landdagen lige nu. For mig er der ingen tvivl om, at det politiske klima er præget af, at blokpolitikens tid er forbi. For selvom begge store partier forsøger at holde sammen på deres traditionelle koalitionsmuligheder, er det klart, at partierne efter næste landdagsvalg må være indstillet på at gå nye veje. Det ved også CDU, hvor ikke mindst Johann Wadepuhl gør en stor indsats for at modernisere partiets holdninger.

På den anden side forsøger også CDU at drage nytte af denne polarisering, bl.a. ved at agere med fordelte roller. Forstået på den måde, at gruppeformanden Johann Wadepuhl gentagne gange er blevet sendt i byen for at lange ud efter Stegner, mens ministerpræsident Carstensen ikke har sømt nogen lejlighed til at understrege, hvor godt regeringssamarbejdet fungerer her i 2008. Hvorved det suggeres, at urostifteren Stegner var skyld i det hele – og alle modsætninger tømmes for politisk indhold.

LANDDAGSVALG

På den baggrund virker det her i 2008 ikke mere sandsynligt, at vi vil få et landdagsvalg i utide. Muligheden består dog stadig, fordi vi med forbunds-dagsvalget i 2009 ikke mere vil have nogen forbundspolitisk interesse i at holde fast i den store koalition i Slesvig-Holsten – og tonen i det hele taget vil blive mere aggressiv partierne imellem. Men da SSW grundlæggende har været imod dannelsen af en stor koalition og på sidste års landsmøde opfor-

SSWs landdagsgruppe: Anke Spoorendonk og Lars Harms - et hele vejen igennem et godt team. (Foto: SSW-landdagsgruppen)

drede de store partier til at udskrive nyvalg, så holdt vi fast i denne linje, da alle tre oppositionspartier i oktober 2007 krævede nyvalg og dermed, at den 16. valgperiode skulle afsluttes før tid. Ifølge den slesvig-holstenske landsforfatning kan dette kun ske med 2/3-flertal, så der var reelt ingen udsigt til, at andragendet ville gå igennem.

ÅNDEN SPILLER EN ROLLE

På SSWs vegne understregede jeg i den pågældende landdagsdebat, at forfatningen ikke kun indeholder formelle regler for, hvad der skal til for, at der kan udskrives nyvalg. Forfatningens "ånd" spiller også en rolle. Der skal altså være tungtvejende grunde for at tage et sådant skridt. For os var

det afgørende, at parlamentets arbejde blokeres, fordi regeringskoalitionen kun beskæftigede sig med sig selv og derved ikke levede op til målsætningen om at styrke demokratiet i vort samfund.

Landdagen som lovgivende forsamling har med andre ord en pligt til at fremme den politiske meningsdannelsesproces, og det sker som bekendt ikke, hvis parlamentets arbejde står helt i stampe.

POLITISKE TILTAG

Mens den store koalition i Kiel i starten af valgperioden endnu kunne leve højt på forventningen om, at der skal et massivt regeringsflertal til for at klare delstatens problemer, så kan vi fra SSW med god grund hævde, at vi fik ret i vor opfattelse af, at to næsten lige store partier vil have alt for travlt med at holde hinanden i skak, hvilket mest af alt fører til stilstand og halve løsninger på samfundets problemer.

Og dog vil det være uredeligt at sige, at det politiske arbejde helt har ligget i dvale. Dertil er de politiske processer alt for dynamiske, og "spillet" mellem regeringsflertal og opposition er da heller ikke sat helt ude af kraft. Derfor vil jeg komme med eksempler på lovforslag og politiske tiltag, der efter SSWs mening rækker ud over den partipolitiske "dagligstue" i Slesvig-Holsten. At eksemplerne er udvalgt, fordi de direkte eller indirekte forholder sig til vore landspolitiske forestillinger, siger sig selv.

SKOLEPOLITIKKEN FORTSAT VIGTIGT

Det er næppe tilfældigt, at skolepolitikken fortsat fylder så meget i landdagens arbejde – dels hører den til parlamentets kerneopgaver, og dels vil den nye skolelov få konsekvenser for skolelandskabet i Slesvig-Holsten, der rækker langt ud over denne valgperiode.

Det gælder altså om at slå de rigtige

pløkke i – og det gælder, partitaktisk set, om at "sætte sig" på emnet. Det sidste er f.eks. noget, De Grønne praktiserer i deres andragender til landdagsmøderne. Samtidig har skolepolitikken traditionelt været det politikområde, de to store partier har været mest uenige om. Og på trods af, at SSW ikke kunne være tilfreds med den nye skolelov som helhed, så respekterer vi, at ikke mindst CDU siden landdagsvalget i 2005 har bevæget sig i spørgsmålet om den fremtidige skolepolitik. Det er spørgsmålet, om det ville være sket uden den store koalition. Personligt har jeg derfor den opfattelse, at vi her har et område, som med den fremherskende politiske kultur i Tyskland taler for dette regeringsflertal.

BRÆNDGLAS

På den anden side fungerede skolepolitikken også som en slags brændglas for den vedvarende koalitionskrise. Uden at gå i detaljer minder jeg om, at et af konfliktpunkterne i den nye skolelov var kravet om, at forældre fremover skal betale op til 30% af udgifterne til deres børns skolebuskørsel.

Lovkravet var en del af de økonomiske kompensationer, som regeringen gik med til at give kommunerne, da de var blevet drænet for 120 mio euro pr. år i finansloven 2007/2008.

Dette udløste en bred offentlig debat. Dertil kom, at enkelte kommuner og kredse nægtede at efterkomme den nye bestemmelse. SSWs holdning blev klart på sidste års landsmøde, hvor vi krævede genindførelsen af den gamle ordning med gratis befordring for alle elever. Vi går dermed også ind for, at enkelte kredse, som f.eks. Slesvig-Flensborg amt, supplerede denne ordning med et elevkort til årligt 60 euro, som gav eleverne ret til også at bruge de offentlige busser udenfor skoletiden – en mulighed, som forøvrigt var bredt akcepteret i forældrekredse.

SØNDAGSTALER

For os har det i dette spørgsmål hele tiden været afgørende, at forældrebetalingen passede dårligt til de søndagstaler, der konstant holdes om, at der skal skabes bedre rammebetingelser for børnefamilierne. Dertil kommer, at et sådant forældrebidrag set med vore øjne er med til en yderligere skævvridning af forholdet mellem by og land. Hvorved man dog må erkende, at den nye skolelovs bestemmelse om et frit skolevalg kan komme til at betyde, at forældre i byerne får højere udgifter til deres børns skolebuskørsel end hidtil – hvilket for os er en grund mere til at kræve fri befodringsret. At denne problematik for os i SSW yderligere kompliceres af, at eleverne til de danske skoler ikke nød godt af det nævnte 60 euro-kort, behøver jeg ikke at uddybe.

Regeringskoalitionens kovending i spørgsmålet om forældrebetaling tydeliggjorde endnu engang, hvor skrøbelig beslutningsprocessen var: Da SPD med Ralf Stegner i spidsen på to partidage med stort flertal gik ind for påny at afskaffe forældrebidraget, udløste det en regeringskrise. Hvorimod ministerpræsident Carstensen – mens han befandt sig på en rejse i Indien – anbefalede at gøre nøjagtig det samme, fordi kredsene Nordfrisland, som har CDU-flertal, nægtede at omsætte den nye bestemmelse.

Enden på denne historie er foreløbig, at kredsene selv kan afgøre, om de vil opkræve et forældretilskud til elevbefodrningen eller ej. Konflikten ligger altså nu på kommunernes bord. Som erstatning for kommunernes tabte fortjeneste ved at indføre tvungen forældrebetaling foreslår den store koalition nu, at kredsene skal have mulighed for frit at råde over deres andel af indtægterne fra delstatens brandskat ("Feuerschutzsteuer"). Man går ud fra, at en sådan lempelse vil give kommunerne 1,3 mio euro mere. Hvortil SSW i landdagsdebatten påpegede, at disse

midler bl.a. var øremærket til brandbeskyttelse og derfor ikke stod til rådighed for kommunerne. Dertil kommer, at man fremover vil sørge for, at kommunerne hurtigere får udbetalt å kontobeløb fra det kommunale bloktilskud. Dette giver i sig selv mening, men kan dog næppe gælde som økonomisk kompensation.

OVERORDNET SET

vil skolepolitikken i de kommende år primært komme til at handle om at få omsat skolereformens krav om oprettelsen af fællesskoler og regionalskoler. Allerede nu tegner der sig dog et billede af, at regionalskolen i længden ikke ville kunne stå distancen. Selv CDU synes at have erkendt, at de fleste forældre foretrækker fællesskolen fremfor regionalskolen – hvilket i landdagsammenhæng har ført til, at FDP nu står helt alene med kravet om, at realskolen skal opretholdes som et ekstra tilbud i viften af skoletilbud.

På den anden side har De Grønne på et af de sidste landdagsmøder før sommerferien formuleret et forslag om at opgive regionalskolen og åbne op for et todelt skolesystem med fællesskolen og gymnasiet som de bærende søjler. Forslaget blev med forskellig begrundelse afvist af alle andre fraktioner. For SSW var det i debatten afgørende at få slået fast, at vi ikke ønsker at cementere en tilstand, som fører til, at gymnasiet fortsat holdes udenfor alle strukturforandringer i vort skolelandskab. Det vil efter SSWs mening heller ikke være med til at nedbryde de sociale barrierer i det offentlige skolevæsen, hvilket efter alle Pisa-analyser at dømmes bør være et af hovedmålene i den tyske skolepolitik.

OP TIL LANDDAGSVALGET I 2010

Men selvom De Grønne ikke kom igennem med deres forslag, er jeg overbevist om, at det vil være den vej, vinden

Året 2008 var også det år, hvor Dronningen udnævnte Anke Spoorendonk til Ridder af Dannebrog. Det faldt i generalkonsul Henrik Becker-Christensens, Dansk Gemneralkonsulat i Flensborgs glædelige lod at skulle overrække udmærkelsen - og anerkendelsen til det danske mindretals første kvinde. (Foto: Martina Metzger)

i skolepolitikken vil komme til at blæse fra, f.eks. op til landdagsvalget i 2010. Et kig ud over de tyske delstater viser, at man langt de fleste steder bevæger sig hen imod et sådant todelt skolesystem. Der er med andre ord al mulig grund til at holde fast i vor politik om, at én skole for alle nødvendigvis betyder, at også gymnasiet som skoleform må bevæge sig.

SSW STØTTER LOV OM BØRNEBESKYTTELSE

I landdagsgruppens beretning til sidste års landsmøde gjorde jeg rede for, hvorledes de tre oppositionspartier ved at stå sammen fik gennemtrumpfet, at vi nu i den slesvig-holstenske landsforfatning har en målsætning om at fremme børnenes tarv i samfundet.

I slutningen af november 2007 vedtog parlamentet så en lov om børnebeskyttelse ("Kinderschutzgesetz"). Om nødvendigheden af, at samfundet i langt højere grad end hvad tilfældet er bør vælge side for børnene, behøver

jeg næppe at uddybe. Der foreligger efterhånden mange statistikker, der med tørre tal gør rede for, at stadig flere børn vokser op under den fattigdomsgrænse, vi har fastsat til at gælde for vort samfund.

Den tyske børnehjælpsorganisation påpeger således, at især børnene lider under, at kløften mellem fattig og rig i Tyskland bliver stadig større. Fattige børn har dårligere adgang til medicinsk hjælp, de klarer sig gennemgående dårligere i skolen og har dermed i bogstavelig forstand dårlige kort på hånden, når det drejer sig om at begå sig i samfundet. At netop den tidligere rød/grønne forbundsregering med vedtagelsen af de såkaldte "Hartz IV-love" har sat skub i denne udvikling hører også med til billedet.

ET FØRSTE SKRIDT

På den baggrund valgte alle fraktioner i landdagen at støtte landsregeringens lov om børnebeskyttelse. Lars Harms påpegede på landdagsgruppens veg-

ne, at loven stadig kun kan være et første skridt, idet den er fuld af god vilje til, at der skal ske noget, men at de kommende finanslovsforhandlinger vil vise, hvor meget substans den konkret er udtryk for. Men taget i betragtning, at 12 af 16 forbundslande nu i deres landsforfatninger har en målsætning om at fremme børnenes tarv, og at kun Slesvig-Holsten indtil nu har omsat de nye mål i en lov, så er der dog al mulig grund til at hilse loven velkommen.

BØRNEPOLITIK

i vid forstand har i det hele taget spillet en central rolle i landdagens arbejde i indeværende beretningsår. Emnerne skal her kun nævnes i flæng: Ingen forældrebetaling i det 3. børnehaveår; børns bespisning i skoler og børnehaver – for at sikre, at alle børn dagligt får adgang til et varmt måltid mad. Og sidst men ikke mindst den stadig aktuelle debat om pasningen af børn under tre år.

SSWs indgangsvinkel til disse problemstillinger tager udgangspunkt i vort danske syn på samfundets sociale ansvar. Målet er overordnet at sikre velfærdssamfundet og ikke at skabe en form for velgørehedssamfund. Når landsregeringen f.eks. satser på, at børn skal have et varmt måltid mad om dagen, må finansieringen sikres direkte via det offentlige og ikke ved at oprette en særlig fond til formålet, som institutionerne så på trængende familiers vegne kan sendes en ansøgning til.

Og skal der indrettes pasningspladser til børn under tre år, må det være et indlysende krav, at der både skal et professionelt pædagogisk arbejde til, og at børneinstitutionerne straks fra starten kan få et overblik over, hvordan finansieringen ser ud. Alt andet fører til utilfredsstillende lappeløsninger, som i sidste ende bliver dyrere for samfundet. Forstået på den måde, at netop børn fra socialt belastede hjem har brug for den pædagogiske støtte, som

en god børnehave, vuggestue eller dagpleje kan byde på.

KLIMA OG ENERGI

Mens skolepolitikken og hele det pædagogiske spektrum fra de mindste til de største børn ligger direkte indenfor landdagens lovgivningskompetence, har vi i Slesvig-Holsten kun i begrænset grad mulighed for at formulere en egentlig klima- og energipolitik. Ramebetingelserne fastsættes i Berlin – og i stigende grad også i Bruxelles. På landsplan drejer det sig derfor primært om at omsætte disse "rammelove" til praktisk politik. SSWs holdning er i den forbindelse klar nok: Vi satser på udbygningen af de vedvarende energiformer og påpeger på den baggrund, at energipolitik også er regionalpolitik, idet vi netop her i Sydslesvig har et stort know-how hvad angår regenerative energiformer som f.eks. vindenergi.

Debatten om klimaforandringen har i det forløbne år ført til en fornyet politisk diskussion om atomkraftens fremtid. Både den gamle og den nye slesvig-holstenske erhvervsminister har således gjort sig til talsmand for at forlænge atomkraftværkernes funktions-tid – og det på trods af, at vi i efteråret 2007 gentagne gange oplevede, at atomkraftværkerne Krümmel og Brunsbüttel måtte tages fra nettet på grund tekniske fejl - som ejeren, den svenske statsejede koncern Vattenfall, iøvrigt gjorde alt for at bagatellisere.

ATOM

På den baggrund fremsatte landdagsgruppen et andragende om, at landsregeringen via forbundsrådet skulle sørge for en ændring af den gældende atomlov. Set med SSW-øjne viser de erfaringer, vi har gjort med Vattenfall, at den gældende lov ikke er god nok. Den mangler nemlig en bestemmelse om, at atomkontrolinstitutionen på forbundsplan kan lukke et atomkraftværk,

hvis det efter gentagne henstillinger stadig ikke drives i overensstemmelse med gældende lov.

Eller som Lars Harms pointerede i landdagsdebatten: Det kan ganske enkelt ikke gå an, at levnedsmiddelkontrollen i dag er skrapmere end kontrollen med atomkraftværkerne. At SSW ikke fik flertal for sit forslag, kom ikke bag på os. Beslutningen siger intet om vort initiativ, men alt om den politiske virkelighed i Tyskland.

Mindretalspolitik og det grænseoverskridende samarbejde

I min beretning til sidste års landsmøde fremhævede jeg udtrykkeligt, at mindretalspolitikken har et andet afsæt end det grænseoverskridende samarbejde. Mens mindretalspolitikken tager udgangspunkt i mindretallenes eksistentielle behov og derfor i sidste ende har med demokrati og menneskerettigheder at gøre, så står selve regionen i centrum for det grænseoverskridende samarbejde.

Men taget i betragtning, at SSW i årevis er gået til valg på at være "Anwalt des Landesteils", skal der ikke herske tvivl om, at vi om nogen satses på den fortsatte udbygning af det grænseoverskridende samarbejde.

Mindretalspolitisk set er det værd at fremhæve, at landdagen i december 2007 for anden gang havde mulighed for at drøfte landsregeringens traditionelle mindretalsberetning midt i en valgperiode. Det betyder, at beretningen i langt højere grad end tidligere kan indgå i den mindretalspolitiske dialog mellem landsregeringen, landdagen og de nationale mindretal i Slesvig-Holsten. Derved understreges, at mindretallene selv tager aktivt del i udformningen af delstatens mindretalspolitik.

Og at vi i SSW har bred opbakning til på mindretallenes vegne at tage mindretalspolitiske spørgsmål op i landdagen - eller i kommunerne for den sags skyld

MINDRETALSPOLITISK DAGSORDEN

Lad mig derfor lidt stikordsagtig ridse nogle af de problemstillinger op, som efter landdagsgruppens mening vil stå på den mindretalspolitiske dagsorden i den kommende tid.

Det drejer sig f.eks. om den bekendtgørelse for frisisk-undervisningen i de offentlige skoler, som også er omtalt i mindretalsberetningen. Taget i betragtning, at den afløser en bekendtgørelse fra 1927, skal der ikke megen fantasi til at forstå dens betydning. Den lægger således op til, at frisisk får samme status som andre fag i skolen - og, at skolerne uopfordret skal gøre børn og forældre opmærksomme på, at frisisk tilbydes som undervisningsfag, hvis der er elever nok til at oprette et hold på mindst 12 elever. Tallet er efter SSWs mening for højt sat, derfor er vi glade for, at skolerne med den nye bekendtgørelse i hånden også har mulighed for samkøring af hold.

MEDIEOMRÅDET

er en anden vigtig problemstilling. Forstået på den måde, at de danske tv-programmer vil blive digitaliseret i 2009, hvilket for os i Sydslesvig kan komme til at betyde, at vi får vanskeligere ved at modtage dansk fjernsyn end hidtil. Den såkaldte "kabelsag" i efteråret 2006, hvor det så ud til, at de danske tv-kanaler ville blive fjernet fra det tyske kabelnet, viste allerede, hvor vanskeligt det er, at finde løsninger på disse medieproblemer. At de reelt kun kan løses, hvis det sker ad politisk vej.

Derfor fremsatte SSW i februar 2008 et andragende om, at den slesvig-holstenske landsregering i dialog med henholdsvis den danske regering og forbundsregeringen i Berlin skulle tage initiativet til oprettelsen af en dansk-tysk mediekommission, som skulle have til opgave at udarbejde forslag til, hvorledes disse medieproblemer bedst kan løses. Vort forslag fandt støtte hos

alle landdagsfraktioner og blev i sidste ende vedtaget som et interfraktionelt andragende.

Men på trods af denne enstemmige opbakning til SSWs tiltag er det mit indtryk, at landsregeringen ikke er kommet nævneværdigt videre i sagen. Der er altså al mulig grund til, at SSW og SSF, som har dannet en fælles mediarbejdsgruppe, holder kontakt til statskanceliet i Kiel, som er ansvarlig for delstatens mediepolitik.

Nok så væsentligt er det, at den nævnte arbejdsgruppe uafhængigt af bestræbelserne på at få oprettet en dansk-tysk mediekommission satser på at få en samtale med den nye danske kulturminister. Lige nu er kulturministeriet på embedsmandsplan igang med at samle informationer, som kan danne basis for en sådan politisk samtale – eller forhandling, om man vil.

KOMPETENCEANALYSE

Med præsentationen af den såkaldte "kompetenceanalyse" i foråret 2008 blev der sat fokus på, hvad grænselandets mindretal kan bidrage med regionalpolitisk set. Eller sagt på en anden måde: mindretallene er, hvad der på tysk kaldes "ein Standortfaktor". Som følge deraf er de med til at styrke regionens identitet og attraktivitet – både kulturelt og erhvervspolitisk set. Analysen blev til på landdagspræsidentens foranledning.

Den er altså et udtryk for, at den slesvig-holstenske landdag ønsker at gøre op med myten om, at nationale mindretal primært er en økonomisk belastning for flertalssamfundet. Det hilser vi som SSW velkommen, hvorved vi dog samtidig er opmærksomme på, at analysens konklusion må ses i en regionalpolitisk sammenhæng. For mindretalspolitisk set kan der ikke være tale om, at vi skal "være pengene værd" for at opnå ligestilling i det samfund, vi er en del af.

Kompetenceanalysen er blevet udar-

bejdet af et uafhængigt forskningsinstitut, som dog har holdt tæt kontakt til det såkaldte DialogForumNorden, der – som navnet siger – er en platform for dialogen mellem mindretallene på begge sider af den dansk-tyske grænse og repræsentanter for flertalsbefolkningen. Den slesvig-holstenske landdag har udpeget SPDs mindretalspolitiske ordfører Rolf Fischer til at være med, mens jeg repræsenterer SSW i dette dialogforum.

BERLIN

Den nævnte analyse er siden præsentationen i landdagen i marts i år også blevet drøftet på et møde i forbundsdagen i Berlin, hvor bl.a. Folketingets formand Thor Pedersen deltog som oplægsholder.

Samtidig er DialogForumNorden af landdagens europaudvalg blevet bedt om at udarbejde et koncept til, hvorledes analysens intentioner kan omsættes. Det sidste er ikke nemt, fordi analysen trods alt er for ukonkret til at kunne omsættes direkte. Dertil kommer, at landdagspræsidenten som analysens initiativtager reelt mener, at landdagen ikke bør overtage ansvaret for, hvorledes kompetenceanalysen skal omsættes til handling.

Set med SSW-øjne drejer det sig nu altså om at finde en ramme for det videre arbejde med kompetenceanalysens forslag. Den lægger selv op til, at man bør have en slags "clustermanager" – en person med andre ord, som kan åbne døre for og skaffe penge til de tiltag, man med analysen i hånden ønsker at fremme. Dialogforummet lægger desuden op til, at det videre arbejde bør ske i samarbejde med regionalforsamlingen for regionen Slesvig/Sønderjylland.

Jeg vil i den forbindelse ikke skjule, at jeg fortsat er noget betænkelig ved en sådan konstruktion, fordi den vil have til følge, at kommende projekter vil blive til uden at flertalsbefolkningen

egentlig tvinges til at tage notits af dem. Og det kan efter min opfattelse ikke være meningen, når kompetence-analysens formål – at tydeliggøre mindretallenes betydning for regionens udviklingsmuligheder – faktisk forudsætter en holdningsændring i flertals-samfundet. Jeg vil altså nødtigt have, at kun mindretallene engagerer sig, mens alle andre er ligeglade.

SÆRLIG KVALITET

Alligevel er der grund til at holde fast ved, at kompetenceanalysen har en særlig kvalitet, fordi den tager udgangspunkt i mindretallene og ikke blot ser dem som kultur- eller sprogformidlere i det grænseoverskridende samarbejde mellem Slesvig-Holsten og Danmark.

Men når det er sagt, så gælder det for SSW dog stadig om også at videreudvikle samarbejdet henover den dansk-tyske grænse – ud fra en målsætning om, at det i sidste end vil give menneskene nord og syd for grænsen mere livskvalitet i hverdagen. Derfor bliver vi ved med at kræve, at dansk-undervisningen i de offentlige skoler skal styrkes. At der rent faktisk er sket en del i de seneste år, fik vi belæg for i den beretning, landsregeringen på SSWs foranledning kom med i slutningen af 2007.

Økonomi og finanslovsforhandlinger

Delstatens økonomiske problemer er ikke af ny dato. De er alvorlige og bør også tages alvorligt - i og med at den samlede slesvig-holstenske gæld ligger på ca. 22 mia euro, og der skal betales over 900 mio euro i årlige renter, hvorved landets budget er på ca 8 mia euro. Og dog vil vi ikke kunne drive Slesvig-Holsten som en slags forretning, for det ville betyde, at alt samfundsliv ville være underordnet kravet om at få et udlignet budget. Det kan ikke lade sig gøre og ville i sidste ende også få katastrofale følger. Dertil kommer, at netop tilbagegangen i arbejds-

løshedstallene har vist, at vi kommer længere, hvis det lykkes os at øge skatteindtægterne ved at føre en aktiv arbejdsmarkedspolitik.

TILSKUD

Da Slesvig-Holsten som de fleste andre forbundslande har indført 2-årige finanslove, skal vi her i efteråret 2008 igang med finanslovsforhandlingerne for 2009 og 2010. Landsregeringens udkast til den nye finanslov, der blev førstebehandlet i parlamentet i midten af september, viser efter en hurtig vurdering af tilskuddene til mindretallenes arbejde, to tendenser.

På den ene side kan vi se en væsentlig stigning i tilskuddet til vore skolars arbejde, mens vi på den anden side kan iagttage, at tilskuddene til det folkelige mindretalsarbejde nærmest står i stampe – eller udsættes for mindre nedskæringer. For Fælleslandboforeningens vedkommende er der dog tale om, at delstatens tilskud helt er blevet streget.

Og taget i betragtning, at SSFs tilskud ikke er blevet forhøjet i næsten ti år, så kan en forhøjelse på 10.000 euro i 2009 og 2010 næppe kaldes andet end en symbolsk gestus.

For os i landdagsgruppen betyder det, at vi på ny skal bruge megen energi på, blot at holde status quo, hvad angår tilskuddene til vore folkelige organisationer. Mens vi, hvad angår spørgsmålet om elevbefordring, må være forberedte på yderst vanskelige forhandlinger – netop på grund af det øgede tilskud til Dansk Skoleforening. Dermed være ikke sagt, at kravet om en lovmæssig afsikring af elevbefordringen til vore skoler skal opgives – tværtimod. Skal spørgsmålet løses i indeværende valgperiode, og det har i det mindste SPD offentligt erklæret sig villig til at støtte os i, så kan det kun ske i forbindelse med de igangværende finanslovsforhandlingerne.

Kommunalvalget det centrale emne

Af byformand Birgit Seidler

Per 1.1.2008 havde SSW Flensborg by 1.011 medlemmer. Det er en tilbagegang på 26 medlemmer i forhold til i sidste år. Bortset fra Sporskifte og Centrum-Vest har alle distrikter haft en lille medlemsnedgang. SSW Flensborg er dog fortsat langt det største parti i Flensborg målt efter medlemmer, og det skal vi være glade for.

I det forløbne år har forberedelsen til kommunalvalget i maj 2008 helt klart været det centrale emne i bystyrelsens arbejde. Vi havde i maj 2007 på bygeneralforsamlingen vedtaget, at det skulle være et medlemsmøde, der valgte SSWs kommunalvalgskandidater. Dermed var vi det første amt i SSWs historie, der besluttede det. Andre amter f.eks. Nordfrisland har senere fulgte vort eksempel. I november holdt vi vor kandidatopstilling som medlemsmøde, og der kom immervæk 60 medlemmer, hvilket er det dobbelte af, hvad vi er vant til. Når vi holder et sendemandsmøde her i Flensborg.

EN DEL UTILFREDSHED

På den måde var medlemsmødet en succes, og bystyrelsen er parat til også fremover at prøve noget lignende. Vi må dog erkende, at der var en del utilfredshed blandt nogle medlem-

lemmer, at der ved listeopstilling ikke rigtig var noget valg mellem kandidaterne. Denne kritik må vi tage til os og overveje, hvordan vi næste gang fra bystyrelsens side kan gøre det bedre og øge valgmuligheden for medlemmerne.

Men det kræver selvfølgelig, at vi har rigelig med kandidater, der er villige til at stille op til et kommunalvalg. Selvfølgelig er vi i bystyrelsen glade for, at det lykkedes os at få 24 kandidater – heriblandt mange nye og en del yngre – på plads; men vi må også erkende, at det i disse tider ikke er helt nemt at motivere folk til at kandidere for et parti. Det gælder desværre også for SSW.

SPÆNDING

Kommunalvalget i maj 2008 blev imødeset med stor spændning – især i Flensborg. Baggrunden var, at 5%-spærregrensen er faldet, og derfor var

I den hede fase af kommunalvalgkampen havde SSW Flensborg By åbnet en valgcafé på strøget i Flensborg. Der meldes om god søgning og værdifulde samtaler med potentielle vælgere. (Foto: SSW)

det ved valget den 25. maj nok at få 2,2% af stemmerne for at komme ind i byrådet. Der var 7 partier eller vælgerlister, der opstillede til byrådsvalget her i Flensborg og dermed var konkurrencen for SSW rekordstor.

For os i SSW betød det, at vi mindst skulle få 25% af stemmerne, hvis vi ville holde på vore 11 byrådsmedlemmer. Det var vort mål til valget, og derudover stiledede vi efter at blive næststørste parti i Flensborg. Vi var dog enige om, at vi kun ville opnå 25% af stemmerne, hvis vi var i stand til at mobilisere vore egne vælgere og få dem op ad sofaen. Ved sidste kommunalvalg tabte SSW mest vælgere til sofaen – altså dem der blev hjemme.

VALGMØDER

Bystyrelsen havde allerede sidste år nedsat et valgudvalg, der har haft mange møder, og der har fastlagt SSWs kampagne op til valget. Valgudvalget beskæftigede sig bl.a. med valgkampstrategien, valgkampbudgettet, brochurer, SSW-»legetøj«, plakater, annoncer, nye og renoverede infoboder, parasoller osv. Også til SSWs valgprogrammet havde alle medlemmer mulighed for at komme med egne forslag, idet de var inviteret til vort kommunale forum den 26. januar 2008. Dermed fortsatte bystyrelsen vor linje med at inddrage SSWs medlemmer mest muligt i hele processen.

Det gælder også for nogle af de arrangementer, bystyrelsen har været med til at holde i det forløbne år. Således har vi i fællesskab med SSW Tarup afholdt et borgermøde omkring den nye omfartsvej L 21 og i fællesskab med distrikterne Mørvig/St.Jørgen og Centrum-Vest gennemført en åben diskussionsaften omkring hotelplanerne. Begge gange havde både vore medlemmer og andre borgere fra byen mulighed for at møde SSWs byrådsmedlemmer og diskutere vigtige emner med dem.

BEKÆMPE POLITIKERLEDEN

Vi i bystyrelsen er fortsat af den opfattelse, at det at inddrage SSWs medlemmer og borgerne aktivt i den politiske proces, er den eneste mulighed for at bekæmpe politikerlederen og den alt for ringe valgdeltagelse især i Flensborg by. Det er en sej proces, og den giver desværre ikke straks de resultater, man kunne ønske sig. Men for SSW Flensborg er der intet alternativ, og vi vil fortsætte ad denne vej.

HOLDT SKANSEN

Med 22,04% og 6.394 stemmer samt ni byrådsmandater holdt SSW som eneste af de tre store partier i Flensborg skansen ved kommunalvalget. Mens CDU og SPD begge fik katastrofale valg, blev den nye vælgerforening WiF sensationelt det største parti i Flensborg byråd. Derudover kom både FDP og Linke samt de Grønne ind i byrådet. Under disse særlige forhold - med nu endda syv partier i byrådet - bør vi i Flensborg trods tab af to mandater være tilfredse med resultatet - også fordi SSW som eneste parti vandt ni valgkredse direkte. Vi opnåede dermed for første gang i årtier at blive næststørste parti i Flensborg.

Et malurt i bægeret var dog, at erfarne byrådsmedlemmer som socialudvalgsformanden Susanne Schäfer-Quäck, Heinz-Günter Hergesell og Thomas Behrens røg ud af byrådet, selv om de havde gode listepladser. Da SSW vandt ni valgkredse direkte, kom ingen af vore listekandidater ind. Der skal herfra lyde en stor tak for deres mange års indsats for SSW i byrådet. Følgende personer blev valgt for perioden 2008 til 2013 som SSWs byrådsmedlemmer: Gerhard Bethge, Edgar Möller, Florentine Spill, Glenn Dierking, Christian Thaysen Sørensen, Erich Seifen, Wilma Nissen, Birgit Seidler og Martin Lorenzen.

BRUG FOR HINANDEN

Det gode samarbejde mellem SSF og SSW Flensborg viser, at vi har brug for hinanden. Og lad os sige det helt ærligt: uden SSFs hjælp ville vi i SSW have vanskeligere forhold i valgkampen.

Takken går ligeledes til de andre sydslesvigske organisationer for deres støtte til det danske mindretals parti, idet f.eks. også skoleforeningen har sendt et brev til alle de danske børnehaver- og skolebørns forældre med en anbefaling om at vælge SSW.

SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING for FLENSBORG AMT:

Kommunal- og kredsvalsvalget som største opgave

Af amtsformand Gerd Voß

Den største opgave der ventede os i 2007 og 2008, var det forestående kommunal- og kredsvalsvalg i 2008.

Amtsstyrelserne for Flensborg og Gottorp amter og kredsvalsgruppen gik sammen om et fælles valgudvalg, der skulle tage sig af kredsvalssemnerne og en fælles kredsvalsfolder.

Den 19. november 2007 afholdt vi et informationsmøde med Freie Wählergemeinschaft Eggebæk FWE om den politiske situation i Eggebæk og i kredsen. Ligeledes behandlede vi det fremtidige samarbejde. Da man i Eggebæk ikke kunne stille med en egen SSW-liste til valget, har amtsstyrelsen holdt et koordineringsmøde med Eggebæk distrikt og inviteret alle medlemmer af det danske mindretal, der bor i Eggebæk, til et fællesmøde med FWE. På dette møde orienterede amtsstyrelsen, formanden for SSW-Eggebæk-Langsted og formanden for FWE om kommunalpolitikken i Eggebæk. Vi kom ved dette møde også ind på, at vi gerne så SSW-medlemmer på FWEs valgliste.

Ved opstillingsmødet for FWE stillede Anke Schulz fra SSW sig til rådighed blev opstillet på en 5. plads på FWEs liste. Ved valget til kommunerådet i Eggebæk opnåede FWE 4 manda-

ter, dvs. at Anke er det næste medlem, der rykker efter i kommunerådet.

Den 6. december 2007 havde kredsvalsfraktionen sammen med amtsstyrelserne inviteret interesserede medlemmer til en diskussionsrunde, hvor kredsvalsfraktionen ville drøfte det fremtidige politiske arbejde i kredsen med vore lokale politikere.

ANDRE TING

Selvfølgeligt har der også været andre ting på dagsordenen end valget. Jeg har været til en samtale med landdagsgruppen og skoleforeningen omkring den nyeste ændring af skoleloven m.h.t. skolebuskørsel. Landsregeringen har ændret skoleloven derhængående, at det nu er kredsen der bestemmer, om forældrene skal betale til skolebustransport eller ikke.

Det har ført til diskussioner i de forskellige kredsvals dage. Da jeg på kredsvals mødet i december 2007 forlangte, at kredsen med øjeblikkelig virkning skulle droppe forældrebetalingen og tilbagebetale de allerede betalte billetter, blev jeg fra SPDs Ingo Degner beskyldt for at blande det hele sammen og håbe på, at der skulle komme gløgg ud af det. Såfremt SSW mente, at skolebustransporten skulle være gratis for

alle, kunne mindretallet jo give afkald på deres tilskud, så børnene på de tyske skoler kunne køre gratis med skolebussen. Denne bemærkning fra Ingo Degner førte til en livlig diskussion både før og efter kredsdaysmødet.

Emnet omkring skolebustransport blev så taget op igen på skoleudvalgsmødet den 23. april. Ved dette møde blev det foreslået og givet som anbefaling til kredsdaysmødet, at man igen går over til gratis skolebustransport ved at tage §9 ud af amtets "Beförderungssatzung". Det var jo netop det, SSW havde forlangt på kredsdaysmødet i december 07 og til skoleudvalgsmødet den 6. februar 08.

Til gengæld skal der fra forvaltningen undersøges, om man igen kan tilbyde de såkaldte "Juniortickets" på frivillig basis. Disse helårsbilletter berettiger igen til gratis bustransport for skoleeleverne med de offentlige busser hele året. Om disse regler også kommer til at gælde for elever på de danske skoler, må vi i det videre forløb forhandle os frem til.

Da der er tale om en såkaldt frivillig ydelse, også for flertalsbefolkningen, mener vi fra SSW, at man på ingen måde bør ulige behandle eleverne fra de danske skoler. Det ville være en ulovlig diskriminering, om eleverne på de danske skoler ikke skulle have mulighed for, under samme forudsætning, at købe dette "Juniorticket".

NY TILSKUDSORDNING

Hvorom alting er, så må vi sammen med skoleforeningen og de i kredsdaysdagen siddende partier forhandle en ny tilskudsordning m.h.t. skoleforeningens tilskud til skolebustransport, da den nuværende kontrakt kun gælder til den 31.12.2008. Landråden har truet med helt at droppe tilskuddet til skolebustransport til de danske skoler for at udøve pres på landsregeringen, da han mener, det er landet, der skal betale udgifterne til dansk skolebustransport.

Sideløbende er der forhandlinger i gang på landsplan, hvor SSW-landdaysgruppen prøver at få tilskuddene til skolebustransport til skoleforeningens lovmæssigt afsikret. Om det kan nås inden årets udgang, kan man ikke sige noget om lige nu.

Imidlertid har kredsdaysdagen besluttet, at eleverne på de offentlige skoler fra skoleåret 2008/2009 igen kan køre gratis med skolebussen. Et forslag fra SSW-fraktionen om, at eleverne fra de danske skoler skulle ligestilles med eleverne på de offentlige skoler ved at tage en passus med ind i kredsdays "Schülerbeförderungssatzung" blev af landråden afvist med den begrundelse, at loven ikke giver mulighed herfor.

SSW-fraktionen har derpå bestilt en juridisk udtalelse fra en retssagkyndig, der konstaterede, at det ikke er rigtigt, hvad landråden havde meddelt, da det ligger i kredsdays regi, hvad de tager med i en sådan "Beförderungssatzung".

Desuden henviser han til, at mindretallet har krav på ligestilling iflg. "Landesverfassung §5" og dermed også er berettiget til tilskud i samme omfang som flertalsbefolkningen. Yderligere henviser han til §3 Grundgesetz m.h.t. "Diskriminierungsverbot".

K-VALGET

Men - det overvejende emne i foråret 2008 var kommunal- og kredsdaysvalget. I Flensborg amt havde vi en fremgang i alle kommuner, hvor vi stillede op med en egen SSW-liste. Dermed er antallet af kommunerådsmedlemmer alene i Flensborg amt steget fra 48 til 62. I Lindved f.eks. stillede vi op igen og opnåede 2 mandater.

Kredsdaysfraktionen er udvidet fra 6 til 8 mandater. Dermed er vi repræsenteret med 2 medlemmer i hvert udvalg. Vort mål, at forhindre et absolut flertal i kredsdaysdagen, er opnået. Til gengæld er vi nu, efter sløjfning af 5% spærregrænsen, 6 partier, der skal deles om

Til forsidemotiv på SSW Flensborg og Gottorp amters fælles kredsfolder havde man valgt den nye slibro ved Kappel. (Ill. SSW)

udvalgsposterne. På grund af tillægsmandaterne er kredsagen vokset til 57 medlemmer.

MERE INDFLYDELSE

Efter vort gode valgresultat har vi fået mere indflydelse i kommunerådene og i kredsagen. Vi har p.g.a. det øgede mandattal også flere medlemmer i de reducerede "Amtsausschüsse". Vi må derfor tage fat og bruge vor større indflydelse i kommunerådene til at forbedre vilkårene for mindretallet lokalt.

ET FARVEL

Den 18. december 2007 tog vi afsked men amtskonsulent Monika Jansen, der gik på pension. Hun har i over 40

år varetaget både SSF og SSWs interesser på amtssekretariatet. Og velkommen til Tine Andresen som ny amtskonsulent.

MEDLEMSTALLET

Atter er medlemstallet for SSW i Flensborg amt gået tilbage. Vi har pr. 31.12.2007 haft 1.025 medlemmer. Det er 7 færre end året før.

Vi måtte tage afsked med 12 medlemmer, der døde i 2007. Stedfortrædende for alle vil jeg gerne nævne Günter Merz fra Tarp. Günter var medlem af amtsstyrelsen og »borgerligt medlem« af kredsfraktionen. Günter var lige fyldt 50 år og døde pludselig og uventet den 23. oktober 2007.

Aktivitet - også i distrikterne

29. september var en historisk dag for alle SSWere på Sild. De tre SSW-distrikter Vesterland/Hørnum, Sild-Øst og List fusionerede til SSW Sild. I alle de fire nævnte sildske kommuner stiller SSW 10 byrådsmedlemmer og 13 "borgerlige" udvalgsmedlemmer.

Det nye SSW-distrikt styres af en bestyrelse på fem - suppleret af 20 SSW-repræsentanter fra alle kommuner på øen.

Formand blev Klaus Jensen (Vesterland), 1. næstformand Manfred Koch (List), 2. næstformand Peter Iden (Tinum), kasserer Jörg Sonntag (Vesterland) og protokolfører Heike Homuth-Ipsen (List).

Distriktet har 130 medlemmer. (Foto: privat)

Husum SSW drog på informations- og hygetur til Hamborg, hvor de udover den danske sømandskirke også gæstede SSWs "statholdere" i hansestaden. Også en tur på fisketorvet blev det til. (Foto: privat)

SSW Tønning er gået ind i den ny valgperiode med 4 mandater. SSWs repræsentanter er Ernst Uwe Baum (t.h.), Holger Gerdson (2.f.v.), Helge Harder (t.v.) og Martina Nommensen (2.f.h.). Holger Gerdson/SSW blev valgt som 2. stedfortrædende borgerforstander. I næsten alle udvalg sidder der glædeligvis nu to SSW-medlemmer. Ernst Uwe Baum beholder formandsposten i finansudvalget. Holger Gerdson blev formand i miljø- og kolonihaveudvalget, Hanne Schaedla blev stedfortrædende formand i social- og kulturudvalg, Helge Harder blev stedfortrædende formand i turismeudvalget, Martina Nommensen blev valgt som byens kontaktperson til den danske børnehave i Tønning. (Foto: privat)

Gottorp Amt har nok at se frem til

Af amtsformand Jan Hundsdörfer

I de forgangne år kunne vi i Gottorp Amt konstatere, at vort medlemstal var dalende. Nu er vi på rundt regnet 530 medlemmer. Men alligevel har vi i Gottorp Amt nok at se frem til i de kommende år, og vi har til trods af det dalende medlemstal mange aktive inden for vore rækker. Ligeledes kan der konstateres, at det dalende medlemstal ikke hænger sammen med SSWs politik, fordi vi havde flere nyoptagelser end udmeldelser i 2007. Tilbageganget resulterer mere i, at medlemmer flytter til andre amter eller i det hele tage væk fra Sydslesvig - og også, at der var nogen, der blev revet ud af vort fælleskab ved dødsfald.

NY AMTSSTYRELSE

Efter mange år som amtsformand var det Otmar Petersens vilje ikke at genopstille, og jeg blev valgt til ny amtsformand for Gottorp Amt. Den ny amtsstyrelse, der blev valgt i 2007, gik med det samme ind i arbejdet. Der var jo kommunalvalg i 2008, og det skulle forberedes. Samtidig blev der dannet nye strukturer omkring amtsstyrelsesmøderne, og der holdtes møder med regelmæssige mellemrum. Sikkert ikke for mødernes skyld, men den nye amtsstyrelse ville også gøre noget ved det dalende medlemstal i vort amt.

KOMMUNALVALGET

Valget og valgkampen prægede arbejdet i amtsstyrelsen. Forskellige ting skulle klares - og i god tid. Til trods for at vi startede tidligt med forberedelserne, kom tiden alligevel bag på os. Der blev dannet to valgtekniske valgudvalg - et på landsplan og et på

amtsplan sammen med Flensborg Amt. I fællesskab blev der fundet frem til det såkaldte "profilskabende materiale" - bedre kendt som "legetøj til valgkampen". Men som sagt kom tiden bag på os, og så var der ingen påskeliljer i gadevalgkampen. I stedet blev det blå vindmøller, vi forærede væk.

Men der var også noget positivt ved, at vi ikke havde påskeliljer i valgkampen, fordi for mig personligt ville det havde virket unaturligt at komme med påskeliljer sidst i maj.

Amtsstyrelsen og sekretariatet i Slesvig gjorde en ihærdig indsats for at få valglisterne op at stå i de mange kommuner. Og takket være denne store indsats lykkedes det SSW Gottorp Amt at få lister op at stå også i kommuner, hvor SSW ikke havde opstillet i lang tid - eller slet ingen egen liste havde haft til kommunevalget.

Takket være kandidaternes, sekretariatets og valgudvalgets - samt vælgernes - indsats var det muligt, at der til valget i år var 17 kommuner i Gottorp Amt, hvor SSW kunne trække på stemmer.

SUPERFLOT VALGRESULTAT

SSW i Gottorp Amt, og også i de andre dele af Sydslesvig, opnåede et flot valgresultat. Det var en sejr over hele linien. Vi røg ind i mange kommuneråd, og mange steder kunne vi endda opnå flere mandater, end vi havde før. F.eks. fik SSW i Fahrdorf med det samme 3 kommunerådsmedlemmer, og det var første gang, vi opstillede der.

Også kredsdaysfraktionen øgede antallet af mandater fra seks til otte medlemmer. Denne bragende sejr er et bevis på, at SSW afleverer en fornuftig

og god politik i kredsen, og at folk kan stole på SSW. SSW var ikke kun i stand til at få kernevælgerne op af sofaen. Vi var også i stand til at motivere yderligere vælgere til at stemme på SSW.

Den nye SSW-fraktion i Slesvig-Flensborg Amt er det eneste parti i kredsen, der konsekvent går ind for ligeberettigelsen. Vi kræver det samme til vore børn, som vore naboer får. Ikke mere og ikke mindre. Den nye debat om skolebuskørslen viser, hvor vigtigt det er, at der findes en SSW-fraktion.

NYE STRUKTURER

I Gottorp Amt og dermed også i naboamtet Flensborg Amt skal og vil der ske noget i fremtiden. SSW har brug for nye strukturer. I valgkampens forløb og også m.h.t. kredsfraktionens ståsted er det ikke længere givent, at vi har to amtsforbund i én politisk kreds, som Slesvig-Flensborg nu engang er. I Gottorp Amt er vi allerede

startet med at gøre sig tanker om en strukturændring og en sammenlægning af de to SSW-amter.

Og det er ikke kun kredsfraktionen, der partipolitisk hænger i luften. Der er flere ting, der fører til misforståelser.

De to amter skal finde frem til en løsning, og det er vi i gang med. De to amtsstyrelser mødes ofte, men møderne skal blive mere regelmæssige, og samarbejdet bør intensiveres emnemæssigt. Denne sammenlægning vil være det centrale emne i den kommende tid, og der skal og vil findes løsninger.

Det samme gælder SSW-U. Efter at der i Flensborg By er blevet dannet en SSW-U-gruppe, vil amtsstyrelsen i Gottorp Amt også forsøge at etablere noget i Slesvig. Nu, hvor det nye gymnasium er blevet indviet og er startet, skulle det da være muligt, at vi også i Slesvig og omegn finder interesserede unge til politisk arbejde.

SYDSLESVIGS DANSKE UNGDOMSFORENINGER:

SdUs sprogpolitik

Af formand Anne Kämper

I SdU har vi i al den tid, jeg har været formand, jævnligt diskuteret sproget i SdU og den sprogproblematik, vi godt ved, vi har.

I 2003 besluttede styrelsen at gøre "sproget i SdU" til en satsning med henblik på formulering af en sprogpolitik for SdU. Vi tog udgangspunkt i Karen Margrethe Petersens undersøgelse i bogen "Dansk Sprog i Sydslesvig", som blev udgivet af Institut for Grænseregionsforskning i 2000, og som gengives i en aktualiseret version som temaartikel her i denne årbog. Forfatte-

ren belyser sprogvanerne og sprogbru- gen i forskellige sydslesvigske organi- sationer, heriblandt SdU.

Ikke overraskende konkluderer Karen Margrethe Petersen i sin analyse af SdU, at der er stor forskel på dominan- sen af dansk og tysk sprogbrug, alt ef- ter hvor man befinder sig i organisatio- nen.

I vore institutioner og landsdelsorga- nisationer er dansk det dominerende sprog, ligeledes i en del af vore små foreninger. I de store idrætsforeninger - navnlig dem, der dyrker holdsport - er det tyske sprog dominerende.

Hosstående billedkavalkade viser nogle få af SdUs hhv. SdU-foreningers aktiviteter: Bordtennis, familieweekend, familiedag i Læk, gymnastiklejr, Imagine Dreams, inde- og udefodbold, søsports-sik-

kerhedsdagen samt deltagelse i mindretalsmaratonen YOU!MM i Flensborg i september. (Fotos: SPT, Povl Klavsén, Martina Metzger, H.C. Davidsen, Flensborg Avis)

BEVIDSTHEDEN

Organisationens forventninger til en sprogpolitik var, at bevidstheden om og brugen af det danske sprog i vor SdU-hverdag skulle øges. Kort sagt: hvor SdU har mulighed for at tage indflydelse, skal sproget være dansk.

I vore institutioner er dansk sprogbrug et selvfølgeligt krav. I modsætning til andre organisationer i Sydslesvig har vi dog ingen indflydelse på, hvem vore foreninger optager som medlemmer og hvilke sproglige forudsætninger disse har, idet lokalforeningerne er selvstændige. Selvfølgelig har hver forening en formålsparagraf, der læner sig op ad organisationens, men reelt har SdU ingen indflydelse på de enkelte foreningernes medlemssammensætning. Derfor kan vi på det område som organisation kun opfordre og appellere.

Vi var bevidste om, at vore mål med henblik på en sprogpolitik var høje, og at den ikke fra i dag til i morgen ville kunne realiseres ud i alle yderste led. Derfor valgte vi at graduere vore forventninger til brugen af det danske sprog i henhold til de forskellige niveauer i organisationen. Men vi forventede, at man på samtlige niveauer skulle blive bevidst om, at SdUs formål er at fremme dansk ungdomsarbejde, og diskutere, hvordan man efter bedste evne kan leve op til dette. Derfor var vi indstillet på at støtte konkrete medlemsinitiativer med henblik på at styrke det danske sprog i foreninger og klubber.

SPROGPOLITIK

I efteråret 2004 vedtog styrelsen så sin sprogpolitik for SdU, som jeg gengiver i en lidt sammenfattet udgave:

"I overensstemmelse med SdUs formålsparagraf fastlægges en sprogpolitik for SdU med henblik på at styrke den sproglige bevidsthed generelt. Samtidig skal det være muligt at tage individuelle og lokale hensyn. Sprog-

politikken afspejler dermed, at SdU som sammenslutning kun indirekte kan præge arbejdet i de selvstændige foreninger.

1. Arbejdet i styrelse, udvalg og landsdelsorganisationer, på institutioner og på sekretariatet foregår på dansk.
2. Al intern skriftlig kommunikation i SdU skal være på dansk. Tysksprogede henvendelser ekspederes kun undtagelsesvis.
3. SdU forventer af sine medlemsorganisationer og landsdelsorganisationernes grupperinger:
 - at instruktioner foregår på dansk
 - at foreningsmeddelelser skrives på dansk
 - at deltagere i stævner, turneringer og andre arrangementer er bevidste om deres sprogbrug
 - at alle medlemsforeninger også i det daglige arbejde aktivt fremmer det danske sprog
4. SdU er indstillet på at støtte konkrete medlemsinitiativer, der har til formål at styrke det danske sprog i foreningerne."

HANDLINGSPLAN

For at sprogpolitikken skal få større gennemslagskraft i foreningerne og landsdelsorganisationernes grupper, besluttede styrelsen at udarbejde en mere konkret handlingsplan for organisationen med målet, at foreningernes medlemmer, i særdeleshed instruktører og tillidsfolk, kan få styrket både den danske, men også den to-sproglige kompetence.

Foreløbigt er der igangsat fremstilling af et "anderledes" kursusmateriale end det, som er på markedet nu; en kursusrække i dansk, der er målrettet mod SdUs virksomhed; med fokus på foreningshverdagen og dermed skræddersyet til netop den målgruppe, vi satser på. Inkluderet i kursusmaterialet skal være en lille, overskuelig og praktisk dansk/tysk ordbog med relevante SdU-ord.

Til at udføre dette arbejde har SdU indgået en aftale om samarbejde med Flensborg Universitet, og vi satser på, at materialet kan være færdigt til brug i anden halvdel af 2009.

SdU håber på, at dette kursusmateriale må blive flittigt brugt rigtig mange steder i organisationen, navnlig i de foreninger og klubber, som sidder med

sprogproblemet tæt inde på livet. Der skulle med henblik på forventningerne ikke gerne opstå en kløft mellem SdU på højeste ledelsesplan, der vedtager en sprogpolitik, og foreningerne som vor basis, der står midt i det daglige arbejde og ikke er klædt på til at forholde sig til disse forventninger.

AKTIVITETSHUSET:

Et kulturhus i forandring

Af daglig leder Katrine Hoop

Forleden siger en af vore tidligere brugere, som nu bor i Danmark, at hun må have taget fejl af indgangen; så forandret synes hun, husets café ser ud. Caféen har ikke kun fået nyt interiør; den danner også rammen for en ny type arrangementer i huset.

På særlige fredage åbner vi vore døre og inviterer alle indenfor til "Fredagsbar med DJ og Åben Scene". Og det er ikke bare indgangsområdet, der har fået nye møbler og frisk farve på væggene. Også de fleste andre lokaler er i løbet af de sidste måneder både blevet renoveret og bygget om, hvilket – takket være vor pedels håndværksmæssige evner – stort set har kunnet ordnes i eget regi.

Det fhv. kontor på stueetagen er nu indrettet som gruppe-lokalet "Stuen", der især bruges til undervisning. Huset har afviklet en del danskurser, hvilket har givet os mange nye brugere, der benytter sig af husets muligheder til at bruge deres nyhvervede sprogkundskaber i kreative sammenhænge.

POPULÆRT VÆRKSTED

Ikke kun for denne brugergruppe er "Atelieret" ved at udvikle sig til det

mest populære værksted i huset. Det ser helt ud til, at kunsthåndværk fortrænger de førhen så populære it-kurser. I en dagligdag fyldt med elektroniske hjælpemidler kan det åbenbart være mere tiltrækkende at bruge fritiden til aktiviteter med hænderne end foran en pc-skærm.

Vor vejleder i atelieret samarbejder med eksterne undervisere og holder sig ajourført med de nyeste trends i Danmark. Vi kan derfor løbende tilbyde tidssvarende kurser og vejledning. Kurserne er som regel overtegnede, og mange kursister fortsætter senere med at komme og bruge værkstedet på egen hånd.

Eftermiddagshygge på den røde sofa i caféen. (Foto: Akti)

På samme etage har vi indrettet gruppe-lokalet "Kvisten" med både arbejdspladser og hygge-hjørne. Lokalet byder på hyggelige omgivelser for mindre møder, læsekredse eller andet. Det er her, vi afprøver nogle nye åbne tilbud i form af en månedlig strikkecafé i huset.

OMSTRUKTURERET

Vi har omstruktureret det største af vore huse i baggården for at muliggøre interdisciplinære og værkstedsomfattende projekter. Huset rummer nu både værkstedet "Foto og tryk", der kombinerer trykkeriet med et flot nyt mørkekammer og medierummet "Video og grafik" med avancerede mediearbejdspladser samt It-lokalet.

Vi håber, at der opstår gode synergieffekter, når forskellige brugergrupper arbejder på medieprojekter i samme huset.

Medielaboratoriet byder på gode arbejdsomgivelser for redigering af grafik og film og er allerede i flittig brug for internet-TV-projektet "Sydslesvigs Radio", som var ét af Aktivitetshusets fokusprojekter i året 2008.

I samme hus står brugerne for tiden i kø for at få hjælp til T-shirt-tryk eller at

lave dekorationsfolier til vægge eller bilreklamer. "Trykkeriet" profiterer lige som atelieret af, at det er én vore fastansatte, der er vejleder her. Herigennem er der næsten altid mulighed for at hente hurtig hjælp; mens vejlederne i de andre værksteder kun er i huset i de to ugentlige vejledningstimer.

BØRNEVÆRKSTEDET

skråt overfor trykkeriet fungerer både som udvidet arbejdsplads for trykkeriet, som mødelokale og som praktisk arbejdslokale for aktiviteter med børn. Vi har gennemført et kreativt kursus for børn, satser dog fremover mere på, at familier eller grupper vil få glæde af at kunne bruge lokalet til børneaktiviteter, der ikke kan gennemføres derhjemme.

Selvom det er særdeles tiltrængt, har vi desværre endnu ikke haft økonomisk mulighed for at renovere "Mødestedet". På trods af at lokalets gode atmosfære i stigende grad mindskes af slitage, er det dog fortsat så populært at bruge stedet til møder og arrangementer af forskellig art, at det er påkrævet at reservere i god tid. Værkstedet "Træ og metal" har formodentlig vejlederens indsats til gengæld fået en kærlig hånd, så der er blevet ryddeligt

Fredagsbar med åben scene i husets café. (Fotos: Akti)

og pænt og skabt mest mulig arbejdsplads.

LYD OG MUSIK

Vort helt nye "Lydstudie" er blevet taget rigtig godt imod og bruges af flere grupper og enkeltpersoner, der arbejder på optagelse og redigering af musik og hørespil. "Øvelokalet Musik" er ligeledes fortsat et af vore helt populære tilbud. Flere af dem, der øver hos os, har været på scenen, da vi takket være vor vejleders engagement igen har kunnet indbyde til "Julerock" i spillestedet "Volksbad" med over 270 gæster og højt humør hos både publikum og musikere.

Det var med stor glæde, at vi også kunne kooperere med SdUs Borderline Booking omkring arrangementet "New Stars" i foråret 2008 – en forrygende succes med veloplagte bands og et charmerende ungt publikum i Idrætshallen. Vi har ladet os inspirere af disse arrangementers succes og taget initiativet til kortfilmkonkurrencen White Night, der er blevet gennemført i samarbejde med flere andre kulturinstitutioner i Flensborg. Alle indsendte film er blevet vist i Aktivitetshuset til Flensborgs hvide kulturnat "nuit blanche". Ved prisuddelingen i biografen "51 Stufen" har vi kunnet glæde os over en godt fyldt sal med næsten 100 besøgende.

VIDEREUDVIKLE KURSUSPROGRAMMET

Parallelt med at vi intensiverer vort projektorienterede arbejde, holder vi fast i og videreudvikler vort kursusprogram. Under vor kursuskoordinators sagkyndige regi har vi gennemført en lang række kurser indenfor alle husets aktivitetsområder. Vi har desuden med glæde kunne tilbyde flere forskellige kunstnere og kunstsamlere at gøre brug af vore lokaler til deres udstillinger.

Projektarbejde til Sydslesvigs Radio i det nye videolokale. (Foto: Akti)

Vi satser på at få vore brugere mere involveret i udviklingen af huset og vil derfor fremover indkalde til regelmæssige brugermøder, hvor brugerne kan komme med ønsker og idéer. Helt i tråd med kulturhustraditionen i Danmark ønsker vi os, at brugerne selv gennemfører projekter, udstillinger eller arrangementer på stedet.

Vi sørger for gode arbejdsomgivelser, koordinerer brugen af lokalerne og vejleder i brugen af værkstederne. Men vi håber på, at det mere og mere bliver brugerne selv, der står for aktiviteterne. For Aktivitetshuset skal først og fremmest være jeres hus – en platform for udvikling og præsentation af dansk kultur og kunst i grænselandet.

Glaskursus i husets atelier.

Det ny spejderår startede med en god nyhed

Af korpsschef Tim Riediger

Korpset kunne starte spejderåret med en god nyhed: på et ekstraordinært korpssrådsmøde i december blev det besluttet at frigøre grundkapital fra Rose Hirths arv til at afbetale restgælden på Tydal Gård. I 2003 havde korpset erhvervet naboejendommen med tilhørende jorder. En del af købesummen kunne betales via fonde. Resten af pengene blev lånt, og renterne blev betalt gennem afkastet fra vor arv. Dog gik de årlige afkast tilbage. Derfor blev det besluttet, at en del af vor kapital skulle flyttes over til fast ejendom. Nu er Tydal Gård helt vor egen. Denne nye gård giver store muligheder omkring udvikling af friluftsliv, og det er vort håb, at den vil udvikle sig til et aktivitetscenter for hele Sydslesvig.

NYTÅRSPARADE

Spejderåret 2008 startede de fleste steder med den traditionelle nytårsparade. Et par uger senere brølede løven for 24. gang hen over Sydslesvig, og et halvt hundrede ældre spejdere meldte klar til at dyste om løven. Foruden sydslesvigsk deltagelse kunne man atter i år sige velkommen til både spejdere fra Danmark og Tyskland.

SPEJDERKONFERENCE

Den sydslesvigske løve var også at høre helt ned til Budapest i Ungarn. Fire repræsentanter fra korpssledelsen deltog i en spejderkonference med andre mindretalskorps fra hele Europa. Det var spændende at høre, hvordan arbejdet kørte i andre mindretalskorps, hvil-

Ulvetroldhøj: en træet ulveunge plus lejrballshygge på en floktur til "Trolldhøj" på Als: (Fotos: DSS)

ke problemer og hvilke visioner og forskellige synspunkter man har.

FLOT GAVE

En af Sydslesvigs stridsmænd fyldte rundt i marts. Korpset overrakte ham symbolsk en stridsøkse fra gammel dansk jord. Som gammel spejderdreng bad Karl Otto Meyer om gaver - ikke til sig selv - men til vort korps. I alt blev der samlet 4000 (!) euro, som skal bruges til at udbygge Tydal Gård med.

ANGOLA

Sammen med spejderne i Danmark har vi været med til at samle penge sammen til nye skoler i Angola. Det var spejdernes gode gerning i anledning af spejderbevægelsens 100 års jubilæum i 2007. I april kunne vi sammen med andre danske spejdere overrække 2 millioner kroner til Unicef på Korinth Spejderskole på Fyn. Vore spejdere havde forberedt en præsentation til forsamlingen, hvor de fortalte om de mange forskellige projekter, vi havde haft i forbindelsen med "fredsgaven". Det gjorde indtryk på folk, ikke kun, fordi man havde forberedt spændende plancher, men også, fordi det var spejderne selv, der holdt foredraget. Og en

På korpssrådsmødet takkede den gamle korpsschef Ami Jessen af. Den nye er Tim Riediger. (Foto: DSS)

helt sej fornemmelse var det for en af vore spejdere at holde en to millioner kroners check i hånden.

JUBILÆUM OG FÆLLESPROJEKTER

Den 25. april tog en sydslesvigsk delegation til Københavns Rådhus for at være med til festligheden for Sct. Georgsgildernes 75 års jubilæum. Samme måned deltog korpssledelsen desuden i "årsmødet" for de danske korps på Houens Odde Spejdercenter for at drøfte kommende fælles projekter.

NY NATURSTI

I april inviterede korpset til vor årlige generalforsamling, korpssrådsmødet. I det flotteste solskinsvejr kunne man præsentere en ny natursti på Tydal. Her er man i gang med at etablere 3 natur- og sansestier på Tydal. Ralf Bruhn, én af vore spejderledere, kører dette projekt sammen med ca. 30 langtidsledige under 25 år. Et stort projekt, da den samlede længde af vandrestien er på 10 km på vort 75 hektar store Tydal. Under gåturen på et delstykke havde spejderne og gæsterne mulighed for at se på lidt af Tydal og få en afslappet snak, inden man så gik indenfor for at starte med det egentlige korpssrådsmøde.

VALGENE

Dieter Matthiesen blev genvalgt som korpssrådsformand. Også Karl-Ole Steenild som kasserer, Daniel Lies som grupperådsmedlem og Hans-Werner Hansen som lederrepræsentant blev genvalgt.

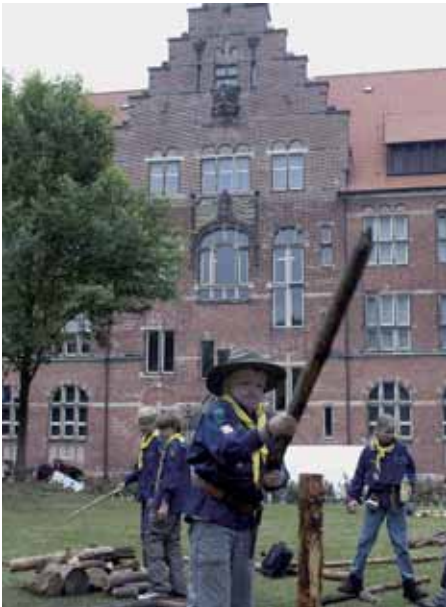
Efter 6 år som vicekorpsschef og 8 år som korpsschef ønskede Anne-Margrete (Ami) Jessen ikke genvalg. Som ny korpsschef blev vicekorpsschef Tim Riediger valgt. På den da ledige plads som vicekorpsschef blev Inger Würtz valgt.

Fra korpsturneringen på Den Store Okseø: undervandspionering, hvor spejderen laver besnøring under vandet. (Foto: DSS)

KORPSTURNERING

Årets korpsturnering for spejderne fik caribisk flair, da deltagerne havde vundet en "ferierejse" til en fjern ø i det caribiske hav. Da startstedet var Kruså,

Til kulturnat "hvid nat" i Flensburg: Spejdere etablerer lejrlads på græsarealerne foran Flensburg bymuseum. (Foto: DSS)

havde snilde spejdere allerede regnet sig frem til, at denne ø måtte være Okseøen i Flensborg Fjord. Og dette fik de ret i. Øen dannede en pragtfuld ramme, og solen sørgede for caribiske temperaturer. Programmet sørgede for den rette stemning, mens spejderne sørgede for det gode humør.

ÅRSMØDERNE

De gule tørklæder var selvfølgelig også fremme til vore allesammens årsmøder rundt om i de forskellige sydslesvigske byer. Spejderne havde f.eks. bygget en lejrlads, stod for flaghejsning, -nedtagning og snobrødsbagning, havde bygget et klatrestativ, mens ældre spejdere stod for loppetorvet.

KULTURNATTEN

Spejderne fra Karsten Thomsen trop i Hanved, Ansgar trop i Flensborg, spejderne og ulvene fra Angelbo gruppe, Husby, dannede optakten til kulturnatten i Flensborg. Bymuseet havde givet spejderne lov til at slå lejrlads op lige foran museet. Programmet var mangfoldigt: lige fra forskellige klatreaktiviteter, spejdermuseum, mad over bål, spejderkarussel, labyrint til spejlgrotten, kulsøpionering og spejdershow. Dejligt var det, at man kunne præsentere spejderarbejdet til et helt nyt publikum. En del voksne stod beundrende foran - i vore øjne - så simple konstruktioner som et spisebord og var forundret over, hvor stabilt man kunne bygge uden søm. En nabo til museet havde glædet sig så meget over vor lejrlads, at han uger i forvejen havde samlet brænde i sin have, som han glædeligt forærede til os.

OVERRASKELSESFEST

Samme weekend overraskede Stjerne gruppe "deres" Ellen og Peter Bang med en fest. Spejderorkestret spillede,

og spejdervenner var mødt op for at sige tak. Efter 30 år som ledere mente parret, at nye kræfter skulle til. Som spejder efterlader man et sted m i n d s t lige så godt, som man har forefundet det. Derfor var der et dygtigt mandskab til at overtage. Held og lykke til de nye. Ellen og Peters spejdertrøjer får lige chancen til at køle lidt af, men vi regner fast med, at uniformen kommer frem efter deres verdensrejse.

CENTERLEJR

Atter i år kunne der afholdes "centerlejr" på Tydal med 200 deltagere. Flere steder på danske spejdercentre tilbyder man en centerlejr. Gennem snart 30 år har Dansk Spejderkorps Sydslesvig ligeledes tilbudt en sådan lejr for danske grupper. Her kan spejdere lære det gamle danske land syd for grænsen og dets virke at kende. Et team på ca. 10 personer står for tilrettelæggelsen af programmet. I år havde man fået et ungt team stablet på benene, som bestod af ledere både fra Danmark og Sydslesvig.

SOMMERLEJRE

Et af spejderårets højdepunkter er altid sommerferien, når grupperne tager på

Fra korpset sommerlejr i Polen: Neptun plus kone venter på spejderne, der nu skal døbes. Lasse er rejseklar og i godt humør, inden den 18 timers lange busrejse til Polen. (Foto: DSS)

deres sommerlejr. Ansgar trop fra Flensborg tog på kanotur i Sverige, mens Stjerne trop fra Husum prøvede en lejr i bjergene. De tog til det internationale spejdercenter i Kandersteg i Schweiz. Karsten Thomsen trop fra Hanved foretrak det mere hjemlige, nemlig en lejr i Asserballeskov på Als.

SOMMERTUR

Korpset havde også en sommertur i tilbud. Den gik til polske spejdere i Biala Piska. 60 spejdere og seniorspejdere fra Kærne trop i Store Vi, Slesvig trop, Angelbo trop fra Husby og enkelte spejdere fra Karsten Thomsen trop i Hanved tog i bus over til den dejlige natur i Masurien. Kontakten var opstået gennem den venskabsforbindelse Eggebæk og Oversø kommune har til det polske Biala Piska. Venskabsforbindelsen gjorde mange ting nemmere for os, da turen både økonomisk og fra selve planlægningen blev støttet i kommunerne.

LANDRÅDSBESØG

I sommerferien fik Spejdergården Tydal besøg af landråd Bogislav-Tessen von Gerlach. Han smed sko og sokker for at indvie den nye sansesti på Tydal.

Den flotte natursti på Tydal, sansestien invies af landråd Bogislav-Tessen von Gerlach. (Foto: DSS)

Gennem dette besøg fik de langtidssarbejdsløse og Tydal et skulderklap for deres engagement i dette projekt. Tydal har nu allerede i en årrække projekter kørende med Hartz IV-folk, og er et af de steder hvor det kører rigtig godt i landet.

Men også efter sommerferien var vi klar med nye projekter og udfordringer. Og dem har vi i vort lille korps masser af.

650 SPEJDERE

Korpset har haft en lille tilbagegang i medlemstallet på 30. Så vi er nu "kun" 650 spejdere. Denne tilbagegang skyldes især, at to grupper blev nedlagt: nemlig i Vyck på Før og i Nibøl. Det vil sige, at på trods af det mangfoldige fritidstilbud, børn og unge nutildags har, kunne grupperne holde deres medlemstal. Det at være spejder nutildags, er stadig noget, børn og unge gider. Det, at være spejder i Sydslesvig er mere end et ugentligt møde. Foruden korpssarrangementerne har de lokale enheder selv mange aktiviteter kørende. Spejderarbejdet sætter kulør på by-

erne. En spejderkalender er propfyldt med møder, og ved års slutningen har spejderen igen oplevet og lært en masse nye ting.

LEDERNE ER AFGØRENDE

At de forskellige grupper i Sydslesvig kan fastholde deres medlemmer, og at vi kan køre vort høje aktivitetsniveau, skyldes lederne i de lokale grupper og deres trofaste engagement. Derfor er lederne en af de ting, den nye korpsledelse sætter fokus på. Da et af spejderprincipperne er, at "børn leder børn" hhv. "unge leder unge", starter vort ledertræning allerede tidligt. Sådan set starter ledertræningen allerede den første dag. I alderen fra 13 til 16 år har Dansk Spejderkorps Sydslesvig deres "træninger på Tydal": Træ-på-Ty del 1 og 2, som afsluttes med Trenefærd, en kanotur på Trenen. Korpsets egne kurser bliver kompletteret med mange fortræffelige kurser i de danske korps, der kan toppe i, at spejderne bliver små specialister. Også igennem forskellige løb dygtiggør spejderen sig og får enestående oplevelser.

YDERLIGERE KURSER

I den kommende tid er det visionen at tilbyde yderligere kurser til vore ledere. Dels for at få mere erfaringsudveksling og direkte kontakt blandt lederne, dels for at arbejde endnu mere med den specielle situation, et mindretalskorps har.

NY HJEMMESIDE

Desuden skal oprettelsen af en ny hjemmeside forenkle vort kommunikation. Den skal gøre reklame for vort korps, men også være et værktøj til vore egne ledere i form af et intranet. Her vil man kunne blive forsynet med de nyeste informationer og finde hurtig kontakt til netop den rette person i korpset.

TYDAL GÅRD

Nu, da Tydal Gård er vor helt egen, er en projektgruppe gået i gang med at udarbejde konkrete planer, hvordan gården skal bruges i fremtiden. De forskellige bygninger skal finde deres funktion, og helhedskonceptet skal finpudses. Den fremtidige brug af den nye gård skal rumme en hel masse nye aktiviteter. Visionen er at tilbyde diverse værksteder. Disse værksteder skal ikke kun tilbydes vore egne spejdere, men også til Tydals gæster, som f.eks. lejrskoler til natur og teknik.

Allerede nu er teatergruppen "Imagine Dreams" flittig bruger af vor store hal. En mindre stald skal bruges som magasin til Tydals, centerlejrens og spejdergruppernes materiale. Andre faciliteter vil kunne bruges til aktiviteter, når vejret ikke holder. En anden stald vil blive ombygget til en slags café med mødelokale. Tydal Gård er et stort og ambitiøst projekt, som Tydal og hele Sydslesvig skal have gavn af i fremtiden.

DANSK

Som navnet Dansk Spejderkorps Sydslesvig siger, er vi et dansk spejder-

korps. Derfor er kontakten til de danske korps i de sidste år blevet intens. Vi er med til alle fællesrådsmøder, som er porten til verdensspejderbevægelsen. Desuden er vi aktive i de fælleskorpslige aktiviteter. Vi er glade - og stolte - over, at vi sammen med KFUM spejderne, Det Danske Spejderkorps, De grønne Pigespejdere og Danske Baptisters Spejderkorps kan sætte vort præg på spejderarbejdet i Danmark. Som eksempler på kommende projekter, som vi er med i, kan nævnes en fælleskorpslig lejr i 2012, fælles lederuddannelse og en fælles hjemmeside.

SPEJDERHJÆLPEN

Derfor smøgger vi også ærmerne op til Spejderhjælpen, hvor de danske korps samler penge til flygtningebørn i Sydsudan. I samarbejde med Folkekirkens Nødhjælp tilbyder spejderne igen deres arbejdskraft. Igennem denne personlige indsats vil vi hjælpe med til at tusindvis af unge sudanesiske flygtninge kan komme hjem igen og starte et nyt liv udenfor flygtningelejrene.

Spejderaktiviteter på årsmødepladserne - her Flensborg. (Foto: SPT)

Også aktiv på internationalt plan

Af gildekansler Jytte Vester

I år kan Sct. Georgs Gilderne i Danmark fejre 75 års jubilæum. I 1933 tog tre københavnske spejderførere, som det hed dengang, initiativ til oprettelse af en organisation for tidligere spejdere, der var blevet for gamle til at være

aktive i spejderkorpsene men gerne vil le arbejde videre med spejderbevægelsens ideer og værdier. De valgte navn efter spejdernes skytshelgen - Sct. Georg. Først var medlemsskabet begrænset til tidligere spejdere, men er senere blevet udvidet til andre, der viser interesse for spejderbevægelsens idegrundlag.

I begyndelsen var bevægelsen udelukkende dansk, men især i årene efter 2. Verdenskrig greb den om sig, og den internationale sammenslutning ISGF (International Scout and Guide Fellowship) blev dannet i 1953. I dag har gildebevægelsen over 100.000 medlemmer i ca 60 lande. Dens fælles symbol blev drengespejdernes "franske" lilje kombineret med pigespejdernes trekløver i de danske farver, som en anerkendelse af ideens ophavsland.

Fra Flensborggildets besøg i Lusaka. (Foto: SGG)

STABILT OG AKTIVT ÅR

Flensborggildet, som er en del af Sct. Georgs Gilderne i Danmark, har haft et stabilt og aktivt gildeår. Gildet har 33 medlemmer, hvoraf vi til gildehaller og -møder kan samle omkring 20.

Årsprogrammet er omfangsrigt og afvekslende. Her skal nævnes f.eks. en sangaften, hvor vi under ledelse af fhv. rektor Erik Jensen sang sange fra den nyligt udgivne sangbog "Sydslesvigske lejlighedsange", lysbilledforedrag ved Peter Bang, foredrag om "Moral og Etik", hvor Roland von Oettingen fortalte om sit arbejde i et etisk råd ved et sygehus, besøg på den tidligere flyveplads i Eggebæk for at se og høre om den dengang planlagte energi- og teknologipark - og meget meget mere.

Ud over disse regelmæssige møder i gildet mødes enkelte grupper privat om forskellige emner. Der har været forskellige tiltag for at skjøffe økonomiske midler til gildets arbejde. Vi har f.eks. haft en tombola på årsmødepladsen og et loppemarked på Oksevejens Skole.

INTERNATIONALT

Flensborggildet er også aktiv på internationalt plan. Vi har i en længere periode arbejdet med to projekter - nemlig støtte til romaspejderne i Slovakiet og til spejder-/gildearbejdet i Lusaka, Zambia.

I forbindelse med sidste Tydaljamborette lykkedes det at skaffe midler, så spejdere begge steder fra havde mulighed for at deltage. Dette var en lærerig oplevelse for spejdere og gildebrødre.

Gildebrødre fra Flensborggildet har besøgt Sct. Georgs Gildet i Lusaka, som er oprettet på foranledning af os, og nu er vort twinninggilde. Det var en tur fyldt med indtryk og oplevelser. Vi deltog bl.a i et gildearrangement, hvor vi havde den glæde at kunne overrække gildemesteren en gildemesterkæde.

Vigtig for os er naturligvis kontakten nordpå, og vi deltager sammen med gilder i Danmark i forskellige projekter og arrangementer.

"Fredsliset" fra Betlehem fordeles hvert år i Sydslesvig. Det er blevet en tradition, at lyset hvert år ved koncerten i Paulus Kirken i Slesvig bæres ind, og i Hanved Danske Kirke tændes lysene juleaften med flammen fra "Fredsliset". Y's Men's Klubben i Flensborg har ligeledes modtaget "Fredsliset".

Flensborggildet har et stort ønske - flere medlemmer. Vi har sat et initiativ igang med at invitere til vore arrangementer - så man kan fornemme, hvem vi er og hvad vi står for. Dette skal følges op af informationsmøder om gildebevægelsen og helst resultere i, at flere ønsker at være med til at fortsætte og videreudvikle disse tanker, som startede med tre spejderlederes fremsynede idé i 1933.

Aktiviteter gennem mere end 60 år

Af distriktsleder Sten Andersen

FDF-kredsene har i årets løb afholdt FDF-møder på deres egen måde alt efter antallet af ledere og antallet af børn og unge.

Der har løbende været forskellige tilbud organiseret af FDF Sydslesvig Distrikt eller FDF Landsdel 5, der foruden Sydslesvig også dækker Syd- og Sønderjylland.

SENIORFESTIVALEN

Kongeådalens Efterskole var klar til at tage imod landets seniorvæbnere, seniorer og unge ledere weekenden 14.-16. september. Kongeådalens Efterskole kunne igen i 2007 garantere et fantastisk program med masser af musik, underholdning, fest og aktiviteter. Som alle andre festivaler var der mange tilmeldte bands, samtidig satsede Kongeådalens Efterskole også kraftigt på også at have aktiviteter og mindre telte i gang.

Fra FDF-kredsen i Flensborg og FDF-kredsen i Bredsted var der deltagere fra Sydslesvig. Vores unge kunne bagefter med glæde i stemmen fortælle om den weekend for seniorvæbnere, seniorer og unge ledere, hvor de kunne høre og gode bands, være vilde publikummer, og nyde de lange nætter i cafételte.

På lejren havde der været en masse boder. Her kunne de bl.a. købe lidt snacks, sodavand og andet godt. Eller man kunne møde nogle af FDFs mange udvalg, som vil noget med de unge i FDF. Der var f.eks. boden med navnet crux & salam; der kunne de komme indenfor i crux arabi-bar og nyde den kendte café latte og god kage i Guds ånd. Her blev FDFs nye missionspro-

jekt, SALAM, præsenteret. Der var et væld af aktiviteter - både dag og nat. Og sidst men ikke mindst var der også en blanding af den fedeste festival og ånden i FDF.

60 ÅR

Mandag den 17. september 2007 var en helt særlig dag for alle FDFerne i FDF Flensborg 1. kreds. FDFs børne- og ungdomsarbejde i Flensborg fejrede nemlig 60 års fødselsdagen for starten af den første FDF-kreds i Flensborg. Oprettelsen af en FDF-kreds i Flensborg var et lykkeligt forsøg på at dække det behov, som fandtes for et børne- og ungdomsarbejde lige efter 2. verdenskrig; først i begyndelsen af 1970 var tiden til, at der også kom piger med i FDF arbejdet i Flensborg.

Uglereden i Tarp var også den mandag målet for FDF-mødet, men denne

FDF Flensborg 1. kreds fyldte 60 år: fødselsdagskagemanden inden den kom under kniven. (Foto: FDF)

Lederskole: Beate, Silke og Trine igang med at lave kompas. FDF-ledere og -lederbørn prøver den hjemmelavede raftte vippe. (Foto: FDF)

gang var der pyntet op med små FDF-flag rundt omkring. De store FDFere, væbnerne og seniorerne var sammen med deres ledere inde i hytten for at gøre klart til festlighederne. Imens måtte de små FDFere vente – men i ventetiden var der planlagt fødselsdagslege såsom "blyant i flasken" eller "spise lakridssnor".

Endelig var de store FDFere klar, og så kunne de små komme ind til kagemand/kagekone, hvor der stod "FDF Flensborg 1. 60 år" på kagerne, og der var mulighed for at vælge imellem gul, rød eller grøn sodavand. For til en dansk børnefødselsdag skal man da både have kagemand hhv. kagekone og drikke farverige sodavand. Ingen rigtig fødselsdagfest uden gaver, og til denne fødselsdagfest var det alle FDFerne i Flensborgkredsen, der så at sige blev begavede. Inden alle FDFerne kørte hjem igen, kunne de få en gave, en stiftblyant med "FDF" på.

Som en overraskelse kom skoleinspektør på Christian Paulsen-Skolen, Jens Erik Salomonsen, der i sin fritid

også er FDFer i FDF Flensborg 1. kreds, på besøg for at udbringe "et leve for FDF Flensborg 1. kreds" og fejre det sammen med de andre FDFere.

LOKAL LEDERDAG

Lørdag den 6. oktober kl. 10 mødtes 15 af de sydslesvigske FDF-ledere i Uglereden i Tarp for at dygtiggøre sig som ledere. I år var det 2 fra FDFs landsdelsledelse i Landsdel 5, Tommy Jørgensen og Mette laCour, som var vore instruktører.

Dagen startede med en morgenandagt ved Mette laCour og derefter en hyggelig formiddagskaffe med rund-

55 grader Nord: pastor Jacob Ørsted, formand for FDF Flensborg 1. kreds, sammen med Jytte Vester fra Sankt Georgsgildet i Flensborg. (Foto: FDF)

stykker, inden det første tema skulle starte. Om formiddagen var det kompasset, som var temaet under kyndig vejledning af Tommy Jørgensen: På ingen tid lærte lederne at lave deres eget kompas, og som afslutning var der kompasgang udenfor Uglereden. Nu er så kursen lagt for de forskellige FDF-kredse.

Efter en fælles madpakkespisning gik turen over til Trenehytten, hvor de 2 instruktører havde planlagt forskellige enkle bygningskonstruktioner. Mens efterårssolen bagte, blev der

bygget en vippe, derefter blev deltagerne delt op i to hold, der skulle bygge en stridsvogn af en A-buk, og selvfølgelig var der et kapløb mellem de to hold. Kapløbet havde ingen sikker vinder. Til sidst var der bygning af stykker af korte rafter.

Til sidst var der kun kaffe og kringle tilbage, hvor der var afsluttende evaluering. Lederne var enige om, at det var et godt og fagligt berigende etdagskursus, hvor alle lærte meget; sidst men ikke mindst havde alle deltagende ledere det hyggeligt med hinanden og fik nogle gode grin af og til. Klokkens 15.30 var lederskolen slut, og så kunne FDF-lederne køre hjem til FDF-kredse med mange gode og sjove oplevelser rigere samt mod på nye spændende aktiviteter i den kommende tid.

55 GRADER NORD

FDF og KFUM-spejderne driver i Taulov i nærheden af Fredericia en forretning sammen, der hedder 55 grader Nord. Det er ikke et tilfældigt navn, da Danmark ligger på 55 grader nord.

Familiestævne i Bredsted: børn og voksne ved en af de mange poster i kondiskoven. (Foto: FDF)

I gennem snart mange år har forretningen haft en rullende butikstrailer, der i løbet af november kommer rundt i hele Danmark, og 2007 var året, hvor forretningen for første gang kom til Sydslesvig. Den rullende butikstrailer var fyldt op til kanten med julegaveønsker til alle FDFere og spejdere. Torsdag den 29. november i tidsrummet fra kl. 19 til kl. 21 var det skolegården på Christian Paulsen-Skolen, hvor den rullende forretning stod. Flensborg Y's Men's Club stod for salg af sodavand og friskbagte vaffler samt julepynt, Sankt Georggildet i Flensborg solgte fredsllys, FDF Flensborg 1. kreds havde et amerikansk lotteri med fine gevinster.

FAMILIESTÆVNE I BREDSTED

På en af forårets første varme solskinsdage søndag den 20. april satte FDFerne hinanden stævne i Bredsted, hvor de afviklede deres første familiestævne. Små dannebrogsglag vavede i det fine solskinsvejr, og viste vejen til den store BGS-hal.

Stævnet startede klokken 10, hvor al-

le deltagerne gik ind i hallen for at høre skoleinspektør Kristian Buhrkal fra Uffe-Skolen i Tønning holde en morgenandagt. Derefter startede et orienteringsløb i BGS-området samt oppe i "kondiskoven", hvor FDFerne sammen med deres familier kom til mange spændende poster. Ved posterne skulle der prøves mod og kræfter, f.eks. ved en post fik deltagerne bind for øjnene, og så skulle de spise regnorme.

Efter at have været rundt ved 12 spændende poster gik turen atter tilbage til hallen, hvor vejret var så fint, at der var fælles afslutning udenfor i det skønne solskinsvejr. Her kunne stævneansvarlig Beate Martensen glæde sig over, at alle havde klaret opgaverne på de mange poster, og efter 2 fællessange gik det atter hjemad.

Desværre for tovholderen Beate Martensen, der sammen med mange FDF-ledere og -forældre havde lavet en spændende dag med sjove udfordringer, var det kun hjemmekredsen fra Bredsted og FDF-kredsen i Flensborg, der kunne stille hold. Der var også sendt invitationer også ud til FDF-kredsene i Landsdel 5, så vi havde håbet på

Kristi himmelfartslejren: Rasmus Klatt som Robin Hood bliver optaget med et digitalt kamera af Torben Hansen, mens Leslie Hougaard står med drejebogen. Joachim Argauer i gang med gryderne og omgivet af røg og damp i køkkenet på Tydal. (Fotos: FDF)

en større opbakning fra de syd- og sønderjyske FDF-kredse.

KRISTI HIMMELFARTSLEJREN

FDf Sydslesvig Distrikt havde inviteret alle medlemmerne til en hollywoodlejr i Kristi himmelfartsferien 1.-4. maj. Her blev spejdergården Tydal ved Eggebæk lavet om til filmstudier, som nok ikke kan sammenlignes med en filmby på niveau med Nordisk Film i Valby.

I løbet af Kristi himmelfartsferien blev alle FDFerne skuespillere, nogle blev nærmest filmstjerner og andre FDFere blev filmfolk, der skulle instruere og optage film; filmen blev lavet på Tydal i løbet af lejren.

Til dette fælles arrangement kunne vi igen se, at alle FDF-kredsene i Sydslesvig deltog. Ligeledes oplevede vi igen opbakningen blandt forældrene, så der var et godt team i køkkenet under ledelse af en af de mange forhenværende FDFere, Joachim Argauer. I modsætning til så mange andre forhenværende FDFere har Joachim ikke glemt FDF i Sydslesvig, så han havde taget fri fra sit arbejde som kok i en restaurant i Berlin for at være leder af køkkenet på Tydal i de 4 dage lejren varede. Restauranten, som er Joachims arbejdsplads, ligger lige i nærheden af forbundskanslerens kontorer, så Angela Merkel har måttet undvære, mens vi har kunnet nyde Joachim Argauers kogekunst.

KONGENSHUS

Ude på Ejdersted havde FDF og Støttekredsen for FDF i Sydslesvig et stort projekt i gang: Istandsættelsen og genibrugtagningen af lejrstedet Kongenshus.

Her er Kongenshus' forhistorie taget fra en artikel i "Jul i Ejdersted 2007", hvori Kirsten Schlickert har samlet erindringer fra dengang:

"Hyttens tilblivelse er fra først til sidst en god historie med den eventyr-

glans, der hører med til et rigtigt eventyr.

Som vi husker dengang for omkring 40 år siden:

Oppe hos kredsleder og lærer på Uffe-Skolen Peter Baungaard Jacobsen i tante Grethes, Grethe Hansens hus i Klingbergerstrasse sidder nogle senior-FDFere i vinteren 1967. Manfred Düring, Klaus Dieter Hinz bedre kendt som Nomi, Uwe Hohnsbehn og Otto Kreutzer snakker om, at det er ærgerligt, at de skal køre så langt for at komme til Trenehytten i Tarp; det er besværligt uden bil. Det ville være dejligt selv at have en hytte.

Peter Baungaard siger i spøg, så må I skrive til kongen. Frederik den 9. var protektor for FDF.

Som sagt så gjort. Uwe Hohnsbehn og Otto Kreutzer skrev et brev med bøn om at få en FDF-hytte og sendte det til Hans Kongelige Højhed Kong Frederik den 9., Amalienborg, København. Senere fik de af deres ledere at vide, at det var en majestætsfornærmelse. De skulle have brugt tiltaleformen Hans Majestæt.

Et godt stykke tid senere fik det intetanende ungdomssekretariat i Flensborg svar fra hofmarskallatet om, at hvis der var behov for det, kunne FDF få et komplet hus leveret som byggesæt, mod at de lokale folk selv rejste det.

Svaret skabte en del forvirring på sekretariatet, da de unge patruljeførere havde skrevet direkte til Amalienborg udenom alle officielle kanaler; og den ligeledes intetanende FDF-distriktsledelse måtte til samtale på ungdomssekretariatet.

På et julehyggemøde hos Peter Baungaard på den fhv. Uffe-Skole i Yurian Ovensgade, også kaldet Skræppenborg, fik de ovennævnte ungersvende at vide, at deres hytteønske ville blive opfyldt, og at Kong Frederik den 9. havde spurgt til, hvor langt man var nået med hytten.

FDF skulle levere et grundstykke og

sørge for, at bjælkerne blev samlet til et hus. Man søgte mange steder og kiggede på en grund i Svavsted; men Dansk skoleforening for Sydslesvig havde en egnet grund ved Rehmstacker Deich i Tetenbøl, som oprindeligt var beregnet til en skole.

Grundstykket blev målt op af Erhard Holst, og fundamentet blev støbt. Blandemaskinen var venligst udlånt af murermester Carl Witt, hvor Uwe Hohnsbehn var i lære.

Tømrermester Willy Møller, nu pensionist og bosiddende i Flensborg, kan huske, at der kom en lastbil fuld af tømmer. Det var et samlesæt fra Panbohus i Vejle. Inden leveringen havde Peter Baungaard personligt været i Vejle for at bese firmaets huse. Så gik man i gang med at rejse væggene under Willy Møllers ledelse. Indbygning af skillevægge og køkken foregik under ledelse af Karl Heinz Höllmer, som var uddannet snedker.

Fliserne blev sat op af Heinz Scharldelmann, som sammen med Wolfgang Bielfeldt brugte mange weekender på at hjælpe kredslederen og seniorerne.

Her må lige nævnes, at FDFerne i Frederiksstad med deres kredsleder Helge Juhl stillede med flere håndværkerforældre, som også brugte mange timer på at hjælpe med bygningen og med beplantningen af grundstykket. Ligesom pigespejderne i Gefiontroppen i Tønning og pigespejderne i Frederiksstad i sidste indretningsfase svingede malerpensel og brugte symaskinen til fremstilling af gardiner.

Under bygningen brugte man en del dyre og lånte maskiner, som man ikke havde mulighed for at låse inde; derfor overnattede senior-FDFerne i telt ude ved byggepladsen for at holde vagt.

Otto, Nomi og Uwe mindes også med et smil, hvordan de sammen med deres ledere og de øvrige hjælpere efter velgjort arbejde opsøgte Warmhörnerkrug og indtog manganen en grog samt hjemmelavede bratwurst. Hvis romflasken blev tømt og kunne trilles over gulvet, fik man gratis en ny omgang. Efter sigende lykkedes det byggearbejderne et par gange.

Rejsegildet fandt sted i forsommeren 1968, og på det tidspunkt var Ole Hübertz Knudsen dukket op som FDFer og ny lærer på Uffe-Skolen. Han blev straks involveret i byggeriet.

Nu skulle hytten have et navn. Der blev drøftet mange muligheder, men Knud Munksgård, som dengang i 1969 var forbundssekretær i Sydslesvig på halv tid, foreslog at kalde den for Kongenshus, for så blev der bedt for den, nemlig for hele "kongens hus", hver søndag i alle landets kirker.

Den 4. maj 1969 blev hytten indviet, overværet af venner fra nær og fjern. Efter flaghejsningen bød kredsleder

Det nye køkken er ved at blive opsat i Kongens Hus. (Foto: FDF)

FDFe og deres infobod på årsmødepladsen i Flensborg. (Foto: SPT)

Peter Baungaard velkommen og ridse-
de i korte træk hele den gode historie
op.

Dernæst holdt den gamle digegreve
Volquardsen en tale på klingende søn-
derjysk. Han sagde bl.a.: Det er nok før-
ste gang, Dannebrog vajer ved Rehm-
stacker Deich.

Volquardsen boede nabo til Kon-
genshus og fulgte interesseret med i
hyttens tilblivelse og senere liv. Det
samme gør hans enke Thora og nevø-
en Sönnich Volquardsen den dag i dag.

Efter de to taler tog hele forsamling-
en til Uffe-Skolen, hvor der var kaffe-
bord og mange taler og sange.

Nogen mener at erindre, at der
under indvielsen blev skrevet i to gæs-
tebøger, hvoraf den ene blev sendt til
Amalienborg, mens den anden ligger i
Kongenshus.

I de følgende 38 år har Ole Hübertz
været ankermand for Kongenshus. Han
har forestået arbejdet som formand,
hytteudlejer, kasserer, pedel og rengø-

ringsassistent alle de mange år, så at
et utal af børn og voksne har kunnet til-
bringe mange dejlige timer derude."

UDLEJNING

Den gode historie om Kongenshus
fortsætter, idet FDFs støttekreds i forå-
ret 2008 har besluttet at give et stort
beløb til istandsættelse af huset. Der er
i Tønning blevet dannet en hyttebesty-
relse, hovedsageligt bestående af nu-
værende og forhenværende FDFere og
spejdere.

Genindvielsen fandt sted i septem-
ber 2008. Og hytten er allerede forud-
bestilt flere gange, men der er plads til
mange flere.

Interesserede, der ønsker at leje
Kongenshus, kan enten skrive til udlej-
er Kirsten Schlickert, Osterstr. 24 D-
25832 Tønning, eller sende en mail til
kongenshus@FDF.dk eller til kongens-
hus@web.de

Et åbent cricketarbejde

Af Henry Buhl

I et år, hvor der har været skrevet side op og side ned om det danske i Sydslesvig - og om vi i grunden er danske nok, så er det opløftende at læse Dansk Cricket-Forbunds referat fra årets landskampe. Bl.a. referat fra cricket-landskampen Danmark-Skotland, hvor der står følgende:

DANSK STORTALENT FRA HUSUM

"Hvad der i begyndelsen så slemt ud for det danske U19 landhold mod MCC England i englændernes første kamp i Danmark i år, endte med at blive en stor opmuntring. Husum Cricket Clubs store talent Lars Flemming Boldt spillede en meget fin kamp og blev topscore med 113 not – out. Det var ganske enkelt stort. Et dansk stortalent fik sit gennembrud."

MCC-lederen fra England, Darren Becknel, giver Lars Flemming Boldt MCC-slipset som stævnets bedste spiller – "man of the match". (Foto: privat)

"Et dansk stortalent". Tak for det, Søren Nissen, Dansk Cricket-Forbund.

Dansk Cricket-Forbund og Dansk Idrætsforbund tvivler heldigvis ikke på om de sydslesvigske cricketspiller er danske nok

I Dansk Idrætsforbunds love står der i dag: "Kun danske statsborgere kan deltage på dansk landshold." "Kun danske statsborgere kan blive mestre." "Det gælder dog ikke cricketspillerne i Sydslesvig."

PROBLEMET

Her er altså ikke problemet, om vi er danske nok. Problemet er derimod at være dansk i Sydslesvig, når man er en del af dansk topidræt.

Vi har godt nok fine, fine forhold at dyrke vort cricketarbejde på, og alle danske klubber elsker at spille på Mikkelbergs cricketanlæg. Men det er nu alligevel ikke så lige til en sag at være en del af dansk topidræt, når man har bopæl i Sydslesvig.

De store danske cricketklubber har jo både den lokale by og den lokale presse, der følger og støtter dem. Dertil kommer, at mange lokale, danske firmaer bakker dem op økonomisk.

Disse forhold har vi bestemt ikke her i Sydslesvig.

TYSK SPORT

Her i landsdelen er det den tyske sport, der først og fremmest sættes fokus på, og den lokale bys støtte, er vi bestemt også foruden.

Selvom vi er nået langt, er det dog et spørgsmål om, hvor længe vi kan overleve. Ærgerligt. For vi er ellers nået så langt med vort grænseoverskridende cricketarbejde.

GENFORENET I SPORTEN

Søren Nissen, Dansk Cricket-Forbund, har skrevet om dette arbejde følgende:

”Måske er det så alligevel noget særligt, at Husum Cricket Club er nået så langt, at vi ikke længere tænker på, at cricketarbejdet er grænseoverskridende. For når cricketspillerne fra Danmark og cricketspillerne fra Slesvig

mødes, er det ikke længere grænseoverskridende. Det er bare cricketspillere.

Og sådan er vi blevet genforenet – i hvert fald i vor del af sportens verden.”

Men det er nu alligevel ikke så lige til en sag for en lille ælling fra Sydslesvig at klare sig ude i den store åbne verden, selv om den er blevet til en lille svane.

DANSK SKOLEFORENING FOR SYDSLESVIG:

Strukturforandringens år

Af direktør Anders Molt Ipsen

Skoleårets start 2008/09 markerede et nyt kapitel i Dansk Skoleforenings historie. Den nye fællesskole-struktur trådte i kraft, og en langvarig proces

Hendes Majestæt Dronning Margrethe på talerstolen ved indvielsen af den nye A.P. Møller Skole i Slesvig 1. september. (Foto: Flensborg Avis)

har nået sin foreløbige afslutning, ved at vi fremover kun vil have grundskoler og fællesskoler, mens det tredelte skolesystem udfases.

Den nye skolestruktur, som er godkendt af undervisningsministeriet i Kiel, er bygget op omkring fællesskolerne Jes Kruse-Skolen i Egernførde, Husum Danske Skole, Læk Danske Skole, Sønder Brarup Danske Skole, A.P. Møller Skolen i Slesvig og Cornelius Hansen-Skolen, Duborg-Skolen, Gustav Johannsen-Skolen samt Jens Jessen-Skolen i Flensborg.

Fremover vil vore elever kunne tage hovedskolens og realskolens afslutning på alle nævnte skoler, samtidig med at der er mulighed for at opnå studentereksamen ved Duborg-Skolen i Flensborg og A.P. Møller Skolen i Slesvig.

For mange elever betyder det, at kørselsvejene bliver kortere.

Antallet af overbygningsskoler med elever indtil 9./10. klassetrin er blevet reduceret til ni. Samtidig er antallet ekksamenskoler blevet øget fra fire til ni.

Hjælpeskoleafdelingerne er overvejende knyttet til fællesskolerne; i Slesvig og Flensborg har de dog deres skolegang ved hhv. Gottorp-Skolen og Christian Paulsen-Skolen.

PROFILGYMNASIET

På gymnasieområdet er den nye gymnasiereform med profilgymnasiet i stedet for valggymnasiet trådt i kraft. Af mindretalspolitiske årsager har styrelsen besluttet, at alle fem profiler, den sproglige, den naturvidenskabelige, den samfundsfaglige, den æstetiske profil samt idrætsprofilen skal tilbydes på såvel Duborg-Skolen som A.P. Møller Skolen.

DRONNINGEN INDVIEDE A. P. MØLLER SKOLEN

Mandag den 1. september 2008 indviede Hendes Majestæt Dronning Margrethe af Danmark officielt A.P. Møller Skolen. I forbindelse med indvielsen talte hr. Mærsk Mc-Kinney Møller, Skoleforeningens formand Lone Schuldt, arkitekt Mads Møller, den danske undervisningsminister Bertel Haarder samt den slesvig-holstenske ministerpræsident Peter Harry Carstensen.

Elever fra danske sydslesvigske skoler opførte et uddrag af musicalen

"Snedronningen". Alle skolens elever og medarbejdere deltog i indvielsen, hvor der i alt var ca. 640 inviterede gæster. Danske og tyske medier var talrigt til stede på indvielsesdagen og berettede i tv, radio og skrevne medier om begivenheden.

Festlighederne fortsatte om aftenen, da skoleforeningen var vært for ca. 550 inviterede gæster. Aftenen sluttede af med et festfyrværkeri syd for skolen.

VENTELISTER I BØRNEHAVERNE

Der er et stigende antal af børn, der ønsker optagelse i vore børnehaver. Skoleforeningen råder over 2151 børnehavepladser. Da behovet varierer meget fra område til område i Sydslesvig, er det ikke muligt at optage alle børn alle steder.

Især i den vestlige del af Sydslesvig og i og omkring Flensborg er behovet for vuggestue- eller børnehavepladser stort. Skoleforeningen drøfter derfor alternative løsninger for børnene med myndighederne.

200 medvirkende; børn, orkestermusikere og professionelle instruktører samt ledere sørgede for særdeles flotte opførelser af musicalen *Snedronningen* - her et klip. (Foto: Flensborg Avis)

VUGGESTUEPLADSER

Skoleforeningen opretter vuggestuepladser, men kun de steder, hvor der er dalende børnetal, og hvor de fysiske rammer tillader det. Det er desuden en forudsætning, at vi kan forhandle os til offentlige tilskud til børn i denne aldersgruppe.

OMSTRUKTURERING AF FØRSKOLEGRUPPER OG VUGGESTUEPLADSER I SLESVIG

På Hiort Lorenzen-Skolen er det tidligere fysiklokale blevet indrettet som et stort og lyst grupperum for de ældste børn fra Hiort Lorenzen-Skolens Børnehaven, Ansgar Børnehaven og Isted Børnehaven.

Ved Gottorp-Skolen skal der ske en større renovering, og skoleforeningen regner med at kunne indrette en børnehavegruppe på Gottorp-Skolen til børnehaveåret 2009.

Den fysiske placering af førskole-

grupperne på skolerne skal ikke ses som, at børnene nu går i 1. klasse. De bliver ved med at være en førskolegruppe under ledelse af en pædagog fra de respektive børnehaver.

Omstruktureringen gør det samtidig muligt at optage vuggestuebørn i Gottorp Børnehaven, da der frigøres pladser til dem.

SKOLEFRITIDSORDNINGER

Skoleforeningen oprettede sin første skolefritidsordning i år 2002. Siden da har området været i rivende udvikling. I dag, bare seks år senere, har næsten alle vore elever mulighed for at deltage i aktiviteter om eftermiddagen - enten i et fritidshjem i nærheden af skolen eller i skolens egen skolefritidsordning. Der blev åbnet nye skolefritidsordninger ved yderligere fire skoler efter sommerferien i år: Risby Danske Skole, Risum Skole/Risem Schölj, Sørup Danske Skole og Vanderup Danske Skole.

STATISTISKE OPLYSNINGER

SKOLERNES ELEVTAL

Ved det nye skoleårs begyndelse i september 2008 var 5.670 elever indskrevet i de 48 danske skoler i Sydslesvig mod 5.636 elever ved sidste skoleårs begyndelse.

BØRNEHAVERNE

Pr. 1. juni 2008 var 2.000 børn optaget i de 55 danske børnehaver i Sydslesvig mod 1.953 børn sidste år.

BØRNETAL I BØRNEHAVERNE

Opstillingen nedenfor viser udviklingen i børnehavernes børnetal gennem de sidste 10 år. Tallene beskriver situationen umiddelbart før sommerferien:

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1.806	1.816	1.826	1.870	1.881	1.909	1.932	1.882	1.953	2.000

INDSKOLINGSTAL

Ved begyndelsen af skoleåret 2008/2009 blev 559 børn indskolet i de danske skoler i Sydslesvig. Efterfølgende tabel viser tilgangen af begyndere på 1. klassetrin de seneste 10 år:

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
589	523	534	521	541	520	578	526	566	559

DET SAMLEDE ELEVTAL

Det samlede elevtal i skolerne har i perioden 1999-2008 udviklet sig på følgende måde (opgjort pr. 1. september):

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
5.783	5.810	5.833	5.749	5.731	5.772	5.756	5.714	5.636	5.670

Det samlede elevtal er pr. 1. september 2008 steget med 34 i forhold til 2007. Det gennemsnitlige elevtal var i 2007 på 5.634, og vi forventer et lidt højere tal i 2008. Til skoleåret 2009/2010 vil indskolingstallet være lidt mindre. Skoledirektionen betragter elevtallet som værende stabilt.

BØRNETAL I SKOLEFRITIDSORDNINGERNE

I perioden 2002-2007 har antallet af skolefritidsordninger ved skolerne og børn, der gør brug af ordningerne, udviklet sig på følgende måde (opgjort pr. 1. september 2007):

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
skolefritidsordninger	13	18	18	19	20	23	27
børn	167	254	285	344	408	520	602

Et stort øjeblik for A.P. Møller Skolen, Dansk Skoleforening og det danske mindretal i Sydslesvig: Jublende holder skoleforeningens formand Lone Schuldt gavebeviset i hånden, som hun umiddelbart forinden har fået overrakt af Mærsk Mc-Kinney Møller, der med A.P. Møller Fonden er en af danskhedens store mæcener. (Foto: Flensborg Avis)

Udgangspunkt i grænselandets berigende kultur møder

Af forstander Dieter Paul Küssner

Vore kurser tog også i 2008 udgangspunkt i det dansk-tyske grænselands berigende kultur møder. Især det danske mindretal og dets virke i Danmarks forhave i Sydslesvig har dannet baggrund for Jaruplund Højskoles omfattende kursustilbud. Netop placeringen i et grænseland giver mulighed for udsyn og indsigt i andre kulturelle og nationale fællesskaber. På Jaruplund Højskole holder vi forbindelsen til Danmark og Norden foruden til den tyske og frisiske nabo.

FOREDRAG OG EKSKUSIONER

Grænselandet blev i årets løb formidlet ved foredrag og ekskursioner – i bus, til fods, på cykel eller motorcykel. Fri-sernes kyster og øer med sort sol eller vadehavssejlad hørte til i programmet; mens vor tyske nabo blev præsenteret i kurser med ophold i Berlin, Wismar, Dresden og Ruhrområdet.

Vi formidlede også et møde med det sorbiske mindretal i Bautzen i Sachsen. Den nordiske forbindelse blev som vanligt opretholdt ved rejser til Færøerne og Grønland. Som noget nyt gennemførte vi desuden et rejsekursus til den gamle kronkoloni Dansk Vesindien med de stærke bånd til Flensborg.

INTERNATIONALT KULTURMØDE

Højskolens lange kursus for yngre kursister har udviklet sig til et internationalt kultur møde for unge fra Danmark med studerende fra store dele af Europa. Overskriften for kurset er kultur møder og dialog med særlig vægt lagt på mindretalsspørgsmål.

I forbindelse med unge-eventet Spin in Europe en weekend i april var der offentlig og gratis koncert med tremandsgruppen Secret Tunation fra Flensborg bestående af Ole, Michael og Jan Christoph, der med deres harmoniske guitarakkorder og bløde stemmer lagde grund til rockorkestret Fish Water Bob fra Nibøl, der spillede senere på aftenen. (Fotos: privat)

Grænselandets unikke flerkulturelle rum giver de unge kursister erfaringer med både kultur mødet, men især kendskab til det nødvendige respektfulde og ligeværdige samspil mellem flertalsbefolkninger og mindretal. Erfaringerne fra samarbejdet med Grænseforeningen, Højskolen Østersøen, det tyske og frisiske mindretal samt det danske mindretal med Cultures in Dialogue, har givet vor vinterskole et perspektiv, der giver vore unge indsigt og viden på baggrund af grænselandets mellemfolkelige erfaringer.

Ugekurser i dansk sprog og kultur

For at være nyttig i formidlingen af dansk sprog og kultur, har højskolen i snart en halv snes år tilbudt ugekurser i dansk sprog og kultur fortrinsvis tilpasset forældre med børn i mindretallets børnehaver og skoler. Kurserne tilbydes med forskellig sværhedsgrad; og som noget nyt tilbød højskolen i

skolernes efterårsferie et familiekursus, hvor forældre og børn fra Sydslesvig kunne bruge sprogfærdighederne aktivt, suppleret med dansk kulturhistorie og fremstilling af mindretallets historie og aktuelle ståsted.

SPRÆNGER RAMMERNE

Lægger man dertil utallige gæster og besøgende, ekstern kursusvirksomhed og udlejning, så er højskolen ved at sprænge rammerne, der lokalemæssigt blev til for et halvt århundrede siden med et langt lavere aktivitetsniveau. Det er derfor bydende nødvendigt, at højskolens rammer får et løft, så det aktuelle tilbud, der både tilgodeser sydslesvigske behov, men især fastholder forbindelsen mellem Danmark og Sydslesvig, får rimelige arbejdsbetingelser.

Sammen med Dansk Skoleforening og højskolebestyrelsen arbejder vi derfor for at frigøre midler fra tysk side, der kan omsættes i modernisering af

Jaruplund Højskole fra luften. (Foto: privat)

højskolen. Vore tyske naboinstitutioner har de senere år fået tilsvarende tilskud, så deres rammer fremtræder tidssvarende og funktionelle. Vi kan ikke forvente fuld dækning af byggeomkostningerne, men håber, at der kan rejses midler fra anden side, så højskolens opgave som formidler af dansk sprog og kultur i grænselandet fortsat kan udfolde sig i tidssvarende rammer.

DANSK VOKSENUNDERVISNING I SYDSLESVIG:

Trængt økonomi gik igen

Af sekretær Signe Andersen

Problemerne med voksenundervisningens trængte økonomi gik igen i både formand Erik Jensen og sekretærens beretninger sidst på kursusåret. Det var blevet nødvendigt at indføre et kursusstop i tiden fra påske til sommerferien 2008, som medførte en besparelse på mindst 500 undervisningstimer. Alligevel har vi med fortrøstning taget hul på det nye skoleår med det kendte rammeløft på 25.000 euro i 2008 og et yderligere tilskud på 13.500 euro i 2009. Det er glædeligt med de

forhøjede tilskud, da behovet for især danskkurser er stort.

Voksenundervisningens akutte problemer blev omtalt i Flensborg Avis og fremlagt på et Samrådsmøde for repræsentanterne for de organisationer, hvis medlemmer nyder godt af voksenundervisningens tilbud.

FORHØJELSE AF DELTAGERGEBYRET

For selv at være med til at øge indtægterne og vise den gode vilje vedtog repræsentantskabet igen i år at forhøje deltagergebyret, nu til 2,50 euro pr.

undervisningslektion gældende siden den 1.8.2008.

VOKSENUUNDERVISNINGSNÆVNET

Retningslinierne for arbejdet besluttes af det bredt sammensatte repræsentantskab, som vælger 7 medlemmer til voksenundervisningsnævnet, der varetager det løbende arbejde.

Nævnets formand er Erik Jensen (SSFs repræsentant), næstformand Erik Andresen (DLS), yderligere nævnsmedlemmer: Charlotte Bassler (SSF for Flensborg Amt), Blide Borg (Kvindeforeningen), Anna-Louise Holste (SSF for Sydtønder Amt), Anette Sørensen (Husmoderforeningerne) og Jørn Agesen (DCB).

Der rettedes stor tak til Willi Petersen (SSF for Sydtønder Amt) og Lars Aagaard (DCB), som begge havde ønsket at lade sig afløse i voksenundervisningsnævnet efter engageret og tilidsfuldt samarbejde gennem en årække.

PÆDAGOGISK KURSUSDAG FOR UNDERISERE

Kursusåret startede i september 2007 med en pædagogisk dag med Angela Pude, der gennemgik sit lærebogsmateriale "Vi snakkes ved", udgivet af Huber Verlag. Det var en god dag på centralbiblioteket i Flensborg med flot traktement fra forlaget oveni Angela Pudes fremlæggelse. Voksenundervisningsnævnet følger op med et nyt arrangement i januar 2009.

AFSLUTNINGSARRANGEMENTET

Afslutningsarrangementet fandt sted den 19. juni 2008 i Frederiksstad. Det lidt lavere deltagerantal i år på kun 34 personer gav anledning til overvejelser omkring mødets berettigelse. Betæneligheden blev gjort til skamme, idet de fremmødte både til sæsonafslutningen og til repræsentantskabsmødet

støttede Erik Jensen i sine bemærkninger om, "at tiden ikke er løbet fra ideen bag arrangementet, nemlig at komme sammen og komme ud og se andre hjørner af Sydslesvig. Det er sådan bekendtskaber opstår og ideer spredes. Afslutningsarrangementet er et beskedent bidrag til at udvikle og vedligeholde sammenhængskraften i mindretallet."

Programmet i år bød på en "Grachtenfahrt" på Frederiksstads kanaler med efterfølgende møde på Hans Helgesen-Skolen, der indledtes med en flot koncert ved Frederiksstad Orkester under inspirerende ledelse af Bente Stenger. Efter grundig orientering om arbejdet på stedet ved skoleinspektør Bjarne Wulf fulgte voksenundervisningens årsberetninger ved formanden og sekretæren med gennemgang af talmaterialet for kursusåret 2007-08.

KURSUSÅRETS RESULTAT

475 gennemførte kurser mod 488 året før, 5637 kursister mod 5836 sidste år.

Der er afregnet 9172,8 løntimer, en nedgang på 1,9%, som ikke skyldes mindre behov for kurser, men skal ses forklaret i kursusstopet i tiden fra påske til sommerferien 2008, nødvendig gjort af den trængte økonomi.

Af offentlige tilskud er der i 2007 modtaget 84.265,35 euro, en glædelig stigning på 1.252,34 euro.

Kendskabet til arbejdet er ringe i Danmark

Af provst Viggo Jacobsen

VI SKAL LEVE OP TIL VORT ANSVAR

Det må til enhver tid være de bevilgende myndigheder tilladt at stille kritiske spørgsmål.

Næppe nogen blandt menighedsrådsmedlemmer og præster er i tvivl om, at ansvaret, vi står med for fortsat at vise, at det danske Sydslesvig også vil være kirke, ikke er blevet mindre.

Dog skal de samme myndigheder være bevidste om, at det er slidsomt og demotiverende hele tiden at skulle leve med en fornemmelse af at skulle bevise, at vi er pengene værd. Men sådan er det nu en gang for stort set alle bevillingsmodtagere.

MANGLENDE KENDSKAB TIL SYDSLESVIG

Det uhyggelige i den sammenhæng for os i Sydslesvig er, at kendskabet i Danmark til vort arbejde er så ringe. Her må det være tilladt, at vi sydfra forsøger at råbe Danmark op og spørger: Hvad gør I på den anden side af grænsen for at informere om, at der faktisk er mange mennesker syd for grænsen, som på den ene eller anden måde regner sig som hørende til det danske folk? Hvorfor udtrykkes der i Danmark så lidt glæde over, at der f.eks. er familier, for hvem det generation efter generation har været og stadig er vigtigt at bekende sig som værende en del af det danske mindretal?

Hvad er det for signaler, I sender til os, når viljen til at informere om og sætte sig ind i vore forhold er så begrænset?

Hvorfor er det oftest den negative tilgang til mindretalsforhold, journalister eller f.eks. skolebørnenes jævnaldrende nord for grænsen tager afsæt fra? Er Danmark blevet et land, hvor mistænkeliggørelse prioriteres frem for tilid?

Intet er lettere end at flyde med strømmen og være en del af flertalsbefolkningen. Den bevidstløse danskhed findes ikke syd for grænsen. Fristelsen til at vælge den lette løsning er der konstant.

LAD NUANCERNE LEVE

Det giver meget at være en del af det danske mindretal. Men det koster altså også.

Er det så underligt, at nogle af de unge, der er gået i dansk skole, men under ophold i Danmark oplever at blive kaldt "tyskere" og unuanceret nærmest frakendt deres danskhed, efter en sådan oplevelse vælger den lettere løsning?

Det skulle efter sigende i mange år have været muligt at komme igennem et dansk skoleforløb nord for grænsen uden at få mere end et perifert kendskab til det danske mindretal. Perspektiverne herfra er ikke særligt betryggende for os på sigt, for beslutningstagerne vil snart tilhøre generationen uden kendskab til Sydslesvig.

Godt, at der endnu findes et slagkraftigt seksmandsudvalg.

MANGLENDE KENDSKAB I DSUK

Selv internt i DSUK-sammenhænge (Danske Sømands- og Udlandskirker, det folkelige bagland for DKS i Dan-

mark og arbejdsgiver for præsterne) fornemmes blandt nogle af de engagerede manglende forståelse for vor situation. Her sammenlignes Danmarks forpligtelse over for dets mindretal umiddelbart med kongerigets forpligtelse over for udvandrede danskere.

Også vi står således med en informationsopgave, selv i forhold til vor nærmeste samarbejdspartner. Det viser, at den principbeslutning, som DSUK vedtog i fjor vedrørende organisationens forhold til Sydslesvig og den klare adskillelse af budgetposter, var på sin plads og har signalværdi fremover.

KIRKERÅDETS SAMMENSÆTNING

Kirkerådets næstformand Torben Kelde er grundet nyt arbejde flyttet til Hamborg-området. Han så sig derfor nødsaget til at trække sig fra arbejdet i kirkerådet og dermed også fra forretningsudvalget og Samrådet.

Kirkerådet har nykonstitueret sig med Peter Lynggaard Jacobsen som kirkerådets næstformand, ligesom Helle Wind Skadhauge er blevet valgt ind i forretningsudvalget.

Torben Keldes suppleant, Bodil He-

yer, Slesvig, er nu rykket ind som fast medlem af kirkerådet.

DEN BUDGETMÆSSIGE SITUATION

Ind imellem fornemmes hjertesuk blandt kirkerådsmedlemmer over, at de økonomiske forhold fylder så meget på vore møder. Direkte og indirekte.

På finansloven for 2008 er tilskuddet til DSUK "Til virksomheden i Sydslesvig" fastsat til 13,5 mill. kr. I forlængelse af drøftelserne i fjor vedrørende en klar sondring mellem de bevillingsbeløb, DSUK modtager til Sydslesvig og det øvrige DSUK-arbejde, har Kirkeministeriet reageret ved at tildele "vor" budgetpost eget kontonummer, ligesom tallet 24 er fastholdt for antallet af præster. Der er i kirkerådet stor glæde over ministeriets tilsagn om at lade fremskrivningen følge lønudviklingen.

SEKSMANDSUDVALGETS ROLLE

I sammenhæng med drøftelserne vedrørende den manglende fremskrivning over en årrække foreslog daværende medlem af seksmandsudvalget Frode Sørensen, at også DKS skulle høre hjemme under dette udvalgs direkte kompetenceområde.

Fra kirkedagens gudstjeneste i Gottorp slotskirke - med bl.a. to biskopper og en kirkeminister. (Foto: DKS)

Kirkerådet har arbejdet med denne nye tanke, uden dog at kunne gå i dybden med de mange forhold, der ville spille ind, under en sådan ændring. Her tænkes ikke kun på bevillingens placering, Kirkeministeriet eller Undervisningsministeriet, men f.eks. også på følger i forhold til DSUK, hvad angår arbejdsgiverforholdet og det biskoppelege tilsyn.

En del af svaret til seksmandsudvalget lyder således: "Derfor er Kirkerådet foreløbig af den opfattelse, at så længe Danmark har noget så særligt som et Kirkeministerium og en folkekirkeordning, bør menigheder og ansatte – arbejdende på "folkekirkelig vis" – have en form for tilknytning hertil. Det er også herigennem, præster generelt i sammenhæng med DSUK finder en del af identiteten og selvforståelsen i arbejdet. Det er her overenskomsterne med præsteforeningen overordnet set er indgået. Det er her kendskabet til præsters særlige ansættelsesforhold er størst. Endvidere hører præsternes pensionskasse til under Kirkeministeriet.

Vi har desuden en lang historie sammen med og identitet via forbindelsen til Dansk Kirke i Udlandet, nu DSUK. Skulle vi få en løsere forbindelse til DSUK, vil det utvivlsomt komme til at svække DSUK, ligesom vi er glade for det folkelige og kirkelige bagland, der eksisterer via DSUKs kredsarbejde, de mange menighedsråd i DSUKs støttekreds samt den forbindelse, vi derigennem har til Landsforeningen af Menighedsråd.

Kirkerådsmedlemmer er overbeviste om, at alle parter har lært meget af, at også DKS' arbejde helt tydeligt har 6-mandsudvalgsmedlemmernes bevågenhed.

Vi mener derfor, at vi i første omgang bør vise de givne tilsagn tillid og ikke ændre på forholdene."

I svaret fra seksmandsudvalget ved formand Kim Andersen står bl.a.: "Med forslag til finanslov er det udvalgets opfattelse, at der nu er skabt arbejdsro omkring Dansk Kirke i Sydslesvig, hvilket seksmandsudvalget har noteret sig med tilfredshed.

Afslutningsvis vil jeg gerne udtrykke håbet om, at seksmandsudvalget kan fortsætte med at føre en konstruktiv dialog med Dansk Kirke i Sydslesvig, og herunder kunne det måske overvejes, om udvalget fortsat skal inddrages ved besættelse af præstestillinger, men i stedet blev orienteret om opslag og besættelse af stillinger."

FORHOLDET TIL DSUK

På DSUKs lands- og repræsentantskabsmøde i fjor så bestyrelsen sig grundet den yderst vanskelige økonomiske situation - nødsaget til at fremlægge et stærkt forandret budget for 2008.

Præsteboligen og menighedshuset ved Ansgar kirrke i Flensborg Nord fik nyt tag i 2008. (Foto: DKS)

DSUKs sydslesvigudvalg beskæftiger sig med de løbende embedssager så som bevilling af studieorlov, genbesættelse af stillinger, regulativer og lignende, hvorimod overenskomstmæssige forhold forhandles direkte mellem præsteforeningen og bestyrelsen ved generalsekretær og formand.

Udvalgsmedlemmerne er de første til at behandle et menighedsråds indstilling vedr. valg af ny præst. Ansættelsesmyndigheden ligger dog umisforståeligt hos DSUKs bestyrelse.

Sct. Jørgen-Mørvig danske Menighed i Flensborg tog afsked med sin folkekære præst gennem en lang årrække, pastor Käthe Köhl ved en afskedsgudstjeneste, personligt (her hilser den afgangende præst på provst emer. C.B. Karstoft) og ved en sammenkomst på Jens Jessen-Skolen. (Fotos: DKS)

Fra indsættelsen af pastor Finn Egeris Petersen, tidligere Paris, i Sct. Jørgen-Mørvig danske Menighed i Flensborg ved provst Viggo Jacobsen. (Foto: DKS)

BYGGE- OG EJENDOMSSAGER

Ansgar Kirke, menighedshus og præstegård i Flensborg Nord er blevet fredede, og vi kan glæde os over, at bygningerne har fået det officielle stempel som bevaringsværdige.

Taget på præstegård og menighedshus trænger til udskiftning og takket være forståelse hos fredningsmyndigheder og A.P. Møller-fonden, kan der nu lægges et nyt tag, med mindre optiske ændringer til følge grundet ønsket om at sikre bedre ventilation under taget.

Præsteboligen i Sønder Brarup trænger voldsomt til både udskiftning af vinduer samt dele af den ydre træbeklædning.

EMBEDSSAGER

Proceduren frem mod valget af efterfølger for Kæthe Kühl i Sct. Jørgen-Mørvig danske Menighed i Flensborg er afsluttet og menighedens nye præst, Finn Egeris Petersen, blev indsat den 10. februar 2008.

Tønning og Vestejdersted danske menigheder har fået ny præst, idet Mattias Skærved er blevet indsat i sit nye embede den 16. marts.

I Aventoft har menigheden taget afsked med Lone Nyeng, som pr. 1. februar 2008 valgte at rejse fra Sydslesvig og flytte nordpå.

Som hendes efterfølger valgte menighedsrådet sognepræst Jens Bach Nielsen, Mejrup, som blev indsat i Aventoft den 4. maj 2008.

Menighederne i Valsbøl pastorat har taget afsked med Marianne Gyldenkerne med udgangen af juni.

Efter nogle forhandlingsrunder med ledelsen på Gottorp Slot er der nu tilgået de to danske menigheder i Slesvig et tilbud, så de kan fejre deres fælles gudstjenester i den nyrestaurerede slotskirke mod en betaling på 100 euro pr. gang.

I Sørup er kirkesalen blevet renoveret.

Et nyt afsnit er begyndt for Sporskifte danske Menighed, idet menigheden med indvielsen af kirkesalen den 9. marts 2008 satte dens aftryk på det nye forsamlingshus, Det Danske Hus.

I Slesvig-Ansgar kunne man den 16. marts 2008 fejre kirkens 40 års jubilæum, ligesom de 30 år for Erik Heides flotte altertavle blev markeret.

Menigheden i Bredsted fejrede 60 års jubilæum den 15. juni 2008.

Menighedsrådet for Sct. Hans dan-

ske Menighed i Flensborg har taget initiativ til, at der fejres en tysk-dansk gudstjeneste i anledning af 75 års jubilæet den 7. december 2008. Efter grænsedragningen var Adelby kirke den første af flertalsbefolkningens kirkebygninger uden for Flensborg, der blev åbnet for regelmæssige danske gudstjenester.

FÆLLES RETNINGSLINIER FOR OPKRÆVNING AF MEDLEMSBIDRAG

I mange sammenhænge betones, at DKS består af 35 suveræne menigheder. Spørgsmålet er, hvor megen forskellighed vort fællesskab kan og skal bære?

Vi er enige om, at menighederne skal forlange 5% af lønskatten som medlemsbidrag. Men vi ved også, at en del ikke betaler skat grundet lav indtægt, og 5% af 0,00 er 0. Kroner eller euro. Stor set ingen har et gratis medlemskab af en dansk menighed, men fra menighed til menighed er der f.eks. forskel på mindstebidraget.

Et par menigheder har fået indflettet, at kassereren over for nye medlemmer har ret til via skatteopgørelsen at kontrollere, at medlemmet nu også betaler de 5% af lønskatten.

Hvad kan vi med rimelighed forlange som medlemsbidrag af de medlemmer, der arbejder og betaler skat i Danmark? Skal vi tilskynde dem til ikke at betale kirkeskat i Danmark, hvor kommunen opkræver skatten? Bør vi endvidere i højere grad tilskynde tilflyttede pensionister nordfra med fast skattemæssig forpligtelse i Danmark til at indgå aftale om, at de ikke trækkes for kirkeskat i Danmark og i stedet betaler en tilsvarende skat til den lokale danske menighed? Blanket vedrørende: "Begæring om fritagelse for betaling af kirkeskat" kan rekvireres på kirkekontoret.

Kirkerådet har besluttet, at økonomiudvalget suppleret af præster skal udarbejde et forslag til fælles retningslin-

2008 var året, da Ansgar kirke i Slesvig rundede de 40. (Foto: AMS)

jer under DKS med sigte på behandling på Kirkedagen 2009.

MENIGHEDERNES BØRNE- OG UNGDOMSARBEJDE

Vor fælles konsulent – Thomas Hougesen – har en stor berøringsflade gennem de mange initiativer.

Mange vil huske påskeprojektet, der blev afsluttet i Slesvig Domkirke i 2007. Kunstværkerne herfra er i mellemtiden blevet solgt ved en auktion på Dansk Centralbibliotek til fordel for et projekt i Zambia.

Thomas Hougesen og Jørgen Holm, Læk, var begge stærkt involverede i et skole-kirke projekt i anledning af de danske kirkedage i Haderslev i fjor.

Et børnehaven-kirke projekt kaldet "Noas Ark" har dannet grundlag for samarbejde mellem rigtig mange danske børnehaver og præster, og projektet fortsætter året ud med deltagelse af børnehaver på vestkysten.

En af de helt store MBU-succeser er julevandringerne i samarbejde mellem børnehaver, skoler og menigheder. Der skal reserveres tid tidligt, hvis man vil nå at komme med. I 2007 begyndte julevandringerne den 30. november og den sidste fandt sted den 21. december. Ca. 850 børn har deltaget i disse. En stigning på ca. 200 i forhold til 2006.

Thomas Hougesen har også knyttet mange bånd nordpå. "Kors for en Hammer" er et landsdækkende undervisningsprojekt, som er udarbejdet af Landsnetværket af Folkekirkelige Skoletjenester i Danmark. I projektet er der sat fokus på det religions- og kulturskifte, der fandt sted, da danskerne overgik fra hedenskab til kristendom. Projektet består af en faglig og en musikalsk del. Musikken er skrevet af Sebastian. Projektet formidles til de danske skoler i samarbejde med fagkonsulent Kirsten la Cour og musiklærer Kirsten Futtrup.

Støttet af KFUM&K i Sydslesvig arbejder en lille gruppe unge som lokal TenSing-gruppe. Også her er konsulent tovholder.

Den store fælles konfirmandlejr på Christianslyst havde ca. 80 deltagere. Endelig skal det nævnes, at materiale-samlingen på Dansk Centralbibliotek har haft 378 udlån i 2007.

DET SYDSLESVIGSKE SAMRÅD

Kirkerådets næstformand, Peter Lynggaard Jacobsen, har overtaget formandsposten fra 2008, idet DKS stod for tur. Samrådets samarbejdsaftale foreskriver: "Den organisation/forening, der varetager formandskabet, vælger selv placering af sekretariat".

Det var således op til kirkerådet at vælge. Af flere "nærhedsgrunde" indgik vi en aftale om, at sekretariatet placeres hos Dansk Skoleforening.

Dette er ikke faldet i god jord alle steder, men valget var vort, og kontinuiteten (SSF har haft sekretariatet, mens SSF, SSW og SdU har haft for-

mandsposten) var alligevel blevet brudt, når det næste år atter er Dansk Skoleforenings tur til at overtage formandsposten.

Som landet ligger, måtte beslutningen hen imod oprettelse af en tænketank udsættes. Flere knuder kunne ikke løses. De drejer sig bl.a. om forholdet til græsrodderne: Hvornår bringes de i spil eller udfordres de? Skal tænketanken oprettes og arbejde først, for siden at spørge det folkelige bagland, eller skal det folkelige bagland bringes på bane ved høringer, hvorefter Samrådet laver et kommissorium og udpeger medlemmer af tænketanken?

En anden knude tager afsæt i spørgsmålet, hvor vidt tænketanken også skal beskæftige sig med strukturen. For nogle var det absolut afgørende, at strukturdrøftelser ikke nedprioriteres. For andre var det vigtigt, at Samrådet ikke risikerede en gentagelse af den ufrugtbare strukturdebat fra begyndelsen af dette årti. En udvikling i retning af ny strukturdebat ville i manges øjne alt for let kunne afspore et vigtigt arbejde med andre væsentlige emner.

FORHOLDET TIL DEN NORDELBISSKE KIRKE

Det var vemodigt, at biskop Hans Christian Knuth, Slesvig, gik på pension med udgangen af september 2008. Selv om han aldrig havde problemer med at få fyldt kalenderen ud, fik de to mindretalskirker i grænselandet, Nordschleswigsche Gemeinde og Dansk Kirke i Sydslesvig, lov til at fylde meget i hans bevidsthed.

Det har absolut været en stor gevinst for grænselandet, at der har sidet en biskop med en så tydelig fornemmelse for, hvad der rører sig i grænselandet. Det kan ikke betones kraftigt nok. Han har haft modet til at forandre og haft viljen til at kæmpe for forandring. Samarbejdsmuligheder er blevet naturlige. Samarbejdsklimaet af-

gjort forandret i hans embedsperiode.

Tænk bare på hans stærke og vidunderligt afvæbnende kommentar, da det blev offentligt, at Bordesholmalteret i Slesvig domkirke kom med i det danske kulturministeriums kulturkanon, og hvor det faldt en del tyske for brystet, at danskerne tillod sig dette.

Her reagerede biskoppen med at henvise til, at det dog er herligt, at vi har så meget at glæde os over i fællesskab.

Uforglemmelig er kirkedagsgudstjenesten den 4. maj 1997, hvor han meddelte, at Helligåndskirken ville blive overdraget til DKS den 24. august samme år.

Det er siden blevet til mange konstruktive møder i det tysk-danske kirkeforum.

En af frugterne er det årlige tysk-danske præstestævne, som nu har været holdt for 3. gang.

Biskop Knuth er blevet efterfulgt af Gerhard Ulrich. Kirkerådet ser frem til at videreføre samarbejdet.

Christianslystmødet 4.-5. april 2008

I år havde vi den glæde at kunne byde velkommen til integrations- og kirkeminister Birthe Rønn Hornbech, som talte om "Gud, Grundtvig og Grundlov".

Derudover talte Torben Mølgaard Jørgensen om forholdet mellem tekst og musik i danske salmer, delvis ud fra egne melodier, som tilhørerne fik lov til at prøve af, og Sten Haarløv fortalte om katolikken og humanisten Poul Helgesen, som er hovedperson i hans ph.d. afhandling.

FORMÅL, DELMÅL, MÅLOPNÅELSE

Formålet kan der aldrig være tvivl om. De danske menigheder bekender sig til den evangelisk-lutherske lære og udøver deres virke på folkekirkelig vis.

Også vort forhold til sproget er klart. Kirkesproget er dansk. Det er præsternes ansvar efter samråd med menighedsrådet at vurdere, i hvilket omfang

det er nødvendigt i forbindelse med gudstjenester og kirkelige handlinger at supplere med tysk eller frisisk.

Formuleringen "på folkekirkelig vis" rummer en indstilling om at være tæt på menigheden, og at medlemmerne lever med en sognebevidsthed.

Derfor opretholdes også de små prædikesteder, så længe det giver mening at tale om en gudstjenestefejrende menighed.

Vore tal for gudstjenestedeltagelse og antallet af gudstjenester er ganske stabile. Hvorvidt der herved er udtrykt opnåelse af delmål eller er tale om målopfyldelse er vist et temperamentspørgsmål.

TAL FRA MENIGHEDERNE

Den årlige statistiske oversigt vidner om ganske stabile forhold i de 35 danske menigheder. Med hensyn til det samlede medlemstal kan vi berette om en beskeden stigning fra 6.564 til 6.591 medlemmer.

Antallet af kirkegængere ved de 1339 danske gudstjenester er også nogenlunde stabilt: 37.494 mod 37.596 året før ved 1360 gudstjenester. Gudstjenesterne blev fejret 61 forskellige steder i landsdelen. Nedgangen i antallet af gudstjenester kan forklares gennem de lange vakancer, der har præget 2007. Til sammenligning: I 1995 havde menighederne 6978 medlemmer, der blev fejret 1266 gudstjenester med 30.698 deltagere.

Desuden blev der i 2007 holdt 104 børnehave- og skolegudstjenester med 8.230 deltagere mod 108 med 7.727 deltagere i 2006.

FRA PRÆSTERNES BERETNINGER TIL DSUK

Der spores og udtrykkes ind imellem frustrationer blandt præsterne, når de oplever, at mennesker, der udtrykker deres danskhed via deres børns danske skolegang eller gennem brugen af

Liv og glade dage omkring Dansk Kirke i Sydslesvigs informationstelt på årsmødepladsen i Flensborg. Der var et kommen og gåen hele tiden. (Foto: SPT)

de danske børnehaver, ikke er konsekvente og udtrykker solidaritet med den lokale danske menighed ved f.eks. konfirmation. Noget lignende kan iagttages, når pårørende til en afdød vælger at lade et dansk menighedsmedlem begrave af en tysk kollega.

I det hele taget er det en stadig kilde til irritation blandt både præster og menighedsrådsmedlemmer, at nogle ikke vil være medlem og oven i tillader sig at kalde kirken/præsten "hjerteløs", når han/hun ikke vil stå til rådighed i forbindelse med en begravelse.

En del kommenterer den til tider op-hidsede debat vedr. identitet og dansk-hed. Én skriver: "Direkte eller mellem linierne har der ligget en skjult trussel om, at man ikke vil få noget tilskud, hvis man ikke er eller opfører sig dansk nok. Jeg har meget svært ved at give

en klar definition på, hvad der gør en dansk nok til at modtage penge. Selvfølgelig skal man vedvarende diskutere og vurdere spørgsmålet, men for de rigtig mange, der gør en stor indsats, virker denne trussel som en kold spand vand og ikke som inspiration".

Der udtrykkes også glæde over, at skolen har taget "Sangens År" til sig og får sunget morgensang. "Det lover godt for kommende generationers fortsatte sang – både folkeligt og kirkeligt!"

Generelt udtrykker præsterne taknemmelighed og arbejdsglæde.

Ovenstående tekst er et uddrag af kirkerådets årsberetning til Dansk Kirke i Sydslesvigs Kirkedag 2008, som i sin helhed kan ses på DKs hjemmeside www.dks.folkekirken.dk.

Sydslesvigsk forum for debat om dansk kirkeliv og kultur

Af kirkehøjskoleudvalgs-medlem Sten Haarløv

Årets første foredrag i kirkehøjskolen drejede sig om Estland. En af vore bedste kendere af Østeuropas religiøse og politiske historie, universitetslektor Karsten Fledelius, øste af sin store viden og holdt et fængslende foredrag om Baltikum, specielt Estland. Foredraget var tænkt som en optakt til en planlagt rejse til Estland i maj 2008. Denne rejse måtte desværre aflyses p.g.a. for få tilmeldte.

Karsten Fledelius. (Foto: arkiv)

En lige så spændende aften blev foredraget om Søren Kierkegaards lidenskabelige - og umulige - kærlighed til Regine Olsen. Forfatteren og præsten Sørine Gotfredsen udsendte i 2005 en anbefalelsesværdig bog om emnet, og

hendes foredrag kastede ikke blot lys over den berømte forlovelseshistorie, men blev en glimrende introduktion til Søren Kierkegaards tankeverden.

Også efter dette foredrag var spørgelysten stor blandt tilhørerne, og der udspandt sig en god debat.

Det tredje og sidste foredrag i sæsonen 2008 blev holdt af biskop Kjeld Holm, Århus. Kjeld Holm er født og opvokset i Sønderjylland, og han kaldte sit foredrag for Grænselandet - folkeligt, kirkeligt, politisk. Holm satte focus på sine egne grænselands-erfaringer og trak herfra aktuelle perspektiver op for de kirkelige og folkelige spørgsmål, som presser sig på i dagens Danmark, bl.a. de udfordringer der ligger for folkekirken i at leve i et moderne flerkulturelt samfund.

Kirkehøjskolen har som sit formål både at oplyse om dansk kirkeliv og kultur og være et sydslesvigsk forum for debat om disse spørgsmål.

Også 2009 vil byde på nogle spændende foredragsaftener. Alle er velkomne.

MENIGHEDERNES BØRNE- OG UNGDOMSARBEJDE - MBU:

22 klubber fordelt over hele Sydslesvig

Af MBU-konsulent Thomas Hougesen

LUTHER

32 personer var tilmeldt årets kursus om Luther på Teologisk Pædagogisk Center i Løgumkloster, og alle deltog i den efterfølgende bustur til lutherbyer-

ne med tidligere rektor Niels Thomsen for præstehøjskolen i Løgumkloster som rejseleder.

JULEVANDRINGER ET SIKKERT HIT

Julevandringen foregår i og ved en kirke og varer 45 minutter. Alle deltagere

På lutherkursus i lutherbyerne. (Foto: MBU)

bliver klædt ud. 900 børn og unge deltog i sidste års julevandring, som startede fredag den 30. november med elever og forældre fra Vanderup Danske Skole, som deltog i åbningen af Vanderup julemarked.

Sidste julevandring var den 21. december med elever fra Sørup Danske Skole i Ansgar Kirke i Flensborg.

18 julevandring blev det til i 2007.

KONFIRMANDLEJR

Efter en tøvende start tog tilmeldingerne fart, og lørdag den 8. marts mødtes 80 konfirmander og 15 voksne hjælpere til en aktiv weekend på Christians-

lyst. Konfirmanderne havde tilmeldt sig til forskellige workshops – kunst, dans, drama, musik og journalistik. Det hele kulminerede i en ungdomsgudstjeneste søndag formiddag.

Derudover har der været konfirmandlejr på Rendbjerg med konfirmander fra Helligåndskirken, Valsbøl og Rendsborg.

KIRKE OG UNGE

TenSing-gruppen m.fl. (Klaus Koch, pastor Ib Nedergaard Christensen og MBU) var på besøg ved Sct. Cathrinæ Kirke i Hjørring 7.-10. februar. Under vort besøg var vi på Hjørring Privatsko-

Fra julevandringen i Bredsted. (Foto: MBU)

le og Lundergaardskolen for at fortælle om det danske mindretal i Sydslesvig. Vi fandt hurtigt ud af, at skoleelever i Danmark ikke ved ret meget om 1864, 1920 og det danske mindretal i Sydslesvig. Men det fik vi dog ændret på.

Vi arbejdede om lørdagen med kirkens konfirmander og kirkens ungdomskor og sluttede af med en rockgudstjeneste i Sct. Cathrinæ Kirke.

Ved søndagens højmesse spillede TenSing præ- og postludium og til gudstjenesten salmer. Det var en højmesse med knald i og samtidig højtideligt – takket være TenSings fra Sydslesvig og kirkens ungdomskor.

Det var en fantastisk tur til Hjørring, og som man siger på tysk: "Das war der Hammer."

UNGDOMSGUDSTJENESTER

I Sydslesvig har TenSing sammen med MBU og konfirmander afholdt ungdomsgudstjenester/ rockgudstjenester i Rendsborg, Harreslev, Ansgar Kirke i Flensborg og Store Vi.

NOAS ARK

Børnehave-kirke-projektet Noas Ark har haft deltagere fra de danske børnehaver i Rendsborg, Læk og Hanved.

KIRKE-SKOLE-PROJEKTET

"Kors for en hammer" er et undervisningsprojekt udarbejdet af Landsnetværket af Folkekirkelige Skoletjenester

Fra konfirmandlejrene på Christianslyst og i Rendbjerg. (Fotos: MBU)

Sct. Cathrinæ Kirkes ungdomskor og TenSing klar til rockgudstjeneste i Hjørring. (Foto: MBU)

og kirke-skole-samarbejdet i Danmark og Sydslesvig.

Her i Sydslesvig deltog 17 skoler.

I projektet er der sat fokus på det religions- og kulturskifte, der fandt sted, da danskerne overgik fra hedenskab til kristendom.

Projekt målgruppen var indskoling, mellemtrin og overbygning.

Udover det faglige baggrundsmateriale indeholdt projektet oplæg til musicalen "Jernbyrd" af komponisten Sebastian.

POPULÆR STILHED PÅ ROSKILDE FESTIVAL

Roskilde Festival er som altid et sansevirvar af dunkende rytmer, mangfoldighed i tøj, hår og diverse piercinger og

masser af glade mennesker. Larmen fra de seks scener fylder luften med høj musik, og hvor går man hen, når man har brug for ro og et hvil til sine trætte fødder og hoved?

Til Stilheden katedral – et fristed med tid og rum til eftertanke. Teltet knejser højt oppe på pladsen ved den større scene, Orange scene.

Her får festivaldeltageren vasket deres fødder af frivillige. MBU var i år på Roskilde Festival med fem unge fra Sydslesvig. I år fandt der også et bryllup sted i teltet, idet det er indviet som kirketelt.

MBU deltager også næste år – og håber på at komme af sted med en større flok.

Noas Ark og Hanved Børnehave i Hanved Danske Skoles kirkesal. (Foto: MBU)

Fra fodvaskningen i Stilhedens katedral på Roskilde Festival. (Foto: MBU)

Der arbejdes på quiz'en i kirkens telt på årsmødepladsen i Flensborg. (Foto: MBU)

DERUDOVER HAR DER VÆRET:

Åbent hus på Sild/Vesterland ved Jon Hardon Hansen, hvor MBU og TenSing deltog. Tema for gudstjenesten var Barbelstårnet. Foruden TenSing deltog også et ungdomsband fra Lyksborg.

Kirkens årsmødetelt var igen rammen om MBUs udstilling og kirkens Kazoo Quiz. 250 børn/unge besøgte kirkens telt, og de fleste af dem deltog i vory quiz.

TenSing har været på kanotur i Sverige.

MBU

MBU har 22 klubber fordelt over hele Sydslesvig, hvoraf de tre er hvilende.

MBUs bestyrelse består af fem medlemmer og to supleanter. De fire medlemmer og to supleanter vælges af menighedernes medlemmer (medarbejderne) og det 5. medlem udpeges af kirkerådet.

Kirkerådets repræsentant er pastor Cecilie Brask, Rendsborg.

Formand Niels Wolfsdorf, Oksbøl, pastor Lotte Heftye, Lyksborg, pastor Susanne Bramsen Böll, Harreslevm supleant pastor Mathias Skærved

Vi mangler et medlem til bestyrelsen og en supleant. Skulle der være nogen, der efter at have læst denne beretning har lyst til at være med i MBUs arbejde, kontakt venligst MBU.

KFUM OG KFUK I SYDSLESVIG:

At lukke uden at låse

Af formand Preben Kortnum Mogenssen

”Vor lille verden i Sydslesvig er i dag også en forandret verden. Opgaver, som KFUK engang påtog sig, er overtaget af andre, og de unge har i dag andre problemer end for blot 15 år si-

den”. Dette citat sammenfatter ganske udmærket baggrunden for den omdannelse af KFUM og KFUK i Sydslesvig til en støtteforening, som vi nu er i gang med.

Ordene er i al fald lige så sande som for 38 år siden, da den ældst siddende præst i Sydslesvig skrev i dem i et 50

TenSing på konfirmandlejren 08. (Foto: Thomas Hougesen)

års jubilæumshæfte for KFUK i Flensborg. KFUM- og KFUK-arbejdet i Sydslesvig går tilbage til tiden lige efter afstemningen i 1920, og efter sidste krig dannedes en kredsorganistation, da der med mange konsulenter/ sekretærs utrættelige indsats også blev begyndt et arbejde udenfor Flensborg rundt i hele landsdelen. Det var kort sagt Dansk Kirke i Sydslesvigs ungdomsarbejde.

Hvad der siden skete, har citatet allerede sagt, og udviklingen er fortsat. KFUK i Flensborg mistede allerede sin egen sekretær i 60'erne, og midt i 80'erne blev den sidste konsulentstilling nedlagt. Opgaven bestod dog selvsagt stadig, og i 1987 oprettedes de sydslesvigske menigheder MBU (Menighedernes Børne- og Ungdomsarbejde) med egen konsulent. Takket være ægteparret Zeuch, som fulgte op på traditionerne for en stor frivillig indsats, var der mange år endnu børneklub/påskelejr i KFUM og KFUK, men i de senere år har TenSing under ledelse af MBU-konsulent Thomas Hougesen været den eneste faste aktivitet.

I det forgangne år har Ten Sing, der p.t. består af 9 unge i alderen 17-21 år, alle fra Duborg-Skolen, som vanligt været med på den fælles konfirmand-

lejr på Christianslyst og holdt rockgudstjenester/ ungdomsgudstjenester i Sydslesvig. I samarbejde med MBU har ungegruppen været i Hjørring. Derom mere i MBUs beretning i denne årbog.

TenSing-arbejdet vil også kunne fortsætte i MBU-regi med støtte fra menighederne, og vi har derfor besluttet at omdanne kredsen i Sydslesvig til en støtteforening. Der tages højde for den aktuelle situation, og samtidig får vi selv fortsat mulighed for at bevare forbindelser internt i vor lille, men trofaste medlemskreds og eksternt ved generelt at støtte kristent ungdomsarbejde med de midler, vi har til rådighed.

På en ekstraordinær generalforsamling den 29. september blev beslutningen fra den ordinære generalforsamling i marts bekræftet: KFUM og KFUK i Sydslesvig ophører med at være en forening under KFUM og KFUK i Danmark og under Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger, som vi selvfølgelig begge har rådført os med, men vi vil bevare navnet og samhörigheden. Vi vil fortsat have en opgave – og hvad der står på indholdsfortegnelsen, vil svare præcist til indholdet.

Vi lukker. Men vi låser hverken døren bag os eller foran os.

Tilbygningen til og renoveringen af Dansk Alderdoms- og Plejehjem i gang

Af formand Hans Erik Hansen

Årsberetningen for Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig rummer atter en oversigt over de aktiviteter, som vor organisation i årets løb har været optaget af.

Sundhedscentret i Skovgade er et fortrinligt udgangspunkt for arbejdet, og det har i årets løb været særdeles godt besøgt både af brugere og af interesserede grupper – fra Sydslesvig som fra Danmark – der alle fik nogle gode indtryk af husets funktionalitet. En særlig tilstrømning oplevede det i sommer, hvor ca. 1700 personer på én dag mødte op for at afgive blod. Ellers danner Skovgade atter udgangspunkt for udflugter og afrejser til vore rekreationshjem i Danmark. I årets løb fik en nedsat gruppe fra personalet udvalgt en udsmykning til salen på 1. sal, der danner rammen om undervisnings- og mødeaktiviteter.

TRIVSEL

Under SdUs vinger har der i årets løb været gennemført et projekt "trivsel og velvære". Det skulle gøre det attraktivt for vore unge – gennem udøvelse af sport og sportslige aktiviteter – at fokusere mere på deres eget velvære. Vore skolesundhedsplejersker har været engagerede i dette

projekt i tæt samarbejde med tovholderen og skoleforeningens central for undervisningsmidler.

Med foredrag på skoler og i forældrekredse om den rigtige ernæring og andre sundhedsmæssige tiltag har de støttet bestræbelserne, for en større bevægelighed blandt de unge.

Skolesundhedstjenesten har nu fået indført de donerede bærbare computere i den daglige tjeneste, hvilket sparer en hel del administrativt arbejde hjemme, når registrering og bearbejdning sker direkte ude på skolerne. Med lidt omrokering blandt vore sygeplejersker i skolesundhedstjenesten og hjemmeplejen har vi sikret den bedst mulige besætning, af begge områder.

KYSTSANATORIET

i Hjerting har i mange år været et vigtigt støttepunkt i sundhedsplejen af vore skolebørn, og mange, mange børn er i årenes løb gået igennem huset, der efterhånden trængte til en renovering og modernisering. Med en donation på 3,1 mil. kr. fra A.P. Møller-fonden til Danmarks Lungeforening, der ejer huset, blev det gjort muligt i juleferien 2007 at påbegynde dette tiltrængte stykke arbejde. Arbejdet blev afsluttet i marts 2008 og den 11.4.2008 har en del forretningsudvalgsmedlemmer og medarbejdere deltaget i åbningen af det nyrenoverede Kystsatorium.

Det er blevet lyst og venligt i huset, så det vil være en glæde for vore børn, der skal nyde et ophold på stedet i den kommende tid.

HJEMMEPLEJEN

På hjemmeplejeområdet har striden med det offentlige – plejeforsikringen og sygekasserne - omkring en redelig betaling for plejeaktiviteterne ligesom kulmineret, efter at flere private plejeorganisationer satte sagførere på problemerne, og at der fra politisk hold af økonomiske grunde ønskedes mere ambulante pleje end stationær pleje.

Også rekreationsopholdene på Bennetgaard er populære - her nyder nogle pensionister et gensyn med Askov Højskole. (Foto: privat)

Men selvfølgelig er konkurrencen blandt de private plejeorganisationer stadig stigende samtidig med at sort arbejde på området flourerer; navnlig ved en øget konkurrence fra tilrejsende fra de nye EU-lande østfra. Det er derfor endnu vigtigere, at der rundt om i vore foreninger og organisationer gøres opmærksomt på vore egne tilbud, til mindretallet. Vore socialcentre ude i landsdelen er gode udgangspunkter for plejeaktiviteterne.

Til præsentation af Sundhedstjenestens indsats på de mange områder er der udarbejdet en power-point (elektronisk) PC-præsentation til støtte for foredragsholdere, der besøger foreninger og klubber ude i distrikterne.

I samarbejde med Dansk Centralbibliotek er der udarbejdet en række ledelseskurser inden for mindretalsorganisationerne, og her har sundhedstjenesten allerede taget hul på en udvikling af vore ledere og medarbejdere.

DANSK ALDERDOMSHJEM

Året igennem har der været arbejdet på forslag til ombygning og modernisering af Dansk Alderdomshjem på Ne-

rongsallé. Byggeudvalg og arkitekter har siddet sammen med hjemmets ledelse og medarbejdere for at finde et velegnet forslag til forbedringerne. Da det gennemarbejdede forslag forelå, blev en ansøgning til A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formål afsendt. Sidst i november 2007 havde vi den store glæde at modtage meddelelse om en bevilling på 3,6 mil. euro fra fonden til dette formål.

Dette beløb sammen med øvrige opsparede midler fra andre donatorer satte os i stand til i december at igangsætte aktiviteterne til en nybygning og renovering af hjemmet. Efter at byggetilladelsen forelå, er arkitekten gået i gang med udliciteringen af det forestående arbejde.

GRUNDSTENSNEDLÆGGELSEN

Grundstensnedlæggelsen fandt sted den 31.7.2008 i et fint sommervejr, hvor fhv. direktør for A.P. Møller Fonden Ove Hornby lagde den første af tre grundsten, som stammer fra Dronning Margrete I.'s slot på Duborg Banke. Det er vort støttekredsmedlem Willy Jo-

Fra grundstensnedlæggelsen på Dansk Alderdoms- og Plejehjem den 31. juli 2008: Formand Hans-Erik Hansen prøver sig frem som murer, hvilket følges med interesse af de tilstedeværende, inden man går over til kaffen - og hygger sig over en god snak. (Fotos: privat)

hansen, der fra sit tidligere virke som pedel på Duborg-Skolen har sørget for disse tre grundsten. Den anden grundsten blev lagt af Walter Jensen, som er forretningsfører for Christian Lassens Mindefond, der har været med til at skaffe grundlaget for byggeriet. Den sidste grundsten blev lagt af undertegnede.

Følgende dokumenter blev muret inde: Dagens udgave af de to flensborgske aviser, et sæt danske og tyske mønster, sidste årsberetning fra Dansk Sundhedstjeneste, donationsbrevet fra A.P. Møller Fonden, et sæt tegninger af bygningerne, materiale om Danske Kvinders Slesvigske Forenings første grundstensnedlæggelse, materiale fra begivenheden i dag og en aktuel beboerliste.

TAK FOR DONATIONER

Det har selvfølgelig i det forgangne år sat sit præg på økonomien, at en fløj af huset skulle rømmes for at give plads for en nybygning. Underskuddet virker også ind på sundhedstjenestens samlede regnskab.

Det er glædeligt at se, at der tænkes på vore gamle og syge, hvilket kommer til udtryk igennem de donationer, der tilflyder hjemmet fra mange sider. Der skal lyde en stor tak til alle bidragsydere, som har tænkt på vort arbejde i det forgangne år.

SOCIALRÅDGIVNING

Sundhedstjenesten har i sin budgetansøgning til den danske stat for 2008 fået bevilget penge til en forøgelse af socialrådgivningen. Der tiltræder derfor i det nye år en kvindelig rådgiver, og derved får området kræfter til også ude i landsdelen ambulantly at yde en indsats.

Området blev i øvrigt tilgodeset af vort landdagsmedlem Anke Spooren-donk i forbindelse med hendes 60 års fødselsdag, hvor der blev oprettet en

fond: Akuthjælp til familier i nød. På det felt har vore socialrådgivere fundet et stærkt øget behov i forbindelse med den ændrede sociallovgivning og dens følger. En varm tak for håndsækningen.

Fra forretningsudvalgets side følger vi hele tiden den økonomiske udvikling og navnlig påser vi, at flest mulige midler kommer ind fra tysk side, sådan som lovgivningen er, men det er fortsat en svær opgave at hamle op med.

Den politiske situation i landsdelen fremmer ikke just vore bestræbelser for at opnå ligestilling på indtægtsområdet. Den støtte og velvilje, som vi får til vort arbejde fra Danmark, er livsvigtig for vort arbejde blandt mindretallet, og vi udtrykker en varm tak.

Regnskabet 2007

Af forretningsfører Georg Hanke

Dansk Sundhedstjeneste så i 2007 nærmere på Dansk Alderdoms- og Plejehjem. Arkitekt Heinrich havde udarbejdet et forslag, hvordan et tidssvarende plejehjem skal se ud. Byggeudvalget sagde god for arkitektens forslag, som midt i 2007 sammen med en ansøgning om hjælp blev sendt til A.P. Møller Fonden. I november kom det glædelige budskab, at fondens bestyrelse havde bevilget et beløb på 3,6 mill. euro til ombygning og modernisering af plejehjemmet.

Vi startede med nedrivningen af den ældste del af bygningen i marts/april 2008 og håber, nybyggeriet står klar til brug i februar/marts 2009. Renoveringerne af resten af huset foretages i løbet af året 2009.

KONSEKVENSER

Forberedelserne til ombygningen medførte, at indtægterne er gået ned med 320.000 euro.

Beboerantallet lå i 2006 på 77,76 beboere i snit. 2007 lå snittet på 68,0 beboere. Tilsvarende dalede indtægterne.

Vi forlængede ikke tidskontrakterne med en del ansatte. Dermed er driftsomkostningerne dalet med 240.000 euro.

De samlede omkostninger lå på 57.832,26 euro. Danmarks andel udgør 62,7%.

Det samlede regnskab for 2007:		
	2007	2006
Samlede driftsomkostninger	6.485.052,18 €	6.689.706,65 €
Samlede indtægter i Tyskland	3.241.040,77 €	3.932.262,31 €
Tilskud fra Danmark	3.100.671,12 €	3.046.979,88 €
Overskud/Underskud	./143.340,29 €	+ 289.535,54 €
./ Arv efter dr. Annaliese Lass (status)		
<u>230.000,00 €</u>		
<u>Resultat 2007</u>	<u>./143.340,29 €</u>	<u>+ 59.535,54 €</u>

REKREATION

Vi er glade for, at skoleforeningens børnehaver- og skolebørn, som af helbredsmæssige grunde har behov for et rekreationsophold, fortsat kan få hjælp på Kystsantoret i Hjerting. Danmarks Lungeforening driver og administrerer stedet for os. Lungefor-

HJEMMEPLEJEN

På hjemmeplejeområdet er det fortsat svært at hente større indtægter hjem. Plejeforsikringen og sygekasserne er tilbageholdende med at tilpasse pris- og lønudviklingen i Tyskland. Igennem de sidste 5 – 6 år har der fra plejeforsikringens og sygekassernes side ikke fundet tilpasninger sted for vore ydelser.

Danmarks andel er på 59,4%.

SKOLESUNDHEDSTJENESTEN

På skolesundhedstjenestens område er det fortsat kun Flensborg by, der betaler et tilskud på 55.000 euro til dette arbejde.

Egenbetaling til førstehjælpskurser og andre egne indtægter på området udgjorde i 2007 15.927,17 euro. De samlede omkostninger har været 408.104,84 euro.

Danmarks andel er 82,6%.

TANDPLEJEN

Sygekasserne i Slesvig-Holsten har på tandplejeområdet oprettet et koordineringssted for tandprofilakse, som i året 2007 gav os 21.544,65 euro i indtægt - næsten samme beløb som i året før.

eningen har i slutningen af 2007 renoveret stedet. Ombygningen har kostet 800.000 euro. Her har A.P. Møller Fonden sagt god for 400.000 euro. 200.000 euro betaler lungeforeningen, og resten finansieres af sundhedstjenesten, der har hjulpet med et rentefrit lån. Lånet nedskrives med 1/30 hvert år.

Mht. driften har vi i 2007 betalt over 870.000 euro. Restbetalingen til Danmarks Lungeforening for 2006 var på 20.626,04 euro.

LØNNINGER

På et møde med formand Johannes Flensted-Jensen og direktør Charlotte Fuglsang blev der gjort opmærksom på, at man på Hjerting Kystsantorium bliver nødt til at følge det danske lønsystem. Dvs. at der i de kommende 3-4 år må regnes med lønfremskrivninger mellem 4 og 5% hvert år. Lungeforeningen beder om, at sundhedstjenesten fører en samtale med Seksmandsudvalget og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse for at gøre opmærksom på denne vanskelige situation.

På socialrådgiverområdet har mindretallets organisationer via globalbevillingerne fra Kiel betalt 43.907,11 eu-

ro til denne service, som alle mindre-tallets medlemmer nyder godt af. Dette område har samlet kostet 138.923,96 euro.

Danmarks andel er 58,8%.

FODPLEJE

Fodplejen for pensionister har i 2007 givet indtægter på 54.077,02 euro gennem kundebetaling.

Pt. koster hver behandling 12 euro. Andre, der tilbyder fodpleje i Slesvig-Holsten, tager 14-15 euro. Omkostningerne på området har været på 109.883,30 euro.

Danmarks andel er 50,8%.

PENSIONISTER

For tiden foretager vi pensionsudbetalinger til 11 pensionister, der i 2007 samlet modtog 135.854,42 euro.

DANSK ALDERDOMSHJEM

Dansk Alderdoms- og Plejehjem i Flensborg havde i 2007 samlede indtægter på 2,056 mill. euro. Fra Danmark har vi via sundhedstjenesten overført 90.000 euro til alderdomshjemmet. Resultatet er et underskud på 143.133,20 euro.

I byggeperioden må der også i 2008 og 2009 regnes med et underskud på 200.000 til 300.000 euro årligt. Det betyder, at vi bliver nødt til at bruge en del af arv og fonde fra statusopgørelsen til udligning af driftsregnskabet.

PENSIONISTBOLIGERNE

I pensionistboligerne Clementshus i Bredsted har vi fugt- og svampproblemer. Vi har i Clementshus-udvalget prøvet at finde en gunstig løsning for at blive fri for fugt og svamp.

Forretningsudvalget giver grønt lys, når vi har fundet fonde, der støtter tørlægningen af Clementshus.

For Dansk Sundhedstjeneste er det

fortsat et problem, at vi ikke råder over et anlægsbudget. Vi er afhængige af gaver og arv, som må bruges til formålet.

Steensen-Stiftelsen i Læk har behov for et nyt tag, fordi håndværkerne i sin tid benyttede sig af skum for at lægge tagstenene. Tiden har vist, at det ikke holder tæt, når skummet bliver vådt. Det vil fremover blive vanskeligere at udleje

lejlighederne, fordi huset ikke har en elevator. De danske foreninger i Læk og omegn er i gang med at samle penge til en elevator i huset. Det vil også her være nødvendigt at søge ved forskellige fonde.

BUDGET 2008

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har bevilget et tilskud på 23,7 mio. kr. svarende til 3,178 mill. euro.

For 2008 er det fortsat vanskeligt at budgetter med indtægterne på plejesektoren. På hjemmeplejeområdet forventer vi nogenlunde de samme indtægter som i 2007.

På tandplejens område forventer vi en lille indtægtsstigning til ca. 25.000 euro.

Dansk Alderdoms- og Plejehjem vil være et usikkert område de kommende 2 - 3 år p.g.a. det reducerede beboerantal. En del tidskontrakterne med medarbejdere er ikke blevet forlænget.

BUDGET 2009

Dansk Sundhedstjeneste har for regnskabsåret 2009 søgt en fremskrivning på 4,1% ved Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse. Grunden er, at lønudviklingen såvel i Danmark som i Tyskland i de kommende år forventes at stige på 4-5%, hvert år.

Sundhedstjenestens lønudgifter er på over 5 mill. euro. Det er 77,71% af de samlede udgifter. En lønstigning på 4% betyder, at der er et merbehov på ca. 202.000 euro.

Sundhedstjenesten søgte for 2009 en merbevilling på 4,1%, som ville betyde en merindtægt på 130.305 euro. Det ville betyde, at vi skal spare 72.000 euro på andre områder i budgettet, eller at lønfremskrivningen for 2009 højst må ligge på 2,5%.

Ansøgningen til Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse lå på 24,7

mio. kr. svarende til godt 3,3 mill. euro.

Finanslovsforslaget 2009 tilgodeser sundhedstjenesten med et tilskud på 24,5 mio. kr. (2008 = 23,7 mio. kr.).

Fremskrivningen for Dansk Sundhedstjeneste ligger derfor på 3,37% svarende til en merindtægt på 107.382 euro i forhold til 2008.

DET SYDSLESVIGSKE SUNDHEDSRÅD 2008/09 pr. 26.8.2008:

Efternavn	Fornavn	Repræsenterer:
Sunesen	Mette	Dansk Skoleforening f. S.
Boysen	Thede	-
dr. Schaefer	Anneliese	-
Kuhnt	Randi	-
Jessen	Udo	-
Jessen	Svend E.	-
Martensen	Michael	-
Bjerringgård	Martin	SSF Flensborg amt
Zuschke	Birgit	SSF Flensborg by
Schultz	Maren	-
Jessen	Jørgen P.	SSF Gottorp Amt
Meyland	Bente	SSF Sydtønder amt
Møller	Bente	SSF Husum/Ejdersted
Jensen	Anne M.	SSF Rensborg / Egernførde
Christiansen	Enke	Friisk Foriining
Sörensen	Annette	Husmoderforeningen
Fink	Ruth	-
Scheew	Karen	-
Ericksen	Annem.	Kvindeforeningen
Michaelis	Bärbel	-
Huy	Marianne	-
Ørsted	Jacob	Dansk Kirke i Sydslesvig
Jacobsen	Viggo	-
Skadhauge	Helle	-
Bruun-J.	Thore	SdU
Birkemose	Flemming	-
Marxen-Dür.	Birthe	-
Wolhardt	Michael	-
Hansen	Hans Erik	Plaetner-Stiftelsen

Forretningsudvalget består af formand Hans Erik Hansen, 1. næstformand Randi Kuhnt, 2. næstformand Martin Bjerringgaard og medlemmerne Enke Christiansen, Annemarie Ericksen, Karen Scheew, Viggo Jacobsen og Flemming Birkemose.

Biblioteket i fortsat bevægelse mod den forandrede fremtid

Af bibliotekschef Alice Feddersen

Visionerne, de politiske hensigter og handlingsplanerne for året fortæller, at der hele tiden er aktiviteter, kursændringer, nye tiltag og traditionelt bibliotekstilbud i den danske biblioteksverden i Sydslesvig.

VISIONER

Med udgangspunkt i visionerne for 2008 - 2011 er året 2008 et skriveår, hvor planerne mod målet i 2011 »det fysiske og virtuelle og oplevelsesbibliotek« beskriver og fra 2009 omsættes i handling. Biblioteket skal moderniseres i sit udtryk som følge af alle de hjælpemidler, der teknologisk står til rådighed for brugerne og som konsekvens af teknikkens indflydelse på det fysiske rum og brugernes forventning til indhold og præsentation af bibliotekstilbuddet.

DET NYE INDGANGSPARTI

i Flensborg er et eksempel på en kombination af indretning af det praktiske areal til afvikling af formale forhold omkring aflevering og udlån plus præsentation af "appetitvækkeren" i form af udstillinger, storskærm m.v., siddepladser til hhv. at være alene og have sociale kontakter: værestedet – en ikke uvæsentlig opgave for biblioteket, såvel fysisk som virtuelt. Det sidste følger som konsekvens af visionerne omkring bibliotekets rolle som udgangspunkt for det virtuelle mødested.

INSPIRATION

Hele tiden har vi blikket rettet mod det, der sker i det danske biblioteksvæsen ved at sende medarbejderne på inspirationsture, have vore visionsgruppe på studietur i de nyeste biblioteksbygninger – også uden for Danmarks grænser - og nyindretninger, og ved at biblioteksbestyrelsen sammen med medarbejderne tager på faglig studietur for at få gode ideer med hjem til brug i den videre udvikling af mindretallets biblioteksvæsen. Sidegevinsten ved denne form for indhentning af ideer og inspiration er ofte genbesøg – og dermed formidles kendskabet til mindretallet generelt også ind i det danske samfund.

DELVIS FLYTNING PÅ NETTET

Den udvikling, der foregår i det virtuelle rum, og brugernes udnyttelse af dette har og vil for altid have stor indflydelse på det samlede bibliotekstilbud. Biblioteket bliver delvis "flyttet" ud på nettet. I 2008 starter vi med at arbejde med det fysiske rum i form af ombygningen af indgangspartiet, ved at åbne biblioteket ud mod Nørregade og dermed synliggøre aktiviteter i bygningen. Det betyder, vi tager hul på en runde, hvor lokalerne og deres anvendelse i det hele taget vil blive bragt under lup.

MEDARBEJDERE OG AKTIVITETER

Medarbejderflokket er voldsomt reduceret gennem de sidste 10 år, mens aktiviteterne er bevaret hhv. udvidet, teknikken har fjernet adskillige kartoteksmøbler, publikum har fået arbejds-

I april gæstede Naser Khaders Husum Danske Bibliotek og fortalte om, hvor hårdt det er at blive en del af det danske fællesskab. (Foto: Ny Alliance)

pladser, danskurserne har udviklet sig. Publikums ønsker til studiepladser, stille rum, samværsarealer har ændret sig, så nu skal der udarbejdes en overordnet plan for anvendelse af bibliotekets rum til de respektive opgaver.

SLESVIG

I Slesvig har vi nogle faciliteter, der er under al kritik, hvad fysisk arbejdsmiljø angår. Desuden er placeringen af folkebiblioteket absolut ikke optimal, nu

hvor centrum for de danske aktiviteter flytter til A.P. Møller Skolen - så her ligger også en stor opgave og venter.

BOGBUSSER

I foråret 2008 blev bibliotekets to nye bogbusser taget i brug. De er finansieret af den danske stat, Grænseforeningen og landet Slesvig-Holsten. To bogbusser, der er udviklet i et samarbejde mellem medarbejderne fra bogbusserne og to lokale firmaer, som fandt opgaven med at lave prototyper på bogbusser interessant.

Bussernes udsmykning er udformet af billedbogsforfatteren Bo Odgaard Iversen, og vi forventer, at disse bogbusser vil blive rullende reklamesøjler for det danske sprog og Sydslesvigs historie såvel indholdsmæssigt som i de visuelle udtryk.

BOGBUSFESTIVAL

Vi kunne ikke ønske os bedre muligheder for at vise vor begejstring over at have fået nye bogbusser end ved også at have fået værtskabet for den danske bogbusfestival 2008. I den sidste september-weekend, som på alle måder

I september var der fagligt dansk-tysk-nederlandsk-svensk bogbustræf på Havnespidsen i Flensburg - her en af Dansk Centralbiblioteks bogbusser. (Foto: DCB)

Sidst i oktober 2007 mødte interesserede en række unge, der har forladt det danske mindretal i Sydslesvig for at tage ud i den vide verden på et »Hvor blev de af?«-møde på biblioteket. (Ill.: DCB)

stod i det danske mindretals tegn, afholdtes der en festival, hvor over 20 danske bogbusser, 5 tyske og en svensk mødtes på Havnespidsen i Flensborg, venligt stillet gratis til rådighed af Flensborg By. Festivalen bestod af faglige aktiviteter for bogbusmedarbejderne, præsentation af bogbusserne for hinanden og såmænd også for offentligheden. Der var naturligvis også plads til socialt samvær med lokale kulinariske oplevelser for de involverede medarbejdere fra nær og fjern.

MARKEDSFØRING

I 2008 har biblioteket udgivet en plakat – og en bogmærkeserie med lokale

mindretalsborgere, der står som ek-sponenter for brugen af biblioteket. En markedsføring, vi har fået positive tilkendegivelser for. Og som er vi glade for i form af, at det er bibliotekets brugere, der "sælger" budskabet om at læse dansk.

ORGANISATIONEN BAG

Indholdet i biblioteket, formidlingen fra bibliotekets side, er vigtig, men for at det fungerer, må der være en organisation bag. Den organisation, som bliver mindre og mindre, kræver også tilpasning ligesom de fysiske og indholdsmæssige forhold i biblioteket.

Derfor blev der pr. 1. april 2008 fjernet et lag i ledelsen i biblioteket. Forventningen til denne ændring er stor med henblik på forbedring af kommunikationsvejene og flowet i informationen og gennemførelsen af ændringer.

I januar tog en kreds af habile amatør-malere initiativ til en Karl Andresen-mindeudstilling på biblioteket. De havde nydt Kalles undervisning igennem mange år, og lånte sig i anledning af udstillingen frem til værker, han havde skabt, så de kunne udstilles samlet. Karl Andresen (foto) huskes lykkeligvis af mange. (Foto: arkiv)

Dette skal ses som et skridt i retning af en organisation, hvor der kun vil skulle være én strategisk leder, én leder af formidlingen og én leder af stabsfunktionerne for således at opnå højere kvalitet og større effektivitet i ledelsen af biblioteket. Dette skridt er taget af faglig nødvendighed, men også fordi biblioteket læner sig op af kravene til offentlig ledelse i den danske kvalitetsreform.

ØKONOMIEN

i biblioteket har i 2008 de samme betingelser som det øvrige Sydslesvig.

Der er status quo på bevillingerne fra den tyske side, og fra Danmark må vi affinde os med en lavere fremskriv-

ning end pris- og lønudviklingen. Dette, gennem år kendte fænomen, har lært os, at vi altid skal være foran med hensyn til ændringer, effektiviseringer, tilpasninger, reduktioner og nye tiltag – og vi skal have forskellige justeringsmuligheder i vor virksomhed, uden at vi forlader målet: at levere et godt dansk bibliotekstilbud til mindretallet og være kulturambassadør i forhold til flertalsbefolkningen.

Vi imødeser - som altid - de kommende års udfordringer omkring tættere samarbejde inden for mindretallet, nye krav til et tidssvarende biblioteksvæsen og formidling af kendskabet til dansk sprog og kultur med forventning – og smøger ærmerne op for at gøre det bedst muligt for vore brugere.

STUDIEAFDELINGEN OG ARKIVET VED DANSK CENTRALBIBLIOTEK FOR SYDSLESVIG:

Bøger på vej

Af lederen Lars N. Henningsen

Ude i naturen er det nødvendigt at pløje, så, gøde og luge, før høsten kan køres i lade. Sådan også inde i lokalerne øverst i bagbygningen på Dansk Centralbibliotek. Her er store dele af året 2007-2008 gået med forberedelser til kommende bøger. Mange forskningsprojekter har været under arbejde, og flere nærmer sig afslutningen. Frugterne vil kunne nydes i 2009.

Det gælder projekt 'Sydslesvigerne i Værnemagten 1939-45', som var emnet for Martin Bo Nørregård i hans projektansættelse frem til udgangen af juni 2008. Tusindvis af feltpostbreve og en stor litteratur blev gennemgået, og der blev samlet spændende fotos optaget af sydslesvigerne på deres tvungne

Martin Bo Nørregård var projektansat frem til udgangen af juni 2008. (Foto: Studieafd.)

færd ved og bag fronterne over hele Europa og i Afrika. Arkivets kildemateriale om emnet er sjældent stort og mangesidigt, og historien om de knap 1.000 indkaldte og de 270 faldne er vigtig for det danske mindretal. Den kommende bog vil fortælle, hvordan de danske sydslesvigere som danske oplevede krigen og den tyske krigsmaskine. Den vil få et autentisk grundlag, ikke blot den omfattende krigslitteratur som foreligger – men især soldaternes egne breve. Hovedparten af kapitlerne er færdige, så værket kan foreligge inden næste årsberetning skal skrives.

Også ph.d. stipendiat Mikkel Leth Jespersen nåede langt i sit projekt 'Fyrste – Land – Folk. Statsdannelse og politisk kultur i hertug Hans den Ældres slesvig-holstenske fyrstestat'

Hansborg-arkivet blev gennemgået, og kapitel efter kapitel har taget form, samtidig med at Mikkel varetog et semesters undervisningsforpligtelse ved Aarhus Universitet.

Mere lokalhistorisk er arkivar Gerret Liebing Schlabers arbejde med foto- og tekstbogen 'Det ekspansive Flensborg'. På grundlag af Arkivets rige billedsamlinger vil bogen vise, hvordan storbyen Flensborg siden kejsertiden har opslugt de gamle landsbyer udenom.

Samleværker var ligeledes på programmet. Lars N. Henningsen færdiggjorde afsnittet om 1700-årene til Historisk Samfund for Sønderjyllands store to-bindes Sønderjyllands historie og samlede de mange illustrationer. Forfatterteamet rektor Jørgen Kühl, lektor Martin Klatt, arkivar René Rasmussen og Lars N. Henningsen fortsatte forbedelsen af bogen 'Sydslesvigs danske historie', som bliver en sammenfattede håndbog i mindretallets historie.

FÆRDIGE BØGER

SSWs 60 års jubilæum blev markeret med bogen 'SSW i kommunalpolitik 1948 – 2008', som blev præsenteret

ved en festlig reception den 15. maj 2008. Bogen samler interviews med 33 garvede SSWere, som fortæller om deres erfaringer fra praktisk kommunalpolitik. Publikationen er et slags kilde-skrift - personlige beretninger om den kommunale SSW-hverdag, som den er oplevet af SSW-aktørerne. Et politisk arbejde, som ellers sjældent omtales i litteraturen, har på den måde fået sin fremstilling i bogform.

'Christianslyst - fra kongedømene til kursuscenter' er titlen på en lille bog om SdUs flagskib, som Lars N. Henningsen fik færdig. Den henviser den ofte fortalte historie om 'det kongelige jagtslot Christianslyst' og kongebesøgene dér til mytens verden – men forklarer samtidig, hvordan historien opstod. Og den viser, hvordan Christianslyst som kursuscenter siden 1950'erne har været et spejl af grænselandet og mindretallets tilværelse.

ARKIVET

Der blev modtaget i alt 39 nye afleveringer, 93 bind og 79 pakker eller 14 løbende meter. Blandt personarkiverne kan nævnes dagbøger og skitser fra maleren Sophie B. Jensen, og der kom feltpost 1939-45 fra bl.a. Hans Detlef Andresen, Agtrup. Også efter Ernst Vollertsen og Ernst Meyer har arkivet fået lov at modtage nyt materiale. En omfattende dokumentation af ophold på Askov Højskole blev afleveret af vandre lærer Hans Keil.

Gruppen 'foreningsarkiver' blev suppleret med akter fra SSF- og SSW-distrikter og SSF-sekretariatene i Flensborg og Husum, og der kom papirer fra bl.a. Slesvig- Frederiksberg, Rendsborg, Sdr. Brarup, St. Jørgen-Mørvig og Flensborg Nord menigheder.

I mindre udstillinger i bibliotekets foyer blev der året igennem præsenteret smagsprøver fra arkivet, således om soldaternes jul ved fronten. Til landdagen i Kiel blev udarbejdet en udstilling om SSW i landdagen 1947-2007 med tilhørende teksthæfte.

BILLEDSAMLINGEN

påkalder sig stadig større opmærksomhed, og registreringen af de tusindvis af fotooptagelser gør konstant frem-skriddt. Den værdifulde glaspladesamling fra fotodynastiet Remmer er færdigordnet. Samtidig er foregået et stigende fotosalg til private og til mindretallets institutioner og andre samarbejdspartnere.

Gennem årene er det lykkedes at indsamle et overådigt materiale til Arkivet – papirer, billeder, film, lydbånd. De skal ikke ligge dødt i magasinet – men være med til at fortælle vor historie. Derfor er der afholdt såkaldte værkstedsaftener, hvor medarbejderne har fortalt om samlingerne og deres arbejde med at nå nye forskningsresultater. Der er holdt foredrag og skrevet avis-kronikker – og på videnskabeligt plan har historikerne skrevet artikler til tids-

På værkstedsaftenerne vises eksempelvis gamle film - som den her fra årsmøderne i 1968. Og bagefter diskuteres der (Foto: arkiv)

skrifter, deltaget i konferencer nord og syd for grænsen og udført redaktionsarbejde.

FOLKEUNIVERSITET I SYDSLESVIG:

Kører sin vante gang

Af Alice Feddersen

Folkeuniversitetet i Sydslesvig kører sin vante gang. Det er stadig de samme foreninger som hidtil, der gør brug af muligheden for at bestille forelæse-re. Dog er der kommet en ny interessant arrangør med ind i feltet: SdU 50+. Det er dejligt at se, at udviklingen af aktive ældre også genspejles i den danske sydslesvigiske virkelighed – et spejlbillede af Danmark. Derudover er det sigende, at der også kan tages mere følsomme emner som mænds problemer med underlivet i 50+-årsalderen op. Det imødeses med spænding, hvad næste emne bliver, når denne gruppe tager initiativ igen.

Deltagerantallet til folkeuniversitetets forelæsninger er tilfredsstillende. Selvfølgelig kan arrangører altid ønske sig flere tilhørere, men ofte henvender forelæsningerne sig også til en specielt interesseret gruppe, så konklusionen må være, at det er kvaliteten og ikke kvantiteten der tæller her.

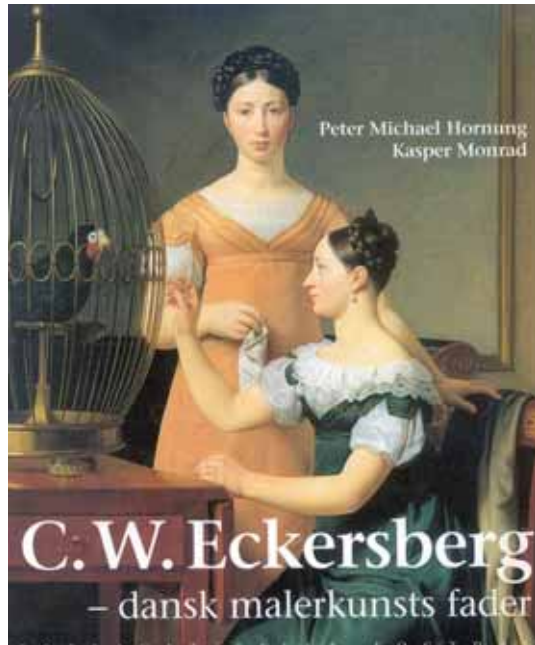
Den geografiske spredning i forelæsningerne fordeler sig med de fleste i Flensborg, men der er også publikum til foredrag i Husum, Slesvig og Tarp.

Den teknologiske udvikling er blevet taget i brug, hvad markedsføring af folkeuniversitetets forelæsninger angår. Gennem de senere år er der ikke udgivet et selvstændigt program i papir, men kun annonceret via de respektive foreningers årlige udgivelse af pro-

grammer, KONTAKTsiderne og KultuNaut samt via bibliotekets hjemmeside. Denne udvikling sættes der på at fortsætte, således at der ikke kun kan printes bestillingsformular, men også bestilles direkte via hjemmesiden.

Sydslesvigs folkeuniversitet følger udviklingen omkring folkeuniversitetet tæt i form af bibliotekschefens placering i såvel folkeuniversitetets komiteestyrelse som i folkeuniversitetsnævnet.

Overinspektør ved Statens Museum for Kunst Kasper Monrad og kunstrektor- og anmelder ved Politiken Peter Michael Hornung har udgivet en flot bog om Eckersberg. En lørdag i februar besøgte de Dansk Centralbibliotek, hvor de fortalte om Eckersberg. Folkeuniversitetet var én af flere indbydere. (Ill.: fra bogen)

Oversigt af afholdte og planlagte foredrag:

arrangør	emne	sted	deltagere
afholdte	foredrag forår 2008		
Borgerforeningen	A.P. Møller og Sydslesvig	Borgerforeningen	61
SdK, HS, DCB	C.W. Eckersberg - Peter M. Hornung	Centralbiblioteket	24
SdK, HS, DCB	C.W. Eckersberg - Kasper Monrad	Centralbiblioteket	24
Borgerforeningen	Hjemmetyskheden i Nordslesvig	Borgerforeningen	34
SdK, HS, DCB, SOF	Renæssancemaleren Melchior Lorck	Centralbiblioteket	36
HS, SOF, SM, DCB	Danske sydslesvigere i den tyske værnemagt	Centralbiblioteket	29
DS, HU + SdU 50+	Fra regnorm til anakonda	Sundhedstjenesten	25
HS, SOF, SM, DCB	Aftenvandring i Flensborgs forstæder	Flensborg	40
Deltagere i alt	,		273
planlagte	foredrag efterår 2008		
HS, DCB	Vand- og vindkraft gennem tiderne	Husum Bibliotek	
SM, HS, DCB	Pieter Isaacs. Hofmaler og spion under Chr. IV	Centralbiblioteket	
HS, SOF, SM, DCB	Danske sydslesvigere i tysk trøje	Centralbiblioteket	
Sprogforeningen	Glem alt om Claus Eskildson	Seniorcenter Tarp	
HS, SOF, SM, DCB	SSWs historie (på tysk)	Slesvig Bibliotek	
HS, SOF, SM, DCB	SSWs historie (på dansk)	Centralbiblioteket	
Journalistfore., DCB	Kampen for folket	Centralbiblioteket	

Godt år - selvom opsvinget ikke nåede frem

Af adm. direktør og chefredaktør Bjarne Lønborg

2007 blev et godt år for Flensborg Avis, selv om det længe bebudede økonomiske opsving i Tyskland desværre ikke i fuldt omfang nåede til Sydslesvig. Alligevel lykkedes det for aktieselskabet at forøge omsætningen væsentligt ud over budgettet med en samlet stigning på 361.000 euro. Dermed lykkedes det at fortsætte de seneste års bestræbelser på at øge egenfinansieringen af avisudgivelsen i forhold til det danske statstilskud.

Økonomien er selvsagt helt central for avisudgivelsen. Men det allervigtigste er avissalget og dermed produktets kvalitet, som afspejler sig i salget af dagbladet. Her kunne vi i 2007 for femte år i træk registrere et uændret abonnements salg med en beskedent stigningstendens. Det skal ses på bag-

Det sker bestemt ikke hver dag, at chefredaktør og adm. direktør Bjarne Lønborg får et knus i embeds medfør, men da Ina Müller og hendes TV-hold fra NDR aflagde et besøg på avisen i sommeren 2008, var det ikke desto mindre tilfældet. (Foto: Lars Saomonsen)

grund af, at oplagene er markant faldende for hovedparten af dagbladene i både Danmark og Tyskland med op til 20 procent fald i det samlede salg af øvrige betalte danske aviser.

OPLAGET

Vort oplag er faldet en smule i Danmark, men er til gengæld steget i kerneudgivelsesområdet i Sydslesvig, hvilket man må betragte med blandede følelser. For selvfølgelig er det glædeligt, at oplaget ikke alene er stabilt, men let stigende i Sydslesvig. På den anden side er det i helhedsperspektiv for mindretallet beklageligt, at salgstallet er gået lidt ned i Danmark, fordi det medfører mindre information til mindretallets moderland om Sydslesvig og om mindretalsudviklingen syd for grænsen.

Flensborg Avis er imidlertid ligesom mange andre betalte aviser offer for gratisavisernes hærgen i Danmark og den igangværende ubarmhjertige avis-krig, der allerede har krævet sine ofre nord for grænsen. Desuden har omlægningen af den danske portostøtte, der for os har betydet et tab på mere end 80.000 euro pr. år, medført, at der ikke er samme økonomiske spillerum som tidligere til aktiv markedsføring i Danmark med det mest effektive middel i form af gratis prøveabonnementer.

E-PAPER

Vi vil søge at imødegå de stærkt forøgede distributionsomkostninger i Danmark ved at lancere avisen som e-paper. Der står den samlede avis til rådigh-

På Flensborg Avis A/S-generalforsamlingen 2008 havde aktionærerne ros og ris til tilsynsrådet og direktionen. Her ses tilsynsrådsformanden Volker Andersen på talerstolen i den fyldte sal i Kobbermølle. (Foto: Povl Klavsen)

hed for abonnenterne på internettet, hvor man ligesom i papiravisen kan bladere fra side til side, zoom ind på tekst og billeder og printe artikler ud. Samtidig får e-paper-abonnenter adgang til at søge i aviserne tilbage i foreløbig hele 2008.

E-paper vil ifølge talrige forespørgsler, vi har modtaget, formentlig også være interessant for andre end læsere i Danmark, fordi den i abonnement vil være umiddelbar tilgængelig på nettet, uanset hvor i verden læseren befinder sig. Det vil blive muligt både at tegne abonnement på avisen som e-paper alene og for et beskedent ekstra beløb at få adgang til netversionen ud over at modtage papiravisen (permanent eller i begrænsende perioder) – f.eks. til brug på ferie, forretningsrejser, og hvor læserne i øvrigt måtte have adgang til internettet.

E-paper vil som totalavis på nettet modsat sporadiske avisnyheder på avisens hjemmeside tælle fuldgyldigt med i den autoriserede salgskontrols angivelse af oplagstal.

ANNONCER

Mens indtægterne fra abonnementsalg i det forløbne år steg en smule,

forøgedes indtægterne fra annoncealg markant trods tendensen til faldende annonceindtægter i betalingsaviserne i både Danmark og Tyskland.

Vor samlede annonceomsætning udgjorde i 2007 godt 795.000 euro. Det er en stigning på 12,7 procent, som hovedsageligt skyldes en forstærket salgs- og markedsføringsindsats. Desuden er det lykkedes at opdyrke nye niches for annoncesalg i Sydslesvig.

KOMMERCIEL VIRKSOMHED

Foruden indtægter fra dagblads- og annoncesalget bidrager den kommercielle virksomhed i vore to trykkerier, rotationstrykkeriet og accidenstrykkeriet, til finansiering af avisen. Også her steg omsætningen betydeligt i det forløbne år – med 7,7 procent i rotationstrykkeriet og med 29 procent i accidenstrykkeriet.

Desværre blev vi ramt af et betydeligt tab, da en af vore store rotationskunder gik i betalingsstandsning, og vi som følge deraf måtte hensætte 160.000 euro til at imødegå et eventuelt tab. Det blev finansieret via 100.000 euro i det stærkt forøgede kommerciel-

Flensborg Avis' rotationstrykkeri er takket være trykordrer udefra med til at finansiere bladriften, idet indtægterne derfra reducerer tilskudsbehovet. (Foto: Flensborg Avis)

le provenu i 2007 samt 60.000 euro i opsparring fra mellemregningskontoen. Det gjorde det desværre nødvendigt at tilpasse medarbejderstaben i den tekniske afdeling som følge af den bortfaldne trykordre, og som blev gennemført ved hovedsageligt ikke at forlænge tidsbegrænsede medarbejderkontrakter.

SALGSINDSATS

En del af omsætning og indtjening fra den bortfaldne storordre kunne vi dog kompensere for ved at forstærke salgsindsatsen på accidensområdet og ved overtagelse af en del af medarbejderne og deres kundekontakter fra et tidligere trykkeri. Denne omsætnings- og indtjeningsstigning kommer hovedsageligt fra eksterne tyske kunder og kun i begrænset omfang fra ordrer fra de øvrige sydslesvigske organisationer.

BLANDT NABOER

De redaktionelle ressourcer, der skal bruges til at realisere grænselandsprojektet "Blandt naboer" hver uge sam-

men med Flensburger Tageblatt og Der Nordschleswiger, har tæret hårdt på de skrivende medarbejdere. Dels skal vi hver tredje uge levere to siders grænselandsreportager, dels skal vi i de to øvrige uger oversætte de to øvrige deltagende dagblades reportager fra tysk til dansk og redigere dem.

Vi betragter imidlertid projektet som væsentligt for os som en ansvarsbevidst grænselandsavis, der føler en forpligtelse til at øge den gensidige forståelse – ligesom vi i vor meningsdannelse opfordrer andre til at bygge bro over grænsen, når det gælder f.eks. arbejdsmarkedet, sundhedsvæsenet eller uddannelses- og kultursektoren.

MIDAS

På en række fronter har vi i det forløbne år arbejdet målrettet med den redaktionelle udvikling i både papiravisen og i bestræbelserne på at blive en kompetent deltager i fremtidens mediekonvergens – altså blandingen af forskellige trykte og elektroniske informationsmetoder. Til den del har vi kunnet gøre god brug af erfaringerne hos nogle af de højst udviklede øvrige europæ-

iske mindretalsaviser i udgiverorganisationen MIDAS. Til gengæld har vi redaktionelt og økonomisk kunnet rådgive nogle af vore kolleger på andre mindretalsaviser.

MIDAS er en vigtig samarbejdsplatform og forum for idéudveksling i en tid, da der er opbrud i avissektoren, og det er nødvendigt konstant at tænke nyt og byde læserne på noget mere end det, de har været vant til.

UDVIKLINGSPLAN

En udviklingsgruppe på avisen med deltagelse fra både redaktion og andre afdelinger vil ved slutningen af 2008 præsentere en langfristet udviklingsplan, som vil blive lagt til grund for ledelsens beslutninger om avisens fremtidige koncept.

I dag til dag udviklingen af avisen bruger vi stadig den seneste læseranalyse og konklusionerne fra en række læsermøder i 2006/2007, der blev gennemført i de primære udgivelsesområder. De gav også den sidegevinst, at vi er kommet i endnu tættere dialog med mange læsere end tidligere. Det skyldes bestemt ikke alene den lettere kommunikation via emails, men også at mange af vore læsere føler en stærk tilknytning til avisen, og at talrige engagerede avislæsere er blevet mindre tilbageholdende med at forsyne os med konstruktiv kritik og gode ideer.

Det er vi taknemmelige for.

LÆSERNE

Den tætte kontakt til læserne er helt central, når vi hver dag skal lave en

Avisbussen er med alle vegne, hvor der sker noget: Her ved en sportslig begivenhed for de mindste - og deres forældre. (Foto: Sebastian Iwersen)

avis, der er i stand til at dække læsernes behov. Det gælder bl.a. de permanente overvejelser om, hvor meget journalisterne skal se indad i mindretallet, og hver meget udsyn de skal have. Det er en svær balanceakt, som vi til stadighed arbejder målrettet med.

Men vi er også klar over, at hver enkelt udgave af avisen ikke kan gøre alle cirka 20.000 daglige læsere glade og tilfredse. Målet er derfor, at avisen set over en periode skal kunne give læserne det, de er villige til at betale for. Det gælder også, selv om de den ene dag kan blive irriteret og vred på avisen, mens de næste dag er glade for den.

Vigtigst er, at avisen ikke bliver ligegyldig for læserne. Når den kan gøre både glad, irriteret, vred, begejstret og tilfreds, er den i stand til at mobilisere følelser hos læserne, og så er den ikke ligegyldig, så er den nødvendig for læserne.

Det kan give knubs at efterkomme redaktionens informationspligt og imødekomme læsernes behov. Men hvis vi til stadighed holder os det overordnede mål for øje, at avisens indhold skal være sandfærdigt, seriøst og med kritisk distance til de kendsgerninger, der beskrives, er vi uden tvivl tæt på de krav, læserne stiller til os.

MENINGSDANNER

Når det gælder et af de vigtige temaer i Flensborg Avis, nemlig mindretallets dagligdag, mindretalsinstitutionernes virksomhed, virkelighed og debat, skal redaktionen naturligvis som en integreret del af det sydslesvigske, danske mindretal have en solidarisk tilgang til opgaven. Men det skal samtidig være en åben og kritisk tilgang, så journalisterne stiller også de spørgsmål, som læserne vil have svar på, men som kilderne af den ene eller anden grund måske hellere så ubesvaret – eller at spørgsmålene slet ikke blev stillet.

Avisen skal ikke alene være nyhedsformidler, den skal også være me-

ningsdanner. Den skal være og er opinionsdanner i hele mindretallets interesse. Vi kan politisk eller kulturpolitisk være uenig med f.eks. Sydslesvigske Vælgerforening eller Sydslesvigske Forening om, hvordan vi skal nå vore fælles mål i mindretallet, og derfor kan der helt naturligt udspille sig diskussioner organisationerne og avisen imellem. Men der er ingen tvivl om, at vi i mindretallet har identiske mål for øje, som vi i vor meningsdannelse vil kæmpe energisk for, ligesom vi vil kæmpe for, at mennesker med andre opfattelser end vore egne kan komme til orde – både i avisens spalter og andre steder i debatten.

MENINGERNES MANGFOLDIGHED

Vi vil ikke have meningsmonopoler – men derimod meningernes mangfoldighed, så læserne selv kan drage deres konklusioner af debatten. Derfor kan diskussionen i vore debatspalter til tider virke ret voldsom. Men det ville være i modstrid med avisens snart 140 årige tradition og i modstrid med redaktionens demokratiforståelse og med vore presseetiske grundprincipper, hvis vi ville begrænse debatten, så længe den foregår inden for lovens og netop de etiske grundprincippers vide grænser.

Avisen har også en opgave som meningsdanner på andre felter end den indadvendte i mindretallet. Vi skal gerne være et par skridt foran som inspirationskilde for beslutningstagerne, når det gælder de politiske rammebetingelser i Sydslesvig og dermed de forhold, mindretallet lever under. Her kan vi gøre fælles sag med mindretals- og regionalpartiet SSW, som gør en stor indsats for at skabe bedre vilkår i landsdelen, fordi det er til gavn for både den tyske og den danske del af befolkningen.

PÅVIRKE

Vi ser det som en vigtig opgave til gavn for mennesker på begge sider af grænsen her i grænselandet at påvirke politikere og erhvervsliv til at bruge muligheder, der stadig er uudnyttede. Ganske vist er udviklingen nået et pænt stykke i den rigtige retning på en række områder. Men der er stadig et stort ubrugt potentiale, som vi som grænseoverskridende opinionsdannende avis forhåbentlig kan bidrage til at sætte mere skub i.

Med baggrund i pressens positive betydning for etableringen af det grænseoverskridende universitetssamarbejde, sygehussamarbejdet og på det seneste det grænseoverskridende erhvervs- og arbejdsmarkeds-samarbejde ser vi med en vis optimisme på chancerne for at kunne være med til at bryde nogle af de forældede grænse-landsstrukturer.

EKSTERN RO

Vi er glade for, at vi har fået ekstern ro om avisen efter de problemer med angreb på redaktion og ledelse, som bl.a. satte sit præg på generalforsamlingen i fjor.

Det har givet os flere ressourcer til at arbejde med produktet og kvaliteten, at vi ikke skulle bruge megen energi på en hovedsagelig destruktiv dialog. Men modgangen har også haft sine positive aspekter, idet medarbejderne er rykket tættere sammen i et forsvar for det produkt, de yder en stor indsats for at gøre så godt som overhovedet muligt.

Det er hæsblæsende at være pressefotograf - og ind imellem skal man også præstere sportslig kunnen og mod: Her klatrer pressefotograf Lars Salomonsen rundt på spejdernes rafteborg efter at have indfanget et garanteret flot motiv til vor avis på årsmødepladsen i Flensborg. (Foto: SPT)

Vi har også i den omtalte insolvenssag fået solid opbakning både internt og eksternt, og det har givet os den nødvendige arbejdsro og mulighed til at finde en god løsning.

MEDARBEJDERNE

Opbakningen så vi demonstreret den 6.-7. juni i år, da det værst tænkelige sammenbrud i avisens EDB-anlæg skete lige netop den nat, da samtlige redaktionelle medarbejdere, teknikere og administrativt personale var i færd med at producere årets største avis, årsmødeavisen. I stedet for at give op, da situationen så ud til at være komplet udsigtsløs, kastede både journalister og teknikere sig over opgaven med en fabelagtig ildhu og fik reddet hovedparten af den store avis – ved at producere på gammeldags vis. Det gav nogle medarbejdere en uafbrudt arbejdsdag på langt over et døgn – uden antydning af mislyde. »Det gjaldt jo vort fælles produkt«, som en træt kollega sagde efter 27 timer i stolen.

Med avisens kompetente medarbejderstab er vi overbevist om, at vi kan realisere vort høje ambitionsniveau og klare de udfordringer, et medielandskab i opbrud og i rivende udvikling står over for eller måske rettere befinder sig midt i.

SAMARBEJDE

I mindretalssammenhæng er det særdeles vigtigt, at vi fortsætter det nære og konstruktive samarbejde mellem en række af de sydslesvigske organisationer og institutioner og avisen. Det gælder bl.a. med Sydslesvigsk Forening om KONTAKT i torsdagsudgaven, Dansk Skoleforening med FOKUS 10 lørdage om året, centralbibliotekets avis side samt sprogforeningens og kirkens sider. Det gælder også avisens rolle som EDB-vært for nogle af de andre organisationer.

MEDIECENTER

Vi har desuden en ambition om i videre udstrækning at blive hele mindretallets mediecenter både på tryk og elektronisk, fordi det rummer de bedste muligheder med den redaktionelle kompetence og det omfattende både danske og tyske netværk, der i forvejen er en del af avisens dagligdag. Vi ser desuden gerne i mindretalshelhedens økonomiske interesse, at vore trykkerier i videre udstrækning end hidtil benyttes af alle mindretallets organisationer, når vi i øvrigt er kvalitativt og økonomisk konkurrencedygtige. Det er der meget, der tyder på, at vi er, når vi har en så stor tilgang af kunder uden for mindretallet.

Øget omsætning og dermed indtjening i avisens trykkerier styrker i alle organisationers interesse den samlede økonomi, der subventioneres gennem den danske stats tilskud til hele mindretallet.

En sådan udvidet Kooperation alle sydslesvigske organisationer og institutioner imellem vil være en naturlig udvidelse af det gode samarbejde på det operative plan, som avisen i forvejen har med de øvrige dele af mindretallet.

Femmandsudvalget har ikke kun betænkt os med tilskud men har også vist stor forståelse for avisens situation, når vi har stået over for at skulle finde løsninger på akutte problemer. Femmandsudvalget har ligeledes vist forståelse for og givet opbakning til ledelsens strategi for bladhusets langsigtede udvikling.

Avisens tilsynsråd har i det forløbne år været en betydningsfuld støtte og inspirationskilde for selskabets daglige ledelse. Vi glæder os til det fremtidige samarbejde med tilsynsrådet omkring bl.a. udviklingen af en endnu bredere funderet medievirksomhed.

Varmer op til 60 års jubilæet

Af formand Hans Christian Davidsen

Vi blev 59 år i 2008.

Næste år er der 60 års jubilæum i Flensborg Danske Journalistforening (FDJ), og det kommer forhåbentlig ikke til at gå stille for sig.

Som tilsluttet forening under SSF har vi fået et tilskud fra SSFs ekstrapulje til jubilæet. Det kommer bl.a. til at byde på et muntert og seriøst eftermiddagsforedrag med en dansk medieperson samt en efterfølgende aftenfest, der skal være åben for offentligheden.

I 1999 glemte vi helt at holde 50 års jubilæum – mest fordi ingen af os overhovedet vidste, at foreningen var stiftet i 1949. Men stiftelsesdokumentet ligger i arkivet på Dansk Centralbiblio-

To bjørne i Berlin. Formanden løftes af Berlins vartegn. (Foto: Thomas Jesper Wiltrup)

tek i Flensborg, og det har givet os visshed for, at vi med god samvittighed kan holde jubilæum i 2009.

VISER ANSIGT

FDJ er både en faglig og en social forening for redaktionelle medarbejdere på Flensborg Avis, anmeldere og freelancere.

I det forgangne år har vi gjort mere for at vise vort ansigt for offentligheden, bl.a. ved at oprette profiler på MySpace (www.myspace.com/flensborg_journalist) og Facebook; på sidstnævnte har vi på et halvt år fået omkring 350 venner, og der kommer stadig flere til. Vi kan anbefale andre foreninger at gøre det samme og lægge billeder og videoer ud fra arrangementer. Det er gratis og kræver kun en person, der har en almindelig begavelse udi det tekniske.

ÅRETS HØJDEPUNKT

var vore fem dage i Berlin i Kristi himmelfarts-dagene. Her boede vi i Pionierlager på Ostel i Berlin-Friedrichshain, et vandrerhjem indrettet i gennemført DDR-stil med møbler, tapet, billeder og andet interiør fra arbejder- og bondestatens tid. Vi var bl.a. nede i Berliner Unterwelten; vi besøgte det tidligere Stasi-fængsel i Berlin-Schönhausen og nåede at besøge Tempelhof-lufthavnen før lukketid.

PLANLAGT

Mens disse linjer skrives, arbejder vi på en foredragsaften med Claus Gade Sørensen. Han kommer oprindeligt fra Haderslev og var på den danske regerings vegne udstationeret i Irak for at

opbygge et irakisk flygtningeministerium og bane vejen for hjemsendelser af afviste irakiske asylansøgere. Claus Gade Sørensen udgav i foråret bogen »På trods af terror« med absurde, tragiske, men også livsbekræftende beretninger om hverdagen i Irak.

En anden aktivitet, der efter planen skal finde sted i tidsrummet mellem, at disse linjer skrives og læses, er en udflugt til halligen Øland. Vi kører derover med et dræsinetog, som de lokale har til deres rådighed – en Lore kaldes køretøjet på tysk.

PRIORITET

Og julefrokosten må vi ikke glemme at nævne. Den har naturligvis også høj prioritet. Her vil vort mangeårige med-

lem Lars Geerdes få overrakt vor årlige hæder, FDJ-medaljen, fordi han gennem mange år har bakket trofast op om vore arrangementer og været en næsten fast bestanddel på vore ture og udflugter.

DØDSFALD

2008 blev desværre også året, hvor vi mistede vort æresmedlem Erling Dissing. Han døde i juli efter længere tids sygdom.

Erling Dissing var medlem af bestyrelsen fra 2001 til 2006 og et aktivt for- eningsmedlem. I 2007 flyttede han til Ærø, og det var planen, at vi skulle have lavet en udflugt ud af det og have besøgt ham. Det blev desværre aldrig til noget.

FRIISK FORIINING:

lirsberucht 2007/2008

Af formoon/formand Jörgen Jensen Hahn

2007

Üusen ålerekklub häi san uurs-ütflich eefter Jardelund tut Christian-Lassens Mindemuseum. Di floose drååwet ham ma ütnoome foon en samerpause åltens iinjtooch önj e moune ma amänbai 20 manschne bai kafe än kååge önjt Galerie Café önj Lunham. Naie diiljnaamere san åltens wäljkiimen.

We san uk wi mawään tu e FUEV-kongräs önj Talinn/Estlönj, weer üüs stjörasmoot Lars Harms tu rewiisor kiised wörd.

Foon e 1. bit 3. juuni wjarn er möre foon e Friisk Foriining tut traditsjonäl drååwen foon Weest-, Ååst- än Nordfriiske aw Håililönj. Üusen jöögekonsulänt Gary Funck heet en

latjen sport-weedstrid organisiiird.

Nr. 24 foon "Nais aw friisk" as önj e juuni ütkiimen, än e Foriining heet et bjarnetünsårbe önj e gemiinde Risem-Lunham wi ma 460 euro än e årbeskris "Sprachenland Nordfriesland" ma 250 euro stiped.

E frasch fiiljtuur ma Christiane Bodenhausen än har frasch-schoulere foont dånsh schölj önj Bräist gäng foon e 20. bit 22. juuni eefter Ödersem aw Fäär. Bai e tuur füng jü wi heelp foon üüs hoodämtlike kreefte.

Foon e 16. bit 20. juuli häi e Friisk Foriining önj e noome foon e Fräsche Rädj eefter Risem lååsid tu e "feerie for fräsche bjarne". Et projäkt wörd foont lönj ma stiftingsmadle stiped än wus ma 28 bjarne "ütferkååfd".

Foon e 25. bit 31. juuli wjarn 20 junge friiske ma Gary Funck aw jöögedspråkeräis tu e Isle of Man/Ellan

Vannin. Et wus en projäkt foon e Rökefloose, wat foon e bund stiped wörd än ouer üüs gechäftsstää lüp.

Et waagiinje 17./18. august stöo gâns önjt tiiken foon: "Fraschlönj rockt". We wjarn döör en Rökefloose-projät bediilid bait Rio-Reiser-samerfestival, weer tou frasche bands iinjens for en gruter puublikum (450 manschne) aptreese köön.

We hääwe mamåged önj en årbesfloose, wat en FUEV-regionaalkonferäns tut teeme "Recht auf Bildung" (31. august önj Flansborj) organisiird heet. Önj di tuhuupehäng fungen we uk besäk foon en floose manerhäide-journaliste (MIDAS).

Di 1. septämber gäng üusen samerütfloch for wäksne än bjarne tut Orion-planetaarium eefter Jels önj e gemeinde Rødding. Deer wjarn kiiwenooch mån 22 moon ma.

Di läädere däi häi e Friisk Foriining wi en stafel ma fiiw moon tu e "European Minority Marathon" önj Flansborj luupen - ma naie trikoos än ma en ferbäädertid.

Di 25. septämber wjarn üüs ålere lasmoote aw harfstütfloch eefter

Foortuft, weer et museum foon Hans-Werner Paulsen än tou ütstalinge awt program stöön.

Üüs Friisk Harfsthuuchschölj än da Famiilideege gängen foon e 12. bit 16. oktoober et jarst tooch aw Fäär for ham. 56 manschne wjarn önjmalded.

Di 5. nowämber wus en delegatsjoon foon e Foriining låásid tu en informatsjoonsdrååwen önj Flansborj ma fertreesere foon e "European Free Alliance" foont Europa-Parlament.

Üüs fersoomlingshüs önj Stääsönj wus e 26. nowämber ráåme fort forstalen foon e naie cd-språkekurs foont Instituut.

Et eefterdrååwen foon e jöögedspråkeräis fún ouert waagiinje 1./2. detsämber önjt Rio-Reiser-hüs stää.

Di 12. önj e jülmoune häi üusen ålere-floose dan wi besäk foon Christiane Bodenhagen ma en päär schöljbjarne üt Bräist tu en fiirliken adwänts-eeftermadi.

Üüs junge manschne trinam üusen jöögedkonsulänt wjarn wi tu en drååwen for jül låásid, weer ja u. ou. uk Marie Tångeberg beseechten.

Frisia Historica - naie feriin. (Foto: privat)

Twasche üülj än nai (28.12.) häin we et lääder tooch tu en dachterleesing ma musiik önj Sönnebüll lååsid. Henk Wolf üt Weestfraschlönj löis üt san jarste romaan än e Säkstante häin jare jarste aptrees önj nai tuhuupeseeting.

Et friisk webraadio as bit iinje 2007 arken fraidi foon nüügen bit alwen live aw siinjer wään, wörd dan ouers instald, ouerdåt iinjfäch ai nooge manschne tuhiirden. We seede heer nuch iinjsen tunk tu åål da, wat sunt e 1. april 2005 bewised hääwe, dåt en Nordfriisk Radio funksjoniire koon. Ouers frasch raadio ouert interneet as ai dåt, wat da nordfräsche jam wansche. Deeram wårt nü am en ouder liising ferhooneld.

2008

Üüs wunterfäst fiirden we di 1. februar aw e Knuip önj Lunham. We häin di naie loonrädj Dieter Harrsen tu besäk, än e teotterfloose "Dolores" - åles junge manschne, wat ma tu üüs famiilideege wjarn - spaald "Loriot aw frasch".

Tut biikebränen (21. februar) hül

jarling Dieter Harrsen e biikenreede, än we häin wi maning junge manschne üt Weestfraschlönj än foon e Uni Kil tu besäk.

Twäär frasch-kurse wören döörfjard: Gary Funck heet bit tu e uurs än önj Stääsönj luupen hädj än Ute Jessen sunt iinje januar än önj Risem Schölj.

We hääwe e öfentlikhäid ma en smuk broschüüre awt "brüken foont friisk-gesäts" haanewise kööt, än e Foriining heet ferloof fungen än stal bai e autoboon A7 tou schilde ap, wat aw Nordfriislon haanewise schan.

Sunt februar mååget Mona Jessen, wat önj Sønderborg internatsjonaal spräke- än kultuurfermadeln studiirt, en praktikum bai üs.

We häin en foomdefloose ma bai e Fötjbål-Europamäisterschap for manerhäide önj Graubünden än üüs spräkeräis gäng jarling eefter e Bretagne.

Et stjör heet ham önjt fergängen årbesiir nüügen tooche drååwed. E lasmootetål hålt har stabiiil bai gödj 600. As naien feriin hääwe we Frisia Historica apnaame kööt.

Jöögedteotter bait wunterfäst 2008 önj Lunham. (Foto: privat)

Årets gang i den selskabelige forening

AF FORMAND PREBEN VOGNSEN

Efter hovedgeneralforsamlingen i oktober 2007 talte Grænseforeningens generalsekretær Knud-Erik Therkelsen om Grænseforeningens arbejde i dag.

Den årlige grønkålsspising i november med den kendte sønderjyde Frode Kristoffersen som taler blev en aften med tale, grønkål, lattermuskler og sangstemme. Det kunne ikke blive andet end en rigtig fornøjelig og glant sønderjysk awten.

Nytårsmødet den 2. januar havde traditionen tro generalkonsul Henrik Becker-Christensen som taler. Tilhørerne fik såvel et tilbageblik - en opsang - over det forgangne år samt et indblik i det kommende år. Det musikalske indslag leverede musikgruppen Living Room, der består af 3 Duborg-studerende fra 2005.

MÆRKEÅR

2008 blev et mærkeår i den selskabelige forening Borgerforeningen, idet foreningens tidligere formand og nuværende æresmedlem Bruno Uldall fyldte 100 år den 10. januar. Han er ikke blot foreningens ældste medlem. Han er også den, der har været medlem længst.

Skibsrederens kurs mod Sydslesvig var titlen på historiker Axel Johnsens foredrag i februar. Historikeren havde set nærmere på det, han kaldte "danmarkshistoriens sidste forsøg på national genrejsning". Tanken efter 1945 var, at den sydligste del af Sydslesvig skulle fordanskes, så hele Sydslesvig - fra den historiske ejergrænse - kunne hentes hjem til Danmark, når det store slag skulle slæes. Problemet var, at det store slag aldrig blev udkæmpet.

Om nationalismens våggen talte arkivar og forskningsleder Hans Schultz Hansen på marts-mødet. Overskriften lød "Hjemmetyskheden i Nordslesvig 1840-1867". Tidspunktet er korrekt angivet for landsdelen, som efter 1920 og den nuværende grænsedragning blev navngivet Sønderjylland, hvorefter tysksindede nord for landegrænsen også blev et mindretal med daglig betegnelse "hjemmetyskere".

KØBENHAVN

Den 3.-4. april drog 40 deltagere på operatur til København. Operaen "Rusalka" af Antonin Dvorák i det nye operahus - og rundvisningen i selve operahuset - blev en stor oplevelse for deltagerne. Turen rummede også et besøg på Christiansborg - med mig på gobelinerne og frokost i snapstingets "Rottehul", en af de mere intime stuer på Christiansborg. SSF-/SdU-konsulent Simon Faber var guide på "Borgen", og han havde fået Seksmandsudvalgets formand MF Kim Andersen til at deltage og informere om udvalgets arbejde og planer.

HJEMME IGEN

Forud for kommunevalget indbød foreningen til informationsmøde med SSW. Interessen var ikke særlig stor. Dog mener bestyrelsen, at foreningen bør tilbyde medlemmerne og andre interesserede sådanne SSW-informationsmøder - uden at foreningen selv engagerer sig politisk.

Dronningens fødselsdag den 16. april markeres med en sammenkomst på Dansk Alderdomshjem i Flensborg sammen med beboerne. Med fælles kaffebord og underholdning ved Aase

Abild med sang og Tom Vincent Hansen ved klaveret.

Aftenturen i maj gik til Store Okseø med naturvejleder Kai E. Møller, som guidede os rundt på øen og fortalte om øens historie. Øens traktørsted stod for en velsmagende buffet. For de 38 deltagere blev det en oplevelsestur, og vejret viste sig fra den gode side.

VENNER FRA AABENRAA

Den årlige sammenkomst for den selskabelige Borgerforening i Flensborg og Frederiksklubben i Aabenraa fandt sted i juni. Man mødtes på Duborg-Skolen, hvor rektor Ebbe B. Rasmussen orienterede om skolens daglige virke samt strukturændringen i det danske skolevæsen i Sydslesvig og på Duborg-Skolen. Pensioneret gymnasielærer Preben Busck Nielsen fortalte på fortrinlig vis om Duborg-Skolens historie. Deltagerne fik forklaret skolens unikke billeder fra den ældste

danmarkshistorie - malet af Lorenz Frølich. Billederne er udkast til gobelinerne fra 1904 på Københavns Rådhus. Aftenen sluttedes med fællespisning i Restaurant Borgerforeningen, hvor der serverede asparges med skinke, kartofler og en god sovs. Frederiksklubben, som er en af landets ældste foreninger, grundlagt 1848, har mange traditioner. Forholdsvis ny tradition er det årlige samvær med et kulturelt islæt med den danske Borgerforening i Flensborg, med værtskab på skift.

201 MEDLEMMER

Borgerforeningen har p.t. 201 medlemmer, fordelt ligeligt mellem nord og syd for grænsen og Flensborg by. Der er afholdt 10 arrangementer med et samlet deltagertal på 564.

Foreningens formålsparagraf fra 1835 påbyder at styrke det danske sprog, dansk kultur og danske værdier igennem det selskabelige og informative møde for foreningens medlemmer.

GAARDEJER CHRISTIAN LASSENS MINDEFOND:

En minderig dag

Af forretningsfører Walter Jensen

Det årlige fællesmøde for bestyrelse og tilsynsråd i Gaardejer Christian Lassens Mindefond blev traditionen tro afholdt på Christian Lassens fødselsdag den 8. juli. Mødet blev som også i de sidste år afholdt på »Landbrugsmuseet« i Jarlund.

I anledning af 100 års dagen for Christian Lassens fødsel havde deltagerne sammen med repræsentanter for Fælleslandboforeningen, hovedorganisationerne og Jarlund kommune afholdt en mindestund på kirkegården i

Medelby. Der blev lagt krans og blomster ved Christian Lassens og Ernst Meyers gravsteder, og de afdøde blev mindet med bevægende ord af flere talere.

Efterfølgende havde Fælleslandboforeningen inviteret til kaffebord i Genemkørslen på Christian Lassens gamle gård, der jo nu rummer landbrugsmuseet. I flere taler ved repræsentanter for de sydslesvigske hovedorganisationer blev familien Lassens store betydning for det danske mindretal fremhævet, og der udtryktes en dybt følt taknemmelighed overfor Christian

Ernst Meyers gravsted på Medelby kirkegård. (Foto: privat)

Lassen og hans fremsynede stiftelse af mindefonden til gavn og glæde for det danske mindretal i Sydslesvig.

Ved samme lejlighed mindedes man afdøde Ernst Meyers utrættelige indsats for mindefonden og Christian Lassens største ønske om et landbrugsmuseum.

Sammen med sin hustru Anneliese, der var til stede ved mindesammenkomsten, har Ernst Meyer med stort engagement været drivende kraft i at skabe en institution, der i nu er kendt og beundret langt ud over Jarlund kommunes grænser.

Om eftermiddagen samledes så bestyrelse og tilsynsråd for Gaardejer Christian Lassens Mindefond i gårdens gamle dagligstue til det årlige fællesmøde. De foreliggende ansøgninger samt af bestyrelsen besluttede bevilninger blev forelagt og fandt tilsynsrådets samtykke.

Herefter blev årets midler uddelt med 61% til kulturelt arbejde, 33% til børn og ungdom og 6% til helbred og ældre.

Efter drøftelse af regnskab og drift meddelte formanden for tilsynsrådet, Søren Andresen, at man havde valgt Søren Lund, Medelby, til efterfølger for afdøde tilsynsrådsmedlem Ernst Meyer.

Ansøgninger om midler bedes som i de sidste år sendt via hovedorganisationerne eller direkte til stiftelsen inden 31. maj i det pågældende år. Ydelserne vil blive udbetalt i juli samme år.

Adressen lyder uforandret:
Gaardejer Christian Lassens Mindefond
att. forretningsfører Walter Jensen
c/o Union-Bank AG
Große Strasse 2
24937 Flensburg

Over 4.500 gæster

Af Nis Hansen

Fælleslandboforeningen for Sydslesvig, som ejer Christian Lassens Minde-museum, havde fået til opgave at indrette og drive et museum på den fra Christian Lassen arvede gård. Den 4. september 2004 kunne det 1. afsnit indvies, og siden da og frem til udgangen af 2007 har 4.536 gæster indskrevet sig i gæstebogen.

Både det stigende antal gæster - alene 1.736 i 2007 - og kommentarer i gæstebogen viser, at der fortsat er stor interesse både fra mindretallet, men også fra tyske foreninger og privatpersoner i at aflægge det danskprægede familiemuseum et besøg. For at øge kendskabet til museet har bestyrelsen besluttet at annoncere i en folder, som udgives af "Arbeitsgemeinschaft Volkskundliche Sammlungen des Kreises Schleswig-Flensburg e.V." samt at være med i en hvervekampagne, som en campingplads i Medelby har startet.

Tavlen byder gæsterne velkommen til museet. (Foto: privat)

INVESTERINGER

Renoveringen af museets bygninger fortsatte i løbet af 2007. Indgangsdøren er blevet restaureret, stalden har fået et nyt tag, og gårdspladsen er blevet sat i stand. Kloakeringsproblemet er blevet løst, og med fornyelse af loftet i gennemkørslen er der blevet startet på at udvide museets udstillingsrum. Der

Det pynter med en malet gavl. (Foto: privat)

er lavet en del nye porte i maskinhuset og staldbygningen, og lige op til Christian Lassens 100 års fødselsdag den 8. juli 2008 fik staldbygningens gavl til gaden en pæn ansigtsløftning.

CHRISTIAN LASSEN OG ERNST MEYER

Der var samlet ca. 40 mennesker til en mindehøjtidelighed i anledning af Christian Lassens 100 års fødselsdag den 8. juli og Ernst Meyers død den 8. marts.

Der startedes med kransnedlægninger på Medelby kirkegård, hvor pas-

tor emer. Niels Ebbe Huus, Søren Andresen og Bo Hallberg mindedes Christian Lassen og Ernst Meyer.

Efter samværet på kirkegården samledes man på museet til en mindesammenkomst, hvor Bo Hallberg gav et rids af Lassens familiehistorie. Søren Andresen, Hyllerup, Peter Andresen, Agtrup, SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen, Flensborg, og formanden for Dansk Sundhedstjeneste, Erik Hansen, Flensborg, udtalte bevægende mindeord og takkede for den betydningsfulde gerning, som begge har udført til fordel for det danske mindretal i Sydslesvig.

DANSK ERHVERVSFORENING I SYDSLESVIG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:

Rigtigt mange mødeaktiviteter

Af formand Gerd Pickardt

Udviklingen i både handels- og håndværksbranchen har i den første del af sidste år vist en stabil fremgang. Fra 4. kvartal 2007 havde den internationale finanskrisen også indflydelse på udviklingen i vor landsdel.

Først i 2008 kunne der peges på en måske ikke mere så stabil men positiv udvikling i hele regionen.

Året har igen været præget af rigtig mange mødeaktiviteter.

Ved det første konstituerende bestyrelsesmøde efter generalforsamlingen blev formanden genvalgt. Vi fik en ny næstformand i Volker Andersen, da Uwe Lange p.g.a. helbredet har trukket sig - og dermed skulle vi også finde en ny kasserer. Olaf Christensen har overtaget dette embede.

Udover det før nævnte var bestyrelsen samlet til fem bestyrelsesmøder. Bestyrelsen var repræsenteret ved mange møder i landsdelen, f.eks. SSFs

og SSWs landsmøder, SSFs valg- og midtvejsmøder for de tilsluttede foreninger, i SSW-arrangementer, og formanden har som valgt repræsentant for de tilsluttede foreninger været til møder i samrådet.

VIRKSOMHEDSBESØG

I modsætning til sidste år lykkedes det i år alligevel at få arrangeret et besøg hos forbundsmotorkontoret KBA. Meget passende med, at centralregisteret i Flensborg startede i januar 1958, altså for 50 år siden, mens KBA allerede blev grundlagt i 1951, kunne vi uddybe vor viden om det store og interessante job, næsten 1.000 medarbejdere har i Flensborg og Dresden. Ikke kun spørgsmål om kørekort og bilregistrering - men en informativ oplysning omkring de mange andre opgaver, KBA har, var resultatet af denne spændende eftermiddag.

Engang imellem kan det være utroligt svært at finde passende dage til planlagte arrangementer. Vi havde aftalt et besøg hos ARLA i Kruså – det blev udskudt til først i oktober i år p.g.a. en større udvidelse af virksomheden. Norsk Hydro i Tønder gav mulighed for et besøg med få dages varsel – dette kunne vi ikke klare – så vi har bedt om en ny dato. LEGO er også på vor liste over planlagte besøg. Det samme gælder i øvrigt rensningsanlægget i Flensborg.

INFORMATIONSPREJSER

I Dresden var vi fra den 5. til 9. september 2007. Turen rummede oplevelser i både natur og kultur. Et planlagt besøg hos VW blev aflyst, da produktionen af "Phaeton"-modellen stod stille. Det er ellers en fornem fabrik. Udefra kan bilproduktionen følges gennem glasfacaden.

Fra 24. til 28. april i år var vi i Østfrisland. Hos Berentzen i Haselünne kunne vi smage på kendte og nye produkter og fik afklaret spørgsmål omkring de gamle Flensborg-produkter som Bommerlunder og Hansen Rom.

På Meyers skibsværft i Papenburg fik vi en VIP-rundvisning, som var noget udover det normale, vi er vant til. På øen Norderney nød vi det fine vejr, og på turen hjem var vi så i Bremen, hvor mange for første gang oplevede Böttcherstrasse og Schnoor-området.

VI EFTERLYSER

Jeg har før været inde på, at aldersstrukturen også i erhvervsforeningen er et konkret problem. Det er utroligt svært at få yngre erhvervsdrivende som medlemmer af foreningen. Og endnu vanskeligere bliver det, når vi taler om bestyrelsesarbejdet. Det er her, vi gerne vil have flere yngre aktive medlemmer med.

Alle foreningens medlemmer er medansvarlige for, at der sker noget

med henblik på at aktivere yngre medlemmer. Jeg kunne godt tænke mig, at ethvert medlem præsenterer mindst ét nyt medlem på næste års generalforsamling.

SAMRÅDET

Som nævnt er de tilsluttede foreninger under SSF også repræsenteret i samrådet med 2 personer. Samrådet startede i 1971 som et samarbejdsorgan for de danske organisationer. Allerede fra starten har specielt SSF og skoleforeningen ikke altid været enige om arbejdet i rådet respektive de tiltag, der burde tages. I 2001 blev der fremsat forskellige ændringsforslag til aftalerne fra 1971 - og en revideret aftale fra 2005 er den i dag gældende.

Tidligere direktør for skoleforeningen, Hans Andresen har i april i en af fem kronikker i Flensborg Avis beskæftiget sig med samrådet og strukturen i mindretallet. Selvom han ikke har været med i efterhånden mange år, kritiserer han SSFs holdning i samrådet og henviser til et drastisk dårligt arbejdsklima dér.

Jeg opfatter den manglende samarbejdsevne, som nogen mener at skulle kritisere, helt anderledes.

I mindretallet har der i de sidste 30 år været flere forsøg på en gennemgribende strukturforandring. Den er altid strandet på, at en gennemgående strukturforandring kræver "kongeofre" – og det vil ingen organisation eller institution acceptere – endnu.

Definationen på vort danske mindretal er en anden i dag end for 30 år siden. Tænketanken blev ikke til noget, fordi nogle af de involverede var nervøse for at konklusionen siden ville medføre en strukturdebat, som de ikke ønsker.

SEKRETARIATET

Mindretallets - samrådets - sekretariat var i de senere år placeret i SSFs regi

og havde dermed adresse på Flensborghus. En helt logisk konsekvens af, at mangt og meget i sydslesvigske sammenhænge samles omkring netop det sted. Med den nye formand i 2008, som kommer fra Dansk Kirke i Sydslesvig, blev sekretariatet henlagt til Stuhrsallé. Ny adresse, ny telefon, fax- og e-mail-adresse - bare fordi man er bange for - og udtaler sig således - at SSF stræber efter at indtage en central magtposition i hele mindretallet.

Efter min mening er kirkens repræsentanter gået langt over stregen i denne sammenhæng.

DER SKAL SKE NOGET

Vi er blevet informeret om, at forhandlingerne med den danske stat via seksmandsudvalget om de tilskud, de enkelte organisationer og institutioner forventer for 2009 er færdigbehandlede. Man fik stort set, hvad man ønskede - en sidste gang.

Men der blev også sagt, at krybben er tom derefter - og at man bør finde sammen om besparelser og effektiviseringer senest nu. Derfor skal der også nu lukkes op for diskussionen om besparelser og disses konsekvenser for hele mindretallet.

I hvert fald lukke op for diskussionen omkring et bedre samarbejde, hvad bygge- og serviceafdeling, personaleafdeling, bogholderi m.m. angår. Og med al respekt for de enkelte organisationer - i erhvervsmæssige sammenhænge er det absolut nødvendigt, at der sker noget.

ANDET

Flensburger Partnerschaft zur Attraktivierung der City und Tourismusquartieren „PACT“:

10% af de adspurgte var dengang af økonomiske grunde imod dette store projekt i Flensborgs indre by. Man startede i juni 2007 og vil være færdig i november i år.

Informationer omkring projektet har fra begyndelsen ikke været tilfredsstillende.

Bauplan Nord eller også byens "Lenkungs- und Bauauschuss" har delvis svigtet, hvad kontakten til de involverede forretninger angår. Mange små erhvervsdrivende har været nødt til at dreje nøglen om p.g.a. manglende omsætning og dermed indtjening.

Selvom vi i regionen stadig har en høj kvote arbejdsløse, er grundholdningen i erhvervslivet og konjunkturudviklingen for handel og håndværk i vor landsdel generelt positiv.

Turismebranchen tegner et lysere billede, samarbejdet hen over grænsen vil i kommunesamarbejdet mellem Aabenraa, Sønderborg og Flensborg have en positiv udvikling på vor region.

Tallene fra IHK for 1. Quartal 2008 i Slesvig-Holsten bekræfter den positive udvikling:

46,6% af de adspurgte betragter udviklingen som god mod 37,9% i sidste kvartal,

46% som tilfredsstillende mod 50,7% i sidste kvartal,

7,4% som dårlig mod 11,4% i sidste kvartal.

Produkter fra Slesvig-Holsten er ikke kun efterspurgt i EU-landene og USA men også i stigende omfang i Østeuropa og Asien. Dog har den seneste finansudvikling i USA og andre store dele af verden gjort prognoserne delvist til skamme.

Byggebranchen kommer ikke rigtig i omdrejninger. Den milde vinter har givet en tilfredsstillende udvikling. Men siden har mange ventet på et opsving, som de ikke rigtigt kan spore.

19,1% betragter udviklingen som god mod 26,8% i sidste kvartal,

59,7% som tilfredsstillende mod 56,5% i sidste kvartal, og

21,2% som dårlig mod 16,7% i sidste kvartal.

Udviklingen i detailbranchen er stadig præget af tilbageholdenhed, hvad købelysten angår. Stærkt stigende pri-

ser på dagligdagsvarer præger udviklingen.

5,0% betragter udviklingen som god mod 3,6% i sidste kvartal,

70,4% som tilfredsstillende mod 58,0% i sidste kvartal, og

24,6% som dårlig mod 38,4% i sidste kvartal.

Servicebranchen, som allerede i sidste år kunne berette om en positiv udvikling, har det stadig bedst – sammenlignet med andre brancher.

38,2% betragter udviklingen som god mod 50,8% i sidste kvartal,

54,6% som tilfredsstillende mod 43,3% i sidste kvartal, og kun

7,2% som dårlig mod 5,9% i sidste kvartal.

Fremtidsperspektiverne først i 2008 syntes bedre end i sidste kvartal 2007. Flere end 25% af de adspurgte ville ansætte mere personale. Og der blev meddelt om en del investeringer. Dog efterlyses i alle brancher fagligt bedre uddannet personale. I denne sammenhæng skal diskussionen omkring mind-

stelønnen i Tyskland ikke glemmes.

Kreditbranchen melder om en lille nedgang i de positive tal, der ellers prægede denne branche i begyndelsen af året. Finansudviklingen i USA og den øvrige verden har siden gjort et finanspolitisk indhug. Antallet af lån til privatkunder er stort set på niveau med sidste år, mens lån til investeringer igen viser en stigende tendens.

19,7% betragter udviklingen som god mod 24,5% i sidste kvartal,

77,7% som tilfredsstillende mod 75,5% i sidste kvartal, og

2,6% som dårlig mod 0,0% i sidste kvartal.

Den fremtidige udvikling i kreditbranchen betegnes som generelt positivt - med et vist forbehold.

Turismebranchen led under den regnfyldte og kolde sommer 2007, der på områderne camping og korttidsferie havde en rimelig negativ indflydelse på hele sæsonen, mens udviklingen i hotel- og restaurationsbranchen sidste år var tilfredsstillende.

DANSK HUSFLIDSKREDS SYDSLESVIG:

Her sker der noget

Af bestyrelsesmedlem Walter Schneider

For første gang nogensinde var Dansk Husflidskreds Sydslesvig som organisation repræsenteret på årsmødepladsen i Flensborg søndag den 8. juni 2008.

Spejderne havde sat et telt op for os – foran teltet havde vi så sat vor lille stand op med egne brochurer samt lidt luftballoner og kuglepenne. Standen var ret pæn, og mange årsmødegæster kom da også og fik en god snak med os samt gode informationer om vor forening.

Vi håber, at nogle er blevet så interesseret i foreningen, at de har lyst til at dukke op i vort foreningslokale for med egne øjne at se, hvad der foregår, og hvad der alt sammen kan laves.

Desuden var vi i efteråret 2007 inviteret til at deltage i en stor udstilling fra Dansk Husflid i Broager. Udstillingen foregik i Cathrinemindes Teglværksmuseum og samlede rigtigt mange besøgende.

På Oksevejens Skole i Sporskifte mødes alle dem, som har tid og lyst til at beskæftige sig med netop deres speciale – det være sig knipling, porcelænsmaaling, stenslibning, alt i træarbejde osv.

Men kom selv og se!
Kaffepausen er som altid til hygge og snak – en gang imellem med gode hjemmebagte kager.

Vi mødes hver 1. og 3. tirsdag i måneden – og hvis du nu har fået lyst til mere, er du altid velkommen til at kigge indenfor.

Nærmere oplysninger hos vor for-

mand Jørgen Glüsing på tlf. 0461 91647 eller på www.sydlesvig.husflid.dk

(I 2007-udgaven af Sydslesvigsk Årbog kom undertegnede til at indlemme husflidskredsen i rækken af SSF-tilsluttede organisationer. Det er ikke korrekt og bedes undskyldt. Redaktøren)

Premiere på årsmødepladsen i Flensborg: Dansk Husflidskreds Flensborg som organisation opstiller for første gang et infotelt dér. (Fotos: SPT og privat)

God opbakning til bredt spektrum af fine tilbud

Af formand Annemarie Erichsen

Ved årsskiftet havde Den slesvigsk Kvindeforening 771 medlemmer fordelt på 22 kredse.

I løbet af året 2007 blev der i kredse holdt 311 medlemsmøder, 3 distriktsmøder og 6 møder på landsplan. Disse møder havde samlet 4.525 medlemmer, gæster kom oven i. Desuden var Kvindeforeningen i 2007 samarbejdspartner for SSF, menigheder, skoler o.a. på lokalplan i 29 tilfælde.

Kvindeforeningerne i Humptrup, Tønning, Skovlund og Læk står bag æl-

dreklubber, hvor der ialt blev holdt 125 møder med et samlet deltagerantal på 1.880.

Så selv om medlemstallet desværre er dalet endnu en smule, fejler aktivitetstvinauet intet.

DISTRIKTSMØDERNE

har som emner haft foredrag og mad-demonstrationer, kurser i pilates, picassomaleri, hudpleje og håndarbejde, udflugter til mål i landsdelen, men også til Lorenzens gård i Ballum, vikingespil i Jels, julemarked i Eutin, og Harreslev har igen været på musicaltur, denne gang til Eisenach.

Der har været sportslige aktiviteter, teaterbesøg, sang- og spilleaftener, modeshow og havebesøg, byvandring og museumsbesøg. St. Vi inviterede på kaffe, når bogbussen kom. Der blev arrangeret basar og loppetorv enten på egne premisser eller sammen med andre både danske og tyske lokalforeninger.

Og så har der, som altid, været mange møder, der ikke havde andet på programmet end samtaler over en kop kaffe, noget som kan lyde af lidt, som, jeg mener, er vigtigt, da det at komme samme og komme hinanden ved er basis for alt arbejde i kvindeforeningen.

Fire fornøjede mannequiner og en moderator, der fortalte om de nyeste trends, det var hvad en sal tilskuere oplevede i Agtrup Forsamlingshus en dag i marts. Mette Bach var kommet til kvindeforeningen i Agtrup for at præsentere forårs- og sommertøj fra det danske firma Green House. Hun kom med mange interessante modetips hele vejen igennem. (Foto: Andresen)

Tre heldige vindere, en engageret kvindeforenings-formand og en dejlig kunstner stillede op til fotografering foran Flensborghus en dag i 2008. Ruth Jacobsen (t.h. med sit vinderbillede af Frueskoven), Herdis Andresen (i m.) og Blide Kürstein-Borg (bag Ruth) havde vundet hver et maleri af Leif Dahl ved et lotteri, som Harreslev Kvindeforening med Traute Clausen (t.v.) i spidsen havde stået for igennem et halvt års tid. Maleren Leif Dahl havde skænket fire flotte malerier med motiver fra grænseegnen til kvindeforeningen som præmier, og 1.000 lodsedler blev solgt. Overskuddet går til et velgørende formål. Det flotte maleri med sejlådene, som Leif Dahl står med, er den fjerde præmie, men den vinder havde på daværende tidspunkt ikke meldt sig endnu. (Foto: SPT)

PÅ LANDSPLAN

Hovedstyrelsen har siden sidste efterår tilrettelagt en del møder på landsplan.

Det startede med aktivitetsdagen som altid på Valsbølhus. Det var igen tale om en hel lørdag, hvor en kreds husflidsinteresserede kom sammen for at lære noget nyt; denne gang var det filtning, hækling og fremstilling af tekstile smykker.

Efterårsstævnet blev holdt i St. Vi, og emnet denne gang var de andre i landsdelen hjemmehørende mindretal. 75 medlemmer var mødt op, og vi havde den glæde at byde velkommen til Matthäus Weiß og hustru, der fortalte om sinti og roma, både om deres livsvilkår i dag men også om tiden under naziregimet. Adeline Petersen fortalte om frisisk kultur. Og to hovedstyrelsesmedlemmer havde bygget en sjov og flot udstilling af gammelt udstyr i fordums soveværelser op.

Generalforsamlingen i marts blev holdt på Jaruplund Højskole. Ca. 75 deltog, og efter afvikling af dagsorde-

nen underholdt Mette og Børge Solkjær med sang.

I slutningen af april var vi på rejseweekend. Turen gik til Djursland, hvor vi boede på Europahøjskolen i Rønne. Herfra tog vi på udflugt til Ebeltoft for at se Fregatten Jylland og Glasmuseet. Vi var aftenen forinden på højskolen blevet godt orienteret om Mols, og på tilbagevejen fra Ebeltoft var vi en tur rundt i det flotte landskab. Om aftenen vandrede vi ud til Kalø Slotsruin. Hjemvejen om søndagen blev afbrudt i Århus, hvor vi så på Kvindemuseet og spiste frokost der. Vi var ialt 40 på den tur.

TO ENS TURE

I sommerferien 2008 var vi på to ens ture til Augustenborg og Ærø. Turene samlede ialt 115 medlemmer, og ikke alle fra ventelisten kom med. Havde vi haft mulighed for at få en bus mere med færgen, kunne vi have været flere. Vi havde guider til at vise rundt på Augustenborg Slot og fortælle om bygningerne og hertugfamilien.

To ens sommerture indbød foreningen til, og begge var udsolgt. Det ene motiv er fra tur 1 - taget i Augustenborg, det andet fra tur 2 - taget på Ærø. (Foto: privat)

Fra Mommark sejlede vi til Søby, og efter en dejlig middag på Vesterstranden var vi på sightseeing først i Ærøskøbing og derefter i Marstal. Helt ens blev turene nu ikke, for på andenturen var vi udsat for, at færgen havde tekniske vanskeligheder og måtte have bugserhjælp hos en tilkaldt fiskerbåd, hvad betød forsinkelse og en tidplan, der ikke holdt.

Efter at vi dagen igennem måtte haste igennem programmet for at nå den sidste færge hjem, endte det med, at vi havde tid tilovers og også fik set Søbygård og Borren. Færgen havde dagen igennem ikke kunnet indhente forsinkelsen, og vi kom hjem 1_ time senere end planlagt.

Ja, så meget rummede året fra september 2007 til september 2008 for kvindeforeningen.

Hovedstyrelsesmedlemmer har året igennem på kvindeforeningens vegne været med i arbejdet i sundhedstjenesten og dens ældreboliger inkl. alderdomshjemmet, i arbejdet i Humanitært Udvalg og inden for voksenundervisningen. Den slesvigske Kvindeforening deltagt aktiv i "de tilsluttede forening-

er"s samarbejde, idet jeg på disse foreningers vegne sidder i puljegruppen, SSFs hovedstyrelse og i Samrådet.

www.DsKf.de
Annemarie Erichsen
Ulstrupfeld 5
D-24999 Wees
tlf. 04631-1478

Resultatopgørelse for regnskabsåret 2007

	2007	2006
	€	t€
Renteindtægter	169.644,98	169
Renteudgifter	19.736,51	18
Netto renteindtægter	149.908,47	151
Udbytte af aktier	500,00	1
Andre ordinære indtægter	2.786,35	15
Udgifter til personale og administration		
Personaleudgifter:		
Lønninger		
Udgifter til social sikring	70.587,69	74
	15.960,55	16
Administrationsudgifter	37.214,87	44
Afskrivninger på materielle aktiver	3.510,23	3
Andre ordinære udgifter	0	0
Tab og hensættelser på debitorer	0	4
Indtægter på opløsning af hensættelser	18.657,41	0
Ordinært resultat før skat	44.578,89	26
Skat	24.188,89	10
Årets overskud	20.390,00	16

A. SITUATIONSBERETNING FOR FORRETNINGSÅRET 2007

I. Forretningsforløb

Samfunds- og brancheøkonomi

Den tyske samfundsøkonomi, der havde en positiv udvikling i 2006, præsenterede sig også i 2007 i god form. På trods af den dæmpende effekt, momsforhøjelsen var årsag til, og også på trods af de uroligheder, der startede om sommeren på finansmarkederne i forbindelse med krisen på den amerikanske ejendomsmarked, voksede samfundsøkonomien med 2,6%. Denne udvikling blev især båret af en vedvarende stor udlandsefterspørgsel og en kraftig stigning i investeringerne i nye produktionsanlæg; disse investeringer steg faktisk med en tocifret procent-sats. Baggrunden var den høje udlastning af produktionsanlæg samt foretrukne anlægsinvesteringer, da den degressive afskrivning i forbindelse med skattereformen for erhverv udløb til års ultimo. Den tydelige forbedrede situationen på arbejdsmarkedet fortsatte

også i 2007, sammenlignet med året før, var der i alt 700.000 mennesker mere i arbejde.

På grund af den restriktive skattepolitik stagnerede de private konsumudgifter. Forbrugspriserne steg med 2,2% og lå dermed stigningen for første gang siden 1994 igen over 2%-stregen. Forbrugspriserne blev især præget af markante stigninger i energipriserne og en prisforhøjelse af landbrugsprodukter. Den europæiske Centralbank hævede den for bankerne vigtige rentesats – "diskontosatsen" - i to trin fra 3,5% til 4%.

Formanden for Slesvigsk Kreditforening Hans Uwe Harck og forretningsfører Dirk von Heyer. (Fotos: privat)

SLESVIGSK KREDITFORENINGS UDVIKLING

Regnskabsåret var tilfredsstillende og viser følgende billede:

Balancesum	2007 t€	2006 t€	Forandring	
	3.310	3.366	-56	-1,7%

Grundet den særlige forretningsstruktur af vort andelsselskab, som driver udlånsforretningen ud fra en relativ fast beholdning af indskud, kan den kun i begrænset omfang sammenlignes med andre andelsbanker.

Aktiver	2007 t€	2006 t€	Forandring	
	Likvide midler	138	213	-75
Fordringer mod kunder	3.145	3.128	17	0,5%

Fordringer mod kunder forhøjedes minimalt med 0,5% til 3.145 t. Udlånet kunne holdes på næsten samme niveau, idet det samlede beløb af særafdrag i forhold til sidste år var på et lavere niveau, og fordi efterspørgslen efter lån kunne udligne de naturlige afdrag på lånene.

Passiver	2007 t€	2006 t€	Forandring	
	Termindsindskud	2.016	2.073	-57

Inskuddene formindskes med 2,7%. Faldet resulterer i en modregning af gensidige fordringer med en indskudsindehaver. Udviklingen var planmæssig. Tilføjende forklaring til forretningsforløbet og til de væsentlige begivenheder i forretningsåret: Efter godkendelsen af vor ansøgning efter befrielse af §2 Abs.4 KWG har de hermed forbundene omkostningsreduceringer for første gang gjort sig mærkbart i fuldt omfang.

II. Formueforhold

Formueforholdet har udviklet sig som følgende:

Egenkapital, solvens	2007 t€	2006 t€	Forandring	
	Andelshavernes tilgodehavende	417	433	-16
Reserver	260	255	5	2,0%
Efterstillede indskud	455	455	0	0,0%

Et passende egenkapital ved siden af en altid tilstrækkelig likviditet er grundlag for en solid forretningspolitik. Bankens egenkapital er næsten uforandret. Andelshavernes tilgodehavende er på grund af opsigelser og tilbagebetalinger af andele faldet minimalt.

VÆSENTLIGE AKTIV- OG PASSIVSTRUKTURER

Strukturen og omfanget af vort forretningsområde tillader os stadig en afbalanceret branchefordeling samt en størrelsesmæssig spredning af vore udlån. Afsikringen af udlånene er tilfredsstillende. Den af generalforsamlingen fastlagte højeste grænse for enkelte lån, finansilsynets kreditbestemmelser og de interne kreditgrænser blev i 2007 til enhver tid overholdt. Også i det forgangne år kunne alle forsvarelige og legitime kreditønsker tilgodeses. Der blev udbetalt i alt 37 lån til et samlet beløb på 594 t. Sammenlignet med 2006 betyder det et faldt på ca. 26,5%. De til finansiering af vort udlån anvendte midler er stillet langfristet til rådighed og vil også i fremtiden stå til rådighed.

RISIKOSITUATION OG -DÆKNING

Kreditforretningens væsentlige risici er tab på fordringer og renterisikoen ud fra ændrede markedsrenter. Begge risici overvåges løbende. Til styring af lånerisici bliver samtlige lån underkastet et risikoklassificeringssystem, der løbende bliver aktualiseret. Fordringer mod kunder er også i forretningsåret 2007 vurderet med omhu.

IV. Driftsresultat

Poster i driftsregnskabet	2007 t€	2006 t€	Forandring	
Renteoverskud	150	151	-1	-0,7%
Personaleudgifter	87	90	-3	-3,3%
Andre administrationsudgifter	37	44	-7	-5,9%
Tab og hensættelser (netto)	19	-4	23	-575%
Ordinært resultat før skat	45	26	19	73,1%
Skat	24	10	14	140%
Årets resultat	20	16	4	25%

På trods af forhøjelsen af kundefordringer faldt renteoverskuddet med 1 t. Årsagen hertil er, at gennemsnitsrentesatsen for det samlede udlån er faldende, og fordi mange af de nye lån først er blevet etableret i andet halvår,

Bestående hæftelseserklæringer af vore indskydere danner en tilstrækkelig dækning af de bestående lånerisici. Selv hvis fremtidige resultater kun skulle tillade en beskedent opbygning af yderligere reserver til lånerisici, er de bestående hæftelseserklæringer tilstrækkelige, da disse kun delvis er udnyttet. Nye lån er i forretningsåret 2007 udelukkende bevilget til faste konditioner. På grund af den lave forrentning af inskuddene, som også forventes sikret for fremtiden, opstår der ingen væsentlig renteændringsrisiko. For forretningsåret 2008 forventes en lettere rentestigning. Renteniveauet forventes dog stadigvæk på et lavt niveau. Vor bank er siden den 1.1.2007 ikke længere tilsluttet "Sicherungseinrichtung des Bundesverbandes der Deutschen Volksbanken und Raiffeisenbanken e.V. (BVR)". Da vi på grund af vor fritagelse jft. §2 Abs.4 KWG ikke længere driver indlånsforretning, kunne vi opsigte medlemskabet.

III. Likviditet

Vi kunne efterkomme alle vore betalingsforpligtelser. Bankens likviditet var tilstede hele året igennem. Vi regner ikke med en væsentlig forandring af likviditeten for de kommende to år.

som så rent indtægtsmæssig ikke har gjort sig bemærket i helåret. Planmæssige afdrag og særafdrag på lån med højere rentesats kunne ikke kompenseres helt. Personaleudgifterne faldt med 3 t. Årsagen er, at bestyrelsen er ble-

I 2007 kunne vi byde velkommen til vor nye kontormedarbejder Tanja Roll.

vet reduceret med en person. De påny faldende administrationsomkostninger genspejler bestyrelsens bestræbelser i at reducere omkostningerne. Resultatet af den ordinære drift har i forhold til med 2006 forbedret sig med 73,1% og er tilfredsstillende. Det er planlagt at udbetale en dividende der ligger 0,5% højere end sidste år. Årets overskud har i forhold til 2006 forbedret sig med 25%. Et resultat, som vi betegner som tilfredsstillende.

V. Den fremtidige udvikling

Efter vor prognose vil indtægtssituationen være på et lignende niveau som i 2007. Personaleomkostningerne vil ligge på et lavere niveau. En stor del af besparelserne vil blive investeret i nye kontormøbler. Resultatet før skat vil efter vor forventning ikke opnå årsresultatet for 2007. Da skatteopkrævningen af resultatet bliver mindre, vil resultatet efter skat ligge på dette års niveau.

Sammenfattet bedømmelse af situationen

Den økonomiske situation er præget af en god egenkapitaludstatning. Finans- og likviditetsforholdene opfylder de rent driftsmæssige krav. Indtægtssituationen i beretningsåret var tilfredsstillende. På grund af vor solide og risiko-bevidste forretningspolitik bevæger vi os indenfor overskuelige rammer.

VI. Forventninger

Bankens sammenfattende situation er

efter vor opfattelse tilfredsstillende. På grund af den særlige måde, vi er finansieret på og den dermed manglende mulighed for at udvide forretningsomfanget, kan resultatet kun forbedres gennem en højere gennemsnitsforrentning af udlånet eller gennem yderlige besparelser.

En sensibel og bevidst regulering af omkostningerne og en afstemt lånepolitik skal også i fremtiden sikre en forrentning af andelen.

For de næste to år forventer vi ingen væsentlige forandringer i balanceposterne.

VII. Hændelser af særlig betydning efter forretningsårets afslutning

Der er ikke indtrådt hændelser af væsentlig betydning i tidsrummet fra ultimo til udfærdigelsen af årsregnskabet.

VIII. Filialafdelinger

Der findes ingen filialafdelinger.

B. Forslag til overskudsfordeling

Bestyrelsen foreslår med tilsynsrådets samtykke at fordele overskuddet som følger:

	€
3,00% dividende	12.390,00
tilførsel til reserverne	
a) lovpligtige reserver	5.000,00
b) andre reserver	3.000,00
	<u>20.390,00</u>

Efter 20 år i Slesvigsk Kreditforenings tilsynsråd har Lorenz Lund valgt at udtræde og stoppe det aktive arbejde i foreningen.

Underligt med et nyt navn

Af formand Inge-Lise Møller

ÅRETS GANG I 2008

Det føles lidt underligt at afslutte et navn og begynde et nyt, men sådan er året 2008 altså blevet. "De Sydslesvigske Husmoderforeninger" hedder nu "DSH – Foreningen af Aktive Kvinder".

De unge vil ikke ind i en husmoderforening, og det er vel også ved at være en saga blott blandt unge kvinder at være "husmoder". Det er faktisk en skam. Jeg tror, at enhver familie, især med børn, er godt tjent med en husmoder. Men nu er vi altså Aktive Kvinder.

Vi har 11 foreninger – fordelt i hele Sydslesvig – fra Holtenå i syd til Flensborg i nord, Slesvig i øst og 3 på øerne i vest. Der er fra 8 til 200 medlemmer pr. forening, i alt godt og vel 700 medlemmer.

Lokalforeningerne tilrettelægger selv deres program, og de er alsidige og interessante.

Flere af vore foreninger afholder årligt en basar, og det er utroligt, hvad der bliver fremstillet hertil.

Det har på flere måder været et begivenhedsrigt år.

Året starter altid med generalforsamlinger i de 11 lokale foreninger. Derefter var der nok at tænke på. Vi har i år haft 60 års jubilæum i kredsen. Flensborg Husmoderforening blev ganske vist startet i 1938, men først efter krigen kom der rigtig gang i husmoderforeningerne i hele landsdelen, og den 12. marts 1948 stiftedes sammenslutningen "De Sydslesvigske Husmoderforeninger".

Vi havde valgt at bruge vort weekendstævne på Jaruplund Højskoletil at fejre jubilæet. Det blev en rigtig dejlig weekend. Om lørdagen var selve festen, hvor tidligere kredsformand Elva Thorup Nielsen holdt festtalen. Derefter fik vi mange gode ord med på vejen, og afsluttende holdt Esther Fick foredraget "Fra mamelukker til G-streng". Doris og Niels-Ole Lindgaard causerede over husmoderforeningerne i hele landsdelen.

Fra jubilæums-weekendstævnet på Jaruplund Højskole. (Fotos: privat)

Søndag havde vi fire af vore medlemmer til at fortælle om deres barn-dom i Sydslesvig, og/eller deres vej til det danske mindretal.

Jeg tror, at alle lyttede intenst til foredragene, som var gode og rørende, især når de fortalte om deres ferieophold i Danmark, hvor de små for første gang var væk hjemmefra i lang tid.

NYT NAVN

I slutningen af marts havde vi vor kredsgeneralforsamling.

Efter i længere tid at have drøftet foreningens navn, tog vi igen emnet navneforandring op. Der blev stemt på demokratisk vis. 27 stemmer for det

nye navn og 8 imod. Vedtægterne er blevet ændret og vedtaget på en ekstraordinær generalforsamling.

Det vil sige, at vi forlader 2008 med et nyt navn, nemlig "DSH – Foreningen af Aktive Kvinder".

Husmoderdagen, som vi har valgt fortsat at skulle hedde Husmoderdag, den 28. juni 2008 gik i år til Mandø med ophold i Brøns, hvor vi holdt en lille andagt i kirken. Derefter gik turen til øen med Mandøbussen gennem vadehavet. En god dag.

Den 3. oktober 2008 gik vor årlige informationstur til Odense med bl.a. rundvisning og orientering på TV2. Dagen sluttede som altid med et lille måltid på en kro nord for grænsen.

EUROPEAN BUREAU OF LESSER USED LANGUAGES - EBLUL:

Forskning med relevans for små sproggrupper

Af Simon Faber, næstformand for Tysklands-komiteen og medlem af den europæiske bestyrelse

Den europæiske organisation for mindretals- og regionalsprog EBLUL, der blev grundlagt i 1982, har som formål at oplyse om og at fremme disse sprog, der tales af anslået 46 millioner EU-borgere. EBLUL (www.eblul.org) fungerer som dokumentations- og vidensbase for EUs institutioner og bærer omvendt informationer om sprogrørelset europæisk lovgivning og initiativer ud til de enkelte sproggrupper. Tæt forbundet med organisationen er nyhedsagenturet EUROLANG (www.eurolang.net), der fordeler nyheder med relevans for de mindre talte sprog. En tilbagevendende aktivitet er

den årlige konference "Partnership for Diversity", hvor erfaringer omkring de små sprogs bevaring, udvikling og anvendelse udveksles på europæisk plan. EBLULs hovedkontor ligger i Dublin.

NETVÆRK

EBLUL er baseret på et netværk af p.t. 19 komiteer fra de enkelte medlemsstater. Komiteerne sammensættes af repræsentanter for de relevante sproggrupper i det pågældende land. I den tyske komité indgår således repræsentanter for sorberne, nordfriserne, saterfriserne, sinti og roma, den nedertyske sproggruppe og det danske mindretal, repræsenteret ved Sydslesvigsk Forening.

Organisationen EBLUL har sammen

med en række statslige "language boards" fra bl.a. Wales grundlagt NPLD, Network for the Promotion of Linguistic Diversity (www.npld.eu). Dette nye netværk har opnået støtte fra EU-kommissionen og vil i løbet af en tre-årig periode søsætte forskellige forskningsprojekter indenfor flersproglighed. EBLUL ser det som sin opgave at sikre, at forskningen har relevans for de små sproggrupper. Det lykkedes således at samle flertal for et forskningsprojekt, der analyserer sprogbrugen hos unge i en række europæiske sproggrupper, idet netop den aldersgruppe (15+) ofte opgiver regional- eller mindretalssproget til fordel for det dominerende sprog.

PFD-KONFERENCER

"Partnership for Diversity"-konferencen (som i 2004 fandt sted i Flensborg) fandt i 2008 sted i Gdansk. Konferencen i september havde titlen "Is Europe serious about regional and minority languages" og gjorde status på de sidste 20 års europæisk sprogpolitik. Blandt talerne var repræsentanter for både EU-kommissionen og Europarådet. Særlig opmærksomhed fik de to regionalsprog i Polen kachubisk og schlesisk. Den polske stat har netop anerkendt det kachubiske sprog i forhold til Sprogpagtens bestemmelser.

FILMKLUBBEN BIFFEN - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:

5 års jubilæum

Af arbejdsgruppe-medlem Sten Haarløv

Biffen kan i 2008 fejre sit første jubilæum, nemlig 5 år. Det fejre(de)s særligt ved filmaftenen den 9. december, hvor måske den største danske film om besættelsestiden nogensinde, "Flammen & Citronen" (instr. Ole Christian Madsen/2007) vises.

Året 2008 har iøvrigt budt på eventyrfilmen "De fortabte sjæles ø" (instr. Nikolaj Arcel/2007), den dansk-svenske satire "Direktøren for det hele" (instr. Lars von Trier/2006), det medrivende drama "Kærlighed på film" (instr. Ole Bornedal/2007), den svenske "Tilbage til Dalarna" (instr. Maria Blom/2004), det historisk-poetiske filmepos "Arn - Tempelridderen" (instr. Peter Flinth/2007), det psykologiske drama "Hvid nat" (instr. Jannik Johansen/2007) og den svenske komedie "Miffo" (instr. Daniel Lind Lagerlöf/2003).

HVAD ER BIFFEN?

Biffen er den danske filmklub i Flensborg. Den går tilbage til sommeren 2003. Formålet var at udfylde et hul i det danske kulturudbud i Flensborg. Hvor skulle man gå hen for at se de nyeste prisbelønnede danske og nordiske film på originalsproget hhv. med danske undertekster? En arbejdsgruppe mødtes i præstegårdshaven ved Ansgar Kirke den 25. juni. Og allerede i september kunne Biffen byde på premieraften på Dansk Centralbibliotek med Per Flys filmdrama "Arven" (2003).

Publikumsinteressen var fra starten stor og har holdt sig lige siden; i gennemsnit 60 pr. gang. Filmaftenerne er alle årene blevet indledt med en kort introduktion til aftenens film ved Brita Hecker eller Anette Jensen, og der bydes på ost og rødvin.

*Biografsalen på
Flensborghus.
(Foto: SPT)*

Biffen viser hvert år 6-7 danske/nordiske film; vi startede på centralbiblioteket, derefter rykkede filmklubben over i Flensborghus' store sal, som disponerer over et professionelt filmudstyr.

Biffen kan således i år fejre sit første jubilæum, 5 år, og arbejdsgruppen glæder sig over, at filmklubben har befæstet sig som en selvfølgelig del af det danske og nordiske kulturudbud i Flensborg.

Vi er i arbejdsgruppen fulde af ideer

og forventninger til Biffens næste 5 år. Det nordiske filmmarked beriges jo hele tiden med nye fremragende film. Og vi glæder os i arbejdsgruppen med alle filminteresserede i Flensborg over, at "Biffen" har vist sig særdeles levedygtig i sine første 5 år.

Arbejdsgruppen består af: Michael Juul Olsen (Dansk Centralbibliotek), Brita Hecker (Sydslesvigsk Forening), Anette Jensen (Nordisk Informationskontor) og Sten Haarløv (Ansgar Kirke).

FORENINGEN NORDEN I SYDSLESVIG:

10 år med Nordisk Informationskontor

Af formand Lars Aagaard

Nordisk Informationskontor kunne i marts 2008 blænde op for en klimakonference med nordisk tema: hvordan forstås de klimaforandringer, man kan konstatere, og hvad gøres der og hvad kan der gøres? Faglig og folkelig debat og information på højt niveau.

Konferencen, der nød stor bevågenhed i pressen, var blot nyeste skud på en høj stamme af initiativer, som er

vokset ud fra kontoret. At der, for eksempel, er kommet så flot og fint et fokus på læsekredse i samarbejde med biblioteker både i Danmark og det øvrige Norden, skyldes ikke mindst kontorets indsats. "Norden i Bio" er også opfundet i Flensborg, og lige som de øvrige idéer vandret mod nord og bredt sig som ringe i vandet. Rejser er det også blevet til, altid på et skyhøjt kvalitetsniveau.

Foreningen Norden i Sydslesvig har

I pinsen drog Foreningen Norden på en familietur for ca. 10 børnefamilier til Sydsverige, hvor de mindste sydslesvigere og deres familier kunne møde og opleve Norden på nærmeste hold. Turens mål var Smygehuk i Skåne, og transporten foregik i privatbiler til det smukke vandrerhjem i det gamle Smygehuk fyrtårnskompleks kun 100 meter fra stranden. (Foto: privat)

således fået et helt kolossalt udbytte af alt det knofedt, der blev lagt i etableringen af den første spæde start, et

Nordisk Informationspunkt, der siden er vokset til et egentligt informationskontor, drevet med tilskud fra Nordisk Ministerråd, landet Slesvig-Holsten og det nu hedengangne Sønderjyllands Amt.

Men udviklingen står ikke stille. I 2008 er kontoret blevet bestyret gennem etablering af en handlekraftig bestyrelse med deltagelse af den danske Foreningen Nordens landsformand, en landdagspolitiker, en sønderjysk folketingspolitiker og en repræsentant for Sønderborg Kommune, der kanaliserer det sønderjyske tilskud, nu fra den danske stat, videre til kontoret.

Den bestyrelse i Foreningen Norden i Sydslesvig, der i 1997 valgte at ansætte Anette Jensen som kontorleder, var i hvert fald i besiddelse af et klarsyn: de valgte rigtigt. Den danske landsforening valgte tilsvarende, da den for et par år siden tildelte Anette Jensen foreningens årlige kulturpris.

En ting er sikker: Udviklingen stopper ikke dér. Vi er mange, der venter spændte.

For øvrigt: Pr. 1. januar 2009 flytter Nordisk Informationskontor fra Flensborgghus og over i Dansk Centralbibliotek.

Ugle Herred var på en Finlands-rundtur i juni og besøgte bl.a. det gamle slot i Turku - nu museum. (Foto: privat)

Ekstremernes tid

Af konsulent Jes Speggers Simonsen

Vi lever i ekstremernes tid. Først havde vi 2 måneder næsten uden nedbør, og siden fik vi måneder med rekordmængder af nedbør.

Klimaet ændrer sig i disse år, og det gør landbruget også. Først på året var det mildt og vådt, og ofte så vådt, at det var svært at komme ud med den første gødning og gylle på vintersædsmarkerne. Heldigvis blev der gode dage i foråret til at køre gødning ud, og få sået vårsæd og senere majs, som er en stor afgrøde efterhånden.

TEGNEDE ELLERS GODT

Det hele tegnede sig ellers godt, men da der næsten ingen regn kom i maj og juni, ændrede billedet sig. Specielt led græsmarkerne og så misvisende ud.

Samtidig fik vi en periode med nattefrost, som majsen havde det dårligt med, og enkelte marker måtte sås om.

1. slæt gav kun halv mængde græsensilage. Til gengæld er kvaliteten god. 2. slæt blev der næsten intet af. Regnen kom sent, men fik da heldigvis det hele til at gro igen.

HØSTEN

startede som sædvanlig med vinterbyggen og -raps. Og her spillede boniteten ind i år m.h.t. udbyttet. Det samme kom også til at gælde for den øvrige kornhøst. Sandjord - og i Sydslesvig uden vandingsanlæg - gav lave udbytter, hvorimod på lerjord gik det bedre.

Specielt gav hvede på god jord rigtigt høje udbytter. I skrivende stund er majshøsten startet, og det tegner sig

godt. Tilsvarende har græsmarkerne produceret godt igen, efter at regnen er kommet.

TURBULENS

Det seneste års tid har været et turbulent år, hvad priser angår. I rigtigt mange år havde vi stabilt lave priser på korn, raps og mælk. Men det seneste års tid er der sket meget. Kornprisen startede allerede ved sidste års høst at gå opad og steg frem til først på året, hvorefter den faldt lidt igen, og da kornhøsten tegnede sig rigtig godt i Europa, faldt prisen yderligere pludselig. Vi må håbe, den kommer op igen sidst på året. Det samme ser vi med mælkeprisen, der sidste efterår kom op på 45 c/kg, og igen faldt til 27 c/kg i foråret. Heldigvis er mælkeprisen på vej opad igen.

Men omkostningerne for den enkelte landmand er så sandelig også steget. Specielt er energiprisen steget. Alene gødning er steget til over det dobbelte på ét år. Tilsvarende er f.eks. også maskinstation steget - og alt andet, hvor energi indgår.

KVÆGBRUG

For kvægbrug har det hjulpet, at mælkeprisen generelt er kommet op på et højere niveau. Landmændene her har haft mere mod til at investere igen, selvom også omkostninger til kraftfoder og sojaskrå også er steget, giver produktionen mere overskud nu tros alt. Til gengæld har priserne på oksekød ikke ændret sig. Tværtimod er de faldet en smule på det sidste.

Hele Slesvig-Holsten er blevet blue-tongue-zone. Og det har betydet, at al-

le kvæg, får og geder skal vaccineres, hvilket igen betyder en mere omkostning for den enkelte landmand.

SVIN

For svinebedrifternes vedkommende er priserne endelig gået opad igen, efter flere år på et lavt niveau, og hvor produktionen mange steder har givet underskud. Foderpriserne er jo også steget. Så det er herligt, at noteringen bevæger sig opad igen.

INVESTERINGER

Mange bygger og investere i disse år, og staldene bliver større. Strukturudviklingen går også stærkt fremad.

DANSKE TILFLYTTERE

Vi får efterhånden mange henvendelser fra landmænd i Danmark om at købe jord og gårde i Sydslesvig. Vi har i indeværende år fået flere medlemmer ad denne vej. Jordpriserne i Danmark er eksploderet de sidste år, og da jordpriserne her ikke er steget så meget, er det blevet attraktivt at købe jord og gårde her. Der er også nogle, der har søer i Danmark og laver slagtesvineproduktionen her.

ALTERNATIV ENERGI

I det hele taget er efterspørgsel på jord her stor. Mange biogasanlæg er skudt op, og de skal bruge majsensilage.

Tilsvarende ser vi jo også mange landmænd, som har sat solaranlæg op på taget, og mange har anparter i en vindmølle eller har flere vindmøller selv. Jo, der sker meget med alternativ energi.

RÅDGIVNING OG BESØG

Som rådgivere har vi efterhånden mange forskellige opgaver. Dog går der stadig megen tid med papirarbej-

de. Der kommer løbende nye love og regler til. Kravene til den enkelte landmand er ikke blevet mindre, og ansøgningskemaer vokser år for år.

Vi har igen i år haft utroligt mange grupper og foreninger, som vi har guidet rundt i landsdelen. 30-40 busser har vi været rundt med i skrivende stund, og flere aftaler er vi indgået for resten af året.

MUSEET

På Christian Lassens Mindemuseum har vi også foretaget en del. Staldbygninger er blevet malet, og nye porte og døre er kommet til. De gamle maskiner er efterhånden også blevet sat godt i stand. Vi havde også en ganske særlig mindedag den 8. juli, hvor vi fejrede Christians 100 års fødselsdag med krans ved graven. Tilsvarende blev der også nedlagt krans ved Ernst Meyers grav.

Vi har også igen haft mange besøgende på museet. Vi har åben hver torsdag kl. 9-12 eller efter aftale.

Nyt og gammelt

Af formand Tom Knutzen

Det gamle år bød på både nyt og gammelt.

I sommeren 2007 indøvede vi for første gang et teaterstykke for børn, som vi havde premiere på den 15. september 2007 i den blå sal på Harreslev Danske Skole. Teaterstykket hed "Natsværmeren". Forestillingen var godt besøgt, og børnene fik en sodavand og en pose popcorn. I efteråret 07 spillede vi "Natsværmeren" endnu to gange i Vester Sottrup i en SFO og en gang ved sankthansfesten 08 i din danske kirke i Harreslev.

I oktober 07 startede vi med at øve på det nye helaftensstykke, som var en gammel bekendt. Det hed "Min kone spørger" og er blevet spillet af Harreslev Amatørscene en gang før for over

20 år siden. Premieren på "Min kone spørger" var den 29. februar 08 i Borgerhuset. Den 8. marts 08 spillede vi den for ældreklubberne fra Harreslev og Kobbermølle. Både den 14. og 15. marts 08 var der forestilling i den blå sal på Harreslev Danske Skole med teatersnitter. Det var første gang, vi havde to forestillinger med teatersnitter. Det vil der også blive næste år.

Mandag den 10. marts 08 havde vi generalforsamling, hvor der både var valg af kasserer og formand. May-Britt Seidler blev genvalgt som kasserer. Formand Holger Geipel ønskede ikke genvalg. Han fik hjertelige tak med på vejen for mange års lidenskabelig og engageret indsats for teatergruppen.

Vi vil fortsat med indsats og engagement viderebringe vor glæde for teatret til publikum.

Fra "Min kone spørger". (Foto: privat)

Få men fine arrangementer

Af Nils Vollertsen

Den 28. maj 2008 holdt Martin Bo Nørregaard, stipendiat ved Studiefdeling- en i Flensborg, på biblioteket i Flensborg et foredrag om "Danske sydslesvigere i værnemagten". Godt 30 deltog, heraf mange gammeldanske, som havde været tyske soldater. En af dem sagde: "Mindretallets ledelse sagde, at vi danske gik i tysk trøje for at bevare retten til hjemstavnen. Det passer ikke. Vi havde førstefødselsretten til den", til Sydslesvig.

En god aften, der fik sit eget, helt autentiske præg netop pga. disse mange gammeldanske især fra det mellemslesvigske område; mens mange af de flensborgske foredragsdeltagere, som var i 50'erne, nok ikke helt forstod, hvad disse gammeldanske sagde i diskussionen efter foredraget.

Den 18. juni havde vi en aftenvandring i Skt. Jørgen-kvarteret i Flensborg, hvor arkivar Gerret Liebing Schlaber viste kyndigt rundt. Godt 40 deltog.

Den 17. september holdt René Rasmussen et foredrag om emnet "Danske sydslesvigere i tysk trøje under besættelsen". Det skete på biblioteket i Flensborg.

Den 6. november holdt tidligere SSW-landssekretær Dieter Lenz, selv SSW-aktør, på tysk på biblioteket i Slesvig et foredrag om SSWs historie. Det skete i anledning af partiets 60 års jubilæum.

Den 18. november holdt Nils Vollertsen et foredrag på dansk på biblioteket i Flensborg om SSWs historie.

Alle arrangementer gennemføres i samarbejde med Folkeuniversitetet og de lokale danske biblioteker.

J.C. MØLLER-FONDEN:

100 flere ansøgninger end året før

Af sekretær Henrik Geipel

2007 var et travlt år for J.C. Møller-Fonden; vi godkendte langt over 100 flere ansøgninger end i 2006. Udbetalingerne beløb sig på 84.000 euro. I 2006 udbetalte vi 79.000 euro.

Det er den sociale nød i Tyskland, der bliver større og større; en enlig socialhjælpsmodtager fik i 2007 347 euro i socialhjælp per måned; derudover huslejen betalt, såfremt lejligheden ik-

ke er større end ca. 50 kvadratmeter.

Det er ikke mange penge at leve for. Mange socialhjælpsmodtagere kommer tit ud i store, for dem næsten uløselige problemer.

Fonden prøver på at hjælpe med de midler, vi har til rådighed. Det siger sig selv, er der flere ansøgninger, bliver det til mindre beløb per ansøgning.

Udover at hjælpe socialhjælpsmodtagere, er det fondens formål at give støtte til lindring ved modgang og syg-

dom samt at sprede glæde i de hjem, der trænger til en lille opmuntring.

Et lille nødråb-suk til vore anbefalere: Husk at udfylde ansøgningerne tydelig – helst i maskinskrift. Desværre bliver vi nødt til at sende ansøgningen tilbage, hvis vi ikke kan læse, hvad der står i ansøgningen, især modtagerens navn.

ÅRSANALYSEN 2007

Flensborg by: 587, Flensborg amt 149, Gottorp amt 147, Rendsborg-Egernførde amt: 11, Husum amt: 143, Sydtønder amt: 65, Ejdersted amt 18.

I 2007: 1120 ansøgninger.

I 2006: 998 ansøgninger.

J. C. Møller-Fonden
Komiteens Sekretariat
Osterlücken 13 a
D-24955 Harrislee

KVINDEGRUPPEN:

Aktiv indenfor kvindepolitikken siden 70'erne

Af Maike Lohse og Kirsten Kolb-Wiegand

Kvindegruppen har været aktiv indenfor kvindepolitikken siden halvfjerdserne, også med arrangementer i offentligheden, som f. eks. foredrag og kurser om aktuelle emner som selvforsvar og sundhed.

I dag mødes gruppen en gang om måneden til diskussion om kvindepolitiske emner, af hvilke kan nævnes arbejdsbetingelser, karriere for kvinder, kvindesolidaritet og mobning. Andre emner som fx sundhed, ernæring og alternative behandlingsmetoder bliver drøftet.

Ø-REJSE

Derudover foretager gruppen en årlig ø-rejse, som sidste år gik til Før. Vi boede i Niblum og cyklede derfra - i kraftig vind - rundt til forskellige seværdige steder på øen og fik kyndige oplysninger om ø-livet af vor pensionsværtinde, men havde også forinden læst bogen "Friesenblut" af Olaf Schmidt, som handler om den førske maler Oluf

Brarens liv og forholdene på Før både på malerens tid (1787-1839), men også under den dansk-tyske afstemning efter første verdenskrig og om nazitiden.

KVINDEDAGEN

Den årlige kvindedag den 8. marts blev fejret ved deltagelse i "Frauenfrüstück" og en fælles biograftur. Biografen 51 Stufen viste i anledning af kvindedagen specielt interessante kvindedefilm.

JUBILÆUM

I april var det 100 år siden kvinderne fik kommunalvalgret. På vort møde påpegede vi, at der stadig er for få kvinder i politik. Ritt Bjerregård har i sammenhæng med 100-året i en radioudsendelse udtalt, at bl.a. tidspunkter for møder sjældent passer ind i kvindernes hverdag.

I mellemtiden har fx forvaltningen på øen Sild fået mere fleksible arbejdstider; borgmesteren er en kvinde, og hun ved, hvor svært det kan være for kvinder at få arbejds- og familieliv til at hænge sammen.

GRUNDLOVEN

Gruppen drøftede den tyske grundlov, som blev vedtaget for 50 år siden. Det krævede enkelte kvinders ufortrødne kamp at få passagen om, at kvinder og mænd er ligeberettigede, med i loven. I dag er denne grundlovssikrede ret løftestang for enkelte forbedringer af kvinders vilkår.

INTERESSANT LEKTURE

En interessant lekture var en artikel fra avisen "Die Zeit" med titlen "Gott Mutter". En katolsk teolog gjorde opmærksom på, at der ved udgravninger fra de ældste steder er fundet massevis af statuer af kvindelige guder, og man kan gå ud fra, at den hyppigt gentagne benævnelse af gud som "Herre" i religiøse tekster er tendentiøs litteratur, der skal skubbe gudindedyrkelsen i baggrunden.

Et andet emne er Marianne J. Legatos bog "Evas Ribben", der omhandler forskellen på mænds og kvinders reak-

tion på medicin og genoptræning på grund af de to køns forskellige fysiologi, som indtil for nylig ikke er blevet tilstrækkelig tilgodeset.

I året for Simone de Beauvoirs 100 års fødselsdag blev der læst og gennemdiskuteret flere artikler om og af hende. Hendes tanker er stadig aktuelle, idet den lille ydre forskel også i dag bliver brugt til at byde kvinder ringere vilkår på områder, som intet har at gøre hermed, både hvad fx løn og avancerbarheder angår.

Interesserede kvinder er altid velkomne i gruppen og kan henvende sig.

Maike Lohse
Am Burgfried 6
24939 Flensburg
0461 22726.

Kirsten Kolb-Wiegand
Süderfischerstr. 8
24939 Flensburg
0461 25524
Kirsten-Wiegand@foni.net

MIKKELBERG:

Mindes Sydslesvigs store personlighed og kunstner

Af Henry Buhl og Jens Nygaard

Hovedopgaven på Mikkkelberg i 2008 har så afgjort været at mindes Sydslesvigs store personlighed og kunstner Margareta Erichsen.

En smuk udstilling af Margareta Erichsens fascinerede akvareller og tegninger samt præsentationen af bogen "Historiefortællersken i Husum" af Finn Slumstrup blev årets begivenhed. Om selve arrangementet skrev Jens Nygaard i Flensburg Avis følgende:

Mindeudstilling og ny bog om Margareta Erichsen

Kunstcentret åbner ny udstilling og præsenterer ny bog om den sydslesvigske kunstner der døde i 2006

HATSTED. Manuskriptet har ligget i skrivebordsskuffen og billederne været i magasin i noget længere end der oprindeligt var planlagt: En ny udstilling og en ny bog om den sydslesvigske kunstner Margareta Erichsen var oprindeligt planlagt i forbindelse med hendes 90 års fødselsdag i 2006.

- Men Margareta Erichsen døde nogle få måneder forinden, fortalte Maike Lohse fra initiativgruppen, da den ny udstilling og den ny bog blev præsenteret på kunst- og cricketcentret Mikkelsberg ved Hatsted.

Udstillingen er kronologisk opbygget og fortæller om kunstnerens liv både via hendes egne værker og via diverse fotos og udklip.

En del af værkerne blev efterladt til Mikkelsberg, da Margareta Erichsen døde.

- Her skulle hendes billedverden bevares, sagde formanden for Sydslesvigsk Forening Dieter Küssner, da udstillingen blev åbnet. Han noterede sig også, at Erichsens billedverden synliggør hjemstavnen. Det gælder bl.a. hendes række med "Glemte huse".

- Hun malede stederne i sit liv - ikke menneskene, fortalte formanden for Grænseforeningen Finn Slumstrup. Han har forfattet den ny bog "Historiefortællersken i Husum", som nu er kommet i handelen.

Margareta Erichsens "Haugbarg i Vesterhever".

Slumstrup kunne berette om en kunstner, der måtte overvinde flere handicaps. Hun var både nærsynet og havde en rygskaide.

- Men hun kunne lave historier i et mennesketomt rum, sagde Slumstrup, der er journalist af profession. Han betegnede Erichsen som "en poetisk muldvarp".

- Hun skulle tæt på – og det skal betragteren også, sagde han.

Bogen koster 225 kroner og kan købes hos Padborg Boghandel.

NORDISK INFORMATIONSKONTOR SØNDERJYLLAND / SYDSLESVIG:

Årets gang på Informationskontoret

AF leder Anette Jensen

KLIMA OG MILJØ

Klima og miljø er emner, man ikke kommer uden om, når talen er om aktuelle nordiske, politiske temaer. Ikke mindst i Nordatlanten, Grønland, Island og på Færøerne, mærkes konsekvenserne af den globale opvarmning. Derfor var det også indlysende at sæt-

te netop klima og miljø som overskrift på den temakonference, SSW og informationskontoret afholdt i fællesskab den 1. marts.

Nordiske og slesvig-holstenske politikere var samlet i et panel for at diskutere dette vigtige emne.

Hovedtaleren var færingen Bogi Hansen, klima- og havmiljøekspert og tillige modtager af Nordisk Råds Miljøpris i 2006. Gennem et pædagogisk

Debattører ved konferencen den 1. marts f.v.: Professor Bogi Hansen, SFs klima- og energiordfører Anne Grethe Holmsgaard, Nordisk Råds generalsekretær Henrik Hagemann og generalsekretær for Nordisk Ministerråd Halldór Ásgrímsson. SSW-landdagsmedlem Lars Harms og Sven Erik Reinke fra de Glokale Sydslesvigere, der også var en del af panelet, er ikke med på billedet. (Foto: Povl Klavsen)

dygtigt oplæg fik han på en lettilgængelig og folkelig måde formidlet dette komplicerede emne for deltagerne i konferencen.

Panelet debatterede Bogi Hansens indlæg og bestod af islændingen Halldór Ásgrímsson, generalsekretær for Nordisk Ministerråd og Anne Grethe Holmsgaard fra SF. Fra vort eget lokalområde deltog Lars Harms fra SSW og Sven-Erik Reinke fra de Glokale Sydslesvigere. Også Christian von Boetticher, miljøminister i Slesvig-Holsten, var inviteret som paneldeltager, men måtte melde afbud i sidste øjeblik pga. sygdom. Det blev en alsidig dag – også med livlig debat fra en fyldt sal. Der var over 100 deltagere til denne konference, som også blev tolket til tysk. Den var udtryk for, at faglig viden på højt niveau går fint hånd i hånd med en folkelig formidling.

Og den slags skal vi have mere af i Sydslesvig – SSW og informationskontoret tog da også i løbet af efteråret initiativ til en ny politisk, nordisk konference.

FOLKBALTICA

folkBALTICA er blevet en stor succes og er kommet for at blive. Hvert år er der fokus på et nordisk land, og hvert år er publikumstallet steget. I år var det 4.500 entusiastiske deltagere, som nød godt af en stribe dygtige og inspirerende musikere, der lagde liv og sjæl i denne festival, som gavner hele grænselandet og er med til at sætte os på verdenskortet.

Estland var temaet, og herfra kom hovedparten af musikere med navne som Kärt Johansons, Karl Laanekask og Ara Yaralyan. Det siger jo ikke læseren alverden, men der er en nerve i estisk musik, som bl.a. afspejler den lange og trange tid, hvor Estland var under russisk overherredømme.

Bl.a. musikken betød overlevelse; det siges, at hver tredje ester er medlem af et kor. Og det siger noget om, hvor vigtig kultur er især under trange forhold.

Det er et kæmpe arbejde at arrangere en sådan festival; det tænker et be-

gejstret publikum ikke altid på. Festivalen drives med stor dygtighed af den kunstneriske leder Jens-Peter Müller og en række samarbejdspartnere, og hver gang viser det sig at være alle anstrengelserne værd. Det bringer folk fra Norden sammen, det inspirerer og bringer glæde både til de udøvende og til deltagerne, og det er den slags, vi skal satse noget mere på i Sydslesvig.

ÅLANDSØERNE SOM INSPIRATION

Når man arbejder med nordiske politiske temaer og kulturformidling, må man ud i Norden og hente inspiration. Denne sommer gik turen til Ålandsøerne med deltagelse i en kulturnat, som sent glemmes, og samtale med de ansvarlige for Ålands årlige litteraturdage. Kulturnatten var et festfyrværkeri af arrangementer. Der var teater, modeshow, koncert med tre unge lovende kvindelige folkemusikere fra Åland; sikke de kunne spille. Og der var rockkoncert med en australsk sangerinde, nu bosat i Stockholm.

Med andre ord en alsidig kulturnat, som man sagtens kunne lade sig inspirere af. Åland er en befolkning på ca. 25.000 indbyggere, så der er et fint sammenligningsgrundlag med Sydslesvig.

Og det er tydeligt, at man sætter kulturen højt her og sælger sig på den. Der er både jazzfestival og litteraturfestival, som folk fra både Stockholm og Åbo deltager i. På Åland er man tydeligt stolt af sin litteraturfest; den trækker et stort publikum, og den gør folk klogere, og de læselystne mere læselystne. I Sydslesvig har vi folk BALTICA. Vi kunne også ha' en litteraturfestival. I den kommende tid vil informationskontoret prioritere litteraturen, og det er ikke nogen hemmelighed, at der arbejdes frem mod en litteraturfestival, som skal promovere danske, nordiske og slesvig-holstenske forfattere.

ØVRIGE AKTIVITETER

Informationskontoret gør sig fortsat gældende i arbejdsgruppen Biffen, hvor der vises danske og nordiske film. Der er stor interesse for disse filmaftener, som der er 6 af om året. I snit møder der 60 deltagere pr. film. Også de mindre kendte nordiske film er der pæn søgning til.

Hemmeligheden bag denne succes er foruden valget af kvalitetsfilm formentlig, at man her kan se danske og nordiske film på originalsprogene og slipper for synkronisering. Dertil kommer, at arbejdsgruppen har gode erfaringer med at give en kort introduktion forud for filmvisningen – ligesom ostee og vinbuffeten er populær.

Det efterhånden omfattende nordiske projekt "Norden i bio" fortsætter nu på fjerde år med deltagelse fra alle nordiske lande. Ca. 20.000 nordiske skoleelever benytter dette projekt, som skal styrke nabosprogsforståelsen. Der er desværre en tendens til, at unge i Norden taler engelsk indbyrdes. Gennem filmmaterialet Norden i bio tilbydes børn og unge et spændende værktøj til at blive bedre til nabolandenes sprog.

Hvert år produceres nyt materiale, og der arrangeres lærerseminar. Hos os i Sønderjylland / Sydslesvig foregår lærerseminaret på Center for Undervisningsmidler i Aabenraa. Lærerne introduceres til det nye filmmateriale, inden de vender tilbage og bruger det i klasselokalet i dansk- og sprogundervisningen. Også lærere fra Sydslesvig er aktive i projektet.

På forskellig vis driver informationskontoret grænseoverskridende samarbejde. F.eks. arbejder informationskontoret sammen med Sønderborg Kommune og tilbyder et årligt kursus i fundraising.

NORDATLANTISK DAG OG NORDISK BIBLIOTEKSUGE

Et nøgleord i alle informationskontorets projekter er 'samarbejde'. Kontoret gennemfører altid sine arbejdsopgaver i et samarbejde med andre organisationer. I skrivende stund gælder det den nordiske biblioteksuge i november, hvor der i år er besøg af forfatteren Lisbeth Nebelong, der arbejder på en romantrilogi fra Færøerne. Hun optræder sammen med den færøske sanger Jensina Olsen på Dansk Centralbibliotek i november 2008.

Også den store kulturuge i Slesvig er blevet til i et samarbejde mellem alle de forskellige organisationer i Sydslesvig. Informationskontoret havde ansvaret for den nordatlantiske dag med deltagelse af Pauline Motzfeldt Lumholt, Grønland, Ivar Silis, Grønland, og Annika Hoydal, Færøerne.

Kort og godt kan det siges, at det nordiske arbejde møder interesse og

På den Nordatlantiske Dag i forbindelse med den Danske Kulturuge i Slesvig dansede Pauline Motzfeldt Lumholt trommedans - og som led i den nordiske biblioteksuge i november besøgte forfatteren Lisbeth Nebelong Flensborg. (Fotos: privat)

stor opbakning i Sydslesvig. Der er mange idéer, som venter på at blive realiserede. Foreløbig er målet en nordisk litteraturfestival for grænselandet

DANSK SANTALMISSIONS INITIATIVGRUPPE I SYDSLESVIG e.V.:

Fadderskaber for børn i Bangladesh

Af formand Hedwig Lorenzen

Siden 1981 har foreningen Dansk Santalmissions Initiativgruppe i Sydslesvig e.V. formidlet fadderskaber for børn i Bangladesh, efter at initiativtageren Walter Lorenzen og hans hustru Hedwig Lorenzen havde besøgt landet.

Midlerne bruges til børn, der går på en kostskole i Saraswatipur i 1.-5. klasse og til et stipendieprogram for børn, der går i offentlige skoler i 6.-10. klasse.

Fadderskaberne koster 15 hhv. 25 euro pr. måned.

I 2007 kunne initiativgruppen sende

11.100 euro til missionselskabet Danmission, som har sæde i København

BANGLA-SHOP

I 1984 startede foreningen genbrugsbutikken Bangla-shop i Flensborg.

I 2002 overtog Flensborg Y's Men's Club ledelsen.

En del af overskuddet fra forretningen støtter stipendieprogrammet.

Nærmere oplysninger fås hos formand Hedwig Lorenzen, Toften 66, DK 6330 Padborg, tlf. (0045) 7467 6420, Kontonr. 10154 i Union-Bank Flensborg (BLZ 215 201 00).

Indbegrebet af tradition og overlevering

Af sekretær Erik Jensen

Sankt Knudsgildet er indbegrebet af tradition og overlevering. Hvordan kan det være anderledes med en organisation, der har over 800 år på bagen, og som vedstår sine rødder tilbage i tiden omkring 1100, da Hertug Knud Lavard, Grænsejarlen, oprettede sit værnegilde til beskyttelse i ufred, men også til støtte for de svage og uforskyldt forarmede, som det hedder i den gamle skrå.

Vi kan med digterens ord sige, at "årets løb har sin lov". Det ene gildeår afløser det andet, og årets højdepunkter er fastlagt i skråen og i ceremoniellet. Det er forudsigeligt, men det giver sammenhæng og kontinuitet og er med til at udvikle selve broderskabstanken. Til gengæld er det ikke i tråd med nutidens flygtighed og historieløshed. Hvor døgnfluen er konge, er der ikke lange regeringstider.

IDENTITET OG BEVIDSTHED

Knudsgildets afklarede kontinuitet er med til at give og sikre identitet og be-

St. Knudsgildets oldermann Heinz Rudebeck (t.v.) og gildets majestæt i 2007/2008 Rolf Dieter Lippert. (Foto: privat)

Kontakten til gildets venskabsgilder er tæt og inderligt. Her er gildets kansler Hans U. Harck (i m.) og brd. dommer Uwe Jens Ramm (t.h.) på besøg i Aarhus Borgerlige Skydeselskab i samtale med Prins Joachim, som er æresbroder i dette selskab. (Foto: privat)

vidsthed i Sankt Knudsgildet og for det mindretal, som vi er en selvfølgelig del af. Den endnu engang opblussede identitetsdebat har ikke haft blik for dette nok så vigtige aspekt.

Blandt meget andet står gildet også for en bevidst dansk holdning, og sproget i Knudsgildet er dansk. Hertil kommer den kendsgerning, at adskillige af brødrene er dybt engagerede på mange poster inden for mindretallet. Man kan roligt sige, at Skt. Knudsgildet derved er et netværk, der gavner den danske folkedel i Sydslesvig, vor hjemstavn.

Skt. Knudsgildet er grænseoverskridende ambassadører, idet vi året igennem opretholder kontakt til et større antal danske venskabsgilder og til de svenske Knudsgilder i de tidligere danske dele af Sydsverige, Halland, Blekinge og Skåne, hvor vi finder de ældste Knudsgilder. Som noget selvfølgelig har vi også gode kontakter til de

tyske Schützengilden i Flensborg og omegn.

Her afspejles en naturlig åbenhed og udadvendthed, der i sig selv placerer Skt. Knudsgildet centralt i Flensborg – helt i overensstemmelse med den historisk dokumenterede stærke position, som gildet havde i middelalderen frem til reformationen.

I GÆLD

Efter 2. verdenskrig udpegedes Knudsgildets kansler I.C.Møller til overborgmester i Flensborg – en uplettet hædersmand.

Både Skt. Knudsgildet, men også Flensborg by - både flertalsbefolkningen og mindretallet – står i gæld til tidligere borgmester Helmuth Christensen, der døde i 2008. Også han var broder i Skt. Knudsgildet i over 40 år. Der er grund til at være taknemmelig over hans energiske og dygtige indsats gennem årene.

KONGELIG ÆRESBRODER

Samhørigheden med kongehuset er historisk og levende, idet vi nu atter

Brd. Paul Hertrampf (t.v.) i samtale med gildets oversekretær Jørgen L. Kristensen under det Ordentlige Adelgilde den 7. januar 2008. (Foto: privat)

har en kongelig person som æresbroder. H.K.H. Prinsgemalen optoges i 2007, og det har været en stadig glæde for brødrene.

I år har vi fornyet den smukke fane, der blev skænket Skt. Knudsgildet af Kong Frederik IX i 1959, og det er tanken, at fanestangens spids skal prydes af prinsgemalens monogram.

BRODERSKABSTANKEN

Sammenkomsten den 7. januar ved Det Ordentlige Adelgilde er viet broderskabstanken. Det er en højtidelig aften, hvor brødrene ikke alene mindes de brødre, der er afgået ved døden i det forgangne år, men også de utallige brødre, der i tidens løb har hjulpet gildet, når det gjaldt. Lad mig her blot nævne oldermand Johan Kruse, der skabte det nuværende Knudsborg i den nationale brydningstid i 1800-tallets midte. Hans loyalitet over for kongehuset og den danske konge var ubrydelig, men – værd at erindre i forbindelse med identitetsdebatten – han talte ikke dansk. I Leif Sestofts bog "Drømmen om Danmark" kan man læse om flere af datidens aktører, der var danske af hjertet, men ikke fik lært det danske sprog.

Den 12. marts markeres Knud Lavards fødselsdag med en festlig og hyggelig sammenkomst, hvori vore fruer deltager.

FESTDAG

Den nye sæson indledes i april, og der er en optakt på tre forskydninger frem til Det Store Adelgilde den 25. juni – i sin tid datoen for Knud Lavards helgenkåring i Skt. Bendts Kirke i Ringsted. Det er ved denne lejlighed, at knudsgildet er vært for de mange ven-skabsgilder ligesom også repræsentanter for dansk kirke, SSW og SSF er indbudt. Det er en festdag, hvor gildet bliver synligt i det flensborgske gadebillede gennem det store optog gen-

nem byen fra Borgerforeningen til modtagelse på rådhuset og derfra videre til Knudsborg i Munketoft, hvor der er flaghejsning, inden det går løs med skydning om majestætsværdigheden.

Vist er kjole og hvidt og den høje hat både gammeldags og upraktisk, men det er også en markering af dagen som noget ganske særligt.

I år måtte vi gå en omvej grundet gravearbejdet på Holm for at komme til modtagelsen på byens rådhus. Det var i år 1. viceborgmester Henning Brüggemann, der bekræftede samhørigheden mellem vor by og det ærværdige gamle Skt. Knudsgilde. Oldermænd Heinz Rudebeck takkede og brødrene udbragte et leve for Flensborg.

JUBILARER

I år var der hele fem 40-års jubilarer blandt brødrene. Oprindeligt optoges 7 nye brødre i 1968. Fem af dem er fortsat aktive i gildet, mens to er døde. De fem blev behørigt hyldet for deres trofasthed over for gildet og for deres indsats.

Endvidere var der en 25-års jubilær, og der blev optaget en ny broder.

I løbet af dagen findes den nye majestæt. I 2008-09 er det chefredaktør Bjarne Lønborg, der afløste Rolf-Dieter Lippert, der i sit majestætsår havde været til samtlige arrangementer i Knudsgildet.

FESTTALEN

holdtes af Simon Faber, konsulent ved SSF og SdU. Efter at have undret sig over det tilsyneladende aldeles umoderne med oldermænd og kansler, kjole og hvidt og sære ritualer standsede han ved de fire hjørneste: Som den første broderskab baseret på en direkte og transparent solidaritet, dernæst det sociale aspekt: det årlige arrangement for de ældre, også det direkte og transparent. Tredje hjørneste

er skydesporten, også den reel og autentisk, og endelig er der danskheden som den fjerde søjle, hvor Simon Faber sagde: "Hvor befriende må det være at færdes i jeres kredse, hvor dansk ganske naturligt står i centrum, men hvor møderne ligeså naturligt kan rumme tyske sange om Prosit, Gemütlichkeit m.m., uden at det anfægter gildets danske ståsted. Ikke så mærkeligt, at moderne sydslesvigske borgere kan tiltrækkes heraf."

EN PERLE

25. juni er en mindeværdig dag. Det samme kan siges om den sammenkomst, hvormed sæsonen slutter: Frederik VII's fødselsdag – og det er i år 200 år siden, han fødtes – den 6. oktober, der står i kongehusets tegn.

Derpå ligger gildesamværet stille. I den mørke årstid skydes der ikke, formentlig et levn fra gamle dage, hvor der ikke var lys nok udendørs til at se skiverne.

Som det er blevet sagt: Skt. Knudsgildet er som en perle. Den skal bruges for at bevare liv og glans.

Til gengæld rækker dets glans langt ud over egne rækker. Sydslesvig ville være fattigt, hvis Skt. Knudsgildet ikke fandtes.

Ældresammenkomsten om foråret på St. Knudsborg er blevet en fast tradition. Sammenkomsten med de ældre fra sognet og fra Dansk Alderdomshjem har udviklet sig til et tilløbsstykke. (Foto: privat)

Stilfærdigt 20 års jubilæum

Af formand Leif Volck Madsen

Slesvig Folkekor er nu fyldt 20 år. Jubilæet blev fejret sidst i 2007 ved en stilfærdig aften med sang og lidt godt at spise for korets nuværende medlemmer.

Når vi ikke kastede os ud i noget så ambitiøst som en jubilæumskoncert, så skyldtes det først og fremmest, at koret igennem snart lang tid har lidt under en alvorlig mangel på herrestemmer.

Vi har forsøgt at hverve nye sangere til koret ved snart enhver given lejlighed, men desværre altså indtil videre uden større held.

Det er den samme mangel på herrestemmer - og det er især basstemmer, det drejer sig om - der er grunden til, at korets koncertaktivitet i årets løb har været begrænset til et absolut minimum.

Selv til et af årsmødearrangementerne 2008 i Flensborg blev vi i sidste øjeblik nødt til at sende afbud, da vi sim-

pelthen ikke var i stand til at møde med forsvarlig besætning på alle stemmer.

Vi var kede af det, og det var ubehageligt for arrangørerne, der dog tog det sene afbud beundringsværdigt pænt.

Heldigvis var vi dog i stand til at synge ved den store fælles dansk-tyske gudstjeneste, der blev afholdt på landshaveudstillingen Landesgartenschau i Slesvig senere på måneden, nemlig den 22. juni.

Men vi klø'r på. Vi har en god dirigent; vi har mange sangglade medlemmer; vi er endda blevet en SSF-tilsluttet forening, og i lokalområdet kan vi sagtens få opgaver nok.

Derfor håber vi også, at vi snart igen er i stand til at levere den vare, vi er blevet sat i verden for at levere: flerstemmig sang til glæde ikke bare for os selv, men også for mange forventningsfulde tilhørere rundt om i landsdelen.

Koret mødes hver mandag aften fra kl. 19.45 til 21.30 i Lollfodsalen i Slesvig.

Dirigent er Ole Volder Nielsky, tlf 04621-305747, og korets formand har tlf. 0461-3183994.

Koret ved den dansk-tyske gudstjeneste ved landshaveudstillingen i Slesvig den 22. juni. (Foto: Kurt Asmusen)

Igen til debat - og godt det samme

Af formand Signe Andersen

I det forløbne år har vort danske sprog, brugen af vore danske sange og vor danske og dansk/sydslesvigske identitet igen været til debat – og godt det samme. Kritiske læserbreve i vor Flensborg Avis kan til tider få blodtrykket til at stige, men er tegn på, at vore værdier er værdt at beskæftige sig med, og at ligegyldighed overfor meninger og holdninger i vort danske mindretal ikke er normen.

Der er mange, der holder øje med udviklingen og til tider bliver betænkelige. Så sættes meninger og holdninger på prøve, og forandringer og justeringer i arbejdet diskuteres. Men formålet at formidle dansk sprog og kultur og fokusere på danske værdier er det blivende grundlag for et levedygtigt mindretal i Sydslesvig.

630 MEDLEMMER

I den sammenhæng er jeg glad for at kunne meddele, at vort medlemstal er forøget til 630 medlemmer. Et medlemskab i Sprogforeningen betyder, at man er sig det sproglige bevidst. Det er glædeligt, at vi har mange aktive medarbejdere til gavn for det danske sprog i Sydslesvig.

I 2007 inviterede Sprogforeningen til 5 møder i Sydslesvig med 180 deltagere. Møderne fandt sted i Kobbermølle (Doris og Niels-Ole Lindgaard: Eksempler på dansk litteratur), i Tarp (Jørgen Kühl: Dansk mindretal og identitet i Sydslesvig), i Skovby (Lisbet Imer: Runeindskrifter), i Moldened (Ejnar Stobbe: Karen Blixens Storme), og i Egernførde (julefrokost og musikalsk underholdning). Desuden deltog medlemmer fra Sydslesvig i afstemnings-

festen den 10. februar og i Sprogforeningens generalforsamling i maj, begge gange på Folkehjem i Aabenraa.

SYNLIGE

Vi har været synlige med boder og udstillinger hele 10 gange i 2007 og kommer på den måde i kontakt med nye medlemmer. Sproghjørnet i KONTAKT i Flensborg Avis er en anden mulighed for synliggørelse. Det er lykkedes at lave 6 sprogsider i 2007 – og efter 10 år på posten som ansvarlig for Sproghjørnet har jeg givet stafetten videre til Lisbet Mikkelsen Buhl, som nu beredvilligt stiller sin tid og energi til rådighed.

Traditionen tro blev alle skoleelever i vore skoler efter sommerferien budt velkommen til et nyt skoleår med et skoleskema, igen med økonomisk støtte af Oberst H. Parkovs Mindefond. Tegneren Estrid Bøgh Rasmussen lod nogle insekter sige "Dansk er vort hjertesprog".

Arbejdet med at samle blivende lejlighedssange har stået på gennem flere år, men endelig i november 2007 lå lejlighedssangbogen med 39 sange klar til fordeling. Det var en stor dag. Vi forærede et eksemplar til alle vore medlemmer i Sydslesvig og til alle bidragyderne. Lejlighedssangbogen er blevet rigtig godt modtaget og sælges for 4 euro / 30 kr. pr. stk.

MIT DEJLIGSTE DANSKE ORD

I november 2007 startede vi også et større projekt: "Mit dejligste danske ord". Vi indbød alle interesserede, det være sig medlemmer, ikke-medlemmer, voksne og børn, til at sende os et bud på et dansk ord, som på særlig

måde betyder noget for én. Der er indsendt rigtig mange ord, og vi er glade for den store opbakning. Ordene skal ses som en kærlighedserklæring fra Sydslesvig til det danske sprog.

Efterårsferien sidste skoledag 12.10.07 første skoledag 29.10.07	Juleferien sidste skoledag 21.12.07 første skoledag 07.01.08	Påskeferien sidste skoledag 20.03.08 første skoledag 07.04.08	Sommerferien sidste skoledag 18.07.08 første skoledag 01.09.08
---	---	--	---

Tid	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag

Tykt med støtte fra Oberst H. Farkus Ministerial

Tegneren Estrid Bøgh Rasmussen stod for skoleskemaet i 2008, som også var året, hvor det nydelige sanghefte "Lejlighedssange" så dagens lys. (Ill.: EBR og SPT)

Mange aktiviteter og nok at tage fat i

Af formand Hans Jessen

Beretningen her fortæller om årets aktiviteter i Sydslesvigs danske Kunstforening fra september sidste år til begyndelsen af september 2008. Det har været et år med mange aktiviteter, og derfor også nok at tage fat på, hvilket vi ikke skal beklage.

PAPIR FRA JYLLAND

Efterårets første udstilling "Papir fra Jylland" kunne vi åbne den 6. september 2007. Her deltog 17 kunstnere, alle medlemmer af Kunstnersammenslutningen "Jylland". Oplægget til kunstnerne var, at kun arbejder i papir og heraf afledte materialer måtte udstilles.

Et spændende oplæg, som for nogle af kunstnerne blev udnyttet godt, desværre valgte andre at vise værker, som var af ældre dato, og det behøver ikke at være et problem, men her bar det tydeligt præg af genbrug.

Så vi må ærligt sige, at vi som helhed var skuffede, selv om der absolut også var kvalificerede værker med på udstillingen. Vore erfaringer herfra har givet os anledning til at overveje fremtidige udstillinger med større sammenslutninger. Vi må jo konstatere, at det at udstille mange kunstnere sammen kan afføde en mindre motivation for at præstere det ypperste, i hvert fald i forhold til en separatudstilling, hvor man selv tegner billedet.

Til åbningen af "Papir fra Jylland" talte generalkonsul Henrik Becker-Christensen indlevende om de associationer, som han havde fået omkring emnet papir, og kunstneren Erik Winkler takkede på sammenslutningen

"Jylland"s vegne for udstillingen. Hans Jakob Jessens orkester Route E 45 spillede til, så de ca. 60 fremmødte fik et par gode timer sammen. Udstillingen blev set af 603 mennesker i alt.

TOLLI

Den sidste udstilling i 2007 var "Tolli" med værker af netop den islandske kunstner Tolli i et samarbejde med Nordisk Informationskontor i Flensborg.

I min åbningstale ved ferniseringen lørdag den 17. november 2007 fortalte jeg bl.a. om Tollis brogede opvækst først som fisker og siden som kunstner, hvilket tydeligt kunne ses i hans kunst med motiver fra den islandske og nordiske natur. Det var forrygende og svimlende malerier med kraft og energi, vi fik at se på udstillingen.

Til åbningen spillede pianisten Helge Schmedeke og bassisten Kaj Stemmler, og der var mødt rigtig mange mennesker. Det skyldtes ikke mindst, at udstillingen var et led i den samlede pakke i forbindelse med Nordisk Informationskontors 10 års jubilæum.

I alt 651 mennesker så udstillingen.

BONANNO

Den 7. februar 2008 kunne vi i forbindelse med den årlige generalforsamling byde velkommen til udstillingen "Bonanno", som viste værker af den dansk-italienske kunstner Alfio Bonanno fra Langeland.

Ved den velbesøgte åbning fortalte kunstneren selv om sine arbejder, der for det meste er store installationer

bygget op i naturen af naturens egne materialer. På udstillingen kunne man via tegninger, modeller og fotografi se, hvorledes Bonanno arbejder. Til udstillingen havde kunstneren for første gang i mange år udført malerier, - et nyt arbejdsområde for Bonanno, der på den måde viste sine mange talenter.

Pianisten Helge Schmedeke og basisten Kaj Stemmler var igen aktive musikalsk set. Udstillingen blev set af 608 mennesker.

GITTE KATH

Endnu inden "Bonanno"-udstillingen lukkede, viste plakater og teaterkunstneren Gitte Kath fra Christiansfeld et udvalg af sine plakater ved en mindre udstilling i den blå sal på Dansk Centralbibliotek. Udstillingen åbnedes den 28. februar 2008 med et foredrag af Gitte Kath om plakat- og teaterkunst, og udstillingen var arrangeret i samarbejde med Sydslesvigsk Forening og Dansk Centralbibliotek.

SIGEL/LÜBBERT

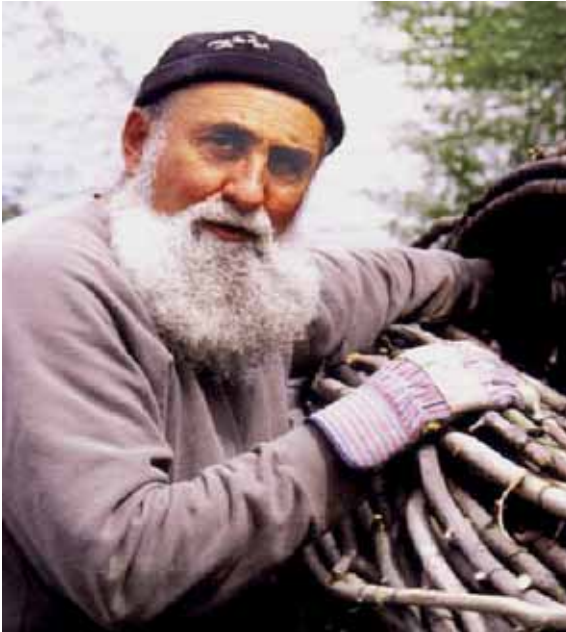
Sæsonens sidste udstilling var samtidig årsmødeudstillingen 2008. Det var maleren Inka Sigel og keramikeren Better Lübbert fra Århus, der havde sagt ja til at udstille deres arbejder i Flensborg.

Den blev mod sædvane åbnet i god tid inden årsmødet, allerede torsdag den 22. maj. De mange åbningsgæster fik en god oplevelse med hjem, Inka Sigels lysende undervandsbilleder med transparente farver, der bølgere frem og tilbage, vakte opsigt, og der blev solgt en del allerede ved åbningen.

Better Lübbert viste store krukker med figurer, der kunne sætte fantasien i gang.

Hans Jakob Jessens band Route E45 spillede til åbningen og sørgede på den måde for at medvirke til den gode stemning.

Desværre var der kun 461 besøgende til udstillingen. Det skyldtes i hvert fald ikke udstillingen, derimod nok, at Dansk Centralbibliotek lå i byggerod, hvorfor adgangen til udstillingssalene var noget besværlige.

I februar åbnede Sydslesvigs danske Kunstforening udstillingen Alfio Bonanno på Dansk Centralbibliotek i Flensborg. Alfio Bonanno er født på Sicilien i 1947 men har siden 1975 været bosat på Langeland. Siden slutningen af 70'erne har Alfio Bonanno arbejdet med og i det danske naturlige landskab. Hans mange projekter handler om at skabe særlige specifikke naturskulptur-installationer både med store formationer dannet af naturens egne materialer og med fantasiskabte former. (Foto: SdK)

BESØGENDE

Vi nåede så igen i det forløbne år op på 4 egentlige udstillinger, selv om vi økonomisk har svært ved at klare det. Men ved god hjælp fra flere sider går det alligevel. I alt 2.323 mennesker så de 4 udstillinger, og det er en nedgang på 7 besøgende i forhold til sidste år. Det kan vi ikke klage over, når vi medtager ulemperne ved ombygningen af Dansk Centralbibliotek. Det giver et gennemsnit på 580 besøgende pr. udstilling.

ANDRE AKTIVITETER

Ved generalforsamlingen den 7. februar 2008 mødte omkring 45 medlemmer op; et godt fremmøde, som viser, at medlemmerne af kunstforeningen er interesserede i foreningens virke. Både formandens og kassererens beretning blev godkendt, og kontingentet blev fortsat 25 euro for par og 15 euro for enlige.

Der var ingen indkomne forslag fra medlemmerne, dog kom der flere gode idéer fra medlemmerne under punktet eventuelt om kommende udstillinger.

Bestyrelsens sammensætning blev efter valg: Anni Søndergaard Boisen, Erik Fredens, Hans Jessen, Povl Leckband, Anette Pinn, Eva Schrøder og Inge Suppras. Som suppleanter valgtes Stefan Hesse, Nils Vollertsen og Mette Karstoft. De to revisorer Elsa Reich og Grethe Kreutzer tog begge imod genvalg.

Jørgen Vestergaard dirigerede generalforsamlingen på vanlig myndig vis.

MEDLEMSTALLET

Antallet af medlemmer er p.t. 238, hvor vi sidste år var 235 medlemmer. Det er normale udsving, der viser, at medlemstallet har stabiliseret sig omkring de 230-240 medlemmer. Vort mål er stadig at nå 300 medlemmer inden for en overskuelig tidsramme.

TILSLUTTET

Kunstforeningen er en af 26 tilsluttede foreninger under Sydslesvigsk Forening, og vi har derfor med repræsentanter deltaget i to møder desangående. Det ene fandt sted i oktober 2007; det var det årlige valgmøde, hvor der blev valgt repræsentanter til hovedstyrelse og Samråd. Her blev vort bestyrelsesmedlem Povl Leckband valgt ind i hovedstyrelsen, og det er vi selvsagt tilfredse med, da vi på den måde har indflydelse på det, der foregår der. Det andet fandt sted i april 2008; det var det årlige midtvejsmøde, hvor der blev orienteret om arbejdet i SSFs hovedstyrelse og Samrådet.

Vore samarbejdsrelationer er også udvidet på anden måde, idet vort bestyrelsesmedlem Erik Fredens er blevet udnævnt til formand for SSFs billedsamlingsudvalg, og det sikrer os et godt samarbejde også i den retning.

ØKONOMIEN

har som altid været opmærksomhedskrævende. Vi må fortsat være forsigtige med udgiftssiden, men har også været heldige gennem ansøgning at få tildelt et pænt beløb af SSFs puljemidler. Vi kan ikke arrangere 4 udstillinger om året, uden at vi løbende ansøger om fondsmidler. Heldigvis har vi indtægter gennem provision ved salg af kunst på foreningens udstillinger, og endelig er medlemskontingentet et godt bidrag til foreningens aktiviteter. Alt i alt betyder det, at vi prøver at se fortrøstningsfuldt på fremtiden.

Bestyrelsen har igen holdt 5 møder i årets løb, og sammen med det at arrangere udstillinger og de øvrige aktiviteter i foreningen er der meget at tage sig af, når man er medlem af bestyrelsen. Men det fungerer heldigvis på en selvfølgelig indforstået måde, hvor enhver i bestyrelsen gør det, der skal gøres.

SAF på banen igen

Af landsformanden Rüdiger Schulze

Sønderjyske Arbejderforening - med fuldt navn Sønderjysk Arbejderforening/ Dansk Socialdemokratisk Forening for Sydslesvig - er stadig på banen. Nogle ældre vil måske huske SAFs storhedstid i 50'erne og 60'erne, hvor SAF havde op til 8 lokalafdelinger i Sydslesvig med flere hundrede medlemmer, men også i dag er der i Rendsborg og Holtenå aktive folk tilbage, som vil opretholde denne specielle del af mindretallets vidtforenede foreningsnetværk.

SAF har i sine vedtægter lagt vægt på, at foreningen fremmer dannelsen og kulturen hos sine dansksindede medlemmer. Foreningen laver ingen partipolitik og overtager ingen funktion som fagforening, men bestræber sig at følge vedtægternes målsætning - især gennem studieture og foredrag.

Studieture og foredrag gennemføres den dag i dag. I 2008 har lokalforeningerne Rendsborg og Holtenå været på tur bl.a. til Hamborg - traditionen tro med toget -, nærmere sagt til „Auswanderermuseum Ballinstadt“. Her skildres historien med de titusinder, som i slutningen af det 19. århundrede vendte Europa ryggen og emigrerede til USA som følge af fattigdommen og politisk undertrykkelse. Deriblandt mange fra landsdelen Slesvig, som efter prøjsernes overtagelse af hertugdømmet ikke så nogen fremtid mere i hjemstavnen og forlod den. Museet i Hamborg er absolut et besøg værd. De mange skæbner - glædelige og triste - bliver anskueliggjort på en måde, som gør dybt indtryk på folk, og som også gjorde dybt indtryk på SAF'erne.

I september 2008 var Danfoss Universe mål for en udflugt ved SAF

Rendsborg og Holtenå. Et arrangement, som var målrettet på hele familien.

Kontakten til Danmark er også igen gennem venskabsforbindelsen med Hovedstadens Grænseforening (HG) i live. HG har været på deres årlige Sydslesvig-tur, hvor foreningerne traditionen tro mødes på Christianslyst. Besøg og samvær som dette er altid en kærkommen lejlighed til at uddybe og genopfriske de personlige kontakter. SAF har vitterlig stor gavn af det.

*På Auswanderermuseum Ballinstadt.
(Fotos: privat)*

45 aktive medlemmer på listen

Af formand Kirsten Anthonisen

Torsdagskoret har p.t. 45 aktive medlemmer på listen. Enkelte har valgt at stoppe med at synge i koret, men heldigvis kom der igen nye korsangere til, da efterårssæsonen 2007 startede. De skal være velkomne i koret, og vi håber, de vil befinde sig godt hos os.

ADVENTSKONCERTER

Korets adventskonserter i 2007 i Ansgar Kirke og Medelby Kirke var igen godt besøgt. Repertoireudvalget havde sammen med dirigenten Elsemarie Nielsen besluttet at markere 300-året for Buxtehudes død ved at vælge en af hans kantater "Du Friedefürst, Herr Jesus Christ", samtidig med at Wolfgang

Joern spillede præludium og fuga i a-moll af Buxtehude. Derudover kom værker af Johann Sebastian Bach, en række danske og engelske julesange samt en bøn, forfattet af den franske forfatter, Racine, som en senere fransk komponist, Gabriel Fauré, har sat musik til, på programmet.

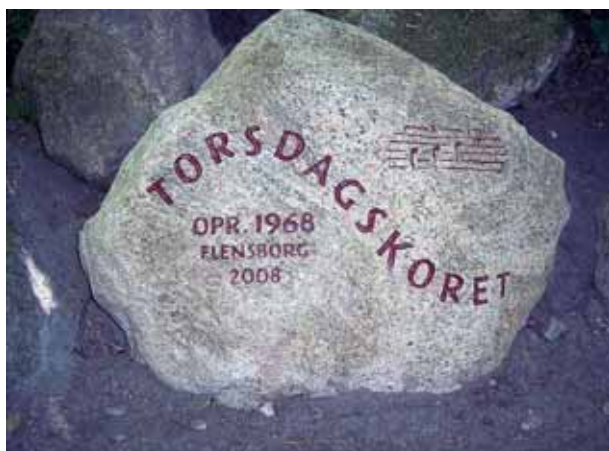
Denne gang havde Flensborg Avis da opdaget, at der var adventskonserter. De skrev: "Torsdagskoret har det ligesom nisserne. De dukker altid op ved juletid" og "Torsdagskoret er domineret af kvindelige medlemmer, men der er da også seks mandlige stemmer". Det er i mine øjne ingen reel anmeldelse af en koncert, som koret og især Elsemarie har gjort sig fortjent til. Men lidt PR er jo altid bedre end ingen omtale.

Fra adventskoncerten i Medelby. (Foto: Torsdagskoret)

Maïke Lohse og Marianne Kröger fra Torsdagskoret og den nye og danske sten - udført af stenhuggeren Karin Peschke fra Harreslev - i sangerlunden i Frueskoven i Flensborg. (Fotos: Torsdagskoret)

På et fælles bestyrelsesmøde for Helligåndskirkens Kor og Torsdagskoret i begyndelsen af januar 2008 var begge kor enige om at gå sammen om forberedelsen af årsmødekoncerten 2008. Det blev besluttet, at de to kor – traditionen tro – ville gå sammen om årsmødekoncerten på Duborg-Skolen med en afdeling hver samt fællesværket "Förklädd Gud".

VADEHAVSSANGE

Ved sidste års generalforsamling besluttede vi at imødekomme et ønske fra Jens Rosendal om at få fremstillet flere CD'r med vadehavssangene. Efter at have undersøgt, hvordan det forholder sig med ophavsrettighederne, tilbød vi Jens Rosendal at producere et 2. oplag på 100 stk. CD'r, hvoraf Jens Rosendal forpligtigede sig til at aftage halvdelen.

KULTURUGEN

Koret medvirkede ved den Danske Kulturuge i Slesvig i oktober, hvor musicalen "Snedronningen" blev opført i samarbejde med Slesvig Folkekor, børnekorene fra hhv. Gustav Johannsen-Skolen, Gottorp-Skolen, Hiort Lorenzen-Skolen, Ejderskolen samt Frederiksstad Orkester og Slesvig Spejderorkester. Uddrag af musicalen kom også til opførelse ved indvielsesfesten for

A.P. Møller Skolen i Slesvig den 1. september.

40 ÅRS VIRKE

Torsdagskoret kan se tilbage på 40 års virke. I bestyrelsen har vi arbejdet med at finde frem til, hvordan jubilæet skulle markeres. Vort første forslag med at afholde en weekend på Musisk Center Danmark på Askov Højskole faldt ikke i god jord. Sammen med festudvalget fandt vi frem til et nyt forslag. Bestyrelsen prøvede ved hjælp af gamle medlemslister at finde frem til tidligere korsangerer, som er blevet inviteret med til en øvelørdag på Flensborghus den 29. november. De skulle have mulighed for sammen med os aktive sangere at medvirke ved årets adventkoncerter i Ansgar Kirke og i Medelby Kirke søndag den 30. november 2008.

Efter korprøven lørdag den 29. er/var der fest med festmiddag og hvad festudvalget ellers kan/kunne byde på på Flensborghus.

Vi skal/skulle ikke betale leje for Flensborghus. Det, synes jeg, er en flot "fødselsdagsgave" fra SSF.

SANGERSTEN

I forbindelse med korets markering af sit 40 års jubilæum har koret i årsmødedeweekenden i år nedlagt en såkaldt "sangersten" i Frueskoven.

"Hier war einst eine stille Quelle, die in Klängen Well' auf Welle weithin sich als Strom ergoss".

Sådan står der på den store sten i "sangermindelunden". Ifølge det materiale, vi har kunnet finde på byens arkiv, er kilden, der er tale om, formentlig kilden til inspiration, som sangskrivere nogen gange har brug for.

Oprindeligt blev den store sten sat af den flensborgske juveler A.R. Iwersen, der ønskede at mindes sin gode ven Ferdinand Schmidt, som var komponist. Siden har det været en tradition, at flensborgske kor og sangforeninger

mødtes her for at synge og lægge en sangersten. Traditionen gik dog i glemmebogen og blev først genoplivet i 1986. Mindelunden" blev sat i stand i 1988, og plejes nu af korene på skift.

Om der hører en national historie til stedet i Frueskoven, har bestyrelsen ikke kunnet få afklaret. Men da musik og sang binder mennesker sammen, mente vi, at det er helt naturligt, at Torsdagskoret brugte sit 40 års jubilæum til at markere, at der også er danske kor i Flensborg. På den måde kan vi være med til at bygge bro mellem danske og tyske korsangere.

Koret åbnede højtideligheden ved at nedlægge stenen, som er udført af stenhuggeren Karin Peschke fra Hareslev, med et par sommersange, hvorefter sløret blev løftet, og propperne røg af sekten.

PRØVEPLANEN

Af prøveplanen for 2008 fremgik, at koret kan se tilbage på et travlt år:

- ⌚ Årsmødekoncert
 - ⌚ Forening NORDENs venskabsstævne
 - ⌚ Indvielse af A.P. Møller Skolen i Slesvig
 - ⌚ Opførelsen af musicalen "Snedronningen" i forbindelse med den danske kulturuge
 - ⌚ Ansgar Kirke og Wolfgang Joerns 40 års jubilæum
 - ⌚ Vort eget 40 års jubilæum
- Man kan blive helt forpustet.

Dejligt, at der er bud efter Torsdagskoret. Der har været år, hvor vi har savnet opgaver at gå i gang med. Da vi alle har et arbejde, der skal passes, og mange af os er engagerede i andre gøremål og frivilligt arbejde, krævede det i år sin mand hhv. kvinde at være aktiv sanger. Vi kan kun løse opgaverne ved at stå sammen og bakke op om koret og ikke mindst om Elsemarie. I år har "Torsdagskorets nisser" jfr. Flensborg Avis ikke kun været aktive i julemåneden, men hele året.

Anerkendelser på stribe

Af Povl Verner Hansen

Anerkendt for stor indsats i Y's Men International

På klubbens sidste møde før sommerpausen blev klubmedlem Iver Kristensen hædret ved at blive optaget i 'Den gyldne Bog'. Denne hæder tildeles medlemmer, som på enestående måde har øvet en stor indsats for bevægelsens formål og videre udbredelse. Dokumentet, som blev overrakt af Region Danmarks tjenesteleder på dette område Christian Jessen, Haderslev, er identisk med siden i 'Den Gyldne Bog', som har hjemsted i verdensbevægelsens hovedkontor i Geneve i Schweiz.

TILDELING AF ÅRSBANNER FOR MANGE ÅRS MEDLEMSKAB

I Flensborg Y's Men's Club tildeles medlemmerne et årsbanner for medlemskab i hhv. 5 år, 10 år, 15 år o.s.v. På samme klubmøde blev for første

Povl Verner Hansen, Iver Kristensen og Hans Jørgen Refslund (nr. 1, 2 og 4 f.v.) fik overrakt et 40 års banner, Werner Hansen (nr. 3 f.v.) et 35 års banner.

gang tildelt 40 års samt et 35 års banner.

For de mange års medlemskab fik følgende klubmedlemmer tildelt hver et 40 års banner: Povl Verner Hansen, Iver Kristensen og Hans Jørgen Refslund, og Werner Hansen et 35 års banner.

KLUBBENS LEDELSE 2008 - 2009

Hæder til Iver Kristensen. (Fotos: privat)

Flensborg Y's Men's Club har 22 medlemmer; og den ledes af et præsidium på 4 medlemmer.

Det nye præsidium for klubåret 2008-2009 består af flg.:

Præsident Natascha Jensen, vicepræsident Bent Laursen, skatmester Ole Rinneberg og sekretær Inger Laursen (f.v.t.h.).

Natascha Jensen, Bent Laursen, Ole Rinneberg og Inger Laursen udgør præsidiet for et år.

Naturligvis var Flensburg Y's Men's Club også repræsentanteret på årsmødepladsen i Flensburg med en info- og serveringsbod. (Foto: SPT)

„Et jordbundet mindretalsarbejde“

Af formand Gert Wiencke

Den 4. oktober 2007 tog Grænseforeningen e.V.s medlemmer med ledsagere på udflugt. Turen startede på Nolde-Museet, senere fortsatte man til de Conrauske Jorder under kyndig ledelse af Carsten Nommensen og sluttede af med en spisning i Dagebøl. Til trods for at vejret ikke lige frem var med deltagerne, blev det til en både informativ og hyggelig tur.

FLOT BOG

Den 16. april i år holdt Grænseforeningen e.V. traditionen tro sin generalforsamling på Hotel Nordkreuz i Harreslev. Denne generalforsamling faldt ud af rammen derved, at medlemmerne kunne præsenteres for en bog, som længe har været på vej: "Et jordbundet mindretalsarbejde" er den dobbelttydige titel på en ny bog med undertitlen "Historien om det danske landbrug i

Finn Slumstrups og Grænseforeningen e.V.s bog om historien bag dansk landbrug i Sydslesvig og Grænseforeningen e.V. (Foto: SPT)

Sydslesvig og Grænseforeningen e.V."

Bogens forfatter er Finn Slumstrup, som også er kendt som formand for Grænseforeningen.

Han siger om arbejdet med den nye bog: "Jeg blev glad for opfordringen, for jeg har længe ment, at det landlige Sydslesvig er underbeskrevet, når det drejer sig om det danske mindretals historie og nutid. Gert Wiencke og Nis Hansen gav mig muligheden for at yde et beskedent bidrag til at rette op på denne skævhed.

Det er vigtigt at fortælle, at jeg ikke startede på bar bund. Først og fremmest Nis Hansen havde samlet et ganske omfattende materiale af rent faktisk karakter. Det har fungeret som et vigtigt kildemateriale ved siden af andet stof, jeg har kunnet grave frem, og ikke mindst en række samtaler med centrale personligheder."

AF GODE GRUNDE

"Historien om det danske landbrug i Sydslesvig er af gode grunde en beretning, der udspiller sig på begge sider af grænsen. Samspillet mellem bønderne syd og nord for grænsen og mellem de sydslesvigske bønders organisationer på den ene side og den danske stat og Grænseforeningen på den anden, har det været spændende at grave frem.

Et helt særligt kapitel i dette samspil er Grænseforeningen e.V., som blev stiftet den 1. april 1966. En lille forening med stor betydning i mindretallets liv. Det har været en særlig interessant opgave at trække denne forening frem fra anonymiteten og placere den ind i det større billede".

"Et jordbundet mindretalsarbejde" er på 143 sider. En række aktuelle foto-

grafier og bogens omslag skyldes fotografen Anne Mette Holstein, mens de historiske billeder er bragt til veje fra Studiefdelingen ved Dansk Centralbibliotek og Grænseforeningen e.V.

Foreningen har fået støtte til udgivelsen fra "Mindelegat for Gaardejer

Christian Larsen og Hustru til Fremme af Danskheden i Sydslesvig" samt fra "Gaardejer Christian Lassens Mindefond".

Bogen forhandles gennem Padborg Boghandel.

DEN FØDERALISTISKE UNION AF EUROPÆISKE FOLKEGRUPPER (FUEF):

Strategi og aktivitet

Af præsident Hans Heinrich Hansen

Med min første beretning som præsident for FUEF vil jeg gerne gøre status over, hvad vi har nået i det sidste års tid. Min beretning har to formål:

1. Jeg vil gerne give et indblik i den strategi, som præsidiat ønsker at benytte sig af i de kommende år til videreudvikling af FUEF samt gøre rede for, hvor vi som europæisk centralorganisation ønsker at stå om to år.

2. Jeg vil gerne gøre det klart, hvorfor det kan betale sig at gå aktivt ind i arbejdet omkring FUEF. Et aktivt engagement er et af mine centrale anliggender, for uden et sådant engagement kan vi ikke realisere de ambitiøse mål, som vi har sat os.

Det centrale spørgsmål, jeg vil sætte fokus på, er: Hvordan kan vi i fællesskab udvikle vor organisation til det, som vi dybest set gerne vil være, nemlig et talerør for de autoktone mindretal i Europa og en professionel centralorganisation, der varetager medlemmernes interesser så godt og effektivt som muligt.

I det sidste års tid er vi kommet et pænt skridt videre ad denne vej, og vi har en idé om, hvordan vi kan komme endnu videre.

Det er mit indtryk, at FUEF p.t. befinder sig i en hurtig udviklingsproces,

Hans Heinrich Hansen aflagde sin første beretning i embeds medfør på FUEF-kongressen 2008 i Ungarn. (Foto: FUEF)

og som eksempel på denne udvikling vil jeg gerne nævne det formaliserede samarbejde med Europa-Parlamentet i et dialogforum og etableringen af et sprognetværk.

MERE PROFESSIONELT

Den hurtige udvikling er en nødvendighed set i lyset af, at vi kan blive nødt til at arbejde endnu mere aktivt og professionelt, hvis vi skal kunne leve op til

vor funktion som talerør for de autoktone mindretal og som europæisk centralorganisation.

Inden jeg ser tilbage på det forgangne år og derefter præsenterer det af præsidiets godkendte strategiske program for 2008/2009, vil jeg gerne sige et par ord om Bruxelles-projektet.

I 2006 fik vi på Youth of European Nationalities - YENs initiativ og med hjælp fra nogle af medlemsorganisationerne iværksat det såkaldte Bruxelles-projekt. Formålet med dette samarbejde er at sammenføre de to organisationers europæiske engagement, så vi bliver sat i stand til at repræsentere de autoktone mindretals interesser i Europa med større gennemslagskraft.

Det glæder os, at vi har kunnet videreføre projektet trods mange vanskeligheder og tvivl, og at præsidiets sammen med vore ansvarlige jar kunnet stå bag de forskellige initiativer og indhold og desuden har været med til at udarbejde det strategiske program.

GRUNDRETTIGHEDER

Sammen med YEN fik vi i 2006 vedtaget charteret for de autoktone nationale mindretal og folkegrupper. Den centrale del af chartaet er de 13 grundrettigheder for de europæiske mindretal, og de vil blive taget op til nærmere drøftelse på de årlige FUEF-kongresser og skulle så gerne munde ud i et kompendium for grundlæggende mindretalsrettigheder i Europa.

Fundamentet blev lagt i 2007 i Tallin med retten til uddannelse, som blev vedtaget med stor opbakning, og som er blevet eller vil blive undersøgt nærmere hos nogle af vore medlemmer.

Efter retten til uddannelse bliver det næste den fundamentale ret til medier og egne informationer, som bl.a. blev drøftet på 2008-kongressens mediedag.

Generelt anser jeg det for vigtigt, at vore kongresser rent indholdsmæssigt får en skarpere profil, end det hidtil har

været tilfældet. Vi vil gerne tage emner op, som er vigtige for os og vore medlemsorganisationer, og som ligger os på sinde. Vi bør med andre ord have som målsætning, at kongressens deltagere rejser hjem igen med ny indsigt og ny motivation til at engagere sig på lokalt plan.

EU

Lad mig nu vende tilbage til de indledningsvist nævnte hovedemner, nemlig dialogforummet og sprognetværket.

Et vigtigt skridt blev taget med undertegnelsen af Europa-Parlamentets dialogforum i april, og i den forbindelse vil jeg gerne især fremhæve den indsats, som hhv. præsidenten og vicepræsidenten for intergruppen for nationale mindretal i Europa-Parlamentet, Csaba Tabajdi og Michl Ebner har gjort sammen med deres kolleger ved at bringe FUEF på tale som den vigtigste strategiske partner inden for mindretalsarbejdet.

Efter lange forhandlinger er ordene nu blevet omsat til handling. Sammen med de europæiske folkegruppers ungdomsorganisation har FUEF indgået et formaliseret samarbejde med Europa-Parlamentet. Med udgangspunkt i de erfaringer, der allerede er blevet samlet af forskellige kontaktfora i nogle europæiske lande, blev det overvejet, hvordan centralorganisationerne kan være med til at sikre mindretallene direkte indflydelse på beslutningsprocesserne i Europa-Parlamentet, når det gælder spørgsmål, der netop handler om de europæiske mindretal.

Dialogforummet er et direkte resultat af disse overvejelser, og her drøftes aktuelle udfordringer, problemer og langsigtede strategier for de autoktone nationale mindretal i Europa. På den måde er der blevet skabt en institutionel ramme omkring kontakten mellem den politiske scene og de europæiske mindretal. Dialogforummet er også stedet, hvor udtalelser og henstillinger drøftes og resolutioner vedtages.

Indtryk fra FUEF-kongressen 2008 i Ungarn. (Fotos: FUEF)

Sekretariatsfunktionen i det nye formaliserede samarbejde varetages af både FUEF og intergruppens sekretariat.

Personligt har jeg store forventninger til dette samarbejde. Hvis vi kan bevise overfor omverdenen, at FUEF og dets repræsentanter i dialogforummet er i stand til at agere professionelt som talsmænd for de europæiske mindretal, vil vi også være mere interessante som samtalepartner for bl.a. EU, Europarådet, nationalstaterne, EU-kommissionen m.v., og det vil også sætte os i stand til at lægge vore fælles anliggender frem med større gennemslagskraft.

SPROG

Udover dialogforummet har vort arbejde også været fokuseret omkring den rent sproglige side. Med resolutionen, der blev undertegnet i Tallin i 2007, har vi forpligtet os til at fremme regional- og mindretalssprogene under særlig hensyntagen til de små og mindste sprog i Europa. Sagt i al beskedenhed, så har det været en stor tilfredsstillelse at opleve, at flere medlemmer af Europa-Parlamentet bakker resolutionen op og benytter denne som grundlag for forespørgsler til EU-kommissionen.

Sammen med flere partnere har vi

sluttet os sammen i et konsortium og tilbudt os som sprognetværk i EU. I den forbindelse er det bemærkelsesværdigt, at Sydtyrols ministerpræsident, Louis Durnwalder, erklærede sig villig til at yde økonomisk støtte til FUEFs initiativ.

FORSKELLIGE AKTIVITETER

Efter valget i Tallin påpegede jeg, hvor vigtigt det er, at vi som præsidium søger kontakt til de lokale medlemsorganisationer. Begyndelsen er gjort, men vi vil gerne fremover udvide vor tilstedeværelse lokalt.

I Flensborg har vi taget fat på implementeringen af vor fundamentale ret til uddannelse, som omkring 30 repræsentanter fra FUEFs medlemsforeninger til dato har deltaget i. På FUEFs møde i Burgenland med repræsentanter for den slaviske arbejdsgruppe i FUEF blev dette emnet ligeledes taget op. Vi har været på besøg i Cornwall, og efter indbydelse fra medlemsorganisationen for tyrkerne i Vesttrakien har jeg bl.a. deltaget i et arrangement i hhv. Europa-Parlamentet og FN i Geneve, begge steder som ordstyrer. Sammen med YEN har vi haft diskussionsmøder i Wien med nogle af vore østrigske medlemsorganisationer og desuden afholdt es fælles præsidiemøde med YEN.

Skal store ting opnås, skal de være vel forberedte - her fra et forberedende møde på Flensborghus. (Foto: FUEF)

EUROPARÅDET

Lidt om vort engagement i Europarådet: Europarådet er et vigtigt, måske endda det vigtigste kontaktoorgan for mindretallene i Europa.

Europarådet var en vigtig aktør, da de to vigtigste mindretalsdokumenter - det europæiske sprogcharta og rammeoverenskomsten - blev vedtaget tilbage i 90'erne, da FUEF var aktiv på europæisk plan med Cottbus-erklæringen om en mindretalskonvention. Vi er repræsenteret i den såkaldte INGO-konference, der er en sammenslutning af ikke-regeringsorganisationer i Europarådet.

Ved mellemkomst af forskellige statsrepræsentanter har jeg på et møde i Strassbourg talt med Europarådets mindretalsudvalg for autoktone mindretal, også kaldet DH-MIN, om muligheden for at vi får en fast observationspost i dette udvalg. På linje med mange statsrepræsentanter i udvalget er vi af den opfattelse, at det med rimelighed må kunne forventes, at mindretallenes repræsentanter sidder med ved bordet, når der drøftes emner, der handler om mindretallene.

Men det har vist sig ikke at være helt så enkelt, som vi havde forventet. En fast observationspost blev ikke til noget i første omgang, fordi nogle statsrepræsentanter var imod det. Nu har formanden for DH-MIN meddelt os, at vi efter drøftelser i Europarådets hovedudvalg for menneskerettigheder vil få en ad-hoc observationspost, så vi kan deltage i møderne efter indbydelse. Det første møde fandt sted medio oktober. Vi ser det som endnu en succes, at vi nu får mulighed for at deltage jævnlige i DH-MINs møder.

Sammen med INGO-konferencen i Europarådet vil vi nu tage op til overvejelse, hvordan vi bedst får løftet de emner, der vedrører de europæiske mindretal, op på Europaråds-niveau.

YEN

Det ligger mig på sinde at fremhæve det fine samarbejde med de europæiske folkegruppers ungdomsorganisation YEN.

Det var mig en stor glæde at kunne byde min kollega Aleksander Studen-Kirchner velkommen ved 2008-kongressen. I de sidste to år har Aleksander sat sit personlige præg på samarbejdet mellem YEN og FUEF, og han er ikke kun gået yderst aktivt ind i arbejdet, en aktivitet vi gerne så mere af i FUEF, nej, han har også haft sine kritiske meninger om vort arbejde.

Jeg er enig med Aleksander i, at det er utrolig vigtigt at inddrage ungdommen, hvis mindretalspolitikken skal have en chance fremover. Den formulering, han brugte i forbindelse med YENs pinseseminar, har virkelig indprentet sig, han sagde nemlig - og jeg citerer ordret: "Ungdommen er ikke kun vor fremtid, den er også vigtig for os her og nu."

Det er en smuk og rigtig tanke, som jeg gerne vil tage op. Vi kan hurtigt blive enige om, at den logiske konsekvens af denne tanke er, at vi må inddrage ungdommen aktivt i vort arbejde og hellere før end siden. På det punkt har vi endnu meget at lære. Jeg håber, at vi får lov til at beholde ham og YEN, og at han fortsat vil råde og vejlede os, selvom han i foråret overdrog hvervet som præsident for YEN til Hester Knol, som jeg vil ønske held og lykke med de mange nye opgaver.

SKUFFENDE

I denne sammenhæng vil jeg gerne med eftertryk gentage en opfordring fra sidste år og udbygge denne til en kritik. Det er mildest talt skuffende, at nogle af vore medlemsorganisationer ikke har formået at vælge en ungdomsrepræsentant til deres delegation. FUEF har udtrykkeligt stillet krav om dette og gør det fortsat. Jeg kunne godt tæn-

ke mig at høre, hvad grunden er til, at man ikke har inddraget ungdomsrepræsentanter i de forskellige delegationer, og jeg vil gerne sammen med YEN foreslå repræsentanterne til næste kongres, så vi ikke i 2009 igen står i den situation, at nogle af medlemsorganisationerne ingen ungdomsrepræsentant har. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at minde jer om, at FUEFs fremtid afhænger af, om det lykkes os at begejstre de nuværende YEN-medlemmer for vort arbejde.

HJEMMESIDEN

Informationer om vore aktiviteter bliver løbende lagt ud på vor hjemmeside eller på informationsportalen www.living-diversity.eu, der udsender et månedligt nyhedsbrev til efterhånden over 3000 modtagere.

FUEFS STRATEGISKE PROFIL

Det ligger mig på sinde, at vi løbende diskuterer FUEFs strategiske profil.

Vi vil vide, hvilke ønsker medlemsorganisationerne har til FUEF, og hvordan vi kan blive bedre til at repræsentere deres interesser.

I det strategiske program fastlægger præsidiets målsætninger, prioriteter og aktiviteter frem til 2009.

Som udgangspunkt konstateres, at de europæiske mindretal i mange tilfælde ikke bliver set eller respekteret som den merværdi, de udgør i mange regioner og i europæisk sammenhæng.

I den forbindelse ser FUEF det som sin opgave at styrke organisationen som civil repræsentant for mindretallene, så den får større indflydelse i europæisk sammenhæng og på den måde kan være med til at fremhæve den merværdi, som mindretallene udgør.

Til det har vi fået udarbejdet en europæisk strategi 2006 i form af en forundersøgelse, og strategien tænkes gennemført med følgende konkrete mellem- og langsigtede målsætninger:

- Anerkendelse af de autoktone nationale mindretals positive betydning for udviklingen af det europæiske samfund og det europæiske medborgerskab,
- Bevarelse af den naturlige to- og flersprogethed og af de ofte truede regional- eller mindretalssprog som en naturlig rigdom i Europa,
- Nødvendigheden af en omfattende mindretalsbeskyttelse og foranstaltninger til aktiv støtte af mindretallene som garanter for stabilitet, fred og mangfoldighed i Europa,
- Behov for videreudvikling af den europæiske mindretalsbeskyttelse skal bekræftes, idet rammekonventionen til beskyttelse af nationale mindretal og Europarådets europæiske charta for regional- og mindretalssprog ingenlunde kan betragtes som fyldestgørende for en effektiv europæisk mindretalsbeskyttelse,
- Den politiske diskurs skal føres på regionalt, nationalt og europæisk plan under inddragelse af de autoktone nationale mindretal, og disse skal indrømmes en ligeberettiget deltagelse i den politiske dialog,
- De europæiske mindretal skal delagtiggøres, når det gælder samfundsmæssige forandringer og den demografiske udvikling,
- Anerkendelse og styrkelse af de autoktone nationale mindretals civile organisationer i Europa,
- Aktiv inddragelse af den yngre generation som garant for videreudvikling af de autoktone nationale mindretal samt foranstaltninger til kontinuerlig og effektiv støtte af de efterkommende generationer.

PÅ EUROPÆISK NIVEAU

Derudover arbejdes der fortløbende videre med realiseringen af den vedtagne strategi om etablering af en fast præsentation for de europæiske mindretal på europæisk niveau. Denne strategi har følgende målsætninger:

De nationale mindretal i Tyskland er blevet så aktive på EU-plan, at deres indsats er blevet påskønnet gennem indrettelsen af et dialogforum hos EU-parlamentets udvalg for nationale mindretal. Her ses en gruppe repræsentanter for mindretallene og deres EU-samarbejdspartnere forud for et møde i EU-parlamentet. Det andet foto giver et indtryk af, hvor stort EU-parlamentets udvalg for nationale mindretal er - og så er der oven i købet gæster fra mindretallene med. (Fotos: FUEF)

- Monitoring af relevante politiske områder,
- Delagtiggørelse af de europæiske mindretal,
- Tilstedeværelse af de europæiske mindretal,
- Koncentration, formulering og varetægelse af mindretallenes interesser, anliggender og meninger,
- Fremhævelse af merværdien af de europæiske mindretal i de europæiske regioner, bevarelse af den sproglige og kulturelle mangfoldighed i Europa,
- Europæiske mindretal og andre interesserede skal informeres om

europæisk politik og det europæiske civilsamfunds konstituerende værdier.

AKTIV MINDRETALSPOLITIK

Et andet vigtigt punkt i FUEFs aktiviteter er at få omsat handlingsanbefalinger til aktiv mindretalspolitik.

Handlingsanbefalinger skal omsættes til politik med udgangspunkt i disse målsætninger og i charteret for de autoktone europæiske mindretal som principdokument. Dertil hører i særdeleshed en stærkere dialog med de politiske beslutningstagere og multiplika-

torer. Udover nationalstaterne er dette engagement især rettet mod EU og Europarådet.

ENGAGEMENTET 2008-2009

FUEFs aktiviteter og engagement i 2008-09 præges af følgende prioriteter:

- Kernen i FUEFs aktiviteter i 2008-09 er at varetage de europæiske mindretals interesser over for de internationale organisationer og at udvide vort engagement i f.eks. EU, Europarådet, Organisationen for sikkerhed og samarbejde i Europa (OSCE) og De Forenede Nationer (FN).

- Målsætningen er her at få etableret hhv. styrket et formaliseret samarbejde med Europa-Parlamentet og en fast repræsentation for mindretal i Bruxelles.

60 ÅRS JUBILÆET

FUEF fylder 60 år i 2009. Præsidiets har derfor besluttet, at kongressen 2009 skal afholdes i "Europas hovedstad" Bruxelles, hvor vi i året for valget til Europa-Parlamentet og Europarådets 60 års jubilæum vil positionere os og være synlige som professionelle interesserepræsentanter og talerør for de europæiske mindretal. Da valget finder sted i juli, har vi besluttet at kongressen skal afholdes i marts.

DANMARKS-SAMFUNDET:

100-årig i fuldt vigør

Af formand Niels Ole Kajhøj

Danmarks-Samfundet har fejret sit 100 års jubilæum med en flagfest i Aalborg og en officiel jubilæums-reception i Brøndby.

Organisationen har derved i 100 år arbejdet for at udbygge kendskabet til og respekten for Dannebrog og dansk kultur, kendskabet til Dannebrog's betydning som nationens samlingsmærke og kendskabet til korrekt brug af Dannebrog – og sidst, men ikke mindst for at uddele dannebrog'sfaner og dannebrog'sflag til forenings-Danmark, herunder også danske foreninger i Sydslesvig.

Det er absolut en 100-årig i fuldt vigør. Det viste repræsentantskabsmødet i DGI-byen i København helt tydeligt, som SSFs 2. næstformand og Sydslesvig-repræsentant for Danmarks-Samfundet Franz Dittrich deltog i.

Et af Danmarks største og velklingende ungdomsorkestre, Holbækgården, var med til at gøre indledningen særlig festlig. Selve mødet begyndte med faneindmarch og sangen "I Danmark er jeg født ..." akkompagneret af Holbækgården, fulgt af en hilsen fra Danmarks-Samfundets protektor Hans Kongelige Højhed Prins Joachim.

Af formandsberetningen fremgik det bl.a., at Danmarks-Samfundet udviklede sig for nogle få år siden fra at være en løs sammenslutning af ligesindede til en demokratisk medlemsorganisation. Siden 2005 har det været muligt at blive medlem af Danmarks-Samfundet, og denne mulighed er blevet godt modtaget. Antallet af såvel personlige medlemmer som foreningsmedlemmer i det forløbne år er steget med 50 procent. Et medlemskab koster 100 dkr. for enkeltpersoner og for foreninger 1 dkr. pr. medlem, dog mindst 100 dkr.

Formanden Niels Ole Kajhøj åbner repræsentantskabsmødet. (Foto: privat)

I anledning af Danmarks-Samfundets 100 års jubilæum havde landsledelsen besluttet at udnævne seks personer som æresmedlemmer af Danmarks-Samfundet. Landsledelsen sagde med udnævnelsen tak for en særdeles god og mangeårig indsats for Danmarks-Samfundet til følgende personer:

- Tidligere landsformand Erik Haunstrup Clemmensen, Hellerup
- Tidligere landsformand Svend Erik Husum, Skanderborg
- Tidligere overstyrelsesmedlem Else Sudergaard, Middelfart
- Lokalforeningsformand Arne Dahl, Holbæk

- Lokalrepræsentant Mogens Danielsen, Ålborg
 - Formand for Sønderjyllands-kredsen Helge Moosmann, Haderslev
- Tidligere lokalforeningsformand for København Ib Ketler, Glostrup, fik af landsledelsen tildelt Danmarks-Samfundets æresnål i guld for en særlig god indsats til gavn for organisationen.

Repræsentantskabsmødet foretog også en række mindre justeringer i de tre år gamle vedtægter, der fastlægger strukturen og processerne for medlemsorganisationen.

Mere om Danmarks-Samfundet på www.danmarks-samfundet.dk

Fra repræsentantskabsmødet: Sydslesvig-repræsentant og 2. næstformand i SSF, Franz Dittrich f.t.h. (Foto: privat)

En kavalkade af flotte, nordiske highlights

HKH Prins Joachim kaster glans over åbningen af Den Danske Kulturuge gennem sin tilstedeværelsen ved åbningskoncerten med Ars Nova Copenhagen i Slesvig domkirke og ved selv at åbne kulturugen bagefter o stænder-salen på Slesvig rådhus. Her modtages han af ministerpræsident Peter Harry Carstensen ud for Petersportalen i domkirken og er klar til at hilse på repræsentanterne for det danske mindretal. (Foto: SPT)

Svenske Sofia Karlsson med musikerne Esbjörn Hazelius, Gideon Andersson, Olle Linder og Gustav Lundgren gav den hele armen ved koncerten på folkemindemuseet i Slesvig 30. september. (Fotos: Rorald Christesen)

Godt gået for norske Fan-naråken med musikerne Steinar Døvle, Ingunn Lien, Magnus Kvam, Inge Harde-lid Mortensen og Jan Inge Moksnes, der leverede tre koncerter i ét stræk 24.-26. september: en i Frederiks-stad, en i Flensburg og en i Kiel-Frederiksort. Billedet her er fra koncerten i Phä-nomonta i Flensburg.

Fantastiske Susi Hyldgaard viste sin alsidighed ved koncerten...

... med NDR Big Band med Jörg Achim Keller som chefdirigent i den nye A.P. Møller Skoles aula den 28. september...

... hvor også den svenske basunist Nils Landgren havde fortjent succes.

*A.P. Møller Skolens sports-
hal fik sin ildåb som inter-
national sportsskueplads,
da DGIs verdenshold gav
en opvisning den 28. sep-
tember...*

*... smukt at skue, men en
benhård præstation...*

... elegante at se på...

... gennemført yndefulde...

... simpelthen bare flot!

Gitte Hænning og hendes band gav en forrygende koncert i NOSPA-pavillonen.

Kolding Designskoles modedesign og hamborgske Jahn Models leverede bragende gode modeshows for udsolgte huse på den nye skole.

Nordatlantisk dag med udstilling, film, buffet og grønlandsk trommedans ved Pauline Motzfeld Lumholt (foto) samt aftenkoncert med Annika Hoydal på folkemindemuseet i Slesvig var en flot og velbesøgt oplevelse for alle.

Rockkoncerten med de danske topbands Dune (foto) og Carpark North i NOSPA-teltet i Slesvig blev nydt af over 500 begejstrede unge.

Rundvisningerne på den ny A.P. Møller Skole var populære - også specialrundvisningen for fagfolk.

SSFs og Grænseforeningens fælles informationstelt ved det ene af flere åbenthus arrangementer på A.P. Møller Skolen blev bestyret af et veloplagt team. (Foto: SPT)

Nekrologer

Arne Aabenhus

18.10.1913 - 23.6.2008

Arne Aabenhus døde på Sønderborg Sygehus efter længere tids svaghed 94 år gammel.

I 1980 indkaldte han til et møde på Solbakken 10, hvor der skulle drøftes "Sommerspil".

Resultatet af mødet det år blev til egnsspillet "Til arbejde - liv eller død", der skulle opføres på det nedlagte Cathrinesmindes Teglværk i 1982. Dette spil blev begyndelsen på alt det, vi i dag kender som Cathrinesmindes Teglværksmuseum.

Det første spil blev opført i tre år. Arne var den person, som trak i trådene, havde ideerne og fik os andre til at arbejde. Han fik startet foreningen "Cathrinesmindes Venner" og blev foreningens første formand. Foreningen blev en kulturel forening, der hvert år har flere arrangementer på museet og hjælper til når museet beder om hjælp.

Arne foreslog og fik Ulla Viotti til at fremstille to symboler "Tegl og Segl", hvor det ene skulle stå på stranden Vesteerskov syd for fjorden og det andet i Brunsnæs på Broagerland.

Det blev til flere egnsspil og hver gang trak Arne i snorene. Spillet "Skibet skal sejle" fulgte han med i. Han deltog ikke mere i møderne pga. dårlig hørelse, men han læste med stor interesse referaterne. Disse egnsspil blev model for rigtig mange spil rundt om i Danmark.

Igen havde Arne ideerne og fik andre til at udføre dem. Uden hans stædighed havde vi ikke haft et teglværksmuseum og "Cathrinesmindes Venner". Han nåede meget i sit liv.

Han gav os meget, som vi i taknemmelighed tænker tilbage på.

For et stykke tid siden sagde han til mig "Vorherre skylder ikke mig noget. Jeg har oplevet meget i mit liv". Vi skylder Arne tak, fordi han tog os med, når ideerne skulle udføres.

Æret være Arne Aabenhus minde.

*Tage Nielsen, formand
Cathrinesmindes Venner*

☆☆☆

Den sidste af de store initiativtagere til amatørteatrene og Dansk Amatør Teaters Samvirke, DATS, er død.

Arnes betydning for Det lille Teater i Gråsten, som han var med til at oprette den 17. april 1972, er uden sidestykke.

Hans enorme interesse for amatørteatret, og hans aldrig svigtene igang sætterevne har gjort Sønderjylland til noget ganske særligt inden for amatørteatret.

Arne har instrueret et utal af stykker på Det lille Teater, samtidig med at han udviklede begrebet egnspil til noget ganske særligt.

Alle, der igennem årene har mødt Arne, har oplevet, at han på sin rolige og venlige måde, kunne få ting gennemført, som andre for længst havde opgivet.

Havde man problemer eller blot manglede et råd, gik ingen forgæves til Arne, som delte ud af sin store viden lige til det sidste

Det lille Teater havde den glæde at udnævne Arne Aabenhus til foreningens første æresmedlem i 1985.

Æret være Arnes minde.

*Det lille Teater Gråsten
Ole Gaul Nilum, formand*

☆☆☆

Arne Aabenhus - det folkelige teaters store pioner, medstifteren af Dansk Amatør Teater Samvirke (DATS) - er død, 94 år.

Arne Aabenhus indsats for kulturen har været vidtfavnende, og betegnelsen "ildsjæl" er altid blevet knyttet til hans navn på grund af hans stædighed og enestående evne til at føre sine visioner og ideer ud i livet.

Han var egentlig fiskersøn fra Djursland, men kom efter Læreruddannelse på Nørre Nissum Seminarium som ung lærer til Thy, hvor han engagerede sig i foreningslivet og den folkelige bevægelse - Det unge Grænseværn - mod nazismen. Det var ad den vej, han kom i forbindelse med amatørteatret og fik kontakt til teaterpioneren Just Thorning, der så amatørteatret som "et nationalt kulturværn".

Efter krigen gik han ind i socialt arbejde som lærer på Træningsskolen under Kofoeds Skole i København. Men 1948 blev han kaldt til Folkunghus i Gråsten som inspektør på en ungdomsskole med Det unge Grænseværns formand, forstander P. Marcusen som leder.

1948 var også året, da en kreds omkring Just Thorning startede Dansk Amatør Teater Samvirke (DATS) med Arne Aabenhus som landssekretær. Og siden har Gråsten været centrum for en landsomfattende bevægelse med folkeligt fokus.

Med Arne Aabenhus som inspirator, og ikke mindst som en dygtig organisator, fik organisationen efterhånden tilslutning fra drama-bevægelsen inden for børne- og ungdomsarbejdet og amatørteaterscener i byerne.

Den blev udbygget med en omfattende kursusvirksomhed inden for snart sagt alle teatrets genrer, landets største teaterforlag Drama og en stadig stigende aktivitet inden for teaterfestivaler og egnesspil.

"Al kunst er henvendelse", lød en af Arne Aabenhus formuleringer af amatørteatrets rolle i samfundet. "Vi teate-

ramatører mener ikke, vi er kunstnere, men er bevidste om, at vi arbejder inden for kunstens område, at vi henvender os til hinanden og til publikum på en sådan måde, at ingen af os helt er den samme, når projektørerne slukkes, som vi var, da vi mødtes. Engagement, den fælles oplevelse - henvendelsen - gør forskellen!"

Ud over en livslang indsats for landsorganisationen DATS har Arne Aabenhus været instruktør på en lang række forestillinger inden for cabaret, teater og kirkespil i Gråsten, Flensborg, Løgumkloster og mange andre steder nord og syd for grænsen. "Sønderjysk Forsøgsscene" og "Det Lille Teater" i Flensborg og Gråsten hører med blandt de ting, han stod bag.

I sine senere år tog han initiativ til adskillige egnesspil i Sønderjylland. Specielt kendt er spillene i forbindelse med det nedlagte Cathrinesminde Teglværk og spillet på Dybbøl Banke i anledning af 75-året for genforeningen.

Teglværksspillene førte til, at det forfaldne Cathrinesminde blev istandsat og omdannet til Teglværksmuseum. Disse spil har i den grad profileret den gamle Broager Kommune, at Arne Aabenhus blev udnævnt til æresborger i kommunen, selv om han boede i nabokommunen Gråsten.

På 90 års dagen i 2003 blev Arne Aabenhus hyldet ved en tre timers offentlig teaterfest på Gråsten Skole. De mange teaterindslag var fra forestillinger som Arne Aabenhus havde iscenesat gennem sit lange teaterliv. Overskuddet gik direkte til den fond, der bærer Anna og Arne Aabenhus navn, og som hvert år uddeler en pris for en særlig indsats for amatørteatret.

*Kristian Hald Jensen,
DATS-forretningsfører*

☆☆☆

Arne Aabenhus er død. Sådan har vi sagt. Den enkle tristhed, men med en taknemmelighed, som strækker sig over et langt liv. Oplevelserne med Ar-

ne Aabenhus viser hans ganske særlige bredde og format.

Da jeg i 1956 kom fra Skive Seminarium og blev lærer i Ødis ved Kolding og samtidig formand for Ødis Ungdomsforening, mødte jeg ønsker fra de unge om amatørteater. Også fra de ældre - de snakkede om dilettant. Jeg ville gerne, men hvordan? Jeg spurgte hos Dansk Amatør Teater Samvirke og fik svar - omhyggelige råd - fra sekretæren Arne Aabenhus. Både min kone, Kirsten, og jeg blev inddraget, deltog som hans elever på kurser. Arbejdet på Kolding-egnen voksede. Ud fra Arnes begejstring for mulighederne skabte vi forestillinger på den enkle scene i Ødis Forsamlingshus. Vi opførte egen revy, "Ødis Ungdomsrevy", og udviklede "Skamlingsbanke Forsøgsscene" i alle de seks sognes ungdomsforeninger.

Da jeg 1963-72 var skoleleder i Nordjylland, Skivum ved Nibe og Mosbjerg ved Hjørring, gav Arne Aabenhus råd til amatørteaterweekender, vi holdt på Herregården St. Restrup ved Limfjorden, og da jeg efter udnævnelse til skoleinspektør i Lysabild var med i de mange amatørteater-forestillinger på Lysabild Skole - bl.a. med Leif Maiboms debut som skuespiller - var Arne Aabenhus og hans kone Anna inspiratorer.

Især husker jeg deres støtte, da jeg var formand for Amatørteatret i Sønderjylland, og vi noget nervøse startede "Amatørteaterkursus Syd" på Rønshoved Højskole. Jeg husker Arnes ord til os i bestyrelsen: "Uddannelse er det vigtigste i amatørteatrets udvikling".

Gennem et helt liv har jeg haft stor støtte af Arne Aabenhus. Hans begejstring tændte. Hans grundighed sikrede ideers gennemførelse. Hans tro på mennesker skabte tillid.

Anna og Arne skabte glæde mellem os alle. De to skabte liv - dyb respekt for dem begge.

*Viggo Vandkær Thomsen,
tidl. formand for Amatørteater
i Sønderjylland*

Kirsten Aagaard

21.1.1945 - 13.11.2007

Det onde er det pludselige. Det onde er det sammenhængsløse.

Når et menneske dør gammel og mæt af dage, kan vi se en slags sammenhæng, men når Kirsten nu er taget fra os, før hun nåede at blive 63 år, er det ikke muligt.

Eller ville hun selv som professionel sygeplejerske have set en? Hun har måttet se andre møde, hvad der nu også skete for hende. Det får vi naturligvis ikke noget svar på.

Kirsten kom fra Danmark til Sydslesvig i to omgange. Første gang, da hun som 18-årig drog fra Brædstrup og blev ung pige i huset i Sønder Brarup, hvor hun siden stiftede familie.

Anden omgang var det for knap 20 år siden, da hun søgte hos Dansk Sundhedstjeneste og fik stillingen som distriksygeplejerske i Harreslev.

Her mødte hun Bent, og de to blev gift i Bov Kirke.

Da hun tog arbejde nord for grænsen, blev hun boende her i Flensborg-Nord/ Wassersleben, og det kom Ansgar Kirke til at nyde godt af. Menighedsrådsarbejdet passede hun som alt andet med engagement, lyst og stor arbejdsvilje.

Når hun påtog sig en opgave, var den i gode hænder. Og bagved alt mærkede man et usvigeligt stort hjerte.

Dette korte mindeord forsøger ikke at yde Kirsten retfærdighed. Det kan kun Gud.

Men kort skulle det holdes, for vi husker jo, hvordan det var på tide at holde inde, når Kirsten bøjede hovedet let og kiggede hen over kanten af sine briller.

Vi vil ære Kirsten Aagaards minde: "Nu har du taget fra os, hvad du engang har givet" (Salmebogen 552).

*Preben K. Mogensen,
Ansgar*

Ejvind Smedegaard Bjerre

† 2.12.2007

Lige før jul har ansatte og forældre ved Bredsted Danske Skole indenfor kort tid atter måtte tage afsked med én af skolens foregangsmænd, skolens 2. skoleleder, Ejvind Smedegaard Bjerre, 90 år.

Ejvind Bjerre startede som skoleleder ved Bredsted Danske Skole i 1950. Han havde siden 1946 været konstitueret skoleleder i Frederiksstad, og for skoledirektør Bernhard Hansen var det vigtigt, at det gode arbejde, som blev udført af Bredsted Danske Skoles første skoleleder Skjold Hansen, blev fortsat af erfarne kræfter.

For at forstå den udfordring, Ejvind og Gertrud Bjerre, stod overfor må man vide at det såkaldte "Wirtschaftswunder" her i Bredsted endnu ikke var kommet i gang. Fattigdom, arbejdsløshed og søgen efter savnede familimedlemmer efter krigens rædsler prægede endnu det daglige liv. I Bredsted skulle derfor eksempel skaffes husly til over 2600 flygtninge ved siden af den oprindelige befolkning på 3000 indbyggere. Fødevarer var rationeret helt til begyndelsen af dette år.

I Bredsted ventede der ham og familien desuden en ikke tidssvarende skolebarak med 150 elever. Vejen til at få godkendelse til bygning af en ny skolebygning var lang og fuld af hindringer, men til sidst lykkedes det, og grundstenen, udtaget af Duborg-Skolens mur, blev lagt i 1953.

Efter Ejvind Bjerres erindringer var byggeperioden en lang og interessant tid, som krævede alt af deltagerne. I april 1955 var endelig den sidste skoledag i barakken. En samlet børneflokk gik til den ny bygning og tog lokalerne i brug. I et tilbageblik fornemmede Gertrud og Ejvind Bjerre efter egne ord taknemmelighed for, at de havde deltaget i et arbejde, som havde ført til anerkendelse af det danske mindretal i vort område.

I alt var de 12 år i Sydslesvig, hvoraf de havde virket i 8 år ved Bredsted Danske Skole. I 1958 flyttede familien til Holbæk, hvor han blev overlærer på Søndre Skole til sin pensionering i 1980. Ejvind Bjerre var livet igennem engageret i organisationsarbejdet og fulgte interesseret med i Bredsted Danske Skoles udvikling.

Bredsted Danske Skole vil mindes denne mand for hans ihærdige danske arbejde på skolen. Han var præget af et stort personligt engagement.

Æret være Ejvind Bjerres minde.

*Bredsted Danske Skole,
Henry Bohm*

Claus Buck

† 16.3.2008

Efter længere tids svaghed døde Claus Buck, Christiansholm, i en alder af 91 år.

Claus Buck var født og opvokset i Christiansholm, hvor faderen drev et landbrug og et mølleri. Straks fra krigens start blev Claus Buck indkaldt og måtte gøre hele krigen med på både østfronten og i Nordnorge.

Han var opvokset i et tysk hjem, men de bitre oplevelser som tysk soldat fik ham ved hjemkomsten fra krigen til at vende det tyske ryggen og melde sig i de danske rækker.

Han overtog fødegården og sammen med sin kone Elfriede byggede de et hjem, der trofast holdt ved det danske gennem alle årene, selv om de boede i et yderdistrikt, hvor der var langt mellem dansksindede familier.

Claus Buck var medstifter af Landboforeningen for Gottorp Amt omkring 1950m og han var foreningens formand fra 1955 til 1977. Som konsulent havde jeg jævnligt lejlighed til at opsøge ham i Christiansholm. De rent faglige emner fik vi gerne hurtigt drøftet igennem, men Claus Buck var altid interesseret i, hvad der rørte sig i sam-

fundet både her og i Danmark. Han var god at diskutere med, og i årenes løb blev det til mange timers drøftelse om forhold og forskelle i grænselandet og derudover.

Han havde den sorg, at hans kone døde for halvandet år siden, og det blev for ham et knæk, han aldrig helt forvandt.

Claus Buck var den stoute bonde, der havde sine meninger og meningers mod. Vi vil huske ham og mindes i taknemlighed, at vi fik lov til at kende ham.

Christian Paulsen, Lyrskov

Anders Busk Petersen

15.8.1928 - 12.9.2008

Anders Busk Petersen er død.

Et væld af gode minder dukkede straks op, minder fra den mørke og hårde tid for de danske sydslesvigere 1933-45. Tiden var hård, men takket været det gode sammenhold inden for vort mindretal, fællesskabet mellem børnehaver, skole, kirke, foreninger og hjem, havde vi børn også mange gode oplevelser.

Jeg mødte Anders i skolen og i spejderlivet. Vi spillede i spejderorkestret Heimdal og havde Oskar Nielsen, senere Walther Lange og derefter Hans Futtrup som dirigenter. Det var en herlig tid med musik og lejrliv. Sandbjerg-lejren og Roskilde-lejren var uforglemmelige oplevelser. Det gælder også de gange, vi opslog vore telte i Valsbøl, Ladelund, Vesterholt og Hyllerup for at nævne nogle steder.

Med stadig sang på læben skrællede vi vore kartofler, og Anders var altid god for en munter historie. Da vi kom til Roskilde, fik vi at vide, at vi skulle spille på signalhorn under turen gennem byen til fjorden, hvor lejren lå. Vi spurgte straks efter noderne, for vi var vant til at spille march, "Udtog af Elverhøj" og nationale sange. Roskildes spejderfører fremførte signaltonerne

for os. Vi blæste i signalhornene, det lød ikke godt, men vi kom helskindet gennem byen og op til lejren. Det var herlige dage. Her hørte vi for første gang nogle sige til os: "Hvis krigen varer så længe, at også I bliver indkaldt, så kom til Roskilde. Vi skal nok hjælpe jer".

Det var noget andet end det, vi hørte i Sydslesvig med kravet om at være ubetinget loyal over for det daværende tyske rige. Anders - som flere af os - kunne ikke forene spejderløftet "ren i tanke, ord og handling" med kravet om ubetinget loyalitet.

Denne indstilling fulgte ham hele tiden. Det var derfor naturligt, at han påtog sig opgaven i januar 1945 at gå op til Kappelgade for at fortælle min mor, at jeg nu var gået over grænsen og først ville dukke op igen, når krigen var forbi. Senere fortalte Anders mig, at mor græd den nat. Han har sikkert fremhævet, at jeg var kommet godt over grænsen, det vidste han fra dem, der hjalp mig over. I Danmark var der mange, der ville hjælpe mig videre, understregede han.

Som Anders hjalp vor familie i en vanskelig tid, gjorde hele præstefamilien i Wrangelgade 14 det også for hele vor familie. Der var stærke bindinger mellem de to familier, vor først i Adelbylund, så i Kappelgade og Anders' i Wrangelgade. Af forskellige grunde, som disse spalter ikke skal belemres med, var vi tre ældste søskende ikke døbt af en dansk præst. Da Sonja så i 1931 skulle døbes, bestemte far, at hun skulle døbes med maner af pastor H.F. Petersen og hjemme i vor lejlighed. Det blev alle tiders barnedåb. Den blev ofte omtalt i familien, og Marie og jeg har også givet historien videre til børn, børnebørn og oldebørn. H.F. Petersen var en præst, der kunne tale med folk, en præst efter fars smag. Han blev da også begravet af den danske præst i Sct. Hans og Adelby danske Menighed i Flensborg. Præstefamilien kom til at betyde meget for os.

Sorgen er stor, men sikkert er taknemligheden endnu større. Med Anders har vi alle mistet meget, men i tidens løb modtaget meget mere.

Æret være hans minde.

*Marie og Karl Otto Meyer,
Skovlund*

☆☆☆

Også vi Duborg-elever havde en fører under krigen 1939-1945. Ja, det er så sandt, som det er sagt. Han var en virkelig god kammerat i topklasse, og mange andre betegnelser er selvfølgelig også rigtige.

Men hans egen legitimation, har jeg hørt på det tyske toldsted ved grænseovergangen, da han på en eller anden måde var kommet i knibe. Han sagde til den tyske toldembedsmand: "Mit navn er Anders Busk Petersen. Blandt kammerater kaldes jeg Anders Præst, fordi min far er dansk præst i Flensborg. Jeg går i dansk skole i Flensborg. Jeg er dansk spejder i Flensborg. Og hvis De vil vide mere, skal De blot telefonere til det kongelige danske konsulat i Flensborg og få alt bekræftet af generalkonsul Paul B. Ryder."

Sådan vil jeg mindes Anders Busk Petersen.

Og sluttelig fortælle, at den tyske toldembedsmand hr. Mittag var med til min konfirmation i 1946, da han udtalte: "Anders war ein einmaliger Mensch."

Æret være Anders' minde.

*Mogens Bernhard
og Antje Hansen, Haderslev*

Dr. jur. Helmuth Christensen

17.9.1918 - 13.4.2008

Den tidligere mangeårige borgmester og kæmner i Flensborg, SSW-politiker Helmut Christensen, døde 89 år gammel.

Helmut Christensen var født og opvokset i Flensborg, hvor han tog studentereksamen fra Altes Gymnasium. I 1937 blev han indrulleret i nazi-regimets arbejdstjeneste, hvorefter han blev indkaldt til militærtjeneste og var med i Anden Verdenskrig fra starten i 1939 til afslutningen i 1945.

Først i 1946 kunne han påbegynde sine jurastudier ved universitetet i Kiel, hvor han også tog en doktorgrad. Og fra 1953 til 1956, da han blev valgt til borgmester med ansvar for kæmneriet, virkede han som advokat i sin fødeby.

Som politiker og borgmester var Helmut Christensen kendt som en handlingens mand. Beslutninger skulle træffes uden alt det selvpromoverende snak, som han på sin ældre dage måtte konstatere greb mere og mere om sig.

- Jeg henviser til det skriftlige oplæg, var nok den hyppigste sætning, han brugte, når han fra byrådets talerstol skulle redegøre for et forslag fra forvaltningen.

I private sammenhænge var det dog noget helt andet. I hyggeligt lag måtte der gerne snakkes meget, og Helmut Christensen var fyldt med historier og anekdoter om sine mange oplevelser i det politiske liv.

Helmut Christensen lagde aldrig skjul på, at de største udfordringer og succeser som borgmester kom i årene lige efter tiltrædelsen. Danmark var ikke medlem af det daværende Fællesmarked, og som dansktalende borgmester og kæmner var han med til at overbevise en række danske firmaer om det formålstjenlige i at etablere sig lige syd for grænsen.

Det blev bl.a. til Danfoss, Sabroe, Storno og Schur, der sørgede for sammenlagt omkring 5000 hårdt tiltrængte arbejdspladser i Flensborg.

Helmut Christensen var aktiv i en lang række sammenhænge såvel inden for som uden for mindretallet. I mange år var han medlem af SSWs landsstyrelse og SSFs forretningsudvalg, og han ydede desuden en stor indsats i

Sydslesvigsk Erhvervsfond og Slesvigsk Kreditforening.

Den sidste af sine mange poster opgav han først som 83-årig. I 2001 gav han efter næsten 30 år som det danske forsvars tilsynsførende med de danske soldatergrave i Flensborg og omegn opgaven videre til Gert Wiencke.

Mads Bruhn

☆☆☆

Med sorg modtog vi i Sydslesvigsk Forening det triste budskab, at endnu en af det danske mindretals markante frontfigurer igennem årtier, dr. jur. Helmuth Christensen, Flensborg, er død efter en periode med svagelighed og sygdom, 89 år gammel.

Født og opvokset i Flensborg-bydelen Engelsby tog den unge Helmuth tysk studentereksamen i 1937, blev straks indkaldt til arbejds- og militærtjeneste og sendt i krig 1939-45. Siden læste han jura ved Kiel Universitet.

Temaet for hans doktordisputats i 1952 er blevet opfattet som hans søgen mod nye horisonter og en nyorientering i retning af det nordiske: "Dommerens uafhængighed i den moderne forfatningsstat - en sammenligning mellem tysk, angelsaksisk og skandinavisk forfatningsret".

Han arbejdede som sagfører i Flensborg fra 1953 og frem til 1956.

Allerede i 1951 var han blevet gift med den danske lærer Else Fonager, der døde fra ham for fem år siden. Helmuth Christensen havde lært dansk og engagerede sig i det danske mindretals arbejde, ikke mindst det politiske arbejde og SSW. Igennem mange år senere kom Helmuth Christensen til at sidde i SSWs landstyreelse.

I 1956 valgtes han til borgmester, og den post forblev han på frem til pensioneringen i 1983.

Han var en retlinet og populær borgmester. Han sad eksempelvis på arbejdsgiversiden ved lønforhandlingerne i den tyske kommuneforening.

Men det var selvsagt som borgmester og kæmner, han indlagde sig de største fortjenester for sin fødeby Flensborg: Helmuth Christensen var idémanden bag det grænseoverskridende samarbejde, der bl.a. resulterede i omkring 5.000 nye arbejdspladser. Han forhandlede sig frem til, at Danfoss, Sabroe og Storno oprettede fabrikker i Flensborg. Og det var ham, der var forkæmper for fjernvarmen i Flensborg, som også oplandskommunerne - inklusive danske Bov - kom til at nyde godt af. Men også det sociale boligbyggeri og brandværnet lå ham meget på sinde.

Hans brede engagement, hans energi, flid og dygtighed førte til en lang række meget forskellige bestyrelsesposter:

I Sydslesvigsk Forening var han et vellidt og respekteret forretningsudvalgs- og dermed også hovedstyrelsesmedlem fra 1987 til 1991, samt en lige så velforberejdet og grundig formand for regnskabs- og revisionsudvalget fra 1991 og ind i det nye årtusind. Og han rådgav gerne SSF i juridiske anliggender både dengang og siden.

Ligeledes repræsenterede han i en årrække SSF og SSW særdeles kompetent i bestyrelsen for den nyoprettede slesvig-holstenske radioanstalt ULR i Kiel.

I en årrække frem til 1985 var han formand for Union-Banks tilsynsråd. Han var bestyrelsesmedlem i Flensborgs frivillige brandværn og i den tyske byhistoriske forening.

Han var tilsynsførende med de danske krigergrave i Flensborg og omegn i over 25 år, hvilket resulterede i den for ikke-danske statsborgere helt usædvanlige udmærkelse, nemlig tildelingen af det danske militærs hæderstegn for god tjeneste.

Også den danske brandvænsorden modtog han - samt det slesvig-holstenske æreskors.

De blev båret, når lejlighed bød sig, side om side med Dannebrogssordenen

og det tyske forbundsfortjenestkors.

Sydslesvigsk Forenings guldnål modtog Helmuth Christensen i 1991.

I de sidste leveår var der blevet stille omkring Helmuth Christensen. Bentøj- et ville ikke som han, så man sås ikke mere ved møderne. Men han fulgte med i alt gennem medierne, og det skete, at han ringede for at diskutere sine forfriskende synspunkter. Og ind imellem modtog han også besøg.

"Helle", som han blev kaldt af mange, vil blive savnet af sit store danske og tyske netværk. Hans retlinethed og humor, hans viden og klogskab, hans anekdoter og hans bestemthed, når det gjaldt.

Æret være Helmuth Christensens minde.

*Dieter Paul Küssner,
formand for SSF
Jens A. Christiansen,
generalsekretær i SSF*

☆☆☆

Budskabet om tidligere borgmester dr. Helmuth Christensens død kom uden varsel.

Selvfølgelig havde vi kendskab til Helmuths alvorlige sygdom, men at døden så alligevel vil komme en dag, er noget, man helst ikke vil beskæftige sig med.

Atter er en stor sydslesviger, der har betydet så meget for det danske mindretal, og som har sat sine dybe spor i mindretallets og grænselandets historie, gået fra os.

Vi bøjer vore hoveder i dyb respekt for Helmuth Christensen og mindes de årtier, han har været en fast og stor støtte for os alle.

Der er mange titler, som Helmuth Christensen har gjort sig fortjent til, og som vi forbinder med Flensborg-manden: Borgmester i sin hjemby, kæmnen med den sikre sans for byens finanser og med de store udviklingsplaner i forbindelse med danske firmaers ønsker om at få fodfæste i det davæ-

rende EF, juristen, der indtil det sidste var ekspert i de to landes retssystemer, mediemanden, som repræsenterede det danske mindretal i landets medieråd, politiker, der som få havde en enorm viden om kommunal- og landspolitikens muligheder og mindretallets rådgiver på næsten alle områder.

Man gik til Helmuth, når man skulle have et råd.

Men så var Helmuth Christensen også manden, der kunne og ville fortælle om sit liv, de mange oplevelser, som han har været med til, og de righoldige erfaringer, som havde formet Helmuth.

Møderne og samtalerne blev altid betydeligt længere, når han fik lov til at slå sig løs. Og det var spændende fortællinger, fordi han havde humor.

Vi synes, at Helmuth Christensen har været med i SSW i hele sit liv. Selvfølgelig som den stabile og vidtsynende borgmester for sin fødeby Flensborg fra 1956 til 1983 og i partiets vidtfor-grenede arbejde.

Men slår man så op i historiebogen, så finder man ud af, at Helmuth Christensen havde langt flere opgaver end de otte år i landsstyrelsen i tiden 1977-1985.

Helmuth Christensen var jo ikke kun politiker, men også kulturens mand. Han var med overalt og gjorde dybt indtryk på alle med sin viden, sin erfaring og sin humor.

Alligevel var Sydslesvigsk Vælgerforening ganske afgjort et hjertensbarn for Helmuth Christensen.

Derfor skal der fra partiet - også i denne stund - lyde en hjertelig tak for den enorme indsats og betydning, som Helmuth Christensen har udført for os.

Helmuth Christensen har en fast plads i partiets historie. Vi vil mindes ham i respekt og ærbødighed.

*Flemming Meyer,
SSW-landsformand
Dieter Lenz,
SSW-landssekretær*

☆☆☆

Et langt liv for Flensborg og det danske mindretal sluttede, da den tidligere borgmester dr. Helmuth Christensen døde i en alder af 89 år. Der er mange i mindretallet, der har påpeget hans store indsats for sin hjemby, og derfor er det også i særdeleshed SSW i Flensborg, der har meget at takke Helmuth Christensen for.

Helmuth Christensen var som SSW-borgmester med til at bringe Flensborg ud af krisen efter 2. Verdenskrig. Han sørgede for, at byen åbnede sig mod Danmark, og at danske virksomheder og dermed arbejdspladser kom til Flensborg.

Desuden var det i hans borgmestertid, at byens værker indførte fjernvarmen, som stadig gælder som et energipolitisk forbillede i hele Tyskland. Disse vigtige afgørelser har været milepæle i Flensborgs udvikling.

Byens borgere og SSW nyder den dag i dag godt af Helmuth Christensens visionære afgørelser. Vi i SSW Flensborg vil ære hans minde.

*Birgit Seidler,
formand for SSW i Flensborg*

Palle Christensen

Tid til at mindes Palle Christensen. I tidernes morgen, i 1946, startedes der på Ansgar-Skolen dansk kurser for »de nye danske i Slesvig«. Da der ikke var lærere nok til at undervise i dansk, spurgte Palle Christensen, som var leder af kurserne, præsten, lægen og bibliotekaren, om de ville være undervisere også.

Det ville de, no problem. Aflønning var der ingen, der tænkte på. Man gik i gang.

Efter vinterens arbejde skulle der være afslutning med en lille fest i gymnastiksalen - med medbragt kop, medbragt kage men leveret kaffe.

Dengang stod Peter Brinkmann for sin første revy, og den var slet ikke så tosset. Vi morede os godt.

Mange af slesvigerne, som gik til

disse kurser, blev gode arbejdere i Herrens Vingård. Wilhelm og Dora Schütt bl.a. for at nævne to af mange.

Efter festen gik vi, en del af selskabet, til polteraften hos Helga Christensen. Hun skulle giftes næste dag med Hans Ronald. Vi gik syngende til Slesvighus, hvor hun boede, men blev snuppet udenfor politigården.

Min mand og jeg ville være solidariske med »eleverne«, og gik med ind. De fik 5 DM i bøde.

Vi fik et varsel om, at vi skulle i retten. Min mand var dansk statsborger. Jeg var statsløs - derfor.

Vi fik knaldet et par tallerkener, fik sunget lidt, og gik hjem.

Efter påskeferien havde Palle fået penge til aflønning af lærerne. Kun de ansatte i skoleforeningen fik løn. Eller rettere, skulle have løn. Men Palle blev enig med sine kollegaer om, at de smed det i en pulje og delte lige dele op til hver underviser.

Se, det var en fin indstilling. For præsten, lægen og bibliotekaren havde gjort deres. Ingen havde fået lovning på løn, heller ikke lærerne. Man syntes bare, at man skulle yde noget, og nu fik man dog en belønning, og den blev delt.

Alt dette kom jeg i tanke om, efter at jeg var blevet ringet op af Palle Christensens datter, som fortalte mig, at Palle havde lukket sine øjne for evigt.

Palle var en god ven. Han gjorde en indsats for dem, der ville lære dansk. At de fik en chance. Og hans kollegaer bakkede ham op.

Ja, det var en god tid, trods mangel på mange ting, men der var sammenhold, og man var nøjsom. Og det blev forstået af dem, der kom til os nordfra og nøjedes med at bo i et lille hummer med adgang til køkken.

Vi levede et rigt liv i et godt fællesskab. Og Palle var en dem, der delte det med os.

Æret være hans minde.

*Ilse Kürstein, Helnæs,
tidl. Slesvig og Flensborg*

Jeg har også kendt Palle Christensen som en engageret mand.

F. eks. var jeg sammen med min afdøde bror Fidde og en tredje mand en tur i Danmark i halvtredserne for at spille til dans - uden betaling.

Vi spillede også for sekretariatet i ca. to år - også uden betaling. Men efter den tid mente den daværende amtssekretær Magnus Bichel, at vi alligevel skulle have 5 mark; vi havde jo også udgifter.

Vi gjorde det, fordi vi var idealister. Jeg selv har aldrig været til danskurser; jeg lærte sproget ved at læse Flensborg Avis og lytte. Jeg var også en af de "nye danske"; det var for ca. 60 år siden.

Jeg har faktisk haft jubilæum for to år siden som SSF- og SSW-medlem. Når man nævner det for de yngre medlemmer, så hedder det bare, ja, man skal jo også have været aktiv nok for at blive hædret. Se, sådan ligger landet.

Æret være Palle Christensens minde.

Karl H. Thomsen, Slesvig

Wilhelm Dierking

1.2.1930 - 15.7.2008

I en alder af 78 år døde tidligere fritidshjemsleder Wilhelm Dierking efter længere tids sygdom.

Dermed er en af de sidste kritiske røster mod en mere åben danskhed syd for grænsen forstummet. - Jeg véd, at jeg tilhører en uddøende generation, sagde Wilhelm Dierking så sent som for to år siden til Flensborg Avis.

Anledningen var, at han netop havde modtaget et anonymt tysk smædebræv, fordi han offentligt havde protesteret mod det tyske flag på årsmødepladsen. Brevet tog han med ophøjet ro, men flaget gjorde ham så vred, at

han for første gang blev væk fra fritluftsmødet i Idrætsparken.

Wilhelm Dierkings standpunkt havde sin rod helt tilbage i den tidligste barndom. Han blev født i det nordlige Flensborg. Moderen var dansk og flyttet til byen fra Haderslev, og faderen stammede fra Flensborg og arbejdede ved byens værker.

Alle tre sønner kom på Duborg-Skolen, og Wilhelm Dierking deltog fra barns ben flittigt i mindretallet, og han var bl.a. aktiv i spejderbevægelsen og ungdomsforeningen. Desuden var han en begejstret gymnast i DGF. Hustruen Ingeborg lærte han da også at kende ved en dansk sammenkomst i Borgerforeningen.

Efter skolegangen blev han uddannet til bilmekaniker, men blev hurtigt arbejdsløs, da firmaet gik fallit og lukkede.

Ledighed var ikke sagen for den unge flensborger, så han søgte om at komme til udlandet. Det blev til Australien, fordi australierne reagerede hurtigst på hans ansøgning om indrejsetilladelse.

Han tog afsted i 1951 og arbejdede i en årrække som lokomotivfører. Året efter fulgte Ingeborg efter, og tre dage efter hendes ankomst stod brylluppet. 1954 blev sønnen Glenn, der blev uddannet til arkitekt og i dag har tegnestue i Flensborg, født.

Wilhelm Dierking var gerne blevet i Australien, hvor han følte sig godt tilpas, men hustruen led af hjemvé, og derfor gik turen i 1961 tilbage til Flensborg, hvor han igen blev bilmekaniker.

Drømmen om at blive lærer var aldrig gået i opfyldelse, men Wilhelm Dierking fik nu muligheden for at blive uddannet til fritidshjems pædagog og sløjdlærer.

Efter to års ansættelse ved fritidshjemmene på Sortevej i Flensborg og Slesvig blev han 1965 ansat som leder af fritidshjemmet i Rendsborg.

Det var midt i den såkaldte Ejderstrid, så for den nytilkomne gjaldt det

om at holde tungen lige i munden for ikke at rage uklar med den ene eller anden part. Det blev til ti år i Rendsborg, inden han i 1975 blev ansat som leder af fritidshjemmet i det nyopførte Engelsby-Center, hvorfra han lod sig pensionere som 63-årig.

Ægteparret blev boende i bydelen i det østlige Flensborg, og pensionisten holdt bevidst lav profil i mindretalsdebatten.

Til tider blev det dog for meget for manden af den gamle skole, og han protesterede højlydt over manglende konsekvens i mindretallet over for den tyske flertalsbefolkning.

Mads Bruhn

Erling Dissing

5.2.1935 - 1.7.2008

Flensborg Avis' tidligere kulturanmelder Erling Dissing er død efter længere tids sygdom. Erling Dissing sov stille ind på Ærøskøbing Sygehus. Han blev 74 år.

Det kom som et stort chok, da Erling Dissing for et halvt år siden fortalte os, at han var alvorligt syg. Et halvt år tidligere havde han virkeliggjort sin store drøm og sagt farvel til fastlandet for at nyde en stille ø-tilværelse på Ærø. Den tilværelse blev desværre alt for kort.

Erling Dissing var kulturanmelder på Flensborg Avis fra 1991 til 2007. Han skrev især om klassisk musik, ballet og teater og var en omhyggelig og pålidelig freelance-medarbejder. Før hver koncert satte Erling Dissing sig grundigt ind i programmet. Han læste baggrundslitteratur om de enkelte musikstykker og indhentede oplysninger hos nogle af de mange kontakter, han havde i grænselandets musikliv. Anmelderhvervet var ikke noget, han blev rig på. Det var lysten og kærligheden til kulturlivet, der drev værket.

Erling Dissing var uddannet lærer og

underviste i en lang årrække på børnehaveseminariet i Aabenraa, primært i faget drama. Her har han været med til at uddanne mange nuværende pædagoger i Sønderjylland og Sydslesvig. Senere blev han leder af en daghøjskole i Aabenraa, indtil han i slutningen af 1990'erne gik på en slags halv pensionist-tilværelse og intensiverede sit anmelderarbejde for avisen.

Erling Dissing var aktiv inden for andre områder i kulturlivet. Han fungerede i flere år som frivillig medhjælper på det daværende Aabenraa Museum, hvor han nød at læse eventyr for børn. Sønderjyllands Symfoniorkester nød også godt af hans formidlingsevner, da han her var tilknyttet som informationsmedarbejder på deltid. Han spillede i et jazzorkester og var i en periode medlem af Flensburger Bach-Chor. Hans store lidenskab var kunsthøjtidet, og han udgav flere fotobøger, bl.a. bogen "Den hovedløse præst - og andre folkesagn fra Løjt Land". Han udstillede også gerne sine fotos på biblioteker, rådhus, på museer og på Flensborg Avis.

Desuden var Erling Dissing interesseret i søfart, og det var primært den interesse, der sidste år fik ham til at bosætte sig i den gamle søfartsby Marstal, hvor han nød at gå rundt på havnen og få en snak med de lokale. Da han var midt i 60'erne, rev han et halvt år ud af kalenderen og tog med et lille sejlskib tværs over Atlanterhavet til Sydamerika, hvor han til gengæld for arbejde om bord på skibet fik kost og logi og oplevelser, som han gerne berettede om.

Erling Dissing var et aktivt medlem af Flensborg Danske Journalistforening, hvor han sad i bestyrelsen fra 2002 til 2007, først som næstformand, senere som en pertentlig kasserer. Han var ikke bange for at tage med på nogle af foreningens ture, bl.a. til Berlin, Schwerin og München. Selv om han kunne være far til flere af os andre, tog han gerne med i byen til langt ud på

natten og fik sig mere end ét krus øl. Han var også med til at tage en stor del af slæbet, da foreningen arrangerede et par vellykkede sejlture på Alexandra i Flensborg Fjord.

Men det var frem for alt de faglige arrangementer, som Erling Dissing lagde sin energi i i journalistforeningens regi. Det var ham, der skaffede journalist Vibeke Sperling og kunstneren Pernille Kløvedal Helweg til Flensborg i 2004 samt en af banebryderne inden for digital journalistik, Bjarke Myrthu, i 2006.

Desuden var Erling Dissing altid på pletten, når der skulle arrangeres julefrokost, ligesom han gjorde sig kendt som en habil kok, når han sørgede for maden til foreningens generalforsamlinger.

Erling Dissing efterlader sig tre børn.

Hans Christian Davidsen

Rita d'Aubert

2.11.1934 - 16.11.2007

Vor tidligere medarbejder Rita d'Aubert døde i en alder af 73 år.

Rita var ansat ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig fra 1978 til 1995. Rita slog sine folder i skranken, hvor hun var en afholdt kollega og medarbejder pga. det lyse sind og den altid positive indstilling, hun var udstyret med, og som hun bevarede trods svære stunder i livet.

Rita havde også opgaver i bibliotekets katalogafdeling, hvor hun var den, der altid spredte solskin. Rita troede på det bedste i ethvert menneske. Hun stod for ærlighed og oprigtighed og omsorg for de svageste. Hun mødte alle med et smil og åbne arme, og det var en fornøjelse at omgås hende.

Da hun sagde op ved Dansk Centralbibliotek efteråret 1994 gav hun således udtryk for sin glæde ved at omgås mennesker med sætninger: Jeg har

lært mange dejlige mennesker at kende på biblioteket.

Vi ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig bevarer positive minder og glade smil i taknemmelighed over at have haft Rita d'Aubert som kollega og medarbejder.

Æret være Rita d'Auberts minde.

Alice Feddersen, overbibliotekar

Anna la Cour Hansen

4.4.1918 - 7.12.2007

Anna la Cour Hansen, Roensgaardsvej 20, Gjerlev, døde 89 år gammel.

Hendes liv var tæt knyttet til godset Overgaard ved Havndal. Fra 1943 til 1978 udgjorde hun sammen med E. la Cour Hansen overforvalterparret, der drev den store ejendom på en måde, der høstede stor anerkendelse i fagkredse.

Formelt var hun en hjemmearbejde husmor, i praksis drev hun en omfattende virksomhed med stort folkehushold og modtagelse af masser af gæster, der fulgte med aktiviteterne på godset.

Hun var en afholdt værtinde af både dem, der kom i hjemmet i faglig sammenhæng, og af den omfattende venne- og bekendtskabskreds.

Hun var i et par perioder med i offentligt arbejde - bl.a. skolekommissionen - men koncentrerede sig helst om hjemmet og sine tre børn. Hun var også en elsket bedstemor for tre børnebørn. Uanset hvor travlt der måtte være med andre gøremål, var der altid tid og plads til dem.

Efter pensioneringen flyttede parret til et hus i Gjerlev. Hun mistede sin mand for fire år siden. I det seneste par år kneb det med helbredet, men med god hjælp, bl.a. fra hjemmeplejen, klarede hun at blive i sit hjem til sin død.

Hun efterlader tre børn, tre børnebørn og tre oldebørn.

Fl.A.

Thomas Hartung

7.9.1947 - 1.10.2008

Vi har mistet Thomas Hartung. Han blev bare 61 år.

Han har været syg af kræft. Thomas var hele vejen igennem åben omkring sin sygdom.

Han blev opereret for første gang for snart seks år siden og helbredt, men sidste vinter vendte kræften tilbage, og han måtte igennem en hård behandling med kemo.

Det lykkedes ham også at besejre kræften igen - Thomas ville leve - men hans krop var blevet så svækket, at en forkølelse udviklede sig til en alvorlig infektion, som han ikke mere kunne klare.

Thomas sov stille ind på hospitalet.

Thomas kom glad i skole hver eneste dag og nød at være på Jernved Skole, som han gerne kaldte paradiset forhave.

Han var en engageret klasselærer for sin 4. klasse, som elskede ham over alt på jorden.

Forældrene i hans klasse har et virkelig godt sammenhold, ikke mindst takket være Thomas' indsats. Hans forældreaftener varede i reglen temmelig længe, fordi forældrene følte sig godt tilpas på skolen i hans selskab.

Thomas' største kæphest var det danske sprog, og han gjorde dagligt og vedholdende sin indsats for at opgradere eleverne og forældres sproglige kunnen.

Kollegaerne profiterede af hans altid store hjælpsomhed og af hans humor. På opslagstavlen hang ofte noget, han havde fundet på nettet, som vi kunne smile af.

Samtidig var Thomas en mand med meninger, så man altid kunne få en god diskussion med ham, og det uanset om det drejede sig om klassisk musik, som var hans store lidenskab, danske forfattere, historiske emner eller dagens nyheder.

Vi vil savne Thomas, og vi vil bevare mindet om ham, hans gode humør og hans store engagement for sine elever og kollegaer.

*Bente Voß,
Jernved Danske Skole*

Lisa-Lore Heidtke

23.12.1931 – 26.7.2008

Kære Lisa. Din plads i vor midte vil stå tom. Vi vil savne din trofasthed, vi vil savne din hjælpsomhed og dit smil.

Tak fordi vi altid kunne regne med dig. Du vil ikke blive glemt.

*Gisela Daetz
p.v.a. Kobbermølle Kvindeforening*

Paula Jessen

22.12.1931 - 3.2.2008

Paula Jessen har været formand for den lokale Grænseforenings afdeling i Fredericia i årene 1994-2007.

Foruden formandsposten var Paula Jessen en utrættelig ildsjæl for Sydslesvigske Feriebørn - et arbejde hun påbegyndte i 1978.

Utallige feriebørn har hun hentet i Flensborg og ledsaget dem til de danske ferieværter. Forinden havde hun besøgt de hjem, børnene skulle på ferie i, og hun knyttede personlige kontakter med alle værterne.

Feriebørnene blev også ledsaget tilbage til Flensborg og afleveret til forældrene, når ferien var slut.

Et stort og smukt arbejde i alle årene.

I 2007 frasagde Paula Jessen sig formandsposten, og forinden havde hun omhyggeligt overdraget arbejdet med feriebørnene til sin afløser.

Paula Jessen har omfattet sit arbejde som formand for lokalafdelingen i Grænseforeningen med stor pligtfølelse og omhu.

Hun har lagt arbejde i kontakten til venskabsforeningen i 15. SSF-distrikt i Flensborg. Et arbejde, som gav hende mange venner der og gode oplevelser.

Æret være Paula Jessens minde.

Gerhard Lempert

16.3.1920 - 30.7.2008

Sydslesvigsk Forenings fhv. medarbejder, amtssekretær Gerhard Lempert døde 82 år gammel.

Gerhard blev pensioneret i 1986. I 12 år var han amtssekretær for Gottorp Amt, men han kunne også se tilbage på en tid som amtssekretær i Ejdersted Amt, vandrelærer under Dansk Skoleforening og medarbejder ved Sydslesvig-Hjælpen i Slesvig.

Sammenlagt blev det til 35 års arbejde i danskhedens tjeneste, før Gerhard grundet sygdom måtte gå på pension.

Også som pensionist var han synlig i det sydslesvigske landskab, det være sig som foredragsholder eller guide for gæster nordfra.

Gerhards stille, venlige væsen og hans hjælpsomhed var udgangspunkt for hans målrettede foreningspolitiske indsats.

Folk, der kendte Gerhard bedre end jeg, har fortalt om det store læs i det danske folkelige arbejde, han gennem alle årene havde trukket. Derved skabte han et imponerende personligt netværk til bestyrelsesfolk og medlemmer der, hvor han havde sit virke.

Gerhard var en trofast og loyal medarbejder, der satte kræfterne ind for foreningens trivsel og vækst.

Det takker Sydslesvigsk Forening for.
Æret være Gerhard Lemperts minde.

*Jens A. Christiansen,
generalsekretær i Sydslesvigsk
Forening*

☆☆☆

Med Gerhard Lemperts bortgang er en fra generationen, som var med til op-

bygningen af det danske arbejde efter Anden Verdenskrig, ikke mere. Gerhard Lempert stammer fra Hovslund i Nord-slesvig.

Han kom som medhjælper ved Sydslesvig-Hjælpen til Sydslesvig. Det danske organisationsarbejde interesserede ham. Han blev ansat af Dansk Skoleforening som vandrelærer med bl.a. Skovby som arbejdsområde.

Da det nyopførte forsamlingshus i Jydbæk var færdig, flyttede familien Lempert ind. Dermed var han også vandrelærer i det område. I Slesvig by manglede man en bestyrer til det danske vandrehjem, hvem kunne det være andre end familien Lempert?

Efter nogle år var der igen bud efter Gerhard Lempert som amtssekretær i Ejdersted amt med udgangspunkt i Skipperhuset i Tratming.

Dog trak Slesvig by i Gerhard og Gertrud Lempert, og de vendte tilbage til Slesvig, hvor Gerhard Lempert ansattes som amtssekretær for Gottop Amt, indtil sygdom satte en stopper for han virke, så han måtte lade sig pensionere.

Utallige er de forskellige opgaver, han påtog sig ud over at være amtssekretær for SSF. Gerhard Lempert ofrede sig for det danske arbejde uden at sætte sig selv i topplaceringer af nogen art. Institutionerne og organisationerne har i Gerhard Lempert haft en medarbejder, der var sig det danske bevidst. Han tænkte ikke så meget på arbejdstid, men på de opgaver, der skulle løses.

For dem, der har haft med Gerhard Lempert at gøre i tjenstlige anliggender, var han loyal og pligtopfyldende. De kunne altid stole på ham.

Sydslesvigeren Gerhard Lempert vil vi mindes i ærbødighed og ære hans minde.

*Preben Vogensen,
fhv. SSF-amtsformand*

☆☆☆

Efter længere tids tiltagende svaghed døde Gerhard Lempert i en alder af 82 år.

En livslang tjeneste i Sydslesvigsk Forenings virke var dermed afsluttet. Han nåede at være amtssekretær, vandrelærer, forsamlingshusbestyrer, sammen med sin kone Gertrud leder af vandrerhjem m.m.

Det blev nogle begivenhedsrige år, ikke mindst de første år efter krigen. Legendariske var de historier, Gerhard Lempert kunne fortælle om besværligheder, når de skulle have lokalforeninger med over grænsen på besøg hos fadderskaber i Danmark.

Da han for en snes år siden blev pensioneret, flyttede han og familien ind i deres hus nabo til vort, og hermed fulgte 20 års varmt nabo- og venskab.

Vore haver stødte sammen med en hæk imellem, men et hul i hækken sørgede for, at det var den korteste vej til hinanden. Der groede aldrig græs på den sti.

Familien Lempert er præget af stor hjælpsomhed, og det føler vi grund til at sige tak for i dag .

Æret være Gerhard Lemperts minde.

Christian Paulsen, Lyrskov

Jørgen Mågård

15.8.1930 - 29.11.2007

Fhv. overbibliotekar i Bov Jørgen Mågård døde pludseligt og uventet, så pludselig sad vi rundt om i landet, en flok gråmelerede, midaldrende bibliotekarer og har mistet vor principal fra vor grønne ungdom.

Principal i dette ords allerbedste betydning. Vi ikke var i tvivl om, hvem der var chef.

Han lærte os hurtigt, at man aldrig skulle være bange for at kaste sig ud i nye opgaver. Mågård var god til at lade os prøve ting af og tage ansvar, og

man var sikker på hans opbakning, hvis man kom til at kvaje sig.

Mågård fulgte vor færd ud i verden og holdt aldrig op med at interessere sig for vort ve og vel. Der kunne endda falde en mild røffel af, hvis man forsømte at holde kontakt.

Mågård var født på Lolland i 1930, blev allerede i 1958 ledende bibliotekar i Bov og tabte straks sit hjerte til det sønderjyske grænseland.

Dermed fik Bov Sogn det, man dengang kaldte et heldidsbibliotek, et bibliotek med faguddannet bibliotekar. Han havde politisk tæft, og personale og bogkonto blev udvidet i de følgende år, så Bov Bibliotek havde et rigtig flot serviceniveau - i hvert fald sammenlignet med andre jyske kommuner af samme størrelse.

Dengang holdt man åbent, når folk havde fri, og Mågård kunne fortælle om aftenåbning til kl. 21, og ledelsesmæssige opgaver måtte derfor jævnligt foregå ved spisebordet om søndagen, når der var taget hånd om tillidsposterne.

Det blev til mange i årenes løb, for Mågård var altid engageret i landsdelens og lokalsamfundets kulturliv, bl.a. som formand for Sprogforeningen og for Bov Kommunes kunstudvalg, bestyrelsesmedlem for Frøslevlejren og aktiv i mange andre sammenhænge, f. eks. de store kunststillinger Å-udstillingerne.

I begyndelsen af 1990'erne blev han pensionist. Der blev stillet krav om besparelser, som han ikke kunne bære over sit hjerte at gennemføre, og så gik han. Men han var aktiv pensionist og fortsatte med formidlingen af det, han brændte for, f. eks. udstillinger og foredrag om sønderjyske kunstnere som Franciska Clausen og Jeppe Madsen-Ohlsen.

Kultur, kunst, litteraturformidling, biblioteket som opsøgende og stærk kulturel aktør i lokalsamfundet - det var Mågårds hjertebørn. Den ny teknologi var han længe skeptisk over for, især

når han syntes, at man solgte ud af formidlingsidealerne for at få råd til isenkram.

Senere blev han heldigvis begejstret bruger af internet og email, da han opdagede, at de var nye, fortræffelige redskaber til kommunikation og formidling. Men inden da kunne han brumme, når vi alt for længe havde snakket edb'sk om basis og bob, mail og marc, dot og bot: - Hvor blev kulturformidlingen af, ville han gerne vide. Var den nu på vej til at blive gemt og glemt og sparet væk?

Nej, Mågård. Dit kuld af "lærlinge" glemmer den i hvert fald aldrig.

Så tusind tak for det, og æret være dit minde.

*Hanne S. Poulsen, Agerskov
Marianne M. Jensen, Kolding*

Günter Merz

9.5.1957 - 23.10.2007

Ufatteligt. Günter Merz er død.

Jeg havde om formiddageen siddet sammen med landsekretær Dieter Lenz og bl.a. talt om, hvor glade vi var for, at Günter nu som »borgerligt medlem« i kulturudvalget var blevet medlem af SSW-fraktionen i Slesvig-Flensborg Amt, om hvor godt han passede ind i gruppen, og om hvordan vi allerede nød godt af hans kompetence på det sociale område.

Vi regnede med, at han efter kommunalvalget ville få en fast plads i amtsrådet.

Få timer senere ringede Dieter så og overbragte det sørgelige budskab.

Gennem mange år har Günter udført et stort arbejde for partiet og mindretallet i Tarp. Lokalformand Franz Pahrman beretter om et fantastisk godt samarbejde med en fornuftig arbejdsdeling, hvor Günter bl.a. stod for kontakten til SSF, skole og børnehaven.

Overalt arbejdede han aktivt med og

satte sine spor. Sammen tog de også til fagforeningsmøder i Berlin for at varetage andres interesser. Her lagde Günter hovedvægten på børn og voksnes behov på de sociale områder.

Meddelelsen om Günters død har ikke kun ramt mig, men mange dybt. Der er opstået et tomrum, som længe ikke kan fyldes. Der er meget at takke ham for. Nåede vi det?

Æret være Günters minde.

*Flemming Meyer, SSW-landsformand
og SSW-gruppeformand i Slesvig-
Flensborg kreds dag*

☆☆☆

Med stor sorg modtog vi her på Trene-Skolen budskabet om Günter Merz' død.

Siden 1995 har familien Merz været tilknyttet vor skole, og igennem hele denne tætte tilknytningsperiode har Günter på fornemste vis gjort en uvurderlig indsats. Han har både siddet i skolens samarbejdsråd og i skoleforeningens fællesråd, hvor han repræsenterede skolen på flot vis. Han var en handlekraftig mand med hjertet på rette sted, der deltog i alt arbejde omkring skolen.

Han var altid parat til at tage fat, når der var arbejdsdage eller andre aktiviteter. Når man mødte ham, var han til enhver tid smilende, glad og venlig.

Vi husker Günter som en varmhjertet og positiv mand.

Men det var ikke kun skolen, han brændte for. Det var hele det danske mindretal i Tarp, der var hans hjertesag. Således sad han i en lang årrække i bestyrelsen for SSF og SSV og gjorde et stort stykke arbejde.

Vi vil savne Günter i vor kreds.

Æret være hans minde.

*På Trene-Skolens vegne
Inger Pflingsten*

☆☆☆

Det ufattelige er sket, en god ven og samarbejdspartner er alt for tidligt taget på sin sidste rejse.

Vi sidder tilbage med et stort spørgsmål: Hvordan kan det tomrum, han efterlader, dog fyldes? Det kan det ikke, og det skal det ikke!

Alt dette husker vi Günter for:

En livsglad mand med en stor portion optimisme (mange sjove timer og et smittende humør - især i aftentimerne ved lejrbålet på kanoturene).

En, der handler også uden mange ord og meget gerne (der er vist ikke mange, der har fået et nej af Günter ved efterspurgt hjælp).

En, der var god til at lytte til andre (hans ører var lige så lydøre, som hans hjerte var stort).

En, der satte stor pris på sin familie, selv om han var aktiv på mange områder (når Günter kom med hele familien, var ikke kun deltagertallet straks betydeligt større men også stemningen).

Vor medfølelse gælder familien. Mange tak, fordi vi fik din mand/jeres far til låns i så mange værdifulde timer.

*På Tarp SSFs vegne
Morlyn Albert*

Ernst Meyer

5.6.1926 - 8.3.2008

Ernst August Meyer stammede fra Gelting, gik i tysk skole og voksede op med overbevisning om, at Sydslesvig var gammelt tysk land. Allerede som 14-årig blev han sendt på tysk lærerseminarium i Lunden, hvor han var, indtil han i 1943 blev indkaldt til arbejdstjeneste. I 1944 blev han sendt i aktiv krigstjeneste på østfronten.

Efter hjemsendelsen mødte han i Slesvig den danske bibliotekar Poul Kürstein, som konfronterede ham med oplysningen om, at Sydslesvig var gammelt dansk land og gav ham bogen "Die kleine Grenzlehre". Bogen

vakte Ernst Meyers interesse for at lære dansk. Det gjorde han ved hjælp af Det gamle Testamente.

Som nøduddannet lærer søgte og fik han ansættelse ved det danske skolevæsen i Slesvig, som havde stor tilstrømning af elever og savnede lærere.

Han mærkede dog selv, at hans uddannelse var for mangelfuld, så han søgte først på Uldum Højskole for at få lært bedre dansk. Selv om han beskedent kaldte sit dansk for hæderligt, var der næppe nogen, som senere mødte ham, der ikke troede, at han var opvokset med dette sprog.

Efter højskolen tog han på Jelling Seminarium. Seminaret blev også valgt ud fra det faktum, at han på højskolen havde mødt sin fremtidige hustru Annalise, som kom fra Jelling.

I 1952 vendte han tilbage til Sydslesvig, hvor skoledirektør Bernhard Hansen mente, at Medelby Danske Skole måtte være det rigtige sted. Tilsyneladende havde han ret, for de næste 37 år var Ernst Meyer skoleleder på stedet. Da han gik på pension, flyttede ægteparret til Flensborg, fordi han som tidligere skoleleder ikke skulle ligge under for fristelsen til at blande sig i efterfølgerens arbejde.

Ernst Meyer var ellers ikke bange for at blande sig i debatten og i foreningsarbejdet. Det første bl.a. til posten som formand for Sydslesvigsk Forening fra 1965 til 1977 foruden næstformandsposten i SSW og medlemskab af kredsdagen i 30 år og Flensborg Avis' tilsynsråd.

På sine ældre dage gjorde han sammen med sin hustru en stor indsats for at få etableret Christian Lassens Mindemuseum i Jarlund. Han var til sin død formand for Christian Lassens Mindefond.

Anker Simonsen

☆☆☆

Sydslesvigsk Forenings karismatiske formand i perioden 1965-77, Ernst Me-

yer, Flensborg-Engelsby, tidligere Medelby, døde 81 år gammel.

Ernst var en formand og personlighed, der vil blive husket.

Stærkt udadvendt stod han i 37 år for alt dansk arbejde på Medelby-egnen, hvor han var skoleleder.

Han var engageret i det lokale SSF-distrikt, i ungdomsforeningen, menigheden, i det politiske arbejde på kommunalt plan og på amtsplan.

Han udstrålede energi og havde sine meningers mod. Han var en dygtig debattør, en efterspurgt foredragsholder, og han var en populær guide i Sydslesvig.

Og han havde noget at fortælle: Fra at være tysk hele vejen igennem, valgte han i 1945 efter at have mødt den legendariske bibliotekar Poul Kürstein konsekvent den danske vej. Han drog på Uldum Højskole for at forbedre sine danskundskaber, lærte her sin kommende hustru Annalise at kende, fuldendte sin læreruddannelse på Jelling Seminarium, vendte tilbage til Sydslesvig og blev af skoledirektør Bernhard Hansen sendt til Medelby, hvor ægteparret stortrivedes og deres børn ligeså.

Her var der noget at rive i, og her blev skolelederparret en afholdt del af det danske fællesskab, hvor også det sønderjyske trivedes endnu.

Der blev tillige tid til at engagere sig i det danske arbejde uden for Medelby og amtet: Foruden at være formand for SSF i samfulde 12 år, var han næstformand i SSW. Det var i den tid, da SSFs formand pr. automatik også var næstformand i SSW.

Og ud over arbejdet i amtsrådet engagerede Ernst sig også i Flensborg Avis A/S' tilsynsråd samt i en lang række bestyrelser, bl.a. i bestyrelsen for Ejderlandets Samfund.

Så sent som i foråret 2007 deltog Ernst sammen med sin Annalise i mindretalsunionen FUEFs årlige kongres. Som mangeårig vicepræsident og kasserer i FUEF var Ernst engageret i eur-

opæiske mindretals forhold. Navnlig de små mindretal lå hans hjerte nær. Han var den sydslesviger, der for alvor satte sit præg på FUEFs åbne og demokratiske engagement.

At han i sine sidste mange år sammen med Annalise var ankermand i - og ophavsmand til - Fælleslandboforeningens storslåede projekt "Christian Lassens Mindegård" i Jarlund - og mindefonden bag - fyldte ham med glæde, energi og tilfredshed. Kun takket være sit personlige venskab med Christian Lassen var det lykkedes at redde gården og etablere fonden, mens tid var.

Her mødte han så atter alle de mange venner, han og hustruen havde i eksempelvis grænseforeningerne i Danmark og et mangetal af andre nysgerrige og interesserede. Her fortalte han og viste rundt. Her var han atter i sit es. Og Annalise var her - som altid - en aktiv del af Ernsts virkefelt.

I Sydslesvigsk Forening vil Ernst blive husket som den stoute kæmpe, der med åbent sind og dybfølt dansk overbevisning gjorde en bemærkelsesværdig indsats for det danske mindretal i Sydslesvig. Med hans død er mindretallet blevet en markant dansk personlighed i Sydslesvig fattigere.

Æret være Ernst Meyers minde.

*Dieter Küssner, formand for SSF
Jens A. Christiansen,
generalsekretær i SSF*

☆☆☆

Hvor er det svært, det her med livet og døden.

Vi ved jo, at vi skal miste dem, vi har kær. Men det er bare så svært at acceptere det.

Selv om vi gentager det for hinanden, og selv om der er sikre tegn på, at nu er livet ved at ebbe ud, så græder vi jo som pisket af sorg over tabet.

Men det er helt afgørende i den situation at sige og minde hinanden om, at

som kristne er det jo kun vore muligheder, der er sluppet op. Gud har alle sine i behold.

På en eller anden måde blev denne kristne tro og trøst levende her ved Ernst Meyers død.

Hvor ville vi gerne have holdt fast på ham. Annalise, som med utrolig stor kærlighed og styrke har plejet ham, og den dejlige familie, som ikke har svigtet på nogen måde, og alle os andre, som havde fået den gave at blive en del af Ernsts liv og virke - vi ville holde fast på ham. Og dog så måtte vi give slip. Men Ernst er ikke forsvundet, for vi tror, at når vi dør, så falder vi i levende hænder.

*Gud, vi er i gode hænder,
dine hænder, gode Gud.
Som alt ondt med visdom vender,
så det godt må falde ud,
trods al synd og død og pine,
godt for dig og godt for dine.
(DDS nr. 675)*

Derfor skal der også her ikke kun lyde klage og sørgetoner, men der skal lyde et fuldttonende Halleluja, et Pris Herren, som gennem Ernst har givet os så meget.

Det begyndte for mit vedkommende allerede i 1988, da jeg kom til Medelby som præst. Skolen var rammen om vore gudstjenester, og Annalise og Ernst var dem, der sørgede for, at alt var i orden. Der kunne være blevet ringet til nogle, så de var mindet om, at nu var der gudstjeneste, og hvis det kneb med transport, så blev der også fundet en løsning på det.

Ved orglet sad Ernst. Han var nu ikke det store orgelgeni, for han spillede til salmemelodierne med to fingre blot med en oktav imellem. Men han sluttede altid salmen med en akkord. Vi var beskedne i de dage, men gudstjenesten blev til en smuk højtidelighed, for bønnerne, ordet og salmerne bar os igennem. Vi kunne alle høre Ernsts smukke stemme, ligesom vi kunne det,

når der var en eller anden sammenkomst, eller en mindehøjtidelighed ved en begravelse i mindretallet.

Et andet eksempel på Ernsts hjælpsomhed er, at han gennem årene gennemså og rettede mine tyske tekster. Vi var i intim kontakt pr. computer, og når han modtog en mail med en begravelsestale, som jeg også ville holde noget af på tysk, så rettede han den og sendte den tilbage.

Fra første dag strømede der varme og ægthed ud fra den dejlige familie, og dette kom også til at gælde min kone Inger. Det er ikke bare os, som har meget at sige tak for, men vi taler på manges vegne, når vi siger, at Annalises og Ernsts kontakt med forældre-kredsen, med menigheden og med foreningslivet var enestående.

Selv igennem årene efter at Ernst var holdt op som skoleleder, blev han og Annalise ved med at komme til dem, som havde haft noget at gøre med skolen, foreningerne eller kirken. Takket være Annalises kalender var der ikke en rund fødselsdag eller særlig begivenhed, som blev glemt.

Da Ernst og Annalise flyttede til Engelsby var det ikke et farvel, men et på gensyn. Den trofasthed siger vi i dag tak for.

Et helt kapitel for sig, er oprettelsen og indretningen af Lassens Mindemuseum, som kun ved Annalises og Ernsts ihærdighed er blevet til noget.

Alt hvad Ernst rørte ved blev til noget. Han var myreflittig og vedholdende i alle forhold.

Vi vil ære Ernsts minde og sige en dybfølt tak til ham og familien.

Pastor emer. Niels Ebbe Huus

☆☆☆

En måned før sin død kom Ernst Meyer og Annalise til os i Studieafdelingen.

Ernst havde leveret en fortælling om sin mangeårige deltagelse i det kommunalpolitiske arbejde til SSWs kom-

mende 60 års jubilæumsbog, og jeg havde bedt om hans hjælp til at afklare et par spørgsmål.

Trods sin alvorlige sygdom var Ernst på pletten - med konkret og konstruktiv vejledning uden omsvøb.

Hans første spørgsmål var: Hvordan har du det? - altid var han opmærksom på den andens velbefindende. Da vi skiltes, trykkede han min hånd med en inderlig varme: Vi anede begge, at det blev sidste gang.

Ernst var der, når man søgte hans bistand. Beredvilligt stillede han op til Studiefdelingens erindringsværksteder, og klogt deltog han med gode råd i planlægningen af nye initiativer. Hans gode personkendskab åbnede døre for os.

Helt intens blev kontakten, da vi fulgte det arbejde, som førte til oprettelsen af Christian Lassens Mindemuseum i Jarlund og Gårdejer Christian Lassens Mindefond. Ernst kunne snakke med mennesker og vinde deres fortrolighed. Sammen med sin Annalise veg han ikke tilbage for nogen form for besværligheder.

Han kørte i rutefart til og fra Jarlund, ryddede stuer og lofter og stalde, og fandt veje gennem junglen af praktiske og juridiske hindringer.

Målbevidst og med ordenssans styrede han frem mod målet - uden at spare sig selv og uden dikkedarer.

I dag kan vi alle glæde os over resultatet. Der blev skabt en fond, som gennem mange år vil gavne de danske organisationer i Sydslesvig og et museum, som fastholder historien om livet i det gamle danske mindretal på Medelby-Jarlund-egnen. De skriftlige kilder reddede han over i Arkivet i Flensborg som en skat, der vil kaste renter af sig langt ind i fremtiden.

Sådan ydede Ernst Meyer sit bidrag til det danske Sydslesvig, først gennem et langt arbejdsliv og derefter gennem lige så aktive pensionistår.

Hans valg af det danske i 1946 blev et ubegrænset valg for livet. På sin be-

sindige og rolige måde skrev han i 2003: "I dag vil jeg nok mene, at det danske ikke ligefrem er bedre end det tyske, men det er anderledes, og dette anderledes tiltaler mig; og derfor har jeg valgt dette som mit livsgrundlag."

Uden Ernst Meyer og hans generation ville vort danske Sydslesvig i dag ikke eksistere. Til fulde kan man om den tyskfødte Ernst Meyer sige som Kingo gjorde det om Niels Juel:

»En mand af gammel dyd og dansk oprigtighed

af ja og nej og hvad man ærligt mere veed«.

På Studiefdelingen og i Arkivet og i hele resten af Sydslesvig er der meget at sige tak for.

Lars N. Henningsen

En af de helt store mindretalspersonligheder er død.

Også vi i SSW har vidst, at Ernst Meyer-Medelby var alvorligt syg, og der faktisk intet håb var tilbage. Og så blev man alligevel rystet, da budskabet nåede frem.

Ernst Meyer var en af de helt store i mindretallet, en personlighed, der med sit omfattende virke ganske afgørende var med til at forme det danske mindretal efter krigen.

Som så mange andre kom han til taknemheden i Sydslesvig på en særlig måde, blev fanget af det danske og mindretallets særlige vilkår. Ernst Meyer blev dansk, og ingen ville nogensinde så tvivl om det. Han var en af de personligheder, der tog fat overalt, hvor der var brug for ham.

Vi i Sydslesvigsk Vælgerforening nød også godt af Ernst Meyer, omfattende virke. Som næstformand i tiden 1965-1971 efter de særlige og uskrevne regler fra dengang. Som kredsdaagspolitiker i det daværende Sydtønder Amt i årene 1955-1970 og senere i kredsdaagen Slesvig-Flensborg Amt i årene 1974 til 1989.

At en skoleleder i Medelby så også ganske naturligt er kommunerådspolitikker, viste Ernst Meyer i tiden 1970-1989, heraf som 2. borgmester i tiden 1974-1989.

SSW har haft lejlighed til at sige Ernst Meyer tak, og derfor er det også ganske naturligt, at han i SSWs jubilæumsbog, der udkom i forbindelse med SSWs 60 års jubilæum og altså efter hans død, fik lejlighed til at fortælle om sit kommunalpolitiske liv.

Vi i SSW bøjer vore hoveder i taknemmelighed for Ernst Meyers store indsats.

*På SSWs vegne
Flemming Meyer, landsformand*

☆☆☆

Ernst Meyers rødder i et østangelsk bondemiljø fornægtede sig ikke. I sin tankemåde, sine udtryksformer, sine handlinger og i sin færd havde han bevaret sin oprindelighed til det sidste.

Han havde bondens jordforbundne realitetssans i behold. Det skabte tillid omkring hans person og troværdighed.

Stærke oplevelser i de mest dramatiske år i det forrige århundrede, omkring og efter afslutningen af Anden Verdenskrig førte ham i forbindelse med den danske verden.

Gennem personlige kontakter kom Ernst til højskolen i Uldum og fandt en for ham ny adgang til vor oprindelige danske folkelighed, som optog ham, og som han ikke uden kritik, men aldeles kompromisløst tilegnede sig for resten af sin tid.

Også her traf Ernst Annalise. De indgik et frugtbart ægteskab for livet.

Derpå fulgte læreruddannelsen på seminariet i Jelling og en stilling som skoleleder i Medelby. Ernst Meyer havde stoffet til og den naturlige myndighed som leder - også uden at ville dominere sine omgivelser. Der var plads ved siden af ham.

Det gav ham, foruden en lang række tillidshverv på alle niveauer, også på

enestående vis adgang til at ordne boet for gårdejer Christian Lassen fra Jarlund.

Med snilde og kunnen og dygtighed fik Meyers ordnet denne vanskelige opgave på beundringsværdig måde.

Vi står med savnet og en umådelig taknemmelighed i mindet om et frodigt og frugtbart partnerskab.

*Søren Andersen,
Christian Lassens Mindelegat*

☆☆☆

*En Nat, maaske en Martsnat,
Saa mild af Regn og Tø,
Skal jeg gaa bort i Mørket
Og holde op at dø.*

(Grethe Risbjerg Thomsen: "Maaske en Martsnat" (1948))

Ved meddelelsen om Ernst Meyers død mindes jeg et dejligt og inspirerende menneske, som sammen med Annalise gav en hjælpende hånd i en svær stund.

Jeg har især mødt Ernst under private former, hvor han i samtalerne udfoldede humor, indsigt og samtidig sin vej til mindretallet.

Den hurtige replik, de kvikke spørgsmål - en samtale med Ernst var aldrig kedelig.

Ernst, den altid energiske og praktiske organisator, har sat så mange positive opgaver i gang, senest Christian Lassen-Gården.

Man må ønske, at hans tanker og visioner fortsætter.

Viggo Böhrnsen-Jensen

☆☆☆

Ernst og Annalise begyndte deres kirkegang og virke i menighedsrådet i Sct. Hans og Adelby Danske Menighed efter deres pensionering fra Medelby Danske Skole og flytningen til deres ny hjem i Engelsby.

I menigheden har vi nydt godt af Ernsts kunnen, ikke mindst den håndværksmæssige side. Uden hans medvirken var ombygningen af menighedskælderen og etableringen af det ny køkken næppe blevet til noget.

Ligeledes var Ernst åben for nye ideer. Her tænker jeg specielt på menighedens digitale orgel, som var et af de første i landsdelen. Også her var Ernst den drivende kraft.

Ernst havde en enorm viden om Sydslesvig og Sønderjylland, og det gavnede os alle, ikke mindst når der skulle planlægges menighedsudflugter. Han var gerne parat til at guide os rundt og ikke mindst planlægge turen forinden sammen med Annalise.

Det var altid spændende at høre Ernst fortælle, han havde meget at berette om, ikke mindst om rejserne i forbindelse med hans arbejde inden for mindretalsunionen FUEF.

Ernsts sang er forstummet, men klangen af hans stemme vil vi huske. Han efterlader ikke kun en tom stol i kirken, men også et tomrum i menigheden og i vor familie.

Æret være Ernsts minde.

*Jörg Braun, formand
for Sct. Hans og Adelby danske
menighed*

Inge Michaelsen

30.12.1946 - 14.11.2007

Inge Michaelsen, Koldenbyttel, er død.

Inge har i over 30 år arbejdet som børnehavemedhjælper. Størstedelen af tiden var Inge ansat i Frederiksstad Danske Børnehave. De sidste arbejdsår havde Inge i Drage Danske Børnehave.

I begge børnehaver havde Inge et fint forhold til såvel voksne som børn. Inge havde altid tid og energi til at tage sig af de "små" og "stores" bekymringer.

Foruden sin loyale indsats i børnehaverne ydede Inge en stor indsats i de

danske foreninger. Hun havde flere tilidsposter både i SSF og SSW.

Vi kunne altid stole på Inge, på Inges utrolige hjælpsomhed, på Inges pålidelighed. Inge gav gerne. Inge var bedre til at give end til at modtage.

Selv i den sidste svære tid havde Inge overskud til at give og tænke på andre.

En gavmildhed, der kom flere institutioner til gode.

Med Inge har vi alle mistet en ven.

Æret være hendes minde.

På vegne af de danske i Frederiksstad,

Frederik Pers

☆☆☆

Vor tidligere medarbejder Inge Michaelsen er død.

Inge var ansat ved Skoleforeningen i 36 år, de sidste år i Drage Danske Børnehave.

Vi i børnehaven mindes Inge som en afholdt kollega. Hun var dansk med stort D, og sproget var dansk. Hver morgen, når vi kom i børnehaven, blev vi mødt af Inges smil, og det var tydeligt, at hun var glad for at arbejde med børn.

Børnene var også utroligt glade for Inge.

Derfor var det et chok, da Inge for to år siden blev syg. Hun tog det som en udfordring, men tabte kampen.

Inge var dansk af sind, og mindretallet mister i Inge en fortaler og en forkæmper for danskheden. Der er opstået et tomrum, som er svært at udfylde.

Inge valgte i 2007 at gå på pension. Hun var selv klar over, hvor syg hun var, men hun viste det aldrig over for sine omgivelser. Hun havde et ønske om at få det optimale ud af den sidste tid, og vi tror, hun var klar, da tiden kom.

Æret være Inges minde.

*Drage danske Børnehave,
Jette I. F. Madsen*

Grete Mikkelsen

13.8.1932 - 26.8.2008

Grete Mikkelsen døde 76 år gammel.

Grete Mikkelsen blev født i Århus som datter af en konditor og blev i første omgang kontoruddannet på Frichs Fabrikker i Århus.

Men så bestemte hun sig for at blive lærer og søgte ind på seminariet i Tønder. Her mødte hun sin senere mand Johann Mikkelsen, som gik i årgangen over hende. Og selv om de to var forskellige - storbypigens Grete og landsbydrengen Johann fra Medelby - fandt de sammen.

For Johann var det helt klart, at han ville tilbage til Sydslesvig. Parret blev gift, og mens Johann blev skoleleder på den danske skole i Hørnum, gjorde Grete sin uddannelse færdig i Tønder. Derefter flyttede også hun til Hørnum. I årene efter boede familien forskellige steder på den sydslesvigske vestkyst. Grete Mikkelsen har været lærer i Vesterland, Husum og i Læk. Altid var hun aktiv i foreningsarbejdet. På Sild var hun spejderleder, og mange gange blev der holdt spejderlejr i familiens sommerhus i Egeskov ved Flensborg Fjord.

Sommerhuset var hendes fristed, og hun nægtede at tage på ferie andre steder. I Læk var hun i mange år engageret i ældrearbejdet, og organiserede ture og hyggeeftermiddage for dem, der boede i de danske ældreboliger i byen. Også i kvindeforeningen var hun aktiv. Og så var der "Æ Amatører", som hun sammen med Johann var drivkraften i.

Selv foretrak hun dog ikke at stå på scenen. Hun var den, der sørgede for, at det hele hang sammen, ikke mindst som sufløse.

Selv om Grete Mikkelsen kom fra Århus, tog hun det sydslesvigske og det sønderjyske til sig. Hun levede det og gik op i det.

Grunden var nok hendes naturlige

nysgerrighed overfor det ny. Også i de senere år, efter at hendes mand Johann døde for to år siden, holdt hun ikke op med at opsøge det nye. Hun flyttede væk fra vestkysten og til Flensborg for at være nærmere på familien. Her gik hun så i kirke og besøgte mindretalsarrangementer for at skabe sig en ny verden.

Hun kendte til sin sygdom i nogen tid, men nåede to ting, hun havde ønsket sig: Barnebarnets konfirmation og 50 års jubilæet for sin afgangsklasse på seminariet. En klasse, som har holdt kontakt i alle årene ved at lade en bog vandre omkring, hvori den enkelte skrev om sit liv.

Grete Mikkelsen har været et muntert og åbent menneske. Hun har altid været en stor støtte for sin mand Johann i hans mangesidede arbejde, bl.a. som SSFs amtsformand i Sydtønder.

Hun var selv et menneske, som igenem gerninger og holdninger blev til en vaskeægte sydslesviger.

Daniel Dürkop

☆☆☆

Min svigermor, Grete Mikkelsen, er død.

Grete var fantastisk, og den sidste tid med Grete har været en stor oplevelse for mig.

Da hun fik stillet sin diagnose, uhelbredelig kræft, sagde hun:

- Jeg vil ikke snakke om sygdom. Jeg har levet mit liv, som jeg gerne vil, jeg har været glad for det, og I skal ikke høre noget klageri fra min side.

Det holdt hun. Lige fra midt i marts og til tirsdag den 26. august klokken 18.35.

Hun valgte at glæde sig over de dage, hun havde tilbage.

Hun inviterede os jævnligt ud at spise. Hun gav sig til at strikke.

Hun planlagde sin fødselsdag.

Hun ordnede sin lejlighed. Fik nye billeder hængt op. Hun tog altid med

os over i sommerhuset i Egeskov. Her læste hun, løste kryds og tværs og røg en cigaret, mens hun fortalte de historier fra sit mangfoldige liv, hun ville nå at fortælle.

Og hun var altid hyggelig og selskabelig, når hun eller vi fik gæster.

Børnebørnenes liv og gøren favnede hun, og der var altid fedt og rød spegepølse i mormors køleskab til de børnebørn, der på vej hjem fra skole kiggede forbi.

Helt til det sidste var Gretes hjem en oase for børnebørnene.

Hun var en begavet dame, der kunne føle, hvordan andre havde det, og hun brugte sin viden værdigt og med respekt for andres personlighed.

Mange har gennem tiden haft glæde af de ord, hun har givet folk med på vejen.

Jeg har altid værdsat Grete højt.

For mig vil hun altid stå som en stor personlighed, som jeg vil tænke på med stor respekt.

De veje i livet, som Grete og hendes afdøde mand Johann har vist mig, vil jeg vise mine børn.

Og tak for tusind timers nattesnak og wums.

Æret være Gretes minde.

Kærlig hilsen Georg

☆☆☆

Med sorg modtog vi meddelelsen om Grete Mikkelsens død.

Siden 1974 har hun sammen med Johann været en af de bærende kræfter ved Æ Amatø'er. Hun ville aldrig gerne selv stå på scenen, men det sidste ord fik hun alligevel. Når Grete var suflør gav hun os altid stor sikkerhed.

I det danske arbejde i Læk har hun sat sine spor i mange retninger.

Om det var i kvindeforeningen, SSF eller i skolen, Grete var altid til stede, når der var brug for en hjælpende hånd.

Men hendes hjertebarn var ældre-

klubben i Læk, som hun stod for i over 25 år.

Grete var gæstfri, og man gik aldrig forgæves til hende.

Vi har meget at takke hende for.

*Inge-Merete Hansen, Æ Amatøer
Ralf Hansen, Læk SSF*

Armin Nickelsen

1.5.2934 - 23.6.2008

Den fhv. generalsekretær for FUEF og fhv. formand for Deutscher Jugendverband für Nordschleswig, Armin Nickelsen, døde på sit yndlingsferiested Rømø i en alder af 74 år.

Armin Nickelsen blev født i Flensborg og voksede op i Oversø. Efter afsluttet uddannelse til realskolelærer i Flensborg og Kiel i fagene tysk og geografi kom Armin Nickelsen i 1956 til den tyske skole i Tinglev, hvor han både underviste og i mange år fungerede som viceinspektør.

Armin Nickelsens mindretalsengagement gjaldt bl.a. det nordslesvigske ungdomsforbund, som han var formand for fra 1975 til 1987.

I 1987 blev Armin Nickelsen valgt til generalsekretær for den europæiske mindretalsorganisation FUEF. Et hverv, han varetog indtil 1999, og der bragte ham tilnavnet "Mr. FUEF", særligt i de øst- og mellemeuropæiske lande, hvor han i kommunismens tid engagerede sig ihærdigt i mindretallene.

Armin Nickelsen boede i Tinglev med sin hustru Susanne og sammen har de fire nu voksne sønner.

Sønne Frank går i sine faders fodspor, idet han som faderens efterfølger leder FUEF-generalsekretariatet i Flensborg.

Fl.A.

☆☆☆

Det var med sorg, vi i SSF modtog budskabet om, at Armin Nickelsen, Tinglev, er død 74 år gammel.

Armin Nickelsen var født flensborger, blev tysk nordslesviger, skolemand af uddannelse, engageret i det tyske mindretals virke på mange felter - ikke mindst børne- og ungdomsarbejdet - og socialt engageret bl.a. i Prioratet Sankt Knud Hertug.

Men det var som den Føderalistiske Union af Europæiske Folkegrupper/FUEFs generalsekretær fra 1987 til 1999, Armin Nickelsen mødte sine store udfordringer: Etablering af et netværk for organisationens over 70 nationale mindretal i Europa, en intensivering af kontakterne dem imellem samt en synliggørelse af disse.

Armin Nickelsen var et organisationstalant. Kongresser og fact findingrejser var altid velforberedte. Hans viden om mindretal i Europa og disses personligheder var enorm. Hans humor fejlede sjældent noget.

Som FUEFs generalsekretær havde han sin daglige gang på Flensborghus, hvor FUEFs generalsekretariat har holdt til igennem efterhånden mange år, og hvorfra han fordomsfrit, engageret og veloplagt styrede "sine" mindretal.

Også efter sin pensionering kiggede Armin ofte forbi for at støtte undertegnede i mindretalsarbejdet. Armin blev således en god kammerat.

Samarbejdet mellem ham og SSF på regionalt og internationalt plan var upåklageligt, åbent og professionelt.

Hans forkærlighed for internationalt mindretalsarbejde vakte så tidligt som i 1969, da Armin Nickelsen på den 17. FUEF-kongres i Aabenraa valgtes til FUEF-Ungdomskomiteens, Youth of European Nationalities' forgængers første præsident.

Æret være Armin Nickelsens minde.

*Jens A. Christiansen,
generalsekretær i SSF*

Morten Svensson Noack

26.2.1988 - 31.12.2007

Nytårsaften døde Duborg-studenten Morten Noack i en alder af 19 år. Dermed fandt Mortens seje kamp mod en sygdom, som alligevel var stærkere end ham, sin triste afslutning.

Det var et chok for familien Noack, som bor i Munkvoldstrup, da Morten fik stillet diagnosen blodkræft i maj i fjor. Morten havde i en uge klaget over, at han følte sig lidt svag, og pludselig fik han konstateret en livstruende sygdom.

Det hele skete midt i studentereksamenstiden, da han kun manglede den mundtlige prøve. Morten og hans søskende og forældre tog nyheden tappert og gjorde alt, hvad de kunne, for at forøge Mortens chancer for at blive rask. Morten blev indlagt på hospital i Kiel, og forældrene var hos ham flere timer hver eneste dag.

Da Flensborg Avis besøgte ham på sygestuen, som var isoleret for at beskytte Mortens svækkede immunsystem mod infektioner, var han ikke bare optimistisk. Trods to foregående kemoterapier var Morten fuld af livsenergi og talte om sine fremtidsplaner.

- Det her halve år er kun noget, som senere skal rives ud af kalenderen, sagde han med en vis indre ro og megen styrke.

Morten blev kendt i hele landsdelen, da forældrene bad Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig om hjælp med at finde en mulig knoglemarvs-donor til den nødvendige transplantation.

Til en stor aktion i juli 2007 til fordel for Morten og andre blodkræft-ramte kom der næsten 1800, som afleverede en lille blodprøve for at få den undersøgt med henblik på, om vævsstrukturen var identisk med Mortens eller andre syges. Det viste sig senere, at fem ud af de 1800 frivillige muligvis kan være donorer til et andet kræftamt

menneske. Men i Sydslesvig kunne der ikke findes en passende donor til Morten.

Siden blev der fundet en passende donor: En ung mand i USA havde vævskendetegn, der stemte 90 procent overens med Mortens.

Morten gjorde alt, hvad han kunne, for at komme sig. Sideløbende med kemoterapierne - han fik to mere, inden transplantationen blev gennemført i september sidste år - trænede han på hospitalets gang.

Han gik op og ned ad den lange gang foran sit værelse og brugte kondicyklen for at styrke kroppen. Morten aflagde resten af sin studentereksamen på sin enestue på hospitalet og begyndte et studium på lærerseminariet i Haderslev - som fjernstudium via internettet. Han måtte også tage på hjemmebesøg i en uge, inden transplantationen blev gennemført.

- Jeg har gode chancer, fordi jeg er ung og stabil, sagde Morten et par måneder inden indgrebet. Der blev ikke talt om procentdele - om at 40 til 60 procent af alle leukæmi-patienter klarer sygdommen.

Han og forældrene var fulde af håb, men blev dybt skuffet, da Morten havde fået transplantationen. Kroppen tog ikke imod det ny væv. En transplantation var den eneste chance for at overleve, men Morten fik det værre og værre, og til sidst løste store dele af huden sig fra hans krop.

Morten blev af lægerne lagt i kunstig koma for at skåne hans krop og psyke. Han døde syv måneder efter, at sygdommen var blevet opdaget.

Dirk Thöming

☆☆☆

Desværre havde jeg ikke Morten som elev, men vi kom alligevel tæt på hinanden.

Morten engagerede sig entusiastisk i Duborg-Skolens sejlerkurser med sko-

leskibet for københavnerbørn på Lille Okseø, og i den forbindelse ydede han sammen med sin gode ven Bjarke en fornem indsats.

Meget tit fik vi også i hverdagen en god snak på udsigtsbalkonen. Det satte jeg pris på, og under sygdomsperioden mailede vi sammen.

Alt dette gav mig et klart indtryk af et fint menneske, en stille og rolig elev, moden og med sine meningers mod.

Morten var vellidt på skolen, og han fik under hele sygdomsforløbet en utrolig opbakning, ikke mindst fra sin egen studenterårgang, der tydeligt holdt af ham.

Da Morten ikke kunne deltage i dimissionen og dermed være med ved fotograferingen af studenterne 2007, satte årgangen naturtro hans billede ind blandt alle de andre: så Morten kom med.

Og det billede fortæller fortsat, at Morten altid vil være med i tankerne, selv om han nu er gået bort.

Tabet er for hans familie og venner ufatteligt. Det er det også for mange andre mennesker. Og det er det ikke mindst for Duborg-Skolen.

Christian Skov

☆☆☆

Vi mennesker er ikke bange for at dø. Vi ved, at vor livstid er begrænset. Det er uvisheden omkring dødstidspunktet, der gør os bange.

Sammen med dig forsvandt der en del af os, en del, som vil mangle hver dag.

Der vil være en plads, der forbliver tom.

Vi vil savne dig Morten.

*Martje M. Martensen,
p.v.a. 2007-studerterne*

Harald Andreas Olsen

30.11.1909 - 14.5.2008

Vor livslange ven, stadsdyrlæge Harald Olsen, "Krogshlyst" i København, er død 09 år gammel.

I over 50 år rakte vort gode samarbejde, og vi mærkede straks hans ildhu i fadderskabsarbejdet i Mysunde og Goltoft/Brodersby.

Da han ikke selv kunne være med til disse distrikters adventsfest i 1957, sendte han salamipølser til alle medlemmer i kredsene. I 1960 var et hold herfra inviteret til København, hvor man fra Rådhuspladsen kunne overvære Kong Frederik og Dronning Ingrid's sølvbryllupstur gennem byen, og i 1967 var over 30 medlemmer fra kredsene med til at se Kronprinsesse Margrethe og Prins Henriks tur gennem hovedstaden efter deres bryllup i Holmens Kirke.

Disse oplevelser for os havde Harald Olsen taget initiativet til sammen med bestyrelsen for Grænseforeningen for Rødovre/Hvidovre.

I 1973 deltog han i Goltoft distrikts 25 år jubilæum og var siden med til mange årsmøder.

I 1992 fik Harald Olsen overrakt SSFs sølvnlå.

Han var én af Sydslesvigs danskheds bedste venner og støtter, som vi vil mindes med største hengivenhed og taknemmelighed.

Hans Keil

☆☆☆

Harald Olsen har hele sit liv været optaget af det danske mindretal i Sydslesvig og ydet en stor aktiv og værdifuld indsats for dette.

I 1946 var han en af initiativtagerne til genskabelsen af Sønderjydsk Forening for Rødovre/Hvidovre og primus motor i fadderskabsarbejdet mellem Sydslesvig og Danmark - lokalt mellem

Mysunde/Goltoft-Brodersby - senere i trekantsamarbejde med Toftlund.

Som den ildsjæl, han var, startede han en lang række aktiviteter som bl.a. duespil, basarer, midnatsforestilling i Islev Bio med kendte kunstnere, og et lotteri med sommerhus som præmie i 1952, forløberen for Grænseforeningens Sønderjyske Lotteri af 1953.

Formålet var at samle penge ind til bygning af en skole eller et forsamlingshus på en grund, man havde ved Slien i Brodersby - lige over for Mysunde.

I 1956 havde man samlet et beløb på 165.000 kroner - et fantastisk beløb for en lokalforening i den tids valuta.

Forviklinger i Sydslesvig gjorde imidlertid, at man først kunne bygge i 1981 - og nu et bådehus, som man forærede til Slesvig Danske Roklub.

I 1992 fik Harald Olsen overrakt SSFs sølvnlå som tak for sin store indsats.

I 1988, da Harald Olsen var formand for Sønderjydsk Forening for Rødovre/Hvidovre, var medlemstallet gået så meget ned, at man besluttede at sammenlægge foreningen med Glostrup, Brøndbyerne og Vallensbæk - først som Sønderjydsk Forening, men fra 1990 under navnet "Grænseforeningen Vestegnen". Her fortsatte Harald Olsen som kasserer til 1995 og blev samtidig æresmedlem.

Det har altid været en stor fornøjelse at besøge Harald Olsen og hans hustru Else på "Krogshlyst", hørte af hans viden og erfaring og glæde sig over hans snurrige humor.

En stridsmand for Sydslesvig er gået bort.

Æret være hans minde.

*Grænseforeningen Vestegnen,
Marlies og Gunner Lorenzen*

☆☆☆

Harald Andreas Olsen, fhv. stadsdyrlæge, er stille sovet ind efter et langt og virksomt liv i sit hjem "Krogshlyst" på

Roskildevej i Glostrup. Han efterlader sig sin hustru gennem 74 år, Else Elisabeth Olsen.

Harald Andreas Olsen nærede gennem hele sit liv stor sympati for det danske mindretal i Sydslesvig. Selv om han ikke havde lokale rødder i Sønderjylland, følte han stærkt for de tilbageblevne danskere syd for grænsen. I 1946 var han en af initiativtagerne til genskabelsen af Sønderjydsk Forening for Rødovre og Hvidovre; i dag Grænseforeningen Vestegnen. I 49 år sad han i bestyrelsen som hhv. formand, næstformand og kasserer. I de år var han særdeles aktiv og samlede bl.a. gennem lotteri, duespil, basarer og midnatsforestillinger i Sløv Bio penge ind til det, der i dag er Slesvig Danske Roklubs bådehus i Mysunde.

Han var også medstifter af og første formand for Fadderskabsrådet for Sydslesvig samt gennem alle årene en ihærdig primus motor i fadderskabsarbejdet mellem Sydslesvig og Danmark. For dette blev han i 1992 hædret med Sydslesvigsk Forenings sølvnål.

I 1995 valgte Harald Olsen i en alder af 85 år at trække sig fra bestyrelsesarbejdet og blev herefter ophøjet til æresmedlem af Grænseforeningen.

Harald Andreas Olsen voksede op som nummer tre af fire børn på Almegården i Højby. Som 17-årig tog han sin præliminær-eksamen i Højby, Nykøbing Sjælland, og blev herefter af sin mor, Martine Olsen, indskrevet på Landbohøjskolen i København.

Han var en dygtig gymnast, men havde i de år ikke så meget tid til gymnastikken, som han ønskede. Alligevel blev det til mange sommerkurser på Ollerup Gymnastikhøjskole, og i 1929 var han med til at stifte gymnastikforeningen Ollerup Delingsførere i København (ODK).

I 1932 blev han efter fem år på Landbohøjskolen dyrlæge, blot 22 år gammel. De første år tog han vikariatet især i Østjylland, og det var her, at han i 1933 til bal i agrarforeningen i Odder

mødte sin kommende hustru Else. De blev gift året efter, og siden blev familien udvidet med børnene Trude, Keld og Hilde.

Op i gennem 1930erne blev det til ansættelse både som assistent på Statens Serumlaboratorium og som reservedyrlæge i hæren på Bådsmandstrædes Kaserne. I 1935 overtog Harald Olsen dyrlæge-praksisen Milestedet på Roskildevej. Fra 1960 blev han stadsdyrlæge i Hvidovre, Rødovre og Brøndbyerne Kommune.

Harald Olsen var bevidst om og interesseret i sin danske historie og arv. I slutningen af 1930erne var det alment kendt på vestegnen, at den unge dyrlæge led af "den engelske syge", da han ikke brød sig om de nazistiske toner syd for grænsen. Under besættelsen sympatiserede han med modstandsbevægelsen BOPA, og i de år var Milestedet ikke en helt almindelig dyrlægepraksis. Her var også våbenlager, trykkeri for illegale blade og logi for især BOPA-gruppeføreren K.K. Kresse.

I krigens sidste måneder "reparerede" Harald Olsen nogle telefonledninger på Østerbro, hvilket gjorde, at han måtte gå under jorden hos dyrlægen i Holte indtil befrielsen.

Trods alle disse aktiviteter fandt han også tid til i 1942 at blive den første formand i Det Danske Spejderkorps' Rødovre Trop Hawerthi 1.

Efter eksproprieringen af Milestedet i begyndelsen af 1960erne kastede Harald Olsen sin kærlighed på lystgården "Krogshlyst", som lå længere oppe ad Roskildevej. Gården var i dårlig stand, men da Harald Olsen aldrig gjorde noget halvt, blev det midt i livet et livsprojekt for ham og Else som forpagtere at renovere, reparere og bevare Krogshlyst - til trods for først udstyknings til motorvejen og siden udvidelsen af motorring 3.

I 1984 færdiggjorde han sine private studier om Krogshlyst og udgav bogen "Krogshlyst. Den sidste lystgård ved

Frederik V's Roskildevej af 1773". I dag er Kroghslyst erklæret bevaringsværdig ikke mindst på grund af Harald Olsens ihærdige indsats.

Harald Olsens levede et indholdsrigt og langt liv. Han var en mand, der kæmpede for det, han havde kært. Vi, der kendte ham, har mistet en dejlig mand, far, svigerfar, bedstefar, oldefar og ven.

Æret være hans minde.

Kirstin Remvig, barnebarn

Edith Petersen

28.8.1925 - 26.8.2008

Edith Petersen, en skattet, fhv. medarbejder på Gustav Johannsen-Skolen i Flensborg, døde to dage før sin 83 års fødselsdag.

Edith var enke efter skolens tidligere pedel, Jan "Johan" Petersen. De var skolens pedelpar i mere end 31 år, nemlig fra den 1. december 54 til den 31. maj 1986.

Pedelparret og skolen udgjorde en enhed. "Det er min skole", sagde Jan altid, og som sådan blev skolen passet. Således udtrykte Edith sig ikke, hun var mere beskeden; men hun udførte sit arbejde i udsagnets ånd. Det var hendes opgave at sørge for rengøringen på lærerværelset og i kontorfløjen, ligesom hun lavede kaffe til lærerne samt til diverse møder og arrangementer. Det er gennem årene blevet til utallige kander kaffe.

Edith satte en ære i at passe sit arbejde ordentligt. På lærerværelset var det daglige kaffebord dækket med hvide duge, og til forældremøder m.m. var der i klasserne pænt dækkede borde. Man skulle føle sig velkommen og godt tilpas på Gustav Johannsen-Skolen, og det gjorde vi.

I kontorfløjen og på lærerværelset havde hun blomster i vinduerne for og så dermed at skabe lidt hjemlig atmosfære.

Ligesom Edith lagde vægt på at holde de hende betroede områder i mønstergyldig stand, var hun sirlig med sin egen person - ikke et hår måtte sidde forkert, så det ugentlige fredagsbesøg hos frisøren blev sjældent forsømt.

Når det hændte, at jeg opholdt mig på kontoret uden for normal skoletid, skete det ofte, at hun kom med en kop te og en citronskive for at kvikke mig lidt op og få en lille sludder om løst og fast. "Du kan vist bruge en lille pause", som hun undskyldende sagde, og det kunne jeg jo.

Efter pensioneringen flyttede Edith og Jan til Skovgade 35 ikke langt fra Gustav Johannsen-Skolen. "Herfra kan vi følge lidt med i, hvad I laver", som de udtrykte det. Der fik de ti gode år med årlige udlandsrejser til varme himmelstrøg og med smuttare til deres stolthed, deres eneste barn, datteren Gudrun, der bor i Vejle, hvor hun har egen psykologpraksis.

Efter Jans død i 1996 blev Edith boende i lejligheden i Skovgade, så længe kræfterne rakte. I 2006 flyttede hun ind på Dansk Alderdomshjem, og for et halvt års tid siden fik hun en hjerneblødning, som hun aldrig kom sig af.

Edith Petersen er ikke mere; men minderne fra de gode år, vi havde sammen på Gustav Johannsen-Skolen, består.

Æret være Edith Petersens minde.

*Jørgen M. Pejtersen
pens. skoleinspektør*

Hanna Petersen

26.9.1931 - 7.11.2007

En brav og trofast sydslesvigers hjerte er holdt op med at slå. Vi kommer ikke mere til at høre på dine spontane bemærkninger og se dit lune smil, når vi holder gildemøde i Flensborggildet.

Kære Hanna Petersen! Meddelelsen om din bratte død kom som et chok for

os. Du har betydet rigtig meget for os alle i gildefællesskabet, hvor du var vor trofaste herold.

Det var en overraskelse, når du en sjældnen gang ikke kunne deltage i et gildemøde.

Som spejderleder i Dansk Pigespejderkorps Sydslesvig, der i 1973 blev lagt sammen med Dansk Spejderkorps Sydslesvig, satte du dit varige præg på en overordentlig lang række pigers liv og karriere. Dine retlignede synspunkter og din kontante hjertevarme blandet med dit engagerede nærvær samt din håndværksmæssige kunnen vakte respekt, så du kom til at stå som et forbillede for dine piger i Flensborg-spejderens musvitflokke.

Din stærke trofasthed over for det danske var ingen i tvivl om.

Du var en stor personlighed, og du vil blive dybt savnet i vor spejderleder- og gildekreds.

Vi vil aldrig glemme dig, og vi holde rmindet om dig højt i ære.

*Din dag er endt,
og lampen tændt
i det hjem, hvor lyset altid bor.*

*Anne-Margrete Jessen, korpschef,
Dansk Spejderkorps Sydslesvig
Helmut Werth, gildemester,
Sct. Georgsgildet Flensborg*

☆☆☆

Hanna Petersen, mangeårigt medlem af Sct. Jørgen-Mørvig menighedsråd, er død.

Menighedsrådet takker for Hannas trofasthed og udholdenhed.

Hanna bakkede på sin stille måde op omkring kirkens arbejde og var en trofast kirkegænger. Hun deltog i menighedens klubarbejde, mødte trofast op til basarkredsens håndarbejdsaftermiddage og var her med til at sætte folk i gang med nye ting.

Vi siger tak, tak for trofasthed, tak for kærlighed, gode samtaler og de mange stille smil.

Æret være Hanna Petersens minde.

*Marianne Wulff
p.v.a. Sct. Jørgen-Mørvig
Menighedsråd*

Nikoline Petersen

18.9.1917 - 22.11.2007

Efter længere tids sygdom er Nikoline Petersen, Rabel, sovnet ind. Nikoline, der blev kaldt "Ninka", var en kendt skikkelse i Kappel og omegn. Her har mange nydt godt af hendes altid optimistiske sind.

Ninka og hendes mand meldte sig straks efter krigen ind i det danske. Det danske sprog lærte hun sig som voksen i kraft af hendes job i Kaj Munk-Børnehaven i Kappel.

Dette job havde hun i mange år, og i løbet af disse år er det blevet til mange bestyrelsespladser inden for de danske foreninger. Ninka var altid parat til at give en hånd med i foreningernes regi. Ikke som den udfarende type, men som den der holdt trådene sammen, om det var i Sydslesvigsk Forening, i SSW eller i kirken.

Dog havde Husmoderforeningen en stor plads i Ninkas hjerte. Den forening var hun i mange år var formand for.

Det er en stor venne- og bekendtskabskreds, som vil savne Ninkas jævne og ligefremme måde at være på.

Da hun for kort tid siden fejrede sin 90 års fødselsdag, udtalte hun, at hun nu vill spare op til 100 års dagen. Sådan skulle det altså ikke være.

Preben Vogensen

☆☆☆

Nikolines død kom ikke uventet, måske kom den som en befrielse, for hun var ramt af sygdom de seneste mange år.

Dog nåede Nikoline at fejre sin 90

års fødselsdag i familiens og venners skød på "Boddelhoch", hvor hendes barnebarn er kok. Og Ninka, som vi kaldte hende, nød denne fest.

Ninka havde et langt og virksomt liv bag sig. Privat havde hun mand og fire børn, som hun sørgede godt for.

I dag er børnene spredt rundt i verden. De bor i Johannesburg, Ruhr-området, Esbjerg og Rabel. Ikke mindst Willi i Rabel har taget sig godt af sin mor og plejet hende til det sidste.

For de danske i Kappel og omegn var Ninka en guldklump. I SSF-regi stod hun parat, når der skulle dækkes bord, laves kaffe, ryddes op osv.

Kappel Husmoderforening var hun formand for i adskillige år.

De seneste år af sit liv var hun en ildsjæl for den danske seniorklub. Hun sørgede for at ringe rundt og samle venner til møde og frydede sig, når en hyggelig eftermiddag var lykkedes.

De danske i Kappel og omegn har meget at takke Nikoline Petersen for.

Æret være hendes minde.

Anni Wehlitz

Christa Pfeiffer

26.5.1944 - 2.6.2008

Så blev der stille. Sangen forstummede. Christa Pfeiffer er død.

Christa har altid sunget. Som barn på Christian Paulsen-Skolen og senere som voksen i Torsdagskoret, der blev "hendes" kor. Sangen og fællesskabet her var en stor del af hendes liv. Trofasthed overfor koret var en selvfølge.

Med sin eminente ordenssans var hun korets selvskrevne sekretær gennem mange år. Christa har med sin smukke, lyse sopran været solist ved utallige af korets koncerter til stor glæde for mange.

Christa var i længere tid indlagt på hospice i Haderslev, hvor hun i smukke ydre rammer fik kærlig pleje og omsorg. Hendes to stærke, gode døtre

Britta og Jette har været omkring hende hver eneste dag i håb om at kunne være en støtte for deres mor.

Christa ville livet - lige til det sidste. Tak for sangen, Christa.

Æret være Christa Pfeiffers minde.

*På Torsdagskorets vegne
Kirsten Anthonisen*

☆☆☆

Det var i Torsdagskoret, jeg første gang mødte Christa. Utallige gange har jeg glædet mig over hendes soli ved vore koncerter. Altid var hun omhyggeligt forberedt og lod sin lyse sopran lyde højt og klart over koret.

Siden kom Christa og jeg til at spille elskende i "Sommer i Tyrol" på friluftsscenen i Padborg. Ja, jeg havde jo lidt svært ved at overtale Joseffa, men da Leopold i min ringe skikkelse endelig "fik skovlen under hende", som Micky sagde, så løftede jeg i begejstring Christa, for hende var det jo, højt op i luften og svingede hende rundt.

Det grinede vi meget af i årene, der kom. Hver gang vi mødtes i koret, tilkastede vi hinanden nogle kærlige og fortrolige øjekast. Jo, Christa var et dejligt menneske.

Ved Christas jubilæumskoncert i Kolund Kirke den 13. juli 2007 fik jeg lejlighed til at vise min taknemmelighed. Med mit lille amatørvideokamera optog jeg koncerten og brændte bagefter en DVD til Christa.

Det blev så en af de sidste gange, jeg selv havde stor glæde af Christas selskab og sang. Sygdommen havde ramt hende, og hun kæmpede med alle midler mod dens hærgen.

Vi har mistet et værdifuldt menneske i Christa som sanger og som en dejlig kvinde.

Vi vil bære mindet om hende i vore hjerter.

Æret være Christas minde.

*Med kærlig hilsen
Niels Ebbe Hus*

Vor mangeårige kirkesanger i Kollund Kirke, Christa Pfeiffer døde kun 64 år gammel.

Sidste år kunne Christa fejre sit 25 års jubilæum som ansat i Bov sogn. Gennem mange år har hun haft en alvorlig kræftsygdom, men først det sidste års tid har det i nogen grad påvirket hendes arbejdssevne som kirkesanger.

Christa har lige siden hun gik i dansk skole i Flensborg elsket at synge. Hun var medlem af skolens kor. For 30 år siden blev hun medlem af Torsdagskoret i Flensborg, et medlemskab hun havde lige til sin død. Ingen tvivl om, at hun vil blive savnet i menigheden i Kollund Kirke, hvor man nød at lytte til hendes sang. Hun havde en vidunderlig stemme, som ved en kirkekoncert i Kollund Kirke den 13. juni 2007 virkelig foldede sig ud. Christa viste på allerbedste vis i den fyldte kirke, at hun kunne synge andet end salmer. Vi, der oplevede hende den aften, vil sent glemme det.

For tre år siden havde hun den sorg at miste sin mand Hans Peter ganske pludselig og uventet. Hun efterlader sig to døtre, Britta og Jette, begge bosat i Padborg-området, samt en søster i Flensborg.

Æret være Christas minde.

*På vegne af Bov menighedsråd
Marius Nørgaard*

Landskomiteen for Sydslesvigske Feriebørn ønsker at ære Christa Pfeiffer for hendes arbejde i Aabenrå-komiteen igennem mange år.

Feriebørnene var hendes hjertebørn. Vi mødtes med Christa ved Grænseforeningens sendemandsmøder i Nyborg, på landskomitemøderne i Sydslesvig, og når feriebørnene skulle hentes og afleveres igen i Flensborg.

Det var altid en glæde at møde Christa med hendes lyse sind, velafbalanceret og kultiveret.

Hendes kamp med den svære sygdom troede man på et tidspunkt, at hun havde vundet. Desværre må vi nu savne Christa i vort arbejde.

Tak for godt samarbejde i tidens løb, Christa.

Æret være dit minde.

Christa har i mange år været et aktivt medlem af Aabenraa Grænseforenings bestyrelse.

For Christa, der blev født i Flensborg, var ferie børnsarbejdet vigtigt. Hun havde selv oplevet glæden ved et feriehjem i Danmark og syntes, at hvert hjem i Danmark, der tog imod et ferie barn fra Sydslesvig, var med til knytte stærke bånd over grænsen.

Christa gjorde også en stor indsats i arbejdet med kredsens venskabsforbindelser til Hiort Lorenzen-Skolens Børnehave i Slesvig og Vyk Danske Skole.

Christa var kendt for sin sang og sin dejlige sangstemme, der har glædet så mange.

Hun havde en utrolig vilje til at blive ved med at synge, selv om hun var mærket af sin sygdom.

Uforglemmeligt var hendes sang sammen med sanggruppen Canzone ved afstemningsfesten på Folkehjem.

Vi vil savne Christa for alt det, hun var.

Æret være Christas minde.

*For Aabenraa Grænseforening
Marie Møller*

Knud Sørensen

8.1.1929 - 24.5.2008, 79 år

Knud Sørensen er død efter kort tids sygdom. Han blev 79 år.

Sydslesvigske Folkedansere måtte hermed tage afsked med vor tidligere formand, som har betydet så meget for vor forening og for folkedansen i Sydslesvig.

Knud Sørensen var formand fra 1962 til 1988.

Hans store arbejde i den tid for at udbrede kendskabet til dansen og foreningen gennem de kontakter, han knyttede ikke mindst til foreninger i Danmark, nyder vi stadig godt af.

Folkedansen og især foreningen blev ved med at have en stor plads i Knuds hjerte. Selv i de sidste år, da han ikke længere kunne deltage aktivt, fulgte han med i foreningens virke.

Knud var altid klar med hjælp, hvis der var brug for det, man gik aldrig for-gæves til ham.

Sydslesvigske Folkedansere vil minde ham i taknemmelighed for, hvad han var for foreningen.

Æret være Knud Sørensens minde.

John Kjems Spoorendonk

6.2.1946 - 26.12.2007

John Kjems Spoorendonk døde 2. juledag 2007 i en alder af 61 år efter længere tids sygdom.

John Kjems Spoorendonk var gift med SSWs gruppeformand i landdagen, Anke Spoorendonk. Foruden sin kone efterlader han to voksne børn, Jonas og Lise, og seks børnebørn.

John Kjems Spoorendonk blev født den 6. februar 1946 i Næstved, men havde rødder i det sydslesvigske.

Hans hollandske far, Frits Spoorendonk, blev taget til fange i Rotterdam i 1944, kort før 2. Verdenskrigs afslutning, og deporteret til Flensborg, hvor han siden blev tvangsarbejder på

skibsværftet. Her mødte faren Birgitte Kjems, en datter af sydslesvigerne Anna og Niels Kjems fra Harreslev.

Efter krigen flyttede parret til København, hvor John og hans søskende voksede op.

Det var også i København, John Spoorendonk mødte sin senere hustru.

Det var i 1968, et år efter at Anke var blevet student fra Duborg-Skolen. Sønnen Jonas blev født i 1969, samme år som Anke og John Spoorendonk blev gift. I 1974 blev Lise født.

Kort tid efter at Anke blev færdig med sine studier i 1976, blev hun tilbudt en stilling som adjunkt på Duborg-Skolen i Flensborg. Det fik John, Anke og de to børn til at flytte til Sydslesvig, hvor de fandt en bolig i Søndergade i Harreslev.

Der var en klar arbejdsfordeling i familien: John var hjemmegående og tog sig af familien, mens Anke passede sit arbejde på skolen og senere, siden 1996, i landdagen.

Men John Spoorendonk nøjedes ikke med at være derhjemme. Allerede da familien boede i Harreslev, studerede han i København og tog jævnligt til hovedstaden for at fortsætte sine studier. Han tog sammen med sin hustru til mange forskellige arrangementer i Sydslesvig og optrådte derved ikke bare som ledsager, men viste, at han havde dybt kendskab til de politiske forhold i både Danmark og Tyskland.

Hans venner og nærmeste beskriver ham som et utrolig dannet og belæst menneske, som elskede at kaste sig ud i medrivende diskussioner om alt mellem himmel og jord, og som tog tingene med en god portion humor. Hans store interesse var nordisk filologi.

John Kjems Spoorendonk var også engageret i mindretalsarbejdet i Harreslev, hvor han i en periode var formand for Harreslev-Kobbermølle Ungdomsforening (HKUF).

Dirk Thöming

Poul Svensson

5.3.1921 - 18.3.2008

Poul Svensson, Frøslev, døde 87 år gammel.

Poul Svensson var i mange år kunsthøjskolelærer på Duborg-Skolen i Flensborg, og han er forfatter til en lang række bøger. Men i de senere år huskes Poul Svensson nok mest for at være manden bag den sønderjyske folkegave til Kronsprins Frederik og Kronprinsesse Mary i anledning af deres bryllup i 2004.

Gaven var en rekonstruktion af nationalklenodiet, det cirka 900 år gamle Frøslevskrin, som i 1872 blev fundet i Frøslev Mose, og som Poul Svensson i 1981 udgav en bog om - hans nok mest kendte værk.

Blandt Poul Svenssons andre udgivelser kan nævnes bøgerne om grænse-landskunstnerne Sophie B. Jensen, Nikolaus Wehding og Holger Hattesen. I 1999 udsendte Poul Svensson den selvbiografiske bog "Glimt fra grænse-landet", som satte hans egen oplevelse af adskillige misforhold i Sydslesvig på tryk.

Bogen blev af mange anset for at være mere kontroversiel end godt er, og den blev genstand for en del debat, som Poul Svensson dog tog med op-højtet ro. I et svar på et læserbrev fra daværende rektor på Duborg-Skolen Erik Jensen skrev Poul Svensson: "At tale er sølv - tavshed er underkastelse (...) Der er jo folk, der kun siger frem i garderober og korridorer i stedet for at vove sig ud, hvor det kan koste noget. Men et demokrati kan ikke leve af garderobesnak".

Udgivelserne strækker sig desuden over en lang række bøger om kunst, og Poul Svensson har på sit eget forlag også udsendt værker om sønderjysk kirkekunst i middelalderen.

Poul Svenssons interesse for kunst resulterede ikke udelukkende i under-visning og udgivelser om kunst. Han

var engageret i at få de unges øjne åbnet for kunst, og han arrangerede i begyndelsen af 1970'erne bl.a. kunstworkshops efter skoletid og kunstfestival med deltagelse af store kunstnernavne fra Danmark.

På samme tidspunkt stiftede han sammen med Helge Krempin og Leif Dahl "De unges Kunstkreds", der var en kunstforening for skoleelever og den første af sin art.

En af hans tidligere elever, afdelingsleder i Dansk Skoleforening, Olaf Runz, betegner sin tidligere lærer som "en mand med sine meningers mod", der samtidig formåede at åbne de unges øjne for kunst.

- Når han gik ind for noget, så gjorde han det med stor ildhu. Men lige så kontroversiel, stridslysten og provokerende, han kunne være, lige så god var han til at vække andres interesse for kunst og holde den i live, siger Olaf Runz.

Poul Svensson tog lærereksamen fra Haderslev Seminarium i 1944 og blev i 1949 ansat på Duborg-Skolen, hvor han blev frem til pensionen i 1978.

Poul Svensson blev i 1988 hædret af Foreningen for Boghåndværkets Fremme med F. Hendriksen-Medaljen, og i 1997 fik han hædersgaven fra H.V. Clausens og Johan Ottosens Legat til danskhedens fremme i Sydslesvig.

Trine Flamming

☆☆☆

Vi har mistet en onkel. Poul Svensson, Frøslev, 87 år. En onkel, som ikke var helt almindelig.

I sin erindringsbog "Glimt fra grænse-landet", udgivet i marts 1999, forsøgte han i et efterskrift på sin sædvanlige selvironiske facon at give en form for signalement af sig selv med ordene: "Egentlig er det jo mærkeligt, at jeg endnu har så mange og så gode venner, for i virkeligheden er jeg jo et besværligt menneske - fordringsfuld, kri-

tisk, selvklog, utålmodig, brysk, selvop-
taget og måske også øretæveindby-
dende".

Faktisk en ganske retvisende selvka-
rakteristik, selv om han glemte sit ek-
splorative temperament, der ellers nok
var en oplevelse værd.

Men han glemte også at tilføje de
forsonende træk, der gjorde det muligt
at holde af ham. F.eks. humoren og
paratheden til at yde den hjælp, han
uden videre ventede sig af andre. Det
var aldrig kedeligt at besøge ham i
Skovhuset i Frøslev og høre hans mun-
tre "mojn" ved ankomst og afgang.
Hans kulturelle interesser og konstante
aktivitet medførte bl.a. udgivelse af en
række bøger over kirkelige temaer.

Men han glemte ikke at leve livet.
Nysgerrighed, optimisme og mod på
tilværelsen bevarede han langt op i al-
deren.

Han fyldte eksempelvis stuen med et
bordtennisbord, som gæster blev maj-
oriseret til at spille på.

For ikke at tale om hans raptus med
at lære at stå på ski. Som 80årig ind-
lemmede han sig derfor i en familietur
til de østrigske alper, og selv om han
havde forberedt sig med skigymnastik,
så måtte han erkende, at det ikke var
helt let at få brædderne under fødder-
ne til at lyste. Det vil sent blive glemt,
hvordan familiemedlemmer var nødt
til at tøjre den aldrende nybegynder
med lange snore, så han grinende,
krumbøjet og skævtkørende under al-
mindelig opsigt kunne gelejdes ned ad
bjerget, han dristigt havde vovet sig op
på uanset skilærerens kraftige advars-
ler om, at han skulle holde sig til øve-
bakkens lette del.

Jo, onkel Poul vil blive savnet.

*Helle Bjørn, Gunver Hagemann,
Karsten Svensson, Anne Hagemann,
Henrik Svensson*

☆☆☆

Poul Svensson var en inspirerende pæ-
dagog, begavet forfatter, anerkendt
forlægger og uafhængig tænder.

Han var dybt engageret i såvel lokal
som international politik, deltog aktivt i
debatten med sit skarpe vid og bidrog
regelmæssigt bl.a. med avisartikler og
læserbreve.

Hans interesser var vidtrækkende,
og hans livsværk var medvirkende til at
bevare den danske kulturarv og identi-
tet nord og syd for den dansk-tyske
grænse.

Svensson kom fra en stor familie,
som satte sit præg på egnens kulturelle
og litterære liv. Hans far, A. Svens-
son, grundlagde den avis, som senere
blev til JydskeVestkysten. En af hans
søstre var kunstneren Kamma Svens-
son, og hans bror Bjørn var programle-
der ved Danmarks Radio og forfatter.
Også andre søskende offentliggjorde
bøger.

Poul Svensson var ansat som lærer
på Duborg-skolen (1949-1978), hvor
han underviste i tegning, formning og
kunstforståelse. Han viste sig at være
en mand med stor vision, umættelig
energi og lidenskabelig overbevisning.
Han tog initiativ til følgende foreninger
i Sydslesvig: Sydslevigs Danske Kunst-
forening (1952), Kritisk Forum (1981)
og Sydslesvigs Museumsforening
(1985).

Han oprettede "De Unges Kunst-
kreds" i 1974 og et forlag af samme
navn i 1980, gennem hvilket han udgav
og redigerede en lang række bøger.

Han skrev "Kunst i Nærbilleder"
(1980) og "Frøslevskrinet" (1981) og var
redaktør for yderligere pragtbøger om
kunst: "Løjtavlen" (1983), "Løgumska-
bet" (1985) og "Mariatavlen" (1987).
Derefter udkom bøger om grænselan-
dets kunstnere Nikolaus Wehding
(1989) og Kamma Svensson (1992).
Han redigerede "Faster" (1992). Hans
sidste bog, "Glimt fra Grænselandet"
(1999), et fascinerende og foruroligen-
de autobiografisk indblik i forholdene
syd for grænsen - giver os en god for-

ståelse for Poul Svenssons liv og den afgørende rolle han spillede i egnens kulturelle anliggender.

En af Poul Svenssons hjertesager var Sydslesvigs manglende vilje til at styrke dets indfødte kunstneriske talent. Han investerede tid og energi i at holde Danmarks kulturelle arv i Sydslesvig i live. Denne indsats blev dog til tider modarbejdet og forpurret, og det bemærkelsesværdige ved det er, at modstanden kom fra en del af sydslesvigerne selv, hvis forkæmper han var.

Et eksempel var hans mislykkede forsøg på at oprette et dansk museum syd for grænsen. I sit forfatterskab dokumenterer Svensson bl.a., at det danske mindretal forsømte at indføre demokratisk selvstyre. Han skildrer ligeledes politikens farlige indflydelse på arbejdspladsen og problemet omkring magtmisbrug.

En af hans mange interesser var skolerens manglende vilje og evne til at nære forståelse og interesse for kunst. For et minimalt abonnement udsendte Poul Svenssons kunstkreds en mappe med kunstplakater til skoleelever/skoler i Sydslesvig og Danmark. Initiativet sikrede, at den danske befolkning i Sydslesvig for første gang havde adgang til værker af danske kunstnere - inklusive kunstnere fra Sydslesvig. Dette arbejde blev fortsat i bøgerne.

Svensson var bibliofil med en skarp sans for bøgernes æstetik og egne skønhed. De, som ejer hans bøger, vil kende hans høje krav om præsentation og layout og hans opmærksomhed for detaljer. Han organiserede talrige kunst- og kulturudstillinger.

I de senere år var han initiativtager til rekonstruktionen af Frøslevskrinet - lavet af guldsmeden Bent Exner. Han stod også for pengeindsamlingen her til. Det var Sønderjyllands bryllupsgave til kronprinseparret. Arbejdet frembragte vigtige data og indblik i middelalderens kunstteknikker og satte endnu engang fokus på et kunstværk af international status, som Danmark, til

Svenssons sorg, længe ikke har anerkendt.

I 1988 blev Poul Svensson hædret af Foreningen for Boghaandværkets Fremme med F. Hendriksen-medaljen. I 1997 blev han tildelt hædersgaven fra H.V. Clausens og Johan Ottosens legat til danskhedens fremme i Sønderjylland.

Svensson var et ualmindeligt og engageret menneske med udpræget bevidsthed om dansk kultur og historie. Han var en mand med utvetydige synspunkter, altid parat til at udfordre mangelfuld skik og brug og negative holdninger.

Hans sprog var klart og hans budskab tankevækkende - altid med menneskelighed og tit med humor. Hans menneskelige varme og store retfærdighedssans gjorde, at han havde mange loyale venner og beundrere.

I ham har Danmark mistet en stemme for dansk rationalisme og sund fornuft, en person som spillede en nøglerolle i den sociale og kulturelle debat og gav uforbeholdent til Danmarks ånd.

Den norske digter Arnulf Øverland skrev: "Det er nødvendigt, at der findes enkelte rå og simple mennesker, der rent ud siger det, de mener i sandhedens interesse. Det er det, vi har det frie ord til".

Dette lå Poul Svensson på sinde.

Poul Svensson flyttede til Frøslev i 1978. Han døde tirsdag den 18. marts 2008, 87 år gammel, på Hospice Sønderjylland efter en kortere sygdomsperiode. Han overlevede sin første kone Inger (død 1994, 43 års ægteskab). Han efterlader en datter Hanne og sin kone Hjørdis.

*Michael Humphries,
lektor, Hohenheim Universitet*

Holger Jes Terkelsen

1.6.1921 - 10.1.2008

Selv om vi vidste, at Holger ikke var rask, kom meddelelsen om hans død overraskende.

Holger Terkelsen blev født den 1. juni 1921 i Flensborg. Efter læreruddannelsen på Pädagogische Hochschule i Flensborg blev han i 1948 ansat ved det danske skolevæsen i Sydslesvig, nærmere betegnet ved Skolen på Jørgensby, der dengang befandt sig i Jürgensgaarder Straße, det såkaldte Palæet.

Skolen flyttede lokaler tre gange, inden den nuværende skole var færdigbygget. Holger var med til alle tre flytninger, og han kunne fortælle fornøjeligt om, hvordan det gik til dengang.

Holger var en lærer af "den gamle skole", en lærer med holdninger, som dygtigt og samvittighedsfuldt passede sit arbejde, og hvis virke der stod respekt om både hos elever og forældre.

Efter 40 års skolearbejde gik han på pension i 1988. Men også efter den tid fulgte han med interesse med i livet på Jørgensby-Skolen og kom regelmæssigt på besøg.

Nu er Holger ikke mere, men vi vil mindes ham med taknemmelighed for hans indsats for skolen.

*Gerhard Bethge
Jørgensby-Skolen*

Ernst Vollertsen

5.12.1931 - 2.1.2008

Sydslesvigsk Forenings formand 1977-87, Ernst Vollertsen døde 76 år gammel.

Først som 14-årig kom Ernst Vollertsen i dansk skole. Meget dansk kunne han ikke, men det rettede et sommerferieophold hos en familie i Himmerland op på.

Siden blev han ikke blot uddannet lærer i Danmark og leder af en dansk skole i hjemstavnen, men nåede også i en ti-årig periode at fungere som formand for Sydslesvigsk Forening.

I 1997 flyttede han sammen med hustruen Karen Margrethe, til hendes hjemby Vejle, hvor de slog sig ned i bydelen Bredballe nord for Vejle Fjord.

Trods den fysiske afstand til Sydslesvig holdt han til det sidste kontakten gennem fortsat medlemskab af SSF-distrikt Lyrskov og andre danske foreninger i landsdelen.

Han blandede sig sjældent i debatterne, men gav dog lejlighedsvis udtryk for sine holdninger. Selv mente han ikke, at han var de store ords mand, men snarere overbeviste andre gennem sit organisations- og planlægningstalant samt gennem sine handlinger.

Ernst Vollertsen havde intet imod visioner. Han gav dog ikke ret meget for dem, hvis de lå uden for det, som det var muligt at realisere.

Sammen med sin storebroder Heinrich voksede Ernst Vollertsen, født 1931, op på Holmen i Slesvig. Den første kontakt til det danske fik familien, da den i 1938 skulle stille med en arierattest for at bevise, at den ikke var af jødisk afstamning. Blot et par generationer tilbage måtte den kommunale embedsmand give op og henviste til København, hvis familien skulle finde sine rødder.

Det afgørende skub kom dog efter krigen, da faderen vendte hjem og ville genoptage sit engagement i SPD. Da de øvrige socialdemokrater begyndte at snakke om, at de dansksindede var landsforrædere, satte faderen Ernst i dansk skole, og hele familien gik ind i det danske foreningsliv.

Efter endt skolegang kom Ernst Vollertsen på Rødding Højskole og i 1950 begyndte han på seminariet i Ribe. Her mødte han Karen Margrethe, som han blev gift med i 1955. Det år blev de begge færdiguddannede. Dansk Skole-

forening for Sydslesvig havde betalt Ernst Vollertsens uddannelse på den betingelse, at han vendte tilbage til landsdelen og tog arbejde der, hvor det passede skoleforeningen bedst.

Det gjorde det i Husum. Derfra gik turen i 1961 videre til Sønder Brarup, hvor Ernst Vollertsen fungerede som skoleleder indtil 1970. I samme periode var han hovedkredsformand i Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger i Gottorp Amt.

De følgende 22 år indtil pensioneringen i 1992 var han lærer på Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig.

I mange år boede parret i Lyrskov, hvor han også engagerede sig i det kommunalpolitiske arbejde. Fra 1986 til han flyttede til Danmark var Ernst Vollertsen viceborgmester i kommunen.

For sin indsats for mindretallet modtog Ernst Vollertsen SSFs guldnål, som er blevet givet til færre end 20 modtagere, siden den blev oprettet i 1965.

Også udenfor mindretallet blev hans indsats bemærket. Således var han såvel Ridder af Dannebrog som bærer det tyske forbundsfortjenestkors.

Anker Simonsen

☆☆☆

Ernst Vollertsen var i næsten tre årtier en markant skikkelse i det danske mindretal i Sydslesvig. Født i Slesvig af oprindelig tyske forældre, der efter 2. Verdenskrig bekendte sig til det danske, tog han lærereksamen fra Ribe Seminarium i 1955 og var lærer ved det danske skolevæsen i Sydslesvig i hele sit arbejdsliv frem til 1992.

Ernst Vollertsen beklædte en række tillidsposter i mindretallet: Først næstformand i Sydslesvigsk Forening 1971-77 og siden formand frem til 1989. Han var medlem af amtsprogramrådet for Sønderjyllands Amt fra 1974 til 1997 og medlem af NDRs radioråd 1981-86.

Som sekretær for Dansk Voksenundervisning i Sydslesvig 1971-92 var

han med til at opbygge voksenundervisningen i mindretallet.

Efter pensioneringen i 1992 flyttede Ernst Vollertsen og hans hustru Karen Margrethe til Vejle, hvor Ernst Vollertsen bl.a. var medlem af bestyrelsen for Grænseforeningen i Vejle Amt.

Arne Vollertsen, Aarhus

☆☆☆

Sydslesvigsk Forenings formand fra 1977 til 1987 og næstformand fra 1971 til 1977, Ernst Vollertsen, Bredballe ved Vejle, tidligere Lyrskov, er død i en alder af 76 år.

Ernst Vollertsen vil blive husket som en markant skikkelse igennem 30 år i det danske mindretal i Sydslesvig, men også som den stille slider, myreflittig og beskeden. Efter egen opfattelse var han ikke de store ords mand. Han var en handlingens mand, der overbeviste andre gennem argumenter og handlinger samt sit store organisations- og planlægningstalent.

Visioner gav han kun noget for, hvis der var mulighed for at realisere dem.

Ernst Vollertsen var lærer i Husum fra 1955, skoleleder i Mårkær i 1960 og skoleleder i Sønderbrarup fra 1961 og frem til 1970, hvor han også var formand for SdUs hovedkreds i Gottorp Amt. De sidste 22 år indtil pensioneringen i 1992 underviste han som overlærer på Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig.

Også voksenundervisningen byggede han op og som sekretær holdt han styr på det fra 1971 til 1992.

I Lyrskov Kommune engagerede Ernst Vollertsen sig kommunalpolitisk fra 1986 til 1997, da han og hustruen, Karen Margrethe, flyttede til Danmark, til hendes hjemby Vejle.

Ernst Vollertsen var medlem af amtsprogramrådet for Sønderjyllands Amt fra 1974 til 1997 og NDRs radioråd fra 1981 til 1986.

Alle steder virkede han samvittig-

hedsfuldt og engageret i helhedens interesse men i særdeleshed også for det danske mindretals særlige behov.

Ernst Vollertsen har fået tildelt Sydslesvigsk Forenings sjældne udmærkelse, guldnålen. Han var Ridder af Dannebrog og havde fået forbundsfor-tjenstmedaljen.

Trods de sidste 11 års afstand til Sydslesvig holdt Vollertsen altid kontakt med det danske mindretal. For eksempel deltog han altid i SSFs medarbejder-julefester, sidste gang så sent som den 20. december 2007. Han forblev medlem af SSF-distriktet Lyrskov samt andre foreninger, fortsatte som kyndig guide især i Slesvig for Grænseforeningen og andre og engagerede sig i Grænseforeningen for Vejle Amt samt i Slesvigsk Samfund.

I Sydslesvigsk Forening vil Ernst Vollertsen blive husket som en retlinet, engageret dansk sydslesviger, der brugte endog særdeles mange kræfter til fordel for det danske mindretal i Sydslesvig. Som sådan vil vi huske ham.

Æret være Ernst Vollertsens minde.

*Dieter Paul Küssner, formand for SSF
Jens A. Christiansen,
generalsekretær i SSF*

☆☆☆

Med stor sorg modtog Slesvigsk Samfund budskabet om Ernst Vollertsens pludselige død.

Vel følte han sig ikke helt tilpas og ønskede derfor ikke at genopstille til Slesvigsk Samfunds bestyrelse. Men der kom julekort som sædvanligt, hvori han bl.a. fortalte om, hvordan julen skulle tilbringes hos børnene.

Hans arbejde for Slesvigsk Samfund kan ikke vurderes højt nok - specielt hans omhyggelige og velovervejede tilrettelæggelse af årsmødeturene samt hans store viden om forholdene i Sydslesvig, som foreningen drog stor nytte af.

Slesvigsk Samfund udtaler et dybt-følt "Æret være hans minde".

*Frode Nyholm Gam,
Slesvigsk Samfund*

☆☆☆

På Møllekirkegården i Flensborg står der på en gravsten "Hvordan kan I tænke i år, I der ikke ved hvad morgendagen bringer."

Så det var noget af et chok, da Karen Margrethe ringede og fortalte, at Ernst var død.

Jeg lærte Ernst at kende, da jeg i 1963 blev forretningsfører for SdU.

Ernst var hovedkredsformand i Got-torp amt. Et amt, der havde penge, og der blev ikke ruttet med dem. Da vi så fik voksenundervisning, var det igen Ernst, der styrede, og som altid var der ingen vaklen i geledderne. Men det var først i 1982, i min ny stilling som SSFs generalsekretær, at jeg kom helt ind på mennesket Ernst Vollertsen.

Der var ikke tale om at være noget, men nok om at bestille noget. Ernst var jo både formand og matematiklærer og engang imellem nok begge dele samtidig. Hver morgen klokken 7 talte vi om det, der trængte sig på, og aldrig skulle man vente på noget, Ernst havde påtaget sig.

Når man som Ernst ikke er af de store ord, er det ofte kun den nærmeste medarbejderkreds, der forstår og værdsætter det store frivillige arbejde, som bliver ydet. Ernst var dansk i Sydslesvig for at sige det så tydeligt som muligt.

Med ham går igen en af den generation, der efter den store krig fandt deres ståsted i det danske, i deres hjemstavn og dens historie, men også med viljen til at arbejde for dens fremtid. Der blev nok en drøm tilbage, som gemtes langt nede, men som det hedder i en sang fra 1930, til de danske i Flensborg "Uden håb at kunne håbe er den rette kærlighed."

Æret være Ernst Vollertsens minde.

Karl Kring

Achtung, Volli kommt! Det rædselslagne udråb fik enhver elev, som havde dristet sig til at ryge en smøg på Hiort Lorenzen-Skolens elevtoilet, til at smide alt, hvad vedkommende havde mellem hænderne og skylle det ned i toiletet. Og så gjaldt det ellers om at holde vejret.

Og hvis der blev banket på ens dør, så gjaldt det også om at se særdeles uskyldigt ud.

Men Ernst Vollertsen kendte sine pappenhejmere.

Der er mange måder at mindes et menneske på. Ernst Vollertsen var aktiv i mindretallet og har beklædt adskillige tillidsposter i en lang årrække. Men disse politiske aktiviteter betød næppe noget for os, som var hans elever. Vi vil først og fremmest mindes Ernst Vollertsen i hans lærergerning.

Jo, han var frygtet for sine overraskelsesangreb på rygerne og pjækkerne, og hvad der ellers fandtes og findes på en skole.

Og da vor klasse fik tildelt Ernst Vollertsen både som matematik- og klasselærer, var det med blandede følelser, vi modtog nyheden.

Fra tidligere årgange hørte man, at han ikke var til at løbe om hjørner med. Og han viste os da også sin bidske side i det første stykke tid. Men vi - den sidste klasse, han havde som klasselærer - skulle snart finde ud af, at Ernst Vollertsen rummede så meget mere.

Vollertsens venlighed kom frem, da han havde fattet tillid til os. Vor klasse fik et helt specielt forhold til ham. Ja, han fik nærmest kult-status i en overgang.

Og vi fik mange gode grin sammen, for Ernst Vollertsen var i besiddelse af en del humor. Det, jeg dog i årene efter mest forbandt med Ernst Vollertsen, var hans eftertænksomhed.

"Jeg ønsker dig altid mod til at have selvstændige og af andre uafhængige meninger". Denne sætning skrev Ernst Vollertsen ind i min mindebog under spørgsmålet "Det ønsker jeg dig". Og det er da lidt specielt for bøger, hvor der normalt står skrevet "alt godt" eller "viel Glück".

Men han sagde sin mening og krævede det samme af andre. Hans mening om mine matematikkundskaber var tydelige nok - ifølge ham var de ikke egnede til gymnasiet. Hvorfor sagde han det? Med en del års afstand vil jeg næsten mene, han byggede sin lid til min udprægede stædighed: Jeg skal nok vise dig.

Jo, han var en menneskekender. Og det er først og fremmest på denne måde, jeg vil mindes ham.

Æret være Ernst Vollertsens minde.

*Andrea Graw-Teebken
cand. phil., historiker og journalist*

Heinrich Vollertsen

30.3.1920 - 8.3.2008

En markant skikkelse inden for det danske arbejde i Slesvig har forladt os. Med sorg har vi modtaget buskabet om, at Heinrich Vollertsen er død i en alder af 87 år.

Med dyb medfølelse henledes vore tanker til hans kone Ida Vollertsen, der også i det aktive foreningsarbejde var hans vigtige støtte.

Heinrich Vollertsen hørte til stiftergruppen, der grundlagde Slesvig Idrætsforening (SIF) og i en årrække også var foreningens formand.

Han fungerede som distriktsformand for både SSF og SSW, men frem for alt var han i lang tid en af frontfigurerne for mindretalspartiet SSW i byen.

Heinrich Vollertsen, Havnegade 8, var Slesvig-dreng, opvokset i et politisk bevidst hjem.

Faderen, Johannes Vollertsen, der i

øvrigt opnåede den høje alder af 101 år, var aktiv socialdemokrat. Ved nazisternes magtovertagelse mistede han jobbet som pedel, men blev genansat efter krigen og var stadig socialdemokrat.

Det blev "Hein" Vollertsen også, da han i 1945 vendte hjem efter krigen. Krigen sluttede, mens hans krigsskib lå på værft i København.

Den lange vej fra København til Slesvig og senere Ditmarsken, hvor han kom i engelsk interneringslejr, foregik til fods.

Politisk set var tiden efter krigen om-tumlet. De dansksindede skulle holdes ude fra SPD og fik lov til at danne et eget socialdemokrati, men i Slesvig blev partiet ikke anerkendt. Det gav SSW senere god vind i sejlene.

Så tidligt som i 1946 blev Heinrich Vollertsen valgt ind i byrådet på en uafhængig liste. I 60'erne var Vollertsen stadig medlem af byrådet, men efter dannelsen af Sydslesvigsk Vælgerforening selvfølgelig repræsentant for mindretallets parti. For senere danske byrådspolitikere var han en værdifuld rådgiver.

Heinrich Vollertsen måtte umiddelbart efter krigen høre ikke så lidt for sine danske holdninger. Der vankede alt lige fra skældsord til stenkast.

- I de år blev der set skævt til os. I dag ved alle, hvor vi står holdningsmæssigt, sagde han i anledning af sin 80 års fødselsdag. Men det stod altid klart for alle, at hans hjerte urokkeligt bankede for den danske sag.

I september 1947 blev Ida og Heinrich Vollertsen viet, og i 2007 nåede de at fejre deres diamantbryllup sammen med familie og venner. Det har været kendetegnende for ægteparret Ida og Heinrich Vollertsen, at de i deres engagement i de danske foreninger i Slesvig har stået sammen om opgaverne.

"Hein" Vollertsen var udlært i en kul- og kokshandel i Slesvig. Her fortsatte han med at arbejde efter krigen og frem til 1973, da han skiftede til byens

byggeforvaltning. Han gik på pension i 1983. Derefter sås ægteparret ofte i ældreklubben i Ansgarsalen, som de var med til at oprette i 1985.

*Harry Heide, formand for Slesvig SSW
Otmar Petersen,
SSW-gruppeformand Slesvig*

☆☆☆

Selv om vi vidste, at Heins helbred ikke var godt, blev vi alligevel rystet, da budskabet om hans død kom.

Hein var et kendt menneske det danske mindretal. Lige fra den tid han kom hjem fra krigen, begyndte han sammen med mange andre at få gang i det danske arbejde her i sit elskede Slesvig.

Lige fra starten var Hein engageret i SIF. Da politik var hans helt store interesse, var han naturligvis med SSW.

Han var formand for SSF-distriktet omkring Holmen, hvor han var med til at knytte den kontakt til fadderskabskredsen Kerteminde, som holder den dag i dag.

Efter distriktssammenslutningerne i 70'erne var Hein aktiv i bestyrelsen for SSF Holm-Skt. Jørgen.

For en del år siden lagde Hein alt aktivt foreningsarbejde på hylden. Nu skulle der være mere fritid til at passe og nyde den elskede have samt til at rejse lidt mere med Idsch, som altid var en aktiv del af Heins virkefelt.

En aktiv opgave beholdt de to: Slesvig Seniorklub. For 23 år siden var de med til at oprette denne klub, og fra den tid havde klubben en stor plads i Heins hjerte. Så sent som til julefrokosten 2007 var han for en kort stund blandt os. Hein og vi har nydt den tid.

Alt, hvad der foregik i distriktet Holm-Skt. Jørgen havde Heins store interesse.

Hein var et stille menneske, men med en utrolig viden om alt. Havde man problemer, man ikke selv længere kunne klare, kunne man trygt gå til

Hein. Der fik man selvfølgelig hjælp og gode råd.

Hos os vil Hein blive husket som den stille mand, der med åbent sind gjorde en indsats for det danske mindretal i Sydslesvig.

Æret være Heinrich Vollertsens minde.

*Kirsten Hinrichsen
formand for SSF Holm-Skt. Jørgen*

☆☆☆

Vi i Sønderjysk Arbejderforening i Sydslesvig (SAF) har grund til at sige tak til Heinrich. For Heinrich Vollertsen var det ligesom mange andre i tiden efter krigen, da det danske foreningsliv blomstrede op, en selvfølge at være med, engagere sig i og yde en indsats for foreningerne. Han var ud over at være aktiv i SSF og SSW, i idrætsforeningen også fra starten med i SAF Slesvig. I mange år kunne SAF nyde af Heinrich Vollertsens viden og kompetence, Det, og hans rolige facon og fine sans for humor, formåede at skabe det sammenhold, som SAF Slesvig var kendt for.

Ved SAF-møder fortalte Heinrich Vollertsen også gerne historien om de sidste afgørende samtaler før SAFs grundlæggelse. Ophavsmændene fra hele Sydslesvig sad efter fælles natmad rundt omkring familien Vollertsens køkkenbord i Slesvig og blev så grundigt mætte, enige om de sidste detaljer i projektet SAF.

Heinrich og Ida Vollertsen holdt også de tætte bånd til SAFs venskabsforbindelse i Danmark, Hovedstadens Grænseforening, i live. Den forbindelse blev allerede grundlagt i 1950'erne og holder den dag i dag.

SAF er dybt taknemmelig for Heinrich Vollertsens trofasthed i over 50 år.

Æret være hans minde.

*Rüdiger Schulze,
SAF-landsformand*

☆☆☆

Med sorg modtog vi meddelelsen om Heinrich Vollertsens død.

Et langt venskab, der startede med min far Klavs Møhlholm og Johannes Vollertsen, Heinrichs far, har vi børn holdt ved lige. Min far tog os børn på en cykel tur til Sydslesvig, da vi var 11-12 år, og hvad var mere naturligt, end at vi skulle forbi Johannes og Ella, hvor jeg første gang mødte Ida og Heinrich.

Ida og Heinrichs besøg i København hører også til minderne. Senere var der samarbejdet mellem SAF og Hovedstadens Grænseforening (HG). Jeg har også haft den glæde at være sammen med dem ved årsmøderne i Slesvig. HG har haft megen glæde af venskabet med familien Vollertsen. Der var en lang periode, hvor vi ikke selv havde bil med, når vi var på uddelings-tur ved juletid, så var det Heinrich, der sørgede for, at vi kom rundt til de forskellige steder, hvor vi skulle aflevere pengene til hjælp i anledning af julen. Og denne tur strakte sig over et par dage. Uden hans hjælp var det ikke gået. De senere år, da vi har kørt selv, har vi selvfølgelig været en tur forbi Havnegade 8.

Når foreningen var på studietur, var Ida og Heinrich foreningens gæster til et af vore aftenarrangementer, så længe der var kræfter til det, så de også kunne være sammen med medlemmerne. Og det er der sikkert mange, der stadig kan huske.

Vi husker stadig deres guldbryllup og diamanbryllup, da vi havde den store glæde at være med, sammen med familie og venner.

Vi siger tak for et langt og godt venskab.

Æret være hans minde.

*Lise Estrup
HG-formand*

Heinz Wiese

23.4.1929 – 21.2.2008

Heinz Wiese døde ved en tragisk trafikulykke.

Heinz Wiese hørte til den flok elever, der i oktober 1935 begyndte i den nyoprettede Uffe-Skole i Tønning. Hans forældre var stærkt engagerede i kredsen bag den første danske skole ved Ejderen. Senere kom Heinz Wiese i lære som maskinsmed hos Klindt ved havnen. I en lang årrække indtil sin pensionering var han ansat ved Wasser- und Schiffartsamt Tønning.

Æret være hans minde.

*Jette Jochimsen
Dansk Sekretariat for Ejdersted amt*

- Han efterlader et stort hul i byrådsgruppen og bystyrelsen, hvor han var kasserer. Hans-Dieter Wiesner har altid ydet en stor indsats for SSWs politik, siger SSWs daværende gruppeformand Heinz Petersen og kondolerer på partiets vegne overfor familien.

På kommunens vegne udtrykker daværende borgerforstander Nikolaus Reinwand og borgmester Wolfgang Buschmann deres respekt for Hans-Dieter Wiesner.

- Vi takker ham, fordi han var parat til at overtage et frivilligt arbejde til gavn for det lokale fællesskab, siger de.

Fl.A.

Hans-Dieter Wiesner

27.10.1943 - 22.10.2007

Sydslesvigsk Vælgerforenings byrådsmedlem i Harreslev, Hans-Dieter Wiesner døde kort før sin 64 års fødselsdag.

Hans-Dieter Wiesner begyndte sin politiske karriere i byrådet som »borgerligt medlem« for SSW i finansudvalget.

Senere hen blev han »borgerligt medlem« af miljøudvalget. Da han ved valget i 2003 kom ind i byrådet, var det netop disse to udvalg, som han koncentrede sig om.

Ved siden af det politiske arbejde var elektronisk databehandling og computere hans store lidenskab. Bl.a. underviste Hans-Dieter Wiesner også i EDB på Volkshochschule i Harreslev.

Hans-Dieter Wiesner begyndte som marinesoldat, men arbejdede i de seneste år inden sin pensionering som repræsentant i en medicinalvirksomhed

I Sydslesvigsk Vælgerforening i Harreslev er man chokeret over byrådsmedlemmets tidlige død.

SYDSLESVIG-DAGBOGEN 2007-2008

OKTOBER 2007

7.

Skjold Hansen, Ranum, tidl. Bredsted, dør 90 år gammel.

11.

600 store som små fra alle danske foreninger og institutioner i og omkring Egernførde deltager i et storstående lanterneoptog, arrangeret af Egernførde SSF.

Fuldt hus i salen på Flensborghus i Flensborg til koncert med Erik Grip, arrangeret af SSF.

Nicole Brieskorn dør 33 år gammel.

Hellmut Mühlmann, Husby, dør 65 år gammel.

Karla Berger, Langsted, dør 90 år gammel.

12.

Med SSF som ankermand drager repræsentanter for det danske mindretal til kulturnat på Christiansborg, i år med en historisk vinkel: Studiefællesskabet ved Dansk Centralbibliotek bidrager med en ny bog med tredimensionale stereoskop-billeder, der skal ses gennem specielle briller, fra krigen 1864 og film.

Samme nat er der rockkoncert på Arveprins Knuds Kollegium for unge sydslesvigere under uddannelse.

Friisk Foriining drager på sin traditionelle en uges efterårshøjskole på Før.

13.

Vor avis skriver, at SdUs styrelse efterkom aktivitetsudvalgenes ønske om øgede budgetter for 2008 p.g.a. af øgede aktiviteter, mens Dansk Spejderkorps' og FDFs ønsker om ditto ikke blev efterkommet. Pengene hentes fra SdUs konto for særlige formål.

Finn Tøffner Pedersen, tidl. Satrup og Husby, dør.

15.

Vor avis skriver, at tre medlemmer af SdUs driftsråd - deriblandt formanden - er trådt tilbage af private årsager. Nu skal der et nyt valg til i utide.

Læserbrevsdebatten om Bredsted Danske Skoles kamp for bevarelsen af dens 9. klasse fortsætter i vor avis - for og imod.

16.

Vor avis skriver, at SSF Rendsborg/Egernførde med Hans Jørg Petersen som tovholder arrangerer en fordragsrække vinterhalvåret igennem om Sydslesvig og historiske begivenheder.

Vor avis skriver endvidere, at A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney-Møllers Fond til Almene Formål ved årsskiftet får ny direktør. Efter 10 år på posten fratræder Ove Hornby. Hans efterfølger bliver Folketingets direktør gennem seks år, Henrik Tvarnø, fhv. rektor for Syddansk Universitet.

Hans Detlev Andresen, Agrup, runder de 90.

Berta Pingel, Flensborg, dør 75 år gammel.

17.

Vor avis skriver, at Grænseforeningens generalsekretær Knud-Erik Therkelsen erkender, at »Det Sønderjyske Lotteri« med det laveste resultat nogensinde blev en fiasko: »Vi har ikke kunnet fange folk«.

Kim Andersen MF (V), formand for Seksmandsudvalget, fylder 50 år.

18.

SSFs informationsblad KONTAKT skriver, at SSFs generalsekretær Jens A.

Christiansen på Flensborghus introducerede grænselandet og mindretallene for en gruppe oppositionspolitikere fra den borgerkrigshærgede sudanske provins Dafur.

Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig bebuder via vor avis at ansætte en tredje socialrådgiver pr. 1. januar. Der bliver flere og flere sociale tabere i det danske mindretal, og de to nuværende socialrådgivere kan ikke magte flere opgaver.

Karla og Nikolaus Thams, St. Solt, fejrer guldbryllup.

19.

Vor avis skriver, at Union-Bank i Flensborg er hårdere ramt af svamp end formodet i første omgang. Der forestår en større istandsættelse.

Vor avis skriver endvidere om årets Børnebørn- og Bedsteforældrelejre på Christianslyst, hvor 62 af slagsen bolttrer sig med alskens aktiviteter.

Hans og Hanna Kring, Ves, fejrer guldbryllup.

20.

Dansk Seniorcenter Tarp markerer 10 års dagen med stor fest.

Karelia Mendoza Kallenbach og Lars Haugaard Petersen bliver gift i Rinke-næs.

Bitten Clausen, Nordborg, runder de 95.

22.

Hans-Dieter Wiesner, Harreslev, dør 63 år gammel.

23.

SSF og Folketeatret indbyder til »Hvem er bange for Virginia Woolf« i Flensborg, for første gang i Waldorf-/Steinerskolen.

Thea Asmussen, Holming, dør 78 år gammel.

Günter Merz, Tarp, dør 50 år gammel.

24.

Vor avis skriver, at en særbevilling på 630.000 kr. fra Undervisningsministeri-

et muliggør en fælles aktion ved Grænseforeningen og Rødding Højskole m.h.t. at få unge sydslesvigere på et flere ugers højskoleophold til dygtiggørelse af sig selv på det danske arbejdsmarked.

Vor avis skriver endvidere, at Oberst Parkovs Mindefond har givet 40.000 kr. til Duborg-Skolens elevambassadører.

25.

Repræsentanter for mindretalsunionen FUEF, for SSF, BDN og Domowina mødes med EU-parlamentets uformelle Intergroup for Traditional National Minorities i Strasbourg for at drøfte muligheden for bl.a. et kontaktudvalg til EU-parlamentet.

Vor avis skriver, at rejsegildet for den nye A.P. Møller-Skole i Slesvig har fundet sted.

SSFs informationsblad KONTAKT beretter om en busfuld SSWeres politiske informationstur til Berlin med besøg bl.a. på den danske ambassade.

26.

SSF og Det Ny Familie Teater præsenterer familieforestillingen Orla Frø-Snapper i det næsten udsolgte Slesvig Teater.

På DR Syd, tidligere Radio Syd, i Aabenraa tager venner og kollegaer afsked med deres chef gennem næsten 13 år, Tharben Hansen, der bliver selvstændig rådgiver.

Annemarie og Gottfried Hüpfel, Flensborg, fejrer guldbryllup.

Lise Mulvad, Gladsaxe, dør 60 år gammel.

27./28.

På Grænseforeningens sendemandsmøde i Vingsted-Centret nær Vejle præsenterer formand Finn Slumstrup foreningens nye motto »For en åben danskhed«. Der er stemmer for, og der er stemmer imod. Medlemsflugten skal bremses, fastslås der. Alfred Mejnborg, fhv. leder af Feriebørnskontoret i Flensborg, får foreningens kulturpris 2007.

28.

Støtteforeningen »Tydals venners« formand Inger Pfingsten meddeler på generalforsamlingen, at foreningen har givet computere til spejdergården og penge til en ny minibus til Tydal. Næstformand Lise Jessen m.fl. genvælges. Foreningen vil nu arbejde målrettet på at hverve flere medlemmer. Femsprogede Sönnich Volquardsen får Nordfrislands amts kulturpris, Hans Momsen-prisen, opkaldt efter en landmand i 1700-tallet, der også var matematiker, astronom og instrumentbygger.

29.

Jon Hardon Hansen, Vesterland, runder de 50.

30.

Slesvig-Ligaen har uddelt 60.000 kr. til forskellige formål i Sydslesvig på et møde på Jaruplund Danske Skole for nylig, skriver vor avis. Ladelund Ungdomsskole fejrer 25 års fødselsdag.

31.

Skoleforeningens styrelse beslutter, at Bredsted Danske Skoles 9. kl. skal nedlægges fra 2010, og at 5.-8. kl. får status af udstationerede fællesskoleklasser fra den nye A.P. Møller-Skole i Slesvig. En skuffet samarbejdsrådsformand Jutta Friedrichsen siger, at man i Bredsted vil kæmpe videre for at få ændret beslutningen.

På Jes Kruse-Skolen holdes afskedsfest for skoleinspektør Klaus Pløen, der 1. november tiltræder som afdelingsleder på A.P. Møller-Skolen. Og velkomstfest for Peter Olesen Müller som ny skoleinspektør.

Fire unge med rod i det danske mindretal fortæller på Dansk Centralbibliotek om sig selv, deres vej ud og deres karrierer. National identitets betydning eller mangel på samme bliver diskuteret en del den aften.

NOVEMBER 2007

1.

SSFs informationsblad KONTAKT præsenterer SSFs julemærker »Jul i Sydslesvig 2007«, designet af SSFs grafiker Roald Christesen.

Manfred Kühl, mangeårigt SSW-medlem af Flensborg byråd, får Freiherr vom Stein-medaljen af landets indenrigsminister Ralf Stegner.

Journalist og forfatter Frode Kristoffersen præsenterer sin nye bog »Der var gang i Synneborre« om Sønderborgs fortid.

Søren Ryge er til foredrag blandt venner på Valsbølhus, en spændende aften for medlemmerne af SSF og menigheden i området.

Kontorchef Iver Ottosen, Bov, fejrer 40 års ansættelse ved Bov hhv. Aabenraa Kommune.

I vor avis annonceres, at Amtsretten i Kolding har erklæret den forsvundne Niels Vynne (årg. 38), Stepping, død den 13.6.07.

1./2.

En gruppe unge sydafrikanerne - på turné i et år i Tyskland - gæster Gustav Johannsen-Skolens 9.-10. klasser i Flensborg med et danse-, teater- og musikprogram om narko, apartheid, ais men også om håb og livsglæde.

2.

Verdensstjernen, cellisten Steven Isserlis tryllebinder publikum ved en koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester i Flensborg, inviteret af SSF.

A.P. Møller-Skolens interimistiske kontor åbnes i en fireværelses lejlighed i Danziggade i Slesvig. Her arbejder rektor Jørgen Kühl, vicerektor Flemming Rasmussen og fællesskole-afdelingsleder Klaus Pløen med indkøb af bøger, ansættelse af lærere og anskaffelse af alskens ting, f. eks. græsslåmaskiner.

Inger Juel Madsen, Sønderborg, dør 83 år gammel.

SSF Tarp, Oversø/ Frørup og Eggebæk annoncerer Günter Merz' død.

2./3.

Gruppen Hawk med den blinde forsanger Søren Høg giver koncerter i Ladelund og Sønderbrarup, arrangeret af SSF.

3.

Den Nye Slesvigske Strygekvartet koncerter i Husum Danske Kirke, inviteret af menighedsrådet.

Lærer på Duborg-Skolen Jan Eiffert skriver en satirisk ungerevy i vor avis om højskolesangbogen og får verbale bank af læserne i flere måneder efter.

Den slesvigske Kvindeforening sætter fokus på mindretal på efterårsstævnet i Store Vi Danske Skole. Stedets danske fortæller om deres arbejde, og repræsentanter for sinti & roma samt frisere om deres mindretal. Et orkester fra Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad underholder, og der er en udstilling med ting fra tidligere tiders husholdning. Forplejningen står den lokale kvindeforening for, og der er festmiddag på kroen.

4.-6.

Grænseforeningen arrangerer tværfagligt kursus om »kultur møder og grænselandet« for gymnasielærere fra Danmark i historie, samfundsfag, dansk og tysk på Christianslyst, og der er god søgning.

SSF bidrager til Schleswiger Jazzherbst med en koncert med Tango Orkestret.

5.

Folketeatret og SSF inviterer ind på Slesvig Teater med Flemming Jensens politiske komedie »Dronningen af Malmö«.

6.

Vor avis skriver, at Grænseforeningens og Rødding Højskoles projekt med at uddanne 40 unge sydslesvigere til det danske arbejdsmarked - støttet med 630.000 kr. af regeringen - ikke falder i god jord alle steder. Der tales om pro-

tektionisme og faren for, at når så mange unge sydslesvigere er samlet ét sted, så taler de tysk indbyrdes.

European Free Alliance (EFA), en sammenslutning af europæiske, demokratiske mindretals- og sprogpartier, gæster SSW. Der er 35 medlemspartier, og EFA vil gerne have SSW med i båden, så lobbyarbejdet overfor EU kan intensiveres yderligere.

Uwe Ehlers, Flensborg, dør 68 år gammel.

7.

SSF-/SdU-konsulent Simon Faber som projektleder offentliggør på et pressemøde i Slesvig sammen med andre, at det danske mindretal i dagene 27. september - 4. oktober står for et dansk-nordisk kulturfremstød i byen i anledning af A.P. Møller-Skolens ibrugtagning og afslutningen på »Landesgartenschau«. Fremstødet, der rummer bl.a. en Gitte Hænning-, en Ars Nova- og en Olli Mustonen-koncert, skal hende flertalsbefolkningens opmærksomhed på det danske mindretal. Flere highlights offentliggøres senere, når aftaler og kontrakter er på plads. Kulturfremstødet var blevet initieret af Seksmandsudvalget og realiseres gennem en arbejdsgruppe på tværs af de sydslesvigske organisationer.

Industriemuseum Kobbermølle med formand Gerd Pickardt og ankermand Bodo Daetz i spidsen præsenterer et nyt vandhjul med et gammelt hammerværk i museets hal i Kobbermølle.

Dansk Skoleforening får en hæderspris ved energiolympiaden i Kiel for sin indsats på miljø- og energiområdet.

SSF og Nyt Dansk Musikteater arrangerer musical »Lyset over Skagen« i et komplet udsolgt Flensborg Teater.

Hanna Petersen, Flensborg, dør.

9.

Aske Drasbæk Kvintetten giver koncert på Flensborghus, arrangeret af SSF og SdU.

Inger Pffingsten, Tarp, runder de 60.

Traute Petersen siger farvel til arbejdet som børnehavemedhjælper ved Oksevejens Børnehave efter 42 års ansættelse.

10.

Alwine Bracke, Hørup, får på SSFs landsmøde Oberst H. Parkovs Mindefonds Sydslesvig-Pris. Landsmødet siger ja til at få lavet et udkast til en miljøpolitik i SSF. Formand Dieter Paul Küssner, 2. næstformand Franz Dittrich og FU-medlem Steen Schröder genvælges. Sydslesvigsk Årbog 2007 præsenteres.

Sønder Brarup markerer organist Hans Jakob Jessens 25 års jubilæum med koncert og spisning.

Vor avis skriver om 27 gymnasielæres aldeles lærerige kursus i Sydslesvig, arrangeret af Grænseforeningen.

Editha Wehlitz, Flensborg, runder de 60.

10./11.

Grænseforeninger er vært for et ungdom-ung-træf mellem fem gymnasiepigler fra det danske mindretal og fem med indvandrerbaggrund fra København.

11.

SSF Flensborg By viser med succes familiefilmene »Der var engang en dreng« i biografensalen på Flensborghus. Næsten fuldt hus.

12.

Forrygende »Bunbury« af Oscar Wilde spilles af Det Kongelige Teater på scenen på Husumhus. Arr.: SSF.

Pastor Christian Ulrich Terp, Slesvig, præsenterer sin nye bog »Rejsen til Ariana« om tanker og indtryk for hans tid som felterpræst i Afghanistan i vor avis.

13.

Flensborg-biffen viser »Den sorte Madonna af Lasse Spang Olsen - og følger derefter med i gyser-valgafte

på dansk tv. Anders Fogh Rasmussen fortsætter som statsminister. Radikale Venstre opnår ikke 10 mandater i Folketinget, så de har ikke mere sæde i Finansudvalget og dermed heller ikke i Seksmandsudvalget. Sidstnævnte fortsætter som Femmandsudvalg.

Kirsten Aagaard, Sosti/ Wassersleben, dør 62 år gammel.

14.

Mathilde Grigoleit, Lehmke, fylder 90 år.

Inge Michaelsen, Koldenbyttel, dør.

Knud Lorenzen dør.

15.

Per Gildberg, medlem af Samrådets formandskab, kritiserer via vor avis, at vigtige diskussioner ikke føres i Samrådet men i formandskabet.

Fotografen Trine Langkilde Hansen, København, tidl. Flensborg, udstiller fotos fra Indien på Ungdomssekretariatet på Flensborghus.

16.

Slesvig-Ligaen overrækker 120.000 kr. til SSF i Holtenå til finansiering af en restaurering af Holtenå Forsamlingshus' 51 år gamle vvs-faciliteter. Også midler fra SSFs egen Dybbøldagsindsamling er indgået i projektet.

SSF Sønderbrarup arrangerer filmsaften med filmene »Drømmen«.

SSF og SdU arrangerer jazzaften med danske Jazzeau i Medborgerhuset i Egernefærde.

Unge giver fremragende men alt for dårligt besøgt rockkoncert i Harreslev Danske Kirke.

Foreningslokalet i Bredsted Danske Skole får kunst på væggen: SSF udlåner tre værker af hhv. Jan Lass og Hans Busch-Alsen

17.

Nordisk Informationskontor markerer sit 10 års jubilæum med et flot program - foredrag om Norden og dens mindretal - udstilling ved den islandske

kunstner Tolli - og koncert ved Tollis bror Bubbi Morthens. Kontorleder Anette Jensen bebuder, at hun arbejder på at få arrangeret en nordisk litteraturfestival i Sydslesvig i 2009.

Sønderjyllands Symfoniorkester med Douglas Bostock som dirigent og Henrik Dam Thomsen som solocellist giver en fremragende koncert på Husum Slot. Arr.: SSF.

På SdUs hovedsendemandsmøde oplyses, at organisationen afslutter årsregnskabet 2006 med et underskud på 65.000 euro grundet reducerede tyske tilskud. Regnskabet 2007 kommer ikke til at se bedre ud, idet skattemyndighederne har præsenteret SdU for et skattemæk p.g.a. for utilladt billig udlejning af tjenesteboliger til ansatte.

19.
SSF og Salt Production indbyder til Preben Uglebjerg-forestilling »Bare det var mig« på Nibøl Danske Skole. Der er stopfyldt.

19./20.
Danske Phoenix giver folkkoncerter i Rendsborg og Vanderup samt skolekoncerter i Rendsborg, Egernførde og Husum. Arr.: SSF.

20.
SSF-formand Dieter Paul Küssner giver på SSFs hovedstyrelsesmøde i Kobbermølle udtryk for fornemmelsen af, at de andre sydslesvigske organisationer mangler lyst til at etablere en sydslesvigsk tænketank. Flere hovedstyrelsesmedlemmer mener, at SSF så bør gå igang med en tænketank selv. Tvangsmedlemsskab af SSF afvises. Medlemsskab bør være en selvfølge for alle danske sydslesvigere, hed det på mødet.

Vor avis skriver, at et enigt byråd i Bredsted støtter Bredsted Danske Skoles kamp for bevarelsen af dens 9. klasse.

Vor avis skriver endvidere, at Det lille Teater i Flensborg med Charles Dic-

kens' »Et juleeventyr« leverer en veloplagt og usentimental udgave af stykket. Rita d'Aubert dør, 73 år gammel.

21.
Journalist og fhv. EU-parlamentariker Frode Kristoffersen får gang i lattermusklerne i foreningen Borgerforeningen, idet han er inviteret for at fortælle om sig selv og en masse anekdoter.

Bode, Daetz, Kobbermølle, runder de 80.

22.
Landdagen er enig om, at et SSW-initiativ m.h.t. danskundervisning i tyske skoler bør støttes men anser ikke en handlingsplan for nødvendig.

Vor avis skriver, at Sønderjysk Forening af 1995s Fond fra København har afleveret 20.000 kr. til Christianslyst til anskaffelse af inventar.

Birgit Christiansens sidste dag som leder af Nibøl Danske Børnehaven bliver en uforglemmelig oplevelse for hende, børnene og forældrene. Der er nemlig sørget for en hemmeligholdt alle tiders afskedsfest.

Nikoline Petersen, Rabel, dør 90 år gammel.

23.
Kirsten Reese, Flensborg, åbner en udstilling med flotte malerier i pastelkridt på Dansk Generalsekretariat på Flensborghus.

Egernførde SSF og SSW arrangerer familie-karaoke-konkurrence.

Niels Greffrath, Husby, rundr de 50.

23.-25.
64 børn fra 2.-3. kl. fra de danske skoler i Flensborg og Gottorp Amter hygger sig på SdUs gymnastikaktivitetslejr på Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig.

24.
Vor avis skriver, at SdU har fået meddelt, at A.P. Møller-Fonden giver 5,2 mill. kr. til en gennemgribende stand-

sættelse af »Hjemmet« i Mariegade. Sønderjyllands Symfoniorkester, Hamborgs symfoniske kor og Flensborg Bachkor samt otte solister med dirigent Matthias Janz i spidsen opfører César Francks oratorium Les Béatitudes i Flensborg. Dagen før var koncerten udsolgt i Sønderborg, dagen efter opføres værket i Hamborg.

Tre unge med en fotid i Slesvig by, Thore Ingmar Christiansen (23), Rebecca Selle (22) og Nikolai Kuhl (21), præsenterer deres film »Pair/ Impair« i Capitol i Slesvig.

Willi Johannsen, Flensborg, runder de 80.

25.

Den unge canadiske pianist Derek Yapple-Schober giver en særdeles flot koncert i Flensborghus-salen på initiativ af pastor emer. Niels Ebbe Huus.

26.

Hansen & Marcussen spiller »Alle tiders kvinde« i Slesvig, inviteret af SSF. Der er udsolgt i »Casino Stadtfeld«.

27.

Spogforeningen i Sydslesvig er klar med en ny sangbog, skrevet af danske sydslesvigere til forskellige lejligheder mellem 1940 og 2000 - »lejlighedssange« kalder formand Signe Andersen dem.

Peter Schaufuss-balletten indtager Flensborg Teater med storm med balletten »I'm Bad« om Michael Jackson. SSF-forestillingen er totalt udsolgt.

SPD i Slesvig informerer til offentligt informationsmøde om de danske skoler i Sydslesvig.

28.

Mesterkok Christian Bind fortæller om sig selv på DCB i Flensborg. Maleren Hans-Ruprecht Leiß viser sine illustrationer af Binds kogebøger.

29.

Slesvig-Ligaen giver 114.000 kr. til Vester mølle Danske Børnehavn. Pengene

går til en tilbygning med depot og værksted.

Sundhedsrådets formand Hans-Erik Hansen meddeler på et møde i Sundhedsrådet, at om- og tilbygningen til Dansk Alderdomshjem vil medføre ge-ner for beboere og medarbejdere: »Men først skal det være skidt, før det bliver godt«, siger han. A.P. Møller-Fonden giver de 3,6 af de 3,9 mill. euro., om- og tilbygningen koster.

Rumlerikkerne (Michael Sand og Thomas Milton) giver forestilling om sund mad for børnehavnens børn fra Flensborg på Flensborghus, inviteret af Dansk Sundhedstjeneste, Sydslesvigsk Forening, Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger og Dansk Skoleforening. Det er Hjerteforeningen i Danmark, der har sendt Rumlerikkerne på turné landet rundt.

Journalist Brigitte Alfter, Dagbladet Information, vinder en principiel retssag ved forvaltningsdomstolen i Slesvig-Holsten om offentlighed omkring EU-landbrugsstøtte. Inden hun får adgang til dataerne, skal tingene dog drøftes igennem nok engang i landbrugsministeriet.

Jørgen Mågård, Bov, dør 77 år gammel.

DECEMBER 2007

1.

Kytsanatoriet i Hjerting renoveres for 800.000 kr., skriver vor avis. Halvdelen bidrager A.P. Møller-Fonden med. De sanitære anlæg pilles ud, værelser lægges sammen, og mellem værelserne bygges nye badeværelser. Ejendommen ejes af Lungeforeningen men benyttes udelukkende til sydslesvigske børns rekreation via Dansk Sundhedstjeneste.

Helga Light Braun tiltræder som ny inspektør på Gottorp-Skolen i Slesvig efter Peter Olesen Müller, der tiltrådte som inspektør på Jes Kruse-Skolen 1. november.

Helma Kramp dør, 90 år gammel.

2.
Rødning Højskole og Grænseforening-
en arrangerer informationsmøde for de
30 sydslesvigske unge, der vil benytte
sig af tilbuddet »Porten til Danmark« i
form af et mange ugers ophold på høj-
skolen, så de kvalificeres til det danske
arbejdsmarked.
Ejvind Smedegaard Bjerre, Holbæk,
tidl. Bredsted, dør 90 år gammel.

3.
Søren Krarup, København, tidl. Seem,
runder de 70.

4.
SSWs formand Flemming Meyer re-
agerer i vor avis på en leder på KON-
TAKTsiderne, hvor SSF-formand Dieter
Paul Küssner kaldte de andre sydsle-
svigske organisationer for »fodstræ-
bende« på en række områder, hvor
SSF har sat dagsordenen til gavn for
mindretallet. Meyer mener, udtalelsen
er under niveau og ikke gavnlige for et
konstruktivt samarbejde. Men han ind-
rømmer også, at SSW i lang tid ikke
har haft fokus på f. eks. mindretalsun-
tionen FUEF.

5.
Blandt modtagerne af Flensborg Bys
ærespris på »Tag des Ehrenamtes« er
også SSFs tillidsfolk Nanni Matzen og
Wilhelm Thygesen.
Vor avis skriver, at A.P. Møller-Fonden
har doneret 2,5 mill. kr. til bl.a. et nyt
tag på Ansgar-Kirken i Flensborg.
Vor avis skriver endvidere, at SSF hele
ugen igennem tilbyder børneteater
»Den tårnhøje hund« med Casper Joel
og Kim E. Jensen for danske børneha-
vebørn forskellige steder i det sydsle-
svigske.
I vor avis meddeles, at Johannes
Godsk Hansen, Brørup, er død, 86 år
gammel.

6.
SSW Holsten-Hamborg inviterer til in-
formationsmøde i den danske sø-

mandskirke i Hamborg med Karl Otto
Meyer, der fortæller om Barschel-affæ-
ren.

Vor avis skriver, at delstatsregeringen
gennem et direktiv tillader friskunder-
visning som tredje fremmedsprog ved
alle skoler i Nordfrisland.

SSFs medlemsblad KONTAKT oplyser,
at den just afdøde kunstner Sophie B.
Jensen har testamenteret 78 malerier
til Arkivet på Dansk Centralbibliotek.
Kunstskatten forvaltes af SSF.

7.
Julenissen Pyrus er med, da Sønderjyl-
lands Symfoniorkester efter invitation
ved SSF giver børnejulekoncert i Træ-
ningshallen i Slesvig. Alt er udsolgt.

SSF og Sdu arrangerer jazzkoncert
»Feels Like Home« på Flensborghus
med Ulf Meyer, Martin Wind og Alex
Riel samt Benjamin Koppel.

Vor avis skriver, at Peter Hansen ved
årsskiftet tiltræder som ny leder af Re-
gionskontoret i Bov som efterfølger for
Andrea Kunsemüller, der søger nye ud-
fordringer.

Vor avis skriver om kunstneren Per Hil-
lo fra Slagelse, der har fået lov til at
udsmykke Dansk Sundhedstjenestes
nye domicil i Flensborg.

Vor avis skriver endvidere om Grundt-
vig-værkstedet, der hidtil har oversat
over 100 danske salmer til tysk. Primus
Motor er pastor emer. Hans Parmann,
Selk.

Paul Tappe, Humptrup, runder de 80.
Anna la Cour Hansen, Gjerlev, dør 89
år gammel.

8.
Skolebladet Fokus oplyser, at Dansk
Skoleforening og SSW nu skriver et
brev til ministerpræsident Peter Harry
Carstensen, efter at denne har meldt
ud med at ville nedsætte en arbejds-
gruppe, der skal finde en løsning på
ligestillingsproblematikken om elev-
kørsel.

Vor avis skriver, at Dansk Sundhedstje-
nestes store knoglemarvsaktion fra i

sommers resulterer i, at fem sydslesvigere kaldes til nærmere undersøgelse. Den unge blodkræfttramte sydslesviger Morten Noack, som aktionen (også) var tiltænkt, ligger i kunstigt koma efter en transplantation.

10.

Kun fire ud af 10 forbundsmedlemmer deltager i Kontaktudvalgsmødet i Berlin. Mødet får et lidt blandet forløb, siger deltagerne: Udvalget opfatter sig mere som et rådgivende udvalg end et problemløsende udvalg. Mindretallet ser gerne, at samarbejdet med Berlin defineres. Også modtagelsen af dansk tv i Sydslesvig skal sikres.

Iver Kristensen nedlægger den sidste krans som tilsynsførende med de danske krigergrave i Sydslesvig udenfor Flensborg-området ved de danske soldatergrave i Sehested. Efter 12 år siger han farvel og overlader roret til Jørgen Peter Jessen for østkystens vedkommende og Karl Ole Steenild for vestkystens vedkommende. For Flensborg-området fortsætter Gert Wiencke som tilsynsførende.

11.

Paulurskirken i Slesvig er fyldt til bristepunktet, da Slesvig Folkekor, Slesvig Spejderorkester, Aspirantorkestret, Gottorp og Hiort Lorenzen-Skolernes kor inviterer til julekoncert.

12.

Slesvig-Ligaen overrækker 10.000 kr. til SSFs Humanitære Udvalg - et tilskud til højskoleophold for ældre medlemmer. Lis Vognsen, Ravnkær, runder de 70. Hans Hansen, Flensborg, dør 81 år gammel.

13.

Landdagen drøfter landsregeringens 6. mindretalsrapport: Pæne ord og uløste problemer. Igennem vor avis dispenserer undervisningsminister Bertel Haarder fra bo-

pælskriteriet, når unge sydslesvigere ønsker at tage på produktionsskole i Danmark.

SSF tilbyder DR-Jul med Sigurd Barrett i Flensborg. Radiosymfoniorkestret under ledelse af Michael Bojesen, Radiopigekoret og Spirekoret tryllebinder et stopfyldt Tyske Hus.

SSFs medlemsblad KONTAKT oplyser, at dette års sydslesvigske Dybbøldagsindsamling har en istandsættelse af Arnæs Forsamlingshus som formål. Uwe Marxen, Hasloh, tidl. Stenfelt, dør.

14.

I vor avis kritiserer kirken, at SSF ikke vil acceptere provsten som formand for Samrådet, fordi han er født formand for kirkerådet. Den afviser SSFs kritik af, at kirken med næstformand Peter Lynggaard Jacobsen som kommende formand for Samrådet vælger skoleforeningen som sekretariat og ikke Dansk Generalsekretariat. Lynggaard Jacobsen giver udtryk for opfattelsen af, at alle bankes på plads af SSF.

Samrådets afgående formand Anne Kämper, SdU, går ind for, at tænketanken får en tænkepause, skriver vor avis.

15.

Vor avis skriver, at koalitionsregeringen i Kiel sender sorteper m.h.t. buspenge til skolebørn videre til amterne: De skal selv afgøre, om de vil opkræve forældrebetalning eller ej.

16.

Hildegard »Hille« Nissen, Flensborg, runder de 75.

17.

Vor avis skriver, at Ejderskolens julefest i Rendsborg med 450 deltagere atter blev en bragende succes.

18.

SSF indbyder til afskedsreception for Monika Jansen, SSF-medarbejder

igennem 44 år, de sidste mange år som konsulent for Flensborg Amt.

Vor avis oplyser, at Bent Borg med øjeblikkelig virkning har forladt Flensborg Avis' tilsynsråd. Han er dermed tilsynsrådsmedlem nr. 4 (efter Klaus-Erik Ramm og Carsten Petersen samt en medarbejderrepræsentant), der har forladt rådet i utide.

Vor avis skriver om 600 besøgende ved Jes Kruse-Skolens julefest i Egernførde.

Waltraut Schröder, Lyksborg Børnehave, går på pension efter 34 års ansættelse.

19.

Gitte Hansen Christiansen, Læk, bliver ny leder af Bramstedlund Børnehave fra 1. januar. Fra marts overtager Silvia Sachs, Slesvig, Mårkær Børnehave, noter vor avis.

20.

Humtrup Danske Børnehave får 10.000 kr. til et tumlerum af Grænseforeningen for Kolding og Omegn i julegave.

Vor avis skriver, at SSF overvejer at tilbyde en elektronisk udgave af det sydslesvigske julemærke.

Käthe Harms, Flensborg, fylder 75.

21.

Seks lokale bands deltager i Aktivitetshusets »julerock« på Volksbad i Flensborg. Ingen kvindelige kunstnere er på scenen, noter vor avis.

Vor avis beretter fra et korpusrådsmøde i Dansk Spejderkorps Sydslesvig, hvor det blev bekendtgjort, at Tydal Gård, naboejendommen til Tydal, købt af korpset, efter fire år med gæld nu er endelig betalt.

Vor avis kan endvidere meddele, at julemanden ved julefesten i Kaj Munk-Skolen i Kappel, ankom med rednings-skibet Nis Randers.

Julefesten i Sønder Brarup Danske Skoles nye tilbygning var så velbesøgt, at det kneb med pladsen til alle, skriver vor avis.

600 børn fra de danske skoler og børnehaver i Slesvig deltager i julegudstjenesten i Slesvig Domkirke.

22.

Vor avis kan meddele, at 500 elever fra de danske skoler i Askfelt, Egernførde og Risby deltog i julegudstjenesten i Nikolaj kirke i Egernførde.

24.

Vor avis meddeler, at Kim Andersen MF (V) netop er blevet genudpeget som for mand for Femmandsudvalget. Vor avis kan endvidere oplyse, at Grænseforeningens fonde og legater giver 20-25 pct. færre udbytte p.g.a. det lave renteniveau.

26.

John Kjems Spoorendonk, Harreslev, dør 61 år gammel.

28.

Henrik Vestergaard, Flensborg, runder de 60.

29.

Vis avis meddeler, at den sammen med SH:Z-bladene og Der Nordschleswiger i det nye år vil udgive særsider med grænseoverskridende dansk-tysk stof. Elke og Hans Jørg Petersen, Egernførde, fejrer guldbryllup.

30.

Ruth Prigge, Tarp, dør 74 år gammel.

31.

Også i år har Dronning Margrethe en hilsen de danske sydslesvigere med i sin traditionelle nytårstale på dansk tv. Den kommende formand for Samrådet Peter Lyngaard Jacobsen overbringer sydslesvigernes traditionelle nytårshilsen via Danmarks Radio.

Ledende skolepsykolog ved Dansk Skoleforening Günter Gosch går på pension efter 37 års tjeneste.

Blodkræftamte Morten Svensson Noack, Munkvoldstrup, dør 19 år gammel.

JANUAR 2008

1.

Ove Hornby, direktør i A.P. Møller-Fonden siden 1988, fortsætter som fondens rådgiver. Ny direktør er Henrik Tvarnø, tidl. direktør i Folketinget.

Tine Andresen tiltræder som SSFs nye amtskonsulent i Flensborg Amt efter Monika Jansen, der efter årtier på posten er gået på pension.

Katrin Schumacher tiltræder som ny leder af Jørgensby Børnehaven. Dorrit Matlok går på pension.

Konstitueret leder af Lyksborggades Fritidshjem siden 1. september, Harald Clausen fortsætter som leder af institutionen - efter Angela Coriand.

2.

På Borgerforeningens nytårsmøde giver generalkonsul Henrik Becker-Christensen som traditionel nytårstaler ved denne lejlighed mindretallets top en opsang m.h.t. samarbejdet og afviser, at unge sydslesvigere ikke skulle være mindretalsdanske nok.

Edmund Srogosz, Skovby, runder de 90.

Ernst Vollertsen, Vejle, tidl. Lyrskov, dør 76 år gammel.

3.

På baggrund af, at kvindelige præster i Danmark føler sig diskrimineret af deres mandlige kollegaer, skriver vor avis efter en samtale med provst Viggo Jacobsen, Dansk Kirke i Sydslesvig, at det fænomen ikke eksisterer i Sydslesvig.

Kirsten Kjems-Weiß og Wolfgang Weiß fejrer sølvbryllup.

I vor avis annonceres, at Dora Grube, Flensborg, er død 92 år gammel.

5.

Christof Tschiersch, Harreslev, dør 52 år gammel.

5.-6.

Træner Holger Bruhn samler »brutto-

troppen« til SdU-landsholdets første træning i Flensborg forud for det første mindretals-EM i fodbold 31. maj-7. juni i Schweiz.

7.

I vor avis oplyser direktør Anders Molt Ipsen, Dansk Skoleforening, at foreningens struktur med de nye fællesskoler betyder omrokeringer af lærerstillinger.

Union-Banks filial i Harreslev udnævner ny leder i Oliver Trojan. Han efterfølger Helmut Reiser, der var filialleder i en menneskealder, fra 1. juli.

8.

Overfor vor avis brkæfter Grænseforeningen, at den udover projektet med unge sydslesvigere og Rødding Højskole fortsat støtter alle højskoler, idet foreningen også yder tilskud til unge sydslesvigeres ophold på disse - men højst to elever pr. højskole.

Hans Parmann, Selk, tidl. Slesvig, fylder 80 år.

Dieter Steinberg dør 60 år gammel.

9.

Silke og Thorsten Kjærsgaard, Flensborg, får lille Kaja Elena.

Helga Sibbersen, Flensborg, dør 83 år gammel.

10.

SSFs medlemsblad KONTAKT beretter om et fint topmøde mellem mindretalsunionen FUEF og organisationen for mindre talte sprog EBLUL på Flensborghus. EU-arbejdet koordineres.

Vor avis skriver, at Grænseforeningens sønderjyske lotteri kun giver overskud, fordi de store gevinster ikke bliver udtrukket.

Vor avis skriver endvidere, at det går godt for SSF distriktet Isted/Jydbæk - med masser af aktiviteter omkring bl.a. hobbyarbejde samt familiearrangementer. Formand Karin Urban, der trækker sig på generalforsamlingen i 2009, pointerer, at distriktet er blevet

en naturlig del af samfundet i begge kommuner.

Hans Jacobsen og Klaus Terlinden m.fl. tager initiativet til en flot Karl Andresen-mindeudstilling. Den åbnes på Dansk Centralbibliotek og masser af mennesker - også Kalles enke Ellen - deltager.

Korpsrådsformand Dieter Matthiesen kan gennem SSFs medlemsblad KON-TAKT oplyse, at nyerehvervelsen ved Spejdercentret Tydal, Tydal Gård, nu er gældfri.

Bruno Uldall, Flensborg, runder de 100.

I vor avis sætter Slesvig IF deres afdøde medlemmer Erhard Hansen og Sigrid Kraack-Graumann et eftermæle. Flensborg Yacht Club mindes sit afdøde medlem Kay Petersen.

Holger Jes Terkelsen, Flensborg, dør 86 år gammel.

11.

Vor avis kan oplyse, at FUEF-præsident Hans Heinrich Hansen er blevet lovet økonomisk støtte til et netværksprojekt af regeringschefen i Sydtyrol Louis Durnwalder, da han mødte denne på en af sine rejser rundt i Europa.

Inge og Karl Greffrath, Husby, holder guldbryllup.

Max-Günter Tychsen, Flensborg, dør 81 år gammel.

12.

Karl Otto Meyer siger på det tyske mindretals nytårsstævne i Sankelmark, at det er helt i orden, at politikere tager beslutninger, blot det sker inden for grundlovens rammer - og dette tages der ikke højde for i EU-samarbejdet. Det lykkedes ikke SSWs grand old man at overbevise de meddiskuterende: Erik Boel fra den danske europabevægelse og Siegfried Matlok fra det tyske mindretal.

Sønderjyllands Symfoniorkester og solisten Alena Baeva (violin) giver en forrygende koncert i Flensborg - inviteret af SSF.

SSF Sydtønder gennemfører sit nytårstillsandsmandsmøde i Fegetasch i Nykirke med overvældende deltagelse.

Rektor Jørgen Kühl udnævnes til Flensborg Avis A/S' nye næstformand, idet tandlæge Bent Borg er udtrådt af tilsynsrådet. Rådet vælger selv formand og næstformand.

13.

2000 mennesker møder op til Flensborg Bys nytårsreception i Tyske Hus, hvor også det danske mindretal i byen præsenterer sig.

Over 80 møder op til Harreslev Kvindeforenings nytårsstævne på Harreslev Danske Skole. Salen er overfyldt.

Selma Alma Ella Hansen, Flensborg, dør 87 år gammel.

13./15.

40 danske grundskolelærere deltager i et kursus på Christianslyst om »sydslesvigsk medborgerskab«, arrangeret af Grænseforeningen.

15.

Mette Bock, fhv. chefredaktør på Jyske-Vestkysten, tiltræder som ny programdirektør for Danmarks Radio.

16.

Det sydslesvigske Samråd fastholder i en skrivelse til ministerpræsident Peter Harry Carstensen presset på landsregeringen m.h.t. ligestilling af dansk og tysk elevtransport. SSW opfordrer organisationerne og institutionerne, re-præsenteret i Samrådet, til at bakke op om SSW i valgkampen. Den er en sag for hele mindretallet, siger SSW-formand Flemming Meyer. Samrådet byder landsregeringens initiativ med tosprogede skilte velkommen men pointerer, at afgørelsen på pragmatisk vis må træffes lokalt.

17.

Vor avis skriver, at lærernes forventede lønstigninger på 12 pct. fordelt over tre år truer Dansk Skoleforenings økonomi.

Vor avis beretter fra generalforsamlingen i Husum SSF, der efter fusionen med Ørsted nu har 382 medlemmer og en fin økonomi. Formanden Lars Sørensens agter at udbygge kontakten med medlemmerne for at finde ud af, hvad de egentlig ønsker.

MF Ellen Trane Nørby (V) vil spørge kulturministeren i Folketinget, hvad der kan gøres for at vise danske film på originalsprog i en flensborgske biograf - af hensyn til det danske mindretal. Kun én film - en gyser - var det hidtil blevet til.

SSFs medlemsblad KONTAKT skriver, at den kun 18-årige Karsten Kjærulff-Hoop - bosiddende i Danmark men med en sydslesvigsk fortid - udstiller egne værker på Aktivitetshuset i Flensborg frem til 7. marts.

Etta Cameron giver en fremragende jazzkoncert på Flensborghus, indbudt af SSF og SdU.

17./18.

Sai Kai er den fremragende solooboist ved Sønderjyllands Symfoniorkesters koncerter i Egernførde og Nibøl. Joseph Wolfe dirigerer begge kirkekoncerter. Arr.; SSF.

18.

SSFs formand Dieter Paul Küssner, SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen og SSF-/SdU-konsulent Simon Faber tager til København og hilser på den ny formand for Folketinget, Thor Pedersen.

Alle mand af hus - også tyske politikere kommer gerne - til SSWs hyggelige nytårsreception, der ved siden af al munterhed også ledsages af alvorlige politiske bemærkninger, i kongreshallen i Husum.

Vor avis skriver, at SSF-distrikt Nord i Slesvig med formand Birgit Klénk i spidsen melder om 18 nye medlemmer netto i 2007. Arrangementer målrettet på unge og børnefamilier har betydet flere deltagere.

Også Gettorp SSF-distrikt melder via

vor avis om stigende medlemstal og øget aktivitetsniveau. Formand Maren Ibrom tæller 49 medlemmer. Kasserer Peter von Ginderen, der har bebudet at ville gå, når der er 50 medlemmer, må tage en tørn mere.

Union-Banks filial i Harreslev fejrer 40 års jubilæum.

19.

Vor avis skriver, at der mangler plads til 15 børn i Nystadens Børne- og Ungdomshus, der blev til ved Mariegade Fritidshjems fusion med KFUM-Fritidshjemmet i august sidste år. Dengang var der ledige pladser.

Vor avis skriver videre, at Stephan Kleinschmidt fra det tyske mindretal, der for et år siden fik et medlemsskab af Grænseforeningen foræret - og tog imod - ikke vil forny sit medlemsskab. Der var for meget kritik af ham.

20.

Aventoft Pastorats danske Menighed inviterer til afskeds gudstjeneste og afskedsamvær med pastor Lone Nyeng, der har søgt nye udfordringer i Danmark.

Ved den traditionen tro udsolgte nytårs koncert med det 70 mand store »Slyngelorkester« Lauséniana i Harreslev får konferencier Max Kielgast tildelt SSFs sølvnl. Koncerten finder sted for 25. gang, og over 700 deltagere er glade. Kapelmester er Jørgen Fuglebæk, sangerne Elinor Fryklund og Lars Møller. Arr.: Harreslev SSF.

SSFs pressesekretær Bernd Engelbrecht informerer om det danske mindretal og dets kulturarbejde på noget så usædvanligt som et mandemøde i den tyske Skt. Michael kirke.

21.

SSF og Den Fynske Opera inviterer til stor opera med »Houdini den Store« med musik af Andy Pape og tekst/instruktion af Erik Clausen, der også selv står for introduktionen på Flensborg Teater den aften.

22.

Vor avis skriver, at Femmandsudvalget har fået flere beføjelser. Det må fremover bruge en del af Sydslesvig-bevillingen til nordisk informationsvirksomhed og mindretalsarbejde i øvrigt.

1. SSF-distrikt i Flensborg får ny næstformand i Alfred Cordsen, der afløser Alice Johannsen på posten. Bestyrelsen med formand Gerhard Maas i spidsen tilstræber en fusion med nabo-distriktet. Medlemstallet er dalet fra 462 til 430.

Gerd Stolz, Kiel, som det danske mindretal kender som tilsynsførende med de østrigske krigergrave i grænselandet, hædres med den tyske fortjenst-medalje.

23.

Vor avis skriver, at Flensborg Roklubs roere i afvigte sæson tilsammen har roet knap 11.000 km – en stigning på 34 pct. sammenlignet med året før.

24.

Ingrid Kohn, børnehavepædagog siden 1965 i Borreby Børnehave i Egernførde, går på pension.

Holger Terlinden, Flensborg, fylder 60.

26.

SSW Slesvig indbyder til traditionel nytårskaffe i Lolfodsalen - med Peter Brinkmann (& co.) og hans kærligt-bidske dansk-tyske, politiske kabaret-tekster.

SSF og SSW i Bredsted går i tænkeboks m.h.t. til den truende opløsning af distrikterne som en konsekvens af skuffelserne over, at 9. klasse på skolen afskaffes – og hovedorganisationerne ikke bakker Bredsted-kredsen og forældrene op.

Egernførde SSF melder om forbilledlig aktivitet og medlemsfremgang på generalforsamlingen, skriver vor avis. Man samarbejder, og de unge familier er med. Formand Fred Witt kunne berette om eksakt 500 medlemmer ved årsskiftet.

Vor avis skriver, at pastor Christian Ulrich Terp har skrevet en varm bog om sin tid som feltpræst i Afghanistan.

Roland von Oettingen, Husby, fylder 70.

27.

SSF Flensborg By og slagtøjskolen Schreiber kalder til nytårskoncert - og også det hedengangne band Foot-Tapper er med. Salen på Flensborghus er fyldt til bristepunktet.

Morten Mortensen, Slesvig, runder de 60.

28.

Dansk Håndbold Klub Flensborg får omsider igen en formand: På generalforsamlingen siger Rita Möller jatak.

Hans Jacobsen, Tarup, fylder 70.

Viggo Vandkær Thomsen, Lysabild, fylder 75.

31.

Efter ikke at have fået svar fra DR-generaldirektør Kenneth Plummer på en henvendelse fra BDN og SSF i sommeren 2007, har de to mindretalsorganisationers formænd rettet fornyet henvendelse om en drøftelse af Danmarks Radios public service-forpligtelser og så overfor Sydslesvig, skriver vor avis. DRs kommunikationsafdeling undskylder og prøver at få et møde op at stå – siger de.

Vor avis skriver, at SdU har videregivet 25.000 kr. fra Helga Rønnes Gave til DAN og Slesvig IF som anerkendelse for deres opbakning af SdUs satsningsår Trivsel & Velvære.

SSFs medlemsblad KONTAKT skriver fra en tilfreds generalforsamlingskreds i Skt. Peter-Ording, hvor SSF-distriktets generalforsamling for første gang kunne afvikles i de nydeligt renoverede lokaler i forsamlingshuset Klitskolen.

1.

Nadine Schmidt (28) tiltræder som ny amtskonsulent for SSF i Rendsborg-Egernførde amt. Hun afløser Jan Svendsen, der for nogle måneder siden overtog Padborg Boghandel.

Finn Egeris Petersen og familie flytter ind i præsteboligen over Skt. Jørgen Kirke i Flensborg efter otte år som dansk præst i Paris. Han er sydslesviger.

Kim Tychsen Petersen tiltræder som ny leder af Nibøl Danske Børnehaven efter Birgit Christiansen, der skifter til Flensborg.

Lothar von Domarus går på pension efter 34 år som pædagogmedhjælper på Nystadens Børne- og Ungdomshus, titl. KFUM.

2.

SSF og SSW Gottorp amt og de 180 deltagere oplever alle tiders familiefest i Gammellund - med god mad og musik, underholdning, munterhed og alvors tale.

Vor avis skriver, at der fortsat mangler 150 ferieværter i Danmark til sydslesvigske ferieborn.

Vor avis skriver også, at SSF Gottorp amt har takket mangeårige forsamlingshusbestyrere for deres indsats ved en sammenkomst med takketalere og en bedre middag sammen med amtsformand Franz Dittrich og amtskonsulent Gudrun Petersen. De således hædrede er Peter Sönksen, tidligere Hærvejshuset i Skovby, og Ilse og Karl Peter Paulsen, tidligere Tolke.

Fra generalforsamlingen i Nybjernt SSF forlyder, at formanden Niels Egholm Nissen og hans medstridere gerne vil have en ny entré til det nedslidte forsamlingshus, skriver vor avis.

Vor avis skriver endvidere, at den kommende nye afdeling på Dansk Alderdomshjem vil komme til at gavne de demente. 40 pct. af beboerne dér er demente.

3.

Paula Jessen, Esbjerg, dør 76 år gammel.

4.

Det fælles nordisk-tyske Hedeby-Danevirke-vikingeprojekt præsenteres for offentligheden som kandidat til Unescos verdenskulturarv på en sammenkomst i landdagen i Kiel, som bl.a. den islandske kulturminister Thorgerdur Katrin Gunnarsdottir, nordiske diplomater og ministerpresident Peter Harry Carstensen deltager i. Samme dag gæstes Danevirke.

Fem af de 17 unge sydslesvigere, der meldte sig til et 23 ugers Porten til Danmark-ophold ved Grænseforeningen på Rødding Højskole, dukkede aldrig op, skriver vor avis. Sådanne svind kommer ikke bag på forstander Mads Rykind-Eriksen.

SSW-byrådsmedlem Gabriele Eisele har fået en sikker 7. plads på CDUs liste til kommunalvalget i Rendsborg, skriver vor avis. Hun har ikke meldt sig ud af SSW.

Thomas Voss, Gulde, fylder 70.

6.

Nogle hundrede deltager i den traditionelle Oversøsmarch, som SSF sammen med komiteen igennem de seneste år har været medarrangør af. Danske og tyske samt østrigere mindes slaget ved Sankelmark for 144 år siden. Hovedtaler i år er formand for Regionen Sønderjylland-Schleswig Jens Andresen.

Oversø SSF får på generalforsamlingen ny næstformand i Thorkild Lorenzen, skriver vor avis. Formand Willi Hansen berettede om fine aktiviteter.

Svansø SSFs medlemstal er steget fra 52 til 54, oplyste formand Niels Jørgen Hansen på generalforsamlingen, skriver vor avis.

Flensborg Husmoderforening drøfter, hvordan den kan komme af med sit image som ældre-klub. Hovedforeningen antages at ville skifte navn til Aktive Kvinder sidst i marts, oplyser kredsfor-

mand i Sydslesvig og næstformand i Flensborg Inge-Lise Møller.

7.

SSFs medlemsblad KONTAKT skriver, at det danske mindretal er fritaget for at skulle betale afgift til den tyske kunstnersocialkasse for nordiske kunstnere, der optræder syd for grænsen. Ordningen gælder ikke kunstnere med tysk statsborgerskab. Det sparer SSF 25.-30.000 euro ved årligt.

Sydslesvigs danske Kunstforening åbner en udstilling med værker af Alfio Bonanno, født på Sicilien men igennem årtier allerede bosat i Rudkøbing. Comedieteatret gæster Husum med Hvor Svært Kan Det Være af Tom Rooney i Tommy Kenters instruktion, indbudt af SSF.

Seks unge fra TenSing i Flensborg og deres ledsagere drager til Hjørring, hvor der skal fortælles om Sydslesvig, kommunikeres og laves musik sammen med andre unge. En hård men dejlig weekend.

8.

Spørgsmålet om Danmarks Radios forringelse af grænselandsjournalistikken foregår nu også i Folketinget, skriver vor avis. Jesper Petersen (SF) er klar til at stille flere spørgsmål til kulturministeren.

Mens andre SSF-distrikter har svært ved at få bestyrelsesmedlemmer, er man i Tarup i den lykkelige situation at måtte udvide bestyrelsen for at få alle kandidater ind i varmen. På generalforsamlingen genvælges næstformand Georg Thomsen.

Rendsborg SSF arrangerer alle tiders vinterfest i Borgsted. 50 medlemmer deltager.

Formand for Moldened SSF Inger Reyhø berettede på generalforsamlingen om flere fine møder, skriver vor avis. Næstformand Anne Christiansen genvælgtes.

I Volksbad indleder danske Dune deres Tysklands-turné med en forrygende koncert.

9.

Vor avis skriver fra generalforsamlingen i Sørup SSF, hvor det er lykkedes at øge medlemstallet fra 71 til 88 og samarbejde med børnehaver og skole omkring arrangementerne. Det giver pote, siger formand Majbrit Molter, der møder op hver måned for at få forældrene i tale. Til årsmødet var de 120 deltagere.

Vor avis skriver fra Sydslesvigs danske Kunstforenings generalforsamling, at formand Hans Jessen ser det let stigende besøgstal ved årets fire udstillinger som et skridt i den rigtige retning. Foreningens økonomi er fortsat opmærksomhedskrævende, som Jessen sagde.

10.

Ved afstemningsfesten i Aabenraa siger Grænseforeningens formand Finn Slumstrup, at det stadig ulmer under overfladen mellem mindretal og flertal i Danmark og Tyskland. Det så man efter landdagsvalget i Slesvig-Holsten, og da Sønderborg fik en tysk kulturudvalgsformand ved kommunalvalget. Men alligevel er vi nået ufatteligt langt, mener Slumstrup.

Finn Egeris Petersen indsættes som ny dansk præst for Sct. Jørgen-Mørvig danske menighed i Flensborg og dermed som Kæthe Kühls efterfølger. Egeris kommer fra en præstestilling i Paris.

12.

Anna Molter (16) får Jens Jessen-Prisen af Sønderborg Grænseforening. Prisen tildeles hvert år en elev med interesse for dansk og historie, og som samtidig er en god kammerat.

SSF-distrikt Tumby er et lille distrikt med 21 medlemmer, men de kommer alle til møderne, sagde formand Volker Bock på generalforsamlingen, skriver vor avis. Næstformand Anne Laasen blev genvælg.

I samme avis skrives om generalforsamlingen i Holtenå SSF, hvor formand Ulf Born-Balbierski, der tager til USA

næste år, berettede om et godt samarbejde lokalt. Distriktet har 30 medlemmer.

Finn Kleissl (anfører), Jörg Krüger (leder og træner) og Lars Flemming Boldt fra Husum Cricket Club er lige vendt tilbage fra Finland, hvor de genvandt EM-guld i indecricket med det danske landshold, skriver vor avis.

Borgerforeningen lytter til historiker Axel Johnsens foredrag om skibsreder A.P. Møllers kærlighed til grænselandet.

13.

Forbundsforfatningsdomstolen vælter fem procents spærregrensen ved kommunalvalg. Det giver partierne helt nye perspektiver op imod kommunalvalget i Slesvig-Holsten – på godt og ondt, afhængig af størrelsen.

Vor avis skriver, at landsrevisionskontoret på trods af en enig landdag og landsregering fraråder at ligestille de danske skoler med de offentlige p.g.a. tilskuddene fra Danmark, skoleforeningens økonomi og muligheder for mere effektivt arbejde. Revisionen har regnet sig frem til, at en dansk elev koster dobbelt så meget som en tysk – og der er heller ingen grund til at skelne mellem tyske og danske privatskoler, mener revisorerne. SSW og skoleforeningen afviser holdningen og kritikken: »Blottet for enhver indsigt«, siger de.

65 Duborg-elever sang med i et 240 personer stort gymnasiekor ved tre koncerter med Sønderjyllands Symfoniorkester, skriver vor avis.

14.

Vor avis skriver fra Bøglund SSF-distrikts generalforsamling, at kredsen i fjor fejrede både 25 års jubilæum og forsamlingshusets 20 års jubilæum. Kejtum SSF melder om 80 medlemmer, en fremgang på fem, skriver vor avis. Formand Inge Bennör er tilfreds. Det unge TrioRama giver en forrygende koncert på Husum slot, inviteret af SSF.

Sopranen Frøya Gildberg med rødder in det sydslesvigske og pianisten Ana Miceva danner musikalsk par, og også denne aften, arrangeret af SSF og SdU, begejstrer de i en fyldt sal på Flensborghus.

16.

SSW slår alarm igennem vor avis: For at undgå, at de kommende digitale danske tv-signaler ikke mere kan modtages i Sydslesvig fra engang i 2009, bør man gå den politiske vej og ned sætte en dansk-tysk mediekommision.

Vor avis kann berette om livlig aktivitet og god kassebeholdning i Hytten/Okslev SSF-distrikt. Det har formand Jens Engel meddelt på generalforsamlingen. Familieaktiviteter er i højsædet.

Fra Lyksborg rapporterer vor avis, at det også i denne omgang ikke er lykkedes at finde formænd for hverken SSF eller SSW-distriktet.

I et døgn er et halvt hundrede spejdere undervejs mellem Sønderbrarup og Slesvig. Der er »løvebrøl« med masser af udfordringer undervejs.

Helmut Schwarze, Flensborg, fylder 80. Angela Jensen, Flensborg, er død, annonceres i vor avis.

17.

SSFs og Folketeatrets familieforestilling Emil fra Lønneberg i Læk bliver et tilløbsstykke af format. Alt udsolgt. Folk kommer fra hele Sydslesvig.

På Ehrenamts-messen i Flensborg viser 80 foreninger deres arbejde, deriblandt også de danske.

18.

Danmarks Radios programproduktionsdirektør Mette Bock og medarbejdere mødes med repræsentanter for mindretallene i grænselandet for at drøfte DRs kommende grænselands- og mindretalsdækning.

Vor avis skriver fra generalforsamlingen i Kiel Pris SSF: Formanden Timm Koppelman træder tilbage efter 14 år

i stolen. Hans efterfølger er Hauke Paulsen. I distriktet satser man meget på børnefamilier.

SSF-distrikt Holm-Skt. Jørgen i Slesvig samarbejder fint med naboerne, oplyser formand Kirsten Hinrichsen på generalforsamlingen, skriver vor avis. Måske de fusionerer med distrikt Centrum.

19.

Vor avis skriver, at Satrup/Havetofts SSFs formand Guido Petersen på generalforsamlingen opfordrede mindretallets ledere til at lytte til græsrodderne, for dér fungerer samarbejdet. Her har man det fællesskab, man tidligere havde i mindretallet som helhed, sagde han.

20.

96 møder med 1700 deltagere i forsamlingshuset og en medlemsfremgang fra 119 til 132 var de gode tal, SSF-formanden i Ves-Munkbrarup, Niels Wolfsdorf kunne lægge på bordet på generalforsamlingen, skriver vor avis. Horst Menzel genvælges til næstformand.

21.

På Sprogforeningens generalforsamling i Flensborg meddeler formand Signe Andersen, at medlem nr. 700 vil kunne optages om få år. Hun kommer ind på sprog- og identitetsdebatten og mener, at den viser, at ligegyldighed ikke er normen i mindretallet. I 2007 blev det til fem møder med 180 deltagere.

22.

SSF og Sønderjyllands Symfoniorkester indbyder til koncert med verdens førende hornist Radovan Vlatkovic og chefdirigent Vladimir Ziva i Tyske Hus i Flensborg.

16-årige Jan Philip Roth på Cornelius Hansen-Skolen får Petra og Hermann Tychsens Mindelegat for trofasthed overfor sine ferieværter Brian og Lone Christiansen i Horsens.

23.

Vor avis skriver om en kort og fredelig generalforsamling i Gelting SSF. Formand Heinz-Peter With berettede om arbejdet, næstformand Uwe Gnisa blev genvalgt.

Kær Herred UF og SdU inviterer områdets ungdomsforeninger til en hiphop- og salsa-eftermiddag. 40 mødte op på Ladelund Ungdomsskole.

Katja og Jørgen Wittmaack, Flensborg, får lille Sophia.

24./25.

Femmandsudvalget er til budgetforhandling med de sydslesvigske organisationer og institutioner, der står på den danske finanslov. Man får sig bl.a. en god diskussion om begrebet danskhed.

26.

Igennem vor avis retter FUEF-præsident Hans Heinrich Hansen skarpe skyts mod mindretalsforskningscentret ECMI i Flensborg. Øget synlighed og samarbejdsvilje efterlyses hos forskerne.

Universitetslektor Karsten Fledelius fortæller om Baltikum i et foredrag i Flensborg, som kirkehøjskolen og andre foreninger er gået sammen om at arrangere.

27.

Lønnen rammer SdU hårdt, skriver vor avis. Regnskabet 2007 viser et minus på 120.000 euro. Det skyldes lønudgifter, SdU egentlig ville strække over nogle år, men det gik revisionen ikke med til. Og det skyldes et skattesmæk, fordi nogle medarbejdere boede i for billige tjenestelejligheder, og det regnes som skattepligtigt frynsegode.

Peter Lynggaard Jacobsen fortsætter under protest som næstformand for SSF i Store Vi. Han er godt træt af SSFs kritik af arbejdet i Samrådet, hvor han som repræsentant for Dansk Kirke i Sydslesvig er formand i år.

Anne Hoffmann, formand for Frede-

riksberg SSF i Slesvig, trækker sig af private grunde og efterfølges af Dorte Dautenheimer for en et års periode. Distriktet vil spørge de yngre medlemmer, hvilke forestillinger de har. Samarbejdet med SSF i Dannevirke og Skovby udbygges.

Barkentins Teater er på vej rundt til skolerne med forestillingen Kanonkongen, skriver vor avis. SSF har indbudt truppen.

Jytte Møllgaard, Lybæk, runder de 40.

28.

Ejdersted SSF får en uforglemmelig og hyggelig aften med grønkålsspising, mavedans og amatørteater.

Vor avis beretter fra Rendsborg SSFs generalforsamling, hvor næstformand Bodil Vogel går af og får Linda Skrydstrup som efterfølger. Formand Jens Kruse efterlyser medlemmer, der har lyst til at give en hånd med ved arrangementerne.

I SSFs medlemsblad KONTAKT mindes Ejdersted SSF Heinz Wiese, der omkom ved en trafikulykke for en uge siden.

29.

Til fordel for det multilokale, der skal bygges til List Danske Skole, arrangerer de danske på Sild en gourmetaften på Benen-Diken-Hof i Kejtum - med 74 betalende gæster og vel sponsoreret af bl.a. indehaveren. Overskuddet den aften er på over 6.600 euro. Nu mangler der kun 50.000 euro endnu.

Også SSF/SSW Flensborg By kalder til fest, til vinterfest med over 100 feststemte gæster, god mad og god musik. SSF-distrikt Centrum i Slesvig går ind for, at de fire distrikter i slibyen lægges sammen til ét – suppleret med arbejdsgrupper. Fremmødet til generalforsamlingen er beskedent.

Bredsted SSFs formand Regina Petersen går af i utide i skuffelse over, at skolen har mistet sin 9. klasse, uden at organisationerne har støttet Bredsted i kampen for bevarelsen af samme, og

fordi skolens forældre ikke bakker distriktet nok op. Også næstformanden Kai, hendes mand, stopper. Ny formand for ét år er Jens Ravnskær, ny næstformand Inga Thamsen.

Vor avis hilser på 24 kursister, medlemmer af Grænseforeningen, der p.t. befinder sig på et mindretalskursus på Christianslyst. Avisen møder dem på Sønderbrarup Danske Skole, hvor eleverne imponerer kursisterne også med deres sprogkundskaber.

På Husum Danske Skole tager man afsked med skoleinspektør gennem seks år, Else Tornbo, der overtager en specialskole i Sønderborg.

Efter 12 år som leder siger Marianne Huy farvel til Mårkær Børnehaven for at gå på pension.

Harreslev Amatørscene har premiere på Min Kone Spøger. Glædeligt mange unge aktører er med.

Daliescha Egbringhoff, Flensborg, dør 11 år gammel.

MARTS 2008

1.

SSW og Nordisk Informationskontor indbyder til klimakonference med miljøpolitikere og -fagfolk fra hele Norden og Slesvig-Holsten på Flensborghus. 140 interesserede følger - og deltager i - diskussionen.

Præcis ét år efter politiets rydning af Ungdomshuset på Nørrebro i København rammes Dansk Generalkonsulat i Flensborg af hærværk: Grafitti på væggene, mærkater over det hele og affald i brevsprækken. Tre unge mistænkes.

SSF og SSW Flensborg Amt kalder til forårsfest i Kobbermølle, og 150 kommer til god mad og blandet musik. 50 bliver til henad kl. 2.

Barbro Hjortsberg (60) tiltræder som ny leder af Vesterland Danske Fritidshjem. Hun har været ansat som sous-chef siden 1995. Hendes forgænger som leder gennem 18 år, Kristian Munk blev fyret af SdU sidst i 2007.

Via vor avis hilser TV Syd det velkommen, at landdagen går ind for en fælles dansk-tysk mediekommision. En enig landdag går ind for, at danske som tyske public service-kanaler kann modtages i kabel-tv syd og nord for grænsen.

Vor avis skriver, at Teatret Møllen p.t. er undervejs med vedkommende børneteater i Sydslesvig. På et let, humoristisk og usentimentalt sprog fortælles en historie om de store ting i tilværelsen. SSF inviterer.

1.-2.

A.P. Møller Skolen i Slesvig indbyder til åbenthus på byggepladsen. Tusinder nysgerrige strømmer til i de to dage.

2.

Fremragende jazz på Flensborghus ved Jesper Thilos kvartet – og interessen er så stor, at ekstra stole må bæres ind. Arrangørerne SSF og SdU kann være tilfredse.

3.

Dronning Margrethe udnævner SSW-landdagsmedlem Anke Spoorendonk til Ridder af Dannebrog. Overrækkelsen af ordenen finder sted på Dansk Generalkonsulat i Flensburg og foretages af generalkonsul Henrik Becker-Christensen i bl.a. moderen Christa Hinrichsens og svigermoderen Birgitte Kjems Spoorendonks tilstedeværelse. Frode Kristoffersens nye bog Mit Europa udkommer på Gyldendal. Kontorassistent Karen Rettig, Sønderbrarup, Dansk Sekretariat Slesvig, fejrer 25 års jubilæum som ansat i SSF.

4.

Halvdelen af Damholm SSF-distrikts 52 medlemmer mødte op til generalforsamlingen, skriver vor avis. Kommunen mangler nybyggerområder og distriktet derfor yngre medlemmer. Distriktet vil ikke isolere sig men åbner op for fællesarrangementer med den tyske nabo, oplyser formand Heinzwilly Clasen.

Borgerforeningen lytter til arkivar og forskningsleder på Det Sønderjyske Landsarkiv, Hans Schultz Hansens foredrag om hjemmetyskhed 1840-67.

Flensburg-Biffen viser Lars von Triers filmkomedie »Direktøren for det hele«.

5.

Landdagens præsident Martin Kayenburg præsenterer den kompetenceanalyse om nationale mindretals merværdi, som et forskningsinstitut i Sydtyrol havde udarbejdet på hans foranledning. Analysen konkluderer groft sagt, at mindretal på stort set alle områder faktisk har kompetencer, at regionen nyder økonomisk godt af mindretalenes tilstedeværelse - men er en hidtil overset styrke. Nu er det op til flertalsbefolkningerne at rette op på misforholdene og få mindretallene ind i den samfundsmæssige folder.

Direktør Marc Weller, mindretalsforskningsinstituttet ECMI i Flensburg, undrer sig over den kritik, som bl.a. mindretalsunionen FUEFs præsident Hans Heinrich Hansen har rettet mod instituttet og beskyldt det for at være for navnlebeskuende. Vi har jo netop været samlet til et seminar for i fælleskab at drøfte, hvordan ECMis profil kan styrkes, siger han til vor avis. Hansen understreger, at der er tale om en positiv kritik, baseret på en dansk evaluering.

Harreslev SSF-distrikt havde et år med stabile medlemstal og sjove arrangementer, oplyste formand Manfred Kühnl, skriver vor avis. Der er 726 medlemmer, seks flere end ved årets begyndelse. Næstformand Kirsten Anthonisen blev genvalgt.

På Harreslev Danske Skole afsluttes det årlige børnekorstævne ved Danmarks Børne- og Ungdomskors Sydslesvigkreds med sang fra et 275 børn stort kor fra 14 danske skoler i Sydslesvig. De prøver kræfter med den danske sanger og komponist Sebastian.

Christel Prühs fratrådte efter 26 år som formand for Rendsborg-Fokbæk Hus-

moderforening, skriver vor avis. Ulrike Strelow valgtes til hendes efterfølger. Dannevirke SSF opfordrede på generalforsamlingen medlemmerne til at komme med forslag til, hvordan 40 års jubilæet for venskabsforbindelsen med Silkeborg Grænseforening kan fejres, skriver vor avis.

6.

SSFs medlemsblad KONTAKT kann oplyse, at det er lykkedes SSF takket være en rundhåndet donation fra A.P. Møller-Fonden at erhverve Truberg-grunden, naboejendommen til Danevirke Museum. Bygningerne skal rives ned, så museet kann videreudvikles. Også kampestenmuren fra 737, Valdemarsmurens forgænger, som Truberg-bygningerne delvist er bygget ind i – og i det mindste skjuler for – vil blive frilagt og gjort tilgængeligt.

SSF og Folketeatret inviterer til en livsbekræftende rejse til et forhistorisk København med Natmandens Datter af Nikoline Werdelin i Husum.

Vor avis skriver, at Valsbøl-præsten Marianne Gyldenkærne er udnævnt til ny dansk præst i Paris og flytter om ca. fire måneder. Hun tager sin mand, skoleinspektør Asger, Hanved Danske Skole, med.

Vor avis skriver, at SdU har taget den hedengangne Kunstkredsen Flensborgs tradition med en årlig amatørudstilling op og tilbyder en sådan på Dansk Centralbibliotek frem til 19. marts.

På et pressemøde i Berlin beskylder det sorbiske mindretal Tyskland for efter genforeningen at snige sig ud af ansvaret for sorberne ved at skære ned på tilskuddene.

7.

Vor avis skriver, at Hatsted SSF-distrikt havde en aften med fælles madlavning – med porrer.

8.

Efter 11 år som SSF-formand og 20 år

som SSW-formand i 15. distrikt stopper Elfriede Hinz, da hendes distrikt fusionerer med Skt. Hans. En vemodig afsked. Det ny Skt. Hans distrikt har 300 medlemmer.

Søren Ryge Petersen deltager i Foreningen Nordens generalforsamling i Flensborg og fortæller om sit arbejde med tv. Formand Lars Aagaard er tilfreds med, at Nordisk Informationskontor nu er kommet med ind i vedtægterne.

Ni danske og tyske bands dyster i SdUs 3. New Stars Contest i Idrætshallen. 45 ville være med, men altså 36 måtte afvises af juryen. Koncerten besøges af mellem 250 og 350 mennesker hver gang.

80 konfirmander og 15 ledere mødes til konfirmandlejr på Christianslyst.

Vor avis skriver, at Nordfrislands Kredsday har vedtaget at ville ligestille danske med tyske institutioner og organisationer fra næste valgperiode af.

Hans Jessen (59) bliver ny ledende skolepsykolog ved skoleforeningen og dermed efterfølger for Günter Gosch, der er gået på pension, skriver skoleforeningens blad Fokus.

Fokus skriver også, at Hanved kommune har tilbudt skoleforeningen at medfinansiere udvidelsen af Hanved Danske Børnehave.

Svend Andersen, Århus, tidl. Aventoft, runder de 60.

Ernst Meyer, Flensborg, tidl. Medelby, dør 81 år gammel.

Heinrich »Hein« Vollerksen, Slesvig, dør 87 år gammel.

9.

Overraskende flot fremmøde til SSFs kammerkoncert med pianisten Katri Lax og fløjtenisten Anna Maria Bühler, der har Sydslesvig-baggrund, i Slesvig Teaters foyer.

Slesvig Spejderorkester brillerer ved forårskoncerten på Gottorp-Skolen.

Antje Christine Nielsen, Give, dør 60 år gammel.

10. Skovby SSF-distrikt står uden bestyrelse, da en skuffet formand Inge Lindahl-Koitzsch går af i utide, og næstformand Søren Vangsted og kasserer Alfred Koitzsch, der ellers står til valg, ikke modtager genvalg. Distriktet administreres indtil videre af amtssekretariatet i Slesvig.

Folketeatret opfører Den adelsgale Borger af Moliere på Flensborg Teater, inviteret af SSF.

Mathilde »Mette« Dobrzinski, Vesterland, dør 88 år gammel.

11. Kay von Eitzen, formand for SSF i Flensborg-Sporskifte, betegner 2007 som et historisk år for distriktet: Nyt forsamlingshus, mange aktiviteter, generelt fin deltagelse, en ny mandegruppe og en ny musikgruppe, og stigende medlemstal fra 321 til 336. Elsebeth Villadsen genvælges som næstformand.

12. Der skal findes et femcifret eurobeløb til anskaffelse af hvilemøbler, når udvidelsen af Dansk Alderdomshjem i Flensborg er færdig, siger formanden for alderdomshjemudvalget Kæthe Kühl i vor avis.

13. Via vor avis klandrer lærerforeningen skoledirektionen for ikke at have givet lærerne fra Slesvig fortrinsret ved forflytninger til A.P. Møller Skolen. De opfordrer til at finde værdige løsninger for de lærere, der har fået afslag. Direktør Anders Molt Ipsen afviser kritikken: Forflytelsesproceduren var aftalt med driftsrådet – og seks ud af otte Slesviglærere, der havde søgt, er blevet tilgodeset.

På sundhedsrådsmødet meddeler Dansk Sundhedstjenestes forretningsfører Georg Hanke, at alderdomshjemets ombygning betyder et underskud på sundhedstjenestens regnskab 2007

på 143.000 euro. Balancesummen er ca. 6,5 mill. euro.

Tarp SSF-distrikt med sine 200 medlemmer overvejer at åbne en mindretalscafé, oplyser formand Morlyn Albert på generalforsamlingen, skriver vor avis.

Johan Herold, Åbyhøj, fylder 70,

14. Mikkelsen inviterer til åbning af mindeudstillingen for maleren Margareta Erichsen. Ved samme lejlighed præsenteres bogen »Historiefortællersken i Husum« af Finn Slumstrup om Margareta Erichsen, der døde i maj 2006, tre måneder før sin 90 års fødselsdag.

Vor avis beretter fra Lærerforeningen i Sydslesvigs generalforsamling, hvor Niels Nielsen genvalgte som formand, og hvor man kritiserede bl.a. de slæbende overenskomstforhandlinger med skoleforeningen og pensionsforsiklere.

Heinz Herbert Hansen dør 77 år gammel.

15. SSW afvikler sit ekstraordinære landsmøde i Tarp og varmer op til kommunalvalget, hvor partiet med dets 3500 medlemmer stiller sig og skriver 850 kandidater.

De sydslesvigske Husmoderforeninger fejrer deres 60 års jubilæum med stor fest på Jaruplund Højskole – med bl.a. festtale ved tidligere kredsformand Elva Thorup Nielsen.

Skt. Knudsgildet indbyder traditionen tro de ældre fra Dansk Alderdomshjem og fra området til kaffe og kage, og 70 møder op til en hyggelig eftermiddag.

DANs og SdUs forårsopvisning – sæsonafslutning – i Idrætshallen bliver atter et tilløbsstykke med masser af gode præstationer ved gymnaster i alle aldre.

Også forårsopvisningen ved Kær Herred UF i Ladelund er alle tiders – godt hjulpet af de unge fra Vedersø Idræts efterskole.

DGFs generalforsamling overværes af 30 af foreningens over 700 medlemmer. Formand Reinhard Jacobsen genvælges. Økonomien er fin, ikke mindst takket være en hård sparekurs..

SSF-distrikt Eggebæk ved formand Werner Görns melder om stabile medlemstal og stabil aktivitet, skriver vor avis. Man samarbejder med nabo-distrikterne, og nu skal de unge børnefamilier aktiveres.

Medelby/Vesby SSF har et stabilt medlemstal på omkring de 80, oplyste formand Gudrun Lemke på generalforsamlingen, skriver vor avis.

Vor avis skriver videre fra generalforsamlingen i Treja SSF, at intet medlem dér har taget imod tilbuddet om husstandskontingent. Formand Udo Jensen mener, den kontingentform er sminke. SSF bør satse mere på at fremstille sine kvaliteter. Distriktet ønsker ikke central inlkassering.

Christine Andersen og Andreas Poulsen, Nr. Dalby, vies i Tønning Kirkesal.

16.

Mattias Skærved indsættes som ny præst i Ejdersted.

Ansgarkirken i Slesvig fejrer 40 års dagen.

Karl Otto Meyer, Skovlund, runder de 80.

Claus Buck, Christiansholm, dør 91 år gammel.

18.

Poul Terkelsen Svensson, Frøslev, dør 87 år gammel.

Cornelia Clausen dør 89 år gammel.

Ruth Jensen, Tarp, dør 82 år gammel.

19.

Rita Hansen, Kobbermølle, dør 75 år gammel.

20.

SSFs medlemsblad viser årets årsmødeplakat »sprog & kultur«, designet af grafiker Roald Christesen, SSF.

Vor avis besøger amerikanske udveks-

lingselever på Duborg-Skolen. De udtrykker forbavelse over, hvor moderne det danske mindretal er.

Vor avis skriver, at arbejdet i Sterup SSF-/SSW-distrikt går stille og roligt. Britta Mayland-Braasch fortsætter som næstformand. Og formand Brodine Hansen stod ikke til valg i lige år.

Monika Jansen og Gisela Schmidt top-per SSW-listerne i Freienwill og Store Solt, skriver vor avis.

De 30 danske skoleelever fra 9. klasser i Sydslesvig, der har været på et to ugers efterskoleophold i Danmark, har været glade for det, skriver vor avis. Skoleforeningen har ændret sine tilskudsregler tæt op ad de danske, så 90-95 pct. af de unge, der ønsker det, kan få økonomisk støtte til sådanne ophold. Til gengæld støtter skoleforeningen ikke længere højskoleophold i Danmark.

Gottfried Hüpfel, Flensborg, dør 73 år gammel.

21.

Pia Marie Dittmann, Egernførde, dør 10 år gammel.

22.

Flemming Nielsen, Broager, runder de 60.

Anni Sörensen, Flensborg, dør 97 år gammel.

23.

Hella Jansen, Tarp, dør 71 år gammel.

25.

Vor avis skriver, at der atter er gang i bestyrelsesarbejdet i Hohn Herred SSF. De 58 medlemmer har genvalgt næstformand Manja Schubbe. Formand er fortsat Imken Fløge.

26.

Vor avis skildrer et besøg hos SSF-distriktet Isted-Jydbæks kravlegruppe »Solskin« for mødre med børn i førskolealderen i Jydbæk Forsamlingshus.

26./27.

Eva Seider, Frederikshavn, tidl. Flensborg, dør.

28.

SSF og Folketeatret inviterer til forestillingen Dyveke af Kjell Abell og musik af P.H. og Kai Normann Andersen på Flensborg Teater.

Vor avis skriver, at Institut for Grænseregionsforskning i Sønderborg netop har accepteret at vejlede to studerende, der skriver speciale om mindretalene. Det er Matthias Ullrich (28) fra Slesvig, der studerer statskundskab i Hannover, og Ken Blöcker, Slesvig, der ligeledes studerer statskundskab men i Marburg. Mens den første ser på, hvordan det tyske mindretal påvirkede strukturreformen i Danmark og friserlovens vedtagelse, checker den anden SSWs indordning i politologisk partiforskning.

Hanna Mühlmann vælger at gå på pension efter næsten 42 år i Husby Danske Børnehave.

29.

De sydslesvigske Husmoderforeninger vedtager på deres generalforsamling på Jaruplund Højskole navneforandring til DSH - Aktive Kvinder. Navnet er mere tidssvarende, mener et flertal på mødet. Foreningen følger eksemplet fra Danmark, hvor moderniseringen af navnet for længst har givet succes. Formand Inge-Lise Møller siger, at det især i Bredsted og Rendsborg er lykkedes at engagere yngre kvinder i foreningen, mens der i Flensborg kun er en håndfuld medlemmer under 50 år.

Vor avis interviewer Rasmus Andresen, fhv. Duborg-elev og kandidat for De Grønne ved kommunalvalget i Flensborg. Andresen afviser at ville modarbejde mindretallet, ønsker ikke at støtte SSW men mener at kunne gøre noget for mindretallet gennem engagementet i miljøpartiet. Han støttes af vennerne i SFs Ungdom i Danmark.

SSF og Sønderjyllands Symfoniorkes-

ter tilbyder gratis adgang til koncerten med sopranen Marianne Rørholm i Waldorfschule i Rendsborg. Spillestedet er nyt. Trods dette fine tilbud er koncerten ikke overrendt.

Gerda Krogh-Jensen, Varde, dør 72 år gammel.

31.

Hatlund SSF vælger på generalforsamlingen ny formand i Jens-Peter Johannsen, får ny bestyrelse og tager meddelelsen om flere medlemmer til efterretning med glæde. Distriktet blev i fire år administreret af amtssekretariatet, fordi man ingen formand og bestyrelse kunne finde.

Union-Bank i Flensborg inviterer til åbning af hobbyfotograf Egon Kopps udstilling.

APRIL 2008

2.

Vor avis skriver, at 37 pct. af skoleforeningens lærere, magistre og pædagoger går på pension inden for de næste 10 år. Personalemangel truer, skriver avisen.

Vor avis skriver endvidere, at skoleforeningen må indstille sig på massive lønstigninger, efter at Danmarks Lærereforening har godkendt den nye overenskomst på det offentlige område. Skoleforeningen vil derfor bede politikerne om flere penge.

3.

Vor avis skriver, at overlærer og adm. inspektør Kim Olesen, Duborg-Skolen, pr. 1. august er udnævnt til leder af den nyoprettede fællesskoleafdeling samme sted.

Et virkeligt dansk sted - udenfor det danske mindretals organisationsverden og alligevel indbundet i det - runder de 125 år: firmaet C.C. Petersen i Nørregade i Flensborg.

SSFs medlemsblad KONTAKT skriver, at Grænseforeningen for Hammerum

Herred og SSF Tarp-Frørup er indgået en venskabsforbindelse.

4.

Både skoleforeningen, SdU og SSF mangler penge til lønninger p.g.a. overenskomstmæssige forhold, skriver vor avis. Organisationerne vil søge om dækning af de manglende beløb ved budgetforhandlingerne. Politikerne i Femmandsudvalget er positive men vil intet love.

Sønderjyllands Symfoniorkester leverer barok, så det batter ved koncerten i Ansgar Kirke i Flensborg med engelske Nicholas Cleobury som dirigent og Anna Kristina Hindø og Nikolai Skliarevski som cello-solister. Arrangør: SSF.

Aktivitetshuset indvier sit nye lydstudie, der kunne etableres takket være midler fra Ejnar Flach-Bundegaards Fond og Mads Clausens Fond.

5.

Formanden for TV Syds Støtteforening, Heinrich Schultz, Tating, kunne på foreningens generalforsamling glæde sig over, at der nu er knap 20.500 medlemmer. I 2000 var der 13.000 medlemmer, skriver vor avis.

I Dansk Kirke i Sydslesvigs Christianslystmøde deltager foruden en stor skare kristendoms- og kulturinteresserede også kirkeminister Birte Rønn Hornbech.

Franz Wingender, Flensborg, runder de 90.

6.

Randi Korsgaard, Kappel, runder de 50.

7.

Kunsthistoriker Mikael Bøgh Rasmussen med rødde i det sydslesvigske fortæller om Flensborg-maleren og -grafikeren Melchior Lorck på Dansk Centralbibliotek, inviteret af Folkeuniversitetet m.fl.

8.

Revisionselskabet Dantax har opsagt

revisionsaftalen med SSF, SdU og Dansk Centralbibliotek grundet arbejdspress. De tre vil sammen finde en ny revisor. Dansk Skoleforening står fortsat på Dantax' referenceliste, skriver vor avis.

Duborg-eleverne Frederike Wings og Mia Ambrosius - begge 16 år - er i en uges praktik hos landbrugsminister Eva Kjer Hansen, skriver vor avis.

Den unge Trio Ondine giver en flot koncert for medlemmer af Det Danske Selskab af Musikvenner af 1998 i Flensborg og dagen efter i Sønderborg. Blandt selskabets medlemmer er SSF.

Husby SSF får med Anja von Oettingen en ny og ung formand.

9.

190 ældre fra Husum og Ejdersted amter hygger sig på SSFs forårsfest på Husumhus.

Helmi og Karl-Heinz Schönbeck, Flensborg, fejrer diamantbryllup.

Martin Bjerringgaard, Valsbøl, fylder 70.

9.-13.

Grænseregionen med Flensborg som centrum genlyder af al slags folkmusik – ikke mindst nordisk: folkBALTICA-festivalen er kommet for at blive. SSF er medarrangør. På sidstedagen er der folkBALTICA-visecafé på Flensborghus med ungdomsgruppen InTakt, The Johansons og Fjarill. Ved festivalen markerer Haugaard & Høirup ved flere koncerter deres 10 års jubilæum.

10.

Viceministerpræsident og undervisningsminister Ute Erdsiek-Rave gæster for første gang Dansk Skoleforening ved et besøg på A.P. Møller Skolens byggeplads.

SSFs medlemsblad KONTAKT skriver, at den unge flensborgske kunstner Hanna Kalkutschke udstiller malerier, tegninger og skitser på Aktivitetshuset i Flensborg.

10./11.

I Region Sønderjylland-Schleswigs sprogkampagne »Grænseløs - dansk-tysk aktion« bl.a. i Flensborg sammen med en række andre organisationer og institutioner - deltager også den danske fodboldhelt Ebbe Sand, der bl.a. har spillet hos Schalke 04.

11.

Unge forfattere fra hele Norden kan komme gratis på forfatterskole i Nordjylland i uge 32, skriver vor avis. Projektet er igangsat af Nordisk Kulturfond, Nordisk Kulturråd, tre danske ministerier og Brønderslev Kommune. For første gang kan unge forfattere på 14-18 år fra Sydslesvig og Ålandsøerne være med.

SSF Skovlund-Valsbøl får ny formand i Gudrun Prill som efterfølger for Meike Nielsky, der fraflytter området, og ny næstformand i Kirsten la Cour som efterfølger for Asger Gyldenkærne, der ligeledes flytter.

Vor avis skriver, at Flensborg Roklub på Dansk Kano- og Kajakforbunds årsmøde blev kåret som årets klub 2007, hvormed følger et diplom og en check på 25.000 kr.

Vor avis skriver videre, at Cornelius Hansen-Skolen og Gustav Johannsen-Skolen pr. 15. august får nye viceskoleinspektører. Førstnævnte sted bliver det Hanne Jensen Prühs (49) fra Lyksborg, det andet sted er det Kjeld Bonato (37) fra Flensborg.

11./13.

Spin in Europe, en unge-event med politik, kultur og debat afvikles på Jaruplund Højskole med 70 unge fra fire danske højskoler i grænselandet. Aftenkoncerten lørdag er med Secret Tunnation fra Flensborg og Fishwater Bob fra Nibøl.

12.

Kommunalpolitikere, der tager nærde-mokratiet og medborgernes behov på omsorgsområdet alvorligt, bør ikke

sælge flere opgaver til private. Det er i al korthed det budskab, der kommer fra SSWs privatiseringskonference i Slesvig.

FDF Gladsaxe Brass Band fejrer 40 års jubilæum i Søborg og deltager naturligvis også igen i de danske årsmøder i Sydslesvig til sommer i år – for 40. gang.

12./13.

18 kvinder i alle aldre hygger sig ved wellness-weekenden på Skipperhuset i Tønning, inviteret af SSF Ejdersted amt.

13.

Dr. Helmuth Christensen, Flensborg, dør 89 år gammel.

14.

Generalkonsul Henrik Becker-Christensen, FUEF-præsident Hans Heinrich Hansen samt SSFs formand Dieter Paul Küssner og generalsekretær Jens A. Christiansen sætter fokus på det danske mindretal og udviklingen i grænselandet ved en konference i Wien, arrangeret af den danske ambassade samme sted. Ambassaden havde sat sig for at informere en bred kreds af meningsdannere om mindretalsforhold, konfliktløsninger og samarbejdsformer gennem foredrag og rundbordssamtaler.

14.-19.

De danske i Husum arrangerer dansk kulturuge med et broget tilbud til især den tyske flertalsbefolkning. Ekkoet er kun begrænset opløftende, men på et eller andet tidspunkt vil man forsøge igen.

15.

Vor avis skriver, at Grænseforeningens Dybbølmærke-salg er på vej ud. Opbakningen er for lille.

På generalforsamlingen genvælges Marianne Mehlig-Jessen som formand for gymnastikforeningen DAN og Anne

Christensen som gymnastikleder. Bente Hansen bliver valgt til en nyskabt post, ungdomslederen, og det besluttes, at alle medlemmer fra 14 år og op-efter får valgret.

Flensborg-Biffen viser Ole Bornedals drama Kærlighed på Film i biografsalen på Flensborghus.

Birgit Schumacher, Tarp, runder de 60.

16.

Byformand Maren Schultz lægger ikke skjul på, at der er lang vej igen til realisering af kun en håndfuld SSF-distrikter i Flensborg. På generalforsamlingen for SSF Flensborg By siger hun, at antallet af distrikter i fjor kun er dalet med ét fra ti til ni. Medlemstallet er dalet med 83 til 4.109. Preben Kortnum Mogensen genvælges som næstformand.

Vor avis skriver, at CDU i Rendsborg-Egernførde amt er vendt på en tallerken og alligevel vil give 30.000 euro til dansk elevkørsel.

Vor avis skriver videre, at 30.000 mennesker har gæstet Helligåndskirken i Flensborg. Takket være støtte fra Traugott Møller-Fonden kan der holdes åbent for besøgende mandage-fredage 10-12 og 15-17 samt lørdage 10-12.

Dronningen hyldes på hendes fødselsdag af medlemmer af Borgerforeningen og beboere på Dansk Alderdomshjem i Flensborg.

Flemming Radsted Madsen, Haslev, fylder 70 år.

Aage K. Riber, Hundeleve, runder de 70.

17.

Vor avis skriver fra den »stort set opløftende« generalforsamling i SSF Flensborg Amt, hvor formand Peter Kreutzer melder ud om 40 flere medlemmer i 2007. 3.245 var der ialt ved årsskiftet. Hans Heinrich Johannsen genvælges som næstformand.

I samme udgave af vor avis skrives fra generalforsamlingen i SSF Gottorp amt, hvor hvervekampagner og familiekontingent ikke har haft en

mærkbar virkning på medlemstallet, som amtsformand Franz Dittrich nævner i sin beretning. 125 nye blev det til, men lige så mange døde, meldte sig ud hhv. fraflyttede amtet. Næstformand Kaj Michael Nielsen genvælges. Arne Christiansen overtager efter Tove Hinriksen, der efter 18 år i amtsstyrelsen ikke tager imod genvalg.

SSF Rendsborg-Egernførde amts formand Anne Mette Jensen glæder sig på generalforsamlingen over det fine samarbejde de danske imellem i amtet. Både amtet og Rendsborg distrikt går ind for, at Amtmandsgården i Rendsborg sælges, hvis et nyt mødested bygges andetsteds i stedet. Næstformand Joachim Martin genvælges.

Det velrenommerede Padborg Sangkor giver koncert i Ansgar Kirken i Flensborg.

18.

Dybbøldagen og dermed slaget i 1864 markeres med danske og tyske soldater og taler ved borgmester Jan Prokpek-Jensen og chefen for sergentskolen, oberstløjtnant Viggo Ravn, begge Sønderborg, på Dybbøl.

Thomas Clausen Trio giver den hele armen med jazz på Flensborghus. Arr.: SSF og SdU.

Anna Lassen fylder 75 år.

19.

Overfor vor avis siger SPDs gruppeformand i landdagen Ralf Stegner, at en aftale om tilskud til dansk elevkørsel vil være på plads endnu i år.

200 til SSF Flensborg Amts familieburch-arrangement i Tarp - ny rekord. Idrætsforeningen Stjernen fejrer stor 60 års fest. Formand er Ronald Weigelt. Medlemstallet konstant omkring de 1050.

Eksakt ét år efter branden genindvier jernalderlandsbyen bag Lyksborg Danske Skole det nyopførte langhus.

Ami Jessen trækker sig som korpschef for Dansk Spejderkorps Sydslesvig efter 14 år som vice- hhv. korpschef. Hun

efterfølges af Tim Riediger. Ami er dog udnævnt til formand for det udvalg, der skal se på nyerehvervelsen ved siden af spejdercentret Tydal, Tydal Gårds fremtidige anvendelse.

20.

For første gang bliver der prædikeret på tysk ved Dansk Kirke i Sydslesvigs kirkedag: Afgående Slesvig-biskop H.C. Knuth får æren.

22.

På SSF Husum amts generalforsamling fremhæveder formand Lass Erhardsen, at samarbejdet lokalt fungerer godt, men at flere beføjelser lokalt ønskes.

Via vor avis bedyrer sekretær Signe Andersen, at voksenundervisningen kvæles af succes. Antallet af kursister er steget støt siden 2004. Behovet er stigende, men økonomien kan ikke følge med. 480 undervisningstimer har man måttet give afslag på. Nu håber hun og formanden Erik Jensen på ekstramidler fra Femmandsudvalget.

Dansk Centralbibliotek får et helt nyt indgangsparti, skriver vor avis. Trappen fornyes, og vægge rives ned, så adgangen til biblioteket på første sal bliver mere bekvem og lokalerne ud mod Nørregade lysere.

Via vor avis siger SPD-landdagsgruppeformand Ralf Stegner, at han vil danne regering sammen med SSW.

Bund Deutscher Nordschleswiger får ny næstformand i Kurt Seifert (57) som afdøde Jes Jepsens efterfølger.

Meike og Ole Volder Nielsky, Skovlund, får Anna.

Elise Hagen dør 101 år gammel.

22.-27.

Den 4. dansk-tyske børneteaterfestival løber af stablen i det danske-tyske grænseland med Flensborg som ankerpunkt. Der venter 50 forestillinger for børn og unge ved 12 deltagende teatre - i og udenfor skoletiden. SSF er projektleder.

23.

FUEF-udsending i Bruxelles Jan Die-drichsen gør via vor avis opmærksom på, at forbundskansler Angela Merkel på et møde i Bruxelles roste Europarådet for dets tackling af mindretals-spørgsmål. Hun nævnte også, at der stadig er uløste mindretals-spørgsmål i EU.

Det er slut med den kollektive - omend succesrige - ledelse af SSF i Ejdersted. Efter et år uden formand og næstformand vælges skoleinspektør Kristian Burkahl på amtsgeneralforsamlingen til ny formand. Kampvalget mellem Bente Møller og Silke Weinzierl-Hancke om næstformandsposten vindes af førstnævnte, og sidstnævnte fortsætter som almindeligt medlem af amtstyrelsen. Medlemstallet er på 521. Det er 36 medlemmer flere i 2007 end i 2006. Familiekontingentet har stor andel i fremgangen.

24.

Det første tysk-danske byskilt sættes op ved Flensborg bys grænse til Slesvig-Flensborg amt. Alt ialt skal 60 skilte skiftes ud. Fremover byder byen altså velkommen på tysk »Flensburg« og dansk »Flensborg«. Et direktiv fra landsregeringen muliggør tosproget skiltning.

Sygeplejerske Elke Jensen fejrer 25 års ansættelse ved Dansk Sundhedstjeneste.

26.

En støvekspllosion fra et udsugningsanlæg skaber panik på Jaruplund Højskole, men alle slipper med skrækken.

Mette Jessen (33), aktiv spejder og i andre SdU-sammenhænge, får SdUs ungdomslederpris. Fonden bag prisen bestyres af bl.a. Kjeld Landin Thomsen, København.

26./27.

90 deltager i SdUs familieweekend med broget program på Christianslyst.

Specielt dansegulvet fik en hård med-fart, røber leder Elke Christesen.

27./28.

Femmandsudvalget og Grænsefor-eningen er samlet til møde på central-biblioteket: Der er to dages budgetfor-handlinger med de sydslesvigske orga-nisationer og institutioner. Endelig bes-ked gives dog ikke i denne omgang, og der gives ingen løfter om kompensation for lønstigninger.

28.

Vor avis skriver, at skoleforeningens formand gennem 11 år, Lone Schuldt, ikke vil genvælges på fællesrådsmødet sidst i oktober 2008. Også næstfor- mand Per Gildberg og styrelsesmed-lem Jytte Nickelsen overvejer at gå.

29.

Vor avis skriver, at mindretalsunionen FUEF har fået tilsagn om et dialogfo- rum for anerkendte mindretal i EU-par- lamentet.

Et lille men entusiastisk publikum tager med gruppen HerfraHvorViStår på en nostalgisk dansk rockrejse i Sønder Brarup. Att.: SSF og SdU.

30.

Vor avis oplyser, at John Grube Læsøe er ny vicerektor på Duborg-Skolen fra 1. august, idet nuværende Lars Weite- meyer går på pension.
Hans Kring, Ves, dør 77 år gammel.

MAJ 2008

1.

Erika Bruhn, Garding, runder de 80.

2.

Vor avis beretter fra FDFs hollywood- lejr på Tydal, hvor store som små age- rer filmstudie med filmstjerner og folk bag kameraet, mens de yngre medlem- mer af Stjernegruppen Husum nyder himmelfartsferien i området ved FDFs Trenehytte.

3.

Ingrid og Paul Botschenkow fejrer guldbryllup.

4.

Også danske sydslesvigere er med, da befrielsen for 63 år siden mindes med glæde og sorg i Frøslevlejren.

Jens Bach Nielsen indsættes som ny dansk præst i Aventoft Pastorats dan- ske Menighed og dermed som Lone Nyengs efterfølger.

Gerhard Schmidt, Gråsten, dør 75 år gammel.

6.

Elli Eiser, Harreslev, dør 91 år gammel.

6.-12.

130 unge fra 20 mindretal i hele Eur- opa mødes til den europæiske ung- domsorganisation JEVs/YENs påskese- minar i Gråsten. Emnet er især mindre- tallene som merværdi og landdagens kompetenceanalyse.

8.

Traditionen tro inviteres Dansk Er- hvervsforening i Sydslesvig på gene- ralkonsulatet inden generalforsamling- en. Formand Gerd Pickardt siger på selve generalforsamlingen, at det kræ- ver kongeofre i mindretallet, når struk- turer skal ændres.

Vor avis skriver, at de Glokale Sydsles- vigere, der holdt møde med Samrådet sidst, pointerede, at det ikke er nok at tænke økologisk, hvor det kan betale sig rent økonomisk.

Erik Skjold Nielsen dør 85 år gammel.

9.

Mindretallets fremtid bliver drøftet, da skoleforeningens styrelse er på infor- mationsbesøg hos Grænseforeningen i København.

Karl Grage, Jaruplund, runder de 80.

10.

Vor avis skriver, at forældre ved Gar- ding Danske Skole ikke mener, der er

grundlag for at drive skolen med de få elever der er.

11.
Anni Nissen, Århus, dør 89 år gammel.

12.
Esther Lange, Bov, tidl. Tarup, fylder 85.

13.
Elfriede Hinz, Flensborg, fylder 75.

14.
Kobbermølle SSF-distrikt og Skole inviterer til usædvanlig sangaften i anledning af Sangens År: Kun en enkelt sang, Venner ser på Danmarks Kort synges - men til gengæld alle 72 vers, ledsaget af en powerpoint-projektion. Nina Metzinger og Klaus Andersen, Grumtofte, får deres Jona Lasse. Emil Schrøder, Slesvig, fylder 80. Harald Andreas Olsen, Kroghslyst nær Brøndbyøster, dør 98 år gammel.

15.
SSW præsenterer sin 60 års jubilæumsbog med interviews med gamle kæmper og knap så gamle kæmper i SSW. De er blevet interviewet på enten tysk eller dansk af journalisterne Lise Kristensen og dr. Karin Haug. Når Garding Danske Skole nedlægges, skal børnehaven ikke ryge med, siger forældrene dér og kæmper for en fortsat bevarelse af samme. At nedlægge begge institutioner vil skade hele mindretalsarbejdet i byen og i Ejdersted, siger de i vor avis.

16.
Slesvig-Ligaen med formanden Flemming Radsted Madsen i spidsen udleder penge til 11 danske institutioner ved en sammenkomst på Kobbermølle Danske Skole. Muddi og Salamidrengene giver en forrygende koncert på Flensborghus for børn og deres voksne. Arr.: SSF, SdU og biblioteket.

Vor avis skriver, at W.L. Christiansen, Flensborg, har udsendt sin tredje bog på petuh, »Aufchepickt«, med noveller og små historier. Petuh er en uddøende flensborgsk dialekt, en blanding af tysk, plattysk, dansk og sønderjysk.

17.
Som noget helt nyt kan billetter til SSFs koncerter og teaterforestillinger nu købes via nettet, oplyser SSFs formand for teater- og koncertudvalg, Karin Goos, i vor avis.

Bredsted Danske Skoles 60 års jubilæum fejres med stor fest. Seks årtier i med- og modvind har formet og styrket et sammenhold uden sidestykke, siger skoleinspektør Jens Ravnskær i sin tale. Direktør Anders Molt Ipsen, skoleforeningen, lægger ikke skjul på, at han aldrig har været i tvivl om, at Bredsted Danske Skole er noget særligt. A.P. Møller Skolens rektor Jørgen Köhl fra Slesvig ser frem til et godt samarbejde. SSWs lokale formand Martin Morzik luftede en vision om en europaklasse i Bredsted.

Læk Danske Skoles nybygning indvies med manér. Heinrich Schultz fra Danmarks-Samfundet overrækker et stort dannebrog til skolens leder Svend Johannsen.

18.
Kobbermølle Industrimuseums nye vandhjul og kobberhammer indvies i bl.a. ministerpræsident Peter Harry Carstensens og borgmester Wolfgang Buschmanns tilstedeværelse. En stolt primus motor Bodo Daetz lytter til ord og takker for pengegaver.

19.
For første gang er alle danske børnehavers ledere i Sydslesvig inviteret på Dansk Generalkonsulat, og – så godt som – alle kom.

20.
Flensborg er et af seks premieresteder for Jon Bang Carlsens nye film »Purity

Beats Everything« om nazisternes jødeforfølgelser og bl.a. danskernes reaktioner herpå. Tidsvidnet Karl Otto Meyer deltager i debatten efter filmforevisningen på Flensborghus.

Netop hjemvendt fra en dukkefestival i Sydtykland fortæller den flensborgske dukkekunstner i vor avis, at dukketidskriftet Dolls i en stor opsat artikel har skrevet om hendes dukker, der prydede SSFs julemærker i 2000.

Vor avis skriver, at både Ejderskolens Børnehave i Rendsborg og Humtrup Danske Børnehave ved forældres og gode venners hjælp har undergået en ansigtsløftning.

Vor avis skriver om mindretalsaviserens MIDAS-årsmøde i galiciske Santiago de Compostela, hvor vor avis' journalist Jens Nygaard hædres for sit journalistiske engagement for mindretal i Europa. Chefredaktør Bjarne Lønborg er vicepræsident i sammenslutningen.

21.

Poul Engberg, Askov, dør 99 år gammel.

22.

Sydslesvigs danske Kunstforening åbner udstillingen med værker af maleren Inka Sigel, der har Sydslesvig-baggrund, og keramikeren Better Lübbert fra Hundested på Dansk Centralbibliotek.

22.-24.

Nationale mindretal fra hele Europa mødes i ungarske Pecs til mindretalskongres, hvor det centrale emne i år er mindretal og disses adgang til medierne.

23.

SSW afslutter kommunalvalgkampen med en stor strandfest i Sosti/Wassersleben.

24.

Prins Joachim og prinsesse Marie bli-

ver gift i Møgeltønder kirke. Også fra det danske mindretal i Sydslesvig er der sendt gaver og lykønskninger.

Tove Larsen, Aabenraa, runder de 60.

Knud Sørensen, Satrup, dør 79 år gammel.

Uwe Natus, Mårkær, dør 69 år gammel.

25.

Ved kommunalvalget vinder SSW frem i Sydslesvig, opnår i snit 11,7 pct. af stemmerne, bliver største fraktion i Harreslev og næststørste i Flensborg. Begge steder vinder SSW ni valgkredse direkte. I kreds dagene og i Kiel byråd vinder SSW mandater. I Flensborg mister SSW nogle procent i valgdeltagelse. SSW regner med 210 mandater alt i alt, en fremgang på ca. 50.

På FUEF-kongressen vælges SSFs formand Dieter Paul Küssner ind i det nyskabte dialogforum, mindretalsunionen FUEF og EU-parlamentet har etableret.

26.

Slesvigsk Kreditforenings forretningsfører Dirk von Heyer melder om et godt forretningsår på generalforsamlingen. Hans U. Harck fortsætter som tilsynsrådsformand, SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen nyvælges til bestyrelsen som afsløser for Lorenz Lund.

Danske sydslesvigere i værnemagten, hedder Martin Bo Nørregaards foredrag, som Historisk Samfund m.fl. inviterer til i Flensborg.

28.

På et hastemøde i Garding drøfter lokale og tilrejste organisationsfolk samarbejdet i Ejdersted. Det står ikke for godt til, men det skal der laves om på – og så får Garding Danske Børnehave en chance for at overleve.

29.

Vor avis skriver, at sorbernes fornyede protester overfor Berlin øjensynligt gav

pote: Forbundsregeringen meddeler, at de 7,6 mill. euro årligt til sorberne gives med tilbagevirkende kraft fra 1. januar, da udbetalingerne stoppede. Aftalen gælder for fem år. Sorberne synes ikke, det er nok.

29.-2.6.

Kobbermølle Industrimuseum tilbyder kursus i bronzestøbning med kunstneren Kim J. Blöð fra Gross Görnow

30.

SSF afslutter teater- og koncertsæsonen med Teatret Møllens »Glo ikke så romantisk« på Flensborghus. Man hygges sig over en bid brød og informeres om den kommende sæson.

Vor avis skriver, at det nye hold Duborg-studenter i år slår alle rekorder: 179 nybagte studenter bliver det til, hvis alle klarer skærene.

31./7.6.

SdU og friserne deltager med hold i den første fodbold-EM for mindretal i Schweiz.

JUNI 2008

2.

Femmandsudvalgets formand Kim Andersen meddeler på et pressemøde, at det danske mindretal stort set fik alle sine ønsker opfyldt rent ansøgningsmæssigt, men at der økonomisk er dystre udsigter, hvis ikke organisationerne i Sydslesvig finder sammen, og at alle reserver er brugt op med budgettet 2009.

SSWs Andreas »Dres« Lorenzen, Have-toftløjt, siger farvel til et liv med politik, de sidste 14 år som borgmester.

Christa Pfeiffer, Bov, tidl. Flensborg, dør 64 år gammel.

Kirsten Tegl Flensborg dør 40 år gammel.

Klaus Dieter Andresen, Harreslev, dør 72 år gammel.

3.

Hans Harald Diercksen udstiller op til 70 år gamle plakater på Aktivitetshuset i Flensborg.

Slesvig by hædrer spejderleder gennem 40 år, Helga Hansen, for sin ulønnede indsats.

4.

Flensborg Avis A/S offentliggør sin årsberetning og melder om stabile abonnementstal på femte år og øgede indtægter på annoncer og trykordrer.

125 elever fra ni mindre danske skoler mødes til kammeratlig kappestrid i idræt i Slesvig.

5.

Vor avis skriver, at Hanved Danske Skole får ny inspektør efter sommerferien i Gertrud Karstoft (52)

Gertrud Andresen, Hyllerup, dør 80 år gammel.

6.

Torsdagskoret nedlægger en dansk sangersten i sanger-mindelunden i Frueskoven i Flensborg.

Friedel Lund, Flensborg, dør 89 år gammel.

6.-8.

De danske årsmøder afvikles i Sydslesvig i bedste vejr under mottoet Sprog & Kultur. Venner er på besøg. Folkeetingets formand og fire danske ministre møder op. Over 40 møder holdes. Der er optog med dannebrog. Der er over 17.000 deltagere ved møder med kaffe, taler, underholdning og hygge. Der er udstilling, koncerter, gudstjenester og debatmøde lørdag formiddag om sprog og identitet på Flensborghus. Der er årsmødesøndags-Flensborg Avis (trods alvorlige edb-vanskeligheder). Folkefest, grundlovsmøder – bare årsmøde i Sydslesvig.

10.

Skovby SSF vælger på en ekstraordinær generalforsamling Pia Wilm til ny

formand for distriktet. Jörg Schubmann bliver næstformand.

11.

Vor avis skriver, at Rigsrevisionen endnu i indeværende måned vil komme til Sydslesvig for at gennemføre en forundersøgelse af mindretallets økonomi.

130 elever fra de danske skoler i Flensborg amt dystet om diplomer og indtoget i finaleatletikstævnet.

12.

SSFs familiekoncert med Sønderjyllands Symfoniorkester i Tyske Hus i Flensborg er bare sagen. Der bliver virkelig malet farver i musikken. Den kun 16-årige Jennifer Lehmann tryller på sin fløjte. Dirigent er Jules van Hessen er dirigent, Nana Tuborgh konferencier.

13.

Hiort Lorenzen-Skolens Børnehavn fejrer 80 års dag.

Andrea Graw-Teebken (34) ansættes ved Region Sønderjylland-Schleswig. Hun, der har sydslesvigsk baggrund, skal arbejde med de forskellige faggrupper under regionalforsamlingen.

14.

Danmarks-Samfundet fejrer 100 års fest i forbindelse med flagfesten i Aalborg og med en reception i Brøndby senere på året – i september.

Union-Bank i Flensborg deler som en slags psykologisk trick aktierne, så aktionærerne får det dobbelte antal aktier til den halve værdi pr. aktie. Det betyder, at man nærmer sig dividendens reelle værdi.

15.

Bredsted danske menighed fejrer sin 60 års fødselsdag.

Edvard Andersen, Tjæreborg, dør 93 år gammel.

16.

Folketingets formand Thor Pedersen, forbundsdragens præsident dr. Norbert

Lammers og landdagspræsident Martin Kayenburg præsenterer kompetenceanalysen om mindretallets mer-værdi for offentligheden på et møde i Rigsdagen i Berlin sammen med forskningsinstituttet fra Sydtyrol og repræsentanter for de nationale mindretal i Tyskland. Der er enighed om, at mindretal er en ressource, ingen belastning.

18.

Garding Danske Børnehavn får lov til at fortsætte indtil videre. Nu skal samarbejdet i Ejdersted vise, hvad det kan bære, mener skoleforeningens styrelse.

Heike Thiesen og Marco Cordsen bliver gift.

19.

Satrups Danske Skoles sommerfest er også skolens 60 års fødselsdagsfest.

Vor avis besøger teatergruppen Imaginere Dream på Tydal Gård. Her er de igang med musicalen The Night of Fear – Vampyrernes Dans. Der bliver premiere i juli.

Anni og Karl Schack, Harreslev, fejrer krondiamantbryllup, idet de har været gift i 65 år.

20.

På Flensborg Avis' aktionærsgeneralforsamling luftes chefredaktør og adm. direktør Bjarne Lønborg planen om en elektronisk udgave af Flensborg Avis. Økonomien og abotallet er stabilt, oplyses. De 250 fremmødte aktionærer havde ris og ros til avisen.

Alle 172 Duborg-studerende klarer skærene og består.

21.

Løjrskohjemmet Vesterled i Haurvig på Holmslands Klit får en ny hovedbygning, oplyser formanden Carsten Dalgaard på årsmødet, som 62 deltagere i. Projektet er på 16 mill. kr. A.P. Møller Fonden giver de 10.

28 medlemmer af Frederiksstad SSF

drager på sommertur til Gettorp dyrepark.

22.

Pastor Henning Vilslev-Petersen, Sattrup, holder afskeds gudstjeneste i Freienwill. Han går på pension 1. september.

23.

CDU og SPD i Slesvig-Flensborg amt bakker op om, at SSW endelig skal klage til forbundsforfatningsdomstolen for at opnå ligestilling på elevkørselsområdet.

Det danske mindretal ved SSFs bysekretariat i Flensborg arrangerer bloddonordag på Flensborghus. Og en lang række mennesker møder op og får tapet blod.

Armin Nickelsen, Tinglev, dør.

24.

Vor avis skriver, at højskolelærer og teolog Eberhard von Oettingen (39) bliver ny inspektør på Jørgensy-Skolen efter sommerferien.

25.

Vor avis skriver, at ti medlemmer af Nordisk Råds kultur- og uddannelsesudvalg p.t. gæster det danske-tyske grænseland samt de respektive mindretal i området.

Vor avis melder, at Arne Aabenhus, Gråsten, er død 94 år gammel.

26.

SSFs årsmødeudvalg evaluerer årsmøderne sammen med repræsentanter for distrikter og amter. Der er udbredt tilfredshed med gennemførelsen af møderne. Næste års årsmøder kommer til at stå i de europæiske mindretals tegn.

SSFs medlemsblad KONTAKT skriver, at SSF nu har produceret 12 såkaldte go-cards, der på populær vis beskriver foreningens aktiviteter. Postkortene er gratis. Billederne er taget af fotograf

Gertrud Sabroe Termansen, Flensborg. KONTAKT skriver mere, at SSF Flensborg Amt har været på alle tiders museumstur til det nordsjællandske med deltagere fra hele Sydslesvig.

Chefredaktør Bjarne Lønborg skyder sig til kongeværdigheden i Skt. Knudsgildet i Flensborg.

Walter Schenk, Kobberrømme, fylder 75. Hans Heinrich Hansen, Egersund, fylder 70 år.

27.

SSF må aflyse koncerten på Sild med Die Herren fra København i allersidste øjeblik, fordi de nordfrisiske bygningsmyndigheder forbyder brugen af koncerthallen. Koncerten var udsolgt, og SSF står tilbage med et stort minus.

I vor avis understreger forvaltningsjuristen Wilhelm Mecklenburg, at amterne i realiteten har pligt til at betale for dansk elevtransport, selv om disse efterlyser et lovudkast fra landsregeringen og derfor henviser til den.

Union-Banks filialleder gennem 30 år i Harreslev, Helmut Reiser går på pension.

FYC's ungdomsafdeling får foræret to nye både til ungdomsafdelingen af A.P. Møller Fonden.

Karl Heinz Thomsen runder der 80.

Alfred Hector Bock, Egersund, dør 2 dage gammel.

28.

I Flensborg er der Hvid Kulturnat, og det danske mindretal er med på en række områder: spejderne foran bymuseet, og Aktivitetshuset ikke mindst som medarrangør af en kortfilmkonkurrence.

De danske i Askfelt melder om en velbesøgt og fin folk-aften på Askebjerg-hus.

Fjordvejens Børnehaven i Flensborg markerer 40 års jubilæet med sommerfest.

29.

De danske spejdere i Husum tager af-

sked med to spejder-legender: Peter og Ellen Bang trækker sig efter 30 års spejderledelse.

Asmus Peter Hansen-Borg, Flensborg, dør 76 år gammel.

30.

Skoleinspektør Gerhard Bethge hyldes på sin sidste dag på Jørgensby-Skolen i Flensborg. Han går på førtidspension. Det sidste hold på 29 realister forlader Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig. Efter sommerferien er der kun seks årgange tilbage på den i stedet for 10 nu.

30.-4.7.

Løgumkloster Refugium danner rammen om en emneuge, som indleder en føljeton af emneuge i de kommende år om forholdet mellem de nationale grupperinger i grænselandet fra begyndelsen af 1800-tallet og frem til i dag. Bag serien står Niels Henriksen, Sorø.

JULI 2008

1.

SSW fejrer 60 års fødselsdag med stor fest i Idrætshallen i Flensborg. Også Niels Helveg Petersen er med.

Vor avis skriver, at der stadig mangler ferieværter til 300 sydslesvigske ferie-børn.

Og skriver videre, at 9. klasses afgangselever på Læk Danske Skole tog afsked med skolen dansende og iført gallatøj.

Endelig skriver vor avis, at Radios Syds leder gennem 13 år, Tharben Hansen, fra 1. august bliver leder af Privatskolen Als.

To 40 års jubilare: Christel Neelsen, Gottorp-Skolens Børnehave i Slesvig, og Joachim Martin, skoleinspektør i Rendsborg.

Husum Danske Skole tager afsked med 22 nybagte realister.

Oliver Trojan tiltræder som Union-Banks nye filialleder i Harreslev.

Erling Dissing, Ærø, tidl. Aabenraa, dør 74 år gammel.

2.

På SSFs hovedstyrelsesmøde lægger billedsamlingsudvalget ved formand Erik Fredens ud med, at man vil have gang i udlånet fra SSFs billedsamling. Over 170 mennesker fiunder vej til Ejderskolen i Rendsborg til en sangaften med eleverne.

Stefan Seidler og Marianne Madsen vies i Helligåndskirken i Flensborg.

Lilian Warnke og Helge Anschutz vies i Harreslev Danske Kirke.

3.

På Gustav Johannsen-Skolen i Flensborg består 99 realister fra fem klasser prøven.

4.

Vor avis skriver, at 1693 sydslesvigere lod sig registrere som potentielle stamcelle-donorere på Dansk Sundhedstjenestes donordag i anledning af Durborg-elev Morten Noacks leukæmi-sygdom. Deres donation vil givet hjælpe blodkræftamte et eller andet sted i verden. Morten døde nytårsdag i år.

Holtenå SSF tager på tur til Lemvig, hvor de bor på Lomborg Gymnastik- og Efterskole, idet forstander Henrik Boye Christensen er stærkt tilknyttet Sydslesvig.

Brigitte Höllmer går på pension efter 12 år i Husum Danske Børnehave.

Alle 23 realister bestod på Jens Jensen-Skolen i Flensborg.

6.

Gisela og Johann Nissen fejrer guld-bryllup.

6.

Editha Wehlitz, Flensborg, fejrer 50 års jubilæum sammen med sine gamle ferieværter Irene og Holger Nielsen fra Jels.

7.

Vor avis beretter fra Roskilde Festivalen, hvor unge fra Grænseforeningen og Sydslesvig passede den ene pantbod.

8.

SSWs hovedudvalg udpeger Martin Lorenzen fra SSWs landdagsgruppe til ny landssekretær pr. 1. september og dermed som Dieter Lenz' efterfølger.

Kredsen omkring Christian Lassens Mindegård og Gaardejer Christian Lassens Mindefond mindes Christian Lassen ved hans gravsted på Medelby kirkegård og senere på gården i Jarlund i anledning af hans 100 års fødselsdag. Også Ernst Meyer mindes.

Helligåndskirken i Flensborg indbyder til koncert med marimba- og vibrafon-solisten Charlotte Katharina Andersen og organisten Stephan Krueger.

Kirsten Grau Nielsen, Ribe, fylder 85.

9.

Vor avis skriver, at en række historiske bygninger i Slesvig i løbet af sommeren og efteråret forsynes med en kortfattet skiltning på tysk og dansk.

10.

Vor avis skriver, at Dansk Skoleforening i et brev til ministerpræsident Peter Harry Carstensen har understreget, at det er helt uholdbart, at foreningen endnu ikke ved, om den får penge til elevkørsel i 2009 eller ej. Formanden vil mødes med ministerpræsidenten, men det vil han ikke. Han vedkender dog, at sagen ikke er afsluttet endnu. Tværtimod gør han kredsen opmærksom på deres forpligtelse overfor det danske mindretal, idet delstatens grundlov og den dermed forbundne anerkendelse af de danske skoler også gælder for kredsen.

I SSFs medlemsblad KONTAKT takker FDF-lederne i Tønning Ole Hübertz Knudsen for dennes 40-årige indsats for FDF-arbejdet og lejrhytten Kongenshus.

278 sydslesvigske ferie børn drager af sted på sommerferie i Danmark fra Padborg station. Resten følger efter om få dage.

11.-13.

Det danske mindretal deltager i Slesvig-Holsten-Dagen men nøjes med at vise flag og udstillinger. Men der bliver ingen aktioner, havde Samrådet besluttet.

12.

Skoleforeningens medlemsblad Fokus præsenterer fem nye ansigter i styrelsen: Bente Falkenham, Silke Beeck, Niko Möller, Dorthe Larsen og Birgit Jörgensen Schumacher. Lone Schuldt og Jytte Nickelsen har bebudet at ville trække sig. Per Gildberg genvalgtes. De andre i styrelsen er Udo Jessen, Michael Martensen og Thede Boysen.

12./13.

Danevirke Museum og vikingeforeningen Opinn Skjold arrangerer flot vikingemarked på Danevirke. Lørdag aften er der stor folkkoncert med "Te-ars for Beers" fra Kiel.

13.

Sydslesvigernes gode ven Mærsk McKinney Møller fylder 95.

14.

Vor avis skriver, at 46 unge mellem 13 og 17 år var vilde med dans og musik på SdUs ungdomsweekend på Christianslyst, mens andre aktiviteter var knap så interessante.

15.

Wilhelm Dierking, Flensborg, dør 78 år gammel.

16.

Vor avis skriver, at Friserråd Nord's formand Ingwer Nommensen har fået den nye landsorden som hæder for hans indsats for det frisiske.

Steen Duggen, Harreslev-Lyksborg, dør 50 år gammel.

17.
Vor avis skriver, at MF Søren Krarup (DF) har efterlyst et svar fra lederne af mindretallet på spørgsmålet, om de ved, hvad det vil sige at være dansk. Gennem avisen får han et svar fra Samrådets formand Peter Lynggaard Jacobsen, der ikke mener, der findes en facitliste på at være dansk. SSWs formand Flemming Meyer understreger, at man skal behandle sine (årsmøde)gæster ordentligt, men at man ikke kan laste lederne for visse episoder. Det er demokratiets vilkår, siger han.
Hanne Bay Lührssen, Flensborg, fylder 60.
Edith Bansmann, Ikast, dør.

17.-20.
Foreningen Norden i Sydslesvig arrangerer stort venskabsbystævne i Husby.

18.
Efter næsten to års forhandlinger underskriver skoleforeningen og de fire lærerfagforeninger overenskomsten for 2005, der gælder frem til 2009.
Inge Bennör og John Nielsen stopper på Hans Meng-Skolen i Vesterland efter mange års ansættelse.

19.
Vor avis skriver, at konstitueret leder Dirk Clausen bliver teknisk afdelingsleder på skoleforeningen pr. 1. august.
Maren Kiralfi og Harry Broe Christensen vies i Århus.

20.
DR transmitterer fra gudstjenesten i Helligåndskirken i Flensborg.
Erik Krebs Lange, Haderslev, dør 96 år gammel.

23.
Vor avis beretter fra SdUs sommerlejr på Christianslyst, hvor 105 unge mellem 10 og 14 tilbringer fem dage sammen med alskens aktiviteter og sjov.

Hans-Christian Hinrichsen, Jydbæk, dør.

25.
Over krigergrave i Flensborg og Slesvig samt lsted mindes de faldne fra slaget ved lsted i 1850. Talerne, bl.a. Bjarne Lønborg, Flensborg Avis, fremhæver, generationerne siden har lært af historien.

26.
Lisa-Lore Heidke, Kobberrømme, dør 76 år gammel.

27.-28.
SdU deltager med en række 15-25-årige i Nordisk Ungdomsuge i Ribe.

29.
Johanne (Hannel) Sørensen, Flensborg, dør 88 år gammel.

30.
Gerhard Lempert, Lyrskov, dør 82 år gammel.

31.
De første grundsten lægges for tilbygningen på Dansk Alderdomshjem i Flensborg.
Peter Dix, Slesvig, dør.

AUGUST 2008

5.
Ernst-Uwe Baum, Tønning, fylder 70.
Randi Probst og Warren Linde, København, bliver mor og far til Nils Hamilton og Victoria Florentine.

7.
Lis og Preben Vogensen, Ravnkær, fejrer guldbryllup.

8.
Vor avis skriver, at »det er useriøst at afskrive det danske mindretal i Sydslesvig sin danskhed i en lynbetragtning uden at sætte sig ind i, hvorfor mindretalsdansk ikke er komplet identisk med dansk i dronningeriget. Det danske statstilskud er ingen almisse,

som nogle opfatter det, men derimod en investering i nationalitet, kultur og dansk udvikling, som giver betydeligt afkast til både det danske samfund og den nuancerede og komplekse sydslesvigske danskhed« - som en reaktion på Jyllands-Postens kritiske serie - og en leder - om det danske mindretal i Sydslesvig, som bl.a. SSF-formand i Nyhus Bodil Uldall medvirker i.

9.

Beata Szczepanowska, Katowice, og Christian Bösselmann, Hebrohy, vies i Warszawa.

11.

Vor avis skriver, at Søren Ryge Petersen, tidl. Agtrup, nu Djursland, går igang med sin 100. direkte haveudsendelse på DR siden 1992. Han har lavet tv i rundt regnet 30 år.

12.

I vor avis afviser formand for Dansk Skoleforening, Lone Schuldt, at optagelseskriterierne i dansk børnehave og skole er for slappe. Tiden er løbet fra den tid, hvor man valgte det danske p.g.a. pædagogik og faciliteter, mener hun, der understreger, at optagelseskriterierne faktisk er skrapere end før. Henriette og Hans Tiedemann, Lyksborg, fejrer guldbryllup.

Michael Petersen, Flensborg, dør 48 år gammel.

13.

Hans Frede Fleggaard, Kollund, runder de 75.

14.

»Sønderjyllands hukommelse«, Landsarkivet i Aabenraa, fejrer 75 års jubilæum - midt i en overgangstid til den digitale tidsalder.

15.

Vor avis skriver, at Grænseforeningen strammer reglerne for unge sydslesvigeres optagelse på Arveprins Knuds

Kollegium på Frederiksberg: Fremover skal de dokumentere, at de har været aktive i mindretallet for at kunne komme forrest i køen.

16.

Kunstnersammenslutningen »Grænse-landsudstillingen« åbner den 38. udstilling i Sønderjyllandshallen i Aabenraa. 18 medlemmer og 11 gæster udstiller, oplyser sammenslutningens sekretær Nils Vollertsen, Slesvig.

Vor avis skriver, at den danske instruktør Hella Joof er gået igang med en ny film, hvor Arveprins Knuds Kollegium på Frederiksberg er med som behandlingshjem.

Ute og Harald Helmer, Flensborg, fejrer guldbryllup.

20.

Vor avis meddeler, at Uwe Jessen (36) er udpeget som ny generalsekretær for Bund Deutscher Nordschleswiger og dermed som Peter Iver Johannsens afløser pr. 1. januar 2009.

20./22.

Skoleskibet Georg Stage anløber Flensborg Havn til afsluttende eksamen for 50 elever. Den foregår på skibet og i lånte lokaler på Duborg-Skolen.

21.

Efter at Jørgen Poulsen har skiftet fra Ny Alliances til Det Radikale Venstres folketingsgruppe, er sidstnævnte atter på 10 mandater og dermed berettiget til at sende et medlem til Fem-/Seksmandsudvalget. Bente Dahl er klar.

22.

Dansk Generalkonsulat i Flensborg ud sættes atter for hærværk - for anden gang i løbet af halvandet år. Der sættes ild til en benzindunk på trapperne udenfor bygningen. Der skete ingen skade. Fire unge anholdes.

Inge Splettstösser åbner en maleriudstilling i Union-Banks filial i Harreslev.

23. Husum Danske Børnehaven og Fritidshjem har pladsproblemer. Der er 28 på ventelisten til børnehaven, der er normeret til 60 børn, og der er 20 på ventelisten til fritidshjemmet, der er normeret til 40 børn, skriver vor avis. En lederbolig bygges om, så fritidshjemmets pladsproblemer måske løses. Pladsproblemer i Bramstedlund Danske Børnehaven søges løst ved at oprette en børnehaven ved Medelby Danske Skole. På Dansk Centralbiblioteks børnebibliotek i Flensborg genåbnes en småbørnsgruppe på onsdage kl. 10-12. Den ledes af Lard Aagaard, Casper Schack og Jørgen Mulvad. Solveig Petersen, Hanved, og Martin Sørensen, Padborg, vies i Rinkenæs Kirke.

24. Danskhed og mindretal står i centrum for det 24. folkemøde på Ejer Bavnehøj - arrangeret af bl.a. Skanderborg GF - med musikalsk underholdning, folkedans og gymnastik. Blandt talerne er Skanderborgs borgmester Jens Grønlund, velfærdsminister Karen Jespersen og chefredaktør Bjarne Lønborg.

25. Alle medarbejdere på den nye A.P. Møller Skole i Slesvig inviteres til reception hos generalkonsul Henrik Becker-Christensen på Dansk Generalkonsulat i Flensborg. Hildegard Vierth, Oversø, dør 84 år gammel.

26. Den meget omtalte danske film »Flammen og Citronen« har tysklandspremiere som »Tages des Zorns« i Flensborg - med skuespillere, instruktør og pengegivere. 700 er inviteret. Vor avis skriver, at SSW-landdagsgruppen har været på udbytterig informationstur til Vestfrisland. Sonja Buntkowski og Torsten Wulff, Frederiksstad, bliver gift.

Svend Erik Thomassen, Flensborg, runder de 80.

Grete Mikkelsen, Flensborg, tidl. Læk, dør 76 år gammel.

Edith Petersen, Flensborg, dør 83 år gammel.

27. Vor avis skriver, at Dansk Skoleforening ikke har haft problemer med at finde og ansætte lærere ved den nye A.P. Møller Skole i Slesvig.

Udviklingschef ved University College Syd, Alexander von Oettingen har modtaget Det Alternative Sorø mødes Holger-pris for sin indsats på det pædagogiske felt, skriver vor avis. Prisen er opkaldt efter Holger Henriksen, ikonen inden for dansk pædagogik.

Jytte Christoffersen, Ladelund Ungdomsskole, går på pension og indbyrder til afskedsreception.

28. Vor avis meddeler, at Rigsrevisionen har besluttet at ville kulegrave det danske mindretals statstilskud - en almindelig foretælse, når man modtager statstilskud, hedder det fra kompetent side. Undersøgelsen varer et halvt års tid.

Hildegard Jessen, Flensborg, dør 92 år gammel.

29. Vor avis skriver fra Grænseforeningens hovedstyrelsesmøde i Rødding, at foreningen overvejer at skære ned på antallet af hovedstyrelsesmedlemmer, så den kan agere mere dynamisk. Martin Jürgensen runder de 70.

30. Landsregeringens udkast til finansloven 2009/10 tilgodeser et øget tilskud til de danske skoler i Sydslesvig på 5 mill. euro i elev- og byggetilskud - en form for trinvis ligestilling. Tilskuddene til andre danske organisationer og institutioner planlægges stort set uændrede.

Solvej Kitter og Thomas Holst Jensen, Tinglev/Flækkeby, vies.
I vor avis oplyses, at Sarah Bartels og Tom Weber samt Stine Christensen og Markus Klinger er blevet gift.

31.
SSF Gottorp Amt og Schleswiger Musikclub inviterer til vellykket jazzsession på Slien - på Schlei Princess - med Lene Krämer Sextet.

SEPTEMBER 2008

1.
En historisk dag for Sydslesvig: A.P. Møller Skolen i Slesvig indvies. Både Dronning Margrethe, Hr. Møller og ministerpræsident Peter Harry Carstensen deltager. Der er 700 inviterede gæster. Om aftenen har skoleforeningen inviteret 550 gæster til stor aftenfest.

Martin Lorenzen, fhv. videnskabelig medarbejder ved SSWs landdagsgruppe, tiltræder som SSWs nye landssekretær og dermed som Dieter Lenz' efterfølger. Lenz er gået på pension pr. 31. august.

4.
Den danske kulturuge i Slesvig tyvstarter med åbningen af en grønlandsk kunstudstilling »Quadrofonie« på Volkskundemuseum i Slesvig. De fire medlemmer af den grønlandske kunstnerfamilie Silis-Høegh udstiller.

Alle nationale mindretal i Tyskland er repræsenteret, da 20-året for etableringen af forbundsregeringens migrant- og mindretalskommitterede markeres i Rigsdagen i Berlin. Forbundskansler Angela Merkel holder en i de passager, der har betydning for mindretallene, bemærkelsesværdig tale.

5.
Julius Jensen, Læk, dør 73 år gammel.

6.
Europrarådets generalsekretær Terry Davis gæster det danske mindretal og grænselandet. På Danevirke Museum orienteres han om planerne m.h.t. Unescos liste over verdenskulturarv, og på Flensborghus møder han Dialog-ForumNorden, hvor mindretal og flertal mødes.

Vor avis kan meddele, at en ny gymnasieform er på vej i Sydslesvig. Inspireret af undervisningsminister Bertel Haarders efterlysning af HTX- og HHX-uddannelser ved åbningen af A.P. Møller Skolen i Slesvig oplyser skoleforeningens formand Lone Schuldt, at man i sine overvejelser er positiv men foreløbigt endnu på et teoretisk plan. FDF-hytten Kongenshus i Ejdersted genindvies efter omfattende ombygnings- og moderniseringsarbejder - efter at have ligget i dvale i en række år. Her er der nu atter plads til 14 overnattende gæster - og alle interesserede kan leje sig ind.

6./7.
1.800 løbere deltager i weekendens forskellige discipliner ved mindretalsmaratonstævnet YOU!MM i Flensborg, Harreslev og Bov. Også det danske mindretals organisationer er godt med. Grænseforeningen arrangerer et mindretals-stævnemøde for piger i og omkring Aktivitetshuset i Flensborg. Her møder en gruppe piger fra Danmark med indvandrerbaggrund en flok mindretalspiger fra Sydslesvig.

8.
Slesvig byråd udlægger en del af området i Slien ud for Friheden som særligt sejlsportsområde og undgår derved at tage konkret stilling til placeringen af 14 husbåde, som investorerne Buss-Gruppe vil lægge dér - meget mod A.P. Møller Fondens intentioner. Gottorp-Skolen i Slesvig fejrer sin 56 års fødselsdag på elev-venlig vis. Dieter Wendt, Flensborg, dør 65 år gammel.

9. SSWs Hovedudvalg går ind for, at SSW tilslutter sig European Free Alliance EFA, en sammenslutning af 35 demokratiske regional- og mindretalspartier, der via EFA har fem mandater i EU-parlamentet. Den endelige afgørelse træffes på SSWs landsmøde sidst i september.

SSF aflyser Folketeatrets »Sommer i Tyrol« i Læk p.g.a. af en bygningsskade på Nordfrieslandhalle. Andre spillesteder kunne ikke findes i skyndingen. Vor avis oplyser, at Skovlund Danske Børnehaven efter en arbejdsrig forældre-weekend nu råder over en - næsten - ny legeplads.

10. Ministertrokaden på Christiansborg er på plads: Lars Barfoes bliver transportminister, Carina Christensen kulturminister, Lene Espersen økonomiminister og Brian Mikkelsen justitsminister. En nybesætning var nødvendiggjort af, at Bendt Bendtsen havde trukket sig som vicestatsminister, erhvervs- og økonomiminister samt leder af Det Konservative Folkeparti.

SPD i Slesvig-Holsten markerer 20 års dagen for indførelsen af institutionen »mindretalskommitteret« med en pannediskussion, som bl.a. fhv. ministerpræsident Björn Engholm, SSW-landdagsmedlem Anke Spoorendonk og chefredaktør Siegfried Matlok deltager i. Engholm holder på, at også kommunerne skal tage sig af mindretallene. Gruppeformand Ralf Stegner mener, at landdagsvalget 2005 affødte et komplet overflødig spørgsmål om fuldgyldigheden af SSWs mandater.

Det var et vemodigt farvel, da biskop Hans Knuth, Slesvig, for sidste gang deltog i det dansk-tyske kirkeforum i Flensborg. Han går på pension senere på året.

11. 1000 børn og lærere deltager i den 7. dansk-tyske skoleidrætsdag i Aabenraa

for børn i 6. klasserne. Regionen Sønderjylland-Schleswig er arrangør.

SSFs medlemsblad KONTAKT kan berette om en dejlig udflugt ved SSF og SSW Gottorp Amt til Randers Regnskov. 100 deltog.

Ilse og Herbert Petersen, Slesvig, har været gift i 60 år og fejrer diamantbryllup.

12.

I vor avis kræver skoleforeningens direktør Anders Molt Ipsen, at ministerpræsidenten stopper amternes og landsregeringens uværdige tovtrækteri om dansk elevkørsel.

Mikkelsen i Hatsted åbner en jubilæumsudstilling for at mindes bl.a. vennerne Robert Jacobsen, Wilhelm Freddie, Sven Dalsgaard og Sven Havsteen-Mikkelsen - og præsenterer bogen »Dage på Mikkelsen - en nordisk drøm i Sydslesvig«, skrevet af Finn Slumstrup. Dagen er også 50 års dagen for indrettelsen af møllen som dansk samlingssted.

Anders Busk Petersen, Gråsten, dør 80 år gammel.

14.

Det grænseoverskridende »Dansk-tyske Selskab af Musikvenner af 1998«, som SSF er medlem af, fejrer 10 års fødselsdag på Flensborghus.

Hugo Halvas, tidl. Flensborg, dør 78 år gammel.

15.

Vor avis skriver, at Bente Dahl fra Det Radikale Venstre er indtrådt i Femmandsudvalget, så det nu atter er et seksmandsudvalg. Det er sket på baggrund af, at partiet nu atter har 10 mandater i Folketinget.

Lars Møller Kvartet leverer flot jazz på Flensborghus, inviteret af SSF og SdU. Der er fuldt hus.

16.

Bent A. Koch, Odense, runder de 80.

17. Irid Stephani trækker sig som formand for pædagogfagforeningen BUPL i Sydslesvig. Hun efterfølges af Ingelise Thiel fra Harreslev Børnehøve.
18. Vor avis har talt antallet af nybegyndere: 559 nye børn begynder deres skolegang på en af de danske skoler i Sydslesvig de næste dage. Vor avis skriver, at SSF vil ændre sin formålsparagraf, så den også omfatter det mindretals- og kulturpolitiske arbejde - og det støder nogle af de andre organisationer i Sydslesvig. SSFs beskyldes for at føre en aggressiv politik. SSFs formand påpeger, at SSF gennem denne vedtægtsændring kun synliggør det arbejde, SSF allerede har udført igennem årtier. Saga Gärde, Anders Ahnfeldt-Rønne og Lars Rønne Olsen tager publikum med ud på en musikalsk rejse gennem Sverige - i Harreslev Danske Skole, arrangeret af SSF. Erna og Lorenz Marquardsen, Tarp, fejrer krondiamantbryllup, 65 års ægteskab. Ingrid Kring, Harreslev, fylder 80. Mai og Tobias Hagens, København, får deres Carl (den yngre).
19. Journalist Flemming Nielsen går på pension fra Radio Syd, og venner og kollegaer takker farvel ved en afskedsreception i Aabenraa. Elisabeth Linnet-Jepsen, Århus, dør 85 år gammel.
20. SSWs landsmøde giver rungende genlyd af danske politikeres bakken op om skoleforeningens og SSWs krav om ligestilling af dansk elevkørsel. De delegerede siger ja til partiets medlemskab af det europæiske mindretals- og regionalparti EFA. Elin Bippert og Boris Klimowicz vies i Helligåndskirken i Flensborg.
21. Tvillingerne Tove Hinriksen og Gudrun Petersen, Slesvig, fylder 60 år.
22. Næsten et halvt års lyd- og støvgener er forbi: Dansk Centralbibliotek åbner sit nye, lyse og brugervenlige indgangsparti ud mod Nørregade i Flensborg.
23. Biskop Kjeld Holm, Århus, taler om »grænselandet - folkeligt - kirkeligt - politisk« i Kirkehøjskolen i Flensborg. Erwin Hübner, Flensborg, runder de 80. Jørgen Mads Clausen, Nordborg, fylder 60.
25. SSF og Sønderjyllands Symfoniorkester åbner koncertsæsonen med en koncert i Tyske Hus i Flensborg. Den bemærkelsesværdigt dygtige solist er Søren Rastogi, piano. Ole Martin Steenvinkel, Gribskov, dør 85 år gammel.
27. Åbenthus i landdagen i Kiel. Interessen for et kig er stort - også hos SSW. Vor avis skriver, at mindretalsrådet på et møde i Berlin drøftede behovet for en klar ansvarsfordeling mellem Berlin og delstaterne i mindretalspolitikken. Dansk-tysk-svensk-hollandsk bogbustævne med faglige møder på Havnespidsen i Flensborg.
- 27.-5.10. Den Danske Kulturuge i Slesvig - og andre steder - afvikles med et væld af flotte, kulturelle, velbesøgte nordiske highlights. Se afsnittet med nogle klip fra ugen fra side 240 her i bogen.
28. Ladelund Ungdomsskole åbner sine porte på Efterskolernes Dag, der markeres i hele Danmark.

OKTOBER 2008

1.

Herbert Nielsen, Flensborg, runder de 60.

Thomas Hartung, Kiel, dør 61 år gammel.

Karen Busk Liebergreen, Fredericia, er død 75 år gammel.

4.

SSW-landdagsgruppens nye medarbejder, Sarah Keppler (26) præsenteres i vor avis.

Anita Trahn og Tom Nielsen vies i Kliplev kirke.

Ilse Hansen, Harreslev, dør 68 år gammel.

7.

SSWs landsstyrelse afviser SSFs kompromisforslag m.h.t. SSFs udkast til nye vedtægter, hvori formuleringen om SSF som mindretallets mindretals- og kulturpolitiske talerør sammen med de involverede organisationer indgår. Vor avis noterer, at alle sydslesvigske familier er velkommen til et fælleskursus »Goddag Sydslesvig« på Jaruplund Højskole for at få mere at vide om mindretallet. Kurrset er et fællesarrangement.

CDU-forbundsmedlem Wolfgang Börnsen slår et slag for, at mindretalssekretariatet i Berlin opgraderes.

Peter Dragsbo, Sønderborg, fylder 60.

8.

SSW-landdagsmedlem Anke Spoorendonk kræver i landdagen politisk handling og ikke blot golde ord, når man mindretalspolitisk vil videre i delstaten Slesvig-Holsten. For øvrigt støtter hun sammen med SPD og FDP, at der ansættes to ansvarlige på begge sider af grænsen, der som såkaldte cluster-managere skal opbygge et grænseoverskridende netværk. CDU advarer imod dobbeltstrukturer.

150 ældre fra SSFs Gottorp og Rendsborg-Egernførde amter hygger sig en

eftermiddag i Egernførde med god underholdning og kaffe og kager.

På et ekstraordinært tillidsmandsmøde i SSF Sydtønder kritiseres SSFs udkast til ny formålsparagraf m.h.t. til det mindretals- og kulturpolitiske virke.

Vor avis skriver, at lærere fra 12 efterskoler i Danmark mødes med deres sydslesvigske kolleger på Christianslyst for at drøfte, hvordan mødet mellem to skolekulturer kan tackles. Initiativet til mødet er taget af Grænseforeningen.

Vor avis skriver, at Regionskontoret i Bov har fået ny kulturmedarbejder i Anna Kindberg Jacobsen.

9.

Arbejdsgruppen bag Den Danske Kulruge med SSF-/SdU-konsulent Simon Faber som projektleder er ovenud tilfredse med ugens forløb og fremmødet, bedyrer de igennem vor avis. En foreløbig opgørelse vidner om 30.000 fremmødte. Den største satsning var rockkoncerten med Dune og Carpark North.

SSF udskriver via medlemsbladet KONTAKT en konkurrence om årsmødeplakaten 2009.

KONTAKT skriver endvidere, at 20 meningsdannere fra Den Danske Publicistklub har været på mindretalsbesøg i Sønderjylland og Sydslesvig. Efter et foredrag på Flensborghus om det danske mindretal ved SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen var der paneldebat om det grænseoverskridende arbejde ved BDN-formand Hinrich Jürgensen og SSW-formand Flemming Meyer. Blandt deltagerne var Lise Nørgaard og Pedro fhv. på Ekstrabladet. Union-Bank-filialen i Slesvig fejrer 5 års jubilæum.

10.

Også i år deltager det danske mindretal og Grænseforeningen i kulturnatten på Christiansborg – i år med de unge i centrum: Beboerne fra Arveprins Knuds Kollegium er med, og de unge

bag Sydslesvigs Radio fra Aktivitetshuset i Flensborg ligeledes. Der opføres sketches, og folk interviewes. Foreningerne i Sydslesvig er repræsenteret gennem en udstilling og organisationsfolk.

Egernførde Danske Fritidshjem fejrer 50 års fødselsdag – på børnenes præmisser.

Mikkelberg åbner en udstilling med værker af Dina Öhler, Liller Meyer-Helm og Nils Vollertsen.

Folketeatret opfører En Sælgers Død på Flensborg Teater, indbudt af SSF.

Alt for få dukker op til SSFs og Sønderjyllands Symfoniorkesters fremragende workshop-koncert i Nibøl. Men dog flere end aftenen før i Rendsborg, hvor der kun mødte 16 publikummer.

Mobning, mad, leg og samvær var genstand for en emneuge på Askfelt Danske Skole, skriver vor avis.

Merete og Uwe Hansen vies i Agtrup kirke.

11.

Vor avis skriver op til Grænseforeningens hovedsendemandsmøde 25./26. oktober, at foreningen regner med røde tal de næste to budgetår. Hovedstyrelsen har givet grønt lys for et 2 mill. kroners underskud begge årene, så aktivitetsniveauet kan holdes. Også foreningens struktur vil være op til drøftelse – og også fortsat foreningens motto med den åbne danskhed.

Folketeatret gæstespiller i Husum med Boeing Boeing af Marc Camoletti, inviteret af SSF. Husum har et problem med de ringe besøgstal, noterer vor avis' anmelder.

13.

Vor avis skriver, at børn, forældre og medarbejdere på Engelsby Fritidshjem i Flensborg brugte en weekend på at rejse et tiltrængt skur bag fritidshjemmet.

14.

Hjemvendt fra et møde med EU-parla-

mentets mindretalsudvalg melder repræsentanter for mindretalsunionen FUEF via vor avis om problemer med andre mindretal i EU. Dem havde de gamle mindretals repræsentanter mødt i Strasbourg, og de ville gerne have deres underskrifter på en resolution, der sikrer de nye mindretal samme rettigheder som de gamle. Men den underskrift fik de ikke. De nye mindretal skal hjælpes men ikke via Europarådets rammekonvention og sprogcharta, hed det sig efter mødet.

Vor avis noterer, at 56 unge havde det lækkert på SdUs efterårslejr på Ladelund Ungdomsskole i en uges tid.

15.

Vor avis skriver, at et enigt byråd i Harreslev har bevilget 260.000 euro til udbygning af Harreslev Danske Skole til heldagsskole.

Vor avis skriver videre, at Helga Schumacher, Herning, tidl. Oversø-Frørup, har forsvaret sin doktordisputats om resistente bakterier. Hun er ansat som speciallæge ved klinisk mikrobiologisk afdeling på Herning Sygehus. Kun takket være plejeforældrene i Thyregod, hvor hun boede i henved fem år, fik hun i sin tid chancen for at tage studentereksamen i Vejle. Den chance fik hun ikke derhjemme. Siden læste hun til medicin i København.

16.

Vor avis skriver, at det danske mindretal via forbundsfinansloven får den sidste rate af projektstøtten til rejsning af Det Danske Hus i Sporskifte endnu i år. De næste tre år går forbundets projektstøtte til etablering af et nyt forsamlingshus i Rendsborg-Bydelsdorf.

Vor avis skriver endvidere om den frisiske efterårshøjskole i Skt. Peter-Ording, at de 33 deltagere og deres gæster nød at kunne tale og agere frisisk døgnet rundt i en uges tid.

Sidste dag før efterårsferien løber Jes Kruse-Skolens elever i Egernførde sig til flere tusinde euro, da forældre og

venner til skolen frivilligt sponsorerer elever og antal kilometer til fordel for en ny skolegård.

Endelig skriver vor avis, at det sydslesvigske par Mogens Bernhard og Antje Hansen har solgt deres antikvitetshandel i Aabenraa - efter 60 år i handelsverdenen.

Svend-Aage Nielsen, Kruså, runder de 60.

17.

Vor avis skriver, at Dansk Sundhedstjeneste har fritstillet ledende sygeplejerske Jochen Arndt. Han tiltrådte i 1996 som leder af hjemmeplejen.

Efter at De Radikales folketingsgruppe efter Simon Emil Ammitzbøls udtræden atter er reduceret til ni mandater, bliver Bente Dahls medlemskab af Seksmandsudvalget diskuteret. I vor avis siger udvalgsmedlem Søren Krarup (DF), at det er ulogisk men sympatisk, at hun fortsætter. Udvalgets sekretær Henrik Tauber havde i sin tid meddelt Dahl, at hun er udvalgsmedlem for hele valgperioden. Efter sidste folketingsvalg sad De Radikale ligeledes kun på ni mandater, men med Jørgen Poulsens efterfølgende skifte fra Ny Alliance til De Radikale, var de atter ti og dermed uadvalgsberettigede.

Vor avis beretter også om bedsteforældre-børnebørn-lejren på Christianslyst, hvor 45 børnebørn og lige så mange bedsteforældre sætter hinanden stævne til mange forskellige aktiviteter i flere dage.

29.

Sundhedsrådet mødes og lytter bl.a. til hjemmeplejens muligheder og begrænsninger i dag.

30.

Fællesrådet for Dansk Skoleforening mødes til det ordinære møde med bl.a. valg af ny formand og ligestilling af elevkørsel på dagsordenen.

31.

Der er jubilæumskoncert i Ansgar Kirke i Flensborg: Kirken har bestået i 40 år - og lige så længe har organist Wolfgang Joern siddet ved orglet.

Union-Bank åbner en selvbetjeningsfilial med personservice visse dage om ugen i Kappel.

November 2008

1.

Karin Johannsen-Bojsen præsenterer sin nye erindringsbog »Sydslesvigkvinde« på Jaruplund Højskole. Det er fortsættelsen af »Sydslesvigpige«, som hun udgav for nogle år siden.

7.

Dansk Skoleforening for Sydslesvig giver en afskedsreception for Lone Schuldt på Duborg-Skolen. Hun har været formand for foreningen i over 11 år.

INDHOLD

AKTIVITETSHUSET:	117
BORGERFORENINGEN - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	183
CHRISTIAN LASSENS MINDEMUSEUM:	186
DANMARKS-SAMFUNDET:.....	238
DANSK CENTRALBIBLIOTEK FOR SYDSLESVIG:	165
DANSK ERHVERVSFORENING I SYDSLESVIG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	187
DANSK HUSFLIDSKREDS SYDSLESVIG:.....	190
DANSK KIRKE I SYDSLESVIG:	143
DANSK KULTURUGE 27. SEPTEMBER - 5. OKTOBER I SLESVIG:.....	240
DANSK SANTALMISSIONS INITIATIVGRUPPE I SYDSLESVIG e.V.:	214
DANSK SKOLEFORENING FOR SYDSLESVIG:.....	136
DANSK SPEJDERKORPS SYDSLESVIG:	120
DANSK SUNDHEDSTJENESTE for SYDSLESVIG:	158
DANSK VOKSENUUNDERVISNING I SYDSLESVIG:.....	141
DEN FØDERALISTISKE UNION AF EUROPÆISKE FOLKEGRUPPER (FUEF):.....	231
DEN SLESVIGSKE KVINDEFÖRENING - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	192
DSH - FORENINGEN AF AKTIVE KVINDER - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	200
EUROPEAN BUREAU OF LESSER USED LANGUAGES - EBLUL:.....	201
FDF SYDSLESVIG:.....	128
FILMKLUBBEN BIFFEN - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	202
FLENSBORG AVIS A/S:.....	172
FLENSBORG DANSKE JOURNALISTFORENING - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	179
FLENSBORG Y's MEN's CLUB:	228
FOLKEUNIVERSITET I SYDSLESVIG:	170
FORMANDEN HAR ORDET:.....	3
FORENINGEN NORDEN I SYDSLESVIG:.....	203
FRIISK FORIINING:	180
FÆLLESLANDBOFORENINGEN FOR SYDSLESVIG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	205
GAARDEJER CHRISTIAN LASSENS MINDEFOND:	184
GRÆNSEFORENINGEN e.V. i FLENSBORG:	230
HARRESLEV AMATØRSCENE - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	207
HISTORISK SAMFUND FOR SØNDERJYLLAND, SYDSLESVIGS AMTSKREDS - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	208
HUSUM CRICKET CLUB:	135
JARUPLUND HØJSKOLE:.....	140
J.C. MØLLER-FONDEN:	208

KFUM OG KFUK I SYDSLESVIG:.....	156
KIRKEHØJSKOLEN:.....	152
KVINDEGRUPPEN:	209
MENIGHEDERNES BØRNE- OG UNGDOMSARBEJDE - MBU:	152
MIKKELBERG:.....	210
MINDEORD	247
NORDISK INFORMATIONSKONTOR SØNDERJYLLAND / SYDSLESVIG:	211
OBERST H. PARKOVs SYDSLESVIG-PRIS 2007:.....	30
SANKT KNUDSGILDET - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	215
SCT. GEORGS GILDET:	126
SLESVIG FOLKEKOR - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	218
SLESVIGSK KREDITFORENING eG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	195
SPROGFORENINGEN I SYDSLESVIG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	219
STUDIEAFDELINGEN OG ARKIVET VED DANSK CENTRALBIBLIOTEK FOR SYDSLESVIG:.....	168
SYDSLESVIG-DAGBOGEN:	290
SYDSLESVIGS DANSKE KUNSTFORENING - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	221
SYDSLESVIGS DANSKE UNGDOMSFORENINGER :	113
SYDSLESVIGSK FORENING:.....	18
SYDSLESVIGSK FORENING for EJDERSTED AMT:	83
SYDSLESVIGSK FORENING for FLENSBORG AMT:	72
SYDSLESVIGSK FORENING for FLENSBORG BY:.....	65
SYDSLESVIGSK FORENING for GOTTORP AMT:.....	90
SYDSLESVIGSK FORENING for HUSUM AMT:	78
SYDSLESVIGSK FORENING for RENDSBORG-EGERNFØRDE AMT:.....	87
SYDSLESVIGSK FORENING for SYDTØNDER AMT:.....	75
SYDSLESVIGSK FORENINGs BILLEDSAMLINGSUDVALG:	56
SYDSLESVIGSK FORENINGs DANEVIRKE MUSEUM:	59
SYDSLESVIGSK FORENINGs HUMANITÆRE UDVALG:	51
SYDSLESVIGSK FORENINGs KULTURUDVALG:.....	41
SYDSLESVIGSK FORENINGs TEATER- og KONCERTUDVALG:.....	33
SYDSLESVIGSK FORENINGs ÅRSMØDEUDVALG:.....	44
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING:	93
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING for FLENSBORG AMT:.....	107
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING for FLENSBORG BY:	105
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING for GOTTORP AMT:	112
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING i NORDFRISLAND:	110
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENINGs LANDDAGSGRUPPE:.....	96
SØNDERJYSK ARBEJDERFORENING - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	224
TEMAARTIKEL I:.....	5
TEMAARTIKEL II:.....	14
TORS DAGSKORET - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	225
VÆRESTEDET:.....	71

Flensburger Str. 5
24376 Kappeln

*Ihre Partner aus der
Region, für die Region!*

Fon 04642- 91 47 0
Fax 04642- 91 47 77
Email info@oab.de

*Finanzkrise? Aber nicht bei uns!
Immer gut abgesichert – Ihr Geld und Sie!*

Bei uns bekommen Sie alles, was Sie benötigen:

- Glas- und Hausratversicherung
- Unfallversicherung
- Haftpflichtversicherungen
- Wohngebäudeversicherung

und vieles mehr. Rufen Sie uns an: 04642/91 47-0
oder besuchen Sie uns unter www.ostangler.de

wentzien GmbH

bodenbeläge
parkett laminat
gulvbelægning
parket laminat

www.wentzien-bodenbelaege.de

24941 Flensburg · Lilienthalstr. 24 · Tel. 0461/51001

